2022

REHBERLİK

18-25 YAŞ

İÇİNDEKİLER

1. İMAN ... 10

1.1 İMAN PIRLANTA SERİSİ ... 11

1.1.1 İMAN ... 11

1.1.2 İMAN VE KÜFÜR ... 12

1.1.3 HİDAYET VE İMAN AYNI ŞEY MİDİR? ... 13

1.2 İMAN RİSALE ... 14

1.3 İMAN NÜKTELER ... 15

1.3.1 ALLAH'A İMAN ... 15

1.3.2 FREN PATLAMASI ... 16

1.3.3 SEN BİZİ İKİ DEFA ÖLDÜRDÜN İKİ DEFA DİRİLTTİN ... 18

1.4 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ ... 20

2. TEVHİD DELİLLERİ ... 21

2.1 TEVHİD DELİLLERİ PIRLANTA SERİSİ ... 22

2.1.1 TEVHİD DELİLLERİ(SIZINTI) ... 22

2.2 TEVHİD DELİLLERİ RİSALE ... 23

2.2.1 BİRİNCİ LEM'A: ... 23

2.3 TEVHİD DELİLLERİ DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ ... 26

3. PEYGAMBERLERE İMAN ... 27

3.1 PEYGAMBERLERE İMAN AYET HADİS ... 28

3.2 PEYGAMBERLERE İMAN TEFSİR ... 28

3.3 RİSALE ... 29

3.3.1 MÜKEMMEL MUHATAP ... 29

3.3.2 ONU TASDİK İÇİN ... 29

3.3.3 KABUKTA ARANMAZ ... 30

3.3.4 PEYGAMBERLİK MÜESSESESİNE SAYGI ... 30

3.4 PEYGAMBERLERE İMAN DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ ... 31

4. KİTAPLARA İMAN ... 32

4.1 KİTAPLARA İMAN AYET HADİS ... 33

4.2 KİTAPLARA İMAN PIRLANTA SERİSİ ... 33

4.2.1 KUR'ÂN-I KERİM'İN ALLAH (c.c.) KELÂMI OLDUĞUNUN VE EFENDİMİZ (s.a.v.)'İN RİSÂLETİNE ... 35

EN BÜYÜK ŞÂHİD OLDUĞUNUN DELİLLERİ KUR'ÂN ... 35

4.3 KİTAPLARA İMAN DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ ... 45

5. AHİRET HAYATI ... 46

5.1 - AHİRET HAYATI PIRLANTA ... 47

YERYÜZÜNDE GÖRÜLEN ÖLDÜRME-DİRİLTME AMELİYESİ ÂHİRETE DELÂLET EDER(ÖLÜM ÖTESİ HAYAT ... 47

KITABINDAN) ... 47

5.2 – AHİRET RİSALE **48**
AHİRET HAYATI (9.Sözden alıntıdır) 48
Celâl ve İzzet Âhireti İktiza Eder 48
5-3 – DİNLEME – İZLEME - KİTAP TAVSİYELERİ **49**
6. HAŞİR **50**
6.1 - HAŞİR PIRLANTA SERİSİ **51**
6.1.1 Ölüm Ötesi Hayat 51
6.2 – HAŞİR RİSALE **52**
6.2.1 Onuncu Söz, Altıncı Hakikat 52
6.3 HAŞİR DİNLEME - İZLEME – KİTAP TAVSİYELERİ **54**
7. MELEKLERE İMAN **55**
7.1 MELEKLERE İMAN AYET HADİS **56**
7.2 MELEKLERE İMAN PIRLANTA SERİSİ **56**
7.3 MELEKLERE İMAN DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ **57**
8. KADERE İMAN **58**
8.1 KADERE İMAN AYET HADİS **59**
8.2 KADERE İMAN PIRLANTA SERİSİ **60**
8.2.1 KAZÂ VE KADERİN MERTEBELERİ 62
A) İlm-i İlâhî açısından kaza ve kader: 62
B) Kitabet açısından kazâ ve kader: 63
C) Meşiet Açısından Kaza ve Kader: 64
D) Halk-yaratılış açısından kaza ve kader: 64
8.2.2 İLM-İ İLÂHÎ VE KADER'LE MÜNASEBETİ 66
8.3 KADERE İMAN RİSALE **67**
8.3.1 İYİLİK KÖTÜLÜK 67
8.3.2 KADER ADİLDİR 68
8.3.3 DÜMENCİ 68
8.3.4 BİLME VE OLMA 68
8.3.5 TERCİH MESELESİ 68
8.3.6 TALEBİN GÜCÜ 68
8.3.7 SEBEP NETİCE 69
8.3.8 KADERE ÎMAN LEZZETI 69
8.3.9 VEHMİ DAİRE 69
8.4 KADERE İMAN NÜKTELER **69**
8.4.1 ALLAH'IN TAKDİRİ 70
8.4.2 HEDEFTE İSABET 70
8.4.3 KADERDEN KAÇMAK 70
8.5 KADERE İMAN DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ **71**

9. BESMELE **72**
9.1 – BESMELE AYET – HADİS **73**
9.2 - BESMELE PIRLANTA SERİSİ **73**
9.3 - NÜKTELER **77**
9.3.1 “BİSMİLLAH” DEMEYEN MİSAFİR 77
9.3.2 BESMELE ÇEKMENİN FAYDALARI 77
9 - 4 – DİNLEME – İZLEME - KİTAP TAVSİYELERİ **78**
10. İBADET **79**
10.1 İBADET AYET - HADİS **80**
10.2 PIRLANTA SERİSİ **80**
10.3 RISALE **81**
10.4 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ **82**
11. NAMAZ **83**
11.1 NAMAZ AYET HADİS **84**
11.2 NAMAZ TEFSİR **86**
11.3 NAMAZ PIRLANTA SERİSİ **90**
11.3.1 ŞEYTANIN NAMAZ HIRSIZLIĞI 94
11.4 NAMAZ RİSALE **95**
Birinci İkaz 95
İkinci İkaz 95
Üçüncü İkaz 96
Dördüncü İkaz 96
Beşinci İkaz 97
11.5 NAMAZ NÜKTELER **97**
11.5.1 ÖMER VE NAMAZ 97
11.5.2 KELEPÇELERİN ÇÖZÜLMESİ 98
11.6 NAMAZ DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ **98**
12. ORUÇ **99**
12.1 ORUÇ AYET HADİS **100**
12.2 ORUÇ PIRLANTA SERİSİ **100**
12.2.1 ORUÇ, RÛHU GELİŞTİRİR 100
12.2.2 ORUÇ, NEFSİ GEMLER 100
12.2.3 ORUCUN VEFA YÖNÜ 101
12.2.4 ORUÇ, VESVESEYE SED ÇEKER 101
12.2.5 ORUÇ ŞEFAAT EDECEKTİR 101
12.3 ORUÇ RİSALE **101**
12.4 ORUÇ İLMİHAL **102**
12.4.1 Oruç Çeşitleri 102

1. Farz Oruçlar 102
a. Ramazan Orucu 102
b. Ramazan Orucunun Kazası 102
c. Kefaret Orucu 102
2. Vacip Oruçlar 103
a. Nezir (Adak) Orucu 103
b. Nafile Orucun Kazası 103
3. Nafile Oruçlar 103
a. Savm-i Davud (Davud Aleyhisselam Orucu) 103
b. Pazartesi-Perşembe Oruçları 104
c. Her Aydan Üç Gün Oruç 104
d. Zilhicce ve Arefe Günü Orucu 105
e. Şevval Orucu 105
f. Aşûre Günü Orucu 106
g. Haram Aylarda Tutulan Oruç 106
h. Şaban Ayında Tutulan Oruç 106
4. Yasaklanan Oruçlar 107
a. Peşi Peşine Tutulan Oruç 107
b. Her gün Tutulan Oruç 107
c. Şek Günü Tutulan Oruç 107
e. Bayram ve Teşrik Günlerinde Tutulan Oruç 108
e. Sadece Cuma Günü Tutulan Oruç 108
f. Hayız ve Nifas Dönemlerinde Oruç 108
Orucun Ferde Kazandırdıkları 109
Emanete Riayeti Öğretir 110
Disipline Alıştırır 110
12.5 ORUÇ DİNLEME İZLEME TAVSİYELERİ 112
13. GIYBET 113
13.1 – GIYBET AYET - HADİS 114
13.2 – GIYBET PIRLANTA SERİSİ 114
13.2.1 HELÂLLEŞMEDE ÖLÇÜ 116
13.2.2 TENKİD 116
13.2.3 KÖPEĞİN BİLE GIYBETİ YASAKSA 116
13.3 GIYBET DİNLEME - İZLEME – KİTAP TAVSİYELERİ 117
14. GÜNAH 118
14.1 GÜNAH RİSALE 119
14.2 GÜNAH PIRLANTA SERİSİ 119
14.2.1 Günahlar Karşısında Muhasebe ve Teyakkuz 119

14.3 GÜNAH DİNLEME - İZLEME – KİTAP TAVSİYELERİ 120
15. HİCRET 122
15.1 HİCRET RİSALE 123
15.2 HİCRET PIRLANTA SERİSİ 123
15.2.1 Hicretin Sevabı 123
15.3 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ...... 124
16. HAYA 125
16.1 HAYA AYET - HADİS...... 126
16.2 HAYA PIRLANTA SERİSİ 126
16.2.1 MELEKLERİN HAYA ETTİĞİ İNSAN 128
16.2.2 RABBE KARŞI HAYA 128
16.2.3 PEYGAMBERLERİN HAYASI 129
1- Eyyub (a.s.)'ın hayası:...... 129
2- Yusuf (a.s.)'ın hayası: 129
3- Yunus (a.s.)'ın Hayası: 129
4- Hz. İsa (a.s.)'ın Hayası...... 129
5- Resul-i Ekrem (s.a.s.)'in hayası: 129
16.2.4 HAYA DUYGUSU FITRİ Mİ MUKTESEB Mİ? 129
16.2.5 BESMELE 130
16.3 DİNLEME – İZLEME – KİTAP TAVSİYELERİ 130
17. İRADE...... 131
17.1 İRADE PIRLANTA SERİSİ...... 132
17.1.1 İRADE 132
17.1.2 İRADE(SIZINTI BAŞYAZI)...... 135
17.1.3 İRADENİN FONKSİYONU...... 137
17.1.4. İNSAN İRADESİ VE ALLAH'IN DİLEMESİ...... 139
17.1.5 İSYAN AHLÂKI YA DA İRADENİN DAVASI...... 140
17.1.6 İRADENİN ZAFERİ 141
17.1.7 KÜFRÜN SEBEPLERİNE İSYAN 142
17.1.8 FÜTÜVVET RUHLU YİĞİTLER...... 143
17.1.9 İSYAN AHLÂKI DEĞİL İNAT AHLÂKSIZLIĞI...... 144
17.1.10 MURAD-I İLÂHÎNİN TAKİBİ 146
17.1.11 OBJEKTİF VE SÜBJEKTİF MÜKELLEFİYET 146
17.1.12 MÜBAH DAİRESİNDE MURAD-I İLÂHÎYİ TAKİP...... 146
17.1.13 MEŞAKKATLER VE MURAD-I İLÂHÎ...... 148
17.1.14 SÖZÜN BİTTİĞİ YER 148
17.1.15 AKIL VE HİS DENGESİ...... 150
17.2 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ...... 151

18. İHLAS ... 152
18.1 İHLAS AYET - HADİS ... 153
18.2 İHLAS PIRLANTA SERİSİ ... 154
18.2.1 GÜL DÖNEMİNE YETİŞME ... 155
18.2.2 BAŞARILARI VE NETİCELERİ ALLAH’A VERME ... 156
18.3 İHLAS RİSALE ... 158
18.3.1 ALLAH’IN RIZASI İHLAS İLE KAZANILIR ... 159
18.4 İHLAS NÜKTELER ... 159
18.4.1 HAZRETİ ALİ’NİN KAFİRİ AFFETMESİ ... 159
18.4.2 ODUNCU İLE ŞEYTAN DÖVÜŞÜ ... 160
18.4.3 EN BÜYÜK DERS ... 161
18.4.4 HAZRET-İ ÖMER İLE SARHOŞ ADAM ... 161
18.4.5 İHLASI ARAMAK ... 162
18.4.6 ÇAKIL TAŞLARI ... 162
18.4.7 ÖMER BİN ABDÜLAZİZ’İN İHLAS VE SAMİMİYETİ ... 162
18.5 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ ... 164
19. İKTİSAT ... 165
19.1 İKTİSAT AYET HADİS ... 166
19.2 İSRAF ... 166
19.3 İKTİSAT NÜKTELER ... 167
19.3.1 İKTİSADIN MAKBULÜ, VARKEN YAPILANDIR ... 167
19.3.2 AZ FAKAT ÖZ KONUŞABİLME ... 167
19.3.3 DİL BAŞKA, KONUŞMA BAŞKA ... 167
19.3.4 HALİFENİN GÖMLEĞİ ... 168
19.4 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ ... 168
20. DUA ... 169
20.1 – DUA AYET - HADİS ... 170
20.2 – DUA PIRLANTA SERİSİ ... 170
20. 3 – DİNLEME – İZLEME - KİTAP TAVSİYELERİ ... 172
21. KİBİR ... 173
21.1 KİBİR AYET HADİS ... 174
21.2 KİBİR PIRLANTA SERİSİ ... 174
21.2.1 HÜVE ... 175
21.2.2 BEN YAPTIM, BEN ETTIM… ... 176
21.3 KİBİR RİSALE ... 177
21.4 KİBİR NÜKTELER ... 177
21.4.1 TOPRAKTAN YARATILANLARA, KİBİR YARAŞMAZ ... 177
21.4.2 KİBİR, İBADETİ; NEDAMET, GÜNAHI SİLER ... 177

21.5 KİBİR DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ **178**
22. TEVAZU **179**
22.1 TEVAZU AYET HADİS **180**
22.2 TEVAZU PIRLANTA SERİSİ **180**
22.2.1 SENİ HELAK EDERDİM 182
22.2.2 SONSUZ NUR 182
22.3 TEVAZU RİSALE **184**
22.3.1 NE ZAMAN TEVAZU? 184
22.3.2 NİMETLERİ KETMETMEK 185
22.4 TEVAZU NÜKTELER **185**
22.4.1 TUŞLA GALİP 185
22.5 TEVAZU DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ **185**
23. İMTİHAN **187**
23.1 İMTİHAN AYET HADİS **188**
23.2 PIRLANTA SERİSİ **189**
23.2.1 BİRBİRİMİZLE İMTİHAN 191
23.2.2 HER SEVİYEDE İMTİHAN 193
23.2.3 İMTİHAN SIRRI 193
23.2.4 HZ. EYYUB VE İMTİHAN 193
23.2.5 TALÛT'UN ORDUSUNUN NEHİRLE İMTİHANI VE İPTİLÂLAR 194
23.2.6 İMTİHANDA KAYBETME SEBEBİ OLARAK TEFEKKUHTA BULUNMAMA 194
23.3 İMTİHAN TEFSİR **195**
23.4 İMTİHAN RİSALE **196**
23.4.1 ABDİN İMTİHANI 197
23.4.2 CENNETTEN İHRACIN HİKMETİ 197
23.4.3 İMTİHAN MEYDANI 197
23.5 İMTİHAN NÜKTELER **198**
23.5.1 BALIĞIN KARNINDAKİ İNCİ 198
23.5.2 CEBRAİL (AS) HZ. EBU BEKİR'İ İMTİHANI 198
23.5.3 İMTİHAN ve SABIR 199
23.5.4 NUH İLE OĞLU KENAN 200
23.5.5 ŞEYTANIN SEVİNCİ 201
23.6 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ **201**
24. MEŞVERET **202**
24.1 MEŞVERET AYET HADİS **203**
24.2 MEŞVERET PIRLANTA SERİSİ **204**
24.2.1 VAZİFEMİZDE İSTİŞÂRE ESAS OLUP, MÜNFERİT HAREKETİN YERİ YOKTUR. 204
24.2.2 İSTİŞAREDE ÖLÇÜLER 204

24.2.3 MEŞVERETİN TABİÎ BİR NETİCESİ : İTAAT 205
24.2.4 DİNİ ÖNCE KENDİMİZE ANLATMA VE İSTİŞARE 207
24.3 MEŞVERET DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ 208
25. MUHASEBE 209
25.1 MUHASEBE AYET HADİS 210
25.2 MUHASEBE PIRLANTA SERİSİ 210
25.2.1 MURÂKABE İNSANI 212
25.2.2 BAŞKALARINI DEĞİL KENDİMİZİ SORGULAMA 212
25.2.3 MUHASEBEDE DENGE 213
25.2.4 MUHASEBE VE HÜSN-Ü ZAN 213
25.3 MUHASEBE DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ 215
26. NİYET 216
26.1 NİYET AYET HADİS 217
26.2 PIRLANTA SERİSİ 217
26.2.1 Bakış Açısı ve Ufuk Enginliği 220
26.3 NİYET RİSALE 220
Mukaddeme 220
Birinci Kelâm: 221
İkinci Kelâm: 221
Üçüncü Kelâm: 221
Dördüncü Kelâm: 221
26.3.1 KÜLLİ NİYET 222
26.3.2 HAYRAT VE HESENATIN HAYATI 223
26.4 NİYET NÜKTELER 223
26.4.1 SÜNNETLERE UYMA VE NİYET 223
26.4.2 AMEL VE NİYET 223
26.4.3 İYİ NİYET, GÜZEL DÜŞÜNCE 224
26.4.4 NİYETİN HAKİKATİ 224
26.4.5 NİYET, İHTİYAR İLE OLMAZ 225
26.5 NİYET DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ 226
27. TAKVA 227
27.1 TAKVA AYET HADİS 228
27.2 TAKVA TEFSİR 229
27.3 PIRLANTA SERİSİ 231
27.3.1 TAKVÂ ANLAYIŞI 231
27.4 TAKVA DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ 233
28. SABIR 234
28.1 SABIR AYET HADİS 235

28.2 SABIR PIRLANTA SERİSİ **236**
28.3 SABIR RİSALE **238**
Birinci Vecih: 238
İkinci Vecih: 238
Üçüncü Vecih: 238
28.4 SABIR NÜKTELER **238**
28.4.1 DOSTUN EZİYETİ 238
28.4.2 SAKIN HA 239
28.5 SABIR İZLEME DİNLEME KİTAP TAVSİYELERİ **239**
29. UHUVVET **240**
29.1 UHUVVET AYET HADİS **241**
29.2 UHUVVET PIRLANTA SERISI **242**
29.2.1 BİRLİKTE YAŞAMA AHLAKI 245
29.3 UHUVVET DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ 245
30. ÜMİT **247**
30.1 ÜMİT AYET HADİS **248**
30.2 ÜMİT PIRLANTA SERİSİ **248**
30.2.1 Aktif-Pasif Ümit 248
30.2.2 İnanç ve Ümit Gücü 249
30.2.3 Kaos, İmtihan ve Ümit 249
30.3 ÜMİT DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ **253**

1. İMAN

(4 Hafta)

1.1 İMAN PIRLANTA SERİSİ

1.1.1 İMAN

Imân, İslâm'ı dil ile ikrar kalb ile tasdikten ibarettir. O, sonsuz bir güç ve kuvvet kaynağıdır. Ancak istenen semereyi ve arzu edilen neticeyi elde edebilmek için, îmânın amel ile takviye ve desteklenmesi şarttır. Amelin, Allah'ı görüyor gibi yapılmasına ise "ihsan" denir. Îmân ve ihsan, gözde ziya ve cesedde can gibidir. Bu iki temel esasa bağlı olarak farz ve nâfilelerin yerine getirilmesi ise, sonsuzluğun semalarına açılmada iki nurânî kanat durumundadır."

İnsanı bu noktaya götüren belli başlı yollar vardır. Bunların en başında da ilim ve tefekkür gelir. İlim, eşyâ ve hâdiselerin bize anlattığı, tekvinî emirlerin, önümüze açıp döktüğü şeylerin hissedilmesi, kavranması ve Yaradan'ın yüce maksadlarının sezilmesinden ibaretdir. Eşyaya hükmetme mevkiinde yaratılan insan; görecek, okuyacak; sezecek ve öğrenecekdir. Öğrendikten sonra da, hâdiselere sözünü geçirme ve onları teshir etme yolunu araştıracaktır. İşte bu nokta, Yüce Yaratıcı'nin emriyle, eşyanın insana, insanın da kendi Yaradan'ına teslim ve mahkûm olduğu noktadır.

İlim; fizik, kimya, astronomi, tabâbet ve daha çeşitli dallarıyla insanlığın hizmetinde ve hergün ona yeni yeni armağanlar vermektedir. Evet, ilim ve teknik insanın hizmetindedir ve ondan korkmak için, ciddî hiçbir sebep de mevcud değildir. Tehlike ilmîlikle ve ilme göre bir dünya kurmada değil; tehlike, cehâletde, şuursuzlukda ve mesuliyet yüklenmekten kaçınmaktadır. Bununla beraber ilim tek başına kaldığında, yani düşünce-tecrübe ve vicdan üçlüsünden tecrid edildiğinde, sapma ve saptırmalara vesile olacağı da katiyyengözardı edilmemelidir. Evet, zihinler sonsuzluk düşüncesinden mahrum bırakıldığı, ruh teknolojinin esiri haline getirildiği, kalbî hayat bütün bütün ihmale uğradığı bir yerde ilimden de ilmin yararlı olacağından da bahsedilemez. Aksine, böyle bir iklimde ilim, vahşetlerin buudlaşıp devam etmesine, boğuşmaların kıran kırana sürüp gitmesine, aldatma ve istismarların "dev" birer âfet halini almasına yardımcı olacak ve "hak" karşısında "kuvvet"e omuz verip ona yan çıkacakdır.

Doğrusu şu ki; ilim, insanın maddî-mânevî mutluluğunu hedef alıp, onun bedenî-ruhî problemlerini çözmeye çalıştığı ve insanı gönül-zihin birliğine ulaştırabileceği ölçüde faydalı ise de, bunları yapmadığı veya yapamadığı zamanlarda faydasız, hatta bir ölçüde zararlıdır ve ondan insanlık yararına birşeyler beklemek de abestir. Bugünün bütün bütünmaddîleşen insanı, ilim ve tekniğe sadece şahsî hazları, maddî refah ve rahatı itibariyle alâka duymaktadır. Böyle bir anlayış ise onu, hergün biraz daha ahlâkî çöküntü, ruhî bunalım ve düşüncede sığlaşmaya götürmektedir. İşte bu insan tipidir ki, büyük bir kısmı itibariyle gerçeği araştırmaya ve o yolda tefekküre yanaşmamakta, hatta bunları sevmemektedir. Şüphesiz bunda, topluma avam kültürünün hâkim olmasının, ilim adamlarındaki beleşçilik düşüncesinin ve hasbî ruh kıtlığının tesiri çok büyük olmuştur. Ne var ki, ruh insanı, ilham insanı, gönül insanı yetiştirememenin tesiri bundan daha büyüktür. Ortalığı, her şeyi maddede arayan aklı gözüne inmiş kara kuraların sardığı bir dönemde, gerçeğin ilminden, ilimde derinleşip bulutlaşmaktan bahsetmek mümkün değildir. Aksine, böyle bir atmosferde muhakeme ve tefekkür her gün biraz daha kısırlaşacak, insanlar biraz daha aptallaşacak ve dünyanın her yanı makinaların komutlarıyla iş yapan insanlarla dolup taşacaktır. Onun içindir ki, yarınları yeniden inşa etmeyi plânlayanlar, öncelikle ilmin ne olup ne olmadığını, ondan neler beklenebileceğini, onun

hedef ve gayelerini çok iyibelirlememecburiyetindedirler. Yoksa aksaklıklar sürüp gidecek ve ilim de kendinden beklenenleri katiyen veremeyecektir.

Tefekkür, istidlal yoluyla kâinat kitabını didik didik etme demektir. O, kara deliklerin içinden, bir tünelden geçiyor gibi geçip cennet yamaçlarına ulaşmanın adıdır. Böylece ilmin her yamacı aydınlıklar mesiresi haline gelir. Zira eşya ve hâdiselerin mebdede Allah vardır ve bütün varlık O'na dayandırılmaktadır.

1.1.2 İMAN VE KÜFÜR

"Birbirine en uzak şeyler nelerdir?" denilirse küfür ve iman diyebilirsiniz; neticeleri itibarıyla böyledir. Fakat, hayat içinde yaşadığınız şeyler itibarıyla; hisleriniz, hevesleriniz veya vicdanınız, şuurunuz ve latife-i Rabbaniyeniz açısından bakınca birbirine en yakın şeyler de küfür ve imandır. Aralarında incecik bir perde vardır. Onun için perdenin öte tarafına yuvarlanıp düşenlerin dedikodusunu edip, "Nasıl oldu da düştüler?" falan deme yerine "Allah bizi düşürmesin." diye Cenab-ı Hakk'a teveccüh edip yalvarmak lazımdır. Devamlı surette, "Rabbena la tüziğ kulûbenâba'de iz hedeytenâ-Allahım hidayet buyurduktan sonra kalplerimizi kaydırma." demek gerekir.

Bütün kardeşlerimiz için de aynı duayı yapmalıyız. Çünkü hiç umulmadık kimseler kaybedebilir. Vahye katiplik yapan insan vardır ki kaybetmiştir. İster tahribatın kolay olmasına, ister şeytanî meselelerin insana daha cazip, daha hoş gelmesine, isterseniz de her zaman tetikte yaşayamamaya..neye verirseniz veriniz, hiç beklenmedik anda kayabilir ve devrilirsiniz.

Bundan dolayı, insan kendine hiç güvenmemeli, O'na tutunmalı ve bu şekilde ayakta durmağa çalışmalı..kendini çok küçük görmeli.. her gece bin rekat namaz kılsa, başını yerden kaldırmasa da kulluğunu yapamadığı inancında olmalı. Senenin her gününü ibadetle dopdolu yaşayan bir kul "Rabbime şu kadar ibadet ettim, şu meselede şöyle bir mazhariyete erdim." şeklinde aklının köşesinden geçirse, kendisini bir paye ve makam sahibi zannetse, onun bu mülahazayla tükettiği o anlar, hayatının en karanlık dilimleridir. Oysa dikkatli bir kul, mazhariyetlerine bir mekr olabileceği endişesiyle bakmalı ve Allah'ın rızasından başka bütün taleplere kapanmalıdır. "Ben bir köleyim. Kölenin hiç sermayesi olmaz; o ne kazanırsa kazansın kâr efendiye aittir." şuurunda olmalı, ibadet ve hizmetleri karşılığında bir mükafat ve bedel beklememelidir. Kaldı ki YirmidördüncüSöz'de ifade edildiği gibi: "Ubudiyyet, mukaddeme-i mükâfât-ı lâhika değil, netice-i nimet-i sâbıkadır. Evet biz, mükafatımızı almışız. Ona göre hizmetle ve ubudiyyetle muvazzafız." Öyleyse mesele, makam elde etmek, bir pâyeyle bilinmek değildir; verilmiş bir pâyenin hakkını eda etmek, nimetlere şükürle mukabelede bulunmaktır.

Allah Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) sabah-akşam "Allahummeeuzübikemine'l-küfri…" diye dua ediyor. Bunu, Efendimiz'in talim (öğretme) makamında söylediği bir dua olarak değerlendirmek lazımdır. Zira Peygamberler hem masum, hem de masundurlar; günaha kapalıdırlar ve aynı zamanda Cenab-ı Hak onları günaha karşı korur. Onlar, başkalarını kurtarmak için gönderilen kimselerdir; kendilerini kurtarmak için gönderilmemişlerdir. Ancak Allah Rasulü, o engin kulluk şuuru ve tevazuuyla kendi nefsinden de endişe duyup su-i akıbetten korkabilir ve kovulacağından endişe duyabilir. Fakat biz terbiyemizin gereği bu türlü mülahazaları talime havale etmeli; bize herkesin akıbetinden endişe etmesi gerektiğini öğretiyor şeklinde anlamalıyız. Ama O kendi açısından "illâ

enyeteğammedeniya'llahubi rahmetin minhu" bir rivayette de devamında "ve fadlin" demekte, kendisini her zaman rahmet-i ilahiyeye muhtaç görmektedir. Onunla sarılıp sarmalanmazsa, onunla tutulup bir noktaya konmazsa, O'da cennete ulaşamıyacağıkanaatını taşımaktadır. Rahmetenli'l-alemîn olan Efendimiz bile, o rahmette daha ileri yerlere adımını atabilmesi, kadem-i sıdka erebilmesi için..yine ilahî rahmetten beklentiler içindedir. Öyleyse; biz O'nun dediği şeylerin yüz kat daha fazlasını demeli, küfürden çok korkmalı ve Cenâb-ı Allah'a sığınmalıyız.

Küfrün sebepleri çok sinsi olduğundan dolayı, ibadetiyle göklerde uçan bir insan dahi küfre düşebilir. Öyle biri dahi çok endişe duymalı, inişlerde-çıkışlarda, yaya yürüşlerde hep Cenab-ı Hakk'tan sıyanet aramalı. İşte o tür duaların manası da böyle anlaşılmalı. "Ya Hayy, ya Kayyum, birahmetikeesteğîs, eslihlîşe'nîkülleh, velâtekilnî ilâ nefsîtarfeteayn." Hayy ve Kayyum, ayete'lkürsîdelafz-ı celâlden sonra zikredilen iki mübarek isimdir. O'nun varlığı halketmesi yönüyle değil de, bizim açımızdan, hayata mazhar olanlar ve O'nun kayyumiyetiyle hayatlarını sürdürenler açısından önemli iki isimdir. Onun için bu iki isim, bazılarınca ism-i azam olarak zikredilmiş; dualarda "Ferd, Hayy, Kayyum, Hakem, Adl, Kuddûs" sırasıyla söylenmiştir. "birahmetikeesteğîsu" "Senin rahmetine sığınıyor, Sana dehalet ediyorum." demektir. Baştaki "Be" harfini ister istiğase (yardım dileme), ister istiane (yardım isteme), isterseniz de musahabe (yakınlık ve söyleşme) manasına hamledin, bu "Beni rahmetinin arkadaşlığından uzak etme, yardımından mahrum bırakma, rahmetinle gelecek yardımdan nasipsiz kılma. Sana sığınıyor, Senin merhametini diliyorum. Ve aynı zamanda bir maiyyet istiyorum. Eslihlîşe'nîküllehu- Her hâlimi ıslah buyur, düzelt." demektir.

Bu sözde bir tevazu, bir mahviyet, meseleyi bir çökmüşlüğe, çatlamışlığa, bir kırılmışlığa hamletme ve buna inanma vardır. Sonra "Ve lâ tekilnî ilâ nefsîtarfeteayn – Göz açıp kapama ölçüsünde bile olsa beni nefsimle baş başa bırakma." sözü gelmektedir. Bazıları buna "ve lâ ekalleminzâlik – göz kapamadan daha az bir süre için bile beni benimle baş başa bırakma." ifadesini eklemiş; bazıları da bir tavzih için ya bir bedel ya da bir atf-ı beyan ziyadesiyle "ve lâ ilâ ehadinminibâdike – nefsimle başbaşa bırakmadığın gibi, başka bir kimseyle de baş başa bırakma." demişlerdir. Yani, "Bana Senden başka biriyle kurtulacağım hissini verme. Öyle bir şirke atma beni. Başkasına güvenip dayanma tv duygusu hasıl etme gönlümde. Sadece Sana dayanayım, yalnız Sana güveneyim. Senden istianede, istiğasedebulunayım..bir tek Senin maiyyetini isteyeyim, onun içine hiç bir şey karıştırmayayım.." talebini seslendirmişlerdir. Demek ki insan bazen yürüdüğü düz bir zeminde bile hiç farkına varmadan ayağı bir yere takılıp kapaklanabilir. Düşmenin hiç farkına varılmaz. Şimdiye kadar devrilmez gibi görünen nice çınarlar yıkılıp gitmiştir. En güçlü insanlar dahi devrilmişlerdir. Allah bizleri muhafaza buyursun. [3]

1.1.3 HİDAYET VE İMAN AYNI ŞEY MİDİR?

Bir bakıma hidayet iman, iman da hidayet demektir. Fakat, hidayetin de, iman gibi dereceleri vardır. İnanmayan bir insan için hidayet, imana ilk adımı atma demekken; avam bir mü'min için imanda nisbî bir derinleşme; seyrila'llah çizgisindeki bir mü'min için seyrfi'llâh, seyrfi'llâhtaki için seyrmaa'llahmanâsına gelir. Yakîn noktasında ilme'l-yakîn'denayne'l-yakîn'e, ondan da eğer dünyada mümkün ise, hakka'l-yakîn'e geçme de hidayetin mertebelerindendir. İman-ı Rabbânî, dünyada hakka'l-yakîn'e ulaşılamayacağı görüşündedir. Ancak, bu yakîn mertebelerinin de kendi içinde dereceleri vardır. İlme'l-yakîn'inhakka'l- yakîn'i, ayne'l-yakîn'in de kendi içinde hakka'l-yakîn derecesi vardır. İşte bunlara ulaşılabilir. Hidayette insanın rolü nedir. Meşiet-i İlâhî'nin fonksiyonu

nedir; bu konu, kader mevzuuyla doğrudan alâkalıdır. İman, Seyyid Şerif Cürcanî'nin tarifiyle, "Kulun iradesini kullanması karşılığında Allah'ın kalpte yaktığı bir ışıktır." Maturidîler olarak, kulun iradesinin iman ve hidayetteki rolünü inkâr edemeyiz. Fakat bu rol ne kadardır? Kur'an-ı kerim, Allah dilemedikçe bir tv şey dileyemeyeceğimizi ve O'nun dilemediği hiçbir şeyin de olmayacağını açıkça belirtir. Kalpleri evirip çeviren de Allah'tır. Öyle ise insana düşen, Allah'ın Meşietine sığınmak ve ister meyelan, isterse meyelanda tasarruf olsun, iradesini iman ve hidayet istikametinde kullanmaktır.[4]

[1] İnancın Gölgesinde "Başlarken"

[2] Salihli

[3] Kırık Testi

[4] Amerika'da Bir Ay

1.2 İMAN RİSALE

İman, insanı insan eder; belki, insanı sultan eder. Hakikî imanı elde eden adam kâinata meydan okuyabilir" (Sözler) ÜstadBediüzzaman Hazretleri, Risâle-i Nur'da imanı, taklidî ve tahkikî olarak ikiye ayırmaktadır. Taklidî iman şüphelere ve vesveselere karşı koyamayıp, çabuk sarsılacağından, onu taklitten tahkike çıkarmak yani, hakikî iman yapmak zarureti ve önemi üzerinde durmaktadır. Bütün mesâisini kâinatta en yüksek hakikat olan iman üzerine teksif eden Üstad Bediüzzaman, İşârâtü'l-İ'caz adlı eserinde dört ayrı tarifle imanın mahiyetini ortaya koymaktadır.

Birinci tarif: "İman, Resûl-i Ekrem AleyhissalatüVesselâm'ın tebliğ ettiği zaruriyât-ı diniyeyitafsîlen ve zaruriyâtın gayrisini icmalen tasdik etmekten hâsıl olan bir nurdur." İkinci tarif: "İman, Sa'd-ı Taftazaninin tefsirine göre, Cenâb-ı Hakk'ın, istediği kulunun kalbine, cüz-i iradenin sarfından sonra ilka ettiği bir nurdur." Üçüncü tarif: "İman, Şems-i ezelîden vicdan-ı beşere ihsan edilen bir nur ve bir şuâdır ki, vicdanın iç yüzünü tamamıyla ışıklandırır." Dördüncü tarif: "İman, Şems-i Ezelîden ihsan edilmiş bir nur olduğu gibi, saadet-i ebediyeden de bir parıltıdır."

Bu tarifler ışığında, "a'mal-i kalbînin (kalbe ait amellerin) şemsi (güneşi) olan iman" nurunun kalbimize yerleşmesi ve hayatımıza hayat olması için devamla tazelenmesi, yenilenmesi ve artması lâzımdır. Bunun için de,Marifetullah yani Allah'ı tanımak yolunda ilerlemek ve kâinattaki bütün delillerden istifade etmek gerekmektedir. Çünkü "delâilin zuhuru (delillerin görünmesi) nispetinde iman ziyadeleşir, teceddüt eder."

Başta, dört büyük küllî delil olan kâinat, Peygamberimiz (asm), Kur'ân'ımız ve vicdandan başlayıp en cüzî delillere kadar Allah'ın güzel isimlerinin cilvelerini ve o sonsuz rahmetin izini, özünü, yüzünü görerek, imanın içindeki Marifetullah, muhabbetullah ve lezzet-i ruhaniye mertebelerine ulaşarak hakikî imanı elde edebiliriz. Zira Allah'a hakiki iman etmek, "bütün kâinatı ihata eden rububiyetine (terbiye ediciliğine) ve zerrelerden yıldızlara kadar cüz'î ve külli her şey O'nun kabza-i tasarrufunda (idare elinde) ve kudret ve iradesiyle olduğuna katî iman etmek ve mülkünde hiçbir şeriki olmadığına ve lâilâheillallah kelime-i kudsiyesine, hakikatlerine iman etmek, kalben tasdik etmekle olur. Ve Kur'ân-ı Azimüşşanın ders verdiği gibi, O Halik'ı, sıfatlarıyla, isimleriyle, umum kâinatın şahadetine istinaden

kalben tasdik etmek ve elçileriyle gönderdiği emirleri tanımak ve günah ve emre muhalefet ettiği vakit, kalben tevbe ve nedamet etmek iledir. Yoksa büyük günahları serbest işleyip istiğfar etmemek ve aldırmamak, o imandan hissesi olmadığına delildir."

İlmelyakîn, aynelyakîn ve hakkalyakîn mertebelerini içinde barındıran hakiki imanı bu zamanda bize kazandıracak en tesirli vesileyi bulmak zorundayız. Çünkü "nev-i beşerin en büyük meselesi cehennemden kurtulmaktır." 5 Ve "herkesin—iman mukabilinde–-bu zemin yüzü kadar bağlar ve kasırlar ile müzeyyen ve baki ve daimî bir tarla ve mülkü kazanmak veya kaybetmek dâvâsı başına açılmış. Eğer iman vesikasını sağlam elde etmezse, kaybedecek." Bu zamanda, hakikî imanı yüzde doksan kazandıran ve Kur'ân-ı Hâkim'in mucize-i maneviyesindenneş'et edip çıkan Risâle-i Nur, bu cami ve küllî ve yüksek marifet caddesini tefsir edip, bin seneden beri Kur'ân aleyhine ve İslâmiyet ve insaniyet zararına ve tahribâtçı küllî cereyanlara karşı Kur'ân ve iman namına mukabele ediyor, müdafaa ediyor. İmanın hadsiz mertebelerinde terakkiyât ve inkişâfâta medar oluyor. Ehl-i imanın imanını muhafazasına Kur'ân nuruyla vesile oluyor.

Bu itibarla, günümüz insanının hem bu asrın, hem de gelecek asrın mürşidliğini üstlenen Risâle-i Nur rehberliğinde ancak hakiki imanı elde etmesi mümkündür. Çünkü "tahkikî imanı ders vererek imanı kuvvetlendirip, insanı ebedî saadet ve selâmete götürecek Kur'ân ve iman hakikatlerini câmi bir eser" olan Risâle-i Nur; "imanı olmayanı İnşallah imana getirir, imanı zayıf olanın imanını kuvvetleştirir, imanı kavî ve taklidi olanın imanını tahkikî yapar, imanı tahkikî olanın imanını genişlendirir, imanı geniş olana bütün kemâlât-ı hakikiyenin medarı ve esası olan marifetullahtaterakkiyat verir, daha nurânî, daha parlak manzaraları açar." Küçük büyük, mü'min kâfir, âmîvelî ayırımı yapmadan insanı muhatap alan bu eser külliyatıyla bir an evvel tanışıp, baş başa kalmak en güzel icraatımız olacaktır.

1.3 İMAN NÜKTELER

1.3.1 ALLAH'A İMAN

Bir Doçent Hanımla bu konuda sohbet ediyorduk. Bir ara dedi ki: "- Biliyor musunuz, ben de lise yıllarımda ateist idim. Paris'te okuyordum ve dinimiz hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Müthiş bir ateist olan felsefe hocamız, bütün sınıfımızı etkilemiş, hepimizi inançsızlaştırmıştı. Bilhassa son sınıftayken ben, ateizm hakkında ateşli nutuklar atardım. Fakat çok ilginçtir, her konuşmamdan sonra, içimi müthiş bir pişmanlık kaplar ve ister istemez içimden "beni affet, beni affet" diye geçirirdim.

Ama kim affedecekti, onu bir türlü söyleyemiyordum. Yani "Allah'ım, beni affet" diyemiyordum. Bunu söylesem bizim ateistlik iddiamız çürümüş olacaktı. Onun için sadece "beni affet" diyebiliyordum.Zor zamanlarda, bilhassa imtihanlarda arkadaşların çoğu kiliseye gidip mum yakarlardı. Zaten hemen hemen hepsi temelde hıristiyandı. Güya ben müslüman asıllı idim ama söylediğim gibi İslâmiyet hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Onun için ben de onlar gibi zaman zaman kiliseye gidip mum yakardım. Lise bitirme imtihanlarında çok zorlanmıştım. O günlerde hıristiyan arkadaşlar gibi ben de kiliseye gidip mum yakıyordum ve başarılı olmam için dua ediyordum. Güya inançsızdım ama, kiliseye gidip mum yakmaktan da kendimi alamıyordum. Bu sebeble de diğer arkadaşlarıma karşı

bir mahcubiyet duyuyordum, utanıyordum. Çünkü onlar inançsızlıklarında daha samimi görünüyorlardı. İnançsızların en samimi görünenlerinden başı çeken sınıf arkadaşım olan Macar Büyükelçisinin kızıydı. Bir gün beni kilisenin önünde görünce, çok utandım, ama dürüst davrandım. Çünkü, orada ne aradığımı sorunca, kiliseye mum yakmak için geldiğimi söyledim. O da bana şöyle dedi:

"- Rica etsem, iki mum da benim için yakar mısın?"

Hayret içinde kaldım, çok şaşırdım. Ama isteği gayet ciddi idi. Arzusunu yerine getirdim. Fakat o andan itibaren de ateistlerin hiçbir zaman samimi olmadıklarını, içlerinde daima gizli ve örtülü bir inancı taşıdıklarını anladım. Peki, inançsızlıktan nasıl kurtuldunuz? Allah'ı nasıl buldunuz?" Söylediğim gibi, ne zaman Allah'ı inkâr eden konuşmalar yapsam, içimde müthiş bir korku duyuyordum. Bu o kadar ağır bir korku idi ki, sonunda dayanamayarak, "beni affet" demekten kendimi alamıyordum. Büyük bir pişmanlıkla, "beni affet, beni affet" dedikçe içimde nisbeten bir rahatlama duyuyordum.

Daha sonraları ise, şöyle düşündüm: Eğer Allah yoksa içimdeki bu müthiş ve dayanılmaz korku nedir, nereden ve kimden geliyor? Ben niçin korkuyorum. Hiç olmayan bir şeyden korkulur mu? Yoktan korkulmayacağına göre, demek ki vardır, dedim. Evet, bir süre sonra vardır dedim ve kurtuldum. Şimdi içim rahat, çok şükür, eksiğimi tamamladım, içim bütünlendi."

1.3.2 FREN PATLAMASI

Henüz yirmi yaşında bile değildim. Haruniye'nin meşhur kaplıcasına gidiyordum. O zamanlar, her şoför, bu dağlık arazinin kıvrım kıvrım yollarına girmeye cesaret edemiyordu. Biz bir kamyonet bulduk ve birkaç aile yataklarımızı ve diğer eşyalarımızı yerleştirip üzerlerine kurulduk. Bir süre sonra yeşilin her tonunun muhteşem bir güzellikle sergilendiği dağ yollarındaydık. Ağustos böceklerinin monoton nağmelerini dinleyerek pırıl pırıl, capcanlı çamların arasında arkamızda bir toz bulutu bırakarak ağır ağır tırmanıyorduk. Allah'tan ki karşımızdan başka araba gelmiyordu. Çünkü yolun bazı yerleri iki arabanın sığamayacağı kadar dardı. Hattâ bazı virajlarda, kamyonet tekerinden fırlayan taşlar, atlaya zıplaya derenin dibini buluyordu. Nihayet zorlana zorlana uzun yokuşu bitirmiş olan arabamız, düze çıkmıştı. Biraz sonra da iniş başlayacaktı. Ben çok sevdiğim bu manzaranın ve dolayısıyla da yolculuğumuzun hiç bitmemesini istiyor, temiz dağ serinliğini doyasıya ciğerlerime çekiyordum. Bu arada gözüme enteresan bir şey ilişti. Hayret içindeydim, bir daha baktım, bir daha, bir daha ve şöyle haykırmaktan kendimi alamadım:

Aman Allahım, çama bakınız! Sipsivri bir kayanın tepesinde kök salmış, bir avuç toprak bile yok." Ben böyle sesli düşünürken, karşımda oturan yaşlıca adam, biraz da benim hayretime kızgın olarak sordu:

Ne var bunda? Çoktur buralarda böyle ağaçlar…"

Ne var olur mu? Şu Allah'ın kudretine bakınız! Koskocaman bir kayanın zirvesinde pırıl pırıl ve bakımlı bir güzelim çam ağacını yaratmış…"

-Hadi canım sende! Bunun Allah'la ve O'nun kudretiyle ne ilişkisi var?"

Peki ama, nasıl olur başka türlü? Kim o çamı o en olmayacak yerde bitirmiş olabilir?" Hiç kimse evlât… Niçin illâ da biri yaratmış olsun yani? Bunlar hep geri ve ilkel düşüncelerdir." Ama Allah o çamı orada yaratıp yetiştirmediyse, kim yaptı bu işi?"

-Meselâ şöyle düşün: Bir kuş, ağzında bir çam tohumu ile uçarken, tam bu kayanın üzerine gelince, ağzından düşürmüştür. Düşen tohum da kayanın bir kırık tarafına takılıp kalır ve oradaki toprağa kök salar. Sonra da kayanın altına giren kökleriyle böyle gelişip serpilir." Olay sizin dediğiniz gibiyse bile, bütün bunları yapıp yaratan yok mu?"

Yok tabiî… Yaratıcı diye bir şeye inanmak, bu devirde çok ayıptır. Yaşınız başınızla bunu nasıl söylersiniz? Ben size bu konuda birçok misal söyleyebilirim." Bu şekilde devam eden konuşmamız hemen münakaşaya döndü ve tabiî seslerimiz de yükseldi.

Adam bağırdıkça ben de sesimi yükseltiyordum. Bizi sessiz dinleyen diğer yolcular da zaman zaman münakaşaya katılıyorlardı. Fakat halinden okumuş bir kimse olduğu sezilen bu yaşlıca adamdan başka hiç kimse, Allah'ı inkâr etmiyordu. Ama bir an önce de münakaşayı bitirmemizi ve susmamızı istiyorlardı. Bu sırada araba yavaş yavaş hızlanmaya başladı. Derken belki yüz metre aşağılarda ip gibi uzayıp giden Ceyhan nehrine kadar tekerleklerden fırlayıp giden taşlar, bizi şaşkına çevirdi. Bir an sessizlikle herkes birbirine bakışırken, şoför başını uzatıp, "Fren patladı!" dedi. Sağ yanımız yokuş aşağı çamlarla kaplı bir bayırdı. Bu yokuşun sonunda Ceyhan nehrinin kayalara çarptıkça köpüklenen suları görünüyordu. Sol taraf ise, yalçın kayalıklarla kaplı bir yamaçtı. Birkaç saniyelik şaşkınlık geçer geçmez, herkes çığlık çığlığa bağırmaya başladı. Kimisi şehâdet getiriyor, kimisi besmele çekiyor, kimisi de "Allah" diye bağırıyor, kendince dualar edip yalvarıyordu. Allah'a inanmadığını söyleyen yaşlı zat da, adetâ kendinden geçmiş, "Allahım" deyip duruyordu.

Ama bu durum, fazla sürmedi. Çünkü bizim bütün şaşkınlığımız ve hayretimiz arasında araba yavaşlamaya başladı ve biraz sonra kenara yanaşıp durdu. Durur durmaz da her kafadan bir ses yükselmeye başladı:

Yahu bu ne biçim iş?" Hani fren patlamıştı?" Ödümüz patladı!" Şaka mıydı yoksa?"

Şoför yerinden çıkıp yanımıza yaklaştı ve benim biraz önce münakaşa ettiğim yaşlıca adama dönerek

dedi ki:

-Sen utanmıyor musun, Allah yoktur demeye? Biraz önce yoktur dedin, sonra da fren patladı sanınca, herkesten fazla Allah diye bağırdın. Yoksa niçin O'nu yardımına çağırıyorsun?" Sonra da bize dönerek: – Kusura bakmayın, fren miren patlamadı. Ben münakaşanızı duyunca, şu adama bir ders vermek istedim," diyerek tekrar direksiyona geçti.

Araba yürüdüğünde sadece Ağustos böceklerinin sesleri vardı. Herkes susmuş; yaşlıca adam ise, yüzü kıpkırmızı, düşüncelere dalmıştı… Kaplıcaya gelip de eşyalarımızı indirdiğimiz zaman bana yaklaşarak: Oğlum, senden özür dilerim; bunca yıldır inanmadığımı sandığım Allah'a meğer ben inanıyormuşum da haberim yokmuş… Bunu öğrenmeme sebeb oldun. Şoför efendi, sana da çok teşekkür ederim, bana inancımın farkına varacak imkânı sağladın," dedi. Vehbi Vakkasoğlu, (Öğretmenin Not Defteri – 4'ten)

1.3.3 SEN BİZİ İKİ DEFA ÖLDÜRDÜN İKİ DEFA DİRİLTTİN

Mü'minsûresinin 11. âyetinde, kâfirlerin bir itirafı nazara verilir: "Onlar, 'Ya Rabbenâ! Sen bizi iki defa öldürdün, iki defa dirilttin. İşte günahlarımızı itiraf ettik. Şimdi, telafi etme için buradan çıkmaya bir yol yok mudur?' derler." Âyette "iki defa öldürülme" ifadesi geçmektedir. Bu durum, insanın her bir ölüm fiilinden önce canlı olmasını gerektirir. Döllenme öncesinde sperm ve yumurta hücresinin her ikisi de canlıdır ve bunlar döllenme ile vazifelerini tamamlar ve ölürler. Allah'ın kâinatta câri kanununun gereği olarak sperm ve yumurtanın vazifeleri, 23'er kromozomun bir araya getirilip sayının 46'ya ulaşmasıdır. "Nutfe"[1] evresi, sperm ve yumurtanın ölüp yeni bir keyfiyete geçmeleridir. 23 kromozom taşıyan yaklaşık 400 milyon spermden sadece bir tanesi, aynı sayıda kromozom taşıyan bir yumurtaya girebilir. Âşık mâşukunu bulur, ancak izdivaçları her ikisinin de ölümü ile sonuçlanır: Spermin yumurtaya girmesi ile her iki hücre için de ölüm süreci başlar. Spermin başındaki zar, yumurtaya ilk çarptığı sırada parçalanır ve bu çarpışmadan dolayı ifraz olan bir enzim ile sperm yumurtanın zarını delip içine girer. Tek bir sperm için düzenlenen kısa süreli bu "hoş geldin" töreni sırasında, yumurtada yaratılan elektrik aktivitesiyle yumurtanın bütün sınır kapıları kapatılır. Mâşukun gönlünde bir başka âşığa yer yoktur; o artık sevdiğini bulmuştur.

Çoğul gebelikler; ya birden fazla yumurtanın birer sperm tarafından döllenmesiyle (ayrı yumurta çoğul gebelikleri) ya da döllenmiş olan bir yumurtanın erken aşamalarında bölünmesiyle (tek yumurta çoğul gebelikleri) meydana gelir. Spermin yumurtaya girişi ile başlayan ölüm sürecinde spermin kuyruğu ve zarı ayrılır. Yumurtaya tevdi etmekle görevli olduğu 23 kromozom ise spermin kafasındadır. Rabbimiz, bu emanet kromozomları, spermin bir milimetrenin 4.000'de biri büyüklüğünde olan kafasına yerleştirmiştir. Bu kromozomlar, yumurtanın merkezinde bulunan diğer 23 kromozom ile birleştiğinde, yani emanet yerine ulaştırıldığında, artık her iki hücre için de ölüm süreci başlamıştır. Sperm hücreleri, erkeğin testislerinde üretildikten sonra seyahatine başlar ve annenin yumurtası ile buluşmasına kadar çok uzun bir yol kat eder. Bir spermin boyu 25–350 mikrometre arasındadır.[2] Spermin insan boyunda olduğunu farz edersek, ortaya akıl almaz mesafeler ve hızlar çıkar: Bir insanın boyunu 1,5 m kabul ederek ortalama 100 mikrometre uzunluğundaki bir sperm hücresinin boyu ile kıyasladığımızda, bu mesafe bir insan için 2,4 milyon km'ye karşılık gelir. Başka bir ifadeyle, bu mesafe, 40.000 km'lik dünya çevresinin 60 defa kat edilmesi anlamına gelir.

Bu seyahat sırasında sperm, saatte 40 km'lik bir hızla hedefine doğru gider. Benzer şekilde bu hızı da insanın koşma hızına izafe ettiğimizde, saatte 600 bin km, yani ses hızının yaklaşık 500 katı gibi müthiş bir hıza ulaşırız. Diğer taraftan, hayatı boyunca kadın vücudunda 400 bin civarında yumurta geliştiği hâlde bunlardan yalnız 400 tanesi yumurtalıklardan tüpler aracılığıyla annenin rahmine sevk edilmektedir. Kesrette boğulmadan, Ziya Paşa'nın bir beytiyle mola verelim:

"Subhâne men tahayyera fî sun'ihi'l-ukûl

Subhâne men bikudretihîya'cizü'l-fühûl"

(Sanatıyla akılları hayrette bırakan, kudretiyle ilim, sanat ve fazilette önde gelenleri bile acze düşüren Allah'ı tesbih ederim). Bunca seyahatten sonra nutfe (zigot) teşkil edilir. Artık sperm de yumurta da bir mânâda salih

amelleri olan 23’er kromozomu bir araya getirmiş ve ölmüşlerdir. Bu arada, yarışa giren 400 milyon spermden, birinci olan dışındakiler, bazı enzimler ifraz ederek yarışın galibi kardeşlerine yardımcı olurlar. Bir bakıma, onlar da kendilerini feda ederler. Nutfe ile başlayan bu süreç, Mü’minunsûresinde şu şekilde anlatılmaktadır:

“Gerçek şu ki Biz insanı (başlangıçta) süzme bir çamurdan (ve müteakiben her bir insanı da, yağmurlarla ekime hazır hale gelmiş toprakta bulunan ve onda yetişip, gıda olarak babaların ve annelerin vücuduna giren madenî, nebatî ve hayvanî unsurlardan) yarattık. Sonra onu, (anneden ve babadan gelen) birkaç damla sıvı, bir tohum halinde sağlam bir yere yerleştirdik. Sonra da o tohumu rahim duvarına yapışan yapışkan bir madde yaptık. Ardından, bu yapışkan maddeyi bir çiğnem et gibi görünen bir cisme dönüştürdük; bunu müteakiben, bu bir çiğnem et görünümündeki cismi kemikler haline getirdik; derken bu kemiklere et giydirdik. Nihayet onu, (kendisine ruh üfleyerek) bir başka yaratılışta ortaya çıkardık. O eşsiz, emsalsiz en güzel yaratıcı olan Allah ne yücedir, bütün nimet ve bereketlerin asıl kaynağıdır!” (Mü’minun, 23/12–14).

Anne rahminde insanın yedi safhada yaratıldığını söyleyebiliriz:

Süzme çamur (organik ve inorganik elementler, protein çorbası)

Nutfe

Alaka

Mudga (bir çiğnem et)

Kemiklere dönüştürme

Et giydirilme

Yeni bir yaratılışa mazhariyet (ruh üflenmesi)

Ölüm yok olma değil, bilakis yeni bir hayatın başlangıcıdır. Âyette ifade buyurulan birinci ölüm, yeni bir hayata başlayabilmek için sperm ve yumurta hücrelerinin bir araya gelerek ölmeleri ve mezar kabul edebileceğimiz anne rahminin iç tabakasına “alaka” olarak girip tutunmalarıdır. Bu birinci ölüm, dünyaya gelmek için bir sebeptir. Dünya hayatının sonunda kabir ile neticelenen ölüm ise, âyette buyurulan “ikinci ölüm” olarak değerlendirilebilir ki bu ölüm de ebedi âlemdeki ikinci dirilme ile neticelenecektir. Allah en doğrusunu bilir. Necm sûresinde, insanın iki defa doğumu ve iki defa ölümü ile alakalı ilgi çekici bir tevafuk karşımıza çıkar: “O’dur güldüren ve ağlatan; O’dur öldüren ve yaşatan.” (Necm, 53/43–44) âyette gülme ağlamadan önce, 44. âyette de ölüm hayattan önce zikredilmiştir; yani gülme ölümle, ağlama da yaşama ile ilişkilendirilmiştir. Anne karnında spermin ve yumurtanın bir mânâda ölüp “alaka” olarak anne rahmine yapışması, hamileliğin başladığını anneye bildirir. Embriyonun anne rahminde bir tür mezara girmesi birinci ölümdür. Bu haber, anne ve babaya mutluluk getirir ve onları güldürür. Dokuz ay sonra çocuk dünyaya gelir ve ağlar.

Sperm ve yumurta, sağlam kromozomları buluşturma adına vazife görürler. Buluşma vuku bulunca, ikinci bir diriliş için kendilerini feda ederler. Nasıl ki spermin taşıdığı sağlam kromozomlar, sağlam bir bedenin doğumuna

vesiledir, ukbaya götürdüğümüz salih amellerimiz de Allah'ın rahmetine ve Cennet'e girmeye vesile olabilir. İmanımıza ve salih amellerimize dikkat edip bunları çok iyi muhafaza ederek esas yerleri olan ebedi âleme arızasız götürmekle mükellefiz. Yol uzun, meşakkatli ve çok badire var, ama sonu çok güzel ve her şeye değer. Bu süreçlerin hepsinde Allah karar kılınan yeri de bilir tevdi edilecek emaneti de… "Yerde hiçbir debelenen de yoktur ki rızkı Allah'a âid olmasın. O onun karar ettiği yeri de bilir, emanet bulunduğu yeri de. Hepsi açık bir kitaptadır." (Hûd, 11/6).[4]

Dipnotlar

[1] Nutfe, su görünümünde sıvı tenasül özüdür. Kur'ân-ı Kerim'de ifade edilen mânâsıylanutfe, meni (sperm) tarafından yumurtanın döllenmesiyle teşkil edilen tek hücredir. Embriyolojide bu hücreye "zigot" denir. İnsanın zigottan yaratıldığı, 18. asrın sonlarında anlaşılmıştır. Oysa Kur'ân bu ve daha birçok ayette bunu açıkça bildirir. (Bkz. Suat Yıldırım, Kur'ân-ı Hakîm'in Açıklamalı Meali, İstanbul: Define Yayınları, 2007, s. 348).

[2] R. Baker ve M. Bellis, "Number of Sperm in Human EjaculatesVaries in Accordancewith Sperm CompetitionTheory", Sperm Competition in Humans, Ed. T. K. Shackelford ve N. Pound, Boston: Springer, 2006, s. 131–134

[3] NASA'nın Parker Solar Probe adlı keşif aracı, saatte 532 bin kilometrelik bir hıza ulaşmıştır.

[4] Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kuran Dili, İstanbul: Eser Neşriyat ve Dağıtım, 1979, c. 4, s. 2757.

1.4 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Taklidi ve tahkiki iman ne demektir he soru cevap serisinden(dinleme)

https://youtu.be/uct0ihrnpuU

Bizim toplumumuzun iman konusundaki problemi (bamteli'nden)

https://youtu.be/

23.söz iman bahsi fethi nur erkal(video)

https://youtu.be/0bdbBPUUIPs

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?nil-yayinlari-inancin-golgesinde-1-m-fethullah-gulen--158

https://hizmetsource.com/viewer/?sahdamar-yayinlari-iman-hakikatleri-risalesi-kelime-aciklamali-bediuzzaman-said-nursi--33

2. TEVHİD DELİLLERİ

(2 Hafta)

2.1 TEVHİD DELİLLERİ PIRLANTA SERİSİ

2.1.1 TEVHİD DELİLLERİ(SIZINTI)

Tevhid; vahdet kökünden, birleştirme, bir kılma, bir sayma, Allah'ı birleme, Lâ ilâhe illallah hakikatine inanma ve bu yüce hakikati sürekli tekrarlayıp durma mânâlarına gelir. Sofîye ıstılahında tevhide, bu mânâların yanında; yalnız Bir'i görme, Bir'i bilme, Bir'i söyleme, Bir'i isteme, Bir'i çağırma, Bir'i talep etme ve O'ndan başkasıyla olan münasebetlerini de hep O'na bağlama, her şeye O'ndan ötürü alâka duyma anlamları da yüklenmiştir.

Tevhid; Cenâb-ı Hakk'ı rubûbiyetiyle tastamam bilip, ulûhiyetine karşı da ubûdiyetle mukabelede bulunma ve mes'uliyet şuuruyla hareket etmedir ki, bir taraftan O'nun biricik tasarruf sahibi olduğunu, kavlî, fiilî ve hâlî ikrarla beraber, O'nu benzer, zıt, nidd ve nazirden tenzih etmek; diğer taraftan da, böyle bir Mâbud-u Mutlak ve Maksûd-u bi'l-istihkaka karşı ta'zim, tebcîl, takdis mânâlarınıhâviubûdiyet-i kâmilede bulunma demektir. Bu mülâhazaların bütününü şu şekilde hulâsa etmek de mümkündür: Tevhid; hem bir tevhid-i ilmî ve imanî, hem bir tevhid-i keşfî ve zevkî hem de Hakk'ın kendi has kullarına hususî mevhibesi olan tehvid-i zâtîdir. "Allah o İlâh'tır ki kendisinden başka ilâh yoktur. Hayy'dır, Kayyûm'dır. Kendisini ne bir uyuklama, ne uyku tutamaz..." (Bakara, 2/255) âyetinden "De ki: "Ey mülk ve hâkimiyet sahibi Allahım! Sen mülkü dilediğine verir, dilediğinden onu çeker alırsın!..." (Âl-i İmrân, 3/26) âyetine, "O'dur Rahmân, rubûbiyet arşına istivâ eden, kâinata hükümran." (Tâhâ, 20/5) beyanından "Elif, Lâm, Mîm. Allah o İlâh'tır ki kendinden başka ilâh yoktur. Hayy O'dur, Kayyûm O'dur." (Âl-i İmrân, 3/1-2) fermanına, "De ki: Her türlü hamd O Allah'a mahsustur ki, asla evlad edinmemiştir..." (İsrâ, 17/111) âyetinden İhlas Sûre-i Muazzaması'na kadar hemen bütün Kur'ân'da Onun rubûbiyet mazmununun bir nabız gibi attığını, O'nun vücûd ve rubûbiyetnûrlarının bütün eşya ve hâdiselerin çehresinde yıldızlar gibi her zaman parıldayıp durduğunu görmek mümkündür.

Rubûbiyet dairesinin bu ihtişamını görüp sezen her vicdan, bu geniş ve şümullü rubûbiyet tablosu veya iç içe rubûbiyet tabloları karşısında, derin bir ubûdiyet şuuruyla gerilime geçer ve "böyle bir tevhid-i rubûbiyet şöyle bir tevhid-i ulûhiyet ister" diyerek: اَلْحَمْدُللهِرَبِّالْعَالَمِينَالرَّحْمنِالرَّحِيمِمَالِكِيَوْمِالدِّينِ "Bütün hamdler, övgüler âlemlerin Rabbi Allah'adır. O Rahman'dır, Rahim'dir. Din gününün, hesap gününün tek Hakimidir." (Fâtiha, 1/2-4) âyetlerini okur ve vicdanında tevhid-i rubûbiyetin dört mertebesini birden duyarak iki büklüm olur..يَاأَيُّهَاالنَّاسُاعْبُدُوا...الخ "Ey insanlar! Hem Sizi hem de sizden önceki insanları yaratan Rabbinize ibadet ediniz..." (Bakara, 2/21) hitâbına "lebbeyk" çekerek temkine geçer..وَاعْبُدْرَبَّكَحَتَّىيَأْتِيَكَالْيَقِينُ "Sana ölüm gelip çatıncaya kadar da Rabbine ibadet et..." (Hicr, 15/99) tembihiyle O'nun ezelî rubûbiyetine karşı lâyezâl bir ubûdiyet şuuru mesajını alır..فَاعْبُدِاللهَمُخْلِصًالَهُالدِّينَ "O halde sen de yalnız Allah'a ibadet et..." (Zümer, 39/2) fermanından Ona tahsis-i nazarın esas olduğunu anlar. قُلْيَاأَيُّهَاالْكَافِرُونَلاَأَعْبُدُمَاتَعْبُدُونَ...الخ "De ki: Ey kâfirler! Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmem..." (Kâfirûn, 109/1-2)sûresini, başının üstünde bir bayrak gibi dalgalandırır, bütün mâsivâya karşı tavrını ilân eder.. إِيَّاكَنَعْبُدُوَإِيَّاكَنَسْتَعِينُ "Yalnız Sana ibadet eder, yalnız senden medet umarız." (Fâtiha, 1/5) ile fıtratının gâyesini haykırır ve bu yüce gâyeyi yerine getirme hususunda da fevkalâde bir mahviyet, tevâzu ve tezellülle her şeyi O'ndan beklediğini itirafta bulunur. اِهْدِنَاالصِّرَاطَالْمُسْتَقِيمَصِرَاطَالَّذِينَأَنْعَمْتَعَلَيْهِمْ "Bizi doğru yola, Sana doğru varan yola ilet. Nimet ve lutfuna mazhar ettiklerinin yoluna ilet." (Fâtiha, 1/6-7) talebiyle tavzih eder pekiştirir..bu pozitif istidâdan sonra غَيْرِالْمَغْضُوبِعَلَيْهِمْوَلاَالضَّالِّينَ

“Gazaba uğrayanların ve sapkınlarınkine değil.” (Fâtiha, 1/7)Bizi doğru yola, Sana doğru varan yola ilet. Nimet ve lutfuna mazhar ettiklerinin yoluna ilet.” (Fâtiha, 1/6- cümlesiyle bu isteğin negatif buudunu beyanla da hassasiyet ve titizliğini ortaya kor ve günde ortalama kırk defa tevhid-i rubûbiyettentevhid-i ulûhiyete ve bu gerçeğin azametiyle de tevhid-i ubûdiyete koşarak “ahsen-i takvîm”e mazhariyetinin hakkını eda etmeye çalışır.

Hulâsa; Kur’ân-ı Kerim’in tevhid hakkındaki beyanı fevkalâde açıktır. O’nun emrettiği tevhid hem “tevhid-i rubûbiyet” hem de “tevhid-i ulûhiyet” tir. Sûrelerin en uzunu olan Bakara Sûre-i Celîlesi’nden en kısa sûrelerden sayılan Sûre-i İhlas’a kadar hemen her sûrede açık kapalı tevhid takrir edilir. İhlas Sûresi’nde bir yandan tevhid-i ulûhiyet takrir edilirken diğer yandan da Cenâb-ı Hakk’ın kemal sıfatlarıyla muttasıf ve noksan sıfatlardan da münezzeh olduğu vurgulanır. KâfirûnSûresi ise, açık bir netice olan ibadet ve perestişin Allah’a yapılacağını ihtar eder ve bizi tam bir tevhid-i kıbleye çağırır. Aslında, ciddî bir tetkike tâbi tutulduğunda görülecektir ki Kur’ân-ı Kerim, temelde, hep tevhid yörüngesi üzerinde yürümektedir. Evet O’nda, Allah’tan, Allah’ın isim, sıfat ve fiillerinden haber veren âyetler “tevhid-i ilmî-yihaberî”ye meşhur ifadesiyle “tevhid-i ulûhiyet”e delâlet eden beyanlardır. Eşi, şeriki, zıddı, niddi olmayan Mâbud-u Mutlak’a ibadete ve O’ndan mâadasını da [3]وَنَخْلَعُوَنَتْرُكُمَنْيَفْجُرُكَ fehvâsınca mâbudiyetten azle delâlet eden fermanlar da, “tevhid-i irade-i talebî”, mâruf ifadesiyle “tevhid-i rubûbiyet”i gösteren delillerdi.

Bu nokta, her şeyin Hazreti Vacibü’l-Vücûd’a, ayne’l-yakîn seviyesinde zuhûr makamı olması itibarıyla, zâhirî sebepler bütün bütün silinip gitmeseler de,saâdet ve necat gibi önemli meselelere sebep olmaları görünümünü yitirir ve matlaşırlar. İman, tasdik, mârifet, muhabbet gibi bâtınî sebeplerin duyuluş ve hissedilişleri daha bir artarak ve derinleşerek devam eder. Onun içindir ki hakikî bir hak yolcusu, seyr u sülûk-i ruhânîde terakki ettikçe, ibadet ü taata karşı şehvet ölçüsünde bir düşkünlük göstermeye başlar..mârifet ve muhabbeti arttıkça, dua ve münâcatlarıyla coşar ve Hak dergâhının her zaman şakıyan bir bülbülü hâlini alır; oturur-kalkar ve kalbinin diliyle hep O’nu mırıldanır. Ama, ne burada durup öteleri temâşâ etmesi, ne de kuşlar gibi göklerde kanat çırpıp mesafelerle savaşması, onun mebdeden müntehâya mahviyet, tevâzu ve hacâlet içinde sürdürdüğü kulluktaki temkin ve âhengine asla zarar vermez.

Sızıntı, Kasım-Aralık 1998, Cilt 20, Sayı 248-249(sayısından derlenmiştir.)

2.2 TEVHİD DELİLLERİ RİSALE

2.2.1 BİRİNCİ LEM’A:

Tevhid iki kısımdır. Mesela, nasıl ki bir çarşıya ve bir şehre büyük bir zatın mütenevvi malları gelse iki çeşitle onun malı olduğu bilinir. Biri; icmalî, âmiyanedir ki “Bu kadar azîm mal, ondan başka kimsenin haddi değil ki sahip olabilsin.” Fakat böyle âmî bir adamın nezaretinde çok hırsızlık olabilir. Parçalarına çok adamlar sahip çıkabilir. İkinci çeşit odur ki her denk üzerinde yazıyı okur, her bir top üstünde turrayı tanır, her bir ilan üstünde mührünü bilir bir surette “Her şey o zatındır.” der. İşte şu halde her bir şey, o zatı manen gösterir.

Aynen öyle de tevhid dahi iki çeşittir:

Biri: Tevhid-i âmî ve zahirîdir ki “Cenab-ı Hak birdir, şeriki naziri yoktur, bu kâinat onundur.”

İkincisi: Tevhid-i hakikidir ki her şey üstünde sikke-i kudretini ve hâtem-i rububiyetini ve nakş-ı kalemini görmekle doğrudan doğruya her şeyden onun nuruna karşı bir pencere açıp onun birliğine ve her şey onun dest-i kudretinden çıktığına ve uluhiyetinde ve rububiyetinde ve mülkünde hiçbir vechile, hiçbir şeriki ve muîni olmadığına, şuhuda yakın bir yakîn ile tasdik edip iman getirmektir ve bir nevi huzur-u daimî elde etmektir. Biz dahi şu Söz'de, o hâlis ve âlîtevhid-i hakikiyi gösterecek şuâlarızikredeceğiz.(1)

Tevhid; birleştirmek, birlemek, birlikte düşünmek demektir. "Allah'tan başka ilah (hak Ma'bud) yoktur." manasına gelen kelime-i tevhidde önce "Lâ ilâhe" denilerek bütün batıl mabudlar reddedilir. Bunların tamamı batıl olmakta ve ibadete layık olmamakta birleşirler. Sonra "illallah" denilerek hak Mabud'un ancak Allah olduğu beyan edilir. İkinci Şuâ'da şu temel cümle geçer ve misallerle izahı yapılır:

"Tevhid ve vahdette cemâl-i İlâhî ve kemâl-i Rabbânî tezahür eder."

Verilen misallerden birisi rızık hakkındadır. Yediğimiz yemeği Allah'ın bir ihsanı olarak görürüz ve "Rezzak ancak Allah'tır." deriz. Ancak, bizimle birlikte rızıklanan yaklaşık yedi milyar insanı, bütün hayvanlar âlemini, geçmiş zamanda rızıklanan ve gelecek zamanda yaratılıp rızıklandırılacak olan bütün canlıları ve nihayet cennette ebediyen rızıklanacak bütün insanları birlikte düşündüğümüzde Rezzak isminin cemâli çok daha geniş bir aynada ve çok daha mükemmel olarak müşahede edilir. Bu mana bütün varlık âlemi ve bütün esma tecellileri için de aynen geçerlidir. Varlıkları tefekkür ederken onlara tevhid nazarıyla baktığımızda hiçbir varlığı tesadüfe, tabiata yahut batıl mabudlara veremeyiz. Rızık misaline tekrar dönecek olursak, her bir meyve üzerinde şu mühür vardır: "Ben bütün canlıları rızıklandıran Rezzak'ın bir ihsanıyım." İnsanların şirke düşmemeleri için Cenab-ı Hak bütün varlık âleminde birlik mühürleri koymuştur. "Kâinat bir şeceredir. Anâsır onun dallarıdır. Nebatat yapraklarıdır. Hayvanat onun çiçekleridir. İnsanlar onun semereleridir."(2) Bir ağacın yüzlerce dalı, binlerce yaprağı, çiçeği, meyvesi olabilir. Bu çokluk tevhid edilir ve binlerce şey bir tek kelimede toplanır: Ağaç! Ağacı bir bütün olarak gören ve değerlendiren kimse, onun bazı dallarını yahut bir kısım meyvelerini farklı ilahlara isnad edemez. Bir ağacın iki ilahı olmaz. O ağacın çekirdeğine bütün ağacın planını kim koymuşsa, ağacı o plana göre yaratan da odur; başkası olamaz.Biz bir ağacın tümünü birlikte görebiliyoruz ve rahatlıkla diyoruz ki, bu ağacın tamamı bir elden çıkmıştır. Ama o ağacın bir dalındayol alan bir karıncayı bir an için akıllı farz etsek, aynı net kararı ondan bekleyemeyiz. Onun nazarı ağacın tümünü ihata edemediğinden farklı dalları değişik zatların eseri kabul etme hatasına düşebilir.

İşte, bütün varlık âlemini görmemiz ve bilmemiz mümkün olmadığından, bizlerin de böyle bir aldanmaya düşmememiz için Cenab-ı Hak, lütfuyla, eşya arasında münasebetler kurmuş ve tevhidin delillerini her şey üstüne koymuştur. "Bir şeyden her şey yapar hem her şeyden bir tek şey yapar."(3) Odamızda el yapımı üç çeşit çiçek bulunsun. Bunların her birini ayrı bir kişi yapmış olabilir. Zira aralarında gözle görülür bir müştereklik yoktur. Ama yeryüzü bahçesindeki yüz binlerle farklı çiçeğin aynı kudretle yaratıldığı ve aynı hikmetle tanzim edildiği çok açıktır. Hepsi toprakta bitmişler, hepsi sulanmışlar, hepsi güneş ışığından faydalanmışlar, hepsi açmak için baharı beklemişlerdir. O halde bahar mevsimi ve bu unsurlar kimin emrinde ise bütün çiçekler de onun eseridir. İki çiçeğin iki ayrı ilaha isnad edilebilmesi için, bu ilahların her birinin ayrı bir güneşi, ayrı bir baharı, kısacası, ayrı bir kâinatı olması gerekir. İşte müminler, Kur'an'ın talimiyle, kâinat kitabını ve ondaki böyle nice mühürleri rahatlıkla okur ve

bütün eşyanın bir tek Zat'ın mülkü, sanatı, eseri olduğuna şüphesiz inanırlar."Her şey her şeyle bağlıdır." hakikatinin sonsuz şahitleri vardır. Buna şöyle bir misal de veriliyor. Bir yaprak, dala bağlı olduğu gibi, dalı da ağaca bağlı, ağaç yerküresine, o da güneşe bağlıdır. O halde bir yaprağı yapmak, ancak güneş sistemini kudret elinde tutan Zat'a mahsustur. Okuması olmayan kişileri başkaları aldatabilir ve bazı şeyleri farklı ilahlara isnad edebilirler. Üstad'ın ifadesiyle "böyle âmi bir adamın nezâretinde çok hırsızlık olabilir."

Bu hırsızlıklardan birkaçı:

Bazı kimseler Allah'ın kudretinin küçük şeylere taalluk etmediğini iddia ederler. Onlara göre Cenab-ı Hak, sonsuz kudret ve azametiyle, böyle küçük şeylerle meşgul olmaz. Bu adamlar, küçük mahlûkları bir bakıma hırsızlamışlar, başka ilahlara isnad etmişlerdir. Hâlbuki küçüklük ve büyüklük mefhumları nisbîdir; bize göre küçük olan bir taş bir karıncaya göre muhteşem bir dağdır. Kaldı ki büyük dediğimiz her şey küçüklerden yapılmışlardır. Hücreyi yapmayan, bedene sahip çıkamaz. Atomu yapmayan, dağın sahibi olamaz. Bir diğer hırsızlık; şerleri Allah'ın yaratmadığı iddiasıdır. Şer dediğimiz şeyler de yaratılmış olduğuna göre, onları Allah'tan başkasına isnad etmek mümkün değildir. Zira hayır olsun, şer olsun her şeyin tek yaratıcısı Allah'tır.

Bu kişilerin aldandıkları en mühim nokta şudur:

Hayır ve şer dediğimiz şeyler yapılan işin kendisiyle değil, sıfatıyla ilgilidir. Mesela, konuşmak bir iş, bir fiildir. Konuşma mu'cizesini yaratan Allah'tır. İnsan faydalı bir şey söylediğinde konuşması "hayır" olur, yalan söyleyince "şer" olur. Her ikisini de Allah yaratır. Aksi görüşe göre, bir insan bir günde yüz tane hayırlı şey, yüz tane de şerli şey söylemişse, o kişi üzerinde iki yüz defa farklı ilahlar tasarrufta bulunmuş olurlar. Hayır konuştuğunda sözlerini Allah yaratır, şer konuştuğunda, -hâşâ- başkası yaratır. Bir başka hırsızlık, akl-ı evvel safsatasıdır. Buna göre, Allah sadece ilk aklı (akl-ı evveli) yaratmıştır, o da ikinci aklı yaratmış, bu ikinci de üçüncüyü yaratmıştır... Onuncu akıl şu âlemi idare etmektedir. Bu görüş sahipleri de ilk mahluktan sonrasında hırsızlık yapmışlar, onları başka ilahlara, kendi ifadeleriyle, başka akıllara isnad etmişlerdir. Zaten putperestlik, baştan sona bir hırsızlık silsilesidir. Meyveyi ağacın, bebeği annenin yaptığını iddia etmek de ayrı birer hırsızlık numunesidir. Üstad Hazretleri tevhid-i hakikî'nin yolunu "her şey üstünde sikke-i kudretini ve hâtem-i rubûbiyetini ve nakş-ı kalemini görmek" şeklinde özetliyor.

Sikke-i kudret; her bir şeyi yapmanın ancak Allah'ın sonsuz kudretine mahsus olduğunu ders verir. Hatem-i rububiyet; Allah'ın bütün âlemlerin Rabbi olduğu hakikatini hatırlatır. Rububiyet; terbiye etmek, bir şeyi tedricî olarak bir kemal noktaya ulaştırmak demektir. Her bir şey, bir âleme mensuptur; o âlemi kim terbiye etmişse, o ferdi de yine o terbiye etmiştir. Mesela, bir tek gözü kim terbiye etmiş ve görür hale getirmişse, bütün gözlerin Rabbi de ancak odur. Çekirdekler âlemini ağaçlar haline getiren kim ise, nutfe ve yumurta âlemlerinden de sayısız âlemler çıkaran yine odur. "Nakş-ı kalem" ifadesi, kâinatın bir kitap olduğu hakikatine işaret eder. Bu kitabın tamamı kimin kudret kaleminden çıkmışsa, bir tek harfini de o yazmıştır. Her şeyde Allah'ın kudretini, hikmetini, rububiyetini, rahmetini ve sair isim, fiil ve şuûnatını görebilen insan, ona, "şuhuda yakın bir yakîn ile tasdik edip îmân" getirir ve "bir nevi huzur-u daimî elde" eder. Mülkün tamamı Allah'ın olduğu gibi, varlıkların tümü de yine onun eserleri, mahlûkları, kullarıdırlar. Eşyayı bu mânada seyretmek insana "huzur-u daimî" gibi manevi bir hal kazandırabilir. Evliyanın huzur-ı daimîsi, her an her şeyleriyle Allah'ın huzurunda olduğunu bilmek, bu hali yaşamak ve ondan asla gafil olmamaktır.

Bizim bu yüksek mertebeye yetişmemiz çok zordur. Ancak, her eseri Allah'ın isim ve sıfatlarının bir tecellisi olarak görmek suretiyle bu halin bir benzerine, bir derece, mazhar olabiliriz.

1) bk. Sözler, Yirmi İkinci Söz, İkinci Makam.

2) bk. Mesnevi-i Nuriye, Şemm.

3) bk. Sözler, Yirmi İkinci Söz, İkinci Makam.

2.3 TEVHİD DELİLLERİ DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Tevhid Delileri Hutbe (Dinleme)

https://youtu.be/-hpH6I13U18

Neçdet İçel Abi En'am Süresi 95-99 ayetler Tevhid Delileri

https://youtu.be/ZhzS9m_qLT8

Emine Eroğlu (Tevhidin Amele Bakan Yönü) İzleme

https://youtu.be/FpkRsV0g_Fk

HE Soru Serisi İnanmayan Kişi neden Sonsuz cehennemi Hakediyor

https://youtu.be/smApOYBTNGU

Deizmin ve Ateizmin En önemli sebebi (Veysel Ayhan)

https://youtu.be/jLZP_adYaKQ

Kitap Tavsiyesi

https://hizmetsource.com/viewer/?nil-yayinlari-inancin-golgesinde-1-m-fethullah-gulen--158

3. PEYGAMBERLERE İMAN

(1 HAFTA)

3.1 PEYGAMBERLERE İMAN AYET HADİS

Nisa / 136. Ey iman edenler! Allah'a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği Kitab'a ve daha önce indirdiği kitaba iman (da sebat) ediniz. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve kıyamet gününü inkâr ederse tam manasıyle sapıtmıştır.

Bakara / 177. İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik, o kimsenin yaptığıdır ki, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, kitaplara, peygamberlere inanır. (Allah'ın rızasını gözeterek) yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve kölelere sevdiği maldan harcar, namaz kılar, zekât verir. Antlaşma yaptığı zaman sözlerini yerine getirir. Sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabreder. İşte doğru olanlar, bu vasıfları taşıyanlardır. Müttakîler ancak onlardır.

* Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Her peygambere mutlaka insanların inanmakta olageldikleri şeyler cinsinden bir mucize verilmiştir. ama bana verilen (mucize) ise vahiydir ve bunu bana Allah vahyetmiştir. Bu sebeple Kıyamet günü, diğer peygamberlere nazaran etbâı en çok olan peygamberin ben olacağımı ümid ediyorum."

* Yine Hz. Ebu Hüreyre radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Benimle benden önceki diğer peygamberlerin misali, şu adamın misali gibidir: Adam mükemmel ve güzel bir ev yapmıştır, sadece köşelerinin birinde bir kerpiç yeri boş kalmıştır. Halk evi hayran hayran dolaşmaya başlar ve (o eksikliği görüp): "Bu eksik kerpiç konulmayacak mı?" der. İşte ben bu kerpiçim, ben peygamberlerin sonuncusuyum."

* Abdullah İbnu Hişam radıyallahu anh anlatıyor: "Biz Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm ile beraberdik. O sırada, Aleyhissalatu vesselam, Ömer radıyallahu anh'ın elinden tutmuştu. Hz. Ömer: "Ey Allah'ın Resûlü! Sen bana, nefsim hariç herşeyden daha sevgilisin!" dedi. Resûlullah hemen şu cevabı verdi: "Hayır! Nefsimi elinde tutan Zât-ı Zülcelâl'e yemin ederim, ben sana nefsinden de sevgili olmadıkça (imanın eksiktir)!" Hz. Ömer radıyallahu anh: "Şimdi, sen bana nefsimden de sevgilisin!" dedi. Bunun üzerine Aleyhissalatu vesselam: "İşte şimdi (kâmil imâna erdin) ey Ömer!" buyurdular."

3.2 PEYGAMBERLERE İMAN TEFSİR

Bakara / 136-137. "Biz, Allah'a ve bize indirilene; İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kub ve esbâta indirilene, Musa ve İsa'ya verilenlerle Rableri tarafından diğer peygamberlere verilenlere, onlardan hiçbiri arasında fark gözetmeksizin inandık ve biz sadece Allah'a teslim olduk" deyin. Eğer onlar da sizin inandığınız gibi inanırlarsa doğru yolu bulmuş olurlar; dönerlerse mutlaka anlaşmazlık içine düşmüş olurlar. Onlara karşı Allah sana yeter. O işitendir, bilendir. Böyle olmak için şöyle deyiniz: Biz, Allah'a, bize inzal olunana; İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve torunlarına inzal olunana aynı şekilde Musa'ya ve İsa'ya verilmiş olana ve bunlardan başka daha ne kadar peygamber gelmiş ise Rabları tarafından kendilerine verilmiş olana da iman ettik. Bunların hiçbirisinin arasında fark gözetmeyiz. Yahudi ve hıristiyanların yaptığı gibi, bir kısmını tanıyıp, bir kısmını tanımazlık etmeyiz. Böyle söylemek "hepsinin derecesini eşit

ve aynı biliriz" demek değildir. "Hiç birini inkar etmeyiz, hepsinin peygamberliğini kabul ederiz, peygamberliklerine iman etme konusunda farklı bir tutum içine girmeyiz." demektir. Şu halde önce Allah'ı, sonra kendi peygamberimizi, daha sonra da onun, peygamberdir diye bize bildirdiği peygamberleri tanırız. Ve biz sadece Allah'a teslim olmuş ve bağımlıyız. İşte İslâm milleti, böylesine geniş ve bütün dinleri içine almış olan en mükemmel bir din ve muhteşem bir ümmettir. "İnandık deyiniz!" buyurulması, iman konusunda kalb ile tasdikin yanında dil ile ikrarın da gerekliliğini dile getirmektedir. Rivayet olunuyor ki, bu âyet nazil olduğu zaman, Resululah yahudilerle hıristiyanlara, "Allah böyle emretti." diye söylemiş ve bu âyeti okumuştu. Hz. İsa'nın isminin anılmasına gelince, yahudiler, inkar eyleyip, ona küfrettiler. Hıristiyanlar da "İsa diğer peygamberler gibi değildir, o Allah'ın oğludur." dediler. Bunun üzerine şu âyet nazil oldu:

Ey müminler, siz onlara söyleyiniz ve şöyle haber veriniz: Eğer yahudiler ve hıristiyanlar sizin iman ettiğiniz gibi iman ederlerse gerçekten ihtida etmiş, doğru yola girmiş, hak yolu tutmuş olurlar, aranızda birlik ve bütünlük sağlanmış olur. Eğer yüz çevirirlerse onlar hakikaten şikak, yani ihtilaf, münakaşa, parçalanma ve didişme içindedirler, bölünüp parçalanmadan kurtulamazlar, sürekli didişir dururlar, böyle olunca da ey Muhammed! Bundan sonra onların şerrine karşı Allah sana kâfidir. Biraz geciktirse bile hiç şüphesiz onların hakkından gelecektir. Ve O Allah Semî'dir, duanızı ve her söylediğinizi işitir; Alîm'dir, gizli niyetlerinize varıncaya kadar her şeyinizi bilir ve ona göre hükmünü icra eder. Hakka ihlas ile sarılmanın hükmü felah (kurtuluş) ve zaferdir. Hakka karşı muhalefet ile direnmenin hükmü de er veya geç helâke uğramaktır.

3.3 RİSALE

3.3.1 MÜKEMMEL MUHATAP

Bu kâinatın sahibi elbette bilerek yapıyor. Madem yapan bilir, elbette bilen konuşur. Madem konuşacak, şuur ve fikir sahipleri ile onlardan şuuru en fazla inkişaf eden insanlarla, insanların en uygunu ve mükemmelleri ile, onlardan rehberleri ile, rehberler içerisinden peygamberlerle ve peygamberler içerisinden de, dost ve düşmanın ittifakı ile, istidadı ve ahlakı en yüksek, dünyanın yarısını, insanlığın beşte birini manevî hükmü altına almış olan, günde beş defa kendisine biat tazelenilen, medih ve dua edilen Muhammed Aleyhissalatü Vesselam ile konuşacak ve konuşmuş ve resul yapacak ve yapmış ve bütün insanlığa rehber yapacak ve yapmıştır.

3.3.2 ONU TASDİK İÇİN

Bir padişahın meclisinde, birisi, "Padişah, beni falan işe memur etti." dese... O mecliste bulunanlar o vazifenin ona verildiğine delil isteseler... Ve padişah "Evet" dese... O adam sözünü en kuvvetli bir delille ispat etmiş olur. Padişah, o adamın sözüne "Evet" diyor gibi, onun o vazifesi ile ilgili bir meselede, onun iltiması İle her zamanki adetini ve vaziyetini değiştirse, o adamın hatırının yüksekliğine ve görevinin tasdikine elbette ki "Evet" sözünden daha kati ve sağlam bir delildir. Öyle de, Resul-ü Ekrem (s.a.v) dava etmiş ki: "Ben şu kâinatın Sahibinin elçisiyim. Delilini, benim iltimas ve duam ile her zamanki adetlerini değiştirmesidir. İşte, parmaklarımdan beş musluklu bir çeşme gibi su akıtıyor. Ayı, bir parmağımın işareti ile ikiye ayırıyor. Şu ağaç, sözüme itaat edip beni tasdik için yanıma geliyor. İki üç

kişiyi ancak doyuracak bir yemek, dua ve elimin teması île iki yüz, üç yüz adamı doyuruyor." Demek, Allah (c.c), Efendimize verdiği mucizelerle Onun peygamberliğini ilân ve tasdik ediyor. (19-Mektup 2jşaret) RİSALETİ UMUMÎ Nasıl ki, bir şanlı padişahın, en büyük bir memuru, çeşit çeşit hediyelerle bir çok kavmin bir arada bulunduğu bir şehre geldiği zaman, her taife onu kendileri adına karşılamak için bir temsilcisini gönderir. öyle de, Ezel ve Ebed Sultanının, en büyük memuru olan Hz. Muhammed (s.a.v), O Sultanın bütün mahlukatına gönderdiği hediyelerle âleme teşrif ettiği zaman, taştan, gudan, ağaçtan, hayvandan, insandan tut, ta aydan, güneşten, yıldızlara kadar her taife ona ait bir mucizeyi göstererek, Onun nübüvvetini alkışlamış ve kendi dillerince "Hoş geldin!" demiştir.

3.3.3 KABUKTA ARANMAZ

Hiç tavus kuşu ve yumurtası görmemiş, dünyaya ve hadiselere yabancı bir adama, "Bu kocaman ve rengarenk kuş, şu küçük ve kuru kabuktan çıktı." deseniz, inanmayacak ve belki de sizi kendisi ile alay etmekle suçlayacaktır. Aynı adama, "Bu ağaç şu çekirdekten çıktı." deseniz ve semaya ser çeken bir hurma ağacı ile onun küçük bir çekirdeğini gösterseniz, suratınıza garip garip bakacak ve niyetinizin ne olduğunu anlamaya çalışacaktır. O adam, belki de bilinmez bir niyetle kendisine olmazı olur göstermeye çalıştığınızı zannedecektir. Allah'ın kudretinden ve hikmetindendir ki, küçük şeylerden büyük şeyler yaratır. O dileyince, 'olmazlar olur. Aynen misallerdeki gibi, Hz. Muhammed (sav)'in, cennet çiçeği misal varlığın yaratılmasından ebede uzanan kok ve dallarını, bir cennet bülbülünü andıran manevî kanatlarını beşeriyet urbası içerisinde arayan Onun hakikatine ulaşamaz. Kalp, ruh, idrak ve hayal gözünü yukarılara kaldırıp zat-ı nuranîsine bakılırsa Cibril'i arkada bırakan O zatın mahiyetine pencereler açılabilir. Böylece, O zatın mukaddes mahiyetine karşı, düşüncede, sözde, hâlde hürmetsizlik andıran durumlara düşülmemiş olur. (19. Mektup 4. İşaret 6. Esas)

3.3.4 PEYGAMBERLİK MÜESSESESİNE SAYGI

İlk peygamberin tebliğ ettiği din ile daha sonra gelen peygamberlerin tebliğ ettiği din, temel nitelikleri itibarıyla aynıdır. Ancak peygamberler arasında şöyle bir farkın bulunduğunu söylemek de yerinde olur zannediyorum: Eşya, varlık, Hz. Âdem'den (aleyhisselâm) Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) kadar uzanan çizgide kendi ruh, mânâ, idrak edilme ve yorumlanma açısından değişim geçirmiştir. Değişen bu şartlar, topluma/toplumlara da aksetmiştir. Bu durum, farklı zamanlarda gelen peygamberlerin farklı hususiyetlerle gelmesini gerektirmiştir.

Bu itibarla meselâ, şayet Hz. Nuh, Hz. Mesih döneminde gelseydi onun misyonuyla gelirdi; o da Hz. Nuh kavmine gönderilseydi, öyle bir sorumlulukla gönderilirdi. Zira Hz. Nuh döneminde o dönem insanına hitap edebilecek idrak ve şuurda bir peygamber gönderilmesi gerekirdi ve öyle bir peygamber ba's olunmuştu. Öte yandan, günümüze doğru gelirken süratle küreselleşmeye doğru giden dünyada, bütün insanlığı kucaklayacak ve getirdiği düsturlarla kıyamete kadar beşerin ferdî, ailevî, içtimaî, idarî ve siyasî her türlü problemini çözebilecek âlemşümûl hüviyette bir peygambere ihtiyaç vardı.. ve Allah (celle celâluhu) böyle bir dönemde de o seviyede bir peygamberi, yani Hz. Muhammed'i (aleyhisselâm) göndermişti... Efendimiz'in (aleyhi ekmelüttehâyâ) çok önemli derinlikleri vardır; bunlardan biri de O'nun nübüvvet müessesesine saygısıdır. Evet O'na dikkatle bakan herkes O'nun

peygamberlik mefhumuna çok saygılı olduğunu ve peygamberler hakkında hiçbir çarpık anlayışa müsaade etmediğini görür. Meselâ O (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Musa'yı kendisine tafdil edene karşı, "Beni, Musa'ya tafdil etmeyin." demiştir. Yine "Balığın yoldaşı olan zât (Hz. Yunus) gibi olma!" (Kalem sûresi, 68/48.) âyeti nazil olduğunda, ihtimal bazı sahabilerin aklından, "Acaba Hz. Yunus ne kusur yaptı?" şeklinde bir düşünce geçer mülâhazasıyla O hemen şöyle buyurur: "Beni, Yunus b. Metta'ya tercih etmeyin..." Evet O (sallallâhu aleyhi ve sellem) işte bu ölçüde peygamberlik mefhumuna saygılı bir kadirşinastı.

O, neşrettiği nurla herkesin önüne geçmiş, bihakkın hâtem-i divan-ı nübüvvet, ferid-i kevn ü zaman (aleyhi ekmelüttehâyâ) olmuş yüceler yücesi bir kametti. Böyle bir ufku tutmasına rağmen O'na şayet "Sen, İsa İbn Meryem'den daha üstünsün." denseydi, şüphesiz O tevazu âbidesi, "Estağfirullah" diyecekti. Nitekim kendisine "Seyyidimiz, Efendimiz'sin" diyenlere karşı O, hep reaksiyon göstermiş ve "Hayır, efendimiz Allah'tır." demişti.

Evet, işte bütün peygamberlere gösterilen bu saygı ve hürmet yörüngeli Muhammedî ruh ve mânâ kavranmalı ve mutlaka yeni nesillere aktarılmalıdır. (fikir atlası, m.fethullah gülen)

3.4 PEYGAMBERLERE İMAN DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Peygamberlerin çoğu Ortadoğu coğrafyasına mı gönderilmiştir?

https://www.youtube.com/watch?v=3l1XY14L20g

Peygamberin olması gerekli midir?

https://www.youtube.com/watch?v=T5_m8VJNhg4

Kitap Tavsiyesi

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-akademi-yayinlari-bilgi-kaynagi-olarak-hadis-ayhan-tekines--411

4. KİTAPLARA İMAN

(1 Hafta)

4.1 KİTAPLARA İMAN AYET HADİS

Bakara / 4. Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler; ahiret gününe de kesinkes inanırlar.

Bakara / 41. Elinizdekini (Tevrat'ın aslını) tasdik edici olarak indirdiğime (Kur'an'a) iman edin. Sakın onu inkâr edenlerin ilki olmayın! Âyetlerimi az bir karşılık ile satmayın, yalnız benden (benim azabımdan) korkun.

* Abdullâh b. Ömer radiya'llâhu anhümâ'dan: Şöyle demiştir: Resûlullâh salla'llâhu aleyhi ve sellem'den (şu temsîli) işittim. Buyuruyordu ki: Sizden evvel gelen ümmetlere nisbetle sizin (dünyâda müddet-i) bekânız (bütün güne nisbetle) ikindi namazından gurûb-ı şemse kadar (olan müddet gibi) dir. Ehl-i Tevrât'a Tevrat verildi. (Onunla) âmil ol(up çalış)dılar. Lâkin gün yarıyı bulunca çalışmaktan âciz kal(ıp vazgeç)diler. (Fakat) kendilerine (yine) birer kırat (olan gündelik) verildi. Ehl-i İncil'e (de) İncil verildi. Onlar da ikindi namazı vaktine kadar (onunla) âmil ol(up çalış)dıktan sonra âciz kalıp vazgeç)diler. Onlara da birer kırat (olan gündelik) verildi. Sonra bize Kur'ân verildi. Gurûb-ı şemse kadar çalıştık. Ve bize ikişer kırat olarak (gündelik) verildi. Bunun üzerine ehl-i Tevrât ile ehl-i İncil: "Ey Rabimiz, onlara ikişer kırat, bize ise (yalnız) birer kırat verdin. Halbuki biz daha çok çalıştık." derler. Allah (Celle ve Alâ Hazretleri) de: "(Bütün gün çalıştığınıza göre şart edilen) gündeliğinizden bir şey kestim mi ki?" diye sorar. Onlar: "Hayır, (kesmedin yâ Rab)" derler. O da: "İşte o, benim (kerem ve) fazlımdır ki, dilediğime veririm" buyurur.

* Ebû Hüreyre radiya'llâhu anh'den rivâyete göre Nebî salla'llâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: Dâvud aleyhi'sselâm'a (kendisine vahyolunan Zebûr'u) okumak kolaylaştırıldı. Dâvud kendisinin (ve maiyetinin) binit hayvanlarının (sefere) hazırlanmasını emrederdi de onlar eğerlenirdi. Ve bunlar eğerlenmezden evvel Zebûr'u okur (da hatmeder) di. Yine Dâvud yalnız kendi elinin emeğinden yerdi.

* Ebû Mûsâ el-Eş'arî radiya'llâhu anh'den Nebî salla'llâhu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur: Şu bir hâlis mü'min ki: Kur'ân okur ve onun muktezâsiyle amel eder, o, tadı güzel, kokusu güzel turunç (meyvesi) gibidir. Şu bir mü'min de Kur'ân okumaz, fakat mû'cebiyle amel eder. Bu da tadı güzel, fakat kokusu olmıyan hurma gibidir. Kur'ân okuyan (fakat mû'cebiyle amel etmeyen) munâfıkın benzeri de kokusu güzel fakat acı reyhâne (otu) gibidir. Kur'ân okumayan munâfıkın benzeri de tadı acı ve kötü, kokusu acı Ebû Cehil karpuzu gibidir.

4.2 KİTAPLARA İMAN PIRLANTA SERİSİ

"Eğer Biz bu Kur'ân'ı bir dağa indirseydik, Allah'ın korkusundan onu, baş eğmiş, parça parça olmuş görürdün. Bu misâlleri, düşünsünler diye insanlara veriyoruz."(Haşir 59/21). Yani, Kur'ân, İlâhî hitâba muhâtap olabilecek kabiliyette yaratılmış olan ve ahsen-i takvîm sırrına mazhar kılınan insana indirilmiş bir kelâm-ı ezelîdir. Evet o insana indirilmiştir. Şayet, büyüklük ve azameti nazara alınarak, Kur'ân, insana değil de dağlara indirilmiş olsaydı, dağların paramparça olduğunu görürdün. Evet, Allah'a karşı duyduğu haşyetinden dolayı dağlar bu hâle gelirdi, ancak; gel gör ki insan, kalb ve kafasını Kur'ân'dan uzak tuttuğu için, Kur'ân ona bu şekilde müessir olamamaktadır. İç âlemiyle Kur'ân'a karşı yabanîleşen his, fikir ve kalb âleminde, o ilâhî hitâba yer ayırmayan insan elbette Kur'ân'dan

nasipsizdir. “Gavvas olana Kur’ân Mücevher dolu umman Nasipsizdir Kur’ân’dan Her müstağni davranan.” Kur’ân bir kitaptır. Cenâb-ı Hakk O’nu azâmetiyle, peyderpey, insanların maslahatlarına cevap verecek şekilde indirmiştir. Hem Kur’ân çok bereketli bir kitaptır. Mübârektir, kudsîdir. Kudsiyet ve ulviyetinde eşi yoktur. Kur’ân bereketin tâ kendisidir. İnsanlar O’nun emirlerine ittibâ ettikleri zaman hayatları bereketlenir, bütün milletlerin üstüne çıkarlar. Ve hayatın bütün sahaları, bu ittibâ ile yeşillenir, kendisine ait filizleri vererek dünyayı Cennet haline getirir. Bütün bunları tedebbür ve tefekkür etmemiz için gönderilen Kur’ân-ı Kerim, devamlı ve ısrarlı bir beyin sancısıyla, her an, her zaman düşünülmeli ve her devrin ihtiyacı olan hususlar Kur’ân’dan böyle bir cehd ve gayretle istinbat edilmelidir. Başka türlü de Kur’ân’ı anlamak mümkün değildir. Kur’ân, hayatın hayatıdır.

İnsanın hayatının hayırlı, müteyemmin ve mübârek olması, Kur’ân-ı Kerim’i hayatına düstur yaptığı nispette olur. Kur’ân’dan uzak bir hayat uğursuzdur, bereketsizdir. Kur’ân’dan uzak bir milletin hayatında dedikodu, keşmekeşlik ve uzaklığın çapına göre anarşi vardır. Allah Resulü (sav) bir Hadîs-i şeriflerinde: “Sizin en hayırlınız Kur’ân’ı (hakâik ve dekâikine inerek) öğrenip sonra da başkalarına öğretendir.” En hayırlı olmak istiyorsak, Kur’ân’ı anlayıp anlatmaya çalışmalı ve bu hususta yazılmış tefsirleri karıştırmalı, onun hakâik ve dekâikinin içine girmeye gayret etmeliyiz. Tâ bu yolla Kur’ân’a sahip çıkmış bulunduğumuzu âleme göstermiş olalım... Yoksa Kur’ân-ı Kerim’in nûrundan ve feyzinden gerektiği kadar istifade etmemiz düşünülemez.

Ortada büyük bir hakikat var, Kur’ân hakikatı. Ona karşı bir kısım vazifelerle mükellefiz. Ama mükellefiyetimiz sadece mushafları muhafazadan ibaret değildir. Belki bu lüzumludur fakat zarftan ziyade mazrûfa saygılı olmak lâzımdır. Kur’ân’ı bir kılıfa koyup evimizin en müntehap köşesine asmakla, Kur’ân’a karşı saygılı olma vazifesini yerine getirmiş olamayız. Size hükümdardan bir mektup gelse, o mektubu öpüp başınıza koyup, hiç okumadan bir tarafa mı atarsınız, yoksa “hükümdar ne istiyor” deyip mektubu hassasiyetle açıp, okuyup anlamaya mı çalışırsınız? İşte hükümdarlar hükümdarı, Mâlikü’l-Mülk olan Hazreti Allah, size bir nâme göndermiş, öyle bir nâme ki sizin için hayâtî ehemmiyeti hâizdir ve onun içinde, sizin hem dünyanızla, hem de ahiretinizle alâkalı pek çok mes’eleler vardır. Siz bunu alsanız, ta’zîm ile öpüp başınıza koysanız, sonra da kaldırıp rafa yerleştirseniz, acaba o Hükümdarı memnun etmiş olur musunuz..? Kur’ân-ı Mu’ciz’ül Beyân, hayatınızı nizâm altına almak için size tekrîmen gönderilmiş bir nâme-i hümâyundur. Allah (cc) gönderdiği bu nâmede: “Andolsun ki biz, insanı ahsen-i takvime mazhar olarak yarattık” buyurmaktadır. Evet, bizler Kur’ân-ı Kerim’le tekrim edilip şereflendirildik. Zirâ Kur’ân’sızlara Allah : “Onlar hayvanlar gibi, belki onlardan da aşağı” diyor.

Demek ki mücerred insanlık o şerefi ihrâz etmiyor; senin şerefinin içinde, Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyân’a sahip çıkmanın hissesi çok büyüktür. Allah Resûlü bu mevzûda başka bir hadîs-i şeriflerinde şöyle buyuruyor: “Kur’ân-ı Kerim’i açıktan açığa ilân eden ve onu bütün insanlığa duyurma maksadıyla okuyan insan, sadakayı açıktan açığa veren gibidir. Kur’ân-ı Kerim’i gizli okuyan da sadakayı gizli veren gibidir.” Nasılki, açıktan açığa sadaka ve zekât verilirken başkasını da teşvik düşünülür ve bu yarışmaya herkesin iştirâk etmesi kastedilir. Aynen öyle de:Açıktan okunan Kur’ân ile, başkalarının da bu işe sahip çıkması teşvik edilmektedir. Gecenin karanlığında Kur’ân’la başbaşa kalmak da, sadakayı gizli vermek gibidir. İnsan yakaladığı bu gizlilikte, Kur’ân içindeki yerini araştırır ve kendisine Kur’ân’da bir yer bulmaya çalışır. Bir mü’min için Kur’ân’da yer aramak ve kendini Kur’ân’a göre ayarlamak çok

mühimdir. Mühimdir, çünkü insan bu ölçüde mü'mindir. Ömer b. Abdülaziz, Muhammed İbn Ka'bi'lKurazî ve daha niceleri, Kur'ân'ı hep bu mülâhaza ile sabahlara kadar tilâvet etmiş ve onun hakiki ma'nâ ve derinliğine ancak bu yolla ulaşabilmişlerdir. İçten, samimi ve güzel bir edâ ile okunan Kur'ân, insanın rûh, kalb ve hissiyatına hayat bahşeder. Bilhassa Efendimiz (sav)'in fem-i güher-i mübâreklerinden dökülüyor gibi Kur'ân'ı dinlemek, insanı sonsuz huzûra garkeder. Bir derece üste çıkarak Cibril'e misafir olma ve bizzât Kur'ân'ı ondan dinleme, rûha, tarifi imkânsız esintiler kazandırır. Bütün bunların verâsında Kur'ân'ı bizzat kelâmın esas sahibi olan Mütekellim-i Ezelî'den dinliyor gibi O'na muhatap olmak.. kalbin buna tahammülü var mıdır bilemem, insanı âdetâ semavîleştirir...

4.2.1 KUR'ÂN-I KERİM'İN ALLAH (c.c.) KELÂMI OLDUĞUNUN VE EFENDİMİZ (s.a.v.)'İN RİSÂLETİNE EN BÜYÜK ŞÂHİD OLDUĞUNUN DELİLLERİ KUR'ÂN

1. Basit bir tetkik, Kur'ân'ın dil ve ifâde yönünden hiç bir kitaba benzemediğini ortaya koymaya yetecektir. Ayrıca, üslûb, ma'nâ ve muhtevâ bakımından da Kur'ân, eşsiz ve emsâlsizdir. O halde, ya Kur'ân, şimdiye kadar yazılmış bütün kitapların altında bir yere sahiptir -ki bunu şeytan bile iddia edemez- ya da Onun her kitabın üstünde bir yeri vardır. Öyleyse, Kur'ân bir beşer sözü değildir.

2. Bizzat Kur'ân-ı Kerîm'de Efendimiz (sav)'e hitaben meâl olarak: "Sen bundan önce ne bir kitab (yazı) okur, ne de elinle onu yazardın. Öyle olsaydı, bâtıla uyanlar, şüphe duyarlardı." (Ankebût, 29/48). Evet, o gün bugündür hâlâ okuyupyazmışlara, en büyük bilgin ve ediblere, aynı anda tüm insanlığa yönelik olan bu meydan okumayı yapan, okuma-yazması olmayan bir Zât (sav)'tır. İlimlerin bir bakıma zirveye ulaştığı kabul edilen şu zamanda, fizikçisi, kimyacısı, astronomu, tabibi, sosyoloğu, edebiyatçısı ile bütün ilim ve edebiyat ehline O Zât, "haydi, elele verin de, fazla değil, Kur'ân'ın sûrelerinden tek bir sûrenin mislini getirin" diyor. Bu bile, Kur'ân'ın O ümmî Zât (sav)'ın değil de, Allah'ın kelâmı olduğuna kâfî bir delil ve şâhid değil midir?

3. Yine Kur'ân'da meâlen: "Eğer kulumuza indirdiğimiz (Şu Kur'ân'da az bir) şüpheniz varsa, haydi onun benzeri bir sûre getirin. Allah'dan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) de çağırın. Eğer iddianızda doğru iseniz." (Bakara, 2/23); "Yoksa O'nu (Muhammed) uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer sizler doğru iseniz Allah'tan başka (çağırmaya) gücünüzün yettiklerini de çağırın da onun benzeri bir sûre getirin" (Yunus, 10/38) buyurulmaktadır. Hangi beşerin sözünde eksik, hata, yanlış, ihtilâf ve tenakuz bulunmaz? Kur'ân ise, bu gerçeğe ve kendisinde en ufak bir ihtilâf ve tenâkuzun olmadığına "(Durup) Kur'ân'ı düşünmüyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkasından gelseydi, onda çok ayrılıklar (ihtilâf ve tenâkuzlar) bulurlardı" (Nisa, 4/82) âyetiyle parmak basmaktadır. Allah Kelâmı'nda tenâkuz, ihtilâf, eksiklik ve yanlışlık bulmak isteyen bir takım kendini bilmezlerin yapıp ortaya koydukları şeylere, zannediyorum onların kendileri de inanmıyor.

4. Kur'ân'ın ifâde ve beyân tarzı ile, Efendimiz (sav)'in ifâde ve beyân tarzı arasındaki fark kolayca sezilebilmektedir. Kur'ân'ın belâgat ve fesâhatına ve üstün ifâde gücüne hiç bir beşerin ulaşması mümkün değildir. Onun diğer yönlerini olduğu gibi, bu yönünü de anlatmak için ciltlerle eser verilmiş, sözgelimi sadece bir

“elhamdülillah” için sayfalar yazılmıştır. Seçilen her bir kelime ve harf yeri, sayısı, ses ve iç mûsiki ahengi, bulunduğu yer ve Kur’ân’ın tamamıyla olan münâsebet ve bağlantısı ve hatta matematik değeriyle kaneviçe içinde kaneviçe meydana getirmekte ve bir tabloda her rengin ayrı ayrı tonlarının ayrı ma’nâlar ifade etmesi misâli belli husûsiyetler arzetmektedir.

5. Kur’ân’ın nâzil olduğu devrede şiir fevkalâde gelişmişti. İnsanlar sohbetlerinde ve kavgalarında birbirlerine âdeta hep şiirle karşılık verir, her yıl şiir müsâbakaları düzenlenir ve kazanan şiirler altınla yazılıp, Ka’be duvarına asılırdı. Birer millî kahraman sayılan şairlerin sözleriyle kabileler harbe girer veya sulh yaparlardı. Ve, Hz. Muhammed (sav) aralarında büyümüş olmasına rağmen, herkesin bildiği bir vâkıa olarak ne şiirle, ne seci’ ile, ne de nesirle uğraşmıştı. Sonra, Kur’ân’ın esrarlı ve i’cazkâr ifadeleri ne O’nun, ne de başkasının ifadelerine benzemiyor, ne şiirin, ne seci’in, ne de nesrin sahasına giriyordu ama kendine has orijinalliği ile herkesi büyülüyordu. Bu yüzden, insanları O’ndan uzaklaştırmak isteyen müşriklerin ileri gelenleri, “şiir desek şiir değil, seci’ desek seci’ değil, kâhin sözü desek o da değil, cinnet eserine zâten benzemiyor; en iyisi, ‘sihirdir, kulaklarınızı tıkayın, yoksa çarpılırsınız’ diyelim” şeklinde kendilerince karşı koymaya çalışıyorlardı. Şu kadar var ki, birbirlerinden habersiz gece gizlice gidip onu dinlemekten de kendilerini alamıyorlardı. Meşhûr şair Hansa ve Lebid gibi hakperestler de, müslüman olduktan sonra şiiri bıraktılar; şiir söylemeleri istendiğinde de Kur’ân’dan bir sûre yazıp gönderiyorlar ve “Kur’ân’ı okuduktan sonra ben şiir yazmaya hâyâ ederim” diyorlardı.

6. O dönemde şiir, çok gelişmiş ve belli bir seviyeye ulaşmış olmakla birlikte, lisân olarak arapça, metafizik ma’nâlar, ilmî, dinî ve felsefî mefhûm ve ifade şekillerinden, medenî bir lûgattan mahrum bulunuyordu. Sadece çöl bedevisinin duygu ve düşüncelerini onun dar hayatını ifade etmeğe yarayan bu lisân, Kur’ân’la birdenbire öyle bir değer ve zenginlik kazandı ki, ilmî, iktisadî, hukukî, içtimaî, siyasî, idarî ve metafizik bütün mevzû ve mes’eleleri ifâde edebilecek bir seviyeye ulaştı. Lisân tarihinde böyle bir hâdiseye rastlamak mümkün değildir. Böyle bir filoloji inkılâbı ve bütün zaman ve mekânları kucaklayacak muazzam bir gelişme, değil ümmî bir Zât’tan, yüzlerce lisân âliminden bile beklenemez. Çünkü, Arap lisânının geçirdiği tedricî bir gelişme değildir. İhtilâl çapında bir gelişmeyle ulvî ve mükemmel bir seviyeye sıçrama ve birden iptidaî mantık sahasından, yeni bir kültür ve medeniyetin düşünce ve ifade hamlesini taşıyacak bir noktaya ulaşmaydı. İşte, böylesi bir gelişmenin, bir insanın eseri olamayacağı güneş gibi ortadadır.

7. Acaba şimdiye kadar okumuşu-okumamışı, ilk mekteplisi, üniversitelisi, mütefekkiri, avâmı, fizikçisi, kimyacısı, ve çobanı ile her tabaka, her yaş ve her seviyedeki insanın kapasitesi ölçüsünde anlayıp, hissesini alacağı bir kitap yazılmış mıdır? Şairin, mûsikişinâsın, hatîbin, içtimâîyatçının, iktisatçı ve hukukçunun, idareci ve siyasetçinin, terbiyeci ve öğreticinin, zikir, fikir ve tarikat yolu mensubunun okuyup istifade ettiği, yol ve mesleğine menfez ve düstur, mes’elesine çözüm, derdine şifa ve fikrine cila bulduğu; ulaşımın bile güçlükle yapılabildiği en ücra köylere ve köşelere kadar her yerde arz-ı endâm edip Güneş gibi ışık saçan tek kitab sadece Kur’ân’dır.

8. Kur’ân’ın dışında usanmadan birkaç defa okunabilen kitap belki hiç yoktur; fakat Kur’ân’dır ki, defalarca okunur, devamlı hatmedilir; namazda ve çeşitli vesilelerle okunur, ama hiç bir zaman usanç ve bıkkınlık vermez. Nice müstesnâ eserler, fikir yazıları ve şiirler orijinalliğini ve değerini kaybeder; nice aktüel eserler birkaç yıl, hatta bir kaç

ay ya dayanır ya dayanmaz. Hem doğruluğu, hem de aktüalitesi yönünden değerini yitirir, bir gazete gibi atılır, yırtılır gider. Ama Kur'ân, ne lâfzı, ne okunuşu, ne ma'nâ ve muhtevası, ne orijinalliği ve aktüalitesi ne de doğruluğu açısından solmak, pörsümek ve eskimek şöyle dursun, her geçen gün ruhlara, vicdanlara, akıl, kalb ve dimağlara yeni yeni meltemler üfler, daha ileri seviyede fikir ve bilgiler takdim eder ve gençliğini, tazeliğini her dem arttırarak muhafaza eder gider.

9. İnsanı maddî-ma'nevî bütün yönleriyle anlatması, hayatın her saha ve safhasına ait bahisler açması, içtimaî, iktisadî, hukukî, siyasî ve idarî bütün problemleri halledici düsturlar getirmesi ve dünya saadeti yanında Ahiret saadetini, aklın itminanı yanında rûhun da tatminini ihtivâ eden prensipler koyması yönüyle de Kur'ân'ın beşer kelâmı olamayacağı açıktır. Evet, bir insanın her sahada rehber ve mütehassıs olması mümkün değildir. Her asırda, her türlü şartlar altında ve her seviyede insanın müşkillerini çözebilecek prensipler ortaya koymak, hiç bir zaman bir insanın vüs'at ve kapasitesi dahilinde olamaz. Hiç bir beşerin zihninden çıkan prensipler, asırlarca kıtalara huzûr ve saadet veremez. İlâhî Kitâb'a dayanmayan, Vahy'e istinad etmeyen beşerî sistemler değişmeden, revizyona uğramadan 50 yıl bile ayakta kalamazlar. Beşer mahsûlü kaideler, sistemler, fikirler, düşünce ve ideolojiler eskir, yetersiz kalır, yan te'sir gösterir ve yenilenir, hatta değiştirilme ihtiyacı hissettirir. Halbuki, Kur'ân'ın hiç bir mevzûunda, hiç bir kaide ve prensibinde ve hiç bir mes'elesinde bu gibi ârıza ve noksanlıklar bulmak mümkün değildir. Servetin sadece zenginler elinde dönüp dolaşan bir devlet olmaması (Haşr, 59/7); insan için sa'y ve emeğinden başka bir şey olmadığı (Necm, 53/39); emanet ve vazifelerin ehline verilmesi ve adaletle hükmedilmesi gerektiği (Nisa, 4/58) ve bir nefsi öldürmenin bütün insanları öldürmek gibi olduğu (Maide, 5/32) şeklindeki temel, ölümsüz kaide ve prensipleri; ayrıca, ferd, aile ve cemiyet için birer semm-ü katil, yani öldürücü zehir olan faiz, kumar, içki ve fuhşun her çeşidinin, yalan, iftira, lüks ve israfın yasaklanması; insanın insanlığını kazanması, ferdî ve içtimaî hayatında daha dünyadayken Cennet benzeri bir hayat yaşaması için emredilen namaz, oruç, hacc, zekât ve daha başka ibâdetler, yine en iyi ve en güzel ahlâk kaideleri, akıl ve ruhları Cennet ve ebedî âleme yönlendirip, Allah korkusunu her kalbe inzibat, buna karşılık Allah sevgisini de teşvikçi yapma, ferd ve cemiyetin saadeti için konulan ideal ölçü, kaide ve prensipler, onun ezelî ve ebedî, Hakîm ve Rahîm Yaratıcı'nın Kelâmı olduğunun bâriz delilleri değil midir? İnsan ve kâinat kimin eseriyse Kur'ân da O'nun sözüdür. Zira Kur'ân-ı Kerim, insanı insana şerhetmekte ve Kâinat kitabını tefsir etmektedir. Evet, Kur'ân bir taraftan insanı, bütün zaaf ve faziletleriyle, diğer taraftan da kâinatı bütün sır ve incelikleriyle okumaktadır ki, bütün kâinatta tasarruf edemeyen bir Zât'ın, öyle bir söz söylemesi mümkün değildir.

10. İnsan, eserinde kendini her yönüyle anlatamaz; ideal ve düşüncelerini, karakter ve ahlâkını bütün açıklığıyla yazıya dökemez. Bunu bir an için yapabildiğini düşünsek bile, bu kez de fikir, ahlâk ve davranış açısından kolay kolay değişmeden kalamaz. Fakat, bir Kur'ân'a, bir de Efendimiz (sav)'in hayatına, ahlâk, karakter ve da'vâ düşüncesine bakalım... Bu ikilinin birbirine tıpatıp uyduğunu, Kur'ânî hakikatlerin O'nun mümtaz şahsiyetinde ve örnek hayatında kristalleştiğini ve ahlâkının bütünüyle Kur'ân'dan ibâret bulunduğunu müşahede etmekle kalmaz; 23 yıl boyunca söz, davranış, karakter, ahlâk ve ideallerinde en küçük bir değişikliğin meydana gelmediğini Kur'ân'ın her beyânının hayatında tam ma'nâsıyla ma'kes bulup, tatbik edildiğini ve ilk gün ne söylemişse son gün de aynı şeyi söylediğini görürüz. Muhalfarz, O, Kur'ân'ı aklından uyduran biri olsaydı, (Muhalfarz denilerek, caiz olmayan şeyler

üzerinde temsil getirilse bile, yine de O Kâmet-i Bâlâ (sav) için bu tür ifadeler hoş olmuyor; bizi bağışlasın!) mücadelelerle geçen o hareketli hayatında, ilk sözünü son gün de tekrarlayabilecek, her söz ve hareketini yazdığına göre ayarlayabilecek ve hiç değişmeden kalabilecek güç ve kabiliyeti asla gösteremezdi. Öyleyse O (sav), Allah'ın te'yid ve terbiyesi altında hareket eden bir nebîdir, Nebîler Sultanı'dır. Kur'ân da O'na Allah tarafından vahyedilen ilâhî bir Kitab'tır.

11. Bir yazar, eserinde umumiyetle içinde bulunduğu şartların, yaşadığı hâdiselerin ve çevresinin tesirinde kalır ve dar bir zamanın dışına çıkamaz; çıksa da, bu ya ütopya, ya antiütopya, ya da bilim kurgu cinsinden olur. Oysa, Kur'ân'a baktığınızda, onun nasıl Kâinat'ın başlangıcına ve sonuna, insanın yaratılışına ve gelecekteki hayatına dair kat'i ifâdeler kullandığını görür ve ister istemez, "bu, bir beşer sözü olamaz" demek zorunda kalırız.

12. Bir yazar, daha çok kendi sahasında eserler verir; bilhassa, uzmanlıkların alabildiğine çoğaldığı günümüzde, herkes kendi dar sahasının adamıdır. Halbuki, Kur'ân içtimaî, iktisadî, hukukî, psikolojik, siyasî, askerî, tıbbî, fizikî, biyolojik.. kısaca, her sahada prensipler ortaya koymakta, o sahanın temel hakikatlerini dile getirmekte, geçmişten ve gelecekten bahsetmektedir. Böyle bir Kitab'ın ümmî ve bugünkü teknik-ilmî imkânların hiç birine sahip bulunmayan bir Zât tarafından yazılmasını hangi akıl kabul edebilir? Bizzat Kur'ân-ı Kerim'de Efendimiz'e hitâben meâl olarak: "Sen bundan önce ne bir kitab okur, ne de elinle onu yazardın. Öyle olsaydı, bâtıla uyanlar, şüphe duyarlardı." (Ankebût, 29/48) ve "Sen (önceden) kitap nedir, îmân nedir bilmezdin" (Şûrâ, 42/52) denilerek, O'nun okuyup yazmasının olmadığı beyân ve ilân edilmektedir. Müşrikler de, içlerinde yetişip yakînen tanıdıkları O Zât'ın okuyup-yazması olduğunu ve buna dayanarak Kur'ân'ı uydurduğunu bir kere olsun iddia edemediler.

13. Hangi yazar, eserinin hiç bir kritiğe tabii tutulamayacağını, ihtivâ ettiği hakikatlerin hiç eskimeden asırlar boyu devam edip gideceğini ve üzerine hiç bir eserin hiç bir sahada yazılamayacağını iddia edebilir? Bu yazar ister filozof, ister ilim adamı, ister edib, isterse dâhî olsun, netice değişmez. İnsanın kaleminden çıkan her eser, hatta muharref şekilleri ve yönleriyle Tevrat ve İncil bile zamanın aşındırmasından kendilerini kurtaramamış ve değerlerinden çok şey kaybetmişlerdir. Yalnızca Kur'ân'dır ki, her türlü aleyhte çalışmaya, iftiralara, kendinde tenâkuz ve yanlışlıklar bulma gayretlerine, tekrarları, ifâdeleri ve yazısıyla uğraşılmasına ve ihtivâ ettiği hakikatlere zaman zaman dil uzatılmasına rağmen, her geçen gün daha bir taze, daha bir derin ve daha bir anlaşılır olarak zihinlere ve kalblere girmekte ve mutlak hâkimiyetini devam ettirmektedir. Kâinata her geçen gün daha bir ışık tutan o nûru yakan, ancak ve ancak kâinat'ın sahibi Allah (cc)'tır ve elbette onu söndürmeğe kimsenin gücü yetmeyecektir!

14. Bir esnafsınız, bir muallimsiniz, bir tüccar, bir idareci, ya da bir teğmensiniz; şimdi, esnaf teşekkülleri adına; profesörler dahil, her sahadaki bütün muallimler adına; en büyük bir sanayici veya ithalatçı-ihracatçı adına, Cumhurbaşkanı, Başbakan veya Genelkurmaybaşkanı adına kitap yazabilir, söz söyleyebilir, kanun veya kararname çıkartabilir misiniz? "Evet" dediğinizi kabul edelim; bu durumda bütün ifadelerinizin temsil iddiasında bulunduğunuz makam sahibinin ağzından olması mümkün müdür? Yani, ifadeler her bakımdan onun, emirler onun, yasaklar onun, va'd ve vaîdler onun; yapabilir misiniz bunu; hele hele, çevrenizde hiç yalana başvurmamış biri olarak tanınıyorsanız? Bu mevzûda sizin yapacağınız, elinizde böyle bir kitap olduğunda, onu kitlelere "Bu, bana O Zât tarafından size ta'lim ve tebliğ etmem için gönderilmiş kitaptır" şeklinde takdim etmek olacaktır. Şimdi, Fem-i güher-i Nebevî (sav)'den

şeref-südûr olan beyânlara, Kur'ân'ın ifâdelerine bakın: Ancak, Kâinat'ın idaresini elinde tutan Zât'a yakışan ifâdeleri, peygamber bile olsa bir beşerin beyân edip söylemesi, O Mukaddes Makam adına -hâşâuydurması hiç düşünülebilir mi?

15. İlâhî Makam'a ait olup, Allah adına hiç bir beşerin söylemesinin mümkün olmadığı: Yaratma, hayat verme ve öldürmeyle ilgili beyân ve ifâdeleri; aklı başında hiç bir insan, ilimlerin oldukça ilerlediği günümüzde bile kimsenin kesin konuşmaya cesaret edemediği göklerin, yerin, yıldızların, dağların, ağaçların, hayvanların ve insanların yaratılması ve ilim adamlarının önünde hâlâ başlı başına bir muammâ olarak duran 'hayat' hakkında asla Yaradan adına konuşamaz. Konuşsa bile, hiç bir taraftar toplayamaz ve sözleri asla ömürlü olamaz. Yalancı peygamberlerle, teori teori üstüne üreten bilim adamlarının durumu buna apaçık misâllerdir.

16. Kur'ân'da geçen bazı hitâp şekilleri, Allah'dan Rasûlü'ne tebliğatta bulunulduğunun bariz misâlleridir: "Ey Nebî, de ki!.." gibi hitâplar sıkça tekrarlanmakta, hatta 332 yerde (Mu'cem) "kûl=de!" emri geçmektedir. Dünya çapında en büyük bir mürşid bile irşâd ve tebliğ sadedinde, Allah'a ait olan bu kâbil tebliğ fermanlarını tayin ve tesbit edemez. Kur'ân'ın bu kâbil hitâplarında çok defa ta'lim vardır, nasîhat ve tesellî vardır, dışarıdan sorulan sorulara cevaplar vardır; fıkıh kâidelerini tesis etme ve hayatın getirdiği müşkîlleri çözme vardır; müşrikleri ve Ehl-i Kitab'ı yerinde dâvet, yerinde ilzâm ve susturma vardır; insanın mâhiyetini, duygu ve kabiliyetlerini teşrîh, ruh yapısını tahlil vardır; bilinmeyen âlemlere işâretler, ebedî âleme ait ikâzlar, kötü ahlâktan men' ve güzel ahlâka teşvik vardır; kadınlık âlemiyle ilgili mes'eleler, ibadete teşvik ve azaptan terhîb vardır; geleceğe dâir beyânlar, işaretler ve remizler ve ilmî hakikatlere işaretler vardır. Bunlar ve bunlar gibi daha pek çok hususları muhtevî "kûl=de!" hitaplarını binbir renkli kaneviçe gibi bir araya getirip, Allah adına söz söylemek hangi insanın kârı olabilir?

17. Hangi yazar, başkası adına bile olsa eserinde kendini tehdid eder veya başkasının ağzıyla tehdid ettirir? Bunun da ötesinde, Allah adına söz söylediğini iddia ederken, hiç bu iddiasına halel getirecek bir beyânda bulunur mu? Yine, kendini ithama varacak ifâdeleri kitabına alır mı? Halbuki, Kur'ân'da, "Eğer (Muhammed) Bize karşı ona (Kur'ân'a) bazı sözler katmış olsaydı, Biz kendisini kuvvetle yakalar, sonra da şah damarını koparırdık" (Hakka, 69/44-46) buyurulmakta; Tebûk Gazvesi'nden geri kalanlar için "Onlara neden izin verdin?" ikâzında bulunulmakta, Hz. Zeynep'le izdivacı anlatılmakta, yani bir insanın kendi yazdığı kitaba alması mümkün görünmeyen beyân ve ifâdelerde bulunulmaktadır. Demek oluyor ki, Kur'ân hiç bir zaman Efendimiz (sav)'in değil, mutlak sûrette Allah (cc)'ın kelâmıdır.

18. Hiç bir yazar, geçmişe ve geleceğe ait mes'eleleri bahis mevzû yaptığı, hayattan ve yaratılıştan, başlangıçtan ve sondan bahsettiği, hayatın her sahasına ait kaideler ve umumî prensipler vaz' ettiği, yüzlerce yıl sonra ortaya çıkacak ilmî ve teknik icâtlara parmak bastığı, kısaca esasen bir insana ait olması mümkün görünmeyen ifâde ve beyânlarda bulunduğu eserinde, kendini yalanlayacak, kendi kendisiyle tenâkuza ve başkalarının da diline düşecek şekilde kendisi hakkında "sen okumuş-yazmış değilsin" der mi? Tarihî ma'lûmatı olan bir topluluk karşısında ve tarihle alâkalı kesif araştırmaların yapılacağı bir gelecek karşısında geçmiş bazı hâdiselerden çok kesin ifâdelerle bahsedecek ve sonra da "ben bunları anlatıyorum ama, ne o hâdiselerin içinde bulundum; ne de haklarında en ufak bir şey

okudum" diyeceksiniz; bu hiç mümkün müdür? Halbuki, Kur'ân-ı Kerim'de, hem Efendimiz (sav)'in okuma-yazması olmadığından bahsedilmekte ve dolayısıyla önceden ne eline bir kitap alıp okuduğu, ne de bir kitap yazmış olduğu anlatılmakta (Ankebût, 29/48), hem de geçmiş hâdiselerin içinde bulunmadığı ve daha önceden o hâdiseleri bilmediği ifâde edilmektedir (Âl-i İmran, 3/44, Hûd,11/49, Kasas, 28/44). Okuma-yazması olmayan, eline önceden kitap almayan tabiî ki geçmiş hâdiselerin içinde bulunmayan, kimseden dinlemeyen ve öğrenmeyen bir Zât'ın her sahada çok kesin bilgiler vermesi, o Zât'ın Allâmü'l-Guyûb olan Allah (cc)'ın Rasûlü olduğunu göstermez mi?

19. Hiçbir yazar, eserinde, kendisinin ve eserinin korunacağını ve bahsettiği hakikatlerin bir gün bütün âlemin ufuklarında şehbâl açacağını kesin bir dille ifâde edemez. Rahat döşeklerde, konforlu arabalarda ve her türlü imkân içinde hayat sürerken bile, bütün tehlikelerden mâsun ve mahfûz kalıp, vazifemizi itmâm edeceğimizi söyleyebilir miyiz? Evet, biz nasıl hayatımızı garanti edemezsek, eserimizin hayatiyetini de aynı şekilde garanti edemeyiz. Çok makaleler, kitaplar, şarkılar bir ara liste başı olur, sonra da söner ve unutulur gider; yerlerine yenileri gelir, onlar da eskir ve bu hep böyle sürer gider. Halbuki, bizzat Kur'ân'da "Allah seni insanlardan koruyacaktır" (Mâide, 5/67) ve "Kur'ân'ı Biz indirdik ve onun koruyucuları da Biz'iz" (Hıcr, 15/9) denilerek, Peygamberimiz'in de, Kur'ân'ın da her türlü tehlike, yıpranma, sû-i kasd ve akla gelebilecek maddî-ma'nevî taarruz ve tuzaklardan mâsun ve mahfûz olduğu açıkça ilân edilmekte ve bu ilân geçerliliğini hâlâ muhafaza etmektedir, Kıyamet'e kadar da edecektir.

20. Eserinde manzara tasvirinde bulunan bir yazar, daha çok tabiî şekilleri, iklimi, arazi yapısı ve bitki örtüsüyle yaşadığı veya gezip gördüğü çevreyi tanıtır. Halbuki, Kur'ân'da çölün ve çöl hayatının tasvirinden çok, coşkun akan nehirlerden, yemyeşil manzaralardan, toprağa can katan yağmur yüklü bulutlardan, bağ ve bahçelerden, dağlardan ve denizlerden bahis açıldığını görürüz. Sözgelimi, Nûr Suresi 40'ncı âyette, engin denizin karanlıkları, üst üste dalgaların gelmesi, dalgaların üstünü bulutların kaplaması ve bütün bu karanlıklar içinde elin görülememesi gibi gerçekten enteresan teşbih ve anlatımlarda bulunulmaktadır ki, bu ne o zamanki Arap coğrafyası, ne de devrin denizcilik literatürüyle alâkalıdır. Sonra, çölde doğup çölde büyüyen ve sadece, gençliğinde bir veya iki defa Şam tarafına, yine çöllerden geçerek seyahatte bulunan Efendimiz (sav), ne Kur'ân'ın sözünü ettiği manzara ve bitki örtülerini görmüş, ne de deniz yolculuğu yapmıştı. Bu durumda, böylesi tasvir ve teşbihler çölde yetişmiş bir insanın muhayyile ve dehâsından nasıl kaynaklanmış olabilir? En'âm Sûresi 125'nci âyette, kâfirin hâli, göğe doğru yükselirken kalbi sıkışıp daralan bir insanın durumuna benzetilir. Kelimenin telaffuz husûsiyeti de, şeddeli "Sad"ın arkasından şeddeli "Ayn" harfinin gelmesiyle havasızlıktan açık kalan ağzı resmetmektedir (yessa 'adü). Bugün ilmî gelişmeler, gerekli cihaz kullanılmadan dağların tepesine doğru yükseldikçe oksijen azlığından insanın nefessiz kaldığını ve göğsünün daralıp sıkıştığını ortaya koymuş bulunmaktadır. Bu gerçek, ancak balon gibi vasıtalarla yukarılara çıkıldığında, ya da çok yüksek dağlara tırmanılmakla anlaşılabilmektedir. Efendimiz'in döneminde balonla yolculuk bir hayal bile olmadığı gibi, Arabistan coğrafyası da kendisine çıkılmakla göğsün daralacağı yüksek rakımlı yerlerden mahrumdu. Öyleyse, böyle bir teşbih ve ifade, ancak her şeyi bilen Allah (cc)'a ait olabilir.

21. Yazar, eserini daha çok en fazla duygulandığı, letâifinin en müsâit olduğu, dolayısıyla zihin konsantrasyonunun tam sağlandığı anlarda yazar ve kendisini üzüntüye veya sevince sevkeden hâdiselerden de bahsetmemezlik edemez. En güzel edebî eserler, kalblere en ince ve keskin ma'nâların dolduğu ve dışta bu hâlete yol

açan hâdiselerin cereyan ettiği zamanlarda kaleme alınmıştır. Çoğu eserler, yâr, yârân ve dostlar, ya da evlâtlardan bahseder; zindanda çekilen çileler, gurbet hatıraları, meslek hayatının tecrübeleri ve acı-tatlı anları onların biricik mevzûlarıdır. Kalblerde ve ruhlarda derin tesirler icrâ eden hâdiselerden tecerrüd etmek öyle kolay kolay mümkün değildir. Şimdi, Allah Rasûlü (sav)'nün o çileler, ızdıraplar, mücâdeleler, sıkıntı ve kederlerle dolu hayatını inceleyin; bir yandan dışa karşı amansız bir mücâdele verirken, diğer yandan o müstesna cemaatini nasıl yetiştirdiğini nazara alın ve sonra da Kur'ân'da, O'nun çektikleriyle, belâ ve musibet demleriyle, hatta çocuklarının vefat ve hayatıyla bile alâkalı âyetler bulabilecek misiniz, bakın! O'nun en çileli günlerinin dert ortağı ve en büyük destekçisi Hz. Hatice (r.anh)'den ve O'nun bir diğer destekçisi Ebû Talib'in vefatı sebebiyle adına "Hüzün Senesi" denilen seneden, Haşim Oğulları'na kızgın güneşin altında üç yıl süreyle uygulanan boykottan, kendi ciğerinin dağlanmasına yol açan sevgili amcası Hz. Hamza (ra)'nın katlinden ve ciğerinin doğranıp çiğnenmesinden ve kendisine en büyük kötülüğü yapmış müşrik ileri gelenlerinden bahis açılmış mıdır? Elbette hayır. Öyleyse bu Kitap O'na ait değildir. O sadece bir vasıtadır ve Kur'ân'ı geldiği şekliyle tebliğ etmektedir.

22. Yazar, eserini yazarken mal-mülk edinme, zengin olma, makam ve şöhret kazanma veya idealini tebliğ ve yüceltme ve mukaddeslerine ya da menfî düşüncelerine hizmet etme gibi gayelerden birini düşünebilir. Muhalfarz, Kur'ân'ı Efendimiz kendisi yazmış olsa, bununla mal-mülk edinme gayesi taşıyordu denebilir mi? Hâşâ, O'nun 23 yıllık peygamberlik hayatına baktığınızda, dünyanın tozuna-toprağına asla bulaşmadığını, namazının arasında dahi cemaati bırakıp, mescidden ayrılarak evindeki üç-beş kuruşu dağıttığını, 3 gün geçtiği halde yiyecek tek lokma bulamadığını, açlıktan zaman zaman karnına taş bağladığını, hatta Ashâbı'nın durumunun yavaş yavaş düzelmeğe başladığı bir zamanda hanımlarının kendisinden birazcık rahat bir hayat istemesi karşısında onları ya kendisini ya da dünyayı seçme şıklarından birini seçmeyle karşı karşıya bıraktığını ve onların da kendisini seçtiğini görecek ve Huneyn savaşında ganimet olarak eline 8 bin okka gümüş ve yüzlerce deve, binlerce koyun geçtiği halde, vefatında, evine yiyecek temin edebilmek için rehin olarak verdiği kalkanını hâlâ geri alamamış olduğunu içiniz sızlayarak müşahede edeceksiniz. Bütün bunlardan sonra O'nun (sav) gâyesi, makam, mevkî, şöhret ve ün yapmaktı diyebilir misiniz? Hâşâ, daha Mekke döneminde Risâleti'nin başlangıcında kendisine Mekke'nin reisliği, dünyada kimsenin sahip olmadığı miktarda mal ve Mekke'de isteyeceği en güzel kız teklif edilmiş, fakat O bütün bu teklifleri, "Sağ elime Güneş'i, sol elime Ay'ı koysalar, vallahi ben da'vamdan vazgeçmem" diyerek elinin tersiyle geri itmişti. Sonra, şöhret peşinde koşan bir insan, eserinde hiç kendisinden bahsetmez mi? Halbuki, Kur'ân'a baktığımızda, diğer peygamberlerin isimlerinin aşağı yukarı 500 defa geçtiğini, buna karşılık 'Muhammed' isminin ise sadece 4 defa zikredildiğini (Âl-i İmran, 3/144, Ahzâb, 33/40, Muhammed, 47/2, Fetih, 48/29) hayretle görür ve O Yüce Kâmet (sav) önünde bir kez daha "Eşhedü enneke Rasûlüllah" diyerek eğilmekten kendimizi alamayız.

23. Esbâb-ı Nüzûl denilen ilim sahası, her âyetin hangi hâdise münasebetiyle indiğini ele alır. Kur'ân'da on beş kadar âyette "Yes'elûneke= Sana soruyorlar" şeklinde Peygamberimiz'e sorulan sorular bahis konusu edilmekte ve bunlara "kûl=de" şeklinde başlayan cevaplar verilmektedir. Çeşitli haram ve helâller, ganimetlerin taksimi, hilâller, Kıyamet, Zülkarneyn, infak şekli ve ruh gibi, her birine bir beşerin gerekli cevabı vermesinin mümkün olmadığı çok çeşitli konularda gelen bu soruları cevaplayanın Allah (cc) olduğu gayet açıktır. Çünkü, her soruya en uygun cevabı vermek ve her hâdise münasebetiyle en müsait ve elverişli çözümü muhtevî bir âyet göndermek hiç bir zaman bir

beşerin tâkâti dahilinde olamaz. Kaldı ki, böylesi sorular karşısında Efendimiz (sav)'in bir miktar sükût buyurduğu oluyordu; yani cevap olarak inecek âyeti bekliyordu. Nitekim, kendisine 'ruh'tan sorulduğunda böyle olmuştu.

24. Hangi insan, hangi yazar, kendine olan güven ve itimadı sarsacak şekilde, bir zaman doğru dediğine sonra 'yanlış' diyebilir ve zaman zaman görüş değiştirip, davranışlarında yeni ayarlamalara gidebilir; hele bu yazar, bütün dünyaya bir mesaj takdim etme iddiasındaysa? Halbuki, Kur'ân'da yalnız Mekke ve Medine'liler veya Arap Yarımadası insanları için değil, hatta yalnız dünya insanlığı için de değil, bütün âlemler için 'rahmet' olarak gönderildiği ifade olunan Hz. Muhammed (sav), zaman zaman Kur'ân'ın tatlı ikâzıyla yapmakta olduğu veya yapmaya niyet ettiği hareketini değiştirir ve davranışını Kur'ân'a göre yönlendirirdi. Kendisi insanların hidâyeti için gönderilmişti. Amcası Ebu Tâlib'in hidâyetini arzu etmesi de gayet normaldi. Çünkü O, hem amcası hem de 40 yıla yakın kendisini himaye eden bir şahıstı. Ancak esas olan Allah'ın dilemesidir. İşte Allah Rasulü ısrarla amcasına, ölümün çok yakın olduğu bir anda "Lâ ilâhe illallâh de, ahirette sana şefaat edeyim", demesini söylüyor, fakat Ebu Talib bunu söylemiyordu. İşte bu mes'elenin tahlilini yapan âyet meâlen O'na şöyle diyordu: "Sen sevdiğini hidâyete erdiremezsin; ancak, Allah dilediğini hidâyete erdirir" (Kasas, 56). Bakın başka misâller: Müslüman tanındığı için münâfıkların başı olan İbn Selûl'ün cenâze namazına duracaktı, fakat Allah'ın ikâzıyla bıraktı (Tevbe, 9/84). Azadlı kölesi Zeyd'e "evlâdım" derdi; Allah, âyetle evlâdlık edinmeyi kaldırdı (Ahzâb, 33/4). Hiç aklından geçmediği halde, azadlı kölesi Zeyd'den ayrılan Hz. Zeynep'le ilâhî emir neticesi izdivaçta bulundu (Ahzâb, 33/37). Bedir esirlerinin affedilip salıverilmesi düşünülüyordu; Allah'ın ikâzıyla fidye karşılığı salıverildi... Bütün bu ve benzeri emir ve nehiyler gösteriyor ki, O, hiç bir zaman kendi başına hareket eden biri değil, sadece Allah'ın hükümlerini uygulayan bir elçi, bir Rasûl'dür. Davranışlarını da kendiliğinden değil, Allah'ın ikâzıyla değiştiriyor ve hiç bir zaman "hevâsından konuşmayıp, yalnızca Vahy'e tâbi oluyor" (Necm, 53/4).

25. Hiç bir insan kendi kendine namusuna leke getirmek ve bu mevzûda dile düşmek istemez. Hele bu insan, ömrü boyunce 'emîn' olarak tanınmış bir iffet ve nâmus âbidesiyse! Gerçek bu iken, Efendimiz (sav)'in hayatına baktığımızda münafıkların düzüp ortaya attığı bir hâdiseye şahit oluruz; tam bir ay belini büken, kendisini ızdıraptan ızdıraba sürükleyen, yalnız kendisini değil, pâk zevcesi Âişe (r.anha) Validemizi ve en büyük dostu Ebu Bekir Efendimiz (ra)'i ve diğer mü'minleri dilgir eden 'ifk' hâdisesine. Münafıkların Aişe Validemiz'e attıkları iftira karşısında, eğer Kur'ân'ı -hâşâ- kendi yazmış olsaydı, hakikatı ortaya koymak veya namusu üzerinde en ufak bir lekenin olmadığını ilân etmek için bir ay bekler miydi? Sonra, hiç insan kendi eviyle, aileleriyle alâkalı bazı mevzûları açıklamak ister mi? Halbuki, Kur'ân, Efendimiz'in hanımlarıyla ilgili olarak "Evlerinizde oturun, ilk cahiliye (kadınlar)ının açılıp-saçılmaları gibi açılıp, saçılmayın." (Ahzâb, 33/33) ve "sözü (yumuşak-tatlı) edâ ile konuşmayın" (Ahzâb, 33/32) şeklinde emir, nehiy ve ikâzlar ihtivâ etmektedir. Sadece bu bile, Kur'ân'ın Kelâm-ı İlâhî olduğunu isbata yetmez mi? 24 "Zaman ihtiyarladıkça Kur'ân gençleşiyor" deniliyor, izah eder misiniz?. Kur'ân-ı Kerim ezelden gelmiş, ebede kadar da devam edecektir. Hâl-i hazır, geçmiş ve gelecek zamanı bütünüyle, tâbiri caizse son noktasına kadar bilen Hz. Allah'ın ilminden gelmiş Kur'ân-ı Mu'ciz-ül Beyân'ın, günümüze ve günümüzden sonraki devrelere ait meseleleri insanlığın durumunu ve onun kazanacağı halleri parlak olarak anlatması Kur'ân'ın mu'cizesidir ve Kur'ân'a şayeste bir keyfiyettir. Evet, Kur'ân.l4 asır evvel nâzil olmuştur ama, O, Mele-i Alâdan, herşeye hakim bir noktadan, dünü, bugünü, yarını kabza-i kudretinde tesbih taneleri gibi çeviren, sistemleri idare eden, kalbimizin atışlarını dahi bilen

Allah'ın ezelî ve ebedî ilminden gelmiştir. Evet, zamanın ihtiyarlaması ile Kur'ân gençleşiyor. Nasıl ki, insan yaşlandıkça beynine doğru giden bir kısım damarlar açılıyor, genişliyor belki hafızasında zaaf hâsıl oluyor. Fakat terkib

kabiliyetinde inkişaf meydana geliyor, daha sâlim, daha oturaklı düşünüyor ve daha isabetli karar veriyor. İşte fert böyle olduğu gibi cemaatlar de böyle, zaman da böyledir. Yani zaman ihtiyarladıkça sanki zamanı besleyen bir kısım kanallar ve damarlar açılıp genişliyor ve zamanın içinde ona esas değer kazandıran insanların sa'yi, cehdi ve gayreti ile kâinattaki sırlı şeyleri gözlerimiz önüne seren ilimler ortaya çıkıyor. Bu halde, sanki Fizik zamanın damarları içinde gelişen, inkişaf eden ve onu besleyen; daha doğrusu onu aksettiren bir ilim olarak karşımıza çıkıyor. Kimya, Astronomi, Astrofizik, Tıp ve sair ilimler de böyle... Yani her fen zamanın içinde ve zamanın seyri ile kâinata ait bir kısım esrarı alıyor ve onu teşhir ediyor. Dolayısıyla zaman kıyâmete doğru giderken, biz dünyamızı daha olgunlaşmış ve daha kâmil bir halde görüyoruz. İlimler âdeta, dünyamızın şakaklarında ak tüyler gibi kemâl emaresi olarak belirmiş ve ahir zamanda ölüm kendisine yaklaştıkça o daha da kâmil görünüyor. İşte bu hâl Kur'ân'ın anlaşılmasına yardım ediyor;ve bir gün gelecek Avrupa'da en âli mahfillerde, ilimlerin sırlı hakikatları casus gibi araştırması neticesinde Kur'ân'ın anlaşılması ile rükûa giden insanlar olacak ve insanlık, "Allah im ne büyüksün" diyecekdir. Evet, teleskoplarla ışık hızıyla trilyon sene öteleri gördüklerinde, Paskal gibi, hıçkıra hıçkıra ağlayacak ve "Allah'ım ne büyüksün" diyecekler. Kur'ân-ı Kerim 14 asır evvel en ârızasız bir toplumun içtimâî kanununu vaz' etmiş, fakat biz bunu henüz anlıyamamışız, anlayamadığımız için de, kapitalizm, kominizm, faşizm, liberalizm karşısında Kur'ân'ın bu içtimâi yönünü aksettiren meseleleri gerektiği gibi anlatamamışız. Sadece, içtimâî noktaları değil, beşerin hayatına taallûk eden diğer bütün noktaları da anlayamamışız... Şimdi bütün bunları izah edip asrın hastalıklarına karşı çare haline getirme, bir reçete gibi arz etme bize düşüyor. Biz Allah'ın izniyle bunu yaptığımızda, Kur'ân-ı Kerim'in nasıl derin bir menbadan geldiği, dış görünüş itibariyle derinliği sezilememesine rağmen içinde binbir ilmî gerçeğin sergilendiği görülecektir. Biz bugün daha iktisadî meselelerimizi halledememişiz!

Dün bir sistem ortaya konuyor, ertesi gün o sistem başımıza bin gaile açınca, bu sefer "bu memleket şu sistemle yükselir" diyor; ancak onun uygulanması sonucunda da bir sürü banker ve bunun karşısında birçok mağdur, sefil ve perişan insanlarla karşılaşıyoruz. Bütün bunlar durmadan değişip gidiyor ve bizler de sistemlerin elinde oyuncak olup gidiyoruz. Kur'ân-ı Kerimin yeniden ele alındığında ve zaman ihtiyarladıkça gelişen ilimler sayesinde ondan çok cedîd ve ceyyid şeyler anlaşılacak ve o yeni nazil olmuş gibi kendisini gösterecektir. Henüz Kur'ân hakkında çok derin araştırmalar yapılmadığı günümüzde bile minik kafalarımızla ve hiçbir hakikat içerisine girmeyecek kadar dar gönüllerimizle, bazan Kur'ân'dan öyle şeyler anlıyoruz ki;` bunu beşer söyleyemez;' demek mecburiyetinde kalıyoruz. Evet, fennin çeşitli dallarına ait hakikatları Kur'ân birer cümleyle ifade etmiş ve gözlerimiz önüne sermiştir. Bu zâviyeden hangi sahada araştırma yapılırsa yapılsın, elde edilecek ilmî neticeler ile Kur'ân ayetleri arasında muvâfakat bulunacak ve heryerde Kur'ân'ın bayrağının dalgalandığı görülecektir. Buraya kadar söylediğimiz sözler birer iddia değil, ilmî tecrübe ve denemelerle ortaya konarak isbatlanmış şeylerdir. Bir iki misal ile buna ışık tutmaya çalışalım: "Allah kimi doğru yola iletmek isterse onun göğsünü İslâm'â açar. Kimi de saptırmak isterse onun göğsünü (o kimse) göğe çıkıyormuş gibi dar ve tıkanık yapar. Allah, inanmıyanların üstüne işte böyle pislik (sıkıntı ve musibet) çökertir. " (En'am125) Bu ayet bir tabiat kanununa işaret etmektedir.

Şöyle ki burada “Sema” kelimesi kullanılıyor’ Yessa’adu” fii-linin aslı “sa âdu yessa âdu” yükselme, yukarı doğru çıkma demek, bu tefe’ül babına konulup denilerek, tekellüfün hakim olduğu,yani yukarılara doğru çıkarken bir zorlamanın esas olduğu hakikatına işaret edilmektedir. Yessaâdu fiili okunurken bile, okuyanın nefesini kesmektedir. İşte bunlarla Kur’ân şu gerçeği dile getiriyor: İnsan yükseğe çıktıkça basınç düşer ve nefes alması zorlaşır. Zira her yüz metre yükseldikçe hava basıncı bir derece düşmektedir. 20.000 metreyi geçince özel cihazlar (oksijen maskeleri) olmadıkça insan nefes alamaz ve ölür. Başka bir misal: “Rüzgarları aşılayıcı olarak gönderdik de gökten su indirdik, böylece sizi suladık. (Yoksa) siz suyu depo edemezdiniz. “ (Hicr22)

Bu âyet de henüz 20. yüzyılda anlaşılan ilmî gerçeği Kur’ân’ın 14 asır önce söylediğinin bir göstergesidir. Şöyle ki; Rüzgârlar su buharından meydana gelen bulutları birbirine çarpıştırır. Bu çarpışmada bulutlarda pozitif-negatif elektron geçişmesi olur, şimşek meydana gelir. Rüzgârlar bulutlan sıkıştırarak yere yağmuru aşılar. Aynı zamanda rüzgârlar, bitkiler üzerinden eserken erkek tohumları dişi tohumların üzerine kondurmak suretiyle onları aşılar. Bitkilerde döllenmeye yardım eder. Yine bu âyet, gökten inen yağmur sularının yerin dibinde depo edildiğini, oradan çeşmeler ve kuyular açmak suretiyle çıkarılarak canlıların sulanabileceğini anlatmaktadır ki Kur’ân 14 asır önce bu tabiat kanununa işaret ederek mucize olduğunu göstermektedir. Bir başka âyet; “ve min külli şey’in halaknâ zevceyn” “Her şeyden iki çift (erkek, dişi) yarattık” (Zâriyat-49) Arapça’da, “umum” bütün mânâsına gelen “kül” kelimesi marifeye (bilinen) muzaaf olursa umum eczayı ifade eder. Yani bütünün parçalarını içine alır. Nekreye (bilinmeyen) muzaaf olursa umum efrâdı ifade eder. Ne kadar ferd varsa hepsini ihtiva eder. “Ve min külli şey’in halaknâ zevceyn “derken buradaki “Şey ‘kelimesi nekredir. “Herşeyi çift yarattık” demektir. Allah’a bile “şey” denir. Fakat sözü söyleyen Allah olduğundan O, bunun dışındadır. O’nun dışında olan herşey çift olarak yaratılmıştır.

İnsanlar nasıl çiftse, sair canlılarda öyle çifttir. Nebâtat ta çift olup onlar arasında da erkeklik dişilik vardır. Âyetteki “Zevceyn” kelimesi erkek ve dişiyi belirtir. Hatta herşeyin asıl maddesi olan atomlar bile çifttir. Onların da bir kısmı artı, bir kısmı eksi yüklüdür. Ayrıca herşeyde câzibe ve dâfia olmak yönüyle de bu ikilik değişik bir şekilde tezahür etmektedir. Eşyadaki bu hususiyet ortadan kalktığı takdirde mevcudatın kendi kendilerini devam ettirmeleri de düşünülemez. Yâsin sûresindeki âyet bu hakikatı daha mufassal olarak şöyle anlatıyor: “O Allah’ı tesbîh ü takdis ederiz ki; yerin bitirdiklerinden, nefislerinden ve daha bilmedikleri nice şeylerden olan bütün çiftleri yaratmıştır. “ (Yasin-36) Görüldüğü gibi o günün insanının müşahedesine arzedilen tablonun dışında o devre göre bilinmeyen bir kısım şeylerden bahsediliyor. Ve diyor ki;”daha sizin bilmediğiniz şeyleri de çift yarattı’’. Başka bir âyet ve başka bir mevzu: “Semâyı azametle biz kurduk ve ona durmadan vüs’at veriyor ve genişletiyoruz. “ (Zâriyat-47) Arapçada fiil cümleleri teceddüt, isim cümleleri sebat ve süreklilik ifade eder. “Ve innâ Ie mûsiûn,’ bir isim cümlesidir ve mânâ itibariyle üç zamandan birine inhisar etmeyip süreklilik ifade eder.

Yani, “Eskiden genişlettik, bıraktık “, “Şu anda genişletiyoruz “,”İleride genişleteceğiz” gibi mânâlara değil de “Devamlı ve sürekli olarak durmadan genişletiyoruz” mânâsına geliyor. En yakındaki beş veya altı galaksi müstesna,bütün galaksilerin bizden uzaklıkları ile mütenasip hızlarla uzaklaştıklarını 1922’de Astronom Hubble bildirilmişti. Ona göre bir milyon ışık senesi bizden uzak olan bir sehâbiye (Galaksi elemanı, yıldız) bizden senede yüzaltmışsekiz kilometrelik bir hızla uzaklaşıyor; iki milyon ışık senesi uzaklıkta olan iki misli, üç milyon ışık senesi uzaklıkta olan da üç misli hıza ulaşmakta. Bu da Belçika’lı matematik alimi, râhip Lemaitre’nin iddia ettiği gibi

kâinat'ın,genişleme (expansion) halinde olduğuna delâlet eder. İlim mahfillerinde ağırlığını devam ettiren "Mekân genişlemesi" 1400 sene evvel Kur'ân-ı Kerim'de zikrediliyordu.

Bütün ilim dünyası, ilim âlemi, bir ümminin göıüyle görülen bu hakikât karşısında Kur'ân'a "senin taleben oldum" devip hayret secdesine kapanması gerekirken, maalesef ortada görülen yalnız onların nankörlükleridir. Bir diğer ayetde ise : "Gökleri ve yer'i hak ile yarattı. Geceyi gündüzün üzerine doluyor, gündüzü de gecenin üzerine doluyor Güneş'i ve Ay'ı buyruğu altına aldı"(Zümer-5) buyuruluyor. Dünya, kutuplardan biraz basık bir küre şeklindedir. Arapçada tekvîr kelimesi, bir yuvarlak etrafına sarık sarma, bir yuvarlak etrafında dönme mânâsına gelir. Buna göre ayet; "Geceyi gündüze gündüzü` geceye sarıyor. " demektir. Böylece yükevviru kelimesiyle Küre-i Arz'ın küreviyetine apaçık parmak basmaktadır. Diğer taraftan Naziat Sûresinin 30. âyetinde bu mesele kelimenin kökü itibariyle daha açık, anlatılmaktadır; "Uel ârda ba'de zâlike dehâhâ" "Gökleri nizâma, intizâma koyduktan sonra Yer'i de Allah, deve kuşu yumurtası haline getirdi. " (Nâztât-30) Demek oluyor ki; dünyamız kutuplardan basık bir küre, bir deve kuşu yumurtası şeklindedir. Te'vil ve tefsire girmeden çok sarih bir şekilde Kur'ân'ın bu hakikatını da hâfızada tutmada yarar var. Bu hususlarda Kur'ân'ın işaret etmiş olduğu çok âyet-i kerimeleri sıralamak mümkün. Fakat bu kadarı ile iktifa ediyoruz. Ayrıca; Kur'ân terbiyeye ait bir kısım esaslar da vaz'etmiştir. Ama terbiye-i Kur'ân bırakılarak, denenen bütün terbiye sistemleri, psikoloji ve sosyolojinin uygulanan bütün kanunları karşımıza bir sürü problemli genç, sergerdan ve çakır keyif tipler çıkarmıştır. Bu böyle devam ettiği müddetçe beşer bunalımdan bunalıma sürüklenecektir.

Ama insanlık Kur'ân'la tanıştığı zaman, onu anlayacak, idrak edecek, O'na teslim olacak; gönülleri huzura kavuşturma, kalbleri düzene koyma, kafaları zapt-ü rabt altına alma da yine Kur'ân'ın emirleri ile tahakkuk edecektir. İşte bütün bunlardan dolayıdır ki, zaman ihtiyarlarken daha doğrusu kâmilleşirken, bizim "ahirzaman" dediğimiz zamanın şu devresinde, Kur'ân'ın hakikatları-inşaallah-araştırıcılar tarafından gökteki yıldızlardan daha parlak, daha derin, daha yapıcı ve beşerin gönlünü ikna edici mahiyette ortaya konulacak ve Kur'ân'ın gençliği bir kere daha apaçık görülecektir. Belki insanın iradesi elinden alınmayacak ama, akla çok kapılar açılacak ve çok kimseler Lâ ilâhe illallah Muhammeden Resûlüllâh diyecektir.

4.3 KİTAPLARA İMAN DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Kitaplara İman | Prof. Dr. Ayhan TEKİNEŞ

https://www.youtube.com/watch?v=W1sFAoYaENc

Kitap İnsanlık İçin Gereklidir l Kur'an'ın Altın İkliminde

https://www.youtube.com/watch?v=hr6xJkwhHuA

Kitap Tavsiyesi

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-akademi-yayinlari-kuran-surelerindeki-essiz-ahenk-tenasup-ilmi-acisindan-faruk-tuncer--427

5. AHİRET HAYATI

(1 Hafta)

5.1 - AHİRET HAYATI PIRLANTA

YERYÜZÜNDE GÖRÜLEN ÖLDÜRME-DİRİLTME AMELİYESİ ÂHİRETE DELÂLET EDER(ÖLÜM ÖTESİ HAYAT KITABINDAN)

Yeryüzünü tetkik ettiğimiz zaman, bir an olur ki, o anda her şey var olma ve dirilme havası içinde arz-ı didar eder. El ele, omuz omuza, diz dize, bütün mahlûkat Cenâb-ı Hakk'ın karşısında resm-i geçit vaziyeti alıyor gibi hazır vaziyet alırlar. Ağaçlar, otlar, yeşillikler ve bütün çemenzâr, formalarını takan askerler gibi, Şâhid-i Ezelî'nin karşısında boy boy dizilirler. Başka bir an olur ki, yapraklar dökülür, varlıklar enkaz haline gelir ve zemin çöl manzarası arzetmeye başlar. İlkbaharda, yeryüzünü alabildiğine cazibedarlık,revnekdarlık içinde görmemize karşılık, hazan mevsiminde, yıkıcı, sökücü ve götürücü rüzgârların ardından, her şeyin yüzüne kül elenmiş gibi bir manzara müşâhede ederiz. Sonbaharda çölde yürüyor gibi yürürüz. Hele kış basıp da kar düşen yerlerde, hayattan ve canlılıktan eser kalmaz gibi olur. Ağaçlar kupkuru kemik haline gelir. Otlar çürür, hayatları biter. Toprak istihâlelerle tohumları çürütür.

Fakat ilkbaharda bu enkaz yeniden canlanmaya başlar. Bir de bakarsınız, o kül üzerinde yan gelmiş yatan ağaçlar, sündüs ve istebrak gibi bütün süs ve zinetlerini takınır; Şahid-i Ezelî'nin karşısında kıyâma dururlar. Ağaçlar altında pörsümüş ve solmuş o otlar, çiçekler ve toprağın altındaki tohumlar yeniden neşv ü nema bulup arz-ı didar etmeğe başlarlar. Bütün hevâmm ve haşerât ölüm uykusundan rahat rahat gözlerini açarlar, teneffüs edecekleri tertemiz havanın, yüzlerini okşadığını hissederler. Rızıklarını, toprağın sinesinde yeşillikler halinde stok edilmiş olarak bulurlar. Her baharda Cenâb-ı Hakk, milyonlarca mahlukat çeşidini bunun gibi haşr ve neşreder.

İşte bu umumî haşr ve neşr; o kadar canlı ve revnekdar cereyan etmektedir ki, buna bakan herkes şu kanaate varır: Biz de öldükten sonra, aynen bunlar gibi, öbür âlemin baharında haşr ve neşr olacağız. Eşya ve hâdiselerin her bir parçası bu meseleye gayet şuurlu olarak hazırdır ve bu mevzuda çeşitli tablolar arzetmektedir. Fakat bütün bunları teker teker ele alıp tetkik etmek şu satırlar içinde mümkün değildir. Biz sadece bir misal verelim: Soframıza gelen, ağaçların başında bize tebessüm eden, bazen bağlar bazen de dikenler arasında bize gülüp, dudak büken meyveler... Evet, ağzımıza tad, vücudumuza kût ve gıda olan meyveler nasıl teşekkül ediyor? Bunu iyi anlayabilmek için fotosentez meselesini iyi bilmek gerekmektedir. Fotosentez çok rahat ve bollukla hasıl oluyor. Beşer, teknik ilerlemesine ve teknolojinin baş döndürücü muvaffakiyetlerine rağmen, henüz bir ağacın yaptığı bu ameliyeyi yapmaya muktedir değildir. Su, karbondioksit, yeşil ağaçlardaki klorofil ve güneş enerjisi; karbonhidrat denilen şekeri meydana getiriyor. Karbondioksit, ağacın yeşil yapraklarındaki hava delikleri tarafından emiliyor ve ağaç teneffüs ediyor. Buna absorbsiyon diyoruz. Karbondioksit, ağacın yaprağı içinde bir difüzyonla, klorofilin bulunduğu yere geçiyor. Zaten yeşilliğin temel unsuru da bu klorofildir. Köklerden gelen sularla birleştiği zaman da şeker hasıl oluyor. Bu gayet basit bir ameliye ile varılan neticedir. İşte Cenâb-ı Hakk, gayet basit bir şekilde bunları meydana getiriyor. Fakat bu basitlik, sehl-i mümteni denilen bir keyfiyet arz ediyor. Beşer bunu yapamıyor. Kupkuru bir ağaçtan ağzımızın suyunu akıtan meyveler, işte böyle sehl-i mümteni bir yaratılışla oluyor.

Fotosentez ameliyesi yapılırken ağaç teneffüs ediyor ve bu teneffüste bir harcama yapıyor. Fakat kendisine lazım olan asimilasyonun beş-on mislini deruhte ediyor. Sebebi de şu: Ağacın önünde kapkaranlık bir gece var. Gecede ise onun soluk alma durumu değişir. Ayrıca bir de kış var. Kışın o, bu ameliyeyi yapamayacaktır. Diğer taraftan, ağacın yeşil olmayan kısımlarının harcaması da düşünülmelidir. Bu ne müthiş bir akıl ve nasıl bir şuurdur! Şuursuz ağaca böyle bir şuur izafiyesi ise en büyük şuursuzluktur! Kupkuru ağacın dalındaki bir meyveyi başıboş bırakmayan kudret, acaba kâinat ağacının meyvesi olan insanı başıboş bırakır mı? En küçük bir mahlûkun en küçük bir arzusunu yerine getiren böyle bir Zât, insan gibi en büyük bir mahlûkun en büyük arzusu olan, ebed arzusunu yerine getiremez mi? Hayır, bekâ için yaratılan ve Bâki-i Hakikî'den başkasına râzı olmayan insan, kabre konulup çürümeye terkedilemez. O yeniden ve başka bir âlemde, oraya mahsus hayatı yaşamak üzere diriltilecektir.

Kur'ân-ı Kerim: 'De ki: 'Yeryüzünde gezin, bakın yaratmağa nasıl başladı, sonra Allah, son yaratmayı da yapacaktır. Çünkü Allah, her şeye kâdirdir.' (Ankebût, 29/20) 'Allah'ın rahmetinin eserlerine bakın ki, nasıl yeri ölümünden sonra diriltiyor?! Şüphe yok ki, O, ölüleri de diriltecektir. O, her şeye kâdirdir' (Rûm, 30/50) diyerek bu hakikate işaret etmektedir. Bir sahifede, milyonlarca kitabı birbirine karıştırmadan yazıp nazarımıza arz eden bir Zât, formalarını söküp dağıttığı bir kitabı ikinci defa aynı şekilde bir araya getireceğini vaad etse, bu O'nun kudretinden uzak görülebilir mi? Yoktan, bir makinayı icad eden sanatkâr, daha sonra bu makinayı söküp dağıtsa ve ikinci defa aynı makinayı monte edeceğini söylese, inkâr edilebilir mi? Hiçten ve yoktan bir orduyu teşkil edip intizam altına alan bir kumandan, efradı istirahat için dağılmış bir orduyu, bir boru sesiyle tekrar toplayabileceğini söylese, ona karşı 'hayır yapamazsın' denilir mi? İşte bu basit misaller dahi âhiretin inkârının mümkün olmadığına kanaat getirtmeğe kafi ve yeterlidir. Halbuki bunun misali üç-beş değil, üçyüzbin, belki milyonlarcadır.

5.2 – AHİRET RİSALE

AHİRET HAYATI (9.Sözden alıntıdır)

Celâl ve İzzet Âhireti İktiza Eder

Tepeden tırnağa bizi bu denli nimetlerle perverde eden Cenâb-ı Hakk'ın bir de izzeti vardır. O, nimetlerine başkasının müdahale etmesini kabul etmeyeceği gibi, nimetler mukabilinde yapılacak olan arz-ı teşekkür ve minnetin de başkasına yapılmasına razı olmaz. Bunun yanında, aksi hareket edip, nimetlerine nankörlük edenlere karşı da bir gayret ve ceberutu vardır. Halbuki, nice insanlar var ki, binlerce nimete gark olmuşlarken nankörlük edip, kulluk ve ubudiyetlerini Allah'tan başkasına yapıyorlar. Allah'ın (cc) kendisini tanıtmak için yaptığı bunca ihsanına karşı gözü kapalılıkla mukabelede bulunuyorlar. Bu dünyada, kâfir, zalim, cebbâr ve gaddâr ceza görmeden çekip gidiyor. Halbuki izzet ve celal, öyle edebsizlerin te'dibini ve cezalandırılmasını ister. Bu, dünyada olmuyor. Demek ki, başka bir âlemde olacaktır. Orada zâlim cezasını, mazlum da mükâfatını görecektir.

Evet, öyle bir gün gelecek ki, o günde Allah'ın nimetlerine nimetleri cinsinden şükrünü eda edebilenler: 'Geçmiş günlerde yaptığınız işlerden ötürü (bugün) afiyetle yiyin, için!' hitabıyla karşılaşacaklardır. (Hâkka/24) Ayrıca bir hadis-i kudside Cenâb-ı Hakk şöyle buyurmaktadır: 'Salih kullarıma, gözün görmediği, kulağın işitmediği ve beşerin kalbine dahi gelmeyen şeyler hazırladım.' Gözün görmediği, kulağın işitmediği ve insanın kalbine hutûr etmeyen

derin işler yapan, derinleştikçe derinleşen, içiyle yaşayan, gafletten uzak ve her an, Cenâb-ı Hakk'ın huzurunda hazır olma havası içinde hayatını devam ettiren hüşyâr kalpler, aynı hareketlerinin ve amellerinin mükâfatını da aynı cinsten görecekler. Cenâb-ı Hakk onları bir takım sürprizlerle karşı karşıya getirecek. Eşya ve hadiseleri değerlendirerek fikir yapısında mesafe ve inkişaf kaydeden insanlar herhalde, dünyada bir çoban gibi yaşayan insanlardan farklı muamele görecektir.

5-3 – DİNLEME – İZLEME - KİTAP TAVSİYELERİ

HE ahiret nasibi nağme

https://youtu.be/DnZa126UGSw

Ahiretteki hayat sonsuzmudur he soru cevap serisinden(dinleme)

https://youtu.be/YV4meuO41U4

HE ahirette azabi ruhla cesede çekecekmi?

https://youtu.be/QIKL1QYegl4

HE cennet ve cehnnem keyfiyetleri

https://youtu.be/uFn9xsz8qT4

Ali Ünal kur'an ufku

https://youtu.be/620bD_d6Czw

Kitap Tavsiyesi

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-yayinlari-100-soruda-ahiret-hayati-osman-oral--1027

6. HAŞİR

(1 HAFTA)

6.1 - HAŞİR PIRLANTA SERİSİ

6.1.1 Ölüm Ötesi Hayat

Allah'a imandan sonra, hayatı tanzîm edip bir düzene koyma, beşerin toplu olarak huzurunu temin etme; haşre yani ölüm ötesi hayata inanmaya bağlıdır. Yaptığı şeylerin hesabını vereceğine inanmayan bir insanın hayatının müstakîm olması düşünülemez. Buna karşılık, attığı her adım için öbür âlemde Allah'a hesap verme düşüncesini eksik etmeyen, her davranışı bir hesabın ifadesi olan, her sözü, her dinleyişi ve her kalbî temâyülünü ötede Allah'a hesap verme havasına göre hassasiyetle ele alan kişinin de hayatı oldukça muntazam bir şekil arz eder. "Ne işte bulunsan, Kur'ân'dan ne okusan ve siz ne iş yapsanız mutlaka biz, içine daldığınız an üzerinizde şâhidiz (her yaptığınızı görürüz). Ne yerde, ne de gökte zerre ağırlığınca bir şey, Rabb'in(in bilgisin)den kaçmaz. Ne bundan küçük, ne de büyük hiçbir şey yoktur ki, hepsi apaçık bir kitap (Allah'ın bilgisinin nakşedildiği Levh-i Mahfuz)da olmasın... (Allah'ın bilgisi her şeyi içine almıştır. O'nun bilgisi dışında kalan hiçbir şey yoktur. Her olay, ancak O'nun bilgisi ve izniyle olur.)" (Yunus/61).

Yani bütün davranışlar ve hareketler, kerîm melekler tarafından tespit edilmektedir. Büyük, küçük,gizli ve açık; bizim hakîr, Allah'ın azîm gördüğü veya bizim azîm Allah'ın hakîr gördüğü -hangi hesap içerisinde ele alınırsa alınsın- yaptığımız her şey tesbit edilmekte, her şeyimize nigehbân gözetleyenler, yazanlar ve her şeyimizin hesabını görmek üzere 'deyyân' olan Allah hâzır ve nâzırdır. Bu ruh ve şuur içinde yaşanan bir hayat müstakîm; bu ruh ve şuur içinde yaşayan fertlerin teşkil ettiği toplum huzur içinde; yine bu ruh ve şuur içindeki aile ocağı da, yaşadıkları aileyi cennet bahçelerinden bir bahçe haline getirmişlerdir.

Evet beşerin çılgınlıklarını bırakabilmesinin tek yolu vardır; o da öldükten sonra dirilmeye inanmasıdır. Gençliğin çılgınlıklarının önünü alacak, onun hezeyanlarını önleyecek, yavaş yavaş ölüme doğru giderken her adımda ayrı bir inkisâr ve ümit kırıklığına uğrayan ihtiyarlara ümit kaynağı olacak, çocukların mukavemetsiz kalplerinde her an saâdetşem'â ve şulelerini yakıp aydınlatacak da ancak haşre iman ve inançtır. Gençten ihtiyara, kadından erkeğe, âdilden zâlime herkes için içilen su ve teneffüs edilen hava kadar haşre imana ihtiyaç vardır. Haşre iman denen bu şerbeti içmek aynı zamanda yudum yudum huzuru yudumlamak demektir. Bu sebepledir ki, beşerin sulh ve salâhı için uğraşan ve ona huzur bahşetmeyi gaye edinen bütün fikir adamlarının; meseleyi bu zaviyeden değerlendirmeleri gerekmektedir. Ferdin, âilenin, cemiyetin ve topyekün bütün insanlığın hakîkî refâh, saâdet ve huzura erebilmesi ancak ve ancak, büyük-küçük bütün amellerin hesabının görülebileceği bir âhiret yurduna inanmaya bağlıdır.

Kur'ân-ı Kerim: "Artık kim zerre ağırlığınca hayır yapmışsa onu görür. Ve kim zerre ağırlığınca şer yapmışsa onu görür. (İnsana ameli gösterilir, insan yaptığını görür.)" (Zilzâl/7-8) diyerek, zerre miktar hayır işleyenin hayrının mükâfatını ve zerre miktar şer işleyenin de şerrinin cezasını göreceğini ilân etmekte ve insanlara bu mesuliyet duygusunu aşılamaktadır. İnsanlar bu iman ve inanca sahip olduktan sonra, artık ona 'İstediğini yap!' denebilir. Zira vak'a ve realite, yapılan her şeyin aynen karşılık göreceği kat'iyetini ifade etmektedir. Bu anlayışda bir insan, alnını ak, yüzünü pâk edecek ve ötede onu mahcub edip yere baktırmayacak işler yapma lüzumunu duyacaktır. Çocuk, o zayıf, o nahîf ruhuyla ancak haşre iman ile huzurlu bir hayat bulabilir. Herkes çocukluğunu bu zaviyeden tetkik etse ve hayâlen çocukluk anlarına gitse bu hükmü tasdik edecektir. Evet, çocuk ince bir kalbe sahiptir, aynı zamanda da

hâdiselerin terkibini yapıp neticeye gidecek bir zekâya da sahip değildir. Hem o, büyükleri gibi, kendisini eğlenceye verip tenvîm de edemez. Onun içindir ki, ölüm endişesini bir büyükten daha derin hisseder. Her an etrafından kopup gidenler, onun içinden de bir parça koparıp götürürler. Annesi, babası vefat eden bir çocuğun dünyası ise bütün bütün yıkılır. Ruh âlemini aydınlatan bütün yıldızlar söner ve vicdanının seması karanlığa gömülür. Vicdan taşıyan hemen her insan bunları hissedebilir.

Çocukluğumda bir kardeşim ölmüştü. Onun mezarına her uğrayışımda ellerimi açar ”Allah’ım ne olurdirilt de, onun güzel yüzünü bir kere daha göreyim!” der yalvarırdım. Şimdi bu halette olan, ben ve benim gibi binlercenin kalbindeki ‘Öldükten sonra dirilme inancını silin; gönlünden bu imanı söküp atın; bu yanan kalbe ve figan eden gönüle ne ile derman olacak ve bu yangını nasıl söndüreceksiniz? Hayır hayır, hiçbir şeyle ona derman olmanız ve onun ateşini söndürmeniz mümkün olmayacaktır. Sadece haşir akîdesidir ki, bu buhranlar ve sıkıntılar arasında kıvranan çocuğa soluk aldırır ve rahat ettirir. Evet, yakınlarının teker teker kopup gidişi karşısında; ancak onların cennete gittiğine imandır ki, bu yavruya teselli verir ve onu bu dayanılmaz dertten kurtarır.Küçük dahi olsa, alıştığı, ülfet ettiği bir yakını, büyüğü veya onsuz yapamayacağını kabul ettiği bir sevdiğinin göçüp gitmesi onun nazenin kalbinde kapanmayacak bir yara açar.

Bu öyle onulmaz bir yaradır ki, ona ancak şu düşünce merhem olabilir: ‘Buradan gitti veya alındı; fakat orada Hudâ, ona cennet kapılarını açtı. Şimdi o, cennet bahçelerinde kuşlar gibi kanat çırpıp uçuyor. Eğer ben de ölsem onun gibi uçacağım. Şayet ölen büyük ise, şöyle düşünecek; o öldü, ama orada da beni kucağına alıp sevecek, başımı okşayıp bağrına basacak. Ve işte bu düşüncelerdir ki, ölümün açtığı firkât ve ayrılık gediğini kapayacak ve onun kanayan yarasına merhem olacaktır. Huzur mu istiyorsunuz? Onu ne dört bir yanda tütüp duran fabrika bacalarıyla, ne de yıldızlar arası seferler düzenlemekle temin edemezsiniz. Hakikî huzur, işte bu iman ve inanca dayalı olan huzurdur. Evet, bu öldükten sonra dirilme esasları üzerine kurulu huzur, işte gerçek huzur odur. İhtiyarlar... Adım adım ölüme yaklaşan ihtiyarlar... Ağzını açmış kabir onları beklerken ve onlar da süratle ona doğru koştururlarken ne ile teselli olup, hangi şeyle kendilerini avutabilirler?.. Her gün aynada seyrettikleri ak saçların içlerinde hâsıl ettiği burkuntuyu ne ile bertaraf edebilirler?. Bu halin meydana getirdiği rûhî eksikliği nasıl kapayabilirler?.. O yaşa gelinceye kadar evlattan, torundan, arkadaştan ve yakından öbür âleme gönderdikleri kimselerin onların kalplerinde bıraktıkları izleri ne ile silebilirler? Gençliğin, sıhhatin, makam ve mansıbın gidişi ve bu gidişlerin onun içinde bıraktığı korkunç izler varken siz onu bu haliyle nasıl teselli edebilirsiniz? Ona takdim ettiğiniz her türlü maddî teselli, ayrılıp gitmesiyle onun içinde yeniden korkunç izler bırakacak ve bu daima böyle devam edip gidecektir. Öyleyse bütün insanlarla beraber ihtiyarların da huzur bulacağı tek çare vardır: Öldükten sonra dirilmeye inanmak! Birkaç gün sonra kendini yutmak için bekleyen bir canavar ağzı dehşetini veren kabrin, öbür âleme giden koridorun mütevazı bir kapısı olduğuna inandırmak! Orayı cennet bahçelerine geçmek için bekleme salonu olarak göstermek. Rahmet ve gufrânınmevcelendiği bir yer olarak tarif etmektir.

6.2 – HAŞİR RİSALE

6.2.1 Onuncu Söz, Altıncı Hakikat

Delilin özü şudur: Böyle haşmetli faaliyet ve icraatlar ile celalini ve azametini gösteren bir zat, hiç mümkün değildir ki, sadece şu fâniler üzerinde dursun ve haşmet ve celalini hakkıyla gösterebileceği baki bir memleketi icad etmesin. "Hiç mümkün müdür ki, zerrelerden Güneşlere, ağaçlardan galaksilere kadar bütün mevcudatı itaatkâr bir nefer gibi emrine boyun eğdiren ve bütün kâinatı idare ve tedbir ederek haşmetli rububiyetini gösteren bir zat, sadece, şu dünya misafirhanesinde muvakkat bir hayat geçiren perişan fâniler üzerinde dursun; haşmetli icraatına ve âli rububiyetine ayna olacak ebedî ve baki bir memleketi icad etmesin? Hâşâ ve kella!" Kim şu âleme dikkat ile baksa görür ki, bu âlemde muhteşem bir saltanat ve rububiyet hükmediyor. Evet! · Mevsimlerin değişmesi gibi haşmetli icraat, · Yıldızların ve galaksilerin tayyare misali hareketleri gibi azametli harekât, · Yeryüzünü, içindeki mahlukata bir beşik; Ay'ı, onlara bir kandil ve Güneş'i onlara bir lamba yapmak gibi dehşetli teshirat, · Kışın ölmüş ve kurumuş yeryüzünü baharda diriltmek ve süslendirmek gibi geniş tahvilât... Ve saymakla bitiremeyeceğimiz kadar haşmetli faaliyetler gösteriyor ki, perde arkasında muazzam bir rububiyet var, muhteşem bir saltanatla hükmediyor. Elbette böyle bir saltanat-ı rububiyet, kendine layık mahluklar ve haşmet ve celaline mazhar bir halk ister. Hâlbuki görüyorsun ki, o zatın en kıymetli misafirleri ve en makbul kulları olan insanlar, şu misafirhane-i dünyada, perişan bir surette, muvakkaten toplanıyorlar. Misafirhane ise her gün doluyor, boşalıyor, her saat tebeddül ediyor. Hem bütün bu insanlar, celal sahibi o zatın kıymetli ihsanlarının numunelerini ve harika sanatının antikalarını şu çarşı-yı âlem sergilerinde, ticaret maksadıyla temaşa etmek için, şu dünya teşhirgâhında birkaç dakika durup seyrediyorlar, sonra kayboluyorlar. Şu dünya meşheri ise her dakika değişiyor; giden gelmiyor ve gelen gidiyor.

İşte bu hâl ve şu vaziyet kat'i gösterir ki, şu misafirhane ve şu meydan ve şu meşherlerin arkasında, o ebedî saltanata mazhar olacak daimî saraylar, sabit meskenler ve şu dünyada gördüğümüz numunelerin ve suretlerin en halis ve en yüksek asıllarıyla dolu bağ ve hazineler vardır. Demek, burada çabalamak onlar içindir. Burada çalıştırır, orada ücret verir. Herkesin istidadına ve ameline göre -eğer kaybetmezse- orada bir saadeti vardır. Evet, böyle haşmetli bir saltanat için imkânsızdır ki, sadece şu fâniler ve ölüme mahkûm zeliller üstünde dursun ve başka bir memleketi olmasın. Şimdi bu hakikate şu temsil dürbünüyle bakalım: Mesela siz yolda gidiyorsunuz. Görüyorsunuz ki yol içinde bir han var. Bir büyük zat, o hanı, kendine gelen misafirleri için yapmış. O misafirlerin bir gece gezinti ve ibretleri için, o hanın tezyinatına milyonlar altınlar sarf ediyor. Hem o misafirler, o tezyinattan pek azına, az bir zamanda bakıp o nimetlerden, pek az bir vakitte, az bir şey tadıp doymadan gidiyorlar. Fakat her misafir, kendine mahsus fotoğrafıyla, o handaki şeylerin suretlerini alıyorlar. Hem o büyük zatın diğer hizmetkârları da misafirlerin amellerine gayet dikkat ediyorlar ve o amelleri gayet dikkatle kaydediyorlar.

Hem görüyorsun ki, o zat, her günde, o kıymettar tezyinatın çoğunu tahrip eder; yeni gelecek misafirlere yeni tezyinatı icad eder, o hana her gün milyonlar sarf eder. Acaba bunu gördükten sonra hiç şüphen kalır mı ki, bu yolda bu hanı yapan zatın daimî, pek âli menzilleri; hem tükenmez, pek kıymetli hazineleri; hem devamlı, pek büyük bir cömertliği olmasın? Evet, o zatın bu handa yaptığı ikramlar, kendi katında bulunan nimetlere misafirlerinin iştahlarını açmak ve onlara hazırladığı hediyelere rağbetlerini uyandırmak içindir.

6.3 HAŞİR DİNLEME - İZLEME – KİTAP TAVSİYELERİ

HE ölüm ötesi hayat dinleme

https://youtu.be/NbsXig7PP7g

Feti nur erkal 10.söz haşir risalesi

https://youtu.be/W2aiYKV5Mi8

Ölüm neden var

https://youtu.be/lbN1M6McozM

Berzah alemi nedir? Necdet İÇEL

https://youtu.be/r-7PRkB9qKc

Çağlayan dergisi kainattaki muhteşem temizlik başlıklı yazı

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?nil-yayinlari-olum-otesi-hayat-m-fethullah-gulen--185

7. MELEKLERE İMAN

(1 Hafta)

7.1 MELEKLERE İMAN AYET HADİS

Bakara / 285. Peygamber, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman ettiler). Her biri Allah a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler. “Allah’ın peygamberlerinden hiçbiri arasında ayırım yapmayız. İşittik, itaat ettik. Ey Rabbimiz, affına sığındık! Dönüş sanadır” dediler.

Fatır / 1. Gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan Allah’a hamdolsun. O, yaratmada dilediği arttırmayı yapar. Şüphesiz Allah, her şeye gücü yetendir.

7.2 MELEKLERE İMAN PIRLANTA SERİSİ

Melekler, nurdan yaratılmış olup, hilkatlerinde nurun esas olduğu görülür. Melekiyet risalet, elçilik, nezaret, vekâlet, icraatı alkışlayıp ona nigehbân olma ve yüksek yerden nüzul etmek gibi ma’nâlara gelir. Mutlak ma’nâda melek, büyük âlemle, küçük âlem arasında münasebet kuran, elçilik yapan, haber getiren, kalbimizi okşayıp biçime koyan, ondan gelen mesajları alıp, adetâ regüle ederek kabûl edilebilir hale getiren çok mukaddes elçiler güruhuna denir. Yüzleri öbür âleme yönelik ve daha çok öbür âlemin vazifelileri olan melekler, Cenâb-ı Hakk’ın her iki âlemdeki tasarruflarına nezaret eder ve onları alkışlarlar. Melekler, sadece Emirler Âlemi’nden olmayıp, nurdan kendilerine has cisimleri de vardır; şu kadar ki bu cisimleri, lâtif ve nurânîdir. Bu sebeple, hulûl ve nüfuz keyfiyetleri çok serî ve mükemmeldir. İnsanın gözbebeği içinde yer alır, baktırır ve ona güzel şeyleri gösterirler. Peygamber ve velînin kalbine ayrı ma’nâ ile, bitkiler ve hayvanlar âlemine ayrı ma’nâlarla gelirler. Kalbe doğan ilhamlar, ekseriya doğrudan doğruya Cenâb-ı Hakk’tandır.. bazen de melekler vasıtasıyla eser gelir.

Melekler, “Allah’ın kendilerine emrettiği şeylere isyan etmezler ve ne ile emrolunuyorlarsa onu yerine getirirler (Tahrim, 66/6). Bu meleklere has bir keyfiyettir. İnsan ise, asla melek gibi olamaz; sürekli iniş-çıkış ve zikzak çizmeler görülür onda. İnsan, melek-üstü bir mahiyet kazanabileceği gibi, akılsız, şuursuz mahlûkatın altında da yer alabilir. Meleklerin makamı ise sabittir. Nurdan yaratıldıkları için, insan ve cinlerde olduğu gibi, katiyyen kendilerinde isyan ve başkaldırma görülmez. Meleklerde erkeklik ve dişilik de yoktur. Öfke, kin, gadap, kıskanma, hased gibi kötü duygulardan uzak bulunmalarının yanısıra, beşere ve cinlere ait arıza ve garizalardan da mahfuz ve mâsundurlar.

Melekler yemez, içmez, acıkmaz, susamaz ve yorulmak nedir bilmezler. Maaş ve ücretleri yoktur ama, Allah (cc) namına işledikleri her emirde lâtif bir zevk ve hoş bir lezzetleri vardır. Terakki ve rütbeleri olmamakla beraber, Allah’a karşı ibâdetlerinden derecelerine göre feyiz alırlar. Nurdan olduklarından, gıdalarına nur kâfîdir. Nasıl insanlar su, hava, ışık ve değişik gıdalarla gıdalanır ve bunlardan lezzet alırlar; benzer şekilde melekler de zikir, tesbih, hamd, ibadet ve Cenâb-ı Hakk’a ait mârifet ve muhabbet nurlarıyla gıdalanır ve mütelezziz olurlar. Hattâ güzel kokular dahi, bir nev’i onların gıdalarıdır; güzel kokudan zevk alır ve hoşlanır onlar. Burada, selim fıtratı en üst seviyede temsil eden Allah Rasûlü (sav)’nün güzel kokudan hoşlanıp, güzel koku süründüğünü hatırlatıp geçelim... Melekler, Cenâb-ı Hakk’ın Zât-ı Ulûhiyetini idrak mevzuunda insandan ileri, esmâ ve sıfatlarını bilmede de öndedirler. Fakat Zât-ı Ulûhiyetine esmâ ve sıfâtlarına câmi bir ayna olmak bakımından insanı, his ve duyguları, kalb dünyâsı ve tefekkür hayatı itibariyle Allah (cc) onlardan daha ileri yaratmıştır. Biz, bazı melekleri isim ve icraatlarıyla bilip tanıyoruz. Zira

onlar hakkında hem Kur'ân-ı Kerim'de, hem de iki Cihan Serveri'nin mübarek sözlerinde çeşitli vesilelerle bahisler mevcuttur. Bazı melekleri ise, sadece gördükleri vazifenin nev'i itibariyle ve hepsine birden verilen ünvanla biliyoruz; fakat bu mevzûda herhangi bir rivâyet söz konusu olmadığı için, biz de onların isim ve adetleri hakkında malûmat sahibi değiliz.

Dört büyük melek olan Cebrail (as), Mikail (as), İsrafil (as) ve Azrail (as)'i tanımamıza rağmen, Arşın hamelesi sekiz meleği, Mele-i A'lâ'yı, Nediyy-i A'lâ'yı ve Refik-i A'lâ'yı bilemiyor ve tanıyamıyoruz. Dört büyük meleğin dışında bildiklerimiz de var: Kerûbiyyun melekleri, Müheyyemun melekleri, Cennet'in nâzırı Rıdvan ve Cehennem'in bekçisi Mâlik isimli melekler gibi... Ayrıca, ana karnındaki ceninin durumuyla ilgilenen meleklerle, her insanın söz ve davranışlarını kaydeden "Kirâmen Kâtibîn" melekleri de bildiklerimiz arasındadır. Diğer taraftan, hadislerde beyan edildiği üzere, her mü'minin kendisini koruyan 360 meleği vardır. Bunlar, hususiyle yaşlıları ve yavruları muhafaza ederler. İnsana hayrı gösteren, mü'min için duâ ve istiğfarda bulunan, kâfirlerin ise içine korku salan ve onları endişeye sevkeden melekler olduğu gibi, ibadet, zikir ve ilim meclislerini takip eden, ikindi ve sabah namazlarında vazife değiştiren, Cum'a günleri getirilen salâvatları seyre dalan, Kur'ân dinleyen ve böyle yerlere sekine indiren melekler de vardır. Ve yine, namaz kılan, saflarda saf bağlayan, teşehhüddeki şehadete eşlik eden ve müslümanlarla musafahada bulunan melekler. Ölüm anında ve ölüm sonrasında gelen ve kabirde soru soran Münkir ve Nekir isimli melekler.. Peygamber Efendimiz (sav)'in Mirac esnasında, yaratıldıkları günden beri Allah (cc)'ın azameti karşısında kimini rükûda, kimini secdede ve kimini de kıyamda müşahede ettiği melekler.. Yine, zerrelerin hareketinden yağmurun katreler halinde semadan inişine, meteorların düşüşünden dünyâ, yıldızlar, sistemler ve galaksilerin hareketine ve ağaçlardan çiçeklere kadar tekvinî faaliyetlere nezaret eden ve onlara nigehban olan belki kâinatın zerreleri adedince melekler vardır!

7.3 MELEKLERE İMAN DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Melekler Nasıl Varlıklardır? | Prof. Dr. Ayhan Tekineş

https://www.youtube.com/watch?v=XyK49CIHWFM

Madde Ötesi Alemlerin Varlığına Deliller l Melekut Alemi #3 l M. Fethullah Gülen

https://www.youtube.com/watch?v=aCz6u7f7f4k

Meleklerin Varlığına Deliller l Melekut Alemi #2 l M. Fethullah Gülen

https://www.youtube.com/watch?v=_ry8u9ywMyU

Meleklere İmanın Faydaları l Melekut Alemi #1 l M. Fethullah Gülen

https://www.youtube.com/watch?v=-xjZNxsg9HU

Melekler Bizi Ne Zaman Takip Eder? l Melekut Alemi Hutbeleri #4

https://www.youtube.com/watch?v=hJ5e4GTxLpc

8. KADERE İMAN

(2 Hafta)

8.1 KADERE İMAN AYET HADİS

Rad / 11. Onun önünde ve arkasında Allah'ın emriyle onu koruyan takipçiler (melekler) vardır. Bir toplum kendilerindeki özellikleri değiştirinceye kadar Allah, onlarda bulunanı değiştirmez. Allah bir topluma kötülük diledi mi, artık onun için geri çevrilme diye bir şey yoktur. Onların Allah'tan başka yardımcıları da yoktur.

Talak / 3.Ve ona beklemediği yerden rızık verir. Kim Allah'a güvenirse O, ona yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah her şey için bir ölçü koymuştur.

* Hz. Cabir radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kul, hayrıyla, şerriyle kadere inanmadıkça, kendine (hayır ve şerden) isabet edecek şeyi atlatamayacağını, (hayır ve şerden) kaçacak olan şeyi de yakalayamayacağını bilmedikçe iman etmiş olmaz."

* Ubâde İbnu's-Sâmit radıyallahu anh oğluna ölümü sırasında demiştir ki: "Oğulcuğum, başına gelecek olan şeyin asla atlatılamayacağını, kaçırdıklarını da yakalayamayacağını bilmedikçe sen, imannın hakikatının tadını asla bulamazsın. Zira ben, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın şöyle söylediğini işittim: "Allah'ın ilk yarattığı şey kalemdir. Kalemi yarattı ve: "Kıyamete kadar olacak şeylerin miktarlarını yaz!" dedi." "Oğulcuğum, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'dan şunu da işittim: "Kim bu inanç dışında olarak ölürse benden değildir."

* İbnu Amr İbni'l-As radıyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, elinde iki kitap olduğu halde yanımıza geldi ve: "Bu iki kitap nedir biliyor musunuz?" buyurdular. Cevaben: "Hayır, ey Allah'ın Resûlü! bilmiyoruz. Ancak bildirmenizi istiyoruz!" dedik. Bunun üzerine sağ elindekini göstererek: "Bu Rabbülâlemin'den (gelmiş) bir kitaptır. İçerisinde cennet ehlinin isimleri mevcuttur. Hatta onların babalarının ve kabilelerinin isimler de mevcuttur ve sonunda da icmal yapmıştır. Bunlara asla ne ilave yapılır, ne de onlardan eksiltmeye yer verilir. Hiç değişmeden ebedi olarak sabit kalır" buyurdular. Sonra sol elindekini göstererek: "Bu da Rabbülâlemin'den bir kitaptır. Bunun içinde de ateş ehlinin isimleri, onların atalarının isimleri ve kabilelerinin isimleri vardır. En sonda da icmâllerini yapmıştır. Bunlara asla ne ziyade yapılır, ne de eksiltmeye yer verilir!" buyurdular. Ashabı sordu: "Öyleyse ey Allah'ın Resûlü, niye amel ediliyor? Madem ki her şey önceden olmuş bitmiş, yazılmış ve artık yazma işinden fariğ olunmuş (bir daha yapma gayreti de niye)?" Resûlullah şu cevabı verdi: "Siz amelinizle doğruyu ve istikameti arayın! İtidali koruyun, Zira, cennetlik olan kimsenin ameli, cennet ehlinin ameliyle sonlanır; (daha önce) ne çeşit amel yapmış olursa olsun. Keza cehennemlik olanın ameli de cehennem ehlinin ameliyle sonlanır, hangi çeşit amel ile amel etmiş olursa olsun!" Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, sonra elindeki kitapları atıp, elleriyle işaret ederek dedi ki: "Rabbiniz kullardan artık fariğ oldu, bir kısmı cennetlik, bir kısmı da cehennemliktir."

* Hz. Cabir radıyallahu anh anlatıyor: "Süraka İbnu Malik İbnu Cu'şem radıyallahu anh gelerek sordu: "Ey Allah'ın Resûlü! Bize dinimizi açıkla. Sanki yeni yaratılmış gibiyiz. Şimdi amel ne husustadır: Kalemlerin kuruduğu, miktarların kesinleştiği şeylerde mi, yoksa istikbale ait şeylerde mi çalışacağız?" "Hayır (istikbale ait şeylerde değil). Bilakis kalemlerin kuruduğu, miktarların cereyan ettiği (kesinleştiği) hususta!" buyurdular. Sürâka tekrar: "Öyleyse niye amel edelim (boşa zahmet çekelim)?" diye sordu. Aleyhissalâtu vesselâm: "Çalışın! Herkes yaratıldığı şeye erecektir! Herkes, (yazıldığı) ameliyle amil olacaktır!" buyurdular."

* İbnu Mes’ud radıyallahu anh anlatıyor: “Sâdık ve Masdûk olan Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: “Sizden birinin yaratılışı, annesinin karnında kırk günde cem olur. Sonra bu kadar müddetle “alaka” olur. Sonra bu kadar müddette “mudga” olur. Sonra Allah bir meleği dört kelimeyle gönderir: (Bu melek) rızkını, ecelini, amelini, şaki veya said olacağını yazar, sonra ona ruh üflenir. Kendinden başka ilah olmayan zâta yemin olsun, sizden biri, (hayatı boyunca) cennet ehlinin ameliyle amel eder. Öyle ki, kendisiyle cennet arasında bir zirâlık mesafe kaldığı zaman ona yazısı galebe çalar ve cehennem ehlinin ameliyle amel ederek cehenneme girer. Aynı şekilde sizden biri (hayatı boyunca) cehennem ehlinin amelini işler. Kendisiyle cehennem arasında bir ziralık mesafe kalınca yazısı ona galebe çalar ve cennet ehlinin amelini işleyerek cennete girer.” Rezin şu ziyadede bulundu: “(Resûlullah) şunu da buyurdular: “Nutfe düştü mü, kırk gün rahimde uçar. Sonra kırk günde alaka olur. Sonra kırkgünde mudga olur. Bir nefis olarak yaratılma safhasına gelince, Allah onu tasfir edecek (şekillendirecek) bir melek gönderir. Melek iki parmağının arasında toprak olduğu halde gelir. Onu mudgaya karıştırır. Sonra onu yoğurur, sonra da emredildiği üzere onu tasvir eder.”

* Âmr İbnu Vasıla anlatıyor: “Abdullah İbnu Mes’ûd radıyallahu anh’ı dinledim. Demişti ki: “Şakî, annesinin karnında iken şaki olandır. Said de başkasından ibret alandır.” (Bunu işittikten sonra) Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm’ın ashabından Huzeyfe denen zata uğradı ve İbnu Mes’ud’un söylediğini anlattı ve sordu: “Kişi amelsiz nasıl şakî olur?” Huzeyfe radıyallahu anh: “Buna hayret mi ediyorsun? Ben Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm’ın şöyle söylediğini işittim:” “Nutfenin (rahme düşmesinden sonra) kırkiki gece geçti mi, Allah ona bir melek gönderir (ve onun vasıtasıyla) nutfeyi şekillendirir; işitmesini, görmesini, derisini, etini, kemiğini yaratır. Sonra melek sorar: “Ey Rabbim! Bu erkek mi, dişi mi?” Rabbin dilediğini hükmeder, melek de yazar. Sonra sorar: “Ey Rabbim! Eceli nedir?” Rabbin dilediğini hükmeder, melek de yazar. Tekrar sorar: “Ey Rabbim! Rızkı nedir?” Rabbin dilediğini hükmeder, melek de yazar. Sonra melek elinde sahife olduğu halde çıkar. Artık buna ne bir şey ilave eder ne de eksilir.”

* Sa’d İbnu Ebî Vakkâs radıyallahu anh anlatıyor: “Resülullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: “Ademoğlunun saadet (sebepleri)nden biri de Allah Teâla’nın hükmettiğine rıza göstermesidir. Şekâvet (sebepleri)nden biri de Allah Teâla’ya istihareyi terketmesidir. Keza şekâvet (sebepleri) nden bir diğeri de Allah’ın hükmettiğine razı olmamasıdır.”

* Hz. Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: “Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: “Kuvvetli mü’min, Allah nazarında zayıf mü’minden daha sevgili ve daha hayırlıdır. Aslında her ikisinde de bir hayır vardır. Sana faydalı olan şeye karşı gayret göster. Allah’tan yardım dile, acz izhar etme. Bir musibet başına gelirse: “Eğer şöyle yapsaydım bu başıma gelmezdi!” deme. “Allah takdir etmiştir. Onun dilediği olur!” de! Zira “eğer” kelimesi şeytan işine kapı açar.”

8.2 KADERE İMAN PIRLANTA SERİSİ

Kader, ölçme-biçme, biçime koyma ve şekillendirme demektir. Arapçada fiil şekliyle ‘Ka de ra’ dediğimiz zaman, ‘takdir etme, belli hisselere ayırma ve herkese bir pay çıkarma’ ma’nâlarını anlarız. ‘Tef’il babında ise, ‘Kad de ra,’ ‘hükmetti, kazada bulundu, hükmünü geçerli kıldı’ ma’nâsınadır. O halde kader, “Mâ yükaddirullahü mine’l-kadâ

ve yahkümü bih", yani "Allah'ın kazâdan takdir ettiği ve hükmettiği şey" demektir. Mevzûyu derinlemesine ele almadan önce, kaderle alâkalı bazı ayetleri mealen vermede fayda mülâhaza ediyoruz: "Gayb'ın anahtarları, O'nun yanındadır, onları ancak O bilir. (O) karada ve denizde olan herşeyi bilir. Düşen bir yaprak -ki, mutlaka O'nu bilir,- yerin karanlıkları içinde gömülen dane, yaş ve kuru hiçbir şey yoktur ki, apaçık bir Kitab'da olmasın." (En'am, 6/59) "Gökte ve yerde gizli hiçbir şey yoktur ki, apaçık bir Kitab'da bulunmasın." (Neml, 27/75) "Şüphesiz Biz, ölüleri diriltiriz ve önden gönderdikleri ve arkada bıraktıklarını yazarız. Zaten Biz, herşeyi apaçık bir kütüğe kaydetmişizdir." (Yasin, 36/12). "(Eş şani yüce Nebî!) Doğrusu sana vahyedilen bu Kitab, Levh-ı Mahfuz'da bulunan şanlı bir Kur'an'dır."(Büruc/85:21-22) "Doğru sözlü iseniz bildirin, bu azab sözü ne zamandır?" derler. De ki: "Onu bilmek ancak Allah'a mahsustur. Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım." (Mülk/67:25-26)

Kazâ ile Kader, bir ma'nâda aynı, diğer ma'nâda ise kader, Allah'ın takdiri, kazâ ise, bu takdiri infaz ve yapılacak şeyin edâ edilmesi ve hükmün yerine getirilmesi demektir. Kader, sonsuz ilme sahip, geçmiş, hal ve geleceği bir nokta gibi görüp bilen -esasen kendisi için geçmiş, hal ve gelecek diye zaman dilimleri bahis mevzuu olmayan- Cenâb-ı Hakk'ın, mikro âlemden makro âleme, zerrelerden sistemlere ve gelecekteki bütün hayatıyla 'normo âlem' insana kadar en küçükten en büyüğe bütün kâinatı, ilmî plânda, ilmî vücudlarıyla plânlayıp programlaması, plân ve projeleriyle kesip biçmesi, tayin, tesbit, tasnif ve takdir etmesi ve bütün bunları tasarı ve ilmî plândan alıp, irâde, meşîet, kudret plânına geçirmesi ve haricî vücut meşherlerinde, halk âleminde göstermesi için, hemen her şeyi, daha olmadan evvel 'mübîn' bir Kitap'ta tesbit ve takdir etmesidir. Evet 'Kitab-ı mübîn', henüz zuhur silsilesinde yerini almaya başlayan eşyayı, Levh-i Mahv ve İsbat'ta ve Levh-i Mahfuz'un istinsahları halinde Allah'ın mükerrem meleklerinin yazması demektir. Ve yine Kader, insanın kesbiyle Allah (cc)'ın yaratmasının mukareneti ve beraberliğidir.

Yani insan, bir işe mübaşeret edip, irâdesiyle o işin içinde bulunduğunda Allah (cc) dilerse o işi yaratır. İşte kader, bu iki ana hususu ezelî ve sonsuz ilmiyle olmadan evvel bilen Allah (cc)'ın, yine olmadan evvel tesbit buyurmasıdır. Kader, insanın kesb ve irâdesi hesaba katılmadan düşünülemez. Kâinatta kader, plân, program, ölçü ve denge hâkimdir. "Allah, her dişinin neyi yüklendiğini ve rahimlerin neyi eksiltip artırdığını bilir. O'nun yanında herşey bir mikdar iledir." (Ra'd, 13/8) "Arzı da yaydık; oraya sağlam dağlar attık ve orada ölçülü mütenasip şeyler bitirdik." (Hicr, 15/19) "Göğü yükseltti ve mîzânı koydu." (Rahman, 55/7). Kâinatta öyle şamil ve geniş dairede bir kader hâkimdir ki, onun dışında hiç bir şey tasavvur edilemez. Kâinatı yaratan Allah (cc), çekirdeğin çatlamasından bahara, insanın doğuşundan yıldızların ve galaksilerin doğuşlarına kadar her şeyde muhît ilmiyle öyle bir plân ve program tesbit buyurmuş ve bir kader tayin etmiştir ki, dünden bugüne dünyânın dört bir yanındaki ilim adamları ve araştırmacılar, binler eserleriyle bu nizam, bu âhenk ve bu takdire tercüman olmaya çalışmaktadırlar. Bir kısım Marksistlerin bile, 'determinizm' gibi değişik ad ve ünvanlar altında kabul ettikleri umûmi disiplinler, dost-düşman, inanmış-inanmamış herkesin kâinatta bir plân ve kaderin bulundu- nu kabul etmesi bakımından çok önemlidir. Marksistlerin anladığı ma'nâda bir determinizm, bizim için hiçbir zaman sözkonusu değildir. Biz sadece, farklı bir ma'nâda dahi olsa, mes'eleye kader açısından temas etmek istedik. Gerçi, İbn Haldun gibi bir kısım İslâm müellifleri de bir nevi determinizme taraftar görünür ve son dönem batı düşüncesinde, meselâ Historisizm'de olduğu gibi, bu determinizmi toplum hayatına da teşmil ederler ama biz, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat düşüncesi içinde bunu belli

şartlara bağlar ve 'belki'lerle ifade ederiz. İşte biz de bu ölçüler içinde, insan irâdesinin de dahil olduğu her şeyde küllî bir kaderin hâkim olduğuna inanırız.

Evet, nasıl ki bir saat veya bir bina yaparken önce bir plân ve proje çizer, fizibilite çalışmalarında bulunur ve hassas ölçüler ve çizgilerle ilerde ortaya çıkacak şeklin takdiratını yaparız; öyle de, şu baş döndürücü sistemlerin ve şu atomlar âlemiyle insanların kendi aralarında ve kendi içlerinde biribirleriyle olan münasebetlerinin belli bir bir plân ve program haricinde olması düşünülebilir mi? Bir saat gibi bozulmadan, en ufak bir çarpma ve çarpışma olmadan idâre edilip giden şu madde âlemindeki nizam ve dengenin binde biri kadar bir sistem veya sistemler dev bilgisayarlarla bile yürütülemezken, başdöndürücü büyüklüğü ve ihtişamıyla şu koca kâinatları plansız, programsız, düşünmeye imkân var mıdır?

Çekirdek ve tohumlar, kader yüklü sandukçalardır. İlerde geçireceği her bir safhasıyla ağacın bütün hayatı, çekirdekte kaydedilmiştir. Yapı îtibâriyle birbirinin aynı görünen ve aynı basit maddelerden meydana gelen pek çok çekirdek, toprağa düştüğünde, çeşit çeşit çiçekler, binbir türde bitkiler ve ağaçlar meydana gelmektedir. Her bir çekirdek, kaderin kendine biçtiği, ya da kendine kader yapılan ölçü içinde ilmî, mânevî bir suret ve şekil alıp, kendine has biçim ve elbiseyle toprak üstünde tüllenir ve seyreden gözlere arz-ı endam eder. Binlerce terzi, yıllarca çalışsa, değil bunca çiçek ve bitkiye, tek bir ağaca bile böyle bir elbise dikemiyecektir.

Oysa yüzbinlerce ağaç, belki yüzbinlerce yıldır, hiç bir ölçü, kesim ve dikiş hatası yapılmadan, adeta ısmarlama dikilmiş elbiseleri birbiri ardınca giyip çıkarmaktadır. Acaba bunu yapan gerçekten kendileri midir, yoksa onlara o kalıbı, o şekli, o kaderi veren bir yüce takdir edici midir..? Belli bir kader ve programa tâbi olduğundan dolayı bir sperm asla yalan söylemez; kromozomların dili, RNA ve DNA'nın şaşmaz vazifesi ve hücrelerin beyanıyla, ağız, dil, dudak, göz, kaş, kulak, sîma, duygu ve kabiliyetler gibi pek çok safhalardan geçip "İnsan olacağım" der ve olur. Astrofizikçilere göre, kâinatın her noktasında hangi buudların var olduğu ve bu noktalarda hangi manyetik etkinin ne tarzda bulunduğu az da olsa bellidir. Çünkü, geometrik yerler ve kuvvetlerin şiddeti önceden vardır. Kompüterlerin keşfiyle de anlaşılmıştır ki, atomlardan galaksilere kadar kâinatta yaratılan her varlık yaratılışıyla birlikte programlanmaktadır; evet, herşey önce Levh-i Mahfuz'da tayin ve tesbit edilmiştir...

8.2.1 KAZÂ VE KADERİN MERTEBELERİ

A) İlm-i İlâhî açısından kaza ve kader: İlm-i İlâhî açısından kazâ ve kader, kıyamete kadar zuhûr edecek bütün eşyâ ve hâdiselerin plân ve programlarının Allah tarafından tesbiti ve bunlara ilmî bir vücut giydirilmesidir. Kâinat yaratılmadan önce, hadisin beyanıyla, "Allah vardı ve başka hiç bir şey mevcut değildi." Bu kevn ü fesad daha yaratılmadan, Allah muhît ve sonsuz ilmiyle her şeyi tesbit etti. Bu, her şeyin Allah'ın ilminde tesbit ve takdiriydi (Hicr, 15/21). Allah (cc), akla gelen her şeyin verâsının verâsının verâsındadır ve O, hiç bir şekilde kullarına benzemez. Fakat, İlm-i İlâhî açısından kaza ve kaderi açıklamak için -hata olmasın- belki şöyle bir misal verebiliriz: İnsan yapacağı bir şeyi önce zihninde kurar, tahayyül ve tasavvur eder; sonra plân, tasarı ve proje safhası gelir ve böylece ona safha safha mahiyet ve keyfiyet kazandırır. İşte bu, o insanın yapıp, madde âleminde ortaya koyacağı şeyin bir bakıma ilmî vücududur.

B) Kitabet açısından kazâ ve kader: İlim plânında tesbiti yapılan plân ve projeler mübîn bir Kitap'ta yazılır: "O şerefli Kur'ân da Levh-i Mahfuz'dadır." (Büruc, 85/22). Kur'ân'da buna, aralarında ufak bir fark olmakla birlikte, İmam-ı Mübîn (Yasin, 36/12) ve Kitab-ı Mübin (En'âm, 6/59) gibi adlar verilir ve başımıza gelecek herşeyin önceden bu Kitap'ta kaydedilmiş olduğu (Tevbe, 9/51) ve Kitap'ta yazılmadık hiç bir şeyin bırakılmadığı anlatılır (En'âm, 6/38). Bu esas kitaptır ve kendinde yazılı olan şeylerde hiç bir değişme olmaz. İlm-i İlâhî'nin mahlûkata müteallik bir ünvanı olan Levh-i Mahfuz, tabir caizse, asıl kütük ve orijinal ana kitap gibidir (Ra'd, 13/39). Bu kitap esas alınarak, sanki istinsahlar yapılmakta ve başka levhalara, defter ve kitaplara yansıtmalar olmakta, misaller çıkarılmaktadır. Allah'ın (cc) bir de Levh-i Mahv ve İsbat isimli kitabı vardır ki, (Ra'd, 13/39) yazıp silmeler ve değiştirmeler bu kitapta cereyan eder.

Kitabet, İstinsah ve Çeşitleri: Allah'ın (cc) çeşitli devrelerde değişik kitabeti vardır. Ana Kitap'tan alınan nüshaların levhaları, sayfaları, fihristleri kopyeler halinde küçük defterlerde istinsahı edilir. Teşbihte hata olmasın, meselâ nüfus dairesi'nde ana kütük bulunur; bu kütükten her bir insan için cebine koysun veya boynuna assın diye örnek bir nüsha çıkartılır. Bunun gibi, her insanın hayatı boyunca yapıp edeceği herşey Ana Kitap' tan istinsah edilerek boynuna asılır. İstinsah, her bir insanın hayatında yapıp edeceği şeylerin melekler tarafından Ana Kitap'tan alınıp benzerinin yazılması demektir.

Bu mevzuda Kur'ân'da, "Şüphesiz Biz, yapageldiklerinizi kayd ediyorduk" (Casiye, 45/29) buyurulmaktadır. İnsanların boyunlarına takılan kitapla, Kirâmen Kâtibin meleklerinin yazdıkları kitap arasında fark yoktur. Levh-i Mahfuz'daki Ana Kitab'ın bir nüshası olan insanın boynundaki bu kitabın (İsra, 17/13) veya nüshanın haricî bir vücudu ve hüviyeti olmayıp, sadece görülmeyen ilmî bir vücudu vardır. Dünyâ hayatında insan irâdesi devreye girer ve onun dışta ağırlığı ve hüviyeti olan davranışlarını bir kitap halinde yazarlar. Bu şekilde, insanın ileriye gönderdiği de, geride bıraktığı da hiç bırakılmadan bir bir yazılır. (Yasin, 36/12) İşte bu iki kitap birbiriyle karşılaştırıldığında, aralarında hiç bir tenakuz olmayıp, tam bir denklik ve benzerlik bulunduğu görülür.

Melekler, "Bizim yazdıklarımız bunlar ya Rabbi" diyecek olsalar, Cenâb-ı Allah da "Ben de şunları yazmıştım" diye karşılık verecek; Ramazan'da hafızların okudukları Kur'ân ile takip edenlerin aynı şeyleri görmesi gibi, Allah'ın (cc) Levh-i Mahfuz'dan yazdığı ilmî vücudu olan kitapla, meleklerin insanın davranışlarını kaydettikleri 'fiilî' kitap arasındaki mutabakat müşahede olunacaktır. Bu da, insanın sergüzeşt-i hayatına aid her şeyin önceden Levh-i Mahfuz'da tesbit edilmiş olduğunu göstermektedir. Fakat, kader mevzuunun şu önemli noktası çok iyi kavranmalıdır: İnsan, Levh-i Mahfuz'da önceden tesbit edilip yazıldığı için öyle davranmaz; bilakis, dünyâ hayatında irâdesini kullanarak neler yapacağı önceden bilinir ve yazılır. Bunu, net ifâdelerle bir kaç cümle halinde ifade edecek olursak: Allah (cc), sonsuz ilmiyle insanın ne yapacağını önceden bilip Levh-i Mahfuz'da yazmış ve bir nüshasını da onun boynuna asmıştır. İnsan, bu nüshada yazılanları irâdesiyle işler. Allah (cc), insanın işlediklerini yaratır. Melekler de, insanın işlediklerini birbir kaydederler. Melekler kaydeder, çünkü insanın lafzî, fiilî, iradî davranışlarıyla yazdırdığı kitabı veya çevirdiği hayat filmi öbür âlemde önüne açılıp, kendisine "Oku kitabını!" (İsra, 14/14) denilecek ve insan kendi çevirdiği hayat filmini kendi seyredip, itiraza imkân ve mahal bulamayacaktır.

Vicdanda Kitabet: Ruhlar Alemi'nde veya Misâl Alemi'nde ya da Zerreler Alemi'ndeyken bizden söz almak suretiyle Rabbimiz tarafından yazılan bu kitabın görülmez yazılarını vicdanımızda âdeta rûhun gözleriyle görür ve hissederiz. Daha sperm ve zerreler âlemine intikal etmeden evvel bütün zerrelerimize kumanda eden ruhun kendi âleminde kendi kulağı ile duyup, kendi diliyle cevabını verdiği vicdanlara kaydedilen bu kitabet, (Araf, 7/172) "Elestü birabbiküm?" - "Kalû Belâ" âleminde icra edilen kitabettir. Cenin için Kitabet: İnsan ana rahmine düştüğü an melekler tarafından ayrı bir kitabet ve istinsah yapılır. Melekler, büyük kitap Levh-i Mafhuz'dan onun hissesine düşeni, "saîd mi, şakî mi olacağını vb.!" yazarlar (Buhari, Müslim).

C) Meşiet Açısından Kaza ve Kader: Meşiet, Allah'ın (cc) isteme ve dilemesinin eşyaya taalluk etmesi ve taalluk ettiği zaman da eşyanın olur hale gelmesi demektir. Yukarıda ele aldığımız ilk iki mes'elede Allah'ın (cc) her şeyi ilmî plânda tesbiti ve çeşitli şekillerde yazması meşietle olduğu gibi, bundan sonraki 'halk-yaratma' işi de, dilemesi, yani meşietinin taallûkuyla olur. Kur'ân'da ve kâinat'ta 'meişet'i çok açık şekilde görür ve hissederiz. Kur'ân'da en çok geçen kelimelerden biri 'şâe' (56 defa) ve muzari şekliyle 'Yeşâü'dür (116 defa). (Bk. Mu'cemü'lMüfehres). Bu kelimelerle ifâde edilen 'doğrudan dileme' olduğu gibi, yaratılışa aid bütün safhaların da, O'nun meşieti neticesinde tezahür ettiği gayet vâzıh bir biçimde beyan edilir. İlerde yapmak istediğimiz bir iş için kullanmamız gereken (Kehf,18/18) 'İnşâallah' ibaresi de, "Allah dilerse" demektir. Yukarıda ifâde ettiğimiz gibi, Kur'ân'da 'meşiet'le ilgili olarak geçen âyetlerin sayısı pek çoktur; meselâ: "Dilediğini yapandır" (Bürûc, 85/16). "Yerlerin, göklerin mülkü ve aralarında bulunan her şey Allah'a aittir; O, dilediğini yaratır (Maide, 5/17). "De ki: Ey mülkün sahibi Allahım, Sen dilediğine mülkü verirsin, dilediğinden mülkü alırsın, dilediğini aziz edersin, dilediğini zelil edersin" (A. İmran, 3/26). "Dilediğine azab eder, dilediğine merhamet eder" (Ankebut, 29/21). "O dilediğini saptırır, dilediğini hidayete erdirir" (Nahl, 16/93),"Allah dilemedikçe, siz dileyemezsiniz" (İnsan, 76/30, Tekvir, 81/29).

Görüldüğü gibi meşiet, insan hayatını çepeçevre kuşatmakta ve hayatın bütün cephe ve safhalarında kendini hissettirmektedir. Ayrıca, bütün peygamberlerin beyanlarında ve Kur'ân'ın ifâdelerinde müşahede edilen de hep aynı hakikattır. Kâinat kitabında okuduğumuz ifadeler ve her bir insanın âfâk ve enfüste, yani kâinatta ve kendi nefsinde bulduğu ma'nâlar da bundan farklı değildir. Aşağıda ele alacağımız üzere, nasıl güneşin doğup batmasına müdahele edemiyorsak, aynı şekilde kalb atışlarımıza, göz kapaklarımızın hareketlerine de müdahele edememekteyiz. Birinci bölümde ele aldığımız imkân, hudûs, intizam, hikmet, gaye ve san'at delilleri, hep omuz omuza verip, bize aynı Meşiet ve İrâde'yi göstermektedir. Allah'ın (cc) meşiet ve irâdesi, varda da vardır, yokta da; yani, Allah (cc)'ın yok olmasını dilediği yok, var olmasını dilediği de var olur. (Yasin/ 36:82). İmkân delilinde anlatıldığı gibi, âlemin ve eşyanın varlığı ile yokluğu müsavi olup, olanların olmasını, olmayanların da olmamasını tercih eden yine Allah'ın (cc) Meşieti, İradesi ve Kudretidir.

D) Halk-yaratılış açısından kaza ve kader: İlerde yapacağımız şeyleri önceden bilir ve kafamızda tasarlarız. İkinci safhada, bu tasarılardan plân ve projeler yaparız; yani, kafadaki bu tasarıları kağıda döker, bir mühendis gibi yazar-çizer ve eğer arzu edersek, bu asıl nüshayı çoğaltabildiğimiz kadar çoğaltırız. Üçüncü safhada bu plân ve projeleri eşya halinde şekillendirmek, meselâ, bir bina veya bir başka şey yapmak isteriz. Bunu yapmadığımız takdirde ilim plânındaki tasavvurlarımıza dış elbise giydirememiş oluruz. Dördüncü safhada ise, bildiklerimizi pratiğe döker,

taşıylatuğlasıyla, demiriyle, çimentosuyla, duvarları ve çatısıyla bir bina kuruveririz. Allah (cc)'ın yaratması bunların hiç birine benzemez ve akla gelen her şeyin verâsındadır ama, yine de O'nun (cc) ilminde her şeyin bir tasarısı ve plânı vardır ve O, bunları Levh-i Mahfuz'da tesbit buyurmuştur. Sonra, zamanın akışında yeri geldikçe bunları Kudret ve Meşieti'nin taâllukuyla İlim'den, Kudrete, ademden saha-yı vücuda çıkarır; yok iken var eder ve Ana Kitap'taki durumlarına göre, ilmî takdirden fiilen yaratma safhasına geçirir. Bu itibarla, geçmişe uzanan zaman dilimlerinde yaratılmış bütün eşya ve hâdiseler için, "Demek ki, Levh-i Mahfuz'da böyle takdir edilmiş ve bu takdire göre de yaratılmış" deriz. Buna karşılık, göz, hayâl, düşünce ve ruhumuzun uzanamadığı, malûmatımızın ulaşıp aşamadığı zamanın gelecek dilimleri için de yine, "Levh-i Mahfuz'da nasıl takdir edilip yazılmışsa, öyle yaratılacak" veya "nasıl yaratılacaksa, Levh-i Mahfuz'da o şekilde takdir edilip yazılmıştır" deriz. Bu noktada her müslümanın, hattâ her insanın diyeceği şudur: "Şimdiye kadar ne söylemiş, ne yapmış ve nasıl davranmışsam, hepsi de Allah'ın ilminde ve Ana Kitap'ta aynıyla mevcuttu. Gelecekte söyleyeceğim ve yapacağım her şey -ben bilmesem de- yine Ana Kitap'ta kayıtlıdır. İrâdemle ne yapacaksam, Allah (cc) sonsuz ilmiyle, geçmişimde ve geleceğimde hepsini bildiğinden "İrâdesiyle şunu şunu şöyle yapacak" diye yazmış bulunmaktadır. Ben bu yazının dışına çıkamam; fakat, onun orada o şekilde yazılmış olması beni zorlamaz; çünkü ben yaptığımı irâdemle yapıyorum ve Allah (cc) da zaten irâdemle yapacağımı ilm-î ezelîsiyle bilip yazmıştır". Buna göre ortaya iki tür kader, yaratma ve emretme çıkmaktadır: 1. İnsan iradesinin hiç bir tesir ve fonksiyonunun olmadığı, kâinattaki umumî kader ve yaratma (Emr-i kevnî ve cebrî hilkat) ki bu, Allah'a (cc) aittir.

Allah mülkün sahibidir, mülkünde dilediği gibi tasarruf eder; Fâili Muhtar'dır, neyi isterse onu işler (A. İmran, 3/40) ve kimse O'na hesap soramaz (Hud, 11/107). Fakat Allah, mutlak ma'nâda Âdil ve Hâkimdir. Kullar kendilerine zulmeder de, Allah onlara hiç bir şekilde zulmetmez (Nisa/4:40; Yunus, 10/44; Kehf, 18/49). Allah (cc)'ın bu şekilde, irâdemiz ve müdahelemiz dışında kâinattaki emir ve yaratmasında pek çok hikmetler, bu cebrî yaratılışta pek çok gâye, ma'nâ ve faydalar vardır. Dünyânın dönmesi elimizde değildir ama, bütünüyle lehimizedir. Güneşe, "ışık gönderme" desek bile o, yine de gönderecektir; fakat biz, onun ısı ve ışığı karşısında kendisine ne yakıt gönderiyor, ne ödemede bulunuyor, ne de vergi veriyoruz. Yani güneş, hiç karşılıksız ve tamamen lehimize çalışmaktadır. İçtiklerimizin posasını, başka bir elin mahkûmu olarak böbreklerden süzüp dışarı atıyoruz; aleyhimize mi bu? Bize hiç karşılıksız verilen 24 altın kıymetindeki 24 saatimizden sadece bir kaçını o altınları verene veriyor, ama karşılığında dünyada melekleri imrendirecek faziletlerle mücehhez bir karakter ve Ahiret'te ebedî Cennet köşkleri alıyoruz. Ne kadar büyük lütuf! Gül sîmalar arasında reftare gezdiriliyor, 20'nci asrın tufanları arasında hilâl çehrelilerle saadet semasının yıldızlarının peşisıra koşturuluyoruz. Ne de güzel bir kader! 2. İnsan irâdesinin nazara alınıp hesaba katıldığı emirler ve yaratma (Emr-i Şer'î ve Dinî): Namaz, oruç, Allah yolunda mücahede ve fuhşa girmeme gibi. Meşiet ve halk, her iki kader ve emre de taalluk eder; yani Allah, irâdemiz dışında kâinatta cereyan eden hâdiseleri yaratmayı da, insanların irâdeleri nazara alınarak emrettiği hâdiseleri, bizzat insanların işlemeleri neticesinde yaratmayı da meşietiyle ister ve yaratır.

Şu kadar ki, bu ikinci şıkta yarattığı bazı fiillerden hoşnut olurken, bazılarından hoşnut olmaz. Meselâ, namazı emreder, yaratmayı diler ve kul irâdesiyle devreye girince hoşnut olarak yaratır. Fakat, küfür ve günahı sevmez; ama insan irâdesiyle o yöne yönelince de, meşieti onlara taallûk eder ve yaratır, fakat hoşnut değildir. Bunun gibi,

sözgelimi Allah (cc) fesat ve zulmü sevmez (Bakara, 2/205; A. İmran, 3/22-57); fakat insan, irâdesiyle bunlara yönelip yapmaya koyulunca da, hoşnut olmamakla beraber bunları da yaratabilir. Dolayısıyle, hayrın yanında -zâhiren veya hakikatenşer görülen şeyleri de yaratan O'dur. Evet, bizzat gördüğümüz ve âyetlerden de anladığımız gibi, Allah (cc)

herşeyin yaratıcısıdır. Ama O, kendimizi dört-bir yandan tam bir cebrîlik ve zorlamayla sarılmış da hissetmiyelim, sebeplerin ve irâdemiz dışında cereyan eden kanun ve hâdiselerin tazyik ve hücumu karşısında boğulmayalım ve irademizi hissedelim diye bize bir menfez, bir açık pencre de bırakmış ve bizi elimiz-kolumuz bağlı, ümitsiz ve mazlum olarak şu âleme fırlatıp atmamıştır. Ve, düğmesine basınca dört bir yanımızı aydınlatacak bir ümit feneri veya bizi karanlıklardan aydınlığa, seradan süreyyaya çıkaracak asansörün düğmesi ya da koca fabrikaları çalıştıran, çarkları çevirecek ve avizeleri yakacak bir hareket düğmesi olarak bize bahşettiği bu menfez veya açık pencerenin adı, cüz'î irâdedir.

8.2.2 İLM-İ İLÂHÎ VE KADER'LE MÜNASEBETİ

Allah (cc), o sonsuz ilmiyle geçmişi, hâzır zamanı ve geleceği bir nokta gibi bilir. İrâde ve kader münasebetlerini daha iyi kavrayabilmek maksadıyla, her şeye nigehbân bulunan Allah (cc)'ın sonsuz ilmini biraz olsun anlayabilme yolunda bazı âyetlerin meallerine bir göz atıp, bir kaç misâl verelim: "Allah, yaptıkları her şeyi bilendir" (Nur, 24/41). "Olur ki siz bir şeyden hoşlanmazsınız, halbuki hakkınızda o bir hayırdır. Ve olur ki birşeyi seversiniz, halbuki hakkınızda o bir şerdir. Allah bilir, siz bilmezsiniz" (Bakara, 2/216). "Yerde ve göklerde olan her şeyi bilir" (A. İmran, 3/29). "Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızkı Allah'a ait olmasın. (Allah) Onun durduğu ve emanet bırakıldığı yeri bilir. Bunların hepsi apaçık bir kitaptadır" (Hûd, 11/6). "Allah, onların geçmişlerini de, geleceklerini de bilir; onlar ise O'nu ilmen ihata edemez" (Ta-Ha, 20/110). "Allah, insana bilmediklerini öğretti" (Alak, 96/5). "Gaybın anahtarları O'nun katındadır; onları ancak O bilir. O, karada ve denizde olan herşeyi bilir" (En'am, 6/59). "Rabbimin sözlerini yazmak için denizler mürekkep olsa, bir o kadarını da katsak, Rabbimin sözleri tükenmeden denizler tükenirdi" (Kehf, 18/110). Bunlar, Kâinat kitabının da dile getirdiği aynı hakikatlardan başkası değildir. Kâinat'ta en büyük âlemlerden en küçük âlem olan atomlara kadar herşeyde hassas bir matematik denge ve ölçünün hâkim oluşu sonsuz bir ilmi gösterdiği gibi, ilmin hemen her dalında yazılan binlerce kitap da aynı hakikata parmak basmaktadır. Daha düne kadar Tıb sahasında vücudun bütün anatomisi için bir kitap yazılabilirken, bugün göz, karaciğer, kalb, kısaca bütün uzuvlar ve hattâ hücreler için ayrı ayrı kitaplar te'lif ve üniversitelerde ayrı ayrı dallar, bölümler, kürsüler teşkil edilmektedir. Daha binlerce yıl denizler mürekkep, ağaçlar kalem olsa ve gerek Kur'ân, gerekse kâinat kitabı için kütüphaneler dolusu eserler verilse, kalem de bitecek mürekkep de ama, anlatılanlar, bir kuşun gagasına okyanustan bulaşan su damlası kadar ya olacak, ya da olmayacaktır.

Aynaya bakarken, sîmanızın hayatınız boyunca tanıdığınız sîmalardan hiç birine benzemediğini bilmem düşündünüz mü? Ya parmak izlerinizi ve hattâ göz yapılarınızı?.. Kimbilir, ilerde tesbit edilecek daha nelerinizin başka bir insanınkine benzemediğini görüp görüp hayretlere düşeceksiniz.. Evet, dikkatle tetkik ettiğinizde, ağaçlarda ve yapraklarda bile ciddî bir farklılık müşahede edersiniz. Kar taneciklerini özel âletlerle büyütmek suretiyle tetkik eden ilim adamları, hiç bir kar kristalciğinin bir diğerine su molekülü sayısı ve model olarak benzemediğini ortaya koymuş bulunmaktadırlar. Ne demektir bütün bunlar? Herhangi bir sîma veya parmak izini önceki, o anda hayatta olan ve

gelecekteki bütün insan sîmalarından farklı olarak meydana getirebilmek için milyarlarca insanı sîmaları ve parmak yapılarıyla bilen, karıştırmayan, unutmayan muhît bir ilim sahibinin varlığı gerektir. Nasıl biz, arkadaşlarımızın sîmalarını Levh-i Mahfuz'un pek küçük bir misali olan hafızalarımızda yazıyor ve arkadaşlarımızı gördüğümüzde sîmalarıyla tanıyıp ayırt ediyoruz, -teşbihte hata olmasın- Allah (cc)'da gelecek milyarlarca insanın sîmasını ve parmak yapılarını sonsuz ilmiyle bilip, çok öncelerden Kader Kitabı'na yazmış bulunmaktadır. Hafızamızda yerleşmiş bulunan tarihçe-i hayatımız, yazılmışın yaşanmışından ibaret olduğu gibi, zaman geçtikçe ortaya çıkan sîmalar ve parmaklar da, aynı şekilde yazılmışın yaratılmasından ibârettir.

Allah (cc), sonsuz ve her şeyi kuşatan ilmiyle bütün geçmiş ve geleceği bir nokta gibi bilir ve görür. Her şeyi, manzar-ı âlâ'dan, -tabir caizse- bir zirve noktadan adeta bir nokta içinde bilip tesbit buyurur. Diyelim ki, dağda bir ağaç altında kitap okuyorsunuz ve o anda zamanın ve mekânın kayıtları içindesiniz, fakat ruh bahsinde temas edildiği gibi, birden madde buudlarından sıyrılıp yükselmeye başladınız ve dağın en yüksek noktasına ulaştınız. İşte, bu tepe noktada mahrûtî (konik) bir bakış açısı kazanıp, dağın önünü de arkasını da görürsünüz. Bunun gibi, Rabbimiz de hertürlü maddî ölçü ve izahın ötesinde- geçmişi ve geleceği bütün sebeb ve neticeleriyle, yaptığımız, yapacağımız her davranışımızı -irâdemiz de dahil olmak üzere- muhit ve sonsuz ilmiyle çok önceden görüp bildiğinden tesbit ve takdir buyuruyor, biz de, zamanı gelince irâdemizle onu yapıyoruz. Hep biliriz, her yıl, 365 günlük namaz vakitlerinin dakikası dakikasına önceden bilinip kaydedildiği takvimler basılır. Takvimlerdeki vakit cetveline göre zamanı gelince ezan okunur, biz de irâdemizle Hakk'ın divanında el bağlayıp, namazımızı kılarız. Bu da, gelecekte yapacağımız ibadetlerin bir bakıma vakit be vakit önceden bilinip, tesbit ve takdir edilmiş olmasının neticesi değil midir?

8.3 KADERE İMAN RİSALE

8.3.1 İYİLİK KÖTÜLÜK

İnsan kötülüğünden tamamen mes'uldür, iyiliklerinden iftihara hakkı yoktur. Kötülükler tahribat nev'indendir ve onu isteyen insandır. İyilikleri isteyen Allah'ın rahmeti, icad eden kudretidir. Mesela, bir sultan, bir postacı ile, ücretini de ödeyerek, bir garibana sermaye gönderse... O postacı, o sermayeyi garibana ulaştırsa... İyilik sultana aittir. Adamın minneti ve teşekkürü sultana olmalıdır. Postacı, o para ile garibana eziyet etse, kötülük postacıdandır. îrade, insanın mesuliyetini bilmesi için "Sen mesulsün!" der, kader, gururlanmaması için "Haddini bil, yapan sen değilsin!" diye ihtar eder ve insana dengeyi buldurur. Şerrin yaratılması şer değil, şerrin kazanılması serdir. Allah'ın yaratmasında şer yoktur, şer kulun talep ve tahsilâtındadır. Mesela, taneleri adedince faydalan olan yağmurda, bir adam ıslansa, "Yağmur rahmet değil." diyemez. Elini yakan adam ateş için, elini kesen adam bıçak için bunu söyleyemez. Yaratma ve icatta, küçük bir şer ile beraber büyük hayırlar vardır. Adamın kendi hatasından kaynaklanan küçük bir şer için büyük bir hayrı terk etmek, büyük şer olur. Şeytanın yaratılması şer değil, ona maskara olunması serdir. Meleklere şeytanlar musallat olmazlar, fakat mertebeleri sabittir. İnsanı yükselten onun şeytanların telkinlerine açık olması ve iradesidir. (26.Söz 1.Mebhas)

8.3.2 KADER ADİLDİR

Kader-i İlahî, neticesi itibariyle çirkinlikten münezzeh olduğu gibi, sebep itibariyle de zulümden ve kusurdan münezzehtir. Çünkü kader hakikî sebebe bakıp adalet eder, insanlar dıştan gördüklerine baktıklarından aynı mevzuda zulme düşerler. Mesela, kimsenin bilmediği bir cinayeti işlemiş olan adamı, hakim, hırsızlıktan ötürü mahkum etse... O adam, hırsız olmadığı halde, hakini haksız mahkum ettiği için zulmetmiş olur. Fakat, kader, o gizli katli için mahkum ettiğinden adalet etmiştir. (26.Söz 1.Mebhas)

8.3.3 DÜMENCİ

Büyük bir geminin dümeninde bulunan adam, dümeni terk ettiği için gemi batsa... Bütün tahribat, bir şey yapmaktan ötürü değil, bir şeyin terk edilmesindendir. O adam, gemideki bütün canlardan ve tahribattan mes'uldür. Onun gibi, cüz-i iradenin icada kabiliyeti olmamasına, terkten doğan bir vücudu bulunmasına rağmen, Allah (cc), insanı şiddetle uyarır ve mes'ul tutar. Çünkü, inkar ve isyan da, tahriptir, ademdir. (26.Söz l.Mebhas)

8.3.4 BİLME VE OLMA

Siz, bir adama Hasan deseniz, onun adı Hasan olmaz. Fakat onun adı Hasan ise, siz onu Hasan olarak bilirsiniz. Olma, bilmeye tabî değil, bilme olmaya tabidir. Mesela siz, takviminize "Falan gün, falan vakitte güneş tutulacak.' diye yazsanız, siz öyle yazdığınız için güneş o vakitte tutulmaz. Öyle olacağını bildiğiniz için öyle yazarsınız. "İlim, maluma tabidir." İnsanlar, Allah öyle yazdığı için bir şey yapmazlar. Allah, Öyle yapacağınızı sonsuz ilmi ile bildiği için öyle yazar. Yoksa, teklif ve tercih dairesi açıktır ve insan mahiyeti ve vicdanı buna şahittir. İnsan, istikbale irade, geçmişe kader noktasından bakmalıdır. (26.Söz 2.Mebhas)

8.3.5 TERCİH MESELESİ

İnsan, bütün özellikleri aynı olan iki kalemden birini tercih edebilir. Birini diğerine tercih ettirecek bir sebep olmasa da, bu mümkündür. Hayrı da, şerri de tercih edebilecek insan iradesine, birini diğerine tercihe mahkum edecek bir hususiyet konulmamıştır. İnsan, "Ne yapayım, ben şerri tercihe göre yaratılmışım, o adam hayrı." diyemez. Tercih ettirici bir sebep olmadan tercih etmek, olmaz görünse de mümkündür.

8.3.6 TALEBİN GÜCÜ

Yürümeye takati olmayan bir çocuğu güçlü birisi omzuna alsa ve "Nereye gitmek istersin?" diyerek, gideceği yeri seçmekte onu serbest bıraksa... Gerekli uyanlarda bulunsa, bilgiler verse... Çocuk, dağa gitmek istese... Dağda üşütse veya düşse... Onu götürenin, "Sen istedin." diyerek onu cezalandırması elbette hakkıdır. İnsan iradesi zayıftır. Fakat, Allah (c.c), yaratmaktaki büyük icraatta, o talebi bir şart olarak kabul ettiğinden, büyük faturasından insan mes'uldür. (26.Söz 2.Mebhas)

8.3.7 SEBEP NETİCE

Bir adam, tüfeğiyle birisini vursa... "Adamın Ölmesi mukaddermîş, küçücük iradesiyle kurşun atan adamın ne kabahati var." denilemez. Kader, sebeple neticeye birden bakar. "Kaderinde varmış, atmasaydı da ölürdü veya atmasaydı ölmezdi." sözünün ikisi de yanlıştır. Vurdu ve öldü... Vurmasaydı... "Yok"a, olurdu, olmazdı diye hüküm bina edilmez. "Biz ehl-i hak deriz ki: "Tüfek atmasaydı, ölmesi bizce meçhul.' Cebrî der: "Atmasaydı yine ölecekti." Mutezile der: "Atmasaydı ölmeyecekti." (26.Söz 2.Mebhas)

8.3.8 KADERE ÎMAN LEZZETI

İki adam, padişahın sarayına giderler. Biri padişahı bilmez. Saraydaki bütün hizmetçilerin, makinelerin, hayvanların idaresi kendi başına kaldı zanneder. Zahmetler ve ıstıraplar çeker. O cennet gibi bahçede cehennem azabı yaşar. İkinci adam, padişahı tanır, kendini onun misafiri bilir. Bütün o saraydakilerin iplerinin padişahın elinde olduğuna, onun herkesi ve her şeyi müthiş bir kanun ve ahenkle idare ettiğine inanır. Bahçedeki bütün lezzetlerden istifade eder. Padişahın kurumlarının güzelliğini, merhametinin genişliğim hayret ve hayranlıkla seyreder. (26.Söz 3.Mebhas)

8.3.9 VEHMİ DAİRE

Bir ateşin süratle çevrilmesiyle oluştuğu zannedilen daire gibi; görünen şeylerde maddî ve manevî hatlar vardır. Nasıl maddî bir gaye, hedef ve nihaî nokta oluyorsa, öyle de manevî nihaî nokta ve gizli hikmetler olur. Her şeyin maddi yüzünde kudret-i Rabbani ustadır, kader mühendistir. Manevî yüzünden bakınca, kaderin çizdiği çizgilerin kudret eliyle şekillendirildiği görülür. (Mesnevi -Lasiyyemalar)

8.4 KADERE İMAN NÜKTELER

Bir ihtiyar, Hz. Ali'ye şunu sordu: - Bizim Şam'a (Sıffîn Harbi'ne) yürümemiz, Allah'ın kaza ve kaderiyle miydi? Bunu bize söylemelisin! Hz. Ali şu cevabı verdi: - Bitkileri, çimenleri bitiren, mahlûkata can veren Allah aşkına derim ki, hangi yere ayak bassak ve hangi yere konsak, bu ancak Allah'ın kaza ve kaderiyle değil de nedir? - Öyle ise bizim yorulmamız boşuna, bizim için mükâfat, ecir ve sevaba hak kazanmak yok gibi... - Ey ihtiyar, siz giderken Allah size gidişiniz için büyük ecir verdi. Dönüşde de dönüşünüz için ecir verdi. Çünkü siz bunları yaparken zorla yaptırılmış, buna mecbur edilmiş değilsiniz. Bunları arzunuzla yaptınız. -Bizi kaza ve kader sevketmedi mi? - Yazık! Sen, kaza sana yapıştı, kader sana sarılıp takıldı sanıyorsun. Eğer iş öyle olsaydı, sevab ve ıkâb bâtıl olurdu. Va'd ve vaîde, emir ve nehye lüzum kalmazdı. Günah işleyene Allah ıkâb etmez, iyilik sâhibini de övmezdi. İyilik yapan övülmeğe, kötülük yapandan lâyık olmazdı. Kötülük işleyen de yerilmeğe, iyilik yapandan daha müstehak sayılmazdı. Bu gibi saçma sözler, putlara tapanların, şeytanın ordularının, yalancı şahitlerin, doğruyu görmeyen körlerin sözleridir. Onlar, bu ümmetin Kaderiyesi ve Mecusîleridirler. Allahü Teâlâ kullarını muhayyer bırakmak suretiyle emretti. Sakındırmak için de nehyetti. Kolay olan şeyleri teklif etti. Zorlayarak isyana, boynundan çekerek itâata mecbur etmedi. İnsanlara

peygamberleri boşuboşuna göndermedi. Gökleri, yerleri ve bunlar arasında olan varlıkları boş yere yaratmadı. “Böyle şeyler kâfirlerin zanlarıdır, yuh olsun kâfirlere, onlara cehennem var.” Bunun üzerine yine sordular: - Öyleyse bizi sevkeden kaza ve kader nedir? Hz. Ali: - O, Allah’ın emri ve hükmüdür, dedi ve arkasından şu âyet-i kerîmeyi okudu: “Rabbin ancak kendisine kulluk etmenizi emir buyurdu.” İhtiyar sevinerek kalktı ve: - Sen o zâtsın ki, sana itâat sayesinde kıyâmet günü Allah’ın rızası umulur. Dinimizin anlayamadığımız mes’elesini bize açıkça îzah ettin. Allah, sana bunun en güzel ecrini versin.”

8.4.1 ALLAH’IN TAKDİRİ

Rivâyet olunduğuna göre bir hırsızı yakalayıp Hz. Ömer’e getirdiler. Hz. Ömer (ra) ona: -Niçin çaldın? diye sordu. Hırsız: - Çaldımsa Allah’ın takdîriyle çaldım. Allah böyle takdîr etmiş, diye cevab verdi. Hz. Ömer bu cevaba hiçbir şey demedi, yalnız emir verip hırsızlık cezası olarak elini kestirdi ve ayrıca da dayak attırdı. Kendisine niye böyle iki ceza verdiği soruldu. - El kesmek hırsızlıktan, dayak da Allah’a yalan ve iftirasından dolayı, cevabını verdi.

8.4.2 HEDEFTE İSABET

Hz. Osman’ın katli hâdisesine iştirâk edenlerden bâzıları, Hz. Osman’ı kendilerinin öldürmediğini, onu öldürenin Allah olduğunu ileri sürmüşlerdi. Evini muhasara ettikleri zaman ok atarken, Hz. Osman’a: - Bu okları sana attıran Allah’tır, diyorlardı. Hz. Osman (ra) onlara şu güzel cevabı vermişti: - Allah’a iftira ediyorsunuz ey yalancılar! Eğer oku Allah attırsa idi, hedefe isabet etmez miydi?

8.4.3 KADERDEN KAÇMAK

Bir gün adamın birisi koşarak Hz. Süleyman’ın (a. s) huzuruna girdi. Adam tir tir titriyordu. Yüzü sararmış, dudakları morarmıştı. Hz. Süleyman: - Ne oldu sana, bu halin nedir? dedi. Adam soluk soluğa cevap verdi: - Azrail bana çok tuhaf bir nazarla, hatta hışımla baktı. îçime tarifsiz bir korku düştü. Sizin adaletinize sığındım, dedi. - Peki, benden ne istiyorsun? dedi Süleyman (a.s). - Ey adil padişah. Rüzgara emret, beni Hindistan’da bir aday a bıraksın. Belki orada Azrail’in hışmından canımı kurtarırım, dedi adam. Hz. Süleyman rüzgara emretti ve rüzgar da adamı Hindistan’da bir aday a götürdü. Ertesi gün Hz. Süleyman divan vaktinde halkı kabul ederken Azrail çıkageldi. Hz. Süleyman, bir gün evvelki hadiseyi, adama niçin hışımla baktığım sordu. Azrail: - Ey Allah’ın şanı yüce peygamberi. Ben o adama hışımla bakmadım, onu görünce şaşırdım. Çünkü Cenab-ı Rabb-ül Alemin, bana: “Git, falan kulumun canım Hindistan’da al!” buyurdu. “Bu adamın yüz tane kanadı olsa yine de Hindistan’a gidemez.” diye düşündüm. Hindistan’a gidince adamı orada buldum ve canım aldım, dedi. İnsanın kendi cüz’i iradesine bakan meselelerde elinden bir şey gelse de, iradesine bağlı olmayan meselelerde yapabileceği bir şey yoktur Kadere rıza gösterilmelidir. “Kader beyaz kağıda sütle yazılmış yazı, / Elindeyse beyazdan gel de sıyır beyazı.”

8.5 KADERE İMAN DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Kitap Tavsiyesi

https://hizmetsource.com/viewer/?nil-yayinlari-kitap-ve-sunnet-perspektifinde-kader-m-fethullah-gulen--181

https://hizmetsource.com/viewer/?sahdamar-yayinlari-kader-risalesi-kelime-aciklamali-bediuzzaman-said-nursi--36

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-yayinlari-ilim-acisindan-kader-saffet-senih--1045

https://hizmetsource.com/viewer/?mustu-yayinlari-iman-serisi-6-kaza-ve-kadere-inaniyorum-osman-ural--772

(4) Kader Vaazı - 1. soru | Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

(4) Kader Vaazı - 2. soru | Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

(4) Kader Vaazı - 3. soru | Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

(4) Kader Vaazı - 4. soru | Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

(4) Kader Vaazı - 5. soru | Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

(4) Kader Vaazı - 6. soru | Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

(4) Kaza ve kader yer değiştirir mi? | Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

(4) M. Fethullah Gülen - Yoldaki Işıklar #6 (Kaderi Tenkit Etmeme) - YouTube

(4) Fethullah Gülen Hocaefendi: Kendine dikkat etme ve Kader - YouTube

(4) Soru #7: Başımıza gelen musibetlerde kaderi nasıl anlamalıyız? - YouTube

(4) Kader hakkında en çok sorulanlar - YouTube

(4) KADER VE BİLİM 1 - YouTube

(4) KADER VE BİLİM 2 - YouTube

(4) Kader Nedir? | Manevi Dinamiklerimiz - YouTube

(4) Kazâ ve Kader | Fıkh-ı Ekber Dersleri - 7 | Ayhan Tekineş - YouTube

(4) "Kudret masdardır, kader mistardır" ne demektir? - 'Kader kalemi'ne ait deliller | 26. Söz (13) - YouTube

(4) KADER ADALET EDER l Kum Saati Bölüm 14/2 - YouTube

(4) KADER-İ İLAHİ ADALET EDER l Kum Saati - Bölüm 3/2 - YouTube

9. BESMELE

(1 Hafta)

9.1 – BESMELE AYET – HADİS

Hud / 41. (Nuh) dedi ki: “Gemiye binin! Onun yüzüp gitmesi de, durması da Allah’ın adıyladır. Şüphesiz ki Rabbim çok bağışlayan, pek esirgeyendir.”

Neml / 30. “Mektup Süleyman’dandır, rahmân ve rahîm olan Allah’ın adıyla (başlamakta) dır.”

HADİS... * Hz. Aişe radıyallahu anha anlatıyor: “Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: “Sizden kim bir şey yerse “Bismillah (Allah’ın adıyla)” desin. Bidayette söylemeyi unutmuşsa, sonunda şöyle söylesin: “Bismillahi fi evvelihi ve âhirihi (başında da sonunda da Bismillah).”

* Bilal İbnu Rabâh radıyallahu anh anlatıyor: “Resülullah aleyhissalâtu vesselâm bana, Müzdelife vakfesinin sabahında: “Ey Bilâl! Halkı sustur -veya Halkı dinlet!” buyurdular. Sonra halka şu hitabede bulundular: “Allah Teâla hazretleri, şüphesiz, şu Müzdelife’nizde, sizlere iyilik ve ihsanda bulunarak, günahkârlarınızı, hayır sahipleriniz hatırına bağışladı. İyilerinize dilediğini verdi. Öyleyse Allah’ın adıyla (buradan Mina’ya) hareket edin!”

9.2 - BESMELE PIRLANTA SERİSİ

Şimdi de Besmele-i Şerifin ma’nâlarını arzetmeye çalışalım: bütün hayırlı işlerin başıdır. O Ars-ı A’zâm’dan insanların eline uzatılmış nurânî bir hayttan ibarettir. “Bismillah”a dayanan insan, bütün kâinata meydan okuyabilir. Çünkü orada Allah’a güvenme, dayanma ve itimat etmekten bahsedilmektedir.

Dünyanın kapısı “Bismillah”la açılmıştır. Kâinat “Bismillah’la kurulmuştur. Her hâdise “Bismillah”la meydana gelir. Ve kıyamet “Bismillah”la kopacak, Haşr ü Neşr, Cennet-Cehennem “Bismillah’la teessüs edecek, mü’minler “Bismillah” dediklerinde cennetin kapısı açılacak ve orada mü’minler, —inde anlatılan Allah’ı, Rahman ve Rahîm olan Zât’ı göreceklerdir. Âlem “Bismillah”la başladığı gibi “Bismillah” la bitecektir. Besmele harf-i cer olan (be) ile başlar. Harf-i cer ismin sonunu cer eder. Burada (isim) kelimesini cer etmiş ve bu kelimenin sonu kesre kılınmıştır. Kesre, inkisardan gelir. Ve başlangıçtaki bu kesre bize Cenâb-ı Hakk’ın huzuruna gelirken âdeta münkesir, yani kırık bir kalple gelmeyi ders verir.

Esasen, her hayırlı işte havi ve kuvvetine dayanacağımız Cenâb-ı Hakk’a karşı kalbimiz münkesir olmalıdır ki, aczimiz O’nun kuvvetini davet eden bir şefaatçi olsun... (be)’de musâhabet (yakınlık, dostluk) ma’nâsı vardır. İnsan, Allah ve Resûlü’ne yakın olmak istiyorsa besmele çekmelidir. Ve yine «be» de ilsak (birlikte olma, sarılma) ma’nâsı vardır. İnsan, besmele ile Allah’ın Rahman ve Rahîmiyetine sarılır. Bütün muamma “be” nin noktasıyla başlar. «rahim» in mimiyle sona erer. «be» nin altındaki nokta kaldırıldığında iki sonsuz arasında uzayıp giden bir elif akla gelir. Elif, hakikat ilminde Allah’ın remzidir. Elifin alt tarafına bir nokta koyup onu “be” yapacağımız güne kadar, kâinatta gölge olmadığından dolayı o büyük ve namütenahi ışık da bilinmiyor ve bulunmuyordu. “Ben gizli hazine idim” ifadesi bu hakikate parmak basmakta ve bize bu hakikati şerh etmektedir. (be) namütenahi uzayıp giden ve zıddı olmayan, nûrânî bir hattır. O, Allah’ın remzidir. Elif harfinin ilk yazıldığı yerde Hz. Ahmed’in adına remiz yapılmıştı. Onun başında da bîr elif vardı, iş elifle başlar ve ebedlere kadar da öyle kalır.

Nokta, Hz. Muhammed (savj'in remzidir. Kâinatın çekirdeği ve nüvesi olan Hz. Muhammed (sav): "İlk yaratılan benim nurumdur." sözüyle bunu anlatmaktadır. Hz. Muhammed (sav) yaratılmasaydı Allah bilinmezdi. Allah kendini kendinde görüyor ve kendi ilmiyle kendini biliyordu ama, Allah başka gözlerle görülmek; başka kulaklarla duyulmak ve başka gönüllerde de bilinmek istedi. Onun için Hz. Muhammed (sav)'in nurunu yarattı. Kâinatı da O'nun nurundan halketti, nihayet kâinatın müntehâsında insan, bir semere olarak zuhur edip ortaya çıktı. "Mir'ât-ı Muhammed'de Allah görünür daim" sözünden biz bunu anlıyoruz. Ayna ve aynada tecelli eden şey ' de yer almış bulunmaktadır.

"Bismillah"ta ilk isim Allah'ın adıdır. "Allah'ın adıyla" ma'nâsına "Bismillah"la işlerimize başlıyoruz. "Bismillah" in sonundaki "Rahîm" Allah'ın sıfatıdır, ama kendi sıfatını Kur'ân'da Habîb-i Edîb'ine isim olarak takmıştır. O mü'rnirılere karşı çok bağışlayıcı, çok merhamet edendir Tevbe, 9/128) derken, Hazreti Muhammed'i kasdetmektedir. "Biz seni ancak âlemlere Rahmet olarak gönderdik "(Enbiya, 21/10?) derken de âlemlere rahmet için gelen Hz. Muhammed (sav)'in rahîmiyetine parmak basmaktadır. "Bismillah da Allah anlatılır. Ve "Bismillah" da Allah'ı anlatan Hz. Muhammed (sav) dile getirilir. «be» nin alâkalı olduğu bir fiil vardır. Zaten kâinat fiillerden ibarettir. Bu fiil, ya başa ya da sona takdir edilir. Biz Allah kelimesini başa alarak diyoruz ki, Allah vardı, hiçbir fiil yoktu. Allah zâtında fa'aldi. Belki, ef'âli de Zâtıyla beraberdi. İşte bu noktaya gelince susup bir şey diyemiyoruz...

Herşey Allah'a bağlı ve herşey Allah'la ayakta durmaktadır. Kâinatın yüzünün nuru ve ziyası Allah kelimesidir. "Allah" kelimesinin mevcut olmadığı yerde, bütün ilimler ve bilgiler; evham, hayâl ve seraptan ibaret olur ve iki ucu birleşmeyen bir kısım anlaşılmaz, karmakarışık fikir yığınları olarak kalır. Yirminci asırda bütün ilimlerin tıkanması işte bu noktaya dayalıdır. Günümüzde "Allah" kelimesine dayanmayan bütün ilim, teknik ve f enlerin hepsi tıkalıdır ve altlarında bir kısım tereddüt ve şüpheler vardır. İlim adamı bunlara hipotez, nazariye veya başka başka nâmlar takar, ma'nâsı ve mâhiyeti anlaşılmış gibi takdime çalışır. Fakat esas itibariyle ne ma'nâsı ne de mahiyeti anlaşılmıştır.

Kâinatta her şey bir hakikate dayanmakta, her şeyin temelinde bir hakikatin vücudu gerekmektedir. Şu muhteşem kâinatın temeline de büyük bir hakikat gerekir ki, bu kâinat o büyük hakikate dayansın ve ma'nâsını, tonunu bulmuş olsun, insan gibi âbide ve yaratılış ağacının meyvesi olan bir varlık, bir kısım faraziyelere meselâ, denizlerin dibindeki amiplere, solucanlara, tesadüf rüzgârlarına dayanmaz. Bu âbidenin altında büyük bir hakikat olması lâzımdır ki, o da Allah, "Rahman" ve "Rahîm" kelimeleridir. Burada bir hususa dikkatinizi çekmek istiyorum.

Dünyanın doğusunda, batısında, kuzeyinde ve güneyinde gelişen ilmî akımlar, ilim ve teknoloji yönüyle oldukça ileride bulunan devletler vardır. Allah'a inanmayan bu insanlar, herşeyin tıkandığı noktada, gönlü Allah'a bağlı, bütün hissiyatıyla O'na imân etrafında pervane gibi uçan ve gerçekten inanan insanların bu hususta imdada koşmalannı beklemektedirler.

Eğer bütün ilimlerin tensik edilmesi düşünülüyorsa, bu "Allah" kelimesine dayandırılarak yapılacaktır. O zaman ilimler ve maârif bir hakikate dayanmış ve ma'nâsını, tonunu bulmuş olacaktır. İlme ve fenne yeni bir mecrayı Allah'a inananlar verecektir. İlim ve fen sağlam temeller üzerine, inanmış insanlar tarafından oturtulacaktır. Yoksa kâinatın ma'nâsı anlaşılamadığından ve kâinat Allah'ın yarattığı istikâmette gidip değerlendirilmediğinden ötürü, Cenâb-ı Hakk kâinatı yıkıp dağıtacaktır. Bu, belki bir insanın, belki bir gezegenin, belki bir seyyarenin eliyle olacaktır. Çünkü böyle bir kâinatın artık ma'nâsı kalmamıştır. Allah (cc), Mâ'bûd-u bi'l-Hâk ve Maksûd-u bi'l-İstihkâk'tır, yani,

Kendisi'ne ibadet edilmeye lâyık yegâne varlıktır. Allah bizatihi mahbûbtur. Kalpler Allah'ı zikirle doygunluğa ulaşır. Bütün kırık gönüller Allah'a vardıkları zaman içlerinde sekine hasıl olur. Allah en yüksektir, müşriğin şirki O'nun izzet ve azametine ulaşamaz. Allah Muhtecîp'tir, bu gözlerle O'nu görmek mümkün değildir. O çok muallâdır. Bütün kâinatı idare eden O'dur. Allah'ı gözümüzle göremeyiz; fakat her şeyde ayandan daha ayan olan Allah'ın eserlerini görmekteyiz. Ve anlıyoruz ki O, şiddet-i zuhurundan gizlidir. Bütün kalbi kırıkların sığınağı Allah'tır. Allah mü'min için bir hayret kaynağıdır. Allah hakkında ma'rifetini artıran herkes hayrete dalacaktır. Allah bütün insanların Ma'bûd'udur. Allah, Allah olduğu için Ma'bûd'dur. Şimdi de bütün bu arzettiğim sözlerin hepsini "Allah" kelimesiyle alâkalı ve Lafz-ı Celâle'ye yakın kelimelerden çıkarmaya çalışalım: İnsan, kemâl için koşup durmakta, kemâli buluncaya kadar da durmadan ve yorulma bilmeden mesafe katetmektedir. İnsanlığını kaybetmemiş, vicdan ve kalp taşıyan bir insan, neticede kendisi için mukadder olan kemâli buluncaya kadar durmadan koşacaktır.

Kâmil-i Mutlak olan Allah, ona kemâl verecektir. O, hayret ve dehşet içinde insanlık makamından isimler makamına, isimler makamından sıfatlar makamına, sıfatlar makamından Zatî şuûnât makamına yükselecek ve yükseldikçe hayret ve dehşeti artacak ve mutlak kemâle ereceği âna kadar da koşacaktır. Allah onu olgunlaştırdığı, kemâle erdirdiği anda da, içinde sekme hâsıl olacaktır. "Dikkat edin! Kalpler ancak, Allah'la oturakladır, Allah'a imânla huzur ve itmi'nâna kavuşur" (Râd, 13/28) Öyle ise kemâl arayanların sığınağı, son durak noktası Allah'tır. Dolayısıyla "Allah" kelimesiyle "elehtü ileyh" sözü arasında bir münasebet vardır ve Allah kelimesinin altında bu ma'nâ sezilmektedir. Lafz-ı Celâle ile alâkası olan bir diğer kelime de (velehe) dir. «velehe» 'irtifa etti, yükseldi' ma'nâsma gelir. Yeryüzünde müşrik istediği kadar şirk koşadursun ve haddinden taşkın olarak: "Ben fezaları dolaştım da Allah'ı göremedim" desin. Bütün zaman ve mekândan münezzeh, bütün kâinatı idare eden, herşeyi teşbih taneleri gibi evirip çeviren ve her yerde nizâmıyla kendisini ilân eden Allah, müşriğin her türlü şirkinden münezzeh ve muallâ-dır. İşte, Allah öyle mürtefi, öyle yüksektir. Bu da, Lâfz-ı Celâle'nin altındaki ma'nâda mündemiç bulunmaktadır. Bir başka kelime de (velh) kelimesidir. Velh, 'şaşkınlık ve aklın gitmesi' demektir. Bu kelime, bir yönüyle hayret makamını bildirir.

Aslında her insanda bir hayret ve şaşkınlık vardır. Bu da tevhid nurunun bir cilvesidir. İnsanlardan bazısı, cismâniyetini aşamaz, ten tenceresinin sıkıcı ve boğucu havası içinde hapsolur. Ne yapacağını bir türlü bilemez ve bu bir şaşkınlık hâlidir. Bir diğeri ise, esma makamını aşar, sıfata yanaşır. Ama daha ilerisini keşfedemez. Bu da ayrı bir şaşkınlık içindir, ister ulvî isterse süflî şekliyle olsun, bu hayret ve şaşkınlık, tevhid nurunun bir cilvesi, bir tecellisidir; ve bu büyük ma'nâ da yine Lafz-ı Celâle'de meknuzdur. Yine Lafz-ı Celâle ile alâkalı bir kelime de, "Lâhe"dir. "gizlendi' demektir. Allah gözle görülmez. Halbuki ayandan daha ayandır. Görünmemesi, varlık kemâlinin zirvesinde bulunmasından yani şiddet-i zuhurdan ileri gelmektedir. Görünmek, zıddı olan ve varlığın kemâl nok-tasına gelememiş olanlar için söz konusudur. Gece gündüzün, gündüz gecenin zıddı olduğu için görünür ve bilinir. Sıcaklık soğuklukla, aksi de aksiyle hissedilir. Halbuki Cenâb-ı Hakk'ın zıddı ve benzeri yoktur. O Allah ki, görme, işitme, hayat-memat, imân-küfür, adâletzulüm ve bütün zıtlar hep O'nün tecellisiyledir. Hayır ve şer O'ndandır. Böylesine her şey O'ndan olan, zıddı ve benzeri bulunmayan Allah'ı görmeye imkân var mıdır? Onun için O'na, "O, şiddet-i zuhurundan gizlidir" diyoruz.

Bin seneden beri ehl-i kalp, “ey şiddet-i zuhurundan gizli olan, ey kemâl-i nurundan muhtefî bulunan Allah’ım!” diye O’na münâcatlarını arz ve takdim etmektedirler. Hz. İbrahim Hakkı: Bulunmaz Rabbimin zıddı ve niddi misl-ü âlemde Ve suretten münezzehtir, mukaddestir Taâlâllah Şeriki yok, bendir doğmadan doğurmadan ancak Ehad’dir, küfvü yok, îhlas içinde zikreder Allah. Ayrı bir kelime de (elihe)’dir. ‘iltica etti, sığındı’ ma’nâsına gelir. Arap, annesine sığındı, iltica etti’ der, yani demektir. Bir yavru, aczi ve zaafını şefaatçi yaparak anasına sığınır. Hatta ondan tokat yer, yine ona iltica eder. Kul da öyledir. Kolu kanadı kırık, âciz ve fakir olan insan, yavrunun annesinin şefkat dolu sinesine sığınması gibi, Cenâb-ı Hakk’ın rahmet ve merhametine sığınır.

Kendisine iltica edilen ve ona ilticanın bir faydası olan sadece Cenâb-ı Hakk’tır ve bu iltica ma’nâsı da Lafz-ı Celâle’de gizlidir. “Elihe” kelimesinin bir diğer ma’nâsı da ‘kulluk yaptı’dır. Ve Allah “Ma’bûd” ma’nâsınadır ki, kulluğa tek lâyık zât demektir. Ve yine «elihe» ‘himaye etti’ ma’nâsına da kullanılır ki, Cenâb-ı Hakk’ın kulunu koruyup, himaye etmesini ifade eder. Aynı kökten ui «ise ‘ilâh edinildi’ demektir. Zaten, Allah’tan başka ilâh yoktur. Ve ilâh kabul edilmeye layık ve şâyeste sadece ve sadece O (cc) vardır. Şimdi hep beraber bu cümlelerle bize anlatılmak istenen Ma’bûd-u Mutlak’ı, Lafz-ı Celâle’nin altında müşahede edelim: Allah, kolu kanadı kırıkların sığınağıdır. O, ibadet edenlerin Ma’bûd’udur. O, dertlilerin dermanı, yaralı gönüllerin derdinin şifasıdır. O, kâinatın nuru ve ziyâsıdır. Her şey O’nunla hallolur. O’nu bulduğun zaman hâdiselerin senin başına getirdiği dağdağalardan, sıkıntılardan, belâ ve musibetlerden kurtulursun.

(hû) başlı başına bir mu’cizedir. İnsan «hu» dediği zaman şu ma’nâları mülâhaza eder veya şu ma’nâların mülâhazası ona «hu» dedirtir: “Nerede ben, nerede Sen? Ben bir damla hakir sudan mahlûk, Sen ezel ve ebed sultanı Ma’bûd. Ben, Sana sen diyemem. Sana ancak, kâinatı dolduran, Senin Esmâ’na ait ma’nâları birden ifade etme sadedinde, unvanın olan “HU” ile sesleniyorum. Ve ancak (hû) demekle gönlümdeki ateşi söndürüyorum.” İnsan, Cenâb-ı Hakk’ın isimlerini anarken, çok kere o ismin varlıkla olan alâkalarını hatırlar ve zikrettiği ismin kendisiyle olan alâkasını nazara alır.

Meselâ: “Yâ Kerîm” dediği zaman, Allah’ın kendisine olan ikramını hatırına getirir. “Yâ Muhsin” dediği zaman, Allah’ın ihsanını, “Yâ Cemil” dediği zaman da Allah’ın cemâl ile tecellisini hatırına getirir. Böylece, kısmen de olsa ihlâsı zedelenir. Halbuki (hû) dediği zaman, Zât-ı Ecell-i A’lâ’ya has bir unvan ile, her türlü beklentinin, her türlü karşılığın üstünde; Allah, Allah olduğu için, O’nun Ma’bûd-u Mutlak olduğunu ilân etme sadedinde “hû” demek gönle öyle şifâ verir, öyle su serper ki, tâ gönlünün derinliklerinden (hû) demiş İnsanlar ancak bu zevkin ne demek olduğunu bilirler. Bu ifâdenin, ruhu terbiyedeki tesiri ise başka hiçbir isimde yoktur.

Ayrıca, Allah bize, kendini eserleri ve icrââtı ile tanıtmaktadır. Biz de O’nu kendimizde mevcud tecelli ve eserleri nisbetinde tanımaktayız. Bu tanımalar hep izafîdir, hakiki ma’rifet yanında da noksandır. Çünkü, insan kendisine yapılan kerem, lütuf ve ihsan adesesinden, bütün kâinatta cereyan eden bu fiilleri ve bu fiillerin failini idrâk edip kavrayamaz. Belki kendi ölçüleri içinde mes’eleyi değerlendirir. Halbuki “hû” deyince, nefsü’l-emirde var olan ve bütün güzel isimlerin sahibi bulunan Zât-ı Ecefl-i A’lâ kasdolunmaktadır. Böylece de hem enfüsî hem de afakî bütün delilleriyle, bize kendini tanıtan ve kâinatta bütünüyle tecelli eden Cenâb-ı Hakk’ın huzurunda, O’na hitap sıgasıyla “Sen” demekten teeddüp ederek, gayb makamında sadece ve tek kelimeyle “O” ma’nâsı, “hû” denmektedir ki,

aslında her nefes alışverişimiz, bir “hû” dan ibarettir. Yani “hû” bizim hayat kaynağımızdır. O’nü demeden yaşamamız mümkün değildir. Diğer bir husus da şudur: İnsan, o Sultan’ın huzurunda ve O’nun muhteşem saltanatı karşısında, açlığını, susuzluğunu, her türlü debdebe ve alâyişi ve hattâ kendisiyle beraber varlığını unutur. Nazarını, başka her şeyden alır, sadece O’na çevirir ve orada “O” ma’nâsına deyiverir. Herşey onun gözünden kendisi ile beraber silinir, yok olur. Bismillah derken, işte bu ma’nâları mütâlâa ve müşahede etmiş oluyoruz.

9.3 - NÜKTELER

9.3.1 “BİSMİLLAH” DEMEYEN MİSAFİR

Sevgili Peygamberimiz (S.A.V.) günlerden bir gün sahabeleriyle sofrada oturmuşlar, yemek yiyorlardı. Fakat tabaktaki yemek eksilmiyordu. Yedikleri kadar sanki kudret eliyle tabağa konuyordu. Az sonra bir misafir çıka geldi. Sofraya davet ettiler. Adam oturdu ve yemeğe başladı. Başlamasıyla tabaktaki yemeğin hızla azalması bir oldu. Sevgili Peygamberimiz (S.A.V.) in etrafında bulunanlar durumu farkedip sordular

— Ya Resûlâllah yemeğin başında bereket vardı. Sora birden bire kayboldu. Yemek hızla azaldı ve bitti. Sebebi nedir?

Hazret-i Peygamber (S.A.V.) şöyle izah ettiler: — Hepimiz yemeğe başlarken “bismillah” dedik. Bu yüzden yemeğimiz bereketlendi. Sonra bir misafir geldi. Yemeğe oturdu. Fakat “Besmele” çekmedi. Bunun için yemeğin bereketi kalmadı ve kısa zamanda bitti. Sevgili gençler... Peygamber Efendimiz her yemeğin başında ve sonunda mutlaka mübarek ellerini yıkar, yemeğe başlarken de daima “bismillah” çekerdi. Sonunda ise. her zaman Allah’a şükrederdi. Sahabelerden Hazret-i Enes sizin yaşlardaydı. Bir gün Sevgili Peygamberimiz (S.A.V.) onu sofrasına çağırdı:

— Yemeğe buyur ya Enes. Ama önce ellerini yıka ve besmele çek. Yemekten sonra Allah’a şükret ve ellerini tekrar yıka, dedi. Eğer yemeğinizi, kardeşlerinizle veya misafirlerinizle yiyorsanız, önünüzden yeyin. Yemekten evvel ve sonra, Peygamber efendimiz (S.A.V.) in yaptığı gibi, ellerinizi yıkayın. Dinimiz temizliğe çok önem verir. Bize her fırsatta yıkanmayı, temiz olmayı emreder. Her namazdan önce alınan abdest dinimizin temizliğe ne kadar önem verdiğini gösterir.

9.3.2 BESMELE ÇEKMENİN FAYDALARI

Birbiriyle dost olan iki şeytan, aradan uzun zaman geçtikten sonra, bir gün ansızın karşılaşmışlar. Birbirlerine şaşkın şaşkın bakarak bîri diğerine şu suâli sormuş:

—”Arkadaş, ben seni tanıyamadım, nedir bu halin, çok zayıflamışsın, eskiden bu kadar zayıf değildin, bir derdin mi var?” demiş. Zayıf şeytan: -”Hiç sorma arkadaş! Öyle bir derde düştüm ki, sorma. Bir adamın peşine takıldım. Bu adamdan yakamı bir türlü kurtaramadım. Bu adam, her işinde “BESMELE” çekiyor.”

—Yemesinde, içmesinde, yatmasında, kalkmasında hep “Bismilâhirahmânirrahim” diyerek “BESMELE” çekiyor. -”Günlerdir açım. Tam onun sofrasına geliyorum. Yemek yiyeceğim. Adam “BESMELE” çekip yemeğe başlıyor. Ben artık oradan bir lokma alamadan kalkıyor aç kalıyorum.”

—”İşte bunun için eridim. Bittim. Günlerdir açım” dedi. “Başka birinin peşine de gidemedim bu adamdan ayrılarak.”

—”Sen, ya sen nasıl bu kadar şişmanlamışsın? Az kalsın seni tanıyamayacaktım! Bu şişmanlığın sebebi nedir?” dedi. Şişman şeytan şu cevabı verdi:

-”Arkadaş! Ben de, senin tam tersine bir adama düştüm ki, herif ne haram diyor, ne helâl diyor. Öyle bir haramzâdeki hak, hukuk nedir bilmiyor. Midesini hep haramla doldurmuş. Ben de bu herifin peşine takıldım. Herif “Besmele” nedir bilmiyor.”

- Aklına hiç bir zaman “Besmele” çekmek gelmediği gibi, herif zâten “Besmele” nasıl çekilir (okunur) bilmiyor bile!

— “Ben de bol bol adamın yemeklerinden yiyip, rahat rahat göbek şişirmekte ve ense yapmaktayım. Ensemin kilise direği gibi oluşu, göbeğimin davul gibi şişişinin sebebi budur...” demiş.

9 - 4 – DİNLEME – İZLEME - KİTAP TAVSİYELERİ

Risale-i Nur Dersleri: 1. Söz / 5 - Birinci Söz’ün özeti: Besmele neler kazandırıyor? | Emine Eroğlu

https://www.youtube.com/watch?v=8wrgNzh9mek

1.Söz Bismillah. Nur Dersleri Irmak TV Seyit Nur Fethi Erkal

https://www.youtube.com/watch?v=VfBIdXSVFeE

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?sahdamar-yayinlari-nur-derslerine-giris-birinci-soz-seyit-nurfethi-erkal--81

10. İBADET

(1 Hafta)

10.1 İBADET AYET - HADİS

Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet/kulluk edin ki sakınıp korunabilesiniz.

(2/Bakara 21)

Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Bütün işler O'na döndürülür. O'na ibadet et ve O'na tevekkül et. Rabbin, yaptıklarınızdan gafil değildir. (11/Hûd 123)

Ebû Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "...İhsan, O'nu görüyormuş gibi Allah'a ibadet etmendir. Sen O'nu göremesen de O seni görmektedir..." (Buhârî, Tefsîr, (Lokmân) 2)

Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "İnsan, kulluk vazifelerini îfâda kusur gösterir, yani her ibadetini kâfî miktarda yapmayıp azaltırsa Cenâb-ı Allah onu gam ve kedere mübtelâ kılar." (Ali el-Müttakî, Kenzü'l-ummâl, no: 6788)

10.2 PIRLANTA SERİSİ

Hz. Bediüzzaman; yaptığımız kulluk ve ubudiyeti, elde etmeyi düşündüğümüz nimetleri kazanmanın yolu değil, önceden mazhar olduğumuz nimetlerin bedeli olarak değerlendirmemizin doğru olacağını ifade ediyor. Evet, biz, Allah'a karşı çok şey borçluyuz. Bununla ilgili olarak üzerimize bir sürü vazife ve sorumluluk terettüp ediyor. Dolayısıyla Rabbimize karşı ne kadar ibadet yaparsak yapalım, O'nun hakkını eda etmiş olmayız.

Allah, bizleri yoklukta bırakmayıp varlık âlemine çıkarmış. Arkasından bizlere hayat lütfetmiş. Bununla kalmayıp akıl ve şuur sahibi insan kılmış. İnsan olmanın da üstünde bizleri imanla şereflendirmiş. Bunların her biri, öncekine göre farklı bir kıymet arz eden çok büyük nimetlerdir. Bütün bunların yanında Cenâb-ı Hak bize, sayılamayacak daha birçok nimet lütfetmiştir. Bütün bu nimetler kendi cinsinden şükür ister. İnsanın, kendisini iç içe lütuflarla kuşatan Yüce Yaratıcı'ya karşı kulluk mükellefiyeti vardır. Öncelikle bu hususun aklen, mantıken kabul edilmesi gerekir. Kul, Rabbine karşı bir sorumluluğunun olduğunu bilmelidir. Dünyevî birtakım mazhariyetlere eren bir kimse, İmam Ebu Hanife, İmam Gazzâli veya Hazreti Bediüzzaman'a talebe olma bahtiyarlığına eren biri, böyle bir mazhariyetin gerektirdiği bir kısım sorumluluk ve mükellefiyetlerinin olduğunu bilir. Peki, her türlü mazhariyetin ötesinde, Allah'ın kulu olan, Resûlüllah'ın arkasında saf tutan mü'minler ne büyük bir mesuliyet ve yükümlülük altında olduklarının farkında mıdırlar?

Mükellefiyet ve külfet, aynı kökten gelen iki Arapça kelimedir. Her mükellefiyet, az ya da çok bir külfet içerir. Yani, bir mükellefiyeti olan kişi, bazı zorlukların üstesinden gelmek zorundadır. Ne var ki dinî mükellefiyetlerin içinde barındırdığı zorluklar, takat-i beşeri aşan şeyler değildir. "Teklif-i mâ lâ yutak (kişiyi, takatini aşkın bir şeyle yükümlü tutma)" içermeme, dinin temel karakteridir. Dünyadaki her işin kendine göre büyük ya da küçük zorlukları vardır. Dinî yükümlülükler de buna dahildir. Bununla birlikte İslâm, bütün hükümleriyle yaşanabilir bir dindir. İşte dinde kolaylığın asıl olmasından kastedilen öncelikli mana budur. Biraz daha açacak olursak, dinî emirlerin yaşanmasının belli ölçüde

bir külfet ve zorluğu vardır. Mesela Allah Resûlü (sallâllahu aleyhi vesellem), günahlara keffaret olup insanın derecesini yükselten amellerden biri olarak, إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ “Zor durumlarda bile abdestini tastamam almayı” sayar. (Müslim, tahâret 41) Cennet’in nefsin hoşuna gitmeyecek bir kısım zorluk ve meşakkatlerle (mekârih) çevrili olduğunu, yani Cennet’e girmenin bunların üstesinden gelmeye bağlı bulunduğunu bildiren hadis-i şerif de aynı manaya işaret eder. (Buharî, rikâk 28; Müslim, cennet 1) Namaz, oruç, zekât, hac ve kurban gibi ibadetlerin her birinin de kendine göre bir zorluğu vardır. Fakat bunların hiçbiri, kaldırılamayacak, götürülemeyecek ve üstesinden gelinemeyecek yük değildir.

Öte yandan, dinin emir ve yasaklarına, sadece kulun meşakkat çekip çekmemesi açısından da bakılmamalıdır. Bunların maddî-manevî, dünyevî-uhrevî pek çok fayda ve hikmetler içerdiği unutulmamalıdır. Mesela Allah’ı zikretmek ve ibadet ü taat, insanın içinde öyle bir itminan hâsıl eder ve onda öyle bir ruh inşirahı meydana getirir ki bunun yeri başka bir şeyle doldurulamaz. Nitekim Kur’ân da kalblerin ancak Allah’ı zikretmekle oturaklaşacağını ve itminana ereceğini ifade buyurur. (Ra’d sûresi, 13/28) İbadetlerin her birinin ferdî, içtimaî ve iktisadî hayatımıza bakan yönleri itibarıyla daha birçok faydaları olduğu da muhakkaktır. Bunların hepsinin ötesinde insanın ebedî Cennet nimetlerine kavuşması, Allah’ın rıza ve rıdvanını elde etmesi bu mükellefiyetleri yerine getirmesine bağlıdır. İbadetler ve dinin emrettiği muamelata dair hükümler, içerdiği bütün maslahat ve hikmetlerle birlikte düşünülecek olursa bunların zorluk olarak görülmesi mümkün değildir. İşte dinin hanîfiyye-i semha olmasının bir manası da budur.

10.3 RISALE

“Ubudiyet ise, hâlisen livechillâh olmalı. Yalnız aczini izhar edip, dua ile Ona iltica etmeli, rububiyetine karışmamalı. Tedbiri Ona bırakmalı, hikmetine itimad etmeli, rahmetini itham etmemeli...” (Sözler, Yirmi Üçüncü Söz,) “İnsanda iki vecih var. Birisi, enâniyet cihetinde şu hayat-ı dünyeviyeye nâzırdır. Diğeri, ubudiyet cihetinde hayat-ı ebediyeye bakar.”

“Evvelki vecih itibarıyla öyle bir biçare mahlûktur ki, sermayesi, yalnız, ihtiyardan bir şa’re (saç) gibi cüz’î bir cüz-ü ihtiyarî; ve iktidardan zayıf bir kesb; ve hayattan, çabuk söner bir şule; ve ömürden çabuk geçer bir müddetçik; ve mevcudiyetten çabuk çürür küçük bir cisimdir. O haliyle beraber, kâinatın tabakatında serilmiş hadsiz envâın hesapsız efradından nazik, zayıf bir fert olarak bulunuyor.” “İ’lem eyyühe’l-aziz! İnsandaki kusur sonsuz olduğu gibi, acz, fakr ve ihtiyacına da nihayet yoktur. İnsana tevdi edilen açlıkla nimetlerin lezzetleri tebarüz ettiği gibi; insandaki kusur, kemalât-ı Sübhâniye derecelerine bir mirsaddır. İnsandaki fakr, gınâ-i rahmetin derecelerine bir mikyastır. İnsandaki acz, kudret ve kibriyâsına bir mizandır. İnsandaki tenevvü-ü hâcât, envâ-ı niam ve ihsanatına bir merdivendir. Öyleyse fıtratından gaye ubudiyettir. Ubudiyet ise, dergâh-ı izzetine kusurlarını Estağfirullah ve Sübhânallah ile ilân etmektir.”

“İ’lem eyyühe’l-aziz! Gafil olan insan, kendi vazifesini terk eder, Allah’ın vazifesiyle meşgul olur. Evet, insan, gafletten dolayı, iktidarı dahilinde kolay olan ubudiyet vazifesinin terkiyle, zayıf kalbiyle rububiyet vazife-i sakîlesinin

altına girer, altında ezilir. Ve aynı zamanda bütün istirahatini kaybetmekle âsi, şakî, hâin adamların partisine dahil olur." "Evet, insan bir askerdir. Askerlik vazifesi başka, hükûmetin vazifesi başkadır. Askerlik vazifesi tâlim, cihad gibi din ve vatanı koruyacak işlerdir. Hükûmetin vazifesi ise, erzakını, libasını, silâhını vermektir. Binaenaleyh, erzakını temin için askerliğe ait vazifesini terk edip ticaretle-meselâ-iştigal eden bir asker, şakî ve hâin olur. Bu itibarla, insanın Allah'a karşı ubudiyet, vazifesidir. Terk-i kebâir, takvâsıdır. Nefis ve şeytanla uğraşması, cihadıdır. (Mesnevî-i Nuriye, Onuncu Risale)

10.4 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

M. Fethullah Gülen Hocaefendi - Niçin İbadetle Mükellefiz

https://www.youtube.com/watch?v=CeV3rVUAAS8&ab_channel=SAHABEYOLU

Fethullah Gülen - Karakter ve İbadet

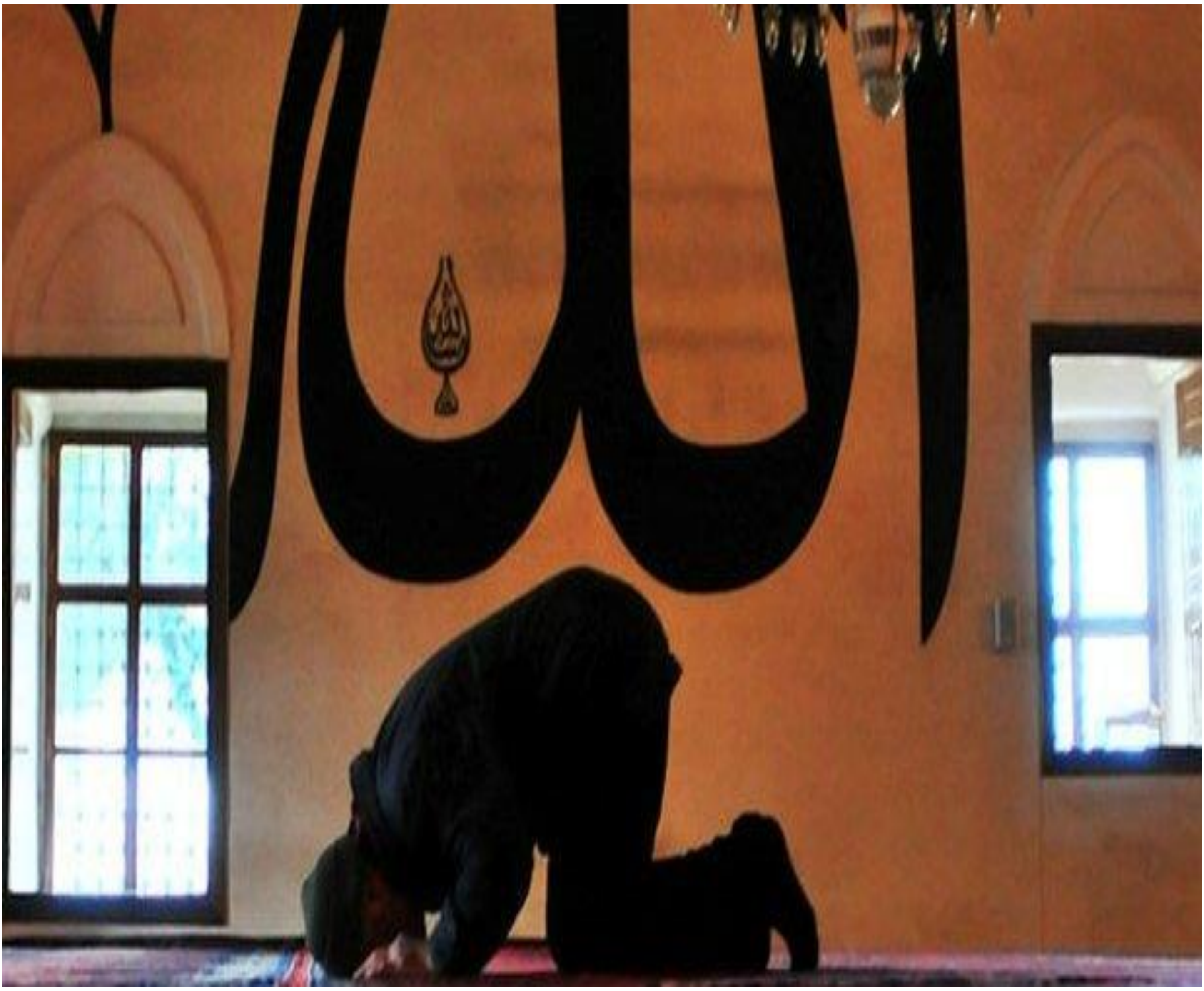
https://www.youtube.com/watch?v=aGtuX0Jt4Io&ab_channel=duzinsan

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-yayinlari-ibadetin-getirdikleri-saffet-senih--1044

11. NAMAZ

(3 Hafta)

11.1 NAMAZ AYET HADİS

Nisa / 103. Namazı bitirince de ayakta, otururken ve yanınız üzerinde yatarken (daima) Allah'ı anın. Huzura kavuşunca da namazı dosdoğru kılın; çünkü namaz müminler üzerine vakitleri belli bir farzdır. Bakara / 43. Namazı tam kılın, zekâtı hakkıyla verin, rükû edenlerle beraber rükû edin.

Bakara / 238. Namazlara ve orta namaza devam edin. Allah'a saygı ve bağlılık içinde namaz kılın.En'am / 162. De ki: Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir.

Hud / 114. Gündüzün iki ucunda, gecenin de ilk saatlerinde namaz kıl. Çünkü iyilikler kötülükleri (günahları) giderir. Bu, öğüt almak isteyenlere bir hatırlatmadır.

Ankebut / 45. (Resûlüm!) Sana vahyedilen Kitab'ı oku ve namazı kıl. Muhakkak ki, namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette (ibadetlerin) en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir.

Maide / 91. Şeytan içki ve kumar yoluyla ancak aranıza düşmanlık ve kin sokmak; sizi, Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık (bunlardan) vazgeçtiniz değil mi? Maun / 4-7. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, Onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar gösteriş yapanlardır, Ve hayra da mâni olurlar.

Nisa / 142. Şüphesiz münafıklar Allah'a oyun etmeye kalkışıyorlar; halbuki Allah onların oyunlarını başlarına çevirmektedir. Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı da pek az hatıra getirirler.

Hz. Ebü Hüreyre (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'in şöyle söylediğini işittim: "Sizden birinizin kapısının önünden bir nehir aksa ve bu nehirde hergün beş kere yıkansa, acaba üzerinde hiç kir kalır mı, ne dersiniz?" "Bu hal, dediler, onun kirlerinden hiçbir şey bırakmaz!" Aleyhissalâtu vesselâm: "İşte bu, beş vakit namazın misalidir. Allah onlar sayesinde bütün hataları siler" buyurdu."

Sa'd İbnu Ebî Vakkas (radıyallâhu anh) anlatıyor: "İki erkek kardeş vardı. Bunlardan biri öbür kardeşinden kırk gün kadar önce vefat etti. Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm)ın yanında bunlardan birincinin faziletleri zikredildi. Bunun üzerine Efendimiz (aleyhissalâtu vesselâm): "Diğeri müslüman değil miydi?" diye sordu. "Evet, müslümandı ve fena da değildi!" dediler. Aleyhissalâtu vesselâm: "Öldükten sonra, namazının ona ne kazandırdığını biliyor musunuz? Namazın misali, sizden birinin kapısının önünde akan ve her gün içine beş kere girip yıkandığı suyu bol ve tatlı bir nehir gibidir. Bu (nehrin) onun üzerinde kir bıraktığını göremezsiniz. Öyleyse, siz onanamazının neler ulaştırdığını bilemezsiniz."

Ebü Ümâme (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) ile beraber mescidde idik. O esnada bir adam geldi ve: "Ey Allah'ın Resülü, ben bir hadd işledim, bana cezasını ver!" dedi, Resülullah adama cevap vermedi. Adam talebini tekrar etti. Aleyhissalâtu vesselâm yine sükut buyurdu.Derken (namaz vakti girdi ve) namaz kılındı. Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) namazdan çıkınca adam yine peşine düştü, ben de adamı takip ettim. Ona ne cevap vereceğini işitmek istiyordum. Efendimiz adama: "Evinden çıkınca abdest almış, abdestini de güzel yapmış

mıydın?" buyurdu. O: "Evet ey Allah'ın Resülü!" dedi. Efendimiz: "Sonra da bizimle namaz kıldın mı?" diye sordu. Adam: "Evet ey Allah'ın Resülü!" deyince, Efendimiz: "Öyleyse Allah Teâlâ hazretleri haddini - veya günahını demişti- affetti" buyurdu."

Hz. Enes (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Ben Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın yanında idim. Bir adam huzuruna gelerek: "Ey Allah'ın Resülü, dedi, ben bir hadd (suçu) işledim, cezasını tatbik et!" Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) adama (birşey) sormadı. Derken namaz vakti girdi. Resülullah'la birlikte o da namaz kıldı. Aleyhissalâtu vesselâm namazını tamamlayınca, adam yanına geldi ve: "Ey Allah'ın Resülü! dedi, ben hadd (çeşidine giren bir suç) işledim. Bana Allah'ın Kitabını tatbik et!" Efendimiz: "Sen bizimle birlikte namazını eda etmedin mi?" diye sordu. Adam: "Evet!" dedi. Efendimiz: "Öyleyse git. Zîra Allah, senin günahını affetti" veya -hadd'ini affetti" dedi."

Âsım İbnu Süfyan es-Sakafi (radıyallâhu anh)'nin anlattığına göre, bunlar Selâsil gazvesine gitmişler. Fakat fiilen gazveye iştirak edememişlerdi. Bunun üzerine kendilerini Allah yoluna verdiler. Sonra Hz. Muâviye (radıyallâhu anh)'nin yanına döndüler. Hz. Muâviye'nin yanında Ebü Eyyüb el-Ensârî ve Ukbe İbnu Âmir vardı. Âsım: "Ey Ebü Eyyüb! dedi. Bu sene gazveyi kaçırdık. Bize, (bunun telafisi için bir çare) haber verildi. Buna göre, kim dört mescitte namaz kılarsa, günahları affedilirmiş."

Ebü Eyyüb: "Ey kardeşimin oğlu! dedi. Ben sana bundan dahakolayını haber vereyim. Ben Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın şu sözünü işittim: "kim emredildiği şekilde (mükemmel olarak) abdestini alır, emredildiği şekilde namazını kılarsa, önceden yapmış olduğu (kusurlu) ameli sebebiyle affolunur. " Ey Ukbe! (Resülullah'ın tebşiri) böyleydi değil mi?" Ukbe: "Evet!" dedi."

Ukbe İbnu Amir (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın şöyle söylediğini işittim: "Rabbin, koyun güden bir çobanın, bir dağın zirvesine çıkıp namaz için ezan okuyup sonra da namaz kılmasından hoşlanır ve AIlah Teâlâ hazretleri şöyle der: "Benim şu kuluma bakın! Ezan okuyor, namaz kılıyor, yani benden korkuyor. Kasem olsun, kulumu affettim ve onu cennetime dahil ettim."

İmam Mâlik (radıyallâhu anh)'e ulaştığına göre, Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) şöyle buyurmuştur: "İstikamet üzere olun. (Bunun sevabını) siz sayamazsınız. Şunu bilin ki, en hayırlı ameliniz namazdır. (Zâhirî ue bâtînî temizliği koruyarak) abdestli olmaya ancak mü'min riayet eder." Hz. Huzeyfe (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ı herhangi bir şey üzecek olursa namaz kılardı."

Abdullah İbnu Selmân, Resülullah (aleyhissalâtu vesselam)'ın ashabından birisinden naklediyor: "Hayberin fethedildiğii gün bir adam Hz. Peygamber'e gelerek: "Ey Allah'ın Resülü, bugün ben öyle bir kâr ettim ki böyle bir kârı şu vadi ahalisinden hiçbiri yapmamıştır" dedi. Efendimiz: "Bak hele! Neler de kazandın?" diye sordu. Adam: "Ben alıp satmaya ara vermeden devam ettim. Öyle ki üçyüz okiyye kâr ettim dedi. Aleyhissalâtu vesselâm efendimiz: "Sana kârların en hayırlısını haber vereyim mi?" diye sordu. Adam: "O nedir, ey Allah'ın Resülü?" dedi. Efendimiz açıkladı: "(Farz) namazdan sonra, kılacağın iki rekattir." Hz. Enes (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Bana kadın ve güzel koku sevdirildi, gözümün nuru namazda kılındı."

Rebî'a İbnu Ka'b el-Eslemî anlatıyor: "Ben Resülullah(aleyhissalatu vesselâm) ile beraber gecelemiştim, kendisine abdest suyunu ve başkaca ihtiyaçlarını getirdim. Bana: "Dile benden (ne dilersen)!" buyurdu. Ben: "Senden cennette seninle beraberlik diliyorum!" dedim. Bana: "Veya bundan başka birşey?" dedi. Ben: "Hayır, sadece bunu istiyorum!" dedim. "Öyleyse kendin için çok secde ederek bana yardımcı ol!" buyurdu."

Ma'dan İbnu Ebî Talha el-Ya'merî (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın azadlısı Sevbân (radıyallâhu anh)'a rastladım. Kendisine: "Bana bir amel söyle de onu yapayım. Allah da onun sayesinde beni cennetine koysun" dedim. -Veya şöyle demişti: "Dedim ki: "..Allah nezdinde en hayırlı ameli bana bildir."- Sevbân sükut etti. Sonra ben tekrar aynı şeyi sordum. O yine sükut etti. Ben üçüncü sefer sordum. Sonunda dedi ki: "Aynı şeyleri ben de Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm)a sormuştum. Bana şu cevabı vermişti: Çokça secde yapman gerekir. Zîra sen secde ettikçe, her secden sebebiyle Allah dereceni artırır, onun sebebiyle günahını döker." Ma'dan der ki: "Sonra Ebu'd-Derdâ'ya geldim. Aynı şeyi ona da sordum. O da Sevbân'ın bana söylediğinin aynısını söyledi."

Osman İbnu Affan radıyallahu anh anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam'ın şöyle söylediğini isittim: "Birinizin evinin avlusunda bir nehir aksa da bunun içinde günde beş sefer yıkansa acaba bedeninde hiç kir kalır mı?" Aleyhisalatu vesselam'ın muhatabı: "Hiçbir şey kalmaz!" dedi. Resulullah da: İşte namaz da böyledir, suyun kiri, pası giderdiği gibi o da günahları giderir."

İbnnu Abbas radıyallahu anhüma anlatıyor: "Peygamberiniz (Mirac gecesinde) elli vakit namazla emrolundu. Sonra bunu beşe indirinceye kadar Rabbinize müracaatta bulundu." Ebu Katade İbnu Rıb'i anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam buyurdular ki: "Allah-u Zülcelal hazretleri buyurdu ki: "Senin ümmetine beş vakit namazı farz kıldım ve kim bunu vaktinde kılmaya devam ederse onu cennete koyacağım diye katımda ahidde bulundum. Kim de bunu vaktinde kılmaya devam etmezse katımda onun için hiçbir ahid yoktur."

11.2 NAMAZ TEFSİR

Bakara / 238. Namazlara ve orta namaza devam edin. Allah'a saygı ve bağlılık içinde namaz kılın. Böyle olabilmek için de bilinen namazları ve hele orta namazı üstlerine düşerek muhafaza ediniz. Her birini dikkatle gözetip vaktinde eksiksiz olarak yerine getirmeye devam ediniz. Ve Allah için ayağa kalkıp divan durunuz, yani Allah için kalkıp, önünüze bakarak, ellerinizi güzel bir şekilde tutup oynatmayarak sessiz ve sakin ve bir boyun eğme tavrı içinde Allah diyerek namaza durunuz.

KUNUT: Bir şeye öyle devam edip durmaktır ki taat, huşu, sukünet ve ayakta durmak mânâlarını içerir ve dilimizde buna"divan durmak" denir. Bunun için kunut taattir, kunut uzun süre ayakta durmaktır, kunut susmaktır; kunut huşu ve tevazu kanatlarını indirmek ve azaların sükuna kavuşmasıdır diye çeşitli bakımlardan tarif edilmiştir. Bir hadisi şerifte "Namazın en faziletlisi kunutu (kıyamı) uzun olandır." buyurulmuştur ki kıyam demektir. Buna göre namazda kıyam ve kırâeti, duayı veya huşû ve süküneti uzatmaya da kunut denir. Nitekim, "Hazreti Peygamber bir ay kunut yaptı, bunda Arap kabilelerinden biri aleyhine dua ederdi." diye rivayet olunan Peygamber fiilinde kunut, duaya kıyamı (dua için ayakta durmayı) uzatmak demektir. İşte bu "Allah için kunut yaparak ayakta durunuz." emriyle

namazda özellikle Allah için niyetin ve iftitah (başlangıç) tekbirinin, kıyamın ve huşû ile dünya kelâmından sükut etmenin farz oluşu anlatılmıştır.

Bu şekilde kıyam (ayakta duruş) namazın ilk rüknüdür (temelidir). “Okuyunuz”, “Rüku ediniz”, “Secde ediniz” emirleri gereğince kırâet, rükû, secdeler, kâde (oturma), sıralamada bundan sonradır. Her namazda önce divan durmak vardır. Bu sebeple namaz aslında bir kunuttur. Fakat vitir namazı gibi bazı namazlarda kıyam (ayakta durma) esnasında bir tekbir ile daha dua için kıyamı uzatmaya da özel mânâsıyla kunut denir ki kunut içinde kunut demek olur. Bundan dolayı, “kânitîn” namaz kılanlar, huşû içinde bulunanlar, susanlar demek olur. Asıl kıyam, “Allah için ayakta durun.” ifadesinden açıkça anlaşıldığı için “kunut yaparak” ifadesi, daha çok Allah’ın zikri ile durup huşû ile susmak mânâsına yorumlanmıştır. Ebu Amr eş-Şeybanî’den rivayet edilmiştir ki: “Biz başlangıçta Resulullah zamanında namazda konuşurduk. Allah için kunut yaparak ayakta durun.” âyeti indi, bize susmak emredildi.” demiştir. Abdullah b. Mes’ud da demiştir ki: Biz Habeşistan’a gitmeden önce Hz. Peygamber’e namazda olduğu halde selâm verirdik, O da bize karşılık verirdi. Habeşistan’dan geldiğimde selâm verdim, karşılık vermedi, sonra bunu kendisine arz ettim. “Cenab-ı Allah dilediği emri yaratır, namazda konuşmamanızı da kesinlikle emretti.”buyurdu.

Ebu Said el-Hudrî’den rivayet edilmiştir ki: Bir adam Hz. Peygambere namazda selâm verdi. O da işaretle aldı. Selâm verdikten sonra buyurdu ki: “Biz namazda selâm alırdık, amaondan menedildik. Muaviye b. el-Hakem es-Sülemî hadisinde de Peygamber (s.a.v.) buyurmuştur ki: “Bizim şu namazımız yok mu, bunda insan kelâmından hiç bir şey yaraşmaz. O tesbih, tekbir ve Kur’an kırâetidir. Bu âyetin inişinden sonra ashab-ı kiramdan her hangi birisi, namaza durduğu zaman, Allah korkusu ile uzağa bakmaktan, sağa sola dönmekten, bir çakılı itmekten, gönlünde dünya işleriyle ilgili bir kuruntu yapmaktan sakınırdı.

VUSTÂ: Evsat müennesi (dişili) olarak ism-i tafdildir ki orta veya en faziletli demektir. Bunun için salat-ı vüstâ anlam itibarıyla orta namaz veya efdal (en faziletli) namazdır diye ancak iki görüş vardır. İsm-i tafdil, fazlalık ve eksikliği kabul eden şeylerden yapıldığı cihetle “mevt (ölüm)”ten “emvet (daha çok ölüm)” denmediği gibi; bir şeyin vasat (orta) olması da fazlalık ve eksikliği kabul etmeyeceği için, “evsat” ve “vustâ” kelimesinin tafdil mânâsında kullanılmasının doğru olmayacağı ve bu bakımdan “evsat” en hayırlı, en mütedil demek olup, salatı vüstanın da “efdal namaz” (en faziletli namaz) mânâsına olması gerekeceği de hatırlatılmıştır. Bununla beraber ism-i tafdilin, fiilin asıl mânâsına gelmesi de inkâr edilemeyeceği gibi, tavassutun (ortada olmanın) izafî veya hakikîsini düşünmek de mümkündür. Şu halde salât-ı vustâ “namazların en ortası” veya “ortası” demek de olabilir.

İşin aslına gelince, atıf, tegayür (başkalık) gerektireceğinden “orta namaz”, “essalevat”tan yani bilinen namazlardan başka bir namaz gibi görünürse de aslında “namaz”, “namazlar” da dahil olduğundan bu atfın, fazla itina göstermek için hassı âmma (özel olanı, genel olana) atıf cinsinden bulunduğu en küçük bir düşünce ile anlaşılır ki genel olarak tefsircilerin rivayetleri de böyledir. Şu halde bu atıf, “ve melâiketihî ve Cebrail” (Allah’ın melekleri ve Cebrail) diye meleklere Cebrail’i atıf gibidir ve farz namazlar içinde salat-ı vüstâ (orta namaz) melekler içinde Cebrail’e benzer. Acaba bu hangi namazdır? Bunu kesin bir şekilde tayin etmek mümkün değildir.

Tabiin’in büyüklerinden Said b. Müseyyeb hazretleri, salat-ı vüstâ hakkında Resullullah’ın ashabı şöyleydi, demiş ve parmaklarını birbirine geçirmiştir. Bu konudaki görüşlerin özeti şöyledir:

Bu, ikindi namazıdır. Bu görüş, Hz. Ali'den, İbnü Mes'ud'dan, Ebu Ey-yub'dan, bir rivayette İbnü Ömer'den, Semre b. Cündeb'den, Ebu Hüreyre'den, Utayye rivayetinde İbnü Abbas'tan, Ebu Said el- Hudri'den, bir rivayette Hz. Âişe'den, Hz. Hafsa'dan (R. anhüm), birçok tabiînden, İmamı Azam Ebu Hanife'den, bir kavlinde İmam Şafiî'den, Ahmet b. Hanbel'den ve Malik'in bazı arkadaşlarından rivayet edilmiştir ki Resulullah Efendimiz "Ahzab" savaşı günü, "Bizi, orta namazı olan ikindi namazından meşgul ettiler. Allah kalblerine ve evlerine ateş doldursun."<D> buyurmuştur. Çünkü düşmanların savaş için hücumlarından dolayı "korku namazı" şeklinde olsun vaktinde kılamamışlar, güneşin batışından sonra kılmışlardı. Hz. Ali de "Biz orta namazı sabah namazı zannederdik. Nihayet Resulullah söyledi de bunun ikindi namazı olduğunu öğrendik." demiştir. Ebu Malik Eş'ari ve Semre b. Cündeb hazretleri de Resulullah'ın, "Orta namaz, ikindi namazıdır." buyurduğunu rivayet etmişlerdir.

Bunun sebebi ve hikmeti olarak denilmiştir ki ikindi namazı vakti, herkesin ticaret ve geçim için en çok meşgul oldukları bir vakittir. Gece ve gündüz meleklerinin toplanma zamanıdır. Bir de şer'î günle, iki gündüz iki gece namazlarının ortasındadır. Bu bakımdan her iki mânâsıyla ortadır. Sabah namazıdır. Bu da Hazreti Ömer'den, bir rivayette Hz. Ali'den, Ebu Musa, Muaz, Cabir, Ebu Ümame ve bir rivayette İbnü Ömer hazretlerinden ve Mücahid'den ve İmam Malik'ten ve bir kavilde İmam Şafiî'den rivayet edilmiştir. Bunun hakkında da Resullullah'ın, bir gün sabah namazını kılıp rukudan önce kunut da yaptığı, elini kaldırıp dua ettiği ve sonunda: "İşte bu, içersinde kunut yaparak (boyun eğerek) kılmamız emredilen orta namazıdır." buyurduğu Ebu Reca Utaridî hazretlerinden rivayet edilmiş ve Fahreddin Razî, tefsirinde daha çok buna atıfta bulunup delil getirmiştir. Öğle namazıdır. Bu da İbn Ömer, Zeyd, Üsame, Ebu Said, Aişe hazretlerinden ve bir rivayette İmam-ı Azam'dan rivayet edilmiştir. Zeyd b. Sabit (r.a.) şöyle rivayet etmiştir ki: "Hazreti Peygamber, öğle sıcağında namaz kılar, insanlar da kendilerinisıcaktan koruyacak barınaklarında bulunurlar, Cemaate gelmezlerdi. Resulullah, bu hususta söylendi. Cenab-ı Allah: 'orta namazı' âyetini indirdi ki maksat öğle namazıdır." Yine rivayet olunmuştur ki o zaman öğleyin Hz. Peygamberin arkasında ancak bir iki saf cemaat bulunurdu. Resulullah: "Vallahi şu namaza gelmeyen kavmin üzerlerine evlerini yakayım, diye gönlüme geldi. buyurmuş, bunun üzerine bu âyet inmiştir; bir de öğle namazı, Resulullah'ın ilk defa Cebrail'in imamlığı ile kıldığı ilk namazdır. Bundan başka cuma namazı bu vakittedir. Bunun fazileti ise bilinmektedir.

Akşam namazıdır. Bu da Ebu Ubeyde es-Selmanî ve Kubeysa b. Züveyb (r. anhüma)dan rivayet edilmiştir. Çünkü bu namaz, ikâmet halinde ve yolculukta hep üç rekat olarak sabittir. Yatsı namazı olduğu da bazı zatlardan nakledilmiştir. Beş vakit namazın tamamıdır ki Muâz b. Cebel (r.a.) bu görüştedir. Gerçekte namaz, imanın aslı ile diğer ameller arasında ortada bulunan bir ibadettir. Bu itibarla "vüstâ" (orta oluşu) sıfat-ı kâşifedir (açıklayıcı bir sıfattır). Diğer taraftan namazda tertip sahibi olmanın, daha faziletli olduğunda söz yoktur. Bu ise, her gün beş vakit namazın tamamı itibariyledir. 7- Beş vakit namazdan, belirsiz olarak bir tanesidir. Tabiînin büyüklerinden Said b. Müseyyeb ve Ebu Bekir Varrak bu görüşe sahip olmuşlardır. Cenab-ı Allah, Ramazan ayında kadir gecesini, Esmâ-i Hüsnâ'sında (en güzel isimleri içersinde) İsm-i Azam'ını (en büyük ismini), cuma gününde icabet saatini gizlediği gibi; namazlar içinde de orta namazını gizlemiş ve bununla beraber muhafazasını emretmiştir ki; namazların hepsine devam ve muhafazasına itina gösterilsin.

Böyle olduğunu Nafi, İbn Ömer'den rivayet etmiş, Rebi' b. Heysem de bu görüşe sahip olmuştur. Bir de bu âyet önce, "orta namazını, ikindi namazını..." diye inmişti. Hz. Hafsa'nın, kölesine yazdırdığı ve bu âyete gelince

özellikle imla suretiyle yazdırdığı mushafta ve yine Hz. Aişe'nin mushafında böyle ve bir rivayette: "o ikindi namazıdır" şeklinde olduğu, fakat bunundaha sonra neshedilip (kaldırılıp) yalnız, kırâetının kaldığı mütevatir kırâetlerle sabit ve Bera' b. Âzib hazretlerinden de özellikle rivayet edilmiş bulunduğu cihetle anlaşılıyor ki bu önce ikindi namazı olmak üzere tayin edilmiş olduğu halde, daha sonra tayini neshedilip kapalı bırakılmıştır. Tefsirci Kurtubî demiştir ki, sahih olan budur; çünkü deliller, birbirine zıt ve tercih şekli de yoktur. Meşhur olan görüşler bunlardır.

Bunlardan başka: Cuma günü cuma namazı, diğer günlerde öğle namazıdır. Bu da Hz. Ali'den rivayet edilmiştir. Yatsı ve sabah namazlarıdır ki Ebu Hayyan'ın anlattığına göre Hz. Ömer ve Hz. Osman bu görüşe sahiptirler. Sabah ve ikindi namazlarıdır ki Malikî fıkıhçılarından Ebu Bekir Ebherî'nin görüşüdür. Özellikle cuma namazıdır. Farz namazların hepsinde cemaattir. Korku namazıdır. Vitir namazıdır. Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed es-Sehâvî bunu tercih etmiştir. Kurban bayramı namazıdır. 16- Ramazan bayramı namazıdır. 17- Kuşluk namazıdır.

Tefsirci Ebu Hayyan Endelûsî, bunları özetleyerek der ki: "Bu görüşlerden her biri söylediği namazın fazileti hakkında vârid olan hadislerle, bir de bazısının, şu ve şu arasında ortada bulunmasıyla tercih edilmesi istenilmiştir. Halbuki bu bir delil değildir. Belirli bir namazın özel bir faziletinin bulunması; ne hepsinden faziletli olmasına, ne de orta namazdan Allah'ın muradının, o namaz olduğuna delâlet etmez. Bütün bu rivayetler arasında itimada en uygun olan görüş; Hz. Peygamberin salat-ı asır (ikindi namazı) diye açıklamasıdır..." İbn Cerir Taberî de tefsirinde bunu doğru göstermiştir. Hanefîlerin de en çok taraftar olduğu görüş budur. Böyleolmakla beraber, bu kadar ihtilaf içinde bunun kesin bir tefsir olduğu iddia edilemez. Çünkü âyetten "salâtü'l-asr" (ikindi namazı) açıklamasının, okunuşunun neshedilmiş olarak kalması, belirleme hükmünün kaldırılmış olmasına yorumlanır. Yalnız okunuşun neshedilmiş olması, orta namazın bilinmesinin, beş vakit namaz gibi yerleşip tevatürle bilinmesine ve tayin edilmiş olmasına bağlıdır.

Halbuki görüldüğü üzere beş vakit namaz, kesin olarak bilindiği halde bu öyle değildir. Bu ancak genel anlamı ile bilinmektedir. Gerçi "Ahzab" günü (Hendek savaşı günü) hadisi, en kuvvetli bir açıklamadır. Fakat bunun, o günkü ikindi namazına mahsus olması da muhtemeldir. Çünkü en çok engelle karşılaşan o olmuştur. Ve çok meşguliyet hikmetine bakılarak orta namazın, çoğunlukla ikindi namazı olduğunun söylenmesi, insanların çoğu için ikindi namazının, meşguliyetin çok olduğu bir zamana rastlamış olmasından ve böylece ortada kalmasındandır. Halbuki genel duruma bakılırsa, meşguliyetin çokluğu ve engeller, diğer namazlara da rastlayabilir.

Bu bakımdan denilebilir ki her şahıs için engellerin çokluğu sebebiyle kılınması zor ve en çok ortada kalıp geçmesi muhtemel olan namaz hangisi ise, onun hakkında namazların en faziletlisi ve orta namazı da odur. Ve yukarıdaki şekilde her namaz hakkında rivayet bulunması, bu şekilde izah edilebilir ve ilk inişteki "salâti'l-asr" (ikindi namazı) açıklamasının, neshedilmiş bulunması da bunu teyid etmektedir. O halde orta namazı hakkında en sahih ve en itidalli söz, beş vakit namazdan herhangi birisinin olmasıdır.

11.3 NAMAZ PIRLANTA SERİSİ

Namaz müminin miracı, mirac yolunda ışığı-burağı yollardaki inanmış gönüllerin sefinesi-peyki-uçağı.. kurbet ve vuslat yolcusunun ötelere en yakın karargâhı, en son otağı, gaye ile hemhudut en büyük vesilelerden biridir.

Kıyamet gününde, ak alınlı, aydın bakışlı; secde ve abdest uzuvlarındaki emarelerle öndekilerden de önde; elleri, yüzleri tertemiz, vicdanları göktekilerin iç âlemleri kadar nezih olmanın yolu da yine namaz ve namaz öncesi amellerden geçer. Aynı zamanda, Allah'a yakınlığın ayrı bir ünvanı da sayılan ve çokfarklı derinlikleri bulunan bu namaz ibadetine; kulluk düşüncesine kilitlenip ömrünü Hakk karşısında geçirme mânâ- sına "ribat" da diyebiliriz. Abdest -ileride müstakillen ele alınıp işleme düşüncesi mahfuz- namaz yolunda ilk tembih ve en birinci hazırlık; ezan ise -o da müstakillen anlatılmalı- ikinci uyarı ve önemli bir "metafizik gerilim" yoludur. Abdestle, bedeni nâpâk şeylerden ve sezildik-sezilmedik menfîliklerden arınan insan, ezanla vicdan ve tasavvurlarını dinler.. ilk kılacağı namazla da özündeki sesi- soluğu bulmaya çalışır.. ve ancak cemaatle gerçekleştirilebilecek büyük hareketin startını beklemeye koyulur. İnsanı, arşiyeler gibi döndüre döndüre sonsuzluğun semâ- larında dolaştıran ve götürüp tâ melekler âlemine ulaştıran mirac enginlikli bu mübarek ibadet, günde beş defa kendimizi içine salıp yıkanacağımız bir çay gibidir ki, her dalışımızda bizi hatalarımızdan bir kere daha arındırır; alır ummâna taşır ve sürekli başlangıçla son arasında dolaştırır ki, bu da buudlarımız dışında bir uhrevîleşme ve ebedîleşme temrinâtı demektir.

Namazla, gece-gündüz sırlı bir taksime tâbi tutulur. Hayat, ibadet eksenli bir zaman anlayışına göre tanzim edilir.. ve bu sayede davranışlarımızın, Hakk murâkabesi altında hüsn-ü cereyanı sağlanır.. derken, ibadet dışı hareketlerimiz de, ibadet halini alır.. ibadet rengine bürünür ve yeryüzündeki fâni hayatımız göklerdekilerin rengiyle tüllenmeye başlar. Dünyevî gürültüler veya umûmî sükût içinden ezanın taşacağı an; saatlerin ibreleri, güneşin yer değiştirmesi, cami çevresindeki sesin-soluğun çoğalması, her yanda ebediyet heyecanının yaşanması, müezzinlerin gırtlak kontrolü ve hoparlörlerin hırıltılı-gürültülü sesleriyle belli olunca, sînelerde sessiz sessiz konuşmalar, henüz uykudan yeni kalkmış insanların dağınıklığı içinde sayıklamalar, dünya-ukbâ arası bir berzah yaşanıyor gibi buudlarımızı aşan sözler duyulmaya başlar.. ayrıca, düşüncelerin yeni bir mecrâ arayış manevraları ve henüz namaza girilmediği halde, namaz yolu mülâhazasıyla daha bir sürü his ortaya çıkar.. dünya kadar şey mırıldanılır.. ve biraz sonra gerçekleştirilmesi plânlanan ibadet adına metafizikgerilim ve konsantrasyon aranır.. ve bütün rûhî melekelerle kıvama erilmeye çalışılır.

Mescide doğru yürüyüş, yol mülâhazası, abdestle gerçekleştirilen ilk gerilim ve akordasyon hep birer kıvama erme cehdi sayılabilirler. Ezan, âdeta harem dairesine alınma daveti, ruhumuzun derinliklerinde bizi konsantrasyona hazırlayan ledünnî bir ses ve duygularımız üzerine inip-kalkan bir mızrap gibidir. Her gün tekerrür ettiğinden kulaklarımız ona alışmış olsa da, düz mantığımız ona karşı bir kanıksama hissetse de, ezan, her zaman ötelerle aramızdaki tepelerin arkasından tıpkı bir ay gibi birdenbire zuhur eder.. yıldırımlar gibi gürler ve bir anda arzî olan nazarlarımızı semâya çevirir.. ve derken her yanda şadırvanlar gibi ince ince çağlayan, şelâleler gibi ihtişamla coşan yepyeni ilâhî bir fasıl başlar.. ve başlar-başlamaz da ruhlarımıza dünyanın en enfes, en çarpıcı ve en diriltici musikîsini boşaltır. Onunla da kalmaz, bizi çağrışımların atlas iklimine çeker ve gönüllerimize aydınlık çağların büyülerini fısıldar.

Zaman üstülüğe açık hayallerimizi, tarihin değişik dönemeçlerinde kaybettiğimiz şeyleri bulup, getirip iâde etmekle coşturur.. ve her defasında bize taptaze bir demet ses, bir demet şiir, bir demet âhenk bahşeder. Biz, ezanı her zaman, bir musıkî banyosu alıyormuşçasına bütün benliğimizle duyar ve her duyuşumuzda, bilemediğimiz bir büyü ile bir başka tat, bir başka letâfet, bir başka hazza uyanırız. Bu duyuş ve bu seziş çok defa bizde, bir sihirli helezonla göklere doğru yükseliyor veya bir balonla çok yukarıda dolaşıyormuş gibi bir his uyarır.

Hele bir de ezan, usulüne uygun ve vicdanın sesi, soluğu olarak icrâ ediliyorsa.. göklerin nûra gark olduğu, ruh-i revân-ı Muhammedî'nin şehbal açtığı ve lisan-ı Ahmedî'nin arz u semâyı çınlattığı ezan dakikaları ne nurlu ve hislidir! İnsan o dakikalarda rûhunun derinliklerine inip vicdanını dinleyebilse, ne keşfedilmedik mânâların içine aktığını ve kendi derinliklerinde ne çağrışımların kaynaştığını duyacaktır! Her zaman kendini yenileyip kalbî ve rûhî hayatı itibâriyle taze kalabilen canlı vicdanlar, her ezan vaktinde, onun ilk gökten indiği dönemin halâvet ve tarâvetini duyar veminarelerden yükselen sesin içinde peygamberlerin çağrılarını dinlerler.. gönlünde meleklerin tekbir, tehlil, şehadet korosuna erer.. ve âdeta Cibrîl'in dirilten nefeslerini, İsrâfil'in hayat veren soluklarını duyar gibi olurlar.

Ezanla, namaz dışı gerilim ve doyum tamamlanınca, henüz farzla gerçek kurbet enginliklerine açılmadan evvel, ılgıt ılgıt ilâhî rahmet esintilerinin ruhları kuşatma faslı sayılan ilk nafile namaz ve kametle, o dakikaya kadar adım adım derinleştirilen konsantrasyon bir kere daha kontrol edilir; nihâî huzura ait teveccüh ve temkin bir kere daha gözden geçirilir ve miraca yürünüyor gibi namaza yürünür. O âna kadar gönlümüze çarpan, insanî yanlarımızı alarma geçiren ve bizi ebedî mihrabımıza yönlendiren ses, söz ve davranışlar, vicdan tellerinde gönlümüze ait hakiki nağmeleri bulabilmek için bir akort ameliyesi gibidir. İbadette asıl ses ise, o biricik mihrap karşısında, duygu, düşünce birliğine ulaşmış ve bir imam arkasında elpençe divan durmuş; eğilip saygı ve hürmetini ifade eden, kalkıp Hakk karşısında temennâ duran; yerlere kapanıp baş ve ayaklarını aynı noktada birleştirerek Allah'a yürüyen cemaatin müşterek davranışlarıyla başlar. Bizler cemaat şuurunu vicdanlarımızda duyduğumuz ölçüde, peygamberlerle yaşanmış aydınlık çağların bütün güzellik ve cümbüşünü duyuyor ve hissediyor gibi oluruz.

Evet, namazın göklerdeki âhengiyle bütünleşmiş olanlar için imamın arkasındaki her hareket, her söz, insanoğlu için yitik cennet adına bir hasret ve bir dâussıla sesi verir, bir ümit ve bir vuslat duygusuyla tüllenir. Kendini, namazın mirac buudlu havasına salan hemen herkes için o, cennet dönemlerimizin ve ötedeki cennetlerin nazlı, hülyalı günlerinin fecir tepelerine benzer. Bizler, his dünyamızın vüs'ati ölçüsünde, her namaza duruşumuzda, cennet güzelliklerinden tâ bizim altın çağlarımıza uzanan bütün bir ışık kuşağının safvetini, sükûtunu yudumlar ve neşeyle gerininiz. Bu sayede, dünyanın binbir dağdağasıyla dağınıklığa uğramış zihinlerimiz toparlanır.. ruhlarımız cismâniyetin kasvetli atmosferinden sıyrılır ve gönül dünyamız bir kere daha vuslat mülâhazasıyla köpürür. Her namaz vakti ve herfarz edasında olmasa bile, ruh ve gönül erleri hiç olmazsa her gün birkaç kez, ezel ve ebed arası gelir-gider.. sık sık geçmişi geleceği birden düşünce menşurundan geçirir.. ve geçmiş gibi görünen zamanın altın dilimlerini, geleceğin ümitle tüllenen yemyeşil zümrüt tepeleriyle bir arada temâşâ eder.. ve başkalarının yaşadıkları hayatla bizim ömürlerimizi aynı anda duyar ve yaşar, kevser yudumluyor gibi içimizde binbir lezzet ve mutluluğun hatıralarını buluruz. Tıpkı rüyalarda olduğu gibi mesafeleri aşar.. zamanüstü âlemlerde dolaşır.. fevkalâdeliklerin bütün zevklerini duyar.. duygudan duyguya, fikirden fikire geçer.. her ânı, ayrı bir marifet, ayrı bir muhabbet ve ayrı bir zevk tûfânı içinde geçiririz. (Bu mülâhazalar irfan ufku bu noktaya ulaşanlar içindir.)Hele bir de ruh ve gönül namazlaşınca, artık

bu nurânî keyfiyet evirir-çevirir, her zamanki amelimizin yerine kendi âhengini, kendi şiirini ve kendi semâvîliğini getirir ikâme eder.

Günde birkaç defa, düşünce ve hülyalarımızı besleyen namaza ait sırlı ve sihirli hareketler, her zaman bizi mâverâîliğe taşıyabilecek bir yol ve bir menfez bulur ve gönüllerimize: “Mekânım lâ mekân oldu Bu cismim cümle cân oldu Nazar-ı Hakk ayân oldu Özüm mest-i likâ gördüm” Nesîmî dedirtir.. ve böylece ibadet, gönüllerde gizlenen, gizlenip kenzen bilinen o ezelî güzellik ve bütün vâridâtların kaynağını, buudlara sığmayan derinlikleriyle bir kere daha fâş eder. Bu itibarladır ki, namazın içinde açıktan açığa bilinen ve net olarak görünen hususlardan daha çok, azamet ve heybet buğulu, kemmiyet ve keyfiyetleri aşan bir his tûfânı ve bir duygu anaforu yaşanır. Namazda, hep söylenemez şeyler beyan ufkumuzu sarar ifadesi imkânsız hisler ruhumuza garip bir mûsıkî fısıldar.. gündelik lisana sığmayan engin duyuşlar, düşünüşler benliğimizi işgal eder.. ve maddî aklın, mücerret mantığın sınırlarını aşan gaybûbet renkli bir fetânet, peygamber çizgisindeki meâdî bir düşüncenin kapılarını aralar. Bu açıdan da diyebiliriz ki, kulun namazdan daha büyük bir ibadeti ve namaziçinde köpüren tasavvur ve tahayyüllerden daha sıhhatli ve engin bir hali yoktur.

İnsan ruhunun, duyuş ve sezişleriyle şuhud ve vücudu aşıp gayb noktasına ulaştığı namaz ufku, onu duyan ruhların bütün hasretlerini, hicranlarını ve dâussılalarını söyler. Aynı zamanda kalbin itmi’nânını, insanî duyguların revh u reyhânını, varlığın ezelî serencâmesini, yıldızların yeryüzünü temâşâsını, göklerin sırlarını, ukbânın ışıklarını, cennetin yamaçlarını, yamaçlarda salınan ağaçlarını, ağaçların altında her zaman çağlayan ırmaklarını söyler.. rükünleriyle söyler, içindeki Kur’ân’la söyler, duâlarla söyler; söyler ve söylediklerini yepyeni bir edâ ve üslupla ruhlarımıza kevserler içiriyor gibi tekrarlar...

Kıyamdan sonra, kulluğa kilitli bu sadık bendeler, saf ruhlarının heyecanlarını, müstakîm düşüncelerinin ra’şelerini bir kere de rükû kürsüsünden haykırmak isterler. Azamet ve ceberûtun, rahmet ve lütfun halitasından hasıl olan bir duyguyla ve heybete bürünmüş bir edâ içinde âdeta bir asâ gibi bükülürler.. bükülür ve iliklerine kadar işleyen bir kulluk şuuruyla hep ilâhî azameti mırıldanır ve bir kısım gök sakinlerinin Allah’a yöneliş üslupları sayılan rükû ile “Hazîratü’l- Kuds”ün kapılarını zorlar ve o kapıların aralanması ölçüsünde kendi rûhî âlem-lerinin derinliklerine kavuşurlar. Hacda ve başka yolculuklarda, tepelere tırmanılması, tepelerin aşılıp düzlüklere varılması tekbir, tehlil fasıllarıyla seslendirildiği gibi, namaz ünvanı altında ruhun mirac yolculuğu da, bir bölümden diğer bölüme geçişte hep aynı mübarek duygu ve düşüncelerle ve hep aynı mübarek kelimelerle ifade edilir. Hemen her rükünde, Allah’a karşı saygılı olmayı en iyi şekilde dile getirmek üzere söylenilen tekbirlerle, tahmidlerle ve bu kelimelerin çağrıştırdığı mülâhazalarla yüce divânın kapı tokmaklarına dokunulur; sonra da, bir eşref saati en mükemmel şekilde değerlendirme dikkat, teyakkuz ve temkiniyle beklemeye geçilir; geçilir ve avını bekleyen bir kedi hassasiyeti, bir örümcek sabrıyla ilâhî vâridât ve tecelliler avlanmaya çalışılır.

Namazda rükû, kıyamdan bir adım daha ileride üzerimize nefehâtını salar, ruhlarımıza hayattan daha güzel, cismânîzevklerden daha enfes ve bu sınırlı dünyada gerçekleştirilmesi imkânsız bir rüyadan, hem de tasavvur edemeyeceğimiz ölçüde bir rüyadan neler neler fısıldar. Gönüllerimize, istediğimiz, beklediğimiz nesnelerin ötesinde zümrütten günler, saatler ve dakikalar vaadeder. Zaten, hepimiz biraz da ümitlerimizin, mefkû-relerimizin,

hülyalarımızın, beklentilerimizin çocukları değil miyiz? Hemen hepimiz, bugünkü tersliklerle hırpalanıp da gerçeğe uyanınca, içinde bulunduğumuz zamanı aşar ve ileride elde edeceğimiz hayat ve saadetin ümidiyle "gelecek zaman" der ve tebessümlerle cennetin yamaçlarını süzeriz. Rükû, Hakk karşısında iki büklüm olma mânâsındaki buuduyla, bütün kaddi bükülmüşlerden bir ses alır; yer yer "Rabbim bana zarar dokundu", zaman zaman da "Dağınıklık ve tasamı sadece sana açıyorum" der ve bize hayat ırmağından bir çağlayış, Yusuf ilinden de bir gömlek kokusu duyurur.. duyurur, hep hakikatlerin ötesinden gelecek hârikulâdeliklerin zuhur edeceği neşesiyle bizleri coşturur. Hem öyle bir coşturur ki, benliğimizden fışkıran bir hamd ü senâ tûfânıyla belimizi doğrultur ve O'na, bir ara fasıl minneti daha sunarız. Bu kısacık ayakta duruş, ilkinden farklı ve ayrı bir Hakk'a yürüme limanıdır. Bu nurlu limanda kıyamı, kıraati, rükû tesbihlerini, bir kere daha gönlümüzün derinliklerinden geçirir; hislerimizin sınırsızlığını, hayallerimizin sonsuzluğunu, bu kısacık tevakkuf içine sıkıştırarak duymaya çalışır ve bütün his gücümüzü vâridât avlamak üzere seferber eder ve yakaladığımız "kenz-i mahfî" tayflarıyla kendimizi daha engin ve kurbet renkli bir yeni duyuş çağlayanına salıveririz. Namazı rükûda duyup kıyamda dinleyenlerin nasıl bir haz ve lezzete erdiklerini, nasıl bir haşyet ve saygıyla kıvrandıklarını, nasıl bir ümitle gerilip nasıl bir korkuyla ürperdiklerini kestirmek zordur. Bu duyuş, bu dinleyiş, vuslata atılan adımların en ciddilerinden ilki, secde de bunun ikincisidir.

Secde, namazın içindeki mevhibe ve vâridâtın şükür zemini, erimiş gönüllerin kulluk kalıbına tam olarak döküldükleri mehâbet potası, duâlarla Hakk'ın kabulü, ortasında iki nokta arasındaki doğru çizgi ve bulunup bilinecek, bilinip sevilecekZât'a karşı duyguların, düşüncelerin visâl koyu ve buluşma arsasıdır. Bizler, gerçek konumu içinde secdeyi duyup dinledikçe, imandan, İslâm'dan, ihsandan süzülmüş bir usârenin, namazlarımızın kıyam, rükû ve kavmesinden geçerek gönüllerimizin zümrüt tepelerine aktığını hissederiz.

Secdede baş ve ayaklarımızı aynı noktada birleştirerek yusyuvarlak hâle gelir; bir yay gibi gerilir; bir ses, bir soluk olur inler ve ümitlerimizin ameller önündeki herşeye yeten enginliğini, rahmetin herşeye sebkat eden öndeliğini imanımızla birleştirir, bütünleştirir; bir ucu dünyada bir ucu ukbâda âdeta bir gökkuşağına benzeyen bu alâim-i semâ altından geçmek suretiyle tâliimizi değiştirmeye çalışırız. İnsan, secdedeki duyuş ve sezişlerin kendisini yükseltmiş bulunduğu bahtının zirvesinden bakıp gerçeği temâşâ ettiği bu noktada, kalbinin dilini kullanarak, hislerinin bütün kelimelerini ortaya dökerek, dünyayı biraz âhirete doğru yönlendirip, öteleri de biraz ruh dünyasının içine aksettirerek kulluğunun destanını okuyor gibi bir mazhariyeti duyabilir, yaşayabilir.

Evet onun, kulluk şuuruyla coşan duâları, Allah'ın rahmet ve lütuf çağlayanlarıyla karşılaşıp birbirinin içine akıp da duâ ve icabet buluşunca, duygularımız cennet hayatı gibi güzel, vuslat gibi engin çağlamaya başlar. Anlayanlar için bu güzelliklerin tadı o kadar keskin, şivesi o kadar büyüleyicidir ki, onu bir kere duyup yaşayanlar bu nimetlere ve nimet sahibine nasıl şükredeceklerini bilemezler. Başı yerde ve ışıktan bir helezonla en ulaşılmaz zirvelere tırmanıp ve semâvî seyahatle Hakk'a yakınlığı derinleştiren bir kurbet eri, "Hazîratü'l-Kuds"e ermiş olma his, şuur ve mahmurluğuyla vuslatını bir başka buudla daha da renklendirmek üzere Hakk'a tazim ve tekrimini arzederek saygıyla başını kaldırır ve huzurda bulunmanın bütün âdâbıyla "et-tahiyyât..." diyerek vecde gelir ve artık bir yeryüzü varlığı değilmişçesine tabiatüstü bir hal, bir mânâ ve bir büyüye bürünür.

Öyle ki, bu engin hazlarla coşan namaz kahramanı, doymabilmeyen bir hisle, kemmiyet ve keyfiyet sınırlarının üstünde, niyetle derinleştirip sonsuzlaştırdığı; yakîniyle Hakk'la irtibatlandırıp hulusuyla ebedîleştirdiği, mal, can ve bütün ilâhî mevhibeler adına Hakk'a karşı minnet borcunu edâya yönelir; gönlünün bütün duyarlılığıyla Allah'ı anar ve inler. Nebî'yi yâdeder, içi inşirahla dolar.. kendisiyle aynı mutluluğu paylaşan insanları düşünür, hayır duâlarıyla gürler ve tekbirlerle başlattığı bu mirac yolculuğunu, dinin temeli sayılan şehâdetlerle noktalar...

Namaza alışmış ve onunla beslenen insanlar, ona hiçbir zaman doymazlar. Doymak şöyle dursun, her namaz bitiminde "daha yok mu?" der, nafileden nafileye koşar; duhâ ile güneş gibi yükselir, evvâbinle gidip kurbet tokmağına dokunur, teheccüdle berzah karanlıklarına ışıklar gönderir ve ömrünü âdeta ibadet atkıları üzerinde bir dantela gibi örmeye çalışır ve kat'i-yen içinde yaşadığı nurlardan, ruhunu saran mânâlardan ayrılmak istemez.. istemez ve hep ibadetin vaat ettiği güzelliklere koşar.

11.3.1 ŞEYTANIN NAMAZ HIRSIZLIĞI

Namazda sağa sola bakmaya şeytanın namazdan hırsızlaması denilir. Yani; o, namazı tamamen çalamıyor da ondan bir kısmı hırsızlıyor. Erkânı çalamıyor. Son kozunu nazarları çalma ile kullanıyor. "Sağa baktırabilir miyim, sola baktırabilir miyim" diye çabalıyor. Mevzumuz kalıplar-manalardı. Elfaz ve kalıplar, mana ve muhtevayı taşımalı diyorduk. Sen bana desen ki "Ben üç metrelik mekanda atımı bir koşturdum, bir koşturdum neredeyse çatlayacaktı!". Yapma yâhû! Üç metrelik yerde atkoşturulmaz. Şimdi namazı öyle hareketlerle eda ediyorsun ve diyorsun ki "Bunun içine huşuu sıkıştırdım, huduu sıkıştırdım." Yapma yâhû! Bu hareketlerin içine huşû, hudû sıkışmaz. Var mısınız namazdan başlayalım işe! Üstadımız ne kadar edepli insan. Ne diyor bakın: "İnşaallah tam ihlasa mazhar olursunuz. Beni de tam ihlasa sokarsınız." Ben de onun gibi diyorum: "İnşaallah tam namaz kılarsınız. Bana da tam namaz kılmanın adab ve erkanını talim edersiniz." O zaman kim kimin arkasına takılırsa kurtulur. Gelin hep beraber kurtulmaya karar verelim.

Namazdan hiçbir şey çaldırmamak lazım. O bir emanettir. Şeytan ne bakmadan çalsın, ne yatmadan kalkmadan çalsın, ne şundan ne de bundan. Tam tekmil namaz emanetinin emini insanlar olarak; hakikat-ı namaz misalî mahiyetiyle neden ibaretse ona uygun şekilde namazı edâ etmeli. Mesela, ben namazı ebedi yolculukta refik olacak, gökçek yüzlü, boyu posu, edası endamıyla hiçbir tarafı tenkit edilemeyecek uhrevi bir misalî vücuda sahip görüyorum. Şimdi bir yerde şeytanın hırsızlığına mani olamazsanız, o onun bir kulağına vurur, bir burnuna vurur, bir dudağına vurur. Bir yandan kolunu götürür, bir yandan ayağını... o hale getirir ki onun misâlî vücudu ahirette size ne der bilemiyorum. Mutlaka diyeceği şeyler vardır. "Allah hayrınızı versin beni zayi ettiniz" mi der, "beni berbat ettiniz" mi der, bir şey der mutlaka. Fakat orada rahatsızlık yaşamamak için sizin burada namaza rahatsızlık vermemeniz ve hırsız elinin ona uzanmasına mani olmanız gerekir. Hiçbir yerinden bir şey çalınmamalı. Bütün kalbiniz, hissiyatınız ve letâifinizle Allah'a müteveccih olmalısınız. Mebdedekilerin o meseleyi duyarak yapması zor. Yalan olur "duydum" derse. Fakat Allah bir gün o kapıyı aralar. Hele siz dişinizi sıkın; en önemli, en müsait vaktinizi ona verin ve zorlayın kendinizi.

İnşaallah, bir gün gelir onu güzel edâ etme imkanı doğar. İhtimal, hâkikat-ı salata ulaşmak için bazıları her gece bin rekat namaz kılıyordu. Üstadın ilk talebeleri özene özene namaz kılıyordu. Ben gerçekten namaz kılan insanlar gördüm. Birkaç yüz rekat kılan çoktu, sayılamayacak kadar. Bu millet namazkılmayı unuttu. Camiler şekillere bağlı kaldı. O halılar gözyaşına hasrettir şimdi. Seccadeler temiz alınlara hasrettir... Namaz ibadetin kalbidir. Namazın her rüknünün kendine göre bir kıymeti vardır. Ama onun en kıymetli parçası alnın yere konması halidir, secdedir. “Kulun Allah’a en yakın olduğu yer secdedir” buyurulur. Namaz secde ile taçlanır.

11.4 NAMAZ RİSALE

Bir zaman sinnen, cismen, rütbeten büyük bir adam bana dedi: “Namaz iyidir. Fakat her gün her gün beşer defa kılmak çoktur. Bitmediğinden usanç veriyor.” O zâtın o sözünden hayli zaman geçtikten sonra nefsimi dinledim, işittim ki, aynı sözleri söylüyor. Ve ona baktım, gördüm ki, tembellik kulağıyla şeytandan aynı dersi alıyor. O vakit anladım, o zât, o sözü bütün nüfûs-u emmârenin nâmına söylemiş gibidir veya söylettirilmiştir. O zaman, ben dahi dedim: “Mâdem nefsim emmâredir. Nefsini ıslah etmeyen başkasını ıslah edemez. Öyle ise nefsimden başlarım.”

Dedim: Ey nefis! Cehl-i mürekkeb içinde, tembellik döşeğinde, gaflet uykusunda söylediğin şu söze mukabil “Beş İkaz”ı benden işit.

Birinci İkaz

Ey bedbaht nefsim! Acaba ömrün ebedî midir? Hiç kat’î senedin var mı ki, gelecek seneye, belki yarına kadar kalacaksın? Sana usanç veren, tevehhüm-ü ebediyettir. Keyf için ebedî dünyada kalacak gibi nazlanıyorsun. Eğer anlasa idin ki, ömrün azdır, hem fâidesiz gidiyor; elbette onun yirmi dörtten birisini, hakiki bir hayat-ı ebediyenin saadetine medâr olacak bir güzel ve hoş ve rahat ve rahmet bir hizmete sarf etmek, usanmak şöyle dursun, belki ciddî bir iştiyak ve hoş bir zevki tahrike sebep olur.

İkinci İkaz

Ey şikemperver nefsim! Acaba, her gün her gün ekmek yersin, su içersin, havayı teneffüs edersin; sana onlar usanç veriyor mu? Mâdem vermiyor; çünkü ihtiyaç tekerrür ettiğinden usanç değil, belki telezzüz ediyorsun. Öyle ise, hâne-i cismimde senin arkadaşların olan kalbimin gıdâsı, ruhumun âb-ı hayatı ve latîfei Rabbâniyemin hava-i nesîmini cezb ve celb eden namaz dahi seni usandırmamak gerektir. Evet, nihayetsiz teessürât ve elemlere mâruz ve mübtelâ ve nihayetsiz telezzüzâta ve emellere meftun ve pürsevdâ bir kalbin kùt ve kuvveti, herşeye kàdir bir Rahîm-i Kerîmin kapısını niyaz ile çalmakla elde edilebilir. Evet, şu fânî dünyada kemâl-i sür’atle vâveylâ-i firâkı koparan giden ekser mevcudâtla alâkadar bir ruhun âb-ı hayatı ise, herşeye bedel bir Ma’bud-u Bâkînin, bir Mahbub-u Sermedînin çeşme-i rahmetine, namaz ile teveccüh etmekle içilebilir.

Evet, fıtraten ebediyeti isteyen ve ebed için halk olunan ve ezelî ve ebedî bir Zâtın aynası olan ve nihayetsiz derecede nâzik ve letâfetli bulunan zîşuur bir sırr-ı insanî, zînur bir latîfe-i Rabbâniye, şu kasâvetli, ezici ve sıkıntılı,

geçici ve zulümâtlı ve boğucu olan ahvâl-i dünyeviye içinde, elbette teneffüse pekçok muhtaçtır. Ve ancak namazın penceresiyle nefes alabilir.

Üçüncü İkaz

Ey sabırsız nefsim! Acaba, geçmiş günlerdeki ibâdet külfetini ve namazın meşakkatini ve musîbet zahmetini bugün düşünüp muztarip olmak, hem gelecek günlerdeki ibâdet vazifesini ve namaz hizmetini ve musîbet elemini bugün tasavvur edip sabırsızlık göstermek hiç kâr-ı akıl mıdır? Şu sabırsızlıkta misâlin şöyle bir sersem kumandana benzer ki: Düşmanın sağ cenah kuvveti onun sağındaki kuvvetine iltihak etmiş ve ona taze bir kuvvet olduğu halde, o tutar, mühim bir kuvvetini sağ cenâha gönderir, merkezi zayıflaştırır. Hem, sol cenahta düşmanın askeri yok iken ve daha gelmeden büyük bir kuvvet gönderir. "Ateş et!" emrini verir. Merkezi bütün bütün kuvvetten düşürtür. Düşman işi anlar, merkeze hücum eder, târ ü mâr eder.

Evet, buna benzersin. Çünkü, geçmiş günlerin zahmeti, bugün rahmete kalbolmuş. Elemi gitmiş, lezzeti kalmış; külfeti, kerâmete iltihak ve meşakkati, sevâba inkılâb etmiş. Öyle ise, ondan usanç almak değil, belki yeni bir şevk, taze bir zevk vedevama ciddî bir gayret almak lâzım gelir. Gelecek günler ise, mâdem gelmemişler, şimdiden düşünüp usanmak ve fütur getirmek, aynen o günlerde açlığı ve susuzluğu ile bugün düşünüp, bağırıp çağırmak gibi bir divâneliktir.

Mâdem hakikat böyledir, âkıl isen, ibâdet cihetinde yalnız bugünü düşün. Ve, "Onun bir saatini ücreti pek büyük, külfeti pek az, hoş ve güzel ve ulvî bir hizmete sarf ediyorum" de. O vakit senin acı bir fütûrun, tatlı bir gayrete inkılâb eder.

İşte ey sabırsız nefsim! Sen, üç sabır ile mükellefsin: Birisi tâat üstünde sabırdır, birisi mâsiyetten sabırdır, diğeri musîbete karşı sabırdır. Aklın varsa, şu Üçüncü İkazdaki temsilde görünen hakikati rehber tut. Merdâne, "Yâ Sabûr" de, üç sabrı omuzuna al. Cenâb-ı Hakkın sana verdiği sabır kuvvetini, eğer yanlış yolda dağıtmazsan, her meşakkate ve her musîbete kâfi gelebilir. Ve o kuvvetle dayan.

Dördüncü İkaz

Ey sersem nefsim! Acaba, şu vazife-i ubûdiyet neticesiz midir? Ücreti az mıdır ki, sana usanç veriyor? Halbuki, bir adam sana birkaç para verse veyahut seni korkutsa, akşama kadar seni çalıştırır. Ve fütursuz çalışırsın. Acaba, bu misafirhâne-i dünyada âciz ve fakir kalbine kùt ve gınâ ve elbette bir menzilin olan kabrinde gıdâ ve ziyâ ve herhalde mahkemen olan Mahşerde senet ve berat ve ister istemez üstünden geçilecek Sırat Köprüsünde nur ve burak olacak bir namaz, neticesiz midir? Veyahut ücreti az mıdır? Bir adam sana yüz liralık bir hediye vaad etse, yüz gün seni çalıştırır. Hulfü'l-vaad edebilir. O adama itimad edersin, fütursuz işlersin. Acaba hulfü'l-vaad, hakkında muhâl olan bir Zât, Cennet gibi bir ücreti ve saadet-i ebediye gibi bir hediyeyi sana vaad etse, pek az bir zamanda, pek güzel bir vazifede seni istihdam etse; sen hizmet etmezsen veya isteksiz, suhre gibi veya usançla, yarım yamalak hizmetinle Onu vaadinde ittiham ve hediyesini istihfaf etsen, pek şiddetli bir te'dibe ve dehşetli bir tâzibe müstehak olacağını

düşünmüyor musun? Dünyada, hapsin korkusundan, en ağır işlerde fütursuz hizmet ettiğinhalde, Cehennem gibi bir haps-i ebedînin havfı, en hafif ve latîf bir hizmet için sana gayret vermiyor mu?

Beşinci İkaz

Ey dünyaperest nefsim! Acaba ibâdetteki fütûrun ve namazdaki kusurun, meşâgil-i dünyeviyenin kesretinden midir? Veyahut derd-i maîşetin meşgalesiyle vakit bulamadığından mıdır? Acaba sırf dünya için mi yaratılmışsın ki, bütün vaktini ona sarf ediyorsun? Sen istidad cihetiyle bütün hayvanâtın fevkınde olduğunu ve hayat-ı dünyeviyenin levâzımâtını tedârikte, iktidar cihetiyle, bir serçe kuşuna yetişemediğini biliyorsun. Bundan neden anlamıyorsun ki, vazife-i asliyen hayvan gibi çabalamak değil, belki hakiki bir insan gibi, hakiki bir hayat-ı dâime için sa'y etmektir.

Bununla beraber, meşâgil-i dünyeviye dediğin, çoğu sana âit olmayan ve fuzûlî bir sûrette karıştığın ve karıştırdığın mâlâyânî meşgalelerdir. En elzemini bırakıp, güyâ binler sene ömrün var gibi en lüzumsuz mâlûmât ile vakit geçiriyorsun. Meselâ, "Zühalin etrafındaki halkaların keyfiyeti nasıldır?" ve "Amerika tavukları ne kadardır?" gibi kıymetsiz şeylerle kıymettar vaktini geçiriyorsun. Güyâ, kozmoğrafya ilminden ve istatistikçi fenninden bir kemâl alıyorsun!

Eğer desen: "Beni namazdan ve ibâdetten alıkoyan ve fütur veren, öyle lüzumsuz şeyler değil, belki derd-i maîşetin zarûrî işleridir." Öyle ise, ben de sana derim ki: Eğer yüz kuruş bir gündelik ile çalışsan, sonra biri gelse, dese ki, "Gel on dakika kadar şurayı kaz. Yüz lira kıymetinde bir pırlanta ve bir zümrüt bulacaksın." Sen ona, "Yok, gelmem. Çünkü on kuruş gündeliğimden kesilecek. Nafakam azalacak" desen, ne kadar divânece bir bahane olduğunu elbette bilirsin.

11.5 NAMAZ NÜKTELER

11.5.1 ÖMER VE NAMAZ

Ateşgede, İranlı bir köle, Hz. Ömer Efendimizi namaz kılarken sırtından hançerlemişti. Namazını tamamlamak için belini doğrultmaya çalışıyordu. Yanındakiler, "Sen namaz kılamazsın." dedikçe, o "namaz" diyor, Rabb'ine "namaz" diyerek yürüyordu. Kendini kaybetmeye başlamıştı. Adeta komaya girmişti. Uyandırmaya çalışıyorlar, bir türlü muvaffak olamıyorlardı. Bir ara içeriye ashabın gençlerinden Misver Ibn-i Mehrame girdi. "Emir-ül Mü'minin'i uyandıramıyoruz!" dediler. Yaşı gençti ama, Ömer'i çok iyi anlamıştı: -Emir-ül Mü'minini namaza çağırın, dedi. Birisi, ağzını kulağına doğru yaklaştırdı:

-Es salâh Ya Emir-ül Mü'minin, dedi. "Namaza ey mü'minlerin emiri!" diyordu. Bıçak keser, ateş yakar, su ıslatır, Ömer namaza çağrılınca kalkardı. Uyuyan ve birkaç defa çağrıldıktan sonra "Geliyorum!" diyen bir insanın telaşıyla:

- Ha Allahi izen. "Tamam şimdi kalktım!" diyerek doğrulmaya çalıştı. Fethullah Gülen Hocaefendi, bu hâdiseyi anlatıyor ve şöyle yorumluyordu. "Eğer sizde, Ömer vefat ettikten sonra sesinizi ona duyurabilecek ses olsaydı ve siz

ona “Es salâh Ya Emir-ül Mü’minin” diye seslenseydiniz, toprağın altından, “Ha Allahi izen” diyerek doğrulduğunu görecektiniz.” Hz. Ömer’deki namaz aşkı bu idi.

11.5.2 KELEPÇELERİN ÇÖZÜLMESİ

Bediüzzaman Hazretleri, Mardin’de iken Molla Said diye anılır. Molla Said ‘in Mardin hayatı hâdiseli geçtiğinden, şehirdeki dalgalanmayı durdurmak maksadı ile Mardin Mutasarrıfı, Molla Said ‘i Savurlu Mehmet Fatih ve İbrahim isimli iki jandarmanın nezaretinde Mardin’den çıkarır. Savur ilçesinin Ahmedi köyü yakınından geçerken, namaz vakti gelir. Molla Said kelepçelerinin açılmasını ister. Jandarmalar kabul etmezler. Bunun üzerine kolundaki demir kelepçeler çözülür. Yere bırakır. Jandarmaların şaşkın bakışları altında abdestini alıp, namazını kılar. Namazdan sonra: “Biz şimdiye kadar muhafızınız idik, bundan sonra sizin hizmetkârınızız.” diyen jandarmalardan, kendi vazifelerini yapmalarını ister.

Bu hâdise o günden sonra her sorulduğunda: “Olsa olsa namazın kerametidir.” diye cevap verir. Allah’a o kadar bağlı, O’nunla o kadar dolu, şirkin en küçük ve en gizlisine bile o kadar karşıdır ki, bir sefer ol sun nefsine tek pay biçmemiştir. O öyle olduğu için Bediüzzaman’dır.

11.6 NAMAZ DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-yayinlari-dinimin-diregi-namaz-suleyman-bosnali--1057

https://sureyyakitap.com/product/mirac-enginlikli-ibadet-namaz/

https://sureyyakitap.com/product/haydi-gencler-namaza/

12. ORUÇ

(2 Hafta)

12.1 ORUÇ AYET HADİS

Ey iman edenler! Sizden öncekilere farz kılındığı gibi oruç tutmak size de farz kılındı. Umulur ki böylece günah ve fenâlıklardan korunursunuz. (Bakara / 183. Ayet)

Orucun farz kılındığı ramazan ayı, insanlara hidâyet rehberi olup onlara doğru yolu gösteren ve hakkı bâtıldan ayırıcı en açık delilleri ihtiva eden Kur'an'ın indirildiği aydır. İşte bu sebeple içinizden ramazan ayına erişen orucunu tutsun. Ancak hasta veya yolcu olup da oruç tutamayan kimse, tutamadığı oruçları başka günlerde tutsun. Allah sizin için kolaylık diler, fakat zorluk dilemez. Bütün bunlar sayıyı tamamlamanız, size doğru yolu gösterdiği için Allah'ın yüceliğini tanımanız ve O'na şükretmeniz içindir. (Bakara / 185. Ayet)

Hz. Ebu Hüreyre (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Ademoğlunun her ameli katlanır. (Zira Cenab-ı Hakk'ın bu husustaki sünneti şudur:) Hayır ameller en az on misliyle yazılır, bu yediyüz misline kadar çıkar. Allah Teâla Hazretleri (bir hadis-i kudside) şöyle buyurmuştur: "Oruç bu kaideden hariçtir. Çünkü o sırf benim içindir, ben de onu (dilediğim gibi) mükâfaatlandıracağım. Kulum benim için şehvetini, yiyeceğini terketti." "Oruçlu için iki sevinç vardır: Biri, orucu açtığı zamanki sevincidir; diğeri de Rabbine kavuştuğu zamanki sevincidir. Oruçlunun ağzından çıkan koku (halüf), Allah indinde misk kokusundan daha hoştur.''

Bir rivayette de şöyle buyrulmuştur: "Oruç perdedir. Biriniz birgün oruç tutacak olursa kötü söz sarfetmesin, bağırıp çağırmasın. Birisi kendisine yakışıksız laf edecek veya kavga edecek olursa "ben oruçluyum!'' desin (ve ona bulaşmasın).''

12.2 ORUÇ PIRLANTA SERİSİ

12.2.1 ORUÇ, RÛHU GELİŞTİRİR

İnsanlarda rûh cesedin, cesed de rûhun rağmına gelişir. Rûhanî yönleri itibariyle gelişmek isteyenler, mutlaka oruç tutmalıdırlar. Bunu şöyle de ifade edebiliriz: Oruç tutmayanlar, cesedlerinin altında kalır ve hiçbir zaman tam olarak rûhanî olgunluğa ulaşamazlar.

12.2.2 ORUÇ, NEFSİ GEMLER

Nefsin gemlenmesi, frenlenmesi bakımından oruç, ciddi bir dinamiktir. Onun içindir ki, ehlullah sürekli riyazat yaparak rûhî formlarını korumaya çalışmışlardır. Hatta yogilerin aç-susuz durmakla rûhî güç ve kuvvetlerini kazandıkları hepimizin malumudur. Bazı mistiklerin nefislerine bir kısım eza ve cefa çektirmek suretiyle belli nisbette rûh yüceliğine ulaştıkları öteden beri bilinen bir vakıadır. Ama ne yoginin ne de mistiklerin ahiret adına elde edecekleri hiçbir şey yoktur. Zira aç ve susuz kalma ve riyazat yapma ancak ibadet niyetiyle yapılırsa bir değer ifade eder. Bu niyet Müslümanlıkta oruç şeklinde tecelli eder. Öbür türlü, insan, sadece harikulâde bazı hâllere mazhar olur ki, bu da kat'iyen gaye ve hedef değildir ve olmamalıdır da...

12.2.3 ORUCUN VEFA YÖNÜ

Oruç, vefa duygusunun tezahür ettiği en güzel bir ibadettir. Zira oruç, Allah ile kul arasında yapılmış bir ahiddir. Kul, belirli zaman dilimlerinde, belirli şeylerden vazgeçer ve bu hareketleriyle, ahdinde vefalı olduğunu gösterir. Aynı zamanda insan, tuttuğu oruçlarla vefa duygusunu öyle geliştirir ki, vefa onun ayrılmaz bir parçası hâline gelir. Bu durumu kazanan kimse, içtimaî, ailevî ve ferdî hayatında zamanla âdetâ “vefa”dan bir abide durumuna yükselir.

12.2.4 ORUÇ, VESVESEYE SED ÇEKER

Oruçla insan, nefsin kendisine fısıldamaya çalıştığı şeytanî vesveselerin önüne bir sed çeker. Derken zimamı eline alır ve nefsini yönlendirmeye çalışır. Zira o artık, yemeğe, kadına ve dünyaya karşı kapalı bir durumdadır ve bu sayede o, dünya adına gelecek baskılardan azade olarak, izzetli bir hayat yaşamaya namzet demektir ki, böyle birisi ise, Cenab-ı Hakk’ın hakiki mü’minleri şereflendirdiği izzet duygusunu yakalamış olur. “İzzet (üstünlük), ancak Allah’a, elçisine ve mü’minlere mahsustur.”

12.2.5 ORUÇ ŞEFAAT EDECEKTİR

Oruç kıyamet günü oruçlu için şefaat edecek ve Cenab-ı Hakk’a niyazda bulunarak: “Ya Rabbi! Ben onu gündüzleri yiyip içmekten ve zevklerinden alıkoydum. Bunun için onun hakkındaki şefaatimi kabul buyur” diyecektir.

12.3 ORUÇ RİSALE

Oruç, hayat-ı içtimaiye-i insaniyeye baktığı cihetle çok hikmetlerinden bir hikmeti şudur ki: İnsanlar maişet cihetinde muhtelif bir surette hâlk edilmişler. Cenâb-ı Hak, o ihtilâfa binaen, zenginleri fukaraların muavenetine davet ediyor. Halbuki, zenginler fukaranın acınacak acı hâllerini ve açlıklarını, oruçtaki açlıkla tam hissedebilirler. Eğer oruç olmazsa, nefisperest çok zenginler bulunabilir ki, açlık ve fakirlik ne kadar elîm ve onlar şefkate ne kadar muhtaç olduğunu idrak edemez. Bu cihette insaniyetteki hemcinsine şefkat ise, şükr-ü hakikînin bir esasıdır. Hangi fert olursa olsun, kendinden bir cihette daha fakiri bulabilir; ona karşı şefkate mükelleftir. Eğer nefsine açlık çektirmek mecburiyeti olmazsa, şefkat vasıtasıyla muavenete mükellef olduğu ihsanı ve yardımı yapamaz, yapsa da tam olamaz. Çünkü, hakikî o hâleti kendi nefsinde hissetmiyor.

12.4 ORUÇ İLMİHAL

12.4.1 Oruç Çeşitleri

1. Farz Oruçlar

a. Ramazan Orucu

Oruç, İslâm'da mükelleflere yapmaları emredilen önemli ibadetlerden biridir. Ramazan orucu, hicretin ikinci yılı farz kılınmıştır. Hastalık, yolculuk gibi herhangi bir özrü bulunmayan akıl baliğ tüm mü'minlerin Ramazan ayının tamamını oruçlu geçirmeleri farz-ı ayndır, yani her bir mü'minin yapması gereken bir ibadettir.

b. Ramazan Orucunun Kazası

Kendisine oruç farz olan bir kişi, Ramazan ayında herhangi bir özürden dolayı ya da özürsüz olarak tutmadığı veya başlayıp da bozduğu oruçlarını, Ramazan ayının haricinde kaza eder, yani her günün orucuna mukabil bir gün oruç tutar. Bunu, Kur'ân'ın şu âyeti ifade etmektedir: فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضاً اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ اَيَّامٍ اُخَرَ "Hasta ve yolcular, tutamadığı günler sayısınca başka günlerde oruç tutar." [1]

c. Kefaret Orucu

İslâm'da asıl olan başlanmış bir ibadetin mutlak surette bitirilmesidir. Zira ibadet bir mânâda Allah'ın huzurunda durup, O'nunla muamelede bulunma demektir. O'na tazimde bulunup kulluğunu arz etmedir. Bu sebeple huzurun adabına muhalif bir şey yapmamak gerekir. Başlanmış olan bir ibadetin bozulması ise o huzurun adab ve erkânını çiğneme demektir. Dolayısıyla bunun Allah tarafından takdir edilmiş bir cezası vardır. İşte Ramazan'da oruç tutan bir insan herhangi bir özrü bulunmaksızın kasten/bilerek orucunu bozarsa ceza olarak peşi peşine iki ay oruç tutmalıdır. Ramazan orucu farz olduğu gibi bozulan orucu kaza etmek ve onun kefaretini tutmak da aynı şekilde farzdır. Bununla ilgili Ebû Hüreyre'den (radıyallâhu anh) şu hadis nakledilmiştir:

"Bir adam Resûlullah'a gelerek, 'Ya Resûlallah! Ben mahvoldum.' dedi. Peygamber Efendimiz, 'Seni mahveden şey nedir?' buyurdu. Adam, 'Ramazan'da hanımımla ilişkide bulundum.' dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: 'Köle azad edecek kadar mal bulabilir misin?' Adam, 'Hayır' dedi. Peygamber Efendimiz, 'Peş peşe iki ay oruç tutabilir misin?' buyurdu. Adam, 'Hayır' dedi. Peygamber Efendimiz, 'Altmış fakiri doyuracak kadar mal bulabilir misin?' buyurdu. Adam yine, 'Hayır.' dedi. Sonra adam bir köşeye oturdu. Peygamber Efendimiz'e bu esnada bir zembil içinde hurma getirildi. Efendimiz bu hurmaları adama uzatarak, 'Bunları al, sadaka olarak dağıt.' buyurdu. Adam, 'Bizden daha fakiri mi var? Medine'de bizden daha muhtaç bir aile yok.' dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz dişleri görününceye kadar gülümsedi ve şöyle buyurdu: 'Git bunları ailene yedir.'" [2]

2. Vacip Oruçlar

a. Nezir (Adak) Orucu

Türkçeye “adak” olarak geçen nezir, Allah Teâlâ’ya tazimde bulunmak ve rızasına ulaşmak amacıyla mubah bir fiilin yapılmasını üzerine gerekli kılmaktır. “Nezrim (adağım) olsun yarın Allah için oruç tutayım (veya) şu kadar namaz kılayım.” şeklindeki nezirler böyledir. Kişi, haram olmadığı sürece, nezrettiği şeyi yerine getirmek zorundadır. Cenâb-ı Hak, “Nezirlerini yerine getirsinler.” [3] buyurmaktadır. Allah Resûlü de bu hususta şöyle buyurmuştur:

مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللهَ فَلْيُطِعْهُ وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللهَ فَلاَ يَعْصِهِ

“Her kim Allah’a itaat sayılan bir şeyi adarsa itaat etsin, adağını yerine getirsin; her kim de Allah’a isyan sayılan bir şeyi adarsa Allah’a asi olmasın, adağını yerine getirmesin.” [4]

b. Nafile Orucun Kazası

Nafile olarak tutulan bir orucun bozulması hâlinde, ayrı bir günde onun yeniden tutulması da vaciptir. Nafile olarak başlanılan namaz veya oruç gibi bir ibadet tamamlanmadan herhangi bir sebepten dolayı yarıda bırakılırsa, bilahare kaza edilmesi gerekir. Bununla ilgili olarak Hazreti Âişe Validemiz (radıyallâhu anhâ) şu hadiseyi bizlere nakleder: “Bir gün ben ve Hafsa oruçlu iken bir yemek getirildi. Canımız çekti de o yemekten yiyiverdik. Bir müddet sonra Resûlullah geldi. Hafsa benden önce davranıp Resûlullah’a şöyle dedi: ‘Ey Allah’ın Resûlü! Biz oruçlu idik. Bir yemek getirildi. Canımız çekti ve onu yedik.’ Bunun üzerine Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu: ‘Bunun yerine kaza olarak bir gün oruç tutunuz.’” [5]

3. Nafile Oruçlar

Mü’min, Allah’ın emirlerini yapmak ve yasaklarından kaçınmak suretiyle Allah’a yaklaşır, O’nunla mânevî bir bağ kurar. Mü’mini Allah’a yaklaştıracak ameller farz ve vaciplerle sınırlı değildir. Nafile ibadetler de Rabbimize “kurbet” yolunda çok değerlidir. Bir kudsî hadiste Allah Teâlâ, nafilenin önemini şu sözleriyle ifade buyurmuşlardır:

وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ: كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا

“Kulum Bana, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir şeyle yaklaşamaz. Kulum nafilelerle Bana yaklaşmaya devam eder. Nihayet Ben onu severim. Ben kulumu sevince de artık onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli olur onu daima doğruya yürütürüm.” [6] Şimdi nafile oruç çeşitleri üzerinde duralım:

a. Savm-i Davud (Davud Aleyhisselam Orucu)

Hazreti Davud (aleyhisselam), Allah’ın azameti karşısında o kadar teessür duyar ve o kadar ağlardı ki gözyaşlarından dolayı yüzünde izler meydana gelirdi. O, vaaz verdiği zaman hem ağlar hem de ağlatır; meclisinde her gün kalbi Allah aşkından çatlayan sayısız insan olurdu. O, Kur’ân’ın tabiriyle “evvâb (daima yüzü Hakk’a dönük, O’na

teveccüh-i tam içinde)" idi. [7] Hayatı boyunca yüzünü Mevlâ'dan ayırmadan sürekli kullukta bulunma O'nun şiarı olmuştu. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) farz orucun dışında nafile olarak tutulan en faziletli orucun Hazreti Davud'la (aleyhisselam) özdeşleşen, bir gün tutup bir gün tutmama şeklindeki oruç olduğunu söylemiştir. Abdullah İbn Amr rivayet ediyor: "Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) benim, 'Yaşadığım müddetçe geceleri namazla gündüzleri oruçla geçireceğim.' sözümü haber vermişler. Bunun üzerine Resûlullah, 'Bunu sen mi söyledin?' diye sordu. Ben, 'Evet, bunu ben söyledim ya Resûlallah!' dedim.

Resûlullah, 'Ama senin buna gücün yetmez. Sen bazen oruç tut, bazen tutma, kâh uyu, kâh namaz kıl. Bir de her aydan üç gün oruç tut. Çünkü yapılan her bir hayırlı amele mukabil on misli sevap verilir. Bu üç gün oruç bütün senenin orucu gibidir.' buyurdu. Ben, 'Bundan daha fazlasına güç yetirebilirim.' dedim. Resûlullah, 'O zaman bir gün tut, bir gün tutma.' buyurdular. Ben, 'Bundan daha fazlasına takat getirebilirim.' dedim. Resûlullah, '(Artık) bundan efdali olmaz.' buyurdular." [8]

Bir başka hadislerinde de Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem),

أَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللهِ صِيَامُ دَاوُدَ، وَكَانَ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا "En faziletli oruç, Davud'un (aleyhisselam) tuttuğu oruçtur. O, bir gün tutar, bir gün tutmazdı." [9] buyurmakla bu orucun faziletine işaret etmiştir.

b. Pazartesi-Perşembe Oruçları

Nafile oruçlardan biri de pazartesi ve perşembe günleri tutulan oruçlardır. Hazreti Âişe (radıyallâhu anhâ) bu oruçla alâkalı olarak şöyle demiştir: "Allah Resûlü, pazartesi-perşembe günleri oruç tutmaya çok özen gösterirdi." [10]

Hazreti Üsame (radıyallâhu anh) şöyle rivayet etmektedir: "Ben, Peygamber Efendimiz'in, Pazartesi-Perşembe günleri oruç tuttuğunu görünce, O'na bunun sebebini sordum. Bana şu cevabı verdiler: "Ameller, pazartesi-perşembe günleri Cenâb-ı Hakk'a arz olunurlar. Ben istedim ki amelim Cenâb-ı Allah'a arz olunurken oruçlu olayım." [11]

Başka bir rivayette ise Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem), Pazartesi günü tutulan orucun hikmeti sorulduğunda şöyle cevap vermiştir:

فِيهِ وُلِدْتُ وَفِيهِ أُنْزِلَ عَلَيَّ الْقُرْآنُ

"Ben o gün dünyaya geldim ve o gün bana peygamberlik verildi (veya bana vahiy indirilmeye başlandı)." [12]

c. Her Aydan Üç Gün Oruç

Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) nafile oruç adına tavsiyelerinden birisi de her ayın üç gününü oruçlu geçirmektir. Bunun için en faziletli günler ise Hicrî takvime göre ayın 13, 14 ve 15. günleridir.Araplar bu günleri "eyyâm-ı biyz" (aydınlık günler) olarak isimlendirmişlerdir. Bu ismin verilme sebebi, bu zaman diliminin,

geceleri ay, gündüzleri de güneş ile aydınlatılmış olmasındandır. Abdullah İbn Amr hadisinde de geçtiği üzere Efendimiz bu üç gün tutulacak oruçla ilgili şöyle buyurmuştur:

الدَّهْرِ صِيَامِ مِثْلُ وَذَلِكَ ،أَمْثَالِهَا بِعَشْرِ الْحَسَنَةَ فَإِنَّ ،أَيَّامٍ ثَلَاثَةَ الشَّهْرِ مِنَ وَصُمْ

“Bir de her aydan üç gün oruç tut. Çünkü yapılan bir hayırlı amele mukabil on misli sevap verilir. Bu üç gün oruç bütün senenin orucu gibidir.” [13] Yine bu oruca dair Ebû Hüreyre’den (radıyallâhu anh) şöyle bir rivayet gelmiştir:

أَنَامَ أَنْ قَبْلَ أُوتِرَ وَأَنْ ،الضُّحَى وَرَكْعَتَيِ ،شَهْرٍ كُلِّ مِنْ أَيَّامٍ ثَلَاثَةِ صِيَامِ :بِثَلَاثٍ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ اللهُ صَلَّى خَلِيلِي أَوْصَانِي

“Canımın cananı Hazreti Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) bana üç şeyi tavsiye buyurdu. Her ay üç gün oruç tutmamı, kuşluk namazı kılmamı ve vitir namazını yatmadan önce kılmamı.” [14] Ebû Zerr’in (radıyallâhu anh), rivayet ettiği bir başka hadiste ise Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuşlardır: “Ey Eba Zer! Bir ayda üç gün oruç tutacaksan o ayın 13, 14 ve 15. günlerinde tut.” [15]

d. Zilhicce ve Arefe Günü Orucu

Efendimiz’in (sallallâhu aleyhi ve sellem) tuttuğu ve bizlere de tutmamızı tavsiye buyurduğu nafile oruçlardan bir diğeri de Zilhicce ayında tutulan on günlük oruçtur. Hafsa Validemiz (radıyallâhu anhâ) şöyle söylemiştir:

الْغَدَاةِ قَبْلَ وَرَكْعَتَيْنِ ،شَهْرٍ كُلِّ مِنْ أَيَّامٍ وَثَلَاثَةَ ،وَالْعَشْرَ ،عَاشُورَاءَ صِيَامَ :وَسَلَّمَ عَلَيْهِ اللهُ صَلَّى النَّبِيُّ يَدَعُهُنَّ يَكُنْ لَمْ أَرْبَعٌ

“Hazreti Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) dört şeyi hiç terk etmemiştir. Bunlar: Aşûre günü oruç tutmak, Zilhicce’nin ilk dokuz günü oruç tutmak ve her aydan üç gün oruç tutmak; sabah namazının sünneti.” [16] Zilhicce’nin 9. günü Kurban Bayramı’nın arefe günüdür. Bilhassa bu gün tutulacak oruç Allah katında çok kıymetlidir. Bu hususta Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

عَرَفَةَ يَوْمِ مِنْ النَّارِ مِنَ عَبْدًا فِيهِ اللهُ يُعْتِقَ أَنْ مِنْ أَكْثَرَ يَوْمٍ مِنْ مَا

“Allah’ın, arefe gününden daha çok, insanları Cehennem ateşinden azad ettiği bir gün yoktur.” [17] Başka bir hadiste ise arefe gününde tutulan orucun, geçmiş ve gelecek birer yıllık günaha kefaret olacağını bildirmiştir. [18] Ne var ki hac vazifesini yerine getirmekte olanların arefe günü oruç tutmaları Resûl-i Ekrem tarafından yasaklanmıştır. [19] Zira bu gün oruç tutan bir kimse hac menâsikini yapmakta zorlanır, belki tam mânâsıyla ifa edemez ve öncelikle yapması gereken vazifeyi ikinci plâna itmiş olur. Ancak oruç tuttuğu zaman vücudunda herhangi bir zayıflık hissetmeyen, güç ve kuvvetinden bir şey eksilmeyen insanların Arafat’ta olsalar bile oruç tutmalarında herhangi bir sakınca yoktur.

e. Şevval Orucu

Hicrî takvime göre Ramazan’dan sonra gelen Şevval ayında altı gün oruç tutmak sünnettir. Bu orucun faziletine dair Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

الدَّهْرِ كَصِيَامِ كَانَ ،شَوَّالٍ مِنْ سِتًّا أَتْبَعَهُ ثُمَّ رَمَضَانَ صَامَ مَنْ

“Her kim Ramazan orucunu tutar da sonra buna Şevval ayından altı gün ilave ederse, bütün yılı oruçlu geçirmiş gibi olur.” [20]

f. Aşûre Günü Orucu

Nafile oruçlardan bir diğeri ise Aşûre günü orucudur. Bu oruçla ilgili olarak Efendimiz’in (sallallâhu aleyhi vesellem) Ramazan orucu farz kılınıncaya kadar bu orucu tuttuğu, Ramazan orucu farz kılındıktan sonra ise “İsteyen tutsun istemeyen tutmasın.” dediğini daha önce nakletmiştik. Âlimlerden bir kısmına göre bu oruç sadece Aşûre günü tutulur. Diğer bir kısmına göre ise bu güne bir gün daha ilave edip iki gün olarak tutmak sünnettir. Zira ashab, Resûlullah’a (sallallâhu aleyhi ve sellem): “Ey Allah’ın Resûlü! Yahudi ve Hıristiyanlar da bu güne tazimde bulunuyor.” deyince, Efendimiz, “Önümüzdeki sene oruç tutarsak, dokuzuncuyu da tutarız” buyurmuştur. [21] Yani Aşûre gününe bir gün daha ekleyip, iki gün olarak tutarız demişlerdir. Fakat bir sonraki sene Aşûre orucunu tutamadan Allah Resûlü vefat etmiştir.

g. Haram Aylarda Tutulan Oruç

Hicrî takvime göre peşi peşine gelen Zilkade, Zilhicce ve Muharrem ayları ile Recep ayı Allah katında haram aylar olarak kabul edilmiştir. Haram aylarda tutulan orucun en faziletlisi evvela Muharrem, sonra Recep, daha sonra da diğer aylarda tutulanıdır. Bu aylarda tutulacak oruçla ilgili hadis kaynaklarında şöyle bir rivayet vardır: “Ashaptan birisi Resûlullah’ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) yanına gelerek, ‘Ey Allah’ın Elçisi! Ben geçen yıl senin yanına gelen kişiyim.’ dedi. Allah Resûlü, ‘Neden böyle zayıflamışsın?’ dedi. Adam, ‘Ya Resulallah! Gündüzleri hiç yemek yemedim; sadece akşamları yedim (deyip sürekli oruç tuttuğunu söylemek istedi)’ Bunun üzerine Allah Resûlü, ‘Kendine eziyet etmeni sana kim emretti?’ dedi. Adam, ‘Ben güçlü birisiyim.’ deyince Efendimiz, ‘Sabır ayında (Ramazan) oruç tut, sonra (her ayda)bir gün daha tut.’ dedi. Adam, ‘Ben daha güçlüyüm.’ dedi. Resûlullah, ‘Sabır ayında oruç tut, sonra (her ayda) iki gün daha tut.’ dedi. Adam yine, ‘Ben daha güçlüyüm.’ dedi. Bu defa da Resûlullah, ‘Sabır ayında oruç tut, sonra (her ayda) üç gün daha tut. Bir de haram aylarda oruç tut.’ buyurdu.” [22]

h. Şaban Ayında Tutulan Oruç

Allah Resûlü’nün (sallallâhu aleyhi ve sellem) sünnetlerinden birisi de Şaban ayında tuttuğu oruçlardır. O, bu ayda kendini oruca daha çok verir, hatta Şaban’ı Ramazan’la birleştirirdi. Ümmü Seleme Validemiz şöyle rivayet eder:

بِرَمَضَانَ يَصِلُهُ كَانَ فَإِنَّهُ ،شَعْبَانَ إِلَّا تَامًّا شَهْرًا صَامَ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ اللهُ صَلَّى اللهِ رَسُولَ رَأَيْتُ مَا

“Resûlullah’ın yıl içinde Şaban ayı dışında tam bir ay oruç tuttuğu olmamıştır. O, Şaban ayını Ramazan’a birleştirirdi.” [23]   Hazreti Âişe de (radıyallâhu anhâ) bu mevzuda bizlere şu haberi nakleder:

قَلِيلًا إِلَّا شَعْبَانَ يَصُومُ كَانَ ،كُلَّهُ شَعْبَانَ يَصُومُ كَانَ شَعْبَانَ مِنْ صِيَامِهِ مِنْ أَكْثَرَ قَطُّ شَهْرٍ مِنْ صَائِمًا أَرَهُ وَلَمْ

“Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) hiç bir ayda Şaban ayından daha fazla oruç tutmazdı. Şaban ayının bazen tamamını bazen de pek azı hariç çoğunu oruçlu geçirirdi.” [24]

4. Yasaklanan Oruçlar

a. Peşi Peşine Tutulan Oruç

Fıkıhta “savm-i visal” olarak isimlendirilen bu oruç, iki veya daha fazla gün peşi peşine hiç iftar etmeden oruç tutmak demektir. Şefkat ve merhamet timsali Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu şekilde oruç tutanları uyarmış, onlara savm-i visal tutmamalarını tavsiye buyurmuştur. Oysa kendisi, bilhassa Ramazan ayının son günlerinde, tabiri caizse, paçaları sıvar, bütün gününü ibadetle geçirirdi. O, özellikle bu günlerde savm-i visal yapar, yani hiç iftar etmeden birkaç gün üst üste oruç tutardı. Sahabe efendilerimiz O’nun orucuna özenir, O’na benzemek isterlerdi ama bu çok zordu. Nitekim bir defasında onlar da niyet etmiş, ancak günler uzayınca hepsinin dermanı kesilmişti. Bereket, bayram gelmiş ve hepsi sevinmişti. Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem), onların bu durumunu görünce tebessüm etmiş ve “Eğer bayram gecikseydi, ben yine oruca devam edecektim.” buyurmuştur. Arkasından da, “Çünkü Allah bana sizin anlamayacağınız tarzda yedirir, içirir.” buyurarak, kendisinin güç yetirdiği bu ibadete, onların güç yetiremeyeceğini ifade etmişlerdir.

Hazreti Âişe Validemiz (radıyallâhu anhâ), bu durumu ifade eden bir beyanında şöyle der: “Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) Müslümanlara acıdığı için visal orucunu (iftar etmeksizin devamlı oruç tutmayı) yasaklamıştır.” [25]

b. Her gün Tutulan Oruç

İslâm, herkesin kolaylıkla yaşayabileceği bir dindir. Onda, insanların üstesinden gelemeyeceği, altında ezilip kalacakları bir hüküm bulunmaz. İfrat ve tefritlerin yeri yoktur; her şey itidalli bir şekilde yer alır. Bir insanın her gün oruç tutması bir kısım menfi neticeler meydana getirebilir. Vücudunun zayıflaması sebebiyle vazifelerini aksatıp topluma uyum sağlamakta zorlanabilir. Veyahut oruca alışkanlık kesbedebilir. Dolayısıyla oruçtan elde edilecek pek çok şey kaybedilmiş olur. İşte bu gibi sebeplerden dolayıdır ki Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) insanların devamlı bir surette her gün oruç tutmalarını yasaklamıştır. [26]

c. Şek Günü Tutulan Oruç

Şek günü, Şaban ayının otuzuna denk gelen gündür. Bugünün oruçlu olarak geçirilmesini Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) yasaklamıştır. Bu yasakta; Müslümanların Ramazan ayına zinde bir şekilde girmeleri, ibadetlerin başlangıç ve bitiş zamanlarını iyice araştırmaları ve buna göre hareket etmeleri, bunun bir âdet hâline gelerek Ramazan’ın başlangıcının değişmesi ihtimalinin önüne geçme gibi birtakım hikmetler gözetilmiş olabilir. Bu mevzuda Ammar İbn Yasir (radıyallâhu anhümâ) şöyle der:

مَنْ صَامَ الْيَوْمَ الَّذِي يُشَكُّ فِيهِ فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

“Kim, şek gününde oruç tutarsa Ebu’l-Kasım’a (Efendimiz sallallâhu aleyhi vesellem) karşı gelmiş olur.” [27]

Diğer bir rivayette Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

اليَوْمَ ذَلِكَ فَلْيَصُمْ ،صَوْمَهُ يَصُومُ كَانَ رَجُلٌ يَكُونَ أَنْ إِلَّا ،يَوْمَيْنِ أَوْ يَوْمٍ بِصَوْمِ رَمَضَانَ أَحَدُكُمْ يَتَقَدَّمَنَّ لاَ

“Sizden herhangi biriniz Ramazan’dan bir veya iki gün önce oruç tutmasın. Ancak eskiden beri tutageldiği bir oruç varsa tutsun.” [28] Bu son hadisten, eğer bir kişinin eskiden beri tuttuğu bir oruç varsa ve şek gününe denk gelmişse bu orucu tutmada herhangi bir mahzurun olmadığı anlaşılmaktadır.

e. Bayram ve Teşrik Günlerinde Tutulan Oruç

Oruç tutmanın yasak olduğu günlerden biri de bayram günleridir. Ramazan bayramının birinci günü ile Kurban Bayramı’nın dört günü oruç tutmak yasaklanmıştır. Zira bayram günleri, yeme-içme, Müslümanlarla bayram sevincini yaşama, onlarla beraber aynı sofraya oturma günleridir. Bu zamanlarda Müslüman oruç tutmayacak, diğer Müslümanlarla beraber aynı şeyleri paylaşmaya çalışacaktır. Bu sebeple Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu günlerde oruç tutmayı yasaklamış, bunların âdeta Allah’ın insanlara açtığı birer ziyafet sofrası olduğunu bildirmiştir. Ebû Saîd el-Hudrî (radıyallâhu anh) der ki:

النَّحْرِ وَيَوْمِ ،الْفِطْرِ يَوْمِ ،يَوْمَيْنِ صِيَامِ عَنْ نَهَى وَسَلَّمَ عَلَيْهِ اللهُ صَلَّى اللهِ رَسُولَ أَنَّ

“Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem), Ramazan ve Kurban Bayramı günlerinde oruç tutmayı yasak etti.” [29]

e. Sadece Cuma Günü Tutulan Oruç

Cuma günü Müslümanlar için bayramdır. Allah (celle celâluhu) cuma gününe ayrı bir değer vermiş, onu Müslümanlara has kılmıştır. Müslümanlar haftalık olarak bu günde bir araya gelir, birbirleriyle görüşür- konuşur; birbirlerinin dertlerine, sevinçlerine ortak olmaya çalışırlar. Bu birliktelik bazen aynı sofra etrafında gerçekleşir. Bu sebeple bir Müslümanın, orucunu bugüne tahsis edip tutması Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) tarafından yasaklanmıştır:

أَحَدُكُمْ يَصُومُهُ صَوْمٍ فِي يَكُونَ أَنْ إِلَّا ،الْأَيَّامِ بَيْنِ مِنْ بِصِيَامٍ الْجُمُعَةِ يَوْمَ تَخُصُّوا وَلَا ،اللَّيَالِي بَيْنِ مِنْ بِقِيَامٍ الْجُمُعَةِ لَيْلَةَ تَخْتَصُّوا لَا

“Geceler arasında sadece cuma gecesini ibadete tahsis etmeyin, yine günler arasında oruç tutmak için sadece cuma gününü tahsis etmeyin. Ancak sizden biri âdeti olan bir oruç tutuyorsa bu müstesnadır.” [30]

f. Hayız ve Nifas Dönemlerinde Oruç

Kadınlar, hayız ve nifas dönemlerinde namaz, oruç gibi bazı ibadetlerden muaf tutulmuşlardır. Allah, kullarına olan engin rahmeti sebebiyle onları, kendileri için eziyet sayılan bu durumlarında bir de ibadetle mükellef kılmamıştır. Bu durumda olan bir kadın namazlarını kılmaz ve sonrasında kazasını da yapmaz. Ramazan ayında ise oruç tutmaz ancak tutamadığı gün sayısı kadar Ramazan’dan sonra kazasını tutar. Bir rivayette Muaz (radıyallâhu anh) şöyle

demiştir: “Ben, Hazreti Âişe’ye (radıyallâhu anhâ) hayızlı bir kadının sadece orucu kaza edip, namazı etmemesinin sebebini sordum. O, şöyle cevap verdi: ‘Biz Resûlullah ile beraber bulunduğumuzda, hayızlı iken sadece orucu kaza etmemizi söyler, namaz hakkında herhangi bir emirde bulunmazdı.” [31]

Orucun Ferde Kazandırdıkları

İnsanoğlu, Cenâb-ı Hakk’ın sayılamayacak kadar lütuf ve ihsanına mazhardır. Rahmeti Sonsuz’un insana verdiği nimetlerden biri de onu kendi aklıyla başbaşa bırakmayıp, yol gösterici olarak peygamberleri ve kitapları göndermesidir. Bunlar vasıtasıyla insan, şeytanî dehlizlerde gezinmek yerine melekî ufuklarda pervaz edecek, böylece yaratılış gayesine muvafık hareket etmiş olacaktır.

Kur’ân bizlere bu gayeyi, وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ “Ben cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.”[Zâriyât sûresi, 51/56.] âyetiyle bildirmektedir. Yani insanın mevcudiyetinin gayesi ibadet etmek, kendisini yaratan Rabbine kullukta bulunmaktır. Yapılan bu ibadetlerin karşılığı ise sadece Allah’tan beklenir. İbadetlerin semeresi uhrevîdir, faydası ahirette görülecektir. Bu sebepledir ki insan ibadetlerle, uhrevî yanı ağır basan kâmil bir kul durumuna yükselir. Bu durumunu korumak da yine ibadetlerle olur. Burada istidradi olarak –antrparantez– ifade edelim ki, bazı ibadetlerle birlikte gelen dünyevî faydalar kat’iyen o ibadetlerde gaye olamaz. Mülâhazaya alınmaksızın ibadetlerle birlikte gelen fayda ve maslahatlar ise Allah’ın Hakîm isminin gereğidir. Evet, O’nun bizi mükellef tuttuğu şeylerde bizim görebildiğimiz ve göremediğimiz nice hikmetler vardır. İşte namaz, oruç gibi ibadetlerle birlikte gelen fayda ve maslahatlar da hep bu perspektiften değerlendirilmelidir. Meseleyi bu şekilde tespit ettikten sonra şimdi oruçla gelen fayda ve maslahatlardan, tabir-i diğerle orucun bize kazandırdıklarından bahsedebiliriz.

1. Sabrı Öğretir

2. Nefsi Terbiye Eder

3. Günahlara Karşı Kalkandır

4. Ruhu Olgunlaştırır

5. İnsanı Melekiyete Yükseltir

6. Nimetlerin Değerini Öğretir

7. Allah’la Münasebeti Kuvvetlendirir

8. Allah’a Kavuşmayı Hatırlatır

9. Sağlığa Faydalıdır

10. İktisada Alıştırır

11. Ebedî Nimetlere Liyakat Kazandırır

12. Emanete Riayeti Öğretir

13. Sadakat ve Vefayı Öğretir

14. Müstağni Olmayı Öğretir

15. Samediyet Sırrını Kazandırır

16. Disipline Alıştırır

Emanete Riayeti Öğretir

Mü'minlerin taşıması gereken hasletlerden birisi de emanete riayettir. Kur'ân, وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ "Mü'minler emanetlerine ve ahitlerine özen gösterirler." [34] âyetiyle emanete riayeti mü'minliğin alâmeti olarak saymıştır. Kendilerinde bu sıfat bulunmayan kimseler, içlerinde münafıklığa ait bir özellik taşımaktadırlar demektir. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir hadislerinde bu hususa işaretle şöyle buyurmuşlardır:

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ

"Münafığın alâmeti üçtür: Konuştuğunda yalan söyler, söz verdiğinde yerine getirmez, kendisine bir şey emanet edildiğinde de hıyanet eder." [35] Oruç, gizli ve aşikâr her zaman emanete riayet etmeyi öğretir. Zira Allah'ın helâl kıldığı nimetleri yiyip-içmekten kaçınmayı sağlayacak Allah'tan başka bir görüp gözeten yoktur. Oruçlu, sabahtan akşama kadar yeme içmeyi terk ederek Allah'ın koyduğu sınırlara riayet eder. Bütün imkânlar mevcut olmasına rağmen, hiç kimse kendisini görmese bile mü'min orucunu sürdürür. O böylece akşama kadar emaneti muhafaza hissiyle dolu olarak yaşar. Oruca karşı gösterilen bu tavır, Müslümanın bütün hayatına akseder. Dolayısıyla oruç tutan bir mü'min, bütün hayatı boyunca kendisine emanet olarak verilen şeylere karşı son derece dikkatli ve titiz davranır.

Disipline Alıştırır

Disiplin; intizamın temini için uyulması gereken emir ve yasaklar, dengeli bir insan olabilmek için lazım gelen zihnî, ahlâkî, ruhî terbiye ve "düzen ruhu" mânâlarına gelir. Disiplin insanı ise belli kaide ve prensipler çerçevesinde yaşayan, tertip ve düzen hususunda hassas davranan insan demektir. Aslında bir mü'minin hayatı her zaman çok ahenkli olmalıdır. O, ne zaman ne yapması gerektiğini, hangi işlerle uğraşması lazım geldiğini önceden bilmeli ve ona göre davranmalıdır. Onun, hangi işi önce yapacağını belirleme ve bir programa göre çalışma niyeti haricinde "Acaba şimdi ne yapsam?" şeklinde bir düşüncesi olmamalıdır. O, hem Cenâb-ı Hakk'a karşı kulluk vazifelerini hem diğer insanlarla alâkalı sorumluluklarını hem de kendi şahsî işlerini belli bir disiplin içinde götürmeli, bunlardan hangisini ne zaman yapacağını mutlaka önceden tayin etmeli; her hâliyle bir düzen ve intizam örneği sergilemelidir.

Haddizatında ibadetler, iş tanzimi ve vakit taksimi için çok önemli birer köşe taşlarıdır ve inanan insan çoğu zaman işlerini o ibadet takvimine göre ayarlar. “Öğle namazından sonra”, “akşam namazından önce” diyerek gününü, ibadetleri esas alarak belli dilimlere ayırır ve hiçbir ânını boş geçirmemeye çalışır.

Zamanın kıymetini bilen ve ömrü, değerlendirilmesi gereken çok önemli bir nimet olarak gören kimseler, yeme-içmeden yatıp-kalkmaya kadar her şeyi disiplin altına alırlar; hiçbir meselelerini dağınıklık içinde ve sürüncemede bırakmazlar. Onlar bilirler ki hem insanların hem de kurumların en verimli oldukları anlar, en düzenli oldukları zamanlardır.

İşte Ramazan ve oruç, yemek-içmek-uyumak gibi nefsin arzu ettiği şeylere karşı tavır belirleyerek, bunları ihtiyaç ölçüsünde ve hamd ü şükür duyguları içerisinde yapmak suretiyle hayatı disipline etmeyi öğretir. Nefsanî isteklere karşı, kalb ve ruh atmosferine sığınarak, vicdanı harekete geçirip iradeyi güçlendirerek sürekli istikamet üzere olabilmeyi ders verir. Ramazan-ı Şerif, insanın en zayıf damarlarından biri olan yeme-içme isteğini sınırlamayı ve kontrol altında tutmayı sağlar. Âdeta bir beslenme disiplini talim eder. Evet, hayatı devam ettirebilmek için mutlaka yeme-içmeye ihtiyaç vardır. Ne var ki sağlığa dair lüzumlu prensipler hesaba katılmadan vakitli vakitsiz yenilip içilen her şey beden için zararlı olduğu gibi; midenin, kalbi ezecek kadar güçlenip insanı kalb ve ruhun derece-i hayatından hayvaniyet ve cismaniyet çukurlarına düşürmesi de bir felakettir. Kişinin kendisi için felaket olduğu gibi, Rabbinin hoşnutluğuna da bütünüyle zıttır.

Bu mübarek ay boyunca tutulan oruç, yemek vakitlerini belirleme, israftan ve mideyi tıka-basa doldurmaktan kaçınma, beden ve ruh sağlığına zarar veren şeylerden uzak durma ve aynı zamanda helâl dairesi içinde kalarak harama el uzatmama hususlarında mü’minlere egzersiz yaptırır; Ramazanlaşabilen insanlara bu konularda disiplin ruhu kazandırır. Hak’la münasebetin önemli bir şiarı da Kur’ân okumak, Cenâb-ı Allah’a dua edip yalvarmak ve sürekli O’na teveccühte bulunmaktır. Ne var ki Kur’ân-ı Kerim’in işlemeli sandıklar ve ipekten kılıflar içindeki hapsine son verip onu dil ve gönüllere şeker-şerbet yapmak da pek çokları için bir mânâda ancak Ramazan-ı Şerif’te mümkün olmaktadır. Bu kutlu ay, damaklara bir Kur’ân tadı çalmakta ve insanlara bir evrâd ü ezkâr disiplini de aşılamaktadır.

İşte bir ay boyunca, yeme-içmeden yatıp kalkmaya, ibadet ü taâatten evrâd ü ezkâra kadar hayatın hemen her alanıyla alâkalı bazı kaide ve kurallar çerçevesinde davranan, bir ölçüde disiplin ruhuna kavuşan ve düzenli yaşamaya alışan insanlar, Ramazan’dan sonra da aynı nizam ve intizamı koruyup devam ettirmelidirler. Mesela bir ayın her gecesinde uykusunu bölüp sahurun bereketinden istifade etmeye koşan, bu arada seccadeyle de bir vuslat yaşayan mü’minler, bu otuz geceyi bir alışma süresi olarak değerlendirmeli ve artık senenin her gecesini bir vuslat koyu bilmeli, gecelerini hiç olmazsa birkaç rekât teheccüd namazıyla aydınlatmalıdırlar.

Evet, bir disiplin insanı, nasıl yaşayacağını ve nerede nasıl davranacağını önceden belirler; belli prensipler çerçevesinde kendine bir rota çizer ve attığı her adımı bilerek atar. Bizim tavır ve davranışlarımızın renk, desen ve çizgilerini dinimiz çok önceden belirlemiştir. Mesela, Allah’a ve Resûlü’ne iman, bizim için en önemli esastır. Bu esas, sonraki adımlarımızın yönünü de tayin eden bir yol işaretidir. Biz, inandığımız Rabbimizi, rehber bildiğimiz Resûl-i Ekrem Efendimiz’i herkese anlatmakla mükellefiz. Dolayısıyla gönüllere girmeye çalışır; İslâm’ın güzelliklerini sergilemek için onu en iyi şekilde temsil etmeye gayret gösteririz. Bu niyete matuf olarak, dinî kaynaklarımızın

şekillendirdiği tavır ve davranışlarımızla insanların arasında bulunur; onlara kendi değerlerimizi tanıtırız. Gönül verdiğimiz hakikatleri herkese anlatmak için –dinen kat'î haram olan meselelere girmeme kaydıyla– o mevzuda kullanılmasına cevaz verilen bütün vesileleri kullanır ve ne yapıp edip insanlarla iman hakikatleri arasındaki engelleri kaldırmak için çabalarız. Aynı zamanda disiplin insanı olmakla kuralcı olmak arasındaki farka da dikkat eder; içinde yaşadığımız zamanın şartlarını göz önünde bulundurma, kendi kültür ortamımızın gerçeklerini gözetme ve devrin insanlarına onların anlayacağı bir dil ve üslupla hitap etme gibi hususlara da azami özen gösteririz.

Şayet kendimizi Cenâb-ı Hakk'ın rızasına adamış ve o rızayı da Zât-ı Ulûhiyet'i duyurmaya bağlamışsak, artık nerede olursak olalım, hangi şartlar altında bulunursak bulunalım, bizim için durmak, âcizliğe düşmek ve mesuliyetten kaçmak söz konusu değildir. Her mevsime ve her döneme göre bir dil ve üslup tutturmalı, dilbeste olduğumuz hakikatleri terennüm etmekten asla geri durmamalıyız. Tabi ki böyle bir gönül yüceliği ve bu denli bir disiplin ruhu –hususi bir inayet olmazsa– bir anda kazanılamaz. O ufka ulaşmak, uzun bir zaman ve ciddi alıştırmalar ister. Şu kadar var ki Ramazan bir başlangıçtır ve o güzel hasletlere ulaşmak için çok bereketli bir ekim mevsimidir.

Aslında inananlar için, insan ömrü bir Ramazan, büluğ çağı imsak vakti ve ölüm de iftar anıdır. Bir aylık Ramazan, bir ömür süren kulluk orucunun alıştırması gibidir. Otuz günde kazandığı güzel hasletleri hayat boyu devam ettirmesini bilenlerdir ki, burada biraz aç ve susuz kalmaya bedel, ötede inşaallah, "Kullarım, çok defa sizi renginiz kaçmış, benziniz sararmış-solmuş, gözleriniz içine çökmüş ve avurtlarınız çukurlaşmış olarak görüyordum. Buna Benim için katlanıyordunuz. Geçmiş günlerde takdim ettiklerinize bedel haydi bugün afiyetle yiyin, için." hitabını duyacak ve işte o gün asıl iftarlarını yapacaklardır.

12.5 ORUÇ DİNLEME İZLEME TAVSİYELERİ

Fethullah Gülen | Ramazan, Oruç ve Takva

https://www.youtube.com/watch?v=Jne9Xcnf7O4&ab_channel=HerkulNagme

Oruç, takvaya yürüme yolunda bir köprüdür. | M.Fethullah Gülen Hocaefendi

https://www.youtube.com/watch?v=gVoPVBgzmII&ab_channel=Hizmetten

Oruç tutmanın fiziksel, psikolojik, manevi ve toplumsal faydaları

https://www.youtube.com/watch?v=3UJuuCmXKvg

Kitap Tavsiyesi

https://sureyyakitap.com/product/oruc-gufranla-tullenen-ibadet/

13. GIYBET

(1 Hafta)

13.1 – GIYBET AYET - HADİS

Nisa/148: Allah, zulme uğrayanların dışında, çirkin sözün açıkça söylenmesinden hoşlanmaz. Allah her şeyi hakkıyla işiten, hakkıyla bilendir.

Hucurat/ 12: Ey iman edenler! Zannın bir çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Biriniz diğerini arkasından çekiştirmesin. Biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz. O halde Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah, tevbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir.

Hümeze/ 1: Mal toplayıp onu tekrar tekrar sayan, insanları arkadan çekiştirip, kaş göz hareketleriyle alay edenlerin (hümeze ve lümezenin) vay haline!

* - Hz. Ebu Hüreyre radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Gıybetin ne olduğunu biliyor musunuz?" "Allah ve Resûlü daha iyi bilir!" dediler. Bunun üzerine: "Birinizin, kardeşini hoşlanmayacağı şeyle anmasıdır!" açıklamasını yaptı. Orada bulunan bir adam: "Ya benim söylediğim anda varsa, (Bu da mı gıybettir?)" dedi. Aleyhissalatu vesselam: "Eğer söylediğin onda varsa gıybetini yapmış oldun. Eğer söylediğin onda yoksa bir de bühtanda (iftirada) bulundun demektir."

* - Hz. Aişe radıyallahu anha anlatıyor: "Ey Allah'ın Resûlü, sana Safiyye'deki şu şu hal yeter!" demiştim. (Bundan memnun kalmadı ve:) "Öyle bir kelime sarfettin ki, eğer o denize karıştırılsaydı (denizin suyuna galebe çalıp) ifsad edecekti" buyurdu. Hz. Aişe ilaveten der ki: "Ben Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'a bir insanın (tahkir maksadıyla) taklidini yapmıştım. Bana hemen şunu söyledi: "Ben bir başkasını (kusuru sebebiyle söz veya fiille) taklid etmem. Hatta (buna mukabil) bana, şu şu kadar (pek çok dünyalık) verilse bile!"

* - Hz. Enes radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Mirac gecesinde, bakır tırnakları olan bir kavme uğradım. Bunlarla yüzlerini (ve göğüslerini) tırmalıyorlardı. "Ey Cebrail! Bunlar da kim?" diye sordum. "Bunlar, dedi, insanların etlerini yiyenler ve ırzlarını (şereflerini) payimal edenlerdir."

13.2 – GIYBET PIRLANTA SERİSİ

Bir insan hakkında söylenen "aval aval yüzüme baktı." demek kadar da olsa duyduğu zaman muhatabın hoşuna gitmeyecek bir söz gıybettir ve haramdır. Yalan söylemek, zina etmek, hırsızlık yapmak ve namazı terketmek gibi haramdır. Fakat ne tuhaf ve acıdır ki, bazı insanlar "...dine ve millete hizmet" diyor; "...burada bulunayım, bu arkadaşlarla oturup kalkayım da sevap kazanayım." diye düşünüyor ama böyle çirkin bir günaha girmekten kendini korumuyor. Aslında bu tavır dinin bir yanını kabul edip gereğini yapma; diğer bir yanını arkaya atma demektir. Kur'an-ı Kerim iman kalbinde oturaklaşmamış bazı insanlardan bahsederken "bazısına inanıyor, bazısına

inanmıyorlar” demekte; onların dinin bir kısım emirlerini uygulayıp, diğer bir kısmını görmezlikten gelmelerini tenkit etmektedir.

Diğer taraftan, bizzat bizim vazifemiz değilse, başkalarının eksik ve hatalarını görmeye, onları dile dolayıp vazgeçirme tenbihlerine girmeye hakkımız yoktur. Mesela, arkadaşlardan bazıları hasır ve kilimleri evlerinden toplayıp lüks halılar sermiş olabilirler. Bazıları tahta kanepelerini atıp lüks koltuklar almış olabilirler. Aslında, bizim seviyemizde bir hayat sürenler için bunların hiçbiri haram değildir. Yani, halı sermek de, koltuk koymak da haram değildir. Hasırın üzerinde yatma-kalkma, başını bir tahtaya koyup uyuma bir çeşit zühd olabilir. Hatta o insanın tabiatından kaynaklanmıyorsa, elâleme caka yapmaya ve riyaya sebep oluyorsa şahıs hakkında çok tehlikeli bir şey de olabilir. Şimdi hiç kimse kalkıp da “Ooo hocam! Sizin dediğiniz o insanlar eskide kaldı, o çamlar çoktan bardak oldu. Eskiden millet hasırlarda oturuyordu, şimdi kanepelerde, halılarda oturuyor falan...” diyemez. Hasırı, kanepeyi halı ve koltukla değiştiren adamın yaptığı iş haram değildir. Fakat diğerinin yaptığı bu tenkit ve gıybet kat’i haramdır. Bu mesele karşısında, “Artık halılarda oturuyor; kanepeleri de değiştirdi, artık o tefessüh etti” demek gıybettir ve katiyen haramdır. Bir insanın iki-üç kat elbisesi olabilir.

İhtiyaç harici eşya bir yönüyle israftır, bir yönüyle de israf değildir. Biz o insanın niyetini bilemeyiz ki; maslahatı icabı, her dışarı çıkışında farklı bir elbise giymeyi düşünüyordur. Belki “Benim şahsımda din-i mübîn-i İslam’ı görüyorlar; dinimi iyi temsil etmem için bugünün anlayışına göre şık olmam da gerekli.” diyordur. Yani, belli mülahazaları vardır eda ettiği vazife adına. İşte gardrobu kat kat elbiseyle dolu olan insanın o hali haram değildir; belki, küçük bir israftır. İsraf bile kendi arasında aynı seviyede değildir; farklı farklıdır. Onun bu haline kat’i olarak “haramdır” diyemeyiz. Fakat başka birinin “gırtlağına kadar israf içinde yaşayan adam” şeklinde onu kınamasının kat’i haram olduğunda şüphe yoktur.

Müttakiler dairesi saydığımız hizmet insanlarının her zaman içtikleri kevser, kokladıkları kâfur olması lazım gelirken, onlar da bazen çok çirkin düşünceler içine düşebiliyorlar. Ve kevser içeceklerine zakkum yudumluyorlar hiç farkına varmadan. Oysa oturup kalkıp kâfur koklamalı, kevser yudumlamalı ve Cennetlikler gibi yaşamalı. Kimseyi ama hiç kimseyi çekiştirmemeli. Biri bize elli defa kötülük yapsa, onun kötülük yapması, bizim de kötülükle mukabelede bulunmamızı meşrû kılmaz. Kötülük zatında kötüdür. Biz maruz kalsak da kötüdür, kalmasak da. Bediüzzaman, “mukabele-i bi’l-misil” için “kâide-i zalimâne” demiştir; kötülüğe kötülükle karşılık vermek zalimce bir tavır sergilemektir. Dinin mehâsin-i ahlak ile mütehallik olma ve mesâvî-i ahlaktan ictinab etme ile ilgili emirleri tatbik edilse; kötülüğe iyilikle mukabelede bulunma. En kötü insanlarla bile iyi geçinmesini bilme. Kobralara insanca yaşama adabını, erkanını öğretme. Akreplere insanları ısırma usulünü unutturma yolu bulunmuş olacak ve vifak ve ittifak tam sağlanacaktır.

Bugün insan en vahşi hayvanları dahi terbiye edebilmektedir. Oysa terbiyeye en müsait varlık ademoğludur. Problemler karşısında her fert kendini gözden geçirse, başkasından hatasını anlayıp dönmesini bekleyeceğine kendisi örnek bir davranış sergileyip meselenin halline çalışsa, problem yarı yarıya azalmış hatta çözülmüş olacaktır. Hakiki müslümanlık anlaşılıp ciddiyetle yaşandığı zaman herhangi bir problem olacağına inanmıyorum. Müslümanlar fert

fert ağızlarına, göz ve kulaklarına giren her şeye parola sorduğu zaman hiç bir içtimaî problem kalmayacaktır. Allah vifak ve ittifakı nasip edecektir; yeter ki her bir mümin "Cennete girmek istersen incitme cânı!" sözüne uygun yaşasın.

13.2.1 HELÂLLEŞMEDE ÖLÇÜ

Helâlleşme bir ahlâk haline getirilmelidir. Ve mutlaka helâllik istenen şahsa durum olduğu gibi anlatılmalıdır; Mesela: "Senden şu kadar haksız yere şunu aldım; seni gıybet ettim..." vs. gibi. Ne var ki, aynen anlatma karşı tarafta derin yaralar açacaksa, o zaman mes'ele şerhedilmeden, mutlak olarak helâllik istenmelidir. Bir zaman arkadaşlardan biri gelerek bana, "Hakkını helâl et, senin gıybetini yaptım" dedi. Tam neler söylediğini ifade edecekti ki, hemen susturdum ve hakkımı bütünüyle helâl ettiğimi söyledim. İnsanız ve zayıf taraflarımız var. Söylenen söz içimizde bir ukde ve yara olarak kalabilir. İnsanın Cenab-ı Hakk'ın huzuruna, içinde mü'min kardeşine karşı, herhangi bir ukde varken gitmesi ise büyük bir talihsizliktir. Onun içindir ki, Efendimiz sık sık: "Bana arkadaşlarım aleyhinde hiçbir şey söylemeyin. Zira, Rabbimin huzuruna selim bir kalple gitmek isterim" der ve mü'min bir kardeşi aleyhine birşey söylemek isteyenleri böyle ikaz ederdi. O'nda bizim için her hususta üsve-i hasene (en güzel örnek) vardır. Bu mevzuda da rehberimiz, yine Resûlullah'tır (sav).

13.2.2 TENKİD

Tenkid, meşveretlerde kimseyi nazara vermeden yapılmalıdır. Zira yüze karşı yapılan tenkid kırıcı, gıyaben yapılan ise gıybetin sahasına girer.

13.2.3 KÖPEĞİN BİLE GIYBETİ YASAKSA

Bediüzzaman'ın talebelerinden Vanlı Molla Hamit anlatıyor: "Birgün caminin hücre kapısını unutarak açık bırakmıştık. Talebe arkadaşların küpte kavurmaları vardı. İçeri giren bir köpek, küpe kafasını sokup kavurmaları yemiş, sonra da kafasını çıkaramayınca küpü kırıp kaçmış. Talebe arkadaşların canı çok sıkılmıştı. Bir tertiple köpeği tekrar celbedip, sopa ile döveceklerdi. Üstad Bediüzzaman vaziyeti öğrenince onları vazgeçirmek istedi. Molla Resul: "Şeyda, biraz kıymamız vardı. Biz kıyamıyorduk ki yiyelim. Halbuki bir köpek gelerek hem kıymayı yemiş, hem de küpü kırmış. Bize zarar verdi. Nasıl biz onu dövmeyelim?" dedi. Üstad: "Molla Resul, senden soruyorum, vicdanen söyle, sen aç kalsan, paran da olmasa, bir şey almaya gücün de olmasa, nihayet açık bir yerde bir et bulsan, yer misin, yemez misin? Halbuki aklın var, idrak ediyorsun ki bu etin sahibi var." diye konuştu. Molla Resul, Üstad'ın bu konuşması üzerine bir müddet konuşmayarak sustu. Sonra cevaben: "Evet yerim Şeyda!" dedi.

Üstad tekrar buyurdu ki; "Bu hayvandır, aklı yoktur. Haramı, helâli bilmiyor. Hayır ve şerri tanımıyor. Sahibinin kendisini döveceğini de bilmiyor. Elbette açık kapıdan girip, kıymalarınızı yemiş. Bundan dolayı cezaya müstahak mıdır? Sizden soruyorum, elinizi vicdanınıza koyarak cevap verin." Sonra Molla Resul ve arkadaşları köpekte kabahat yoktur, diye kabul ettiler.

Üstad; "Madem öyledir bu hayvanın gıybetini yapmayın ve helâl edin." dedi. Molla Resul, Üstad Hazretleriyle biraz samimî konuşurdu, hem de Üstad'dan birkaç yaş büyüktü. Gülerek Üstad'a hitaben: "Şeyda, içimizden gelmiyor

ki, helâl edeyim. Fakat siz helâlleşmeye bizi ikna ettiniz.” dedi. Ben “Sizden biriniz ölmüş kardeşinin etini yemeyi sever mi?” (Hucurat, 49/12) mealindeki âyete göre sadece insanların gıybetinin yapılmaması gerektiğini zannediyordum, halbuki Üstad çok daha hassas. Hayvanların gıybetini yaptırmayan bir zat, her hâlde İnsanların gıybetini hiç yaptırmaz.

13.3 GIYBET DİNLEME - İZLEME – KİTAP TAVSİYELERİ

GIYBET 1 l SIRLI ANAHTARLAR

https://www.youtube.com/watch?v=UV-B1wh1X-4

GIYBET 2 l SIRLI ANAHTARLAR

https://www.youtube.com/watch?v=mE8ZvWUMUrs

Gıybet Zinadan Şiddetlidir! - Yoldaki Işıklar #22 / Deutsch, English

https://www.youtube.com/watch?v=CM9sHZuZjQs

Vifakın Önündeki Engel: Gıybet ve Tenkit - M. Fethullah Gülen /English

https://www.youtube.com/watch?v=ATko8vS9J44

Soru #1: Hiç gıybet etmeyerek, samimi kardeşliği nasıl temin edebiliriz?

https://www.youtube.com/watch?v=YJ6h7cMd47g

Gıybet Caiz midir? & Gıybet nedir? | İrfan Yolculuğu

https://www.youtube.com/watch?v=pmL9vePTZfw

Kitap

https://cetele.org/wp-content/uploads/2017/12/Faruk-Cetin-Dilini-Tutan-Kurtuldu-Bir-Dil-Afeti-Olarak-Giybet-IsikYayinlari.pdf

14. GÜNAH

(1 Hafta)

14.1 GÜNAH RİSALE

Hem ehl-i imanın desâis-i şeytaniyeye kapılmaları imansızlıktan ve imanın zayıflığından olmadığını," Bir günahı işlemek imanın eksik olduğunu mu gösterir? Göstermezse, günahlara karşı dik duran biriyle günah işleyen biri arasındaki fark nedir? Öncelikle şunu ifade edelim, imanın gücünde sürekli bir azalma ya da çoğalma olabilir, yani iman statik değil dinamik bir güçtür. İmanın gücü ibadet, takva ve tefekkür ile artar, günah, gaflet ve isyan ile de azalır. Günah işlemek imanın eksikliğinden olmayabilir, ama imanı eksilttiğinde bir şüphe yoktur. Bu sebeple günahtan sonra derhal istiğfar edip iyilik etmeliyiz ki imanımızda eksilen güç yeniden yerine gelsin. İnsanın fıtratında öyle duygular var ki, bu duygular galip olduğunda imanı bütünü ile etkisiz hale getirebiliyor.

Üstad Hazretleri bu hususu şu şekilde izah ediyor:

"Sonra, sabık işaretlerdeki hakikat inkişaf etti, karanlıklı çok noktaları aydınlattı. O nur ile, lillâhilhamd, hem Kur'ân-ı Hakîmin azîm tergibat ve teşvikatı tam yerinde olduğunu; hem ehl-i imanın desâis-i şeytaniyeye kapılmaları imansızlıktan ve imanın zayıflığından olmadığını; hem günah-ı kebâiri işleyen küfre girmediğini; hem Mutezile mezhebi ve bir kısım Hariciye mezhebi 'Günah-ı kebâiri irtikâp eden kâfir olur veya iman ve küfür ortasında kalır.' diye hükümlerinde hata ettiklerini; hem benim o biçare arkadaşım da yüz ders-i hakikati bir herifin iltifatına feda etmesi, düşündüğüm gibi çok sukut ve dehşetli alçaklık olmadığını anladım, Cenâb-ı Hakk'a şükrettim, o vartadan kurtuldum. Çünkü, sabıkan dediğimiz gibi, şeytan, cüz'î bir emr-i ademî ile insanı mühim tehlikelere atar." "Hem insandaki nefis ise, şeytanı her vakit dinler. Kuvve-i şeheviye ve gadabiye ise, şeytanın desiselerine hem kabile, hem nâkile iki cihaz hükmündedir."(1) Hem ehl-i imanın desâis-i şeytaniyeye kapılmaları imansızlıktan ve imanın zayıflığından olmadığını" Üstadımızın bu ifadesi, açık bir şekilde günah ile sağlam imanın aynı anda bulunabileceğini gösteriyor. Lakin günahta ısrar etmek bahsimizin dışındadır. Çünkü büyük günahları serbestçe yani utanmadan, hicap etmeden işleyip hayatını bu çizgide devam ettiren birisinin sağlam imana sahip olması mümkün değildir. Ama sağlam iman sahipleri de ara sıra günah işleyebilirler. Günahları hiç işlemeyen birisi, iman açısından daha sağlam demekte de bir mahzur yoktur. Bk. Lem'alar, On Üçüncü Lem'a

14.2 GÜNAH PIRLANTA SERİSİ

14.2.1 Günahlar Karşısında Muhasebe ve Teyakkuz

Mü'min, Allah tarafından affedileceği ümidi içinde yaşasa da işlediği günahlardan ötürü kendi kendini affetmemelidir. Günahını her hatırladığında, "Böyle bir münasebetsizliği Allah'a karşı nasıl yaptım, bir mü'mine böyle bir günah yaraşır mıydı!" demeli ve her bir günahı karşısında derin bir pişmanlık ve ızdırap duymalıdır. Kişinin, "Allah beni affetse bile ben kendimi affedemiyorum" diyebilmesi, vicdan duruluğunu gösterir. Bir başkasının durumu söz konusu olduğunda onu ümitsizliğe atacak mülahazalardan uzak durmalı, kimsenin kuvve-i maneviyesini kırmamalıyız.

Ama herkes kendisi hakkında farklı düşünmeli, en küçük günahları karşısında bile nefsiyle hesaplaşmasını bilmelidir. Böyle bir tavır, kulluğun gerektirdiği sadakat ve samimiyetin ifadesidir.

Allah Teâlâ, bir taraftan kullarını günaha karşı uyarıyor, günahları bütün çirkinliğiyle gözler önüne sererek onları ondan tiksindiriyor; diğer yandan da her şeye rağmen mukteza-yı beşeriyet olarak bu bataklığın içine düşmüş olanlara oradan çıkabilmeleri için tabiri caizse taktikler veriyor, arınma yollarını gösteriyor. Mesela bir âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلَفًا مِنَ الَّيْلِ اِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذٰلِكَ ذِكْرٰى لِلذَّاكِرِينَ "Gündüzün iki tarafında, gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl. Zira böyle güzel işler insandan uzak olmayan günahları silip giderir. Bu, düşünen ve ibret alanlara bir nasihattir." (Hûd sûresi, 11/114)

Günümüzde hiç olmadığı kadar inhiraf noktaları var. Günahlara karşı teyakkuz içinde yaşamayan biri, hiç farkına varmadan gırtlağına kadar kire batabilir. Bu durumda bize düşen vazife, Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) tavsiyelerine uyarak şüpheli şeylere karşı bile dikkatli olmaktır. Zira sınırda dolaşan bir insan, her an yasak alana geçebilir, bir mayına basıp helâk olabilir. Öyle bir yere adım atar ki bir süre sonra kendini Lût Gölü'nün dibinde bulur. Merkezdeki küçük bir inhiraf biraz ileride kocaman bir açı meydana getirir. Öyle ki kişi nereden ayrıldığını dahi göremeyecek hâle gelir. Durduğu yerle durması gereken yer arasındaki mesafe doğuyla batı arasındaki mesafe kadar açılır.

Çok kaygan zeminde durduğumuz ve her an düşme tehlikesiyle karşı karşıya olduğumuz hâlde çoğumuz itibariyle kendimize bakmıyor ve sürekli başkalarını suçluyoruz. Oysaki başkalarının kusurlarıyla meşgul olan, kendi inhiraflarını göremez. Herkeste leke arayan biri, kendisi pislik içine batsa bile bunu hissedemez. Öyle insanlara rastladım ki, ona göre herkes günahkâr. Ağzını açtığında şikâyet etmedik kimse bırakmıyor. Böyleleri, biraz hissiyatlarını hesaba katıp idare ettiğinizde sizinle birlikte yürürler fakat azıcık üzerlerine giderseniz kaymaları mukadderdir. Bunlar, egolarının altında kalıp ezilmiş bencil tiplerdir. Bize düşen vazife, kendimize dikkat etmenin yanı sıra, her an kayma ihtimali olan bu tür kimselerin de ellerinden tutmak ve düşmelerine meydan vermemektir. Zira iman ve şefkat bunu iktiza eder. Allah inayetini üzerimizden eksik etmesin ve göz açıp kapayıncaya kadar bizi nefsimizle baş başa bırakmasın!

Not: Bu yazı, 12 Şubat 2007 tarihinde yapılan sohbetten hazırlanmıştır.

14.3 GÜNAH DİNLEME - İZLEME – KİTAP TAVSİYELERİ

https://youtu.be/JECbKv6NNOo

(HE Küfür derecesinde bir günah)

https://youtu.be/IIS2nK8ZgwU

(HE Herşeyi Allah yaratiyorsa günah işleyenin suçu ne?)

https://youtu.be/S41zLe0R51A

(HE Haram Lokmanın Neslin üzerindeki Etkisi)

https://youtu.be/gBVz6slyL_g

(Tembel olmak günahmı Emine Eroğlu)

https://youtu.be/wbhZzGkCy7M

(Bilinç altındaki günahları telkin yoluyla yok edebilir miyiz Necdet İçel)

Çağlayan dergisi - Kötü bir Kadının Hikayesi başlıklı yazı.

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-yayinlari-buyuk-gunahlar-murat-karasoy--1014

15. HİCRET

(1 Hafta)

15.1 HİCRET RİSALE

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Mekke’den hicret ettiği ve küffarlar takibe çıktıkları vakit, Sebîr namındaki dağa çıktılar. Sebîr dedi: “Yâ Resulallah, benden ininiz. Korkarım, benim üstümde sizi vururlarsa Allah beni tâzip eder. Onun için korkarım.” Cebel-i Hira çağırdı: يآ رَسُولَ اللّٰهِ اِلَيَّ “Bana gel.” Bu sır içindir ki, ehl-i kalb Sebîr’de havf ve Hira’da da emniyeti hissederler. Bu misalden anlaşılır ki, o koca dağlar birer müstakil abddir, müsebbihtir ve vazifedardırlar. Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâmı tanır ve severler; başıboş değillerdir.

Peygamberimiz (asm) bir insandı, melek değildi, her hali de mu’cize değildi... Üstadımızın da buyurduğu gibi, her hali mu’cize olsaydı; herkes iman etmek zorunda kalacaktı... Dünya darü’l-hikmet olduğundan, Resul-i Ekrem Efendimiz (asm) de sebepler dairesinde hareket ettirilmiştir. Bu şekilde olmasaydı imtihan sırrı bozulurdu. Peygamber olduğunun delili olan mu’cizeleri, gerektiğinde, biiznillah göstertiliyordu... Bu konuyla alâkalı On Beşinci Söz’den bir pasajı da istifadenize sunuyoruz:

“Peygamberimiz (a.s.m.), mucizâtından ve hasâisinden başka, ef’al ve ahval ve etvârında beşeriyette kalıp, beşer gibi âdet-i İlâhiyeye ve evâmir-i tekvîniyesine münkad ve mutî olmuş. O da soğuk çeker, elem çeker, ve hâkezâ... Her bir ahval ve etvârında harikulâde bir vaziyet verilmemiş, tâ ki ümmetine ef’âliyle imam olsun, etvârıyla rehber olsun, umum harekâtıyla ders versin. Eğer her etvârında harikulâde olsaydı, bizzat her cihetçe imam olamazdı, herkese mürşid-i mutlak olamazdı, bütün ahvâliyle rahmeten li’l-âlemîn olamazdı.”(1)

(1) bk. Sözler, On Beşinci Söz’ün Zeyli.

15.2 HİCRET PIRLANTA SERİSİ

15.2.1 Hicretin Sevabı

İ’lâ-i kelimetullah için, nâm-ı celîl-i Nebevî’nin şehbal açması için yapılan hicret çok önemlidir. Devr-i risalet penahide Müslümanlara hicret etmek farzdı. Hicret, âdeta imanın bir gereği gibi telakki ediliyordu. Daha sonraki dönemlerde hicret farz-ı ayn olmaktan çıksa da, farz-ı kifaye olarak farziyetini korumuştur denebilir. Zira her zaman için, dünyanın farklı coğrafyalarında din-i mübin-i İslâm’ı tebliğ ve temsil etme adına en azından bir zümrenin yerini yurdunu arkada bırakarak hicret etmesi gerekebilir. Şayet bugüne kadar Müslümanlar dolu dizgin dünyanın dört bir yanına hicretler tertip edebilselerdi, nice insanın kültür dünyamızla tanışmasına vesile olurlardı.

Bu sebeple özellikle peygamber yolunun yolcuları, her zaman hicrete açık durmalıdırlar. Biz, kimse hakkında suizan edemeyiz. “Falan kişi niye hicret etmiyor, neden durduğu yerde duruyor?” diyemeyiz. Fakat Kur’ân ve Sünnet’in konuyla ilgili yaklaşımı ortadadır. Bize göre dünyanın her yeri tohum ekmeye müsait verimli arazi gibidir. Bu yüzden oturup kalkıp elimizdeki tohumları saçabileceğimiz müsait zeminler aramalıyız. Sürekli himmetimizi yüksek tutup, “Acaba tohum saçmadığımız bir yer kaldı mı?” düşüncesiyle oturup kalkmalıyız. Efendimiz’in (sallallâhu aleyhi ve sellem), “Benim adım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır.” (Ahmed b. Hanbel, Müsned 28/155) müjdesini gerçekleştirme adına buzullara bile tohum saçmalıyız. Oralarda insan yoksa penguenler, alabalıklar istifade eder.

Attığımız tohumlar bizim dönemimizde rüşeyme dönüşmeyebilir, fidan olmayabilir, yaptıklarımızın neticesini göremeyebiliriz. Bu, çok da önemli değildir. Önemli olan, bizim vazifemizi yerine getirmiş olmamızdır.

Bir âyet-i kerimede şöyle buyruluyor: إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَةَ اللهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ "İman edip (gerektiğinde) Allah yolunda hicret ve mücahede edenler, Allah'ın rahmetini umabilirler. Allah çok affedicidir, merhamet ve ihsanı boldur." (Bakara sûresi, 2/218) Burada hicret etme, Allah yolunda mücahede etmenin (insanların Allah'la aralarındaki engelleri bertaraf ederek gönüllerin Allah'la buluşmasını sağlamanın) önünde zikredilmiştir. Dolayısıyla ister yurt içinde, isterse yurt dışında bir yere yapılmış olsun, Allah yolunda gerçekleştirilen bir hicretin, Allah katında kıymeti büyüktür. Hicret, insanı hizmet etmeye motive eder. İnsan için âdeta bağlayıcı bir yönü vardır. Muhacir, kendi kendine hep, "Ben buraya boşuna gelmedim. Benim bir gaye-i hayalim var. Onu gerçekleştirmek için buraya geldim." der, yapması gerekli olan hizmetlere odaklanır. Eğer muallim olarak geldiyse, en güzel şekilde mesleğini icra etmeye çalışır. Bir iş adamı olarak geldiyse, kendisinden beklenilen hizmetleri deruhte eder. Kısacası hicret mülahazası onun bütün hayatını kontrol altına alır. Muhacir olarak ne yapması gerekiyorsa onu yapmaya teşvikçi olur.

Bir insanın yurdunu yuvasını, anasını babasını arkada bırakıp, daussıla duygusunu ve nostaljilerini bastırıp hicret etmesi hiç de kolay değildir. Fakat unutmamak gerekir ki nefse ağır gelen amellerin sevabı da zorluğu nispetinde fazla olur. Kısa süreliğine turistik maksatlarla farklı beldelere seyahat etmek nefsin hoşuna gider. Fakat i'lâ-i kelimetullah düşüncesiyle bir daha dönmemek üzere hicret etmek çok zordur. İnsanın, içindeki sevgiye ve bağlılıklara rağmen, hissedeceği özleme takılmadan ailesini, vatanını, alıştığı mekânları terk edebilmesi büyük fedakârlık ister. İşte içinden gelmediği hâlde böyle bir fedakârlık ortaya koyabilen kimsenin uhrevi kazancı da çok farklı olacaktır.

15.3 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

HE :

https://youtu.be/QIjoA9kPQbY (Hicret edin Hayat Bulun)

https://youtu.be/jE0Mc99D36Q (Cebri Hicret)

https://youtu.be/4-jCXPTZ89w (Mukaddes Göç Kutsal Çile)

https://youtu.be/cEO_ZoLNxPs (Hicret içinde Vuslat Vuslat içinde Hicret) İlahi

https://youtu.be/Tg8W5GPUn9Y (Göçtür Umranlar Kuran) Süleyman Sargı

https://youtu.be/-WNK6NjyZFk (Necdet İçel) Hicret Edilen yerlerde Dil öğrenme

Çağlayan dergisi İsmet Macit'in Hicret ile ilgili yazısı

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?rehber-yayinlari-mukaddes-goc-hicret-ali-demirel--496

16. HAYA

(1 Hafta)

16.1 HAYA AYET - HADİS

Nur/ 30. (Resûlüm!) Mümin erkeklere, gözlerini (harama) dikmemelerini, ırzlarını da korumalarını söyle. Çünkü bu, kendileri için daha temiz bir davranıştır. Şüphesiz Allah, onların yapmakta olduklarından haberdardır.

Nur/31. Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini (harama bakmaktan) korusunlar; namus ve iffetlerini esirgesinler. Görünen kısımları müstesna olmak üzere, zinetlerini teşhir etmesinler…

* İbnu Mes'ud (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Allah'tan hakkıyla hayâ edin!" buyurdular. Biz: "Ey Allah'ın Resûlü, elhamdülillah, biz Allah'tan hayâ ediyoruz" dedik. Arıcak O, şu açıklamayı yaptı.: "Söylemek istediğim bu (sizin anladığınız haya) değil. Allah'tan hakkıyla haya etmek, başı ve onun taşıdıklarını, batnı ve onun ihtivâ ettiklerini muhafaza etmen, ölümü ve toprakta çürümeyi hatırlamandır. Kim ahireti dilerse dünya hayatının zinetini terketmeli, âhireti bu hayata tercih etmelidir. Kim bu söylenenleri yerine getirirse, Allah'tan hakkıyla haya etmiş olur. "

* Zeyd İbnu Talha İbnu Rükâne (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Her bir dinin kendine has bir ahlâkı vardır. İslâm'ın ahlâkı hayadır."

* Hz. Enes (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Edebsizlik ve çirkin söz girdiği şeyi çirkinleştirir. Hayâ ise girdiğn şeyi güzelleştirir."

* Ebu Bekre radıyallahu anh anlatıyor: "Resülullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Haya imandandır. İman (sahibi) ise cennettedir. Hayasızlık (ve bundan kaynaklanan kabalıklar, çirkin ve kırıcı sözler) cefa (eziyet, zulüm, haksızlık)dan bir parçadır. Cefa (eden de) cehennemdedir."

16.2 HAYA PIRLANTA SERİSİ

Çekingenlik ve utanma da demek olan hayâ; sofiye ıstılahında, Allah korkusu, Allah mehâfeti ve Allah mehâbetiyle O'nun istemediği şeylerden çekinmek ma'nâsına gelir. Böyle bir hissin, insan tabiatında bulunan hayâ duygusuna dayanması, şahsı, edep ve saygı mevzuunda daha temkinli, daha tutarlı kılar. Temelde böyle bir hissi bulunmayan veya yetiştiği çevre itibariyle onu yitiren şahıslarda hayâ duygusunu geliştirmek zor olsa gerek. Evet, yukarıdaki işaretlerden de anlaşıldığı gibi hayâyı ikiye ayırmak mümkündür:

1. Fıtrî hayâ ki, buna hayâ-i nefsî de diyebiliriz; insanı pek çok ar ve ayıp sayılan şeyleri işlemekten alıkor.

2. Îmândan gelen hayâdır ve İslâm dîninin önemli bir derinliğini teşkil eder.

Fıtrî hayâ, İslâm dîninin rûhundaki hayâ ile beslenip gelişince ar ve ayıplara karşı en büyük mânia teşekkül etmiş sayılır. Tek başına kaldığı zaman, bazı ahvâl ve şerâit altında sarsılır, yırtılır, hatta bazan bütün bütün yıkılabilir. Evet, insan tabiatında bulunan bu sıkılma ve çekinme hissi, " Allah'ın kendisini gördüğünü bilmez mi?"(Alak, 96/14) gibi âyetlerle anlatılan îmân şuuruyla. " - Şüphesiz Allah, sizin üzerinizde her şeyi görüp gözetendir"(Nisâ, 4/1) misillü

beyanlarla ifâde edilen ihsan anlayışıyla beslenmezse uzun ömürlü olamaz. Olamaz, zira hayânın hem var olup gelişmesi hem de devam ve temâdisi îmâna bağlıdır.

Bu münâsebeti Hz. Seyyidü'l-Enâm (sav), ashâbından birinin diğerine, hayâyla alâkalı nasihatlarını duyunca: " - Bırak onu, hayâ îmândan gelir." Diğer bir ifâdelerinde: " - Îmân yetmiş şu kadar şûbeden ibârettir, hayâ da îmândan bir şûbedir" buyururlar. Bu itibarla diyebiliriz ki; fıtrî hayâ, tıpkı insan tabiatında saklı bulunan diğer iyilik nüveleri gibi, insanı insan yapan ma'rifet dinamikleriyle beslendiği ve takviye edildiği ölçüde gelişir, kalbî ve rûhî hayâtın bir buudu hâline gelir ve nefsin pek çok bâlâpervâzâne isteklerine sed çeker ve engeller. Aksine bu duygu îmân ve ma'rifetle geliştirilemez, ihsan şuuruyla takviye edilemez; takviye edilmek şöyle dursun nefsânîlik gayyâlarında açılıp-saçılarak köreltilecek olursa, fert ve toplum plânında insanı insanlığından utandıran yırtıklıklar ve sürtüklükler kaçınılmaz olur.

İnsanlığın İftihar Tablosu, hayâ âbidesi aleyhi ekmelüttehâyâ Efendimiz, bu hususa temas eder ve " - Hayâsız olduktan sonra istediğini yap!" buyurur. Hayâ ve hayat birbirine bakan kelimelerdir ve bu yakınlıktan, kalbin ancak, îmân ve ma'rifet sağnaklarıyla beslendiğinde hayattar kalabileceği esprisini çıkarmak mümkündür. Evet hayat kendi dinamikleriyle, hayâ da kendi dinamikleriyle var olur ve yaşar. Yoksa her ikisi için de inkıraz kaçınılmazdır.

Hz. Cüneyd'e göre hayâ, Cenâb-ı Hakk'ın üzerimizdeki maddî-ma'nevî nimetlerini idrâk etmenin yanında eksiklerimizin ve kusurlarımızın endişesini yaşamaktır. Zünnûn'a göre, sürekli gönüllerimizde olumsuz davranışların dehşetini duymak, duyup yönümüzü bir kere daha kontrol etmektir. Bir başkasına göre insanın, Cenâb-ı Hakk'ın gizli-açık herşeye nigehbân olmasına göre hayatını tanzim edip onun kendisine olan muâmelesini esas alarak yaşamasıdır ki, bir İlâhî eserde bu husus hatırlatılarak şöyle buyurulmaktadır:†" -İnsanoğlu! Sen Benden hayâ ettiğin sürece insanlara ayıplarını unuttururum." Bu arada Cenâb-ı Rabbi'l-İzzet'in, Hz. Îsâ'ya: " -Yâ Îsa evvelâ nefsine nasihatte bulun, o bu nasihati kabul ederse halka va'zet; yoksa benden utan!" şeklindeki sözünü de kaydedebiliriz.

Hayâ mevzuunda daha değişik tasnifler de vardır. Bu cümleden olarak: Affına ferman geleceği âna kadar, Hz. Âdem'in tavırlarından dökülen suçluluk hayâsı. Gece-gündüz ara vermeden Cenâb-ı Hakk'ı tesbih ettikleri halde: "- Sana hakkıyla ibâdet edemedik" diyen meleklerin taksîr hayâsı. Ma'rifet erbâbının onca derinliklerine rağmen: "- Seni hakkıyla bilemedik" sözleriyle solukladıkları iclâl hayâsı. Hayatlarını kendi arzu ve isteklerinden tecerrüd ufkunda seyahatle sürdüren ruh ve kalp insanlarının her zaman duyup hissettikleri heybet hayâsı. Her an kurb içinde bu'd; bu'd içinde de kurb televvünüyle, sonsuz uzaklıklarında sonsuz yakınlığı duyan yakîn insanlarının minnet hayâsı. Hz. Mahbûb'u sevilmesi gerektiği ölçüde sevememe endişesinden kaynaklanan vefâsızlık hayâsı. duâ ve talep makamında istediklerini iyi seçememiş olma tedirginliğini taşıyanlarda ihlâsı ihlâl hayâsı. Her zaman ahsen-i takvime mazhariyetlerinin şuurunda olan yüksek ruhların, mazhariyetleriyle te'lif edemedikleri "pes" işler karşısında hissettikleri gayret hayâsı sayılabilir.

Hayâda ilk mertebe, insanın kendisine, Hakk'ın nazarıyla bakmasıyla başlar. Bir insanın, O'nun ölçüleri ve O'nun murâkabesi açısından kendini yakın takibe alması onda temkin derinlikli bir hayâ hâsıl eder ki, böyle bir insan duygu ve düşünceleriyle hep diri sayılır. İkinci mertebe; kurbet ve maiyyet şuuruyla mebsûten mütenâsiptir ve: " - Nerde olursanız O sizinle berâberdir"(Hadîd, 57/4) ufkunda seyahat edenlere müyesserdir ki, bu hususla alâkalı Efendiler Efendisi'nin şöyle buyurduğunu naklederler: " - Allah'a karşı olabildiğince hayâlı davranın! Allah'a karşı

gerektiği ölçüde hayâlı olan, kafasını ve kafasının içindekilerini, midesini ve midesindekilerini kontrol altına alsın! Ölüm ve çürümeyi de hatırından dûr etmesin! Âhireti dileyen dünyanın sûrî güzelliklerini bırakır. İşte kim böyle davranırsa, o Allah'tan hakkıyla hayâ etmiş sayılır."

Üçüncü mertebe; " - En son durak Rabbindir"(Necm, 53/42) hedefine ulaşma yolunda, rûhî ve kalbî hayâtın şühûd enginliklerinin sezilmesiyle gerçekleşir ve seyr-i rûhânînin kanatları altında sonsuza kadar sürer gider. Bir insanın gerçek insanlıktan nasîbi, hayâdan hissesi ölçüsündedir. Eğer Hakk yolcusu, menfî- müsbet bütün teşebbüslerinde başını sonsuza çevirip davranışlarını ötelere göre ayarlayamıyor, mahviyet içinde iki büklüm olup edeple yaşayamıyorsa, onun mevcûdiyeti bir bakıma kendisi için ar, başkaları için de bârdır. Bu mülâhazaya binâendir ki: " -Hayır hayır Allah'a yemin ederim ki, hayâ sıyrılıp gittiği zaman, ne hayatta ne de dünyada hayır kalır" demişler.

Hayâ, İlâhî bir ahlâk ve bir Allah sırrıdır. Eğer insanlar onun nereye taalluk ettiğini bilselerdi daha temkinli olur ve daha titiz davranırlardı. Bu hususu tenvir edecek şöyle bir vak'a naklederler: Cenâb-ı Hakk mahşerde hesâba çektiği bir ihtiyara: "-Niçin şu günahları işledin?" diye sorar. O da inkâra saparak günah işlemediğini söyler. Bunun üzerine Hz. Erhamürrâhimîn: -"Öyle ise onu cennete götürün" buyurur. Bu defâ da melekler araya girerek: -"Yâ Rab, bu insanın şu günahları işlediğini siz biliyorsunuz" derler. Allah da onlara: -"Evet öyledir ama ümmet-i Muhammed'den biri olarak ağaran saçına-sakalına baktım; ayıbını yüzüne vurmaya hayâ ettim" fermân eder. Kenz'in rivâyetine göre; Cibrîl bu haberi Efendimiz'e iletince, o şefkat ve hayâ insanının gözleri dolar, ağlar ve şöyle buyurur: "Cenâb-ı Hakk ümmetimin ak sakallılarına azap etmekten hayâ ediyor da ümmetimin ak sakallıları günah işlemekten utanmıyorlar." Hâsılı: "-Hayiy, Cenâb-ı Hakk'ın isimlerindendir. Bunun böyle olduğu hadisle sâbittir. Öyleyse gel, sen de bundan nasîbini al!"

16.2.1 MELEKLERİN HAYA ETTİĞİ İNSAN

Hazreti Aişe (r.a) anlatıyor: Allah'ın Resulü benim odamda oturmakta iken, Hazreti Ebu Bekir içeriye girmek için izin istedi. Efendimiz (a.s.) halini değiştirmeden girmesine izin verdi. Kendisi ile görüştü. Sonra Hz. Ömer izin istedi. Ona da, aynı hal üzerine, girmesi için izin verdi ve konuştu. Sonra Hz. Osman girmek için izin istedi. Bu sefer Efendimiz (a.s.) kalkıp oturdu. Elbisesini düzeltti. Bundan sonra Hz. Osman'nın girmesi için izin verildi ve kendisi ile konuştu. Sonra Hz. Aişe, Allah'ın Resulüne dedi ki: "Ya Resulallah, Ebu Bekir geldi, fazla bir davranışta bulunmadın. Hz. Ömer girdi, ona da aynı şekilde davrandın. Fakat Hz. Osman girince, kalkıp oturdun ve elbiseni düzeltip vaziyetini düzelttin," dedi. Bunun üzerine efendimiz (a.s.) şöyle buyurdular: "Ey Aişe, meleklerin bile kendisinden haya ettiği bir kimseden haya etmeyeyim mi?

16.2.2 RABBE KARŞI HAYA

Fudayl b. İyaz der ki: - İnsanlardan utandığın için perdeni kapatıyor ve kapını kilitliyorsun da kalbindeki Kur'an'dan ve kendisi için hiçbir şeyin gizli olmadığı Allah'dan utanmıyorsun. Eski büyüklerden biri oğluna nasihat ederken şöyle dedi: - Yavrum, nefsin seni büyük bir günah işlemeye çağırınca gözlerini göğe çeviriver de orada

bulunandan utan. Eğer böyle yapmazsan gözlerini yere doğru çeviriver de orada bulunanlardan utan. Eğer ne gökte olandan korkmaz ve ne de yerde bulunandan utanmazsan, o zaman kendini hayvanlardan biri olarak say.

16.2.3 PEYGAMBERLERİN HAYASI

1- Eyyub (a.s.)'ın hayası:

Vücudunu senelerce yara bere içersinde kalmasına rağmen; hayasından, "bana şifa ver ve beni iyileştir" demiyor da durumunu yüce Mevla'ya arz etmekle yetiniyor ve şöyle tazarru ile nidada bulunuyor: "Ey Rabbim, bana zarar (dert) dokundu. Ve (biliyorum ki) sen merhametlerin en merhametlisisin" (Enbiya- 83)

2- Yusuf (a.s.)'ın hayası:

Kur'an-ı Kerim'de: "Eğer (Yusuf (a.s.)) Rabbinin burhanını görmemiş olsaydı…" (Yusuf-24) buyurulmaktadır. Kötülük yapmak isteyen Zeliha odanın içinde bulunan putun yüzünü örttü. Yusuf (a.s.) sebebini sorduğunda " o benim tanrımdır. Onun gözleri önünde fenalık yapmaktan utanırım" dedi. Buna karşılık olarak Yusuf (a.s.) da şöyle dedi: "Sen fani ve batıl olan tanrılardan utanıyorsun da; ben alemlerin Hak, Ebedi ve Yüce Rabbi olan Allah'tan daha çok utanmalı değil miyim? İşte ben de O'ndan haya ediyor ve bu yüzden fenalık yapmıyorum ve yapmayacağım da."

3- Yunus (a.s.)'ın Hayası:

Gece karanlığında, denizde balığın karnına düştüğünde o en korkunç bir halde iken bile hayasından "beni kurtar" demiyor da, şöyle nida ve münacatta bulunuyordu: "Senden başka ilah yoktur, Sen eksikliklerden uzaksın; yücesin, şüphesiz ki, ben zulmedenlerden oldum" (Enbiya-87)

4- Hz. İsa (a.s.)'ın Hayası:

Ahirette Cenab-ı Hakk'ın "Ey Meryemoğlu İsa, sen mi insanlara: Beni ve annemi Allah'tan başka iki tanrı edinin, dedin?" (Maide-116) hitabına karşılık; Hz. İsa (a.s.) hayasından " hayır ben böyle bir şey demedim" demiyecek de "Eğer söylemiş isem şüphesiz sen onu biliyorsundur" diyecektir. Bu ise Allah'a karşı hayanın ne demek olduğunu ve nasıl olması gerektiğini açıkça gösteriyor.

5- Resul-i Ekrem (s.a.s.)'in hayası:

Bir rivayette Mirac esnasında Mescid-i Aksa'da iken Cebrail (a.s.) "Ya Resulullah peygamberlerin ruhlarına sor bakalım Cenab-ı Hakk'tan başka ilah var mıdır?" teklifinde bulununca: Resulullah (s.a.s.) "hayır sormam. Çünkü şüphelenmiyorum" demiş ve Allah'a karşı gerçek imanın gerçek marifetin ve gerçek hayanın ne demek olduğunu göstermişti.

16.2.4 HAYA DUYGUSU FITRİ Mİ MUKTESEB Mİ?

Bu hususu açıklama sadedinde İbnu Hacer, "Haya imadan bir şubedir" hadisine atıf yaparak bir sual sorar ve sonra cevabını verir: -Eğer "Haya fıtrattan gelen bir huydur, nasıl olur da imanın bir şubesi olur?" dersen, cevaben

deriz ki: haya bazen garizi yani fıtri ve yaratılıştan, bazan da tahallukidir, yani irade ile kazanılır. Ancak şeriatın isteğine uygun olarak kullanılması iktisaba, bilgiye ve niyete muhtaçtır. Böylece hayanın niyet ve gayretle kullanılması, taate sevkedici, masiyet işlemekten menedici olması, onu imandan bir parça kılar. Hiçbir zaman : "haya vardır, hak söylemekten veya hayır işlemekten mani olur" denemez. Zira böylesi bir haya anlayışı şer'i değildir.

16.2.5 BESMELE

Bişr-i Hafi. Evliyânın büyüklerinden. Genç. Günah çukuruna düşmüş yuvarlanıyor yuvarlandıkça batıyor... Bir gün Gecesini içki masalarında sabahladığı bir gecenin günü. Sarhoş. Evinin yolunu tutturmuş, gidiyor, gitmeye çalışıyor. Yürüyor. O da ne? Bir kağıt, üstünde Besmele yazılı bir kağıt. İçi cız ediyor. Eğiliyor. Çamurların içinden Besmele yazılı kağıdı alıyor. Hiç Allah'ın ismi yerde olur mu, çamurlar içinde olur mu, bin bir düşünce bin bir ah ediş. Kağıdı öpüyor, çamurlarını siliyor, temizliyor, evine götürüyor, güzel kokulara sürüyor ve evinin en güzel yerine asıyor. O gece âlim bir zât bir rüyâ görür. Rüyâda,'' Git, Bişr'e söyle! İsmimi temizlediği gibi onu temizlerim. İsmimi büyük tuttuğu gibi büyültürüm. İsmimi güzel kokulu yaptığı gibi, onu güzel ederim. İzzetime yemin ederim ki, onun ismini dünyada ve âhirette temiz ve güzel eylerim'' denildi. Bu rüyâ, üç defa tekrar etti. Rüyâ gören kimse, sabah olunca, Bisr-i Hafi'yi arayıp meyhanede buldu. Mühim haberim var diye içeriden çağırdı. Bisr geldiğinde, gelen zâta dedi ki: -Kimden haber vereceksin? -Sana Allahu telâdan haber vereceğim. Bunu duyan Bisr, ağlamaya başladı ve sordu: -Bana kızıyor mu, şiddetli azap mi yapacak? Rüyâyı sonuna kadar dinleyince arkadaşlarına dönüp söyle söyledi: -Ey arkadaşlarım! Beni çağırdılar, bundan sonra bir daha beni buralarda göremeyeceksiniz. O zâtin yanında hemen tövbe etti. Bu anda ayağında ayakkabı bulunmadığı için, hiç ayakkabı giymedi. Sebebini soranlara,''Söz verdiğim zaman yalın ayaktım, şimdi giymeğe hayâ ederim'' derdi. Ayakkabı giymediği için kendisine ''Hafi'' (yalınayak)denilmiştir.

16.3 DİNLEME – İZLEME – KİTAP TAVSİYELERİ

M. Fethullah Gülen Hocaefendi - Bir İnsan Nefsini Tam Anlamıyla Nasıl Yenebilir? - YouTube

Hz Ömer dönemindeki iffetli genç - YouTube

Hocaefendi - İffetli Yaşamak İçin Ne Yapacağız - YouTube

M. Fethullah Gülen Hocaefendi - Harama bakmama, İffetli yaşama - YouTube

VAAZ - (Haram ve Müstehcen) - YouTube

[Kırık Testi] İrşad Mesleği ve İffet Surları – YouTube

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-yayinlari-gozumu-haramdan-nasil-korurum-m-yusuf-guven--997

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-yayinlari-iffet-kahramanlari-musa-hub--1016

Ali Demirel İffet Ya Hu

17. İRADE

(2 Hafta)

17.1 İRADE PIRLANTA SERİSİ

17.1.1 İRADE

İrade-i Külliyenin yalnız ve yalnız Allah'a ait olduğu Kur'ân-ı Kerim'de beyan olunmuştur. Bunun yanı sıra, cüz'î iradenin insana verildiği de malumdur. Hâl böyle olunca, günah işleyen bir kişi kendi iradesine uyarak mı günah işler, yoksa Cenâb-ı Hakk'ın İrade-i Külliyesi mi günah işletir? Meselenin kısaca ifadesi şudur: İnsanın elinde irade vardır. Biz buna ister cüz'î irade, ister meşiet-i beşeriye, isterse insanın kesb gücü diyelim. Cenâb-ı Hakk'ın yaratmasına da, küllî irade, halketme kuvveti yani kudret, irade ve tekvinin tasarrufu diyelim. (Bunlar Allah'ın sıfatlarıdır). Mesele, Cenâb-ı Hakk'a ait yönü ile ele alındığında, âdeta, Cenâb-ı Hak zorluyor da, olacak şeyler öyle oluyor, şeklinde anlaşılır ve bu suretle de, işin içine cebir giriyor. Mesele, insana ait yönüyle ele alındığı zaman ise, insan kendi işlerini kendi yapıyor, şeklinde anlaşılıyor ki, o zaman da işin içine "Herkes kendi fiilinin hâlıkı" düşüncesinden ibaret olan Mutezilî düşünce giriyor.

Kâinatta olup biten her şeyi Allah yaratır. Bu soruda "küllî irade" diye geçen şey de işte budur. Hatta, "Sizi de, işinizi de, Allah yarattı.."[1] Yani sizin de, sizden sâdır olan ef'âlin de hâlıkı yalnız Allah'tır. Meselâ: Siz bir taksi yapsanız, bir ev inşa etseniz, bu işleri yaratan Allah'tır. Siz ve ef'âliniz Allah'a aitsiniz. Ama ortaya gelen bütün bu işlerde, size ait bir husus da vardır ki, o da kesb ve mübâşerettir. Bu ise âdî bir şart ve basit bir sebeptir. Tıpkı dünyaları aydınlatacak dev bir elektrik şebekesinin düğmesine dokunmak gibi... Bu durumda "Sizin hiçbir şeyiniz, hiçbir müdahaleniz yok." denemeyeceği gibi, işin tamamen size ait olduğu da söylenemez. İş tamamıyla Allah'a aittir. Fakat, Allah size ait bu işleri yaratırken, sizin cüz'î müdahalenizi de âdi şart olarak kabul buyurmuş ve yapacağı şeyleri onun üzerine bina etmiştir.

Meselâ: Şu câminin içindeki elektrik mekanizmasını, Allah kurmuş; işler ve çalışır hâle getirmiştir. Yeniden bunu tenvir etme işi, ameliyesi de Allah'a aittir. Elektron akımlarından bir ışık meydana getirme, câmiyi tenvir etme birer fiildir. Ve bunlar da "Nuru'n-Nur, Münevviru'n-Nur, Musavviru'n-Nur" olan Hz. Allah'a (c.c.) aittir. Ama bu câminin aydınlanması mevzuunda, sizin de bir mübâşeretiniz vardır; o da Allah'ın kurduğu bu mekanizmada, Allah'ın ayarladığı düğmeye sadece dokunmanızdır. Sizin irade ve takatınızın çok fevkinde, o mekanizmanın tenvir vazifesi yapması ise tamamen Allah'a aittir. Bir numune daha arz edelim: Meselâ; hazırlanıp, işler, çalışır, yürür hâle getirilmiş bir makine düşünelim ki; sadece çalıştırmak için onun düğmesine dokunma vazifesi, size verilmiş. O makineyi harekete getirmek ise, onu kuran ve inşa eden Zât'a mahsustur. Binaenaleyh, beşere ait bu küçük mübâşerete, "kesb" veya "Cüz'î irade" diyoruz. Allah'a ait olana ise "halk etme, yaratma" diyoruz. Ve böylece bir irade inkısâmı karşımıza çıkıyor:

A) Küllî irade,

B) Cüz'î İrade.

İrade dediğimiz ki; murat etme, dileme demektir, bu tamamen Allah'a aittir. "Allah'ın dilediğinden başkasını dileyemezsiniz."[2] Bu husus, yanlış anlaşılmasın. Biz böyle düşünürken, kulun da "Bir parmak dokundurma denecek kadar iradesi vardır." diyerek, tamamen cebrî bir determinizmden uzaklaşmış bulunuyoruz. İşi meydana getiren

Allah'tır, derken de, Mûtezile mezhebi ve rasyonalistler gibi düşünmediğimizi gösteriyoruz. Bu suretle de ne Ulûhiyetinde, ne de Rubûbiyetinde Allah'a eş ve ortak koşmamış oluyoruz. Allah (c.c.) nasıl ki, Zâtında birdir; icrâatında da birdir..işini başkasına yaptırtmaz. Allah (c.c.) her şeyi kendisi yaratmıştır. Fakat, teklif, imtihan gibi birtakım sırlar ve hikmetler için, beşerin mübâşeretini de şart-ı âdî olarak kabul buyurmuştur.

Meseleyi daha fazla tenvir için, bir büyük zâtın bu mevzûda irat ettiği bir misali sunmak istiyorum. Diyor ki: "Sen bir çocuğun isteğiyle, onu kucağına alsan; sonra sana dese ki; beni falan yere götür; sen de onu oraya götürsen; o da orada üşüyüp hastalansa..sana: "Beni niye buraya getirdin!" diye itirazda bulunabilir mi? Tabiî ki bulunamaz. Çünkü; kendisi istedi. Üstelik ona: "Sen istedin!" diyerek iki de tokat vurursun. Şimdi bu hususta çocuğun iradesi inkâr edilebilir mi? Elbette edilemez. Zira; o talep etti ve istedi. Ama onu oraya götüren sensin... Hastalanmayı da, çocuk kendisi yapmadı. Belki ondan sadece bir talep sâdır oldu. Binâenaleyh, burada hastalığı verenle oraya götüren ve bu işi talep eden birbirinden ayrılmış olur. Biz kadere ve insanın iradesine bu mânâ ve bu anlayışla bakarız. " İşin doğrusunu her şeyi takdir eden bilir.

Cebrî determinizm: Hürriyeti redde-den, aynı şartlar altında, aynı sebep-lerin aynı sonuçları doğuracağını iddia eden ekol

Cüz'i irade: Cenab-ı Allah tarafından insanlara verilen irade

İnkısâm: Bölünme, kısımlara ayrılma

İrade-i külliye: Cenab-ı Hakk'ın engin, sınırsız iradesi

Kesb: Kazanmak, edinmek

Meşiet-i beşeriye: İnsanın dilemesi, istemesi

Mu'tezile: Kaderi inkar eden, aklî esaslara dayalı bir din felsefesi mey-dana getiren itikadî mezhep

Mu'tezilî düşünce: Kaderi inkar eden, akli esasları ön planda tutan düşünce tarzı

Mübâşeret: Bir işe girişme, başlama

Nur'un nur: Pürnur, nurun ta kendisi

Sâdır olan: Çıkan, meydana gelen, zuhur eden

Tekvin: Yaratma, vücuda getirme, hasıl etme

[1] Sâffât sûresi, 37/96

[2] İnsan sûresi, 76/30

Kur'ân-ı Kerim'de "Allah kimi şaşırtırsa (dalâlete iterse) artık onu yola getiren olamaz. Ama kime de Allah yol göstermişse (hidayet ederse) onu saptıran olamaz." (Zümer, 39/36-37) deniliyor, hem de "İnsanoğluna akıl, fikir

verdim, iradesini kendi eline bıraktım, ayrıca doğru yolu da eğri yolu da gösterdim. Hangisinden giderse gitsin." (Kehf, 18/29) deniliyor. Bunlar nasıl telif edilir? Bu soruda iki şık var:

Birincisi; Cenâb-ı Hak küllî iradesiyle nasıl diliyorsa, öyle mi oluyor; yoksa insan kendi iradesiyle mi yapıyor? Bu sorudaki âyet meâlen şöyledir: "Allah kimi şaşırtırsa (dalâlete iterse) artık onu yola getiren olamaz. Ama kime de Allah yol göstermişse (hidayet etmişse) onu saptıran olamaz."[1] Mânâ olarak, hidayet: Doğru yol, rüşd, nebîlerin gittiği istikametli şehrahdır. Dalâlet ise, sapıkların yolu; doğru yolu kaybetme ve istikametten ayrılma demektir. Dikkat edilirse, bunların her ikisi de birer iş, birer fiildir. Ve beşere ait yönü ile birer üf'ûle, birer fonksiyondur. Bu itibarla, bunların her ikisini de Allah'a vermek iktizâ eder. Arz ettiğimiz gibi, her fiil Allah'a râcîdir. Ona râcî olmayan hiçbir iş gösterilemez. Dalâleti, Mudill isminin iktizâsıyla yaratan, hidâyeti, Hâdi isminin tecellîsine bağlayan ancak Allah (c.c.)'dir. Evet, ikisini veren de Hak'tır. Ama, bu demek değildir ki; kulun hiçbir dahli, mübâşereti olmadan, Allah tarafından cebren dalâlete itiliyor veya hidâyete sevk ediliyor da, o da ya dâll (sapık) veya râşit (dürüst) bir insan oluyor. Bu meseleyi kısaca şöyle anlamak da mümkündür. Hidâyete ermede veya dalâlete düşmede, bir ameliye ne kadarsa; meselâ: Bu iş on ton ağırlığında bir iş ise, bunun aşr-ı mişârını dahi insana vermek hatadır. Hakiki mülk sahibi Allah'tır ve o iş mutlaka mülk sahibine verilmelidir.

Müşahhas bir misal arz edeyim: Allah hidayet eder ve hidayetinin vesileleri vardır. Camiye gelmek, nasihat dinlemek, fikren tenevvür etmek, hidayetin birer yoludur. Kur'ân-ı Kerim'i dinlemek, mânâsını tetkik edip derinliklerine nüfuz etmek de hidâyet yollarındandır. Resûl-i Ekrem'in (s.a.s.) Huzur-u Risâlet-Penâhilerine gitmek, rahle-i tedrisi önünde oturmak, onu can kulağı ile dinlemek; keza, bir mürşidin rahle-i tedrisi önünde oturmak, onun cennetâsâ iklimine girmek, onun gönülden ifade edilen sözlerine kulak vermek ve ondan gelen tecellîlere gönlünü mâkes yapmak, hidâyet yollarından birer yoldur. İnsan bu yollarla, hidâyete mübâşeret eder. Evet, câmiye geliş küçük bir mübâşeret olsa da, Allah (c.c.) camiye gelişi hidâyete vesile kılabilir. Hidâyet eden Allah'tır; fakat, bu hidâyete ermede Allah'ın kapısını, "kesb" unvanıyla döven kuldur.

İnsan, demhâneye, meyhâneye, puthâneye gider; böylece "Mudill" isminin kapısının tokmağına dokunmuş ve "Beni saptır." demiş olur. Allah da murat buyurursa onu saptırır. Ama dilerse engel çıkarır, saptırmaz. Dikkat buyurulursa, insanın elinde o kadar cüz'î bir şey vardır ki, bu ne o hidâyete ne de dalâlete hakiki sebep olacak mahiyette değildir.

Şöyle bir misal arz edeyim: Siz, Kur'ân-ı Kerim'i ve va'z ü nasihati dinlediğiniz keza, ilmî bir eser okuduğunuz zaman, içiniz nura gark olur. Hâlbuki bir başkası minarenin gölgesinde ezân-ı Muhammedîyi duyarken, va'z ü nasihati işitirken, hatta en içten münâcatlara kulak verirken rahatsız ve tedirgin olur da; "Bu çatlak sesler de ne?" diye ezanlar hakkında şikayette bulunur. Demek oluyor ki; hidâyet eden de, dalâleti veren de Allah'tır (c.c.). Ama bir kimse dalâletin yoluna girdiyse, Allah (c.c.) da, binde 999,9 ötesi kendisine ait işi yaratır; -tıpkı düğmeye dokunma gibi- sonra da insanı, dalâlete meyil ve arzusundan ötürü ya cezalandırır, veya affeder.

Aşr-ı mişar: Onda bir

Mudill: Dalalete düşüren, saptıran

Râcî: Nisbet ve ilgisi bulunan, dokunan, dair

Şehrah: Doğru yol.

[1] Zümer sûresi, 39/36, 37; Ayrıca bkz. Kehf sûresi, 18/17; Müslim Cuma 45; Tirmizi Cuma 16; Nesaî Cuma

17.1.2 İRADE(SIZINTI BAŞYAZI)

Herhangi bir şey yapıp yapmama hususunda, karar verme gücü veya "eğilim" diye tarif edeceğimiz "irade muhtariyeti" insan olmanın şiarı ve ahlâkın biricik esasıdır. O olmadan ne faziletten ne de insanlıktan bahsetmeye imkân yoktur. Bir insanda irade şuuru, onun kendi kendini idrak etmesi demektir. Bunun aksi ise ferdin deformasyonu ve bozulmasıdır ki, böyle bir bozulmaya mâruz kalan fert, hareketlerinde kararsız, düşüncelerinde de şaşkınlık içindedir. Onun bu kararsızlık ve şaşkınlıktan kurtarılması, dönüp yeniden kendini bulması ve iradesiyle bütünleşmesi sayesinde mümkün olacaktır. Yoksa onun ne ruhunda istikrar, ne hareketlerinde denge, ne de "kendi olma" yolunda bir gayrette bulunması kat'iyen tasavvur edilemez. İradeli hareket, bir ilk plân ve karara muhtaçtır. Bu da zihnin hayat ve faaliyetlerine bağlıdır. Bu itibarla, tanıyabildiğimiz varlıklar arasında, iradeli hareket yalnız ve yalnız insanoğluna has bir keyfiyettir. Yüce Yaratıcı'nın insanı şereflendirme ve kendi iradesine bir davetçi, bir ilk sebep kılma maksadıyla onun derûnuna yerleştirdiği irade, öyle bir şifre çözen ve meş'aledir ki; bu meş'ale nerede yanarsa, bütün kevn ü mekânları idare eden Zât'ın nuru ve iradesi de orada tecellî eder. Cüz'î iradesini Yaratıcı'nın sonsuz iradesiyle bütünleştiren insan, sınırlı iradesiyle sınırsızlığa ulaşır; iktidarsızken güçlü, âcizken kuvvetli, katre iken derya, zerre iken güneş ve bir hiçken bütün bir varlık kesilir!..

Evet, sınırlı dahi olsa insan iradesi, Hakk'ın nâmütenâhî iradesinden, yeryüzünün bu en güzîde varlığına aksetmiş ilâhî bir armağandır. Bu armağanı şifreli bir anahtar kabul edip kullanabilenler, en muğlak meseleleri çözmeye, en karanlık noktaları aydınlatmaya, en muhkem görünen kapıları açmaya ve hazinelerin en kıymetlisini elde etmeye muktedir olabilirler.

İrade, sadece bir düşünce olmadığı gibi, bir hamle de değildir. O, ruh gücünün, gönül zindeliğinin, bedenî faâliyetlerin en birinci kaynağı ve dayanağı olduğu gibi, imkânlarının sınırlılığı içinde insana, sonsuzlaşma yollarını açan biricik sebeptir. Bu sebebi elde etmenin şuurunda olanlar, bir hamlede, dünyalar dolusu problemleri çözmeye muktedir olabilecekleri gibi, Cehennem kapılarını kapayıp yıldız yıldız Cennetlere uzanan yolları da keşfedebilirler. Her dava ve düşünce evvelâ, iradenin plân ve projeleriyle varlığa erer. Onun itici gücü ve çekici kuvvetiyle en sarp ve derin engebeleri aşarak zirvelere ulaşır. Sonra da yine onun yukarı âlemlere bağlı esrarlı oyunlarıyla, devamlılık kazanır ve yerinde kalır. Ay'la aramızdaki mesafe, şahlanan iradenin kanatlarıyla aşıldı. Ağrı'nın zirvesi onunla didik didik edildi. Okyanuslar, küllî iradenin tecellisine vesile, insanoğlunun elindeki bu meş'aleyle aydınlandı. Önümüzdeki günlerde, fezanın büyük bir kısmı da yine bu ışıkla nurlanıp okunan bir kitap hâline gelecektir.

İnsanoğlunun, kalbî hayatını koruyup kollaması, çevresini saran bin bir musibete karşı mukavemeti ve şehevanî arzularını aşarak insanlığını idrak etmesi de yine iradenin dil ve duasına bağlıdır. Azim ve iradesiyle, Rahmeti Sonsuz'la münasebete geçen insan, O'nun kuvvetine dayanmış, himayesine girmiş ve nefsanîliğin gayyalarına

yuvarlanmaktan kurtulmuş olur. Evet, her var oluş ve yükseliş, iradenin kanatlarına bağlı olduğu gibi, her yıkılış ve tükeniş de, o kanatların kırılmasıyla yakından alâkalıdır. Birer kartal gibi zirveleri kollayan Bel'am ve Bersisa'nın[1] irade isteyen küçük bir husus ve bir anlık gafletle baş aşağı olmalarına karşılık; Mısır azizinin sarayında, dört bir yanı şehvetle sarıldığı bir zamanda, nefsin olanca saldırılarını Hakk'ın bir bürhanıyla[2] ters yüz eden Azizoğlu Aziz,[3] şahlanan ruhuyla fâni güzellik ve görkemine bir başka renk katıyor ve başı gökler ötesi âlemlere ulaşıyordu!..

Hayatın her dönemecinde, insanoğlunun zaaflarını kollayan bir sürü ifritten mesele ve gulyabanîler karşısında, ancak, irade gücüyle kanatlanıp kâinatları elinde tutan, Sonsuz Kudret'le rezonans olmuş babayiğitler mukavemet edebi-lirler..her yeni hâdiseyle biraz daha bilenen, her musibetle sertleşip gerilime geçen ve gelip etrafını alan karanlıklar üzerine bir nur tufanı gibi yürüyen babayiğitler... Her gürültüde paniğe kapılan, sarsıntının en küçüğüyle yıkılıp giden, dişini sıkıp dayanması gerektiği yerde dağınıklığa düşen, duygu ve düşünceleriyle oturaklaşamamış acemi ruhlar, muvakkaten göz kamaştırıcı ışıklar neşredip yürekleri hoplatsalar bile, ebedî aydınlatıcı olamaz ve kitleleri şaşkınlık berzahından kurtaramazlar. Kurtarmak şöyle dursun, böylelerinin çıkardığı her gürültü, milletimize karşı diş bileyen bilhassa haricî hasım dünyaların tahrik olmasına ve hizmet cephesi için şartların ağırlaştırılmasına sebebiyet verecektir. Oysaki milletçe, asırlık kin ve nefretlerle bilenmiş hasım bir dünya tarafından sezilmeden, hiç olmazsa belli bir süre için, aşma mecburiyetinde olduğumuz zaman tünelini, emniyetle geçebilmemiz için:

" Dışıyla mukassî, içiyle muallâ olmak;

Fevvâre değil, girdap gibi muammâ olmak..."

gerektir. Bunun içindir ki, dört bir bucaktan gelip etrafını saran fırtınalara "pes" demeyen ve sonsuzluk yolunda bir Hak dostuna rehberlik yapan kedi gibi[4] başı dönmeden, bakışı bulanmadan "yâ ebed!" deyip coşan ulu iradeli, sarsılmaz yürekli, diri ruhlar olma mecburiyetindeyiz. Rica ederim, bana, bir yumurta başında ortalığı velveleye veren farfaracılardan bahis açmayınız!.. Bugün ruh-u perişanım, denizlerin derinliklerinde, ızdırap yudumlayıp gözyaşı soluyan ve bir kanlı çile içinde inleyip duran mercandan bir nağme beklemektedir..köpek balıklarına inat, sahildeki insanları coşturacak bir nağme.. sadece ruhların sezebileceği, alabildiğine sessiz ve gösterişten uzak bir nağme!.. Durak[5] ve beklemeleri yerinde, gönüllere sindire sindire, bu mübarek yolun karasevdalılarının iniltilerini aksettiren bir nağme!

[1] Bel'am ve Bersisa: Eski devirlerde yaşamış üsturevî iki ibadet kahramanı olup, ibadette çok ileri gitmiş olmalarına rağmen şeytana aldanmış ve irade zaafı ile uzun bir süre içinde elde ettikleri her şeyi kaybederek birer şakî olarak vefat etmişler.

[2] Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Yusuf (aleyhisselâm)'a gösterilen irade bürhanı.

[3] Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Yusuf (aleyhisselâm)'a gösterilen irade bürhanı. Bkz.: Yûsuf sûresi, 12/24.

[4] Bir Hak dostunun müşâhedesiyle gözünü diktiği delikten ayrılmayan kedinin, beklediği şeyi yakalama hususunda bu sabır ve sebatı, manzaraya şahit olan Hak dostunun derinleşip bütün bütün kendine gelmesine sebep olmuştur.

[5] Durak: Müzikte, bir ölçü uzunluğunda susma.

17.1.3 İRADENİN FONKSİYONU

Biz, insan iradesine mevcud nazarıyla bakmıyoruz. Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat dediğimiz ve Müslümanların, itikadî meselelerde ekseriyetini temsil eden görüşe göre bu böyledir. Varlığımızı meydana getiren bütün uzuvları teker teker sayarak onların mevcud olduğunu ve Allah tarafından yaratılmış bulunduklarını kabul ederiz. Meselâ, benim bir başım vardır, bu bir mevcuddur ve Allah tarafından yaratılmıştır. Bir burnum var, o da Allah tarafından yaratılmıştır. Ayaklarım var, kollarım var, gözlerim var ve bütün bunlar Allah tarafından yaratılmıştır. Ancak irade için aynı cümleyi tekrar edemeyiz. İrademiz vardır; fakat haricî bir vücudu olmadığı için yaratılmış değildir. Onun için biz irademize mevcud nazarıyla bakamayız. Mevcud olmayan şeyler yaratılmayan şeylerdir ama bütün bunlar da Allah tarafından bilinir. Yani ilmî planda onların da bir vücudu vardır. Fakat onlara irade ve kudret taalluk etmemiştir. Eğer aksi bahis mevzuu olsaydı, yani irademiz de diğer uzviyatımız gibi haricî vücud noktasında var ve yaratılmış olsaydı işte o zaman araya cebir girerdi.

Nasıl Cenâb-ı Hak bizi yaratırken cebrî olarak yarattı. Bizi bize sormadı. Onun gibi irademiz de böyle yaratılmış olsaydı, işlenenlerin hiçbirinden mesul olma gibi bir durum söz konusu edilemezdi. Tabiî ki hiç kimse yaptığı hasenata mukabil mükâfat da talep edemezdi. Çünkü ne iyiliği ne de kötülüğü yapan başka türlü yapmaya muktedir olamazdı. Hâlbuki burada durum böyle değildir. İnsan iradesi bizzat mevcud olarak yaratılmamıştır. Belki ona itibarî bir vücud verilmiştir. Hendesedeki itibarî ve farazî hatlar gibi, irade ve cüz-i ihtiyarînin de itibarî ve farazî bir vücudu vardır. Böyle bir varlığı ve böyle bir vücudu da herhangi bir tartı ve ölçü ile değerlendirmek mümkün değildir.

İşte irade, hiçbir ağırlığı olmayan böyle izafî bir vücuda sahiptir. Şu kadar var ki o, Cenâb-ı Hakk'ın icraat ve yaratmasına bir şart-ı âdidir. Yani o kendine düşeni yaptığı zaman –ki bu ya meyelandır ya da meyelandaki tasarruftur– Cenâb-ı Hak onun istediği fiili yaratır. Demek oluyor ki, ister meyelan, isterse meyelandaki tasarruf, haddizatında haricî bir vücuda sahip olmamakla beraber, yaratma işi bu meyelan veya meyelandaki tasarrufa bağlı kılındığı içindir ki, irade apayrı bir değer ve kıymet kazanmaktadır. İsterseniz bunu da avamca bir misalle müşahhaslaştıralım. Elimizdeki plan ve projenin, binanın yapılması adına hiçbir tesir ve müdahalesi yoktur. Bu plan ve projeyi isterseniz her gün yanınızda taşıyın ve gözünüzü ondan hiç ayırmayın, binanın yapımı adına bir milim mesafe alamazsınız. Bu yönüyle plan ve projenin hiçbir değer ve kıymeti yoktur. Ama siz ne zaman binanın yapımı işine mübaşeret ederseniz, işte o zaman bu plan ve proje apayrı bir değer ve kıymet kazanacaktır. Çünkü o olmadan sizin böyle bir bina yapmanız mümkün değildir.

İnsanın iradesi de böyle bir plan ve proje gibidir. Aynen o da farazî hatlardan ve çizgilerden ibarettir. "Cüz-i ihtiyarî" veya "irade-i cüz'iye" dediğimiz bu planın ifade ettiği mânâyı vücuda getirecek şey ise Cenâb-ı Hakk'ın yaratmasıdır. Fakat dikkat edilecek olursa, Allah'ın yaratması bu plana göre olmaktadır. Zaten mesuliyetin kaynağı da iradeye ait bu fonksiyondur. Bizim irademiz, zatında kıymet ve ağırlığı olmayan bir şey olsa bile, işlerimizi yaratacak olan Allah, bu plan üzerine yaratacağı için, biz bu yaratılacak şeye sebebiyet vermekteyiz. Yaratılmasına sebep olduğumuz ameller "hasenat" nevinden ise mükâfat kazanırız; yok eğer "seyyiat" türünden ise cezaya çarptırılırız.

Görülüyor ki, çok mühim ve büyük neticeler hep bu farazî, nazarî ve şart-ı âdi olan irade üzerinde dönüp durmaktadır. Öyle ise mutlak cebir yoktur; ancak şartlı cebir vardır. Yaratan Allah'tır; ama insanın iradesini Kendi yaratmasına âdi bir şart yapmıştır. İnsan bu noktada iyi düşünmeli ve kader ile irade arasındaki dengeyi korumalıdır. Esasen kader mevzuunun en mu'dil meselelerinden birine girmiş olduk. Onun için mevzuu birkaç misalle anlatmaya çalışalım:

Siz büyük bir elektrik mekanizmasının düğmesine dokunuyorsunuz. Hâlbuki bu büyük mekanizmayı hazırlayan başkasıdır. O, öyle bir sistem kurmuştur ki, siz düğmeye dokunur dokunmaz âdeta bütün cihanı ışığa boğuyorsunuz. Yaptığınız bu küçük işle, meydana gelen bu büyük netice arasında mâkul bir münasebet görülmüyor. Sebep ve netice arasında hiçbir tenasüp ve uygunluk yok. Bu bir bakıma peygamberlerin mucizeleri gibi...

Diğer taraftan fizik dünyamızla alâkalı olan işlere de bunu kıyas edebiliriz. İşte size yediğiniz bir lokmanın serencamesi: Siz diyorsunuz ki "Yemek yedik." Ben de diyorum ki, "Hayır, yemek yemedik. Allah bize yemek yedirdi." Belki benim bu sözümü siz, evvelâ, bir saygı ifadesi olarak kabulleneceksiniz. Fakat meselenin tetkikini yaptığınızda göreceksiniz ki, esas doğru olan benim söylediğim imiş. Nasıl mı? İşte bakın:

Lokmayı ağzımıza götürüyoruz. O lokmayı bize kim verdi? O lokma o hâle gelinceye kadar hangi devrelerden geçti? Güneş ona nasıl ocaklık yaptı? Zemin onu hangi şartlarda yetiştirdi? Kimin suyu ile suladınız ve ona kimin havasını teneffüs ettirdiniz? Daha sonra ağzınıza götürdüğünüz o lokmayı başka bir mekanizma devralır. Ondan sonra olup bitenlerden ise, ne bir haberiniz ne de müdahaleniz olur. Yemek yemeyi ve yenileni hazmetmeyi kendi iradenizle yapmaya çalışsanız, bazen dilinizi çiğnersiniz, bazen mideyi çalıştırmayı unutursunuz, bazen de mideyi çalıştırmaktan usanır ve bağırsaklara öğütülmemiş şeyler gönderirsiniz. Hâlbuki lokma ağzımıza girdiği anda, hatta bazen onu sadece görmekle ağzımız sulanmaya başlar. Ağzımıza aldığımız lokmanın çeşidine göre bir kısım asitler ifraz edilir. İfraz edilen asidin miktarı ağzımızdaki lokmanın durumuna göre değişir. Miktar ve çeşit ne olursa olsun aynı asitler salgılanacak olsaydı hiçbir zaman istenen netice hâsıl olmazdı. Demek ki salgı bezleri faaliyete geçerken ağzımıza aldığımız lokmanın hazmının güçlük veya kolaylığına göre bir fonksiyon icra ediyor. Midenin faaliyeti çok daha komplekstir. O da vazifesini en küçük teferruatına kadar yerine getirir. Sonra on iki parmak bağırsağı ve karaciğer de kendilerine ait vazifeyi yerine getirirler. Sadece karaciğer -bugünkü bilgilerimize göre– üç yüze yakın iş görmektedir. Fakat harıl harıl çalışan içimizdeki bu fabrikadan hiçbirimizin haberi yoktur. Orada her şey alabildiğine sessizdir. Daha sonra bağırsaklar faaliyete geçer. Kılcalları vasıtasıyla besinleri emmek ve damarlara aktarmak, bağırsakların vazifeleri arasındadır. Böbrekte süzülme olur. Zararlı maddelerin idrar yollarını tıkamasına meydan verilmez. Böbrek faaliyetini sürdürürken, çalıştırdığı işçilerin yarısına iş gördürür, diğer yarısını ise ihtiyat kuvveti olarak yedekte bekletir. Sonra da ifrazat anındaki kolaylıkları hâsıl edecek faaliyet seyri içine girilir.

Şimdi lokmayı ağzımıza koyduk, bu andan son neticeye kadar bütün olup bitenleri, birer malumat olarak bilsek bile, faaliyette hiçbir dahlimiz ve müdahalemiz olmaz. Bütün bu faaliyetleri yaratan doğrudan doğruya Allah'tır. Öyleyse meseleyi tekrar edelim, "Yemek yedim." demek mi doğrudur yoksa "Allah yedirdi." demek mi? Ama biz mecazî bir ifade yolunu seçiyor ve "Yemek yedik." diyoruz. Kelimeyi hakikî mânâsında kullanmamız gerekirse "Allah yedirdi." dememiz icap eder. İşte meseleye bu noktadan baktığımızda, irademizle yaptığımız işlerde de durumun çok farklı olmadığını görürüz. Onun için bir teşbihle meseleyi mucizeye benzetmiş olduk. Bu benzetişteki ortak benzerlik

(vech-i şebeh) her ikisinde de tenasüb-ü illiyet prensibinin olmayışıdır. Bu şuna benzer: Koskocaman bir saray düşünün ki yanında bir karınca duruyor. Kalkıp da biri: “Bu sarayı bu karınca yaptı.” derse, işte bu söz, tenasüb-ü illiyet prensibine göre inandırıcı olmaz. Peygamberlerin gösterdikleri mucizeler de böyledir. Onun içindir ki bu mucizeler peygamberin peygamberliğine delil oluyor. Yani, biz bir beşerin elinden böyle harikulâde şeylerin zuhurunu imkânsız gördüğümüz için mecburen diyoruz ki, ‑aslında öyledir de– bu mucizeler o peygambere Allah tarafından veriliyor. İşte, bu hususlara binaen, bizim farazî bir hattan ibaret olan cüz’î iradelerimize bina edilmiş fiillerde de durum aynıdır.

Meselâ, Efendimiz eliyle işaret ediyor ve ay iki parça oluyor.16 Aynı elin parmakları bir başka zaman on musluklu çeşme hâline geliyor.17 Meydana gelen bu neticeleri, zâhiren sebep gibi görünen eşyaya bina etmek mümkün olmadığı gibi, iradelerimize bina edilen bütün fiilleri de kendimize isnat etmemiz mümkün değildir. Her ikisini de yaratan Allah’tır. Ayette “Sizi de yaptıklarınızı da Allah yarattı.”18 diyerek bize bu hakikati ihtar ediyor. Bu meseleyi kabullenmek dinî bir zarurettir. Peygamber Efendimiz bu zarurete işaret buyurmuş ve i’tizalî düşüncelere düşenleri bu ümmetin Mecusileri olarak vasıflandırmış ve “Her ümmetin Mecusileri vardır. Bu ümmetin Mecusileri ise ‘Kader yoktur.’ diyenlerdir.”19 buyurmuştur.

Zira onlar hayır ve şerri Allah’a vermemekte ve kulu kendi fiilinin yaratıcısı kabul etmektedirler. Önceleri “Kaderiye” ismi cebre kâil olanlara verilmişti. Ancak daha sonra hadisin mânâsına uygun olarak bu isim kaderi inkâr edenlere verildi ve böylece isim hakikî sahibini bulmuş oldu. Günümüzde “Kaderiye” yine Mutezile mezhebine denir ki, az farklılıkla eski mevcudiyetini muhafaza etmektedir. İnsanın yaptığı işlerde kendine ait hiçbir fonksiyon yoktur düşüncesi de Cebriye mezhebine aittir. Hâlbuki yukarıda da ısrarla üzerinde durduğumuz gibi, bu görüş de doğru değildir. Ehl-i Sünnet mezhebi ise her ikisinden aldığı hakikatle orta yolu temsil eder. Bu yol ifrat ve tefritten korunmuş yoldur. Fiilimizi yaratan Allah’tır, fakat isteyen, talep eden bizleriz. Öyle ise mesuliyet bize aittir. İşte Ehl-i Sünnet görüşü de budur!

16 Buhârî, menakıb 27; Müslim, münafikûn 43-47.

17 Buhârî, vudû 32, 46; menakıb 25; eşribe 31; Müslim, zühd 74; fedâil 4-6.

18 Sâffât sûresi, 37/96.

19 İbn Mâce, mukaddime 10; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 2/86, 125; 5/407.

17.1.4. İNSAN İRADESİ VE ALLAH’IN DİLEMESİ

İnsan her ne kadar ihtiyar sahibi ise de, emir ve irade Allah’a aittir. O’ndan emir gelmeyince hiçbir şey olmaz.. O irade etmeyince hiçbir nesne vücuda gelemez! O dilememiş olsaydı, ne zaman ne de mekân bulunurdu. O, var ettiği şeyleri devam ettirmeseydi, her şey toz duman olur giderdi. Yokluğun bağrına varlık incilerini saçan O, perde perde yokluk karanlıkları içinde gök kapılarını açan O, kâinatları okunsun ve temâşâ edilsin diye bir kitap, bir meşher gibi tanzim edip, sonra da çehresine ışık saçan yine O’dur. Çeşmeler, çaylar O’ndan aldıkları emirlerle gürül gürül akarlar. Taşlar, kayalar, O’nun emirleriyle parça parça olur, toprak kesilir ve bağırlarını tohumlara açarlar... Ovalar,

obalar, O'ndan aldıkları emirlerle en göz kamaştırıcı fistanlara bürünür, yer ve gök ehline gamzeler çakarlar. O'ndan gelen esintilerle, her sene yeryüzü bir baştan bir başa cennetlere döner..bağlar bahçeler birkaç kere meyvelerle kızarır.. kuşlar, kuşçuklar coşar-oynar; canlı cansız her şey lisan kesilir ve yürekleri hoplatan bir talâkatla O'nu haykırır…

Bu uçsuz bucaksız kâinatta hiç kimse O'na karşı mülk davasında bulunamaz. Yeryüzü, çeşmeleri, çayları ve engin denizleriyle O'nun rahmetinden küçük birer damla, canlı-cansız bütün varlık O'nun servetinden sadece birer zerredir. O'nun nimetleri, iki kutup arasındaki rakamlarla ifade edilemeyecek kadar çok ve bütün bu göz kamaştırıcı nimetlere karşı minnet ve şükran da O'na mahsustur. Her yerde gördüğümüz kâinat çapındaki bu engin tasarruf ve ihsanlar O'na ait olduğu gibi, insanoğlunun eliyle gerçekleştirilen bütün hayırlar, bütün bereketler, feyizler de O'na aittir. İmanlı gönülleri itminanla donatan O, hakikat erlerine ahlâk ve hikmet öğreten O, secdeli başlara ışığa giden yolları gösteren de yine O'dur. O'nun inayetini tanımayan sa'y ve gayretler boş, O'nun korumadığı semereler de gelip geçici seraptan ibarettir.

Hizmetler, O'nun hoşnutluğu düşünülerek yapılırsa ibadet olur... Bu mübarek ibadet de O'nun sahip çıkıp korumasıyla büyür, gelişir ve onu eda edip ortaya koyanların kurtuluşuna vesile olur. Yoksa, yalınayak, başı açık hayallerle ne bir yere varılabilir ne de onlarla sırat geçilir. "Ben yaptım, ben tertip ettim, ben yol gösterdim…" gibi iddialı sözler, insanların dudakları arasından dökülse bile, onların şeytana ait hırıltılar olduğunda şüphe yoktur. En küçük şeylere en büyük işleri yaptırıp, karıncaya Firavun'un sarayını harap ettiren Allah'tır! Kâinatın her yanında O'nun mülkünün bayrağı dalgalanır. O bayrağın gölgesine sığınmayanlar –Gölgesi başımızdan eksik olmasın!– kendilerine yazık etmiş olurlar. Yer-gök O'nun hükmü altındadır. Elimiz- ayağımız, gözümüz-kulağımız, dilimiz-dudağımız, kalbimiz-vicdanımız O'nun geniş mülkünde küçük birer et parçası ve minik birer duygu vasıtasından ibarettir.

Bütün bunlar O'nun olduğu gibi onlardan elde edilen fayda ve semereler de O'na aittir. O, bu duygu ve uzuvları bize vermeseydi, biz nasıl "ağzımız-burnumuz, gözümüz-kulağımız" diyebilecektik! O, bunlara terettüp eden meyveleri yaratmasaydı, kalkıp kendimize mâl ettiğimiz bu semerelerden kaçta kaçına sahip olabilecektik! Dünya, O'nun buyruğuyla dönüp durmakta, yeryüzü O'nun cömertliğiyle dolup taşmaktadır. Bundan dolayıdır ki, varlığı, O'ndan başkasına isnat etmek, affedilmez kaba bir nankörlük; nimet ve ihsanları arkasında O'nun elini görmemek de utandırıcı bir şirktir. Ey Rahmeti Sonsuz! Şeytanın bile ümit bağladığı, o engin rahmetin hürmetine, "Ben, ben" diyen görgüsüz ve saygısızların gözlerinden perdeyi kaldır..teklif düğümünü azıcık çöz.. hayranlık duyulacak iş ve icraatını şaşkınlıkla seyredenlere bir kısım cilveler göster ve boşlukta olan gönülleri mârifetinle doyur.!

17.1.5 İSYAN AHLÂKI YA DA İRADENİN DAVASI

Soru: "İsyan ahlâkı" ne demektir? İnkılapçı ruhların önemli bir özelliği olarak nazara verilen isyan ahlâkını mü'minler nasıl anlamalıdır?

Cevap: İsyan; bir sisteme veya bir emre boyun eğmeme, itaat etmeme, başkaldırma ve ayaklanma manâlarına gelir. Ahlâk ise, bir insanın zamanla tabiatının bir parçası haline getirdiği iyi veya kötü huylardır. İsyan

ahlâkı, Varoluşçu felsefecilerin söylemi halinde dünyaya yayılmıştır. Varoluşçuluğun en önemli temsilcisi sayılan Sartre, toplumla alâkalı fikirlerinden dolayı özgürlükçü bir anarşist olarak anılan Herbert Marcuse ve dünyanın anlamsızlığına başkaldırarak toplumu değiştirecek bir harekete kalkışmak gerektiğini düşünen, "Başkaldırıyorum, o halde varım" diyen, bir kitabına da "Başkaldıran İnsan" adını veren Albert Camus gibi felsefeciler sürekli isyan düşüncesini seslendirmişlerdir. Ne var ki, onların nihilist anlayışına göre isyan, başta devlet olmak üzere, bütün otoritelere başkaldırmak; devleti, kurulu düzeni, her türlü kâideyi ve ahlâkî değerleri yok etmek demektir. Zaten, Müslümanlar, başkaldırmanın, örgütlenmenin, totaliter diktatörlük adına silahlı mücadelenin ve devrimin ne demek olduğunu önce bu nihilistlerden duymuş ve öğrenmişlerdir.

Varoluş, diriliş ve isyan ahlâkı gibi ifadeleri Müslüman fikir adamları da kullanmışlardır; fakat onlar bu meseleyi iradenin davası olarak ele almışlardır. Nurettin Topçu'nun Sorbonne Üniversitesi'nde hazırladığı doktora tezinin ismi de "İsyan Ahlâkı"dır. O, daha sonra kitaplaştırılan bu çalışmasında, önce Spinoza ve Bergson'un hürriyet anlayışlarını tenkit etmiş, daha sonra da, tabiata, topluma, devlete, dine ve ahlâka isyan eden Stirner'in anarşizmini, Rousseau ve Schopenhauer'un isyan düşüncelerini incelemiş ve "Biz, hem uysallığa, hem de anarşizme karşıyız. Ferdin, sadece bütün iradeleri aynı şekilde belirleyen bir irade karşısındaki uysallığını kabul ediyoruz" diyerek kendi düşüncesini özetlemiştir. Nurettin Topçu, isyan ahlâkını iradenin davası olarak değerlendirmiştir; bu konuda "İradenin Davası, Devlet ve Demokrasi" adında müstakil bir kitabı da vardır. Ona göre, gerçek ve tam irade, fertten başlayan, aile ve devlet gibi otoriteleri kabul eden, millet ve insanlık basamaklarından da geçerek Allah'a ulaştıran iradedir. Dolayısıyla da, isyan ahlâkı, bir insanın kendi inanç, düşünce, his, kanaat ve karakteriyle kendini ifade etmesi; taklit, şablonculuk ve basmakalıpçılığa başkaldırması; her meseleyi öz değerlerinin süzgecinden geçirdikten sonra kendi idrak ufku itibarıyla yeniden değerlendirmesi ve kendine mal etmesi demektir.

17.1.6 İRADENİN ZAFERİ

Aslında, isyan ahlâkı, iradenin hakkını verme açısından ele alınırsa, o meselenin temeli çok eskilere gider, dayanır. Çünkü, Ehl-i Sünnet alimlerinden bazıları "Taklidî iman makbul değildir, tahkike ulaşmak gerektir" demişlerdir. Tahkik; bir şeyin doğru olup olmadığını iyice araştırmak; hakikata ulaşmak için çalışıp didinmek, cehd ve gayret göstermek manâlarına gelir. Tahkik, bir meseleyle alâkalı temel rükünleri ve şartları masaya yatırma, onları sökme, parçaları birbirinden ayırma; sonra tek tek inceleme, kendi seçimini ve beğenisini de o işin içine katarak parçaları tekrar bir araya getirme, birbirine ekleyip bütünü yeniden elde etme; böylece onu kendi eserine, kendi cehd ve gayretinin neticesine dönüştürme demektir. –İsterseniz siz buna analiz ve sentez de diyebilirsiniz.– Bir işin içinde, insanın kendi akıl, mantık, muhakeme ve değerleri açısından böyle bir inşa gayreti varsa, o işin nihayetinde ortaya çıkan semere o insanın sayılır. Artık insan, o işi ya da içinde kendi duygu ve düşüncesi bulunan o fikri kendisine mal etmiş olur. Yazdığı bir makaleyi ya da bir şiiri kendine mal ettiği gibi, içinde şahsî düşünceleri, hisleri ve müdahalesi bulunan o şeyi de sahiplenmiş olur.

Haddizatında, iman, Cenâb-ı Hakk'ın murâd-ı sübhânîsiyle insanın içinde yaktığı bir ışıktır, bir nurdur. Neticede, insanın gönlünde imanı, iz'anı ve yakîni yaratan; onda yakîn üstü bir hâl hâsıl eden ve insanı Zat-ı uluhiyetin

sübuhât-ı vechiyle her şeyin yanıp kül olduğu ufka ulaştıran Allah Teâlâ'dır. Fakat bütün bu mertebelere ulaşma yolunda araştırma, tedkik, o mevzuda isteklilik, ısrar ve süreklilik ile beraber ibadette derinleşme gibi hususlar da şart-ı âdi planında birer vesiledir. Bu vesileler de insana verilen irade sayesinde değerlendirilebilmektedir. İrade, bir eğilim veya eğilimde tasarruftur; yani bir insanın, iki şeyden herhangi birini seçme cehd ve gayretini ortaya koymasıdır. Aslında bu, bir şart-ı âdidir ve tabii bu şart-ı âdide, sebeple-müsebbeb arasında tenasüb-ü illiyet prensibine göre bir münasebet de yoktur. Aklın zâhirî nazarında mümkün görünmese bile, küçücük bir çekirdekten koca bir çam ağacını meydana getiren ilahî kudret, bir insandaki küçük bir eğilimden de çok büyük neticeler yaratmaktadır. İrade bir katkı maddesine benzetilebilir. Bir kaşık maya ile bir kazan sütün yoğurt haline gelmesi gibi insanın irade adlı bir kaşık mayasına da çok büyük mükafatlar va'd edilmekte ve verilmektedir. Şayet, Cenâb-ı Hak, çok büyük icraatını irade dediğimiz o şart-ı âdiye bağlamışsa, O'nun teveccühü açısından o küçük katkı maddesi çok önemlidir.

Bundan dolayıdır ki, imanla alâkalı meselelerden ubudiyetle ilgili mevzulara, onlardan da marifet ufkuna ait konulara kadar hemen her husus iradeye bağlanmıştır. Hayvaniyetten çıkma, cismaniyeti bırakma, kalb ve ruhun derece-i hayatına girme ancak irade ile mümkün olmaktadır. Seyr u sülûk-i ruhânîde o çetin ve çetrefilli yollardan geçmek için iradenin hakkını verme, nefse başkaldırma, ciddi ve azimli olma şarttır. Marifete giden yol, taklite, şablonculuğa, sadece kalıpları yerine getirmeye ve alışılagelen basmakalıp şeylere devam etmeye karşı isyanı gerektirmektedir. Dolayısıyla, nihilistin serseriyâne başkaldırması ile halis bir kulun, cismaniyete, tenperverliğe, nefse düşkünlüğe, haneperestliğe ve dünya sevgisine isyan etmesi bambaşka iki husustur. Bunların birincisi anarşistlik, diğeri ise, Kur'anî disiplinler içinde nefse ve cismaniyete karşı isyan şeklindeki bir kahramanlıktır.

17.1.7 KÜFRÜN SEBEPLERİNE İSYAN

Diğer taraftan, küfrün pek çok sebebi vardır; meselâ, kibir bunlardan biridir. Bir kudsî hadîste, Cenâb-ı Hak, "Kibriya, benim ridâm, azamet ise benim izârımdır. Kim benimle bu mevzuda yarışa kalkışır ve bunları paylaşmaya yeltenirse onu cehenneme atarım" buyurmaktadır. Evet, Allah, Zatına has bir sıfatı paylaşma küstahlığına kalkışan birine iman nurunu nasip etmez. Onun kalbinde iman taht kuramaz, çünkü o haneyi kibir işgal etmiştir. Kibir, basireti kör eden bir perdedir. Kibirle meşbû bulunan bir vicdan, kainatta sayfa sayfa yazılmış mucizeleri göremez, mahlukatın binlerce dille anlattığı hakikatleri idrak edip anlayamaz. Zira, basiret körleşince basar da idrak adına hiçbir işe yaramaz. Bakış zaviyesindeki inhiraf ve meselelere yanlış açılardan bakma da bir küfür sebebi olagelmiştir. Bazen fizikî kıstaslarla metafiziği ölçme, bazen sadece metafiziğe ait mülahazalarla fiziği tartmaya kalkma insanı yanlış neticelere götürür. Rabb'i tanıma yolunda, bakış açısının çok iyi ayarlanması şarttır. Yoksa, Firavun'un, yüksek kuleler yapıp, o kulelerin başından Allah'ı bulmaya çalışması; Nemrud'un gökyüzüne ok atarak O'nu vuracağını sanması hep yanlış bir bakış açısı ve niyet bozukluğunun sonucudur. 20. asırda, firavunca bir düşünceyi de Gagarin seslendirmiş ve dünyanın etrafında tur atıp geriye döndüğü zaman, "Allah'a rastlamadım" diyebilmiştir. O'nun bu hezeyanına karşılık Necip Fazıl'ın şu sözü çok manidardır: "A be ahmak! Allah'ın fezâda dolaşan bir balon olduğunu sana kim söyledi?" Evet, bakış açısının bozukluğu gibi zulüm, haddini bilmeme, hakka karşı saygısızlık ve gaflet de imana açılan kapıları sürmeleyen ve hidayetin önünü tıkayan birer engeldir. Bunlarla beraber, şablonculuk, körü körüne ataları

taklit ve batıl karşısında uysallık da tarih boyunca birer küfür sebebi olmuştur ki bunlara karşı isyan bir yiğitliktir. Kur'an-ı Kerim değişik ayet-i kerimelerde, bazı insanların taklit hastalığından dolayı hak ve hakikatten uzak kaldıklarını vurgulamakta; kendilerine "Gelin, Allah'ın indirdiği buyruklara uyun!" denilince, "Hayır, biz babalarımızdan ne görmüşsek onu uygularız, sadece onlara uyarız" dediklerini nakletmektedir. (Lokman, 31/21) İslâm'ı ve Kur'an'ı sadece atalarını şuursuzca taklit etmeleri yüzünden yalanlayan bu insanlar gibi, günümüzde de pek çok kimse, dedelerinden devraldıkları dini inanç ve adetleri cahilce devam ettirmeleri sebebiyle Kitap ve Sünnet'i yalanlamakta ve imanın nurundan mahrum kalmaktadırlar.

İşte, kibir, gurur, zulüm ve gafletle beraber Hubel, Lât, Menât, Uzzâ, İsaf ve Naile putlarına da başkaldırma; Ved, Suva, Yegûs, Yeûk ve Nesr'i de kabul etmeme; ilmî sebeplere, selim akla ve dinî esaslara dayanmayan batıl inanç ve âdetleri onaylamama da isyan ahlâkının çok önemli bir yanını teşkil eder.

17.1.8 FÜTÜVVET RUHLU YİĞİTLER

Ayrıca, Allah Rasûlü (aleyhi ekmelü't-tehâyâ) "Gençlerinizin hayırlısı ihtiyarlarınıza benzemeye çalışan; ihtiyarlarınızın en kötüsü de gençleriniz gibi yaşayandır" buyurmaktadır. Evet, en hayırlı genç, bir ayağı kabirde olan yaşlı bir insan edasıyla sürekli ölümü ve ölüm ötesini düşünen, âhiretine azık tedarik etmek için çalışan, gençlik heveslerine esir olmayan ve gaflette boğulmayan gençtir. Yaşlıların en kötüsü de, ilerleyen yaşına rağmen hâlâ gafletten ayılmayan, ölümü uzak gören ve bazı gençler gibi heveslerinin ardında koşturan kimsedir. Bir başka hadis-i şerifte de "Allah yedi kimseyi, kendi zıllinden (gölgesinden) başka sığınak olmayan (kıyamet) gününde, zıllı altında himaye buyuracaktır" dendikten sonra, ömrünü ibadet neşvesi içinde geçiren genç de o yedi zümre arasında sayılmaktadır. Çünkü o, nefsânîliğin en azgın olduğu dönemlerde, cismanî arzularına rağmen, kendini Hakk'a kulluğa adamış, ibadet ruhuyla gelişmiş, kulluğu tabiatının bir derinliği haline getirmiş ve âdetâ nereden bakılırsa bakılsın simasında kulluk emareleri görülen bir hal almıştır. Kanının galeyanda olduğu ve beşerî garizelerinin onu farklı günahlara sevk ettiği bir dönemde, o bütün cismanî ve şehevî arzulara başkaldırmış, günahlara karşı isyan bayrağı açmıştır. İster kadın ister erkek olsun, bir genç için o dönemi iffetine toz kondurmadan ve günaha boyun eğmeden geçirmek çok zordur. Bir taraftan Allah'ın emirlerine itaat etme ve O'na kul olma; diğer yandan da, Cenâb-ı Hakk'ın sevmediği şeylere başkaldırma ve mâsivâya kulluğu reddetme iradenin davasını ortaya koymaya bağlıdır ve bu alkışlanacak bir isyan ahlâkıdır.

Bazı duygular, bir kısım arzular ve beşerî güçler, Hak dostlarına normal insanların çok çok üstünde verilmiştir. Bazı arzu ve istekler onlarda sıradan insanlarınkinden –belki– yirmi kat daha fazladır. O arzu ve istekler, her zaman onları kamçılamakta, sürekli meşgul etmekte ve gelip gelip iradelerine çarpmaktadır. Fakat onlar, öyle güçlü bir iradeye sahiptirler ve öyle kararlıdırlar ki, heva ve heves karşısında asla dize gelmezler. Sürekli dua ile meyelân-ı hayrı güçlendirir ve istiğfarla da meyelân-ı şerrin kökünü keserler. Günah ve hata mülahazalarının başına devamlı gülle ve bomba yağdırırlar. Hayır meyillerinin dibine de su döker, gübre atar; saf ve temiz duygularını besler, güneşlendirir ve hep salih dairede kalırlar. İradelerini güçlendirmeyi Allah'a karşı çok önemli bir vazife bilirler. Dahası, kendilerini adadıkları dava bütün şahsî dünyalarını doldurur ve başka şeylerle meşgul olmaya fırsat bulamazlar.

Nitekim Asrın Çilekeşi, “Evlenmeyi hiç düşünmediniz mi?” diye soranlara “Âlem-i İslâm’ın dertlerini düşünmek onu düşünmeme fırsat vermedi; Ümmet-i Muhammed’in derdi bana onu unutturdu” demiştir. Bu derinlikteki bir fedakârlık ve fütüvvetin temsilcileri bir kaç taneyle sınırlı da değildir. İslâm tarihi, Cenâb-ı Hakk’ın ekstra lütuflarıyla serfiraz bu kâmet-i bâlâlarla ve bu dırahşan çehrelerle doludur. O kadar ki, bu iffet âbideleriyle alâkalı, ilmi ve davayı evlenmeye tercih eden ve hayatları boyunca hiç evlenmeyen âlimler manâsına gelen “el-Ulemaü’l-Uzzab” adı altında cilt cilt kitaplar yazılmıştır.

Söz buraya gelmişken, istidrâdî olarak bir hususu şerh etmeliyim: Evlilik konusunda tabii ve esas olan, Rasûl-u Ekrem Efendimiz’in sünnetine iktida etmek ve evlenmektir. Bir Müslüman yuva kurmalı, çocuk sahibi olmalı; Peygamber sevgisiyle dolu bir neslin yetişmesini, devamını ve çoğalmasını temin etmelidir. Hususiyle, kıyamet alametlerinin zuhur etmeye başladığı, ahlâksızlığın gemi azıya alıp her yerde serbest dolaştığı ve zinanın fâş olduğu böyle bir dönemde insanları cismaniyet ve nefisleriyle baş başa bırakmak onları felakete sürüklemek demektir. Dolayısıyla, meselenin tabiisinin bu olduğuna inanıyor, kimsenin buna karşı çıkamayacağını düşünüyor; karşı çıkmak bir yana, evliliğin tavsiye edilmesi gerektiği kanaatini taşıyorum. Öyle ki, imkânım olsa evlilik yaşına girmiş kadın-erkek herkesi evlendirir, yuvalarını kurma hususunda onlara yardım ederim.

Fakat böyle düşünmem bir fütüvvet ve kahramanlık ruhunu takdir etmeme de mani değildir. Dünyayı ve dünyevîlikleri elinin tersiyle iten, şahsî haz ve lezzetleri adına hiçbir mülahazası olmayan; o türlü şeyleri rüyasında bile görse kalkıp kendini levm eden insanlar alkışa layıktır. Kendi kendine “Allah Rasûlü’nün bayrağının kaç karış, kaç kadem, kaç adım aşağıya düştüğü ama başkalarının bayrağının en yukarılarda dalgalandığı bir dönemde, nâm-ı celîl-i Muhammedî’nin anılmadığı bir zaman diliminde, sen hâlâ nelerle meşgulsun, ne ile uğraşıyorsun?” deyip maddî-manevî nimetlerden fedakarlıkta bulunan kahramanlar mutlaka takdir edilmelidir. Onlar, kendini davaya adamış, ondan başka sevdası olmayan, oturup kalkıp mefkûresini düşünen ve davasının mecnunu gibi yaşayan özel donanımlı insanlardır. Evet, onların hususi durumu, objektif kural olarak kabul edilemez ve herkese uygulanamaz ama şu da bir gerçektir ki; onlar makbul olan isyan ahlâkının ve fütüvvet ruhunun temsilcileridir. Eğer, isyan ahlâkı tabiri başka mülahazaları da çağrıştırıyorsa, onların halini “iradenin davası” ya da “iradenin hakkını vermek” ifadeleriyle seslendirmek daha doğru olabilir.

17.1.9 İSYAN AHLÂKI DEĞİL İNAT AHLÂKSIZLIĞI

Bu mevzuyla alâkalı önemli bir husus da şudur: Kamil bir mürşit, mahir bir rehber, faziletli bir muallim ve adil bir idareci gibi önde bulunan, kudve konumunda olan, kendisine itaat edilen kimseler, elleri ve idareleri altındaki insanların her yönden inkişaflarını da hedeflemeli, onların kendilerini rahat ifade etmelerine fırsat vermeli ve düşüncelerini alıp değerlendirmelidirler. Bu onlara düşen bir vazifedir. Onlar, bir konu hakkında çevrelerindeki insanların hemen hepsinin kendi fikirleriyle katkıda bulunmalarını sağlamalı; böylece, bir düşünceyi bin düşünceye ulaştırmalıdırlar. İki aklın bir akıldan daha hayırlı olduğu hakikatine bağlı olarak diğer insanların fikirlerine de kıymet atfedenler, dehaya denk belki dehanın da üstünde isabetli kararlar verirler. Dolayısıyla, defaatle demişimdir ki; bir insan yüksek bir dehaya mâlik olacağına, başkalarıyla istişare etme gibi deha üstü bir ahlâka sahip olsun daha iyidir.

Çünkü, istişarenin kıymetini bilen biri, belki yüz insanın düşüncesinden istifade eder. Böylece, hem onlara değer verdiğini ortaya koymuş, hem onların inkişafına yol açmış, hem istifade edilecek insanların dairesini genişletmiş ve hem de kendi yanlışlarının çar-çabuk düzeltilmesini sağlama mevzuunda önemli bir adım atmış sayılır. Ziya Paşa'ya nisbet edilen bir sözde "Bârika-yı hakikat, müsademe-yi efkardan doğar" denmektedir; yani, hakikat kıvılcımı, fikirlerin çarpışmasından çıkar. İslâm dünyasında dünden bugüne hocalarla talebeleri arasında münazara ve müzakereler olagelmiş, herkes kendi fikrini rahatlıkla söyleyebilmiş ve kim ifade ederse etsin hakikatin kendisine saygı gösterilmiştir. İmam Ebu Hanife ve İmam Malik Hazretleri gibi mürşitlerin kendi talebeleriyle yaptıkları münazaralar malum ve meşhurdur.

Sevk ve idare edenler diğerlerine bu rahatlık ve imkânı verdiklerinde, onlar da şablonculuğun ve basma kalıp şeylerin esiri olarak yaşamayacak, kendi düşüncelerini de ortaya koyacaklardır. Bunu yaparken onlara düşen vazife, kat'iyen bir isyan, bir başkaldırma ve bir inat tavrı içine girmemektir. Gerektiğinde, uygun bir üslupla "Kur'an'ın şu ayetine, Sünnet'in şu emrine, falan mütefekkirin şu mütalaasına ve mantığın şu kuralına göre, o mesele şöyle de olabilir" şeklinde fikir beyanında bulunulabilir. Böyle yapmak ve üslubunca konunun açıklığa kavuşturulmasını istemek dururken, itiraz ediyor gibi bir tavırla sorular sormak muhatapta kabz hali meydana getirir. Hatta belki onda da isyan duygularını tetikler. Dolayısıyla olan hakikate olur. Belki kurallarına riayet edilen ve nezaket çerçevesinde ortaya konan bir münazara ve müzakere neticesinde bazı hakikatler gün yüzüne çıkacaktır. Fakat birisindeki soru üslupsuzluğundan ve diğerindeki tavır bozukluğundan dolayı, hakikat zarar görür. Hakikatın gadre uğraması ve zulüm görmesi de bütün insanlık için büyük bir zarardır.

Ayrıca, her meseleye itiraz etme, her teklife başkaldırma, kim ne derse desin, daha o insan sözünü bitirmeden karşı çıkma ve bunu bir ahlâk haline getirme ile samimi bir şekilde fikir beyan etme aynı kategoride değerlendirilemez. Bazı insanların, başkalarıyla geçimsizlik içinde olmalarını inkılapçı bir ruha ya da isyan ahlâkına sahip bulunuşlarına vermeleri, sadece bir kuruntudan ve kabahatlerine mazeret uydurmaktan ibarettir. Onların durumu isyan ahlâkı ile değil, ancak inat ahlâkı ile tavsif edilebilir. Karşısındaki insan daha cümlesini tamamlamadan aksi istikamette sözler söyleyenler, sadece dile getiren insanı beğenmedikleri için bazı açık hakikatleri bile kabule yanaşmayanlar, hiç kimsenin bilgisine tahammül edemeyen ve doğruyu yalnızca kendi dağarcıklarında olana hasredenler, hatta bazen kendilerinin de hoşuna giden çok doğru ve güzel sözlere bile itiraz ederek "Güzel söylediniz ama daha güzeli ve daha doğrusu şöyle olmalıydı!..." türünden şeytanî hırıltıları seslendirenler olsa olsa inat ahlâkının temsilcileri olabilirler.

Evet, başkaldırma ve isyan düşüncesi, ilk olarak Varoluşçu felsefeciler tarafından, hiçbir ahlâkî değeri kabul etmeme, hiçbir kuralı tanımama, her türlü düzene başkaldırma ve her çeşit otoriteyi reddetme şeklinde seslendirilmiştir. İsyan ahlâkı ifadesini Müslüman mütefekkirler de kullanmışlardır ama onlar meseleyi –Nurettin Topçu gibi– iradenin davası olarak ele almışlardır. Nihilistlere göre isyan mülahazası, bütün nizami değerlere karşı ayaklanma, devlet de dahil hiçbir otoritenin altına girmeme ve bohemce yaşama şeklindeki adeta bir "bulantı" felsefesi iken Müslümanlar onu iradenin hakkını verme ve şeytana, nefse, hevaya ve günahlara başkaldırma olarak değerlendirmişlerdir.

17.1.10 MURAD-I İLÂHÎNİN TAKİBİ

Soru: Murad-ı ilâhîyi takip etme meselesinden bahsediliyor. Bu sözden maksat nedir? İnsan hâl ve hareketlerinde murad-ı ilâhîyi nasıl takip edebilir?

Cevap: İstek, arzu ve tercihlerde Cenâb-ı Hakk'ın hoşnutluğunu gözetme; hâl, hareket, tavır ve davranışlarda O'nun rızasını kollama şeklinde de ifade edebileceğimiz murad-ı ilâhînin takibi mevzuu, mükellefin iman ve iz'an ufkuna, kabiliyet ve donanımına, mârifet ve ihsan şuurundaki derinliğine göre iki açıdan ele alınabilir.

17.1.11 OBJEKTİF VE SÜBJEKTİF MÜKELLEFİYET

Birincisi; emir ve yasaklara riayet çerçevesinde bütün inananların uyması gereken objektif mükellefiyet sahasıdır. Bu sahada murad-ı ilâhînin takibi, bir taraftan dinin emirlerini harfiyen yerine getirme, diğer taraftan da yasaklara girmeme hususunda kararlı ve dimdik durmakla gerçekleşmiş olur. Ayrıca hükmünün tam olarak idrak edilemediği veya günah olabileceği kuşkusunun bulunduğu mevzularda tevakkuf yaşayıp bunlardan uzak durma gayreti de bu mertebe için önemli bir esas ve ölçüdür. Bir başka ifadeyle dinin yasak olarak tespit buyurduğu ilâhî hudutları aşmama, sınırları ihlal etmeme, alan ihlaline girmeme ve bu mevzuda kat'î bir tavır ortaya koyma; hükmü net olarak bilinmeyen ve hadisin ifadesiyle "şübühât"[1] dediğimiz hususlarda da tevakkuf yaşama, araştırıcı olma, dönüp tekrar ber tekrar kaynaklara bakma objektif mükellefiyet sahası için gerekli olan esaslardır.

Kitap ve Sünnet-i Sahiha bu esas ve kıstasları belirlemede ilk başvuracağımız temel iki kaynaktır. Ayrıca fukaha-yı kiram efendilerimizin, yorumu zamana bırakılmış meselelerdeki safiyane içtihadlarından ortaya çıkan hükümler de bu mevzuda önemli birer kriterdir. İşte hayatımızı bu esaslara bağlı götürdüğümüzde, objektif mükellefiyet çerçevesinde murad-ı ilâhîyi takip yolunda bulunuyoruz demektir. Meselenin diğer yönü ise ferdin kendi vicdanı ile Allah arasındaki münasebetin derinliğiyle irtibatlıdır, sübjektif mükellefiyet ufkuna bakar ve daha ziyade mübah dairesinde cereyan eder. Malum olduğu üzere mübahlar bir mânâda serbest dolaşım alanıdır ve bizi aşan, ihata edemeyeceğimiz geniş bir daireyi ihtiva etmektedir. Bu geniş alanda, zahiren sakıncalı bir durum görülmese de, şahsın konumuna göre, rıza-yı ilâhiye muvafık düşmeyen tavır ve davranışlar söz konusu olabilir. İşte bu noktada bize düşen irademizin hakkını vererek her türlü istek, arzu, talep ve tercihimizde murad-ı ilâhîyi yakalamaya çalışmak ve ona göre hareket etmek olmalıdır. Bunun için de yolların ayrılış noktasında, işin iç yüzünü tam olarak bilemediğimizi, net olarak göremediğimizi itiraf ederek gönülden Allah'a yönelmeli, tercihimizi O'na havale etmeli ve murad-ı Sübhanîsi hangi istikamette ise bizi o yöne tevcih buyurmasını talep etmeliyiz.

17.1.12 MÜBAH DAİRESİNDE MURAD-I İLÂHÎYİ TAKİP

Hadis-i şeriflerdeki dua ifadelerinden mülhem sıkça yapmaya çalıştığımız اَللّٰهُمَّ عَفْوَكَ وَعَافِيَتَكَ وَرِضَاكَ، اَللّٰهُمَّ إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى "Allahım benim bütün talebim; affın, âfiyetin ve rızandır. Allahım, Senden, başka değil sadece Senin sevip ve razı olduğun şeyleri istiyorum." şeklindeki dua bu mevzuda bizim her zaman başvurabileceğimiz daha

doğrusu başvurmamız gereken bir “menhelü’l-azbi’l-mevrûd”dur. Bu duada birinci derecede istenilen Rabbimizin affıdır. O’nun affı, insanın yapmış olduğu veya yapması muhtemel bulunan hataları silmesi, tabir caizse üzerine bir çarpı koyması, görmezden gelmesi; Settâr ismiyle onları setredip Gaffâr ismiyle mağfiret buyurması demektir.

Duada ikinci olarak talep edilen ise afiyet meselesidir. Çün-kü sıhhat ve selâmet bir vazife ve sorumluluğun istenen seviyede ve doğru bir şekilde yapılması adına çok önemlidir. Yalnız burada meseleyi sadece beden sıhhatine bağlayarak düşünmek doğru değildir. Böyle bir yaklaşım onun anlamını daraltmak olur. Bundan dolayı bu ve benzeri dualarda beden sıhhatiyle beraber kalb, ruh, akıl, zihin, his... gibi zahir- bâtın insana bahşedilen bütün donanımların sıhhat ve âfiyetinin talep edildiğini mülâhazaya almamız gerekir. Çünkü aklımız, hafızamız, mantığımız, muhakememiz, kalbimiz, hissimiz, latîfelerimiz… sıhhat içinde olmazsa doğruyu bulmada zorluk çeker ve türlü türlü hastalık ve sapıklıklara müptela oluruz.

Duada af ve afiyetin ardından Rabbimizin rızasını istiyoruz. Kur’ân-ı Kerim’de وَرِضْوَانٌ مِنَ اللهِ أَكْبَرُ

“Hepsinden âlâsı ise Hakk’ın kendilerinden razı olmasıdır.”[2] âyeti kerimesiyle de ifade buyurulduğu üzere Allah’ın rıza ve hoşnutluğunun üstünde daha büyük bir şey yoktur. Bu âyet münasebetiyle Hazreti Saduk u Masduk (aleyhissalâtü vesselâm) buyuruyor ki; “Cenâb-ı Hak kâfirleri Cehennem’e, mü’min kullarını ise Cennet’e koyduktan sonra kurtuluşa erenlere şöyle seslenecek: ‘Bundan böyle size daha büyük bir lütufta bulunacağım: Sizden ebediyen razı olacak ve size hiç gazaplanmayacağım.’”[3]

Hadis-i şerifte ifade edilen “Sizden ebediyen razı olacağım.” sözünün öbür âlemde karşımıza nasıl bir sürprizle çıkacağını, insandaki ruh, kalb, mânevî ihsas ve bâtınî latîfeler tarafından nasıl algılanacağını, onlar üzerinde nasıl bir tesir icra edeceğini şu an kestirebilmemiz, derinlik ve keyfiyetini idrak edebilmemiz mümkün değil. Çünkü kudsî bir hadis-i şerifte أَعْدَدْتُ لِعِبَادِيَ الصَّالِحِينَ مَا لاَ عَيْنٌ رَأَتْ وَلاَ أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلاَ خَطَرَ عَلَى قَلْبِ

بَشَرٍ “Ben salih kullarıma, ötelerde öyle şeyler hazırladım ki, ne göz görmüş, ne kulak işitmiş ne de kimsenin hayaline gelmiştir.”[4] buyurulduğu üzere öte tarafta verilecek olanlar insan tasavvurunu aşkın olacaktır. Demek ki Hazreti Müteâl’in (celle celâluhu) karşısında duyular da aşkın olacak. Bu sebeple belki de ötede rıdvanı duyup hissettiğimiz an bin sene kendimizden geçecek ölçüde mest ü sermest hâle geleceğiz. İşte bütün bunları ifade ve Cenâb-ı Allah’tan talep adına اَللّٰهُمَّ عَفْوَكَ وَعَافِيَتَكَ وَرِضَاكَ اَللّٰهُمَّ إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى diyor; bu ve benzeri dualarla murad-ı ilâhîyi yakın takibe almaya çalışıyoruz. Böylece kararsız kaldığımız durumlarda; “Ey Şanı Yüce Rabbim! Ben, nasslarda açık bir şekilde beyan buyurduğun murad-ı ilâhîne muvafık olan veya murâd-ı sübhanîne muhalif bulunan hükümleri anladım ve ona göre amel etmeye çalıştım/çalışıyorum. Fakat şu mübah alanındaki her türlü söz, fiil ve tavrımı da Senin istek ve arzuna muvafık şekilde yerine getirmek istiyorum. Ancak bu alanda hangi davranışların Senin muradın istikametinde olduğunu tam olarak bilemiyor, idrak edemiyorum. Aklımın ermediği bu hususları ey Rahmeti Sonsuz Rabbim, ben Sana havale ediyorum. Sen her neden hoşnutsan bana onu nasip eyle!” diyerek mübah dairede bile olsa hep murad-ı ilâhiye muvafık bir hayat yaşama niyet ve azmimizi ortaya koyuyoruz.

Evet, dualarımızdaki bütün bu mülâhazalarla, tahayyür yaşadığımız, tam seçip intihap edemediğimiz konuları Cenâb-ı Hakk’a havale edip o aşılmazları şu güzel kelimelere emanet ederek aşmaya çalışıyoruz. Nitekim Cenâb-ı Hak

mü'minin bu mevzudaki niyet ve azmini, duruş ve kararlılığını amelinden daha hayırlı olarak kabul edeceğini vaad buyurmuştur. Bu sebeple eğer biz istek, dilek ve dualarımızda hep Cenâb-ı Hakk'ın muradını takip etmeye çalışır, onu talep eder, onun peşinde olursak, Allah da (celle celâluhu) bu dualarımızı kabul buyurur, lütf u ihsanıyla onları gerçekleştirme fırsatı verir ve hıfz u inayetiyle bizi bizimle, bizi nefs-i emmaremizle baş başa bırakmaz. Düşeceğimiz yerde elimizden tutar, kaldırır ve yolumuza devam ettirir.

17.1.13 MEŞAKKATLER VE MURAD-I İLÂHÎ

Bir de hikmetini tam olarak bilemediğimiz emir ve yasaklar, hâdise ve imtihanlar karşısında murad-ı ilâhînin takip edilmesi mevzuu vardır. Bu duruma bir misal olması açısından; كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ وَعَسٰى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسٰى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ "Hoşunuza gitmese bile, savaş size farz kılındı. Nice sevmediğiniz şeyler vardır ki, o sizin için hayırlı olabilir. Ve nice sevdiğiniz şeyler de vardır ki, sizin için şerli olabilir. Allah bilir, hâlbuki siz bilmezsiniz."[5] âyet-i kerimesini verebiliriz. Bilindiği üzere "kıtâl", şartları tahakkuk ettiğinde yani bir ülkenin, namusu, şerefi, haysiyeti, toprağı, istiklali... vb. tehlikeyle karşı karşıya kaldığı durumlarda baştaki idarecilerin kararıyla yürürlüğe konan ve belli usûl ve disiplinlere bağlı olarak icra edilen bir mücadele şeklidir. Yoksa falan şahsın, filan grubun kafasına göre ilan-ı harp etmesinin, canlı bomba olarak saldırılarda bulunmasının, bulunup masum insanları öldürmesinin Yüce Beyan'daki "kıtal" mefhumuyla bir alâkası yoktur, bu olsa olsa bir vahşetin adı olabilir. Hele bu işin din adına gerçekleştirilmesi ancak "mük'ap vahşet" ifadesiyle izah edilebilir. Evet harp ve sulhün belli usûl ve kuralları vardır ve savaş ancak bu çerçevede gerçekleştirilebilir.

Asıl konumuza dönecek olursak, işte korunması gerekli olan hususlarda, özellikle usûl-i hamse dediğimiz din, can, mal, akıl ve neslin korunması hususunda devlet yetkilileri tarafından bir tavzif söz konusu olduğunda, bu durum beden ve cisme dokunduğundan, maddî rahatı bozduğundan insan tabiatı bunu kerih görür, hoş karşılamaz. Onun için âyet-i kerime كُتِبَ "Farz kılındı" ifadesini kullandıktan sonra وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ "Bu size nahoş geliyor, onu kerih görüyorsunuz." buyuruyor. Ardından da âyet-i kerimede; "Bazen nahoş gördüğünüz şeyler sizin için hoştur, marz-ı ilâhiye uygundur. Bazen de sizin hoş gördüğünüz şeyler esasında nahoştur, murad-ı ilâhiye muhaliftir." deniliyor. Bu âyetin hükmünü sadece cihada bağlamak doğru olmasa gerek. Çünkü usûldeki ifadesiyle sebebin hususîliği, hükmün umumîliğine mâni değildir. İşte konuyu genel olarak ele aldığımız zaman denilebilir ki, bazen bizim hoşumuza giden, "Bunda bir mahzur yok." diyebileceğimiz hususlar olabilir. Hâlbuki bunlar murâd-ı ilâhiye muvafık değildir; muvafık değildir çünkü onlarda bizim kendi hissiyatımız, kendi istek ve arzularımız, kendimizi anlatma dert ve kaygımız vardır.

17.1.14 SÖZÜN BİTTİĞİ YER

Hiçbirimiz nefsimizi yerden yere vurmak suretiyle, bir mânâda onun ağzını, burnunu, gözünü kırarak tezkiye-yi nefs etmiş değiliz. Evet, hiçbirimiz müzekka değiliz. Bu sebeple iyi şeyler yaptığımızı zannettiğimiz aynı anda rıza-yı ilâhiye zıt tavır ve davranışlar içine girebiliriz. Meselâ bir şahıs cami kürsülerinde bağırıp çağırırken, gırtlak ağalığı yaparken kendisini "dine hizmet ediyor, insanları rüşde, hidayete davet ediyor" gibi zannedebilir. Ancak asıl önemli olan, yapılan bu amelde ne ölçüde murad-ı ilâhînin gözetildiğidir. Eğer o şahıs, "Benim konuşmamla gönüllerde

heyecan oluştu; benim sözüm-sazım bunları etkiledi; benim hitabım neticesinde bu insanlar ekin gibi yerlere yatıp başaklar gibi buğday vermeye başladılar..” gibi mülâhazaların öşrünü bile aklından geçirse, o insan Arş'ın yanında kendini Allah'ın yerine koyuyor, “tevhid, tevhid” dediği aynı anda şirk bataklığına yuvarlanıp gidiyor demektir. Evet, mesele bu ölçüde ciddidir. O sebeple insanlara hitap etme makamında olan bir kişinin aklından, böyle bir mülâhaza geçtiği esnada kanaatimce yapması gereken; “Kusura bakmayın kardeşlerim, burası sözün bittiği yerdir.” deyip kürsüden aşağı inmesidir. Çünkü böyle bir kişi kendini nefyedip ortadan kaldırmamış, ortadan kaldırıp nefsini yok etmek suretiyle O'nun varlığını ispat etmemişse, bilmesi gerekir ki, hak ve hakikati ikame yerine, kendi nefis putunu dikmeye çalışıyor, söylediği her sözle nefis heykeline bir taş daha yerleştirme çabası içinde bulunuyor demektir. Günümüzde enaniyet çok ileri gittiğinden, ehl-i ilhad ve ehl-i dalâlet, “o yaptı”, “o etti”, “o kazandı”, “ben yaptım”, “ben yarattım”, “ben başarılı oldum”… gibi tevhid akidesine zıt laflarla bu meseleyi o kadar yaygınlaştırdılar ki bir hadis-i şerifin ifadesiyle mülhidler onun altında kaldı ezildi, mü'minler de radyoaktif tesiriyle zükâm (nezle) oldular. Öyle ki camideki imamda da, müezzinde de, vaizde de, hatipte de onun radyoaktif tesiri görülmeye başladı. İşte enaniyetin böylesine azgınlaştığı, gulyabani hâline geldiği bir dönemde zannediyorum kendimizi bu mevzuda çok iyi sorgulamamız gerekiyor. Az önceki misalle ifade edecek olursak, diyelim ki, bir yerde konuşma mevkiini ihraz eden bir kişi, yapacağı konuşma öncesi, hüsnü niyetle, çok samimi bir şekilde ellerini açmalı ve “Allahım! Konuşacağım şeyler içinde Seni nazara vermeyip kendimi ifade edecek söz ve beyanlar olacaksa canımı al ama o işi bana yaptırma!” diyecek kadar mert olmalıdır. Ve yine “Allahım! Seni anlatmayan sözlerimde beliğ ve fasih bir şekilde gürül gürül konuşmaktansa; kem küm etmeyi tercih ederim.” diyecek kadar o mevzuda cesur olunmalıdır. Çünkü bizim meselemiz hamasî destanlar kesme değil; gönüllere Allah'ı duyurma, kalblere Allah'ı sevdirme meselesidir. İşte zannediyorum bütün bunlarda nefis dışlandığı zaman ortaya çıkacak hakikat murad-ı ilâhî olacaktır. Burada Niyazi Mısrî'nin şu beytini hatırlayabiliriz:

“Ben sanırdım âlem içre bana hiç yâr kalmadı

Ben beni terkeyledim gördüm ki ağyâr kalmadı”

Evet, insan meseleleri kendine takılı götürünce, yani kendi kafası, kendi beyanı, kendi bilgisi, kendi hamasî destanları işin içinde olursa, o zaman “âlem içre” kendisine yâr bulamaz. Ama nefsini bir kristal gibi yere çalıp onu paramparça edecek olursa, o zaman da hiçbir ağyârın kalmadığını, her şeyin ona dost olduğunu görecektir. Onun için Üstad Hazretleri; “Allah için işleyiniz, Allah için görüşünüz, Allah için çalışınız. Lillâh, livechillâh, lieclillâh rızası dairesinde hareket ediniz. O vakit sizin ömrünüzün dakikaları, seneler hükmüne geçer.”[6] diyor. O zaman niye biri; bin, milyon, trilyon… yapma imkânı varken meseleleri kendi darlığımız içinde ele alıp onların uhrevî semerelerinden mahrum olalım!

Evet, bir mü'min olarak bizim her tavır ve davranışımızda mutlaka Cenâb-ı Hakk'ın muradını araştırmamız gerekir. Çünkü Allah, kendisinin murad edilmesini ister. Meseleyi tasavvufî ifadesiyle ele alacak olursak; siz Allah'ı murad hâline getirecek olursanız, siz de Allah'ın muradı hâline gelmiş olursunuz. Siz mürid olursanız –Allah için o tabirin kullanılıp kullanılmayacağını tam olarak bilemiyorum– Allah da sizin mürîdiniz, yani sizi irade buyuran olur. Siz hep Allah'a bakarsanız, Allah da (celle celâluhu), âdeta bir mercek gibi varlığa sizinle bakar, sizin tavır ve

davranışlarınıza göre mahlukata muamelede bulunur. Allah'ın icraat-ı sübhaniyesine tasavvufî ifadeyle muamele denir. İnsanın O'nunla muamelesine ise, aşk u alâka veya ubûdiyet denir. Bu açıdan insan, Allah nezdinde murad olmayı, meleklerin ve Cennet ehlinin muradı hâline gelmeyi istiyorsa ağyarı kafasından silip atmalı, her şeyde bir yönüyle hep O'nu görmeli; Allah'ı murad olarak düşünüp her hâl ve davranışında O'nun rıza ve hoşnutluğunu yakın takibe almalıdır. Yaptığı işin, içinde bulunduğu hâlin, murad-ı ilâhî istikametinde olmadığını az buçuk gördüğü, sezip hissettiği durumlarda ise, hemen o işten vazgeçmeli, o hâlden sıyrılmalıdır.

Hâsılı, ister açık kurallara bağlı objektif mükellefiyet sahasında, isterse herkesin kendi ufku itibarıyla sübjektif disiplinler çerçevesinde; tavır ve davranışlarda, arzu ve isteklerde, talep ve tercihlerde, niyet ve tasavvurlarda… hep Allah'ın muradı araştırılıp onun takibi yapılmalıdır.

[1] Buhârî, îmân 39, büyû' 2; Müslim, müsâkat 107.

[2] Tevbe sûresi, 9/72.

[3] Buhârî, rikâk 51; Müslim, îmân 302.

[4] Buhârî, tevhid 35; Müslim, cennet 4, 5.

[5] Bakara sûresi, 2/216.

[6] Bediüzzaman, Lem'alar s.21 (Üçüncü Lem'a, Üçüncü Nükte).

17.1.15 AKIL VE HİS DENGESİ

Soru: Akıl-his-heyecan dengesi nasıl muhafaza edilebilir? Bu mevzuda dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

Cevap: Akıl; hakla bâtılı, doğruyla yanlışı, iyiyle kötüyü birbirinden ayırma adına insana bahşedilen ilâhî bir armağandır. Ruhun en önemli fakültelerinden biri olan bu ilâhî mevhibe her şeyi anlayıp kavrayamasa da, belli ölçüde, birçok meseleyi idrak de ona müyesser kılınmıştır. O, vahiyle beslenip semavî disiplinlere bağlı kaldığı müddetçe insan için ışıktan bir rehber konumundadır. Böyle bir aklın eline, üzerinde düşünüp değerlendirebileceği temel doneler verildiği takdirde, Ebû Hanife gibi bir fıkıh, Mâtüridî gibi bir kelam veya Gazzâlî gibi bir düşünce âbidesi meydana getirilebilir. Evet, akıl her zaman için böyle bir potansiyele sahiptir. Fakat aklın bu potansiyeli değerlendirebilmesi, dinle irtibatını devam ettirerek meselelerini onun muhkemâtına bağlı götürmesine vâbestedir. Zira akıl dinin emrine girip ona tâbi olduğu, meselelerini dinin referansına bağladığı takdirde gerçek kıvamını bulabilir. Bu noktada aklın; karşılaştığı mevzuları, dinin tefsir ve tevile açık olan müteşabihâtına göre değerlendirmesi değil de, onun sabit ve değişmez kaideleri olan muhkemâtıyla test etmesi çok önemlidir. İşte bu yapılabildiği takdirde akıl, sınırlılığı içinde kendisinden beklenen birçok fonksiyonu icra edebilir.

Akıl aynı zamanda mükellefiyetin çok önemli bir esasıdır. İnsan onunla Allah'a muhatap olma seviyesine yükselir, onunla belli sorumluluklar yüklenmeye ehil hâle gelir. Evet, mükellefiyet akla dayandırılmış olup akıl sahibi olmayan kişiye şer'-i şerif teklif edilmemiştir. Bu sebeple denilebilir ki akıldan mahrum bir şahsa, dünyada herhangi

bir vazife ve sorumluluk yüklemeyen rahmeti sonsuz Rabbimiz, Allahu a'lem, ahirette de onu hesap ve cezadan muaf tutacaktır. Hatta böyle birinin iman esasları karşısında dahi sorumlu olup olmadığını tam bilemiyoruz. İhtimal aklı olmayan bir insan bunlardan bile mesul olmayacaktır.

17.2 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

https://www.youtube.com/watch?v=DCekCDXEoJM

https://www.youtube.com/watch?v=R_OQlPl1IqM

https://www.youtube.com/watch?v=VRstIhsALp0

https://www.youtube.com/watch?v=mdWjXmpK1hE

https://www.youtube.com/watch?v=Y6uf3pf3-Bg

https://www.youtube.com/watch?v=YllNHOY-kWE

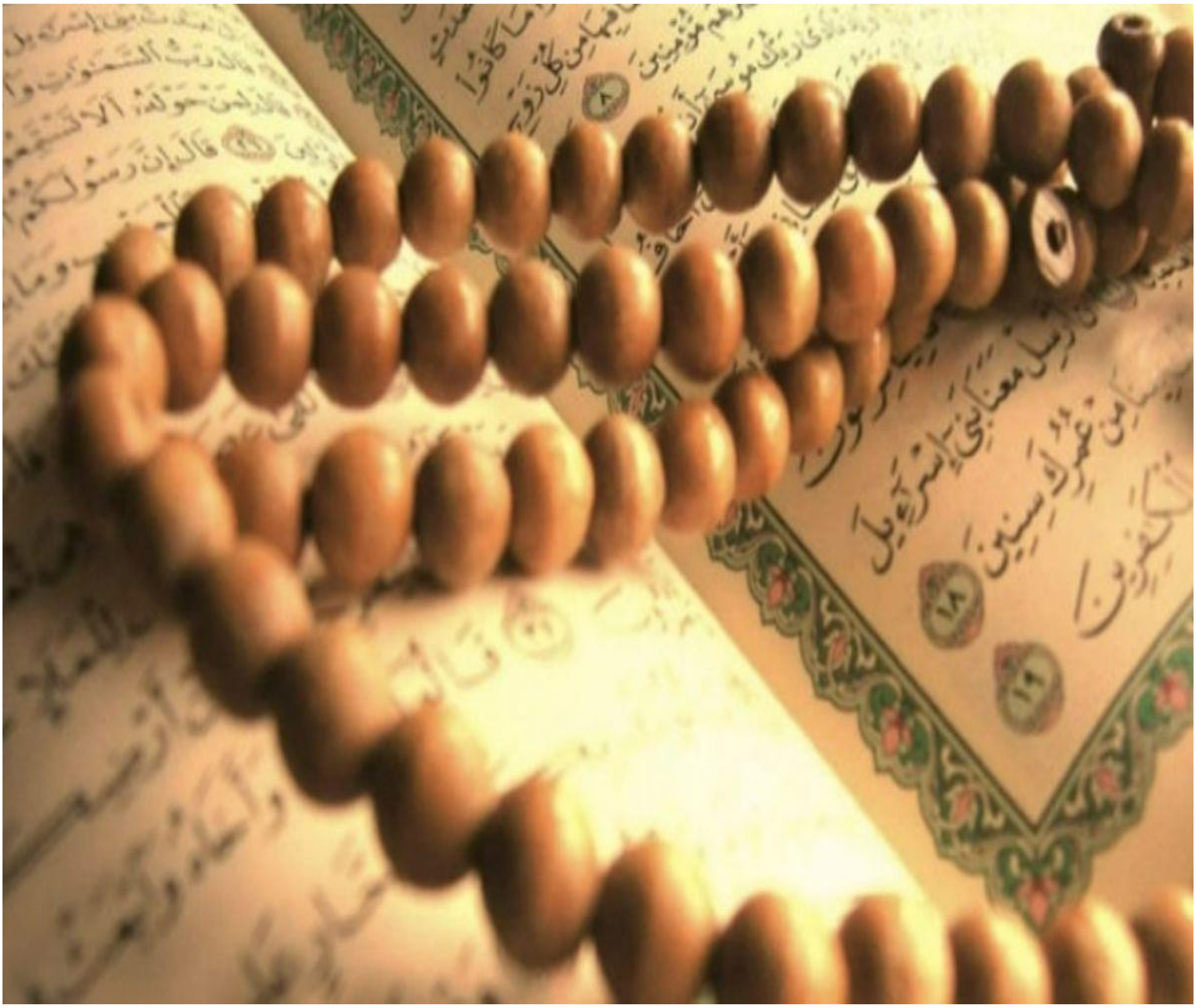
https://www.youtube.com/watch?v=h4rwwyqiI0c

https://www.youtube.com/watch?v=LGnOO0fYixk

https://www.youtube.com/watch?v=fTyNFPiitCQ

18. İHLAS

(1 Hafta)

18.1 İHLAS AYET - HADİS

Zümer/2- (Resûlüm!) Şüphesiz ki Kitab'ı sana hak olarak indirdik. O halde sen de dini Allah'a has kılarak (ihlâs ile) kulluk et.

ANKEBUT/65- Baksana, gemiye bindikleri zaman, dini yalnız O'na has kılarak (ihlasla) Allah'a yalvarırlar. Fakat onları salimen karaya çıkarınca, bir bakarsın ki, (Allah'a) ortak koşmaktadırlar.

* Şüfeyyü'l-Esmâi, Hz. Ebü Hüreyre'den naklediyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kıyamet günü ilk çağrılacaklar, Kur'ân-ı ezberleyen biri, Allah yolunda öldürülen biri ve bir de çok malı olan biridir. Allah Teâla Hazretleri Kur'ân okuyana: "Ben Resülüme inzal buyurduğum şeyi sana öğretmedim mi?" diye soracak. Adam: "Evet ya Rabbi!" diyecek. "Bildiklerinle ne amelde bulundun?" diye Rabb Teâlâ tekrar soracak. Adam: "Ben onu gündüz ve gece boyunca okurdum" diyecek.

Allâhu Teâlâ Hazretleri: "Yalan söylüyorsun!" diyecek. Melekler de ona: "Yalan söylüyorsun!" diye çıkışacaklar. Allahu Teâla Hazretleri ona: "Bilakis sen, "Falanca Kur'an okuyor" densin diye okudun ve bu da söylendi" der. Sonra, mal sahibi getirilir. Allah Teâlâ Hazretleri: "Ben sana bolca mal vermedim mi? Hatta o kadar bol verdim ki, kimseye muhtaç olmadın?" der. Zengin adam, "Evet yâ Rabbi" der. "Sana verdiğimle ne amelde bulundun?" diye Rabb Teâlâ sorar. Adam: "Sıla-i rahimde bulunur ve tasadduk ederdim" der. Allâhu Teâla Hazretleri: "Bilakis sen: "Falanca cömerttir" desinler diye bunu yaptın ve bu da denildi" der. Sonra Allah yolunda öldürülen getirilir. Allah Teâlâ Hazretleri: "Niçin öldürüldün?" diye sorar. Adam: "Senin yolunda cihadla emrolundum. Ben de öldürülünceye kadar savaştım" der. Hakk Teâlâ ona: "Yalan söylüyorsun!" der. Ona melekler de: "Yalan söylüyorsun!" diye çıkışırlar. Allah Teâla Hazretleri ona tekrar: "Bilakis sen: "Falanca cesurdur" desinler diye düşündün ve bu da söylendi" buyurur. Sonra (Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) Ebü Hüreyre'nin dizine vurup): "Ey Ebü Hüreyre! Bu üç kimse, Kıyamet günü, cehennemin, aleyhlerinde kabaracağı Allah'ın ilk üç mahlükudur!" dedi." Şüfey der ki: "Ben Ebü Hüreyre'den aldığım bu hadisi, Hz. Muâviye'ye haber verdim.

Bunun üzerine: "Böylelerine bu muâmele yapılırsa, insanların geri kalanlarına neler yapılır?" dedi ve Hz. Muâviye Şiddetli bir ağlayışla ağlamaya başladı, öyle ki helak olacağını zannettim. Derken bir müddet sonra kendine geldi, yüzündeki (gözyaşlarını) sildi. Ve şunları söyledi: "Allah ve Onun Resülü doğru söylediler: "Dünya hayatını ve onun zinetini isteyenlere, orada işlediklerinin karşılığını tastamam veririz. Onlar orada bir eksikliğe de uğratılmazlar. İşte âhirette onlara ateşten başka bir şey yoktur. İşledikleri şeyler orada boşa gitmiştir. Zâten yapmakta oldukları da bâtıldır" (Hüd 15-16).

* Ka'b İbnu Mâlik (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselam)'ın şöyle söylediğini işittim: "Kim âlim geçinmek, sefihlerle münâzara yapmak ve halkın dikkatlerini kendine çekmek gibi maksadlarla ilim öğrenirse Allah o kimseyi cehenneme atar."

* Hz. Ebü Hüreyre (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalatu vesselâm) bir gün: "Hüzün kuyusundan Allah'a sığının!" buyurdular. Oradakiler: "Ey Allah'ın Resülü! Hüzün kuyusu da nedir?" diye sordular. "O,

dedi, cehennemde bir vâdidir; cehennem, o vâdiden her gün yüz kere AIlah (c.c)'a sığınma taleb eder." "Ey Allah'ın Resülü! denildi, oraya kimler girecek?" "Oraya dedi, amellerinde riya yapan kurrâlar girecektir!"

* Ebü Hüreyre ve İbnu Ömer (radıyallâhu anhümâ) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Ahir zamanda, dinle dünyayı taleb eden insanlar zuhur edecek. Bunlar, insanlar(a iyi görünüp, onları aldatmak) için öyle bir yumuşaklığa bürünürler ki koyun postu yanlarında kaba kalır. Diller de baldan daha tatlıdır. Ancak kalbleri kurtlarınkinden vahşidir. Cenâb-ı Hakk (bunlar için) şöyle diyecektir: "Beni aldatmaya mı çalışıyorsunuz, yoksa bana karşı cürete mi yelteniyorsunuz? Zât-ı Akdesime yemin olsun, bunlar üzerine, kendilerinden çıkacak öyle bir fitne göndereceğim ki, içlerinde halim olanlar bile şaşkına dönecekler."

* Yine Ebü Hüreyre (radıyallâhu anh)'den bir rivâyete göre, Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) şöyle buyurmuştur: "Kıyamet gününde, AIlah nazarında en kötü olanlardan bir kısmını da iki yüzlülerin teşkil ettiğini göreceksiniz. Bunlar bazılarına bir yüzle, diğer bazılarına da başka bir yüzle giden insanlardır."

* Ebü Vâil anlatıyor: "Hz. Üsâme (radıyallâhu anh)'yi işittim diyordu ki: "Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kıyamet günü bir adam getirilip ateşe atılır. Karnındaki barsakları dışarı çıkar. Onları, eşeğin değirmen taşını dönderdiği gibi dönderir. Derken, cehennem ahâlisi etrafında toplanır ve: "Ey fülan, sen dünyada iken (bize) ma'rufu emderip, münkerden nehyetmiyor muydun?" derler. O: "Evet, ma'rufu emrederdim ama kendim yapmazdım, münkeri yasaklardım ama kendim yapardım" diye cevap verir."

* Ebu Saîd radıyallahu anh anlatıyor: "Resülullah aleyhissalâtu vesselam (bir gün) yanımıza geldi. Biz o sırada Mesîh Deccal'i müzakere ediyorduk. Dediler ki: "Ben size, nazarımda sizin için Mesih Deccal'den daha ürkütücü bir şeyi haber vereyim mi?" "Evet! Ey Allah'ın Resûlü! Söyleyin!" dedik. "Şirk-i hafidir (gizli şirk). Mesela, kişi kalkar, namaz kılar, bu namazını, kendisine bakanlar sebebiyle güzel kılar, (işte bu, gizli şirke bir örnektir)" buyurdular."

18.2 İHLAS PIRLANTA SERİSİ

İhlâs; doğru, samimi, katışıksız, dupduru; riyâdan uzak olma ve kalbi bulandıracak şeylere karşı kapalı kalma, kapalı yaşama. veya gönül safveti, fikir istikameti, Allah'la münasebetlerinde dünyevî garazlardan uzak kalma ve tam bir sadakatla kullukta bulunma şeklinde yorumlanmıştır ki, daha sonra, meşâyih-i kiramın, onun tarifi ile alâkalı söyledikleri sözlerin hemen büyük bir bölümü de yukarıda sunulan tarif etrafında cereyan etmiştir.

İhlâs; ferdin, ibadet ü taatinde, Cenab-ı Hakk'ın emir, istek ve ihsanlarının dışında herşeye karşı kapanması abd ve Ma'bud münasebetlerinde sır tutucu olması yaptığı şeyleri Hakk'ın teftişine arz mülâhazasıyla yapması. tabir-i diğerle; vazife ve sorumluluklarını O emrettiği için yerine getirmesi, yerine getirirken de O'nun hoşnutluğunu hedeflemesi ve O'nun uhrevî teveccühlerine yönelmesinden ibarettir ki, saflardan saf sâdıkların en önemli vasıflarından biri sayılır.

İhlâs, bir kalb amelidir ve Allah da, kalbî temayüllerine göre insana değer verir evet: " -(fehvasınca) O, sizin sûret, şekil ve dış görünüşlerinize değil; kalblerinize ve kalbî temayüllerinize bakar." İhlâs, Allah tarafından temiz

kalblere bahşedilmiş, azları çok eden, sığ şeyleri derinleştiren ve sınırlı ibadet ü taatı sınırsızlaştıran öyle sihirli bir kredidir ki, insan onunla dünya ve ukbâ pazarlarında en pahalı nesnelere talip olabilir ve onun sayesinde âlemin sürüm sürüm olduğu yerlerde, hep elden ele dolaşır. İhlâsın bu sırlı gücünden dolayıdır ki, Allah Rasûlü: " -Dinî hayatında ihlâslı ol, az amel yeter" buyurur ve: " -Her zaman amellerinizde ihlâsı gözetin; zira Allah, sadece amelin halis olanını kabul eder" diyerek amellerin ihlâs yörüngeli olmasına tembihte bulunur. Amel bir cesetse ihlâs onda can, amel bir kanatsa ihlâs da diğer kanattır. Ne ceset cansız olabilir, ne de tek kanatla bir yere varılabilir: "-Sana bütün davranışlarında ihlâs gerektir; ta ki, Rabb-i Ecell senin amelini kabul ede.

Zira ihlâs taat kuşunun kanadıdır; siz, kanatsız felah semtine nasıl uçabilirsiniz ki!" deyip inleyen Mevlânâ ne hoş söyler! Bir hoş söz de Bâyezid-i Bistâmî'den: "Bütün iç dinamizmimi kullanarak Cenab-ı Hakk'a tam otuz sene ibadet ettim. Sonra gaybdan: 'Ey Bâyezid, Cenab-ı Hakk'ın hazineleri ibadetle doludur. Eğer gayen O'na ulaşmaksa, Hakk kapısında kendini küçük gör ve amelinde ihlâslı ol' sesini duydum ve tembihini aldım..." İşin daha doğrusu ihlâs, kul ile Ma'bud arasında bir sırdır ve bu sırrı Allah sevdiklerinin kalbine koymuştur. Kalbi ihlâsa uyanmış bir insanın nazarında, medh u zem, tâzim ü tahkir ve yaptığı işlerle bilinip bilinmemesi, hattâ sevap ve mükâfat mülâhazası kat'iyen söz konusu değildir. Ve böylelerinin gizliaçık her halleri aynı çizgidedir

18.2.1 GÜL DÖNEMİNE YETİŞME

Yaptığınız işler sahabi işi olur siz sahabilik şerefini yakalıya bilirsiniz. Mevsiminde iş yapabilirsiniz. Bu da çok önemlidir. Ve çokları da sizinle beraber yapabilirler. Ama bir şey var ki, bütün bu işler yapılırken ihlasla yapılması sadece ve sadece Allah'ın marziyatının kazanılması için yapılması, bu çok önemlidir. Mesela, ben sizi bu kadar tanıdıktan bu kadar insanla tanışma bahtiyarlığına erdikten sonra İslamın gül dönemine ait, ikinci gül dönemine ait hiçbir şey görmeden bana gel deseler inanın ferih fahur ve sürur içinde giderim. Çünkü gördüğüm şeyler Allah'ın lutfu olarak beni tatmin edecek kadar büyük ve muhteşemdir, gayri bundan öte hiçbir şey görmesem. Çünkü bundan önce öyle peygamberler gelmiş ki, canım çıksın bir tek ümmete sahip olmadan doğdukları gibi gurup edip gitmişler. İki ümmeti olmuş, üç ümmeti olmuş, beş ümmeti olmuş, on ümmeti olmuş, elli ümmeti olmuş, yüz ümmeti olmuş. Sizler verdiğiniz şu hizmet zemininde her birerleriniz belki yüzlerce insanın –iştirak-i amal-i uhreviye düsturuyla- yüzlerce insanın hidayetine vesile oldunuz ve oluyorsunuz. Yani Allah (c.c.) sayinize peygamberlerin sayine vermediği lütufları veriyor, ihsanları veriyor. Öyle bir lütufla serfiraz kılıyor. Bu önemli bir meseledir. Öyleyse bu meselede bizim için sadece Allah'ı görüp gözetmek, ihlaslı hareket etmek çok önemlidir. Çok çalımlı yola çıkmalar vardır. Baş pehlivan gibi peşrev yapmalar vardır. Fakat yolun yarısında ihlası gider, ikbale gönül kaptırır, maddi bir şeyler olsun diye bekler, marzi ilahi kulak ardı eder ve kaybeder. Sizin bence inşallah üstün yanınız o olsun. Üstün bir yanınız vardır ki, takdirle karşılar ve bir bayrağa selam durur gibi selam dururum ona. O da inşallah bu güne kadar yaptığınız hizmette Allah emrettiği için yapmıştırsınız ve Allah Razı olsun diye yapmıştırsınız, ihlasla yapmıştırsınız.

Hizmet adına bu çok önemlidir. Ve bunun diğer bir buudu da şudur. Bir yere kadar bu işi getirdiniz Allah'ın inayet ve keremiyle bu iş bundan sonra da götürülmek istenir. Dişinizi sıkacak bundan sonra da karşınıza çıkacak gaileleri kâle almadan yolunuza yürüyüp gideceksiniz. Çünkü yine bir müşahede de dendiği gibi yollar kandan irinden

deryalarla çevrilmiş olabilir, karşınıza çok sert tepeler çıkmış olabilir, aşınmaz gibi görülebilir. Cenab-ı Hakkın tevfikine tevfik-i hareket edin. O'nun tevfikine ram olun şu ana kadar getirdiğiniz işin ikmal ve itmamını Allah'tan isteyin yarı kalmasın. Cenaze ortada kalmasın, natamam bu işler tamamlansın. Allah yapılan işin ikmal edilmiş olmasını kusursuz yapılmış olmasını sever. Hadis ifade buyuruyor ve Kur'an-ı Kerim'in Tevbe sure-i celilesinin iki yerinde öyle iş yapın ki, Allah ona nazar edecek , Resulullah ona bakacak, müminler de ona bakacak. Yani teftişe, resmi geçide hazır yapın yapacağınız şeyleri diye buyrulmaktadır.

18.2.2 BAŞARILARI VE NETİCELERİ ALLAH'A VERME

Başarıları ve müspet neticeleri Allah'a vermede son derece hassasınız. Neden hassas olmayım ki, her türlü muvaffakiyet ve müspet netice Allah'a aittir. Hiçbir kul, gücü bilgisi ve imkânları ne ölçüde olursa olsun, Allah muvaffakiyet vermezse, müspet hiçbir şey yapamaz. İnsanın yapısı hayra değil, günaha ve tahsibe yöneliktir. müspet netice ve muvaffakiyetlere gelince, bir defa, bunların tahsili için gerekli mekanizmayı kuran Allah'tır. İnsanın yaptığı, bu mekanizmada bir düğmeye dokunmaktan daha fazla değildir.

Ona o imkân ve gücü bahşeden, dokunmasına müsaade eden, o dokunmaya seve eden de Allah'tır. Eğer Allah izin vermemiş, onu öyle bir donanımla dünyaya getirmemiş, o işi yapmaya sevk etmemiş olsa idi, bir düğmeye dokunmak bile olsa, insanın elinden ne gelirdi? Üstad demiyor mu, insanın ekl ve şürb (yeme- içme) gibi en basit ve iradesine taallûk eden işlerde bile rolü binde bir bile değildir? O halde, hele, sanki Firavunca ve Nemrutça "ben yarattım" dercesine, "ben yaptım, ben başardım; bu, bendeki güç ve ilimden dolayı böyle oldu; falan yerde konuştum, işte şu kadar insan müteessir oldu; şöyle yazdım, şu kadar insana tesir ettim" şeklinde hezeyanlar sarf etmek, hattâ bunları düşünmek, akıldan geçirmek, küstahlıktan başka ne manâya gelir?

Hiçbir peygamber, "ben yaptım, ben başardım, ben hidayet ettim" dememiştir. "Ben," firavunların ağzından çıkan sözdür. Şirkin en hafifi "nahnü", yani "biz"dir; cemaat, millet, kavim, kabile enaniyetidir. Üstad, bu meseleleri, anlamaktan bile aciz olduğumuz Ene ve Zerre Risalesi'nde ne güzel ifade eder! O'nun dediği gibi, "ene"yi, hattâ "nahnü"yü de yırtıp, altındaki "Hüve"yi ortaya çıkarmak, "Hüve"yi göstermek gerekir. Kanatlarını açtığı zaman bütün semayı kaplayan Hz. Cebrail (as) bile asla "ben" demez ve her şeyi Cenab-ı Allah'a verirken, bize ne oluyor da, "ben" deme küstahlığında bulunuyoruz!? Bir kulluk deryasına yelken açtık ki, dalgalar amansız çıktı karşımıza, kenara varmaya koymuyoruz bizi. İstihdam eden Allah'a binlerce hamd ve senâ olsun; olsun da, nâil kılındığımız lütufların zerresini kendimizden bilmeyelim; bilmeyelim ki, O, lütuflarını sonuna kadar devam ettirsin.

Bu lütufların bir tanesini hattâ bir zerresini bile kendimizden bilsek, bilgimize, tedbirimize versek, O, vâridât-ı Sübhaniyesini keser ve "haydi yürüyün bakalım, yürüyebilirseniz," der. Allah korusun, âhır ömrümüzde kendi kendimize bırakıldığımız için hizlana uğrarız. O'ndan diler ve dileniriz, bizi göz açıp kapacak kadar bile olsa, Allah Rasûlü'nun o mübarek dualarından ayırmasın: "Ya Hayyu Ya Kayyûm, bi- rahmetike estağîs; eslah lî şe'nî küllehü, ve lâtekilnî ilâ nefsî tarfete ayn: Göz açıp kapayıncaya kadar bile olsa, bizi nefsimizle baş başa bırakma" Her şey O'ndan; ne veriyorsa, aczimize, fakrımıza, za'fımıza merhameten veriyor.

Akıldan geçer, “en güzel talebeleri yetiştirdim, tedbirimle hiç birinin kılına dokundurmadım. Onları öyle bir sevk ve idare ettim ki.” mülâhazalarına dalar gider. Neden sonra, o hasta kalbine gelir de, mırıldanır, “Vakıa, bunları Allah yaptırdı ya!” Bir gün sana, “hay, Allah hayrını versin! O kadar becerikli idin, başarılı idin. Allah dediğin O Zâtı şimdiye kadar bulman gerekmez miydi; hâlâ bir yabancı gibi, başı açık, yalın ayak hayallerinle şaşkınlık çöllerinde dolaşıp duruyorsun” demezler mi? Bu türden, eskiden de olsa söylenmiş sözleri hatırlayınca, bede depresyon yapıyor. “Bu zenginlik, bana ilmimden dolayı verildi” diyor, kim? Karun. Böyle konuşanlar, böyle düşünenler, Karun’dur, Firavun’dur. Kendini yenememiş, benliğinin altında kalmış insanların sözlerine, davranışlarına biraz dikkatle nazar etseniz, hepsinde “ben” davulunun öttüğünü, “kedi kabiliyetim ve istidadımla, irademle, bilgimle, marifetimle tesiri nâkâbil olanlara tesir ediyorum, sözümü dinlettiriyorum” sözlerinin çınladığını görür veya duyarsınız. Çok dikkatli de konuşsalar, mutlaka bir yerlerinden sızar o mülâhaza... Vasiyetim olsun, elinizden geldiğince çevrenizi kendi benliğinden, egosundan uzaklaştırmaya çalışın.

Eğer bir gün, o ideal nesil, ütopyalarda resmedilen nesil isbat-ı vucud edecekse, o, bencilliği olmayan, “ben” davasından geçmiş, “ene”yi bırakıp, hattâ şirkin en hafifi olan “nahnu”yu da aşarak, “Hüve”de tevhidi yakalamış, “ene”yi yırtıp, “Hüve”yi göstermiş nesil olacaktır. İnsan, bir başkasıyla rekabete girebilir, fakat Allah’a karşı rekabet hissi düpedüz saygısızlıktır. O bakımdan, her muvaffakiyet, her güzel iş, Allah’a verilmeli ve “bunu O yaptı” denmelidir. Yememize, içmemize, hemcinsimize duyduğumuz alâkaya bakınca, hayvandan farklı bir yanımızın olduğunu görüyor muyuz?

Hatta haram-helâl demeden, açlığımızatokluğumuza bakmadan, başkalarının haklarını da üzerimize geçirerek, öyle yiyip içiyor ve hayvanlar, hemcinslerine karşı üreme adına senede bir alâka duyarken, biz,tamamen nefsânî arzuların pençesinde doymak bilmez bir hırsla yaşıyoruz. Bu hâlimizle, hayvanların mertebesinde olduğumuz bile söylenebilir mi bilemiyorum. İki Nobel ödülü sahibi Alexis Carrel’in başında bulunduğu bir heyet, 20. Asır gençliğini bütün duygu, tavır ve davranışlarıyla inceleyip formüle ettiklerinde, karşılarına “serseri köpek” resmi çıkmıştı. Saldırgan, başıboş, istediği gibi yer, sonra yan gelip kulağı üzerine yatar. İşte böyle bir tip. Evet, çirkin bunlar ve böyle tasvirler bize yakışmaz ama, gel gör ki, nefis çok daha çirkin. Estağfirullah, sümme estağfirullah.

Allah karşısında insanın kendisini zelil, hakir, hor görmesi lâzım. Evliyaullahtan bazıları var ki, münacatlarında şöyle derler: “ Şu hâlimle, kalbimin şu durumu itibarıyla, iman, islâm gibi hususiyetler müstesna, kâfirler benden çok iyidir; falan hayvan, filan hayvan benden iyidir.” Evet, insan bir yandan budur; diğer yandan da Allah’ın insanlığımıza terettüp eden bir kısım lütufları, ihsanları var. Öyle ise, kimse, bu lûtuf ve ihsanlara sahip çıkmamalı. Mü’min, her halinde mütevazi olmalı, mahviyet ve hacalet içinde bulunmalı. Onun için, Kur’an-ı kerim’de, “Ezilletin alâ’l-mü’minîn (Mü’minlere karşı tevazu kanatları ve yüzleri yerlerde)” “eizzetin alâ’l-kâfirlere karşı ise izzetli ve çetin” buyurulur. Hiç kimse, kendisini müzekkâ bilmemeli; böyle bilmek şöyle dursun, hadisteki ifadesiyle, kendini “racülü fâcir” bilmeli. Kimse, “ben müfsidim” demez; demez ama bilmeyerek ifsad etmediği ne malûm?

Acaba, vicdanında kendini ikna edecek şekilde, “hakikaten ben her müfsid miyim?” diye bir mülâhazası bulunmalı değil mi? Kendisine zarre kadar bile itimat eden insan İlâhî teveccühleri kaybetmiş demektir. Kimse, nefsine güvenmemeli, âkıbet ve âhireti hususunda emniyette olduğunu sanmamalıdır. Bu manâda mutlak emniyet

küfürse, onun en küçüğü de küfre yakınlıktır. Yani, nasıl yeis küfürse, bir insanın âkıbeti ve Âhireti hususunda ameline güvenmesi, Cennet'e gireceğinden emin olması da küfürdür. Böyle bir emniyetin en küçüğünün bulunması da, küfür istikametinde bir adım demektir. Rabbi'ğfir ve'rham ve ente hayru'r-rahimîn.

18.3 İHLAS RİSALE

Hadiste vardır ki: (İnsanlar helâk oldu-âlimler müstesna. Âlimler de helâk olduilmiyle amel edenler müstesna. Amel edenler de helâk olduihlâs sahipleri müstesna. İhlâs sahiplerine gelince, onlar da pek büyük bir tehlike ile karşı karşıyadırlar.)Yani, medar-ı necat ve halâs, yalnız ihlâstır. İhlâsı kazanmak çok mühimdir. Bir zerre ihlâslı amel, batmanlarla hâlis olmayana müreccahtır. İhlâsı kazandıran, harekâtındaki sebebi sırf bir emr-i İlâhî ve neticesi rıza-yı İlâhî olduğunu düşünmeli ve vazife-i İlâhiyeye karışmamalı. Herşeyde bir ihlâs var. Hattâ muhabbetin de ihlâsla bir zerresi, batmanlarla resmî ve ücretli muhabbete tereccuh eder.

İşte bir zat bu ihlâslı muhabbeti böyle tabir etmiş: Yani, "Ben muhabbet üzerine bir rüşvet, bir ücret, bir mukabele, bir mükâfat istemiyorum." Çünkü, mukabilinde bir mükâfat, bir sevap istenilen muhabbet zayıftır, devamsızdır. Hattâ hâlis muhabbet, fıtrat-ı insaniyede ve umum validelerde derc edilmiştir. İşte bu hâlis muhabbete tam mânâsıyla validelerin şefkatleri mazhardır. Valideler, o sırr-ı şefkatle, evlâtlarına karşı muhabbetlerine bir mükâfat, bir rüşvet istemediklerine ve talep etmediklerine delil; ruhunu, belki saadet-i uhreviyesini de onlar için feda etmeleridir. Tavuğun bütün sermayesi kendi hayatı iken, yavrusunu itin ağzından kurtarmak için-Hüsrev'in müşahedesiyle-kafasını ite kaptırır.

Ey âhiret kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'âniyede arkadaşlarım! Bilirsiniz ve biliniz: Bu dünyada, hususan uhrevî hizmetlerde en mühim bir esas, en büyük bir kuvvet, en makbul bir şefaatçi, en metin bir noktai istinad, en kısa bir tarik-i hakikat, en makbul bir dua-yı mânevî, en kerametli bir vesile-i makasıd, en yüksek bir haslet, en sâfi bir ubudiyet, ihlâstır. Madem ihlâsta mezkûr hassalar gibi çok nurlar var ve çok kuvvetler var. Ve madem bu müthiş zamanda ve dehşetli düşmanlar mukabilinde ve şiddetli tazyikat karşısında ve savletli bid'alar, dalâletler içerisinde bizler gayet az ve zayıf ve fakir ve kuvvetsiz olduğumuz halde, gayet ağır ve büyük ve umumî ve kudsî bir vazife-i imaniye ve hizmet-i Kur'âniye omuzumuza ihsan-ı İlâhî tarafından konulmuş.

Elbette, herkesten ziyade, bütün kuvvetimizle ihlâsı kazanmaya mecbur ve mükellefiz. Ve ihlâsın sırrını kendimizde yerleştirmek için gayet derecede muhtacız. Yoksa, hem şimdiye kadar kazandığımız hizmet-i kudsiye kısmen zayi olur, devam etmez; hem şiddetli mesul oluruz. âyetindeki şiddetli tehditkârâne nehy-i İlâhîye mazhar olup, saadet-i ebediye zararına, mânâsız, lüzumsuz, zararlı, kederli, hodfuruşâne, sakîl, riyâkârâne bazı hissiyat-ı süfliye ve menâfi-i cüz'iyenin hatırı için ihlâsı kırmakla, hem bu hizmetteki umum kardeşlerimizin hukukuna tecavüz, hem hizmet-i Kur'âniyenin hürmetine taarruz, hem hakaik-i imaniyenin kudsiyetine hürmetsizlik etmiş oluruz.

Ey kardeşlerim! Mühim ve büyük bir umur-u hayriyenin çok muzır mânileri olur. Şeytanlar o hizmetin hâdimleriyle çok uğraşır. Bu mânilere ve bu şeytanlara karşı ihlâs kuvvetine dayanmak gerektir. İhlâsı kıracak esbabdan yılandan, akrepten çekindiğiniz gibi çekininiz. Hazret-i Yusuf Aleyhisselâm ("Şüphesiz nefis daima kötülüğe

sevk eder-ancak Rabbim rahmet ederse o başka." Yusuf Sûresi, 12:53.)demesiyle, nefs-i emmâreye itimad edilmez. Enâniyet ve nefs-i emmâre sizi aldatmasın. İhlâsı kazanmak ve muhafaza etmek ve mânileri def etmek için, gelecek düsturlar rehberiniz olsun. Amelinizde rıza-yı İlâhî olmalı. Eğer O razı olsa, bütün dünya küsse ehemmiyeti yok. Eğer O kabul etse, bütün halk reddetse tesiri yok. O razı olduktan ve kabul ettikten sonra, isterse ve hikmeti iktiza ederse, sizler istemek talebinde olmadığınız halde, halklara da kabul ettirir, onları da razı eder. Onun için, bu hizmette, doğrudan doğruya, yalnız Cenâb-ı Hakkın rızasını esas maksat yapmak gerektir.

18.3.1 ALLAH'IN RIZASI İHLAS İLE KAZANILIR

Cenab-ı Hakk'ın rızası ihlâs ile kazanılır. Kesret-i etba' ile ve fazla muvaffakıyet ile değildir. Çünki onlar Vazife-i İlâhiyyeye ait olduğu için istenilmez; belki bâzen verilir. Evet bazen bir tek kelimesebeb-i necat ve medâr-ı rıza olur. Kemmiyetin ehemmiyeti o kadar medâr-ı nazar olmamalı. Çünki bâzen bir tek adamın irşadı, bin adamın irşadı kadar Rıza-i İlâhîye medâr olur. Hem ihlâs ve hakperestlik ise, Müslümanların nereden ve kimden olursa olsun istifadelerine taraftar olmaktır. Yoksa, "Benden ders alıp sevab kazandırsınlar." düşüncesi, nefsin ve enâniyetin bir hilesidir. Ey sevaba hırslı ve a'mâl-i uhreviyeye kanaatsız insan!

Bâzı Peygamberler gelmişler ki, mahdud birkaç kişiden başka ittiba edenler olmadığı halde, yine o peygamberlik vazife-i kudsiyesinin hadsiz ücretini almışlar. Demek hüner, kesret-i etba' ile değildir. Belki hüner, Rıza-yı İlâhîyi kazanmakladır. Sen neci oluyorsun ki, böyle hırs ile "Herkes beni dinlesin." diye vazifeni unutup, vazife-i İlâhiyeye karışıyorsun? Kabul ettirmek, senin etrafına halkı toplamak Cenab-ı Hakk'ın vazifesidir. Vazifeni yap, Allah'ın vazifesine karışma. Hem hak ve hakikatı dinleyen ve söyleyene sevab kazandıranlar, yalnız insanlar değildir. Cenab-ı Hakk'ın zîşuur mahlukları ve ruhanîleri ve melâikeleri kâinatı doldurmuş, her tarafı şenlendirmişler. Madem çok sevab istersin, ihlâsı esas tut ve yalnız Rıza-yı İlâhîyi düşün. Tâ ki senin ağzından çıkan mübarek kelimelerin havadaki efradları; ihlâs ile ve niyet-i sadıka ile hayatlansın, canlansın, hadsiz zîşuurun kulaklarına gidip onları nurlandırsın, sana da sevab kazandırsın. Çünki, meselâ: Sen "Elhamdülillâh" dedin; bu kelâm, milyonlarla büyük küçük "Elhamdülillâh" kelimeleri, havada izn-i İlâhî ile yazılır. Nakkaş-ı Hakîm abes ve israf yapmadığı için, o kesretli mübarek kelimeleri dinliyecek kadar hadsiz kulakları halketmiş. Eğer ihlâs ile niyet-i sadıka ile o havadaki kelimeler hayatlansalar, lezzetli birer meyve gibi ruhanîlerin kulaklarına girer. Eğer Rıza-yı İlâhî ve ihlâs o havadaki kelimelere hayat vermezse, dinlenilmez; sevab da yalnız ağızdaki kelimeye münhasır kalır. Seslerinin ziyade güzel olmadığından, dinliyenlerin azlığından sıkılan hâfızların kulakları çınlasın!

18.4 İHLAS NÜKTELER

18.4.1 HAZRETİ ALİ'NİN KAFİRİ AFFETMESİ

Bir harpte Hz. Ali (r.a.) bir kafirle çarpışıyor ve kafir usta bir savaşçı olduğu için bir türlü mağlup edemiyordu. Tam karşı karşıya geldikleri bir sırada Hz. Ali: "Ya Allah" diyerek kafirin üzerine hücum edip yere yatırdı. Çıkıp göğsü üzerine oturduktan sonra hançerini çıkarıp öldüreceği anda kafir Hz. Ali'nin yüzüne tükürdü. Hz. Ali hemen kafirin

üzerinden kalkarak onun da ayağa kalkmasına müsaade etti. Kafir şaşırmışı: “Ya Ali, ben seni kızdırmak için yüzüne tükürdüm, sense beni tam öldüreceğin sırada serbest bıraktın.

Bunun sebebi nedir?” diye sordu.

Hz. Ali kafire şu cevabı verdi: “Ben bu harp meydanında Allah rızası için çarpışıyorum. Sen yüzüme tükürdüğün zaman içimde sana karşı bir hissi nefret belirdi, seni öldürmüş olsa idim Allah için değil de nefsime yapılan hakaretten dolayı öldürmüş olacaktım. Bundan dolayı seni öldürmekten vazgeçtim” dedi. Kafir Hz.Ali’nin bu âlicenaplığına hayran kalarak İslamiyeti kabul edeceğini ve İslam dinini tarif etmesini istedi. Hz. Ali İslamiyetin şartlarını öğretip adam şahadet kelimesini getirerek Müslüman oldu. İhlas, saf süte teşbih edilirse, Allahu Azimüşşan’ın rızası dışında herhangi bir gaye için ibadet yapmak, süte o gayenin mahiyetine göre az veya çok su karıştırmak demektir. Cennet için yapılan ibadette, süte bir damla su karıştırılmışsa, dünyevi maksatlar için yapılan ibadetlerde, sütün çoğu su olmuş demektir.

18.4.2 ODUNCU İLE ŞEYTAN DÖVÜŞÜ

Odunculukla hayatını kazanan bir zat vardı. Allah’a karşı kulluk vazifesini yapar, kimsenin ekşisine tatlısına karışmazdı. Bu zahit kişinin bulunduğu köyün yakınında bir köy daha vardı. Onlar da dağda kutsal diye kabul ettikleri bir ağaca taparlar, ondan medet beklerlerdi. Oduncu bir gün “şunların Allah diye taptıkları ağacı kesip odun edeyim pazarda satarak ekmek parası kazanırım; hem de, bir kavmi Allah’a isyandan kurtarmış olurum” diye düşünerek Allah rızası için ağacı kesmeye karar verdi. Dağa doğru giderken karşısına acayip suratlı pis bir adam çıkarak nereye gittiğini surdu. Oduncu: Halkın Allah diye taparak Allah’a isyan ettikleri ağacı kesmeye gidiyorum, dedi. Adam oduncuya: Ben şeytanım... o ağacı kesmene müsaade etmiyorum, deyince zahit oduncu, şeytana çok kızmıştı. Öldürmek için hücum ederek yere yatırdı ve üzerine oturup hançerini boğazına dayadı. Şeytan zahide: Ey zahit, sen beni öldüremezsin. Allah bana kıyamete kadar müsaade etmiştir. Fakat gel o ağacı kesme, seninle anlaşalım. Ben sana her gün bir altın vereyim, sen de ağacı kesmekten vazgeç. Hem el ağaca tapıyormuş, günah işliyormuş senin neyine gerek, altınını al işine bak, dedi. Adam şeytanı bırakmıştı. Şeytan adama, akşam yatıp sabahleyin yastığının altına bakmasını söyledi ve anlaşarak ayrıldılar. Adam ağacı kesmekten vazgeçip, evine dönmüştü. Akşam yatıp sabahleyin yastığının altına baktığında altın gördü. Memnun olmuştu.

İkinci gün oldu. Fakat bu sefer şeytan altını koymamıştı. Adam kızıp baltasını aldığı gibi dağa ağacı kesmeye gitti. Fakat yolda yine şeytanla karşılaştılar. Adam şeytana iyice kızmıştı. Görünce: “Seni sahtekar seni, kandırdın değil mi beni” diyerek üzerine hücum etti. Fakat evvelkinin tam tersine bu sefer şeytan adamı tuttuğu gibi altına aldı. Adam şaşırmıştı. Bu nasıl hal der gibi şeytanın yüzüne bakıyordu. Şeytan: Hayret ettin değil mi? Niçin bana yenildiğinin sebebini söyleyeyim: Dün sen Allah rızası için ağacı kesmeye gidiyordun. Seni değil ben, dünyadaki bütün şeytanlar bir araya gelsek yine yenemezdik. Lakin şimdi Allah rızası için değil de, sana altını vermediğim için kızdığından gidiyorsun. İşte o yüzden bana mağlup oldun ve sana ağacı kesmene müsaade etmeyeceğim, dedi.

18.4.3 EN BÜYÜK DERS

Bayezid-i Bistami, büyük velilerdendi. Allah'ın sevgisini kazanmıştı. Allah'ın izniyle hayvanlara dahi sözünü geçirebiliyordu. Günlerden bir gün değirmenden evine dönerken, ormanda yaşlı bir kadına rastladı. Yaşlı kadının sırtında dolu bir un çuvalı vardı. Yükü ağırdı. Oflaya-puflaya götürmeye çalışıyor, buram buram terliyordu. Yaşlı kadının haline acıyan Bayezid-i Bistami hazretleri, ormanda kükreyerek dolaşan aslana emretti: "— Ey Aslan, Allah'ın izniyle buraya gel!" Aslan, uysal bir kedi gibi yaklaştı. Büyük velinin yanına sokuldu. Bacaklarına sürtünmeye başladı. Bayezid-i Bistami, ihtiyar kadının sırtındaki çuvalı alıp aslana yükledi. Birlikte köye dönmeye başladılar. Yolda Bayezid-i Bistami yaşlı kadına sordu: — "Köye döndüğünde mutlaka sana soracaklar. Yolda kime rastladığını, bu işi kimin yaptığını merak edecekler. Ne cevap vereceksin?

Yaşlı kadın, kızgın, Bayezid-i Bistami'ye baktı: — "Söyleyeceğim," dedi. "Zalim ve riyakâr Bayezid-i Bistami'ye rastladım diyeceğim..." Büyük veli çok şaşırdı. O kadar yardım ettiği halde, nasıl böyle konuşabiliyordu? Hiç mi iyilikten arılamıyordu? Bu ne biçim işti? Sordu: — "İyi ama sana iyilik ettim. Neden zalim ve riyakâr Olduğumu düşünüyorsun, ne kusur işledim ki?" — "Daha ne yapacaktın?" diye bağırdı yaşlı kadın. "Ormanlar kralı aslanı eşek niyetine kullandın. Bana kerametini gösterip riyakârlık yaptın. Bunlardan büyük kusur olur mu?" Bayezid-i Bistami'nin hayatı boyunca aldığı en önemli ders bu oldu. Her fırsatta surdan tekrarlardı: "O sert yüzlü, tok sözlü kadının dersi içimde kalmış bütün riya ve gösteriş hissini sildi, süpürdü. Ondan sonra Allah'a daha da yaklaştığımı hissettim. Kibirden, gösterişten uzak durdum. Riyaya düşmedim." Kibir ve gösterişten uzak durmak, hayatta başarının da anahtarıdır.

18.4.4 HAZRET-İ ÖMER İLE SARHOŞ ADAM

İslâm'ın ikinci halifesi Hazret-i Ömer, sabahlara kadar sokak sokak gezer, idaresini üzerine aldığı halkın huzur içinde istirahat edip etmediklerini araştırırdı. Yine böyle teftiş gecelerinden birindeydi. Medine sokaklarında sessizce gezerken ileride hiç beklemediği bir gürültü işitti. Merakla yaklaştı, dikkatle baktığında, bir sarhoşun gelip geçenlere münasebetsizce sözler söyleyip rahatsız ettiğini gördü. Resûlüllah'ın şehri Medine'de adam hem âyetin emrine karşı gelerek içki içmiş, hem de sarhoş halde sokağa çıkıp mes'ûliyetini üzerine aldığı mü'minleri rahatsız etmişti. Bu hâl, Allah'ın emrine açıkça isyandı. Allah'a isyan edenin hasmı ise Halife Ömer'di. Bu sebeble meşhur gazabına yine bürünmüş. Öfkesini kullanmanın zamanı geldiğine inanmıştı. Elindeki kırbacını hızla kaldırıp sarhoşun başına yıldırım gibi indirmeyi düşünüyordu. Nitekim kamçısını havaya yukan kaldırırken sarhoşun hakaretti sözlerine muhatap olmaya başladı. Adam, şahsını hedef almış, bizzat kendisine hakarette bulunmuştu. Hızla havaya kalkan kamçı bu defa yavaşça yere indi, sarhoşun başında şaklamaktan vazgeçmiş oldu.

Şaşıran sarhoş, sormadan edemedi: — Sen kimsin ki, önce beni kırbaçlamak istedin, sonra da vazgeçtin? Hazret-i Ömer cevap verdi: — Ben Allah'ın emirlerini tatbik etmekle vazifeli halife Ömer'im! — Peki öyle ise neden kırbaçlamaktan vazgeçtin beni? Halifenin cevabı, fevkalâde düşündürücüydü: — Ben önce Allah için kaldırmıştım kırbacımı. Tam o sırada sen şahsıma hakaretler savurdun. Birden nefsimin galeyana gelmesine, öfkelenmeme sebeb

oldun. Baktım ki Allah için kaldırdığım kırbacım, nefsim için inecek. Nefsime yaptığın hakaretinden dolayı seni kırbaçlamış olacağım.

Halife sözünü şöyle tamamladı: — Halbuki ben, Allah için hiçbir şeyden gözümü kırpmam, ama nefsim için bir karıncayı dahi incitemem, bir kuşun bile benden korkup uçmasına razı olamam! Bu cevaptan sonra ortalığı bir sessizlik almıştı. Müslümanların halifesi neticeyi şöyle bağladı: —Uzat elini, seni doğruca Kadı Şüreyh'e götüreyim. Durumunu ona anlat, adaletin hükmünü ondan gör. Bundan sonra seni ben cezalandıramam. Zira nefsimin hisse almasından korkarım!

18.4.5 İHLASI ARAMAK

Ebu Said Harraz Hazretleri, bir gün müridlerinden birisine ihlastan bahsetti. Müridi kalbini yokladı, şeyhinin anlattığı samimiyeti kalbinde bulamadı. O günden sonra da artık gidip gelmez oldu. Ebu Said, bir gün onu çağırıp sordu; - Artık yanımıza niye gelmiyorsun? - Yaptığım şeylerde ihlas bulamadım. Bu yüzden terk ettim. Ebu Said, onu söyle ikaz etti: - Ben sana ameli terk et demedim. Amelinde ihlası ara dedim. Sen hizmetine devam et, ihlası onun içinde ara. Şeytanın bir hilesi de insanlara önlerinden, hayır adına yaklaşıyor gibi musallat olmaktır. En kötü ihlassızlık hizmet etmemektir. Tam ihlas, hizmetin içinde aranır. Belki, "Bize düşmez, bizi aşar..." diye düşünüp, "ihlas, ihlassızlık" demeden ve onu bile aramadan, sadece hizmet etmeye kilitlenmek en büyük samimiyettir. Ne ermek, ne olmak, ne paye... Sadece vefa ve vazife...

18.4.6 ÇAKIL TAŞLARI

Ebü'l-Leys Semerkandî Hazretleri anlatıyor: "Allah rızasından başka maksatlar için ibadet edenlerin hali, kesesine çakıl taşı doldurup çarşıya çıkan adama benzer, insanlar uzaktan kesesini dolu görünce, 'Ne zengin adam' derler. Hakkında böyle söylenmesinden başka ona hiçbir fayda gelmez. Çarşıdan bir şey almak istese, kesesindeki çakıl taşlarına kimse bir şey vermez." Samimiyetsiz adamın kazancı, sırtında faydasız bir yük, insanlar katında tesirsiz ve geçersiz riyakârlık, ötede İse azaptır.

18.4.7 ÖMER BİN ABDÜLAZİZ'İN İHLAS VE SAMİMİYETİ

Candır, ruhtur, hayattır, esastır, kuvvettir, nokta-i istinadadır; yolların en kısası, duaların en makbulü, sırların en mahremidir İhlas. O maksadları hasıl eden bir keramet cümbüşü, o insanı insan eden his ve duyguların en ulvisi ve o, yaradılışa gaye olan kulluğun en safisi ve en nezihidir. Düşmanıdır kinin, nefretin, riyanın, bencilliğin, kendini beğenme ve büyük görmenin, tabasbusun, tekellüfün, gösterişin, sathiliğin, sığlığın, sahteliğin, öze inemeyip kısırda kalmanın, tembelliğin, ataletin, miskinliğin, hem de huzurda yüzü başkasına çevirmenin, tebessümde ağu gizlemenin, şirkin her çeşidinin, iki yüzlülüğün, nifakın ve amelleri felceden her türlü arzu, istek ve kaprislerin ezelî düşmanıdır: bunlar ve o, zıdların en acımasızıdır. Bir arada olamaz, aynı çatı altında bulunamazlar. Hele aynı kalpte asla barınamazlar. Zillet ve iftikarın yoldaşıdır. Rızayı kendine mesken edinmiştir.

Rıza ki, tek gayedir, biricik hedeftir. “Esma”, iksir gibi huzmelerini oradan gönderir. Bu huzmeler benliği eritir, tüketir, bitirir ve insanı güneşe komşu bir sızıntı ve reşha haline getirir. Zühre başına toprak saçsın, şebnem bir fırtına ile kanatlansın ve kendini çağlayanlara salsın! Buzun (yani benliğin) rengi de en az kendisi kadar donuk ve soğuktur. Zaten renk ve kokular her zaman oynak ve aldatıcıdır. İnsan reşha olmadan aldanmaktan kurtulamıyacatır.

İhlası yakalayamayan hassalar şaşkındır, mecalsizdir; gözler fersiz ve dizler dermansızdır. Onsuz olunan her yer ıssız ve onsuz yapılan herşey manasızdır. Halbuki o, zatında bir güç ve kuvvettir. Ona sarılan batıl dahi olsa güçlenir, kuvvetlenir. Eğer hak onunla bütünleşirse Cibril elinde bir kamçı kesilir. Önünde durmak mümkün değildir. Sayıların arasına giren ve salîbe benzeyen “artı” işaretleri birer ihtilaf kancası. Geometrik büyümenin kanatları kırık. Biz, üç tane biri yanyana getirip yüzonbir yapan cazibeden bahsediyoruz. Onun yanında hendesi ölçülerin lafı mı olur! Onu anlatayım diyen hatip ebkem kesilir, edip kalemini kırar ve idraki, idrak edemeyişte aramaya koyulur. İş zor. Dibi arsa dayalı bir derinliği bulma cehdi. Yanağında ebediyet busesi olmayan sezişler, doğduğu gün ölmeye de başlayan bir fânilik hengamesi içinde onu ne kadar anlayabilir ki! “Hiç” lügatta yer alan bir kelime ise şayet, onu kullanma yeri burası olmalıdır. Onunla beraber doğma, nebilere verilen paye. Onu elde etme ve ömrü onunla tüketme veliye en büyük hedef ve gaye. Sıradan insanlar içinse ona varma müşkül; fakat mümkün.

Ancak bazı prensiplerle tercihte re’yi hep kendinden başkasına kullanma. Şerefte, makamda, teveccüh-ü nâsda; nefse ağır gelse de maddi menfaatların topunda bu prensip ve düsturdan zerrece taviz vermeme. Sevap yarışında, insanlara bir hakikati anlatma arzusunda bite.. Dostluğu esas edinme, Ayrı cesedlerde yasayan tek ruh haline gelme. Onu darbeleyen cürümlerden kaçınma. Tenkid ve rekabetin kol gezdiği zemine girmeme. Gıptayı tahrik edici küçüklüklere düşmeme. Hased kovanına çomak sokmama. Kabullenme değil; dosta ait fazilet ve meziyetlerle iftihar etme, sevinme ve onun namına, ona bu fazilet ve meziyetleri bahşeden Allah’a karşı şükür secdesine kapanma; dostun kalp atışlarını kendi nabzında duyma ve gönlü ona ebedi mahbes kılma.. “Haliliye” mesleğine tam uygun meşrep “hıllet”. O ise “en yakın dost, en fedakâr arkadaş, en güzel takdîr edici yoldaş ve en civanmert arkadaş” demek. Ve işte prensiplerden biri: Davranışları bu tarife göre motiflendirmek. Ölümü, hafızanın sâdık bendesi yapma, onu hafızadan ve hatırdan hiç çıkarmama. Lezzetleri onunla bulama ve fecr- i kâzibin ışıklarına kanmama.

Dünya ebedi değildir ki, tûl-i emel doğru olsun. Hem kalıcı değil ki, bir nizaa değsin. İşte bunun müşahhas misali: Abdülaziz b. Velid, amcası Süleyman’ın vefatında hazır değildi. Onun vefat haberini alır almaz yanındakilerden biat aldı ve hilafet merkezine doğru harekete geçti. Ancak yolda halkın Ömer b. Abdülaziz’e biat ettiğini duydu. O, Ömer’i herşeyi ile kabullenen birisiydi. Süleyman’ın bir başkasını değil de Ömer b. Abdülaziz’i veliahd tayin etmesine en çok sevinenlerden biri de o oldu. Hemen Halifenin yanına gitti ve biat etti. Ardından da “Senin halife olduğundan haberim yoktu. Müminlerin mal ve canlarını emniyete almak için böyle bir yola tevessül etmiştim” diyerek özür diledi. Ömer b. Abdülaziz ise bir ihlas ve samimiyet âbidesi olarak ona şu cevabı verdi: “Allah’a yemin ederim, sen ümmetin biatini alıp hilafete geçseydin, buna çok sevinir ve gider evime kapanırdım. Hiçbir zaman da sana karşı herhangi bir direnişte bulunmazdım.” O ihlas ve samimiyeti hayatının her anında başında bir salahat tacı olarak taşıdı. En küçük davranış ve hareketlerinde dahi zerre kadar ihlastan ayrılmadı. Sohbet ediyordu. O konuşurken orada bulunanlardan birinin ağladığını gördü. Hemen sustu. Mecliste Meymun b. Mihran da vardı. Halifeye: “Konuşsaydın.

Belki dinleyenlere senin nasihatin faydalı olur" deyince, Ömer b. Abdülaziz "Kelam fitnedir. Hâl daima kaiden (sözden) evlâdır." cevabını verdi. Ömer b. Abdülaziz'de ihlas böyle bir zirvedeydi..

18.5 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Fethullah Gülen - İhlas - Bölüm 1/2 - YouTube

Fethullah Gülen - İhlas - Bölüm 2/2 - YouTube

SADECE İHLAS - YouTube

Muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi - Amelin Ruhu İhlas - YouTube

21 Lema İhlas Risalesi Nurdan Hüzmeler - YouTube

1 - İHLAS RİSALESİ / 21. Lem'a, Giriş - YouTube

Tevhidin amele bakan yönü, ibadet ve davranışların ruhu: İhlâs | 21. Lem'a (1) – YouTube

Ayhan Tekineş | Hikem-i Atâiyye 9 | İhlas Amellerin Ruhudur - YouTube

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?sahdamar-yayinlari-ihlas-uhuvvet-ve-hucumati-sitte-risaleleri-uzerine-abdullah-aymaz—18

19. İKTİSAT

(1 Hafta)

19.1 İKTİSAT AYET HADİS

En'am/141- Asmalı ve asmasız (üzüm) bahçeleri, hurmaları, ürünleri çeşit çeşit ekinleri, zeytinleri ve narları, birbirine benzer ve benzemez biçimde yaratan O'dur. Her biri meyve verince meyvesinden yiyin, hasat günü de hakkını (zekat ve sadakasını) verin; ama israf etmeyin, çünkü O, israf edenleri sevmez.

Araf/ 31- Ey Âdemoğulları! Her mescide gidişinizde güzel giysilerinizi giyin ve yiyin, için, fakat israf etmeyin, Çünkü Allah israf edenleri sevmez.

* Hz. Cabir radıyallahu anh anlatıyor: "Ben çarşıdan et almış hamala vermiş eve dönüyordum. Hz. Ömer radıyallahu anh yolda bana yetişip: "Bu da ne?" diye sordu. "Canımız et çekmişti, gidip bir dirhemlik et satın aldım" dedim. Bunun üzerine: "Canın bir şey çektikçe gidip ondan alıyor musun? Herkese, israf olarak, canının her istediğini yemesi yeter!" diye çıkıştı."

* Hz. Câbir radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm bir gün: "Halınız var mı?" diye sordular. "Bizde halı da nasıl olsun?" dedim. "Şurası muhakkak ki o da olacak!" buyurdular. Nitekim dediği gibi oldu. Gün geldi ben hanımıma (israf ve mekruh addettiğim için): "Şu halını benden bari uzak tut!" diye çıkıştığım vakit: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm: "Sizlerin de halıları olacak!" dememiş miydi?" diye karşılık verdi."

* İbnu Amr İbni'l-As radıyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Yiyiniz, tasadduk ediniz, giyiniz. Fakat bunları yaparken israfa ve tekebbüre kaçmayınız."

* İbnu Ömer radıyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm abdest alan bir adam görmştü: "İsraf etme! İsraf etme!" buyurdular."

19.2 İSRAF

Nasıl ki yemede, içmede, yatmada, konuşmada israf hara sayılmış; cismani zevkler mevzuunda da israf ve aşırılıklar, insanı, dünyevi- uhrevi bir kısım mahrumiyetlere maruz bırakabilir. Yemekte israf günah, suda israf günah, hatta ibadet ü taat için abdest almada suyu fazla kullanma günahtır. Bu hususlarda ölçü, sadece ihtiyacı giderme olmalıdır. Bu açıdan bu türlü durumlarda dengeyi kaybetme ve israfa girme ahirette önemli bir kayıp vesilesi olabilir.

Kulluk sürekli sorumluluk demektir ve oldukça zor bir meseledir. Ömür nihayet 60-70 senedir; başladığı gibi biter… sonra dönüp bir gün size sorarlar, ne kadar yaşadınız? Kur'an'ın ifadesiyle: "bir gün veya bir günün parçası kadar" deyiverirsiniz. Zannediyorum hayatı israf edenler ötede geriye bakıp çok utanacak ve "Allah Allah! Meğer ömür denen şey bir damla imiş; biz Allah'ın bize verdiği o imkanları hep o damlanın içine sıkıştırmış, deryayı damlada hapsetmiş ve güneşi zerrenin içinde öldürmüşüz" deyip inkisarla iki büklüm olacaktır. …Bizim için dezavantaj yanlardan birisi, günümüzde pek çok çürük insan olduğundan, bazılarımız hep çürüklere bakıp "çok şükür bende sağlam yanlar var" deyip teselli olmamızdır. Oysaki, ortada Sahib-i Hakikat tarafından verilen ölçüler var. Ayrıca,

ibadet ü taat, takva, zühd, incelik açısından hep üstümüzdekilere bakacağımıza, hep aşağıdakilere bakıp teselli aramaktayız.

19.3 İKTİSAT NÜKTELER

19.3.1 İKTİSADIN MAKBULÜ, VARKEN YAPILANDIR

Ömer bin Abdülaziz'in ileri derecedeki zühd ve takvasını cimrilikle karıştıran bazıları: -Ey müminlerin emiri! Siz bütün salahiyetler elinizde bulunan bir halifesiniz. İstediğiniz gibi giyinir, kuşanabilirsiniz, diyerek onun bu derece mütevazi yaşayışının sebebini sordular. Ömer bin Abdülaziz, onlara şu cevabı verdi: - İktisadın efdali, varlık zamanında olanıdır. Affın efdali de, ceza vermeye muktedirken yapılandır.

19.3.2 AZ FAKAT ÖZ KONUŞABİLME

Tefsir hocamız ders sonlarında okuduğumuz yerleri yeniden hulasa ettirirdi. Bizler de biraz kendi aczimizden, biraz da hocamızın karşısındaki sıkılganlığımızdan olacak ki iki kelimeyi bir araya getirip de rahatça dersin hulasasını yapamaz, bir sürü laf eder dururduk. -Harü'l-kelam kale, ma dele! Derdi. Yani sözün hayırlısı kendi az, manası çok olanıdır, diyerek bizi az, fakat öz konuşmaya teşvik ederdi. …Şüphesiz ki ifadenin en sihirlisi de muhatabın idrakine göre ayarlanabilenidir. İmam-ı Azam Hazretleri de bu had seviyede görülmektedir. Kendisine itiraz maksadıyla pürhiddet gelenlerin, seviyelerine uygun şekilde aldıkları cevap yüzünden hiddetleri sönmüş, öfkeleri dinmiş olarak döndükleri anlaşılmaktadır. Nitekim bir gün kendisine güvenenlerden bir gurup yine Hz. İmam'a müracaat ederek derler ki: -Sen mihrabda imamın Fatiha okuyuşu, cemaate kafi gelir, demişsin, bu doğru değildir! İmamın okuyuşu cemaat hesabına nasıl geçer? Hazret-i İmam sakin, muhatapların seviyesini tespitle meşgul. Meseleye ayet ve hadisle ispat etme tarafını düşünmez, sadece muhatabın seviyesini hesaba katarak sorar: -Bu meseleyi sizin hepinizle ayrı ayrı mı görüşeyim, yoksa içinizden birini vekil seçeceğiniz de onunla mı konuşayım? İtirazcılar düşündüler, her biri ilim ve irfanda kendisine güvenemediği için içlerinden en alim ve en ediblerini kendilerine sözcü olarak seçmeyi tercih ettiler: -İşte bu zat bizim sözcümüzdür. Onunla bu mes'eleyi konuşabilirsin? Derler.

İmam-ı Azam: -Onu ilzam edersem sizi de ilzam etmiş olur muyum? -Elbette. Çünkü biz onu vekil seçtik. Onun sözü bizim de sözümüz, onun müdafaası bizim de müdafaamızdır. O galip gelirse biz de galip geliriz. Hazret-i İmam burada cevabı yetiştirir: -İşte biz de mihraktaki imamı vekil seçtik. Onun okuyuşu cemaatin de okuyuşu, onun kıraati bizim de kıraatimizdir. Nitekim farkına varmadan bunu siz de kabul etmekte ve benimle konuşanı kendinize vekil olarak seçmiş olmaktasınız! O, bize her bakımdan imamdır! Konuşma usulünü de onu taklid edebiliriz.

19.3.3 DİL BAŞKA, KONUŞMA BAŞKA

Devenin dili bizim dilimizden çok daha büyük olduğu halde konuşamıyor. Demek ki dil başka, konuşma başkadır. Aynen göz ile görmenin farklı olması gibi. Dilde konuşmayı yaratan ancak Mütekellim-i Ezeli'dir. Diğer hayvanattan farklı olarak bizim dilimize takılan bu mücevherat ve bize yapılan bu hususi lütuf, elbette ki müstehcen

şarkılar söyleyelim, başkalarına hakaret edelim veya malayani sözler konuşalım diye değildir. Cenab-ı Hakk, Kur'an-ı Kerim'in de bize neleri konuşmamızı bildirmişse onları konuşacak ve neleri konuşmaktan men edilmişse dilimizi onlardan uzak tutacağız.

19.3.4 HALİFENİN GÖMLEĞİ

Ömer ibni Abdülaziz, halifeliği zamanında, bir gün minberde, söylevle meşguldü. Minberin yakınında olan, bir grup halk, konuşması esnasında halifenin zaman zaman elini götürüp, gömleğini hareket ettirdiğini görüyorlardı. Bu hareket orada bulunan ve dinleyenlerin dikkatlerini celbetti. Hepsi kendi kendilerine, neden halifenin konuşma esnasında, elini gömleğine götürüp, hareket ettirdiğini soruyorlardı. Toplantı tamamlanarak sona erdi. Araştırıldıktan sonra belli oldu ki halifenin, kendisinden öncekilerin Beytülmalden yaptıkları israfı telafi etmek ve Müslümanların Beytülmalin gözetlemek için, bir taneden fazla gömleği olmadığı için yeni yıkanmış gömleğini tekrar aynısını giymişti şimdi de, daha çabuk kurusun diye, hareket ettiriyordu.

19.4 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

İktisat Risalesi | 1 - Nimetlere karşı iktisat kârlı bir hürmet, israf ise zararlı bir küçümsemedir - YouTube

1- İKTİSAT RİSALESİ / 19. Lem'a Giriş - 1. Ders - YouTube

İktisadi Mülahazalar 1 | Ekonomik Düşünceler | 23.02.1979 | Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Fethullah Gülen İktisadın Lüzumu 11 06 1993 YouTube - YouTube

Fethullah Gülen | Geniş Manalarıyla İsraf ve İktisat | 447. Nağme - YouTube

Kitap Tavsiyesi

https://hizmetsource.com/viewer/?nil-yayinlari-enginligiyle-bizim-dunyamiz-iktisadi-mulahazalar-m-fethullah-gulen--148

20. DUA

(1 Hafta)

20.1 – DUA AYET - HADİS

Araf /205. Sabah akşam demeden, kendi içinden, korkarak ve yalvararak, alçak sesle Rabbini an ve gafillerden olma.

Ra'd / 14. Gerçek dua O'nadır. O'nun dışında yalvarıp durdukları ise onlara hiçbir şeyle cevap veremezler. Onlar olsa olsa ağzına su gelsin diye iki avucunu açana benzer ki, o, ona gelmez. Kâfirlerin duası hep bir sapıklık içindedir.

* Nu'man İbnu Beşîr (radıyallâhuanh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Dua ibadetin kendisidir" buyurdular ve sonra şu âyeti okudular. (Meâlen): "Rabbiniz: ''Bana dua edin ki size icâbet edeyim. Bana ibadet etmeyi kibirlerine yediremeyenler alçalmış olarak cehenneme gireceklerdir" buyurdu."

* Hz. EbûHüreyre (radıyallâhuanh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Her gece, Rabbimiz gecenin son üçte biri girince, dünya semasına iner ve; "Kim bana dua ediyorsa ona icabet edeyim. Kim benden bir şey istemişse onu vereyim, kim bana istiğfarda bulunursa ona mağfirette bulunayım" der. " Rivayetin Müslim'deki bir vechi şöyle: "AllahuTeâla gecenin ilk üçte biri geçinceye kadar mühlet verir. Ondan sonra yakın semâya inerek şöyle der: "Melik benim, Melik benim. Kim bana dua edecek.

20.2 – DUA PIRLANTA SERİSİ

Duâ, bir ibadettir, duâ kulluğun özüdür, duâ Rabbe dönüş ve yönelişin adıdır. Kulluktan bahsedilen bir yerde, duâdan bahsetmemek mümkün değildir. Zaten, Allah (cc) da "Duânız olmazsa ne ehemmiyetiniz var!" buyurmuyor mu? "Duâ edin kabul edeyim" diyen de bizzat kendisi değil mi?

Duâ, Allah (cc)'la kul arasında kuvvetli bir bağdır. Başka bir ifade ile kulun düşüncesinin Rabbe takdim edilmesi şeklidir duâ. Kul erişemeyeceği ve iktidarıyla elde edemeyeceği her şeyini, mutlak iktidar sahibi olan Kadîr-i Mutlak'tan ister; işte bu isteğin adıdır duâ. O, helezonlar hâlinde kuldan Rabbe yücelen tatlı bir nağmedir ta arşa kadar...

Günümüzde, sadece beş vakit namazın veya belli bir kısım ibadetlerin sonuna sıkıştırılarak küçültülen duâ, gerçekte hayatın ve hayat ötesinin en büyük lâzımıdır. Hayatı, duâsız düşünmek mümkün değildir. Yaşadığımız hayat, baştan sona kadar duâdan ibarettir. Duâ, Rıza-i İlâhî'nin şifresi ve cennet yurdunun da anahtarıdır. Yine duâ, "abd"den Rabbe yükselen kulluk nişanı, Rab'den "abd"e inen rahmet simgesidir. Daha doğrusu o, Allah (cc)'la kul arasında olan münasebetin tam odak noktasıdır. Duâ, bir cihetten ibadet, bir başka cihetten imkân âlemi ile lâhut âlemini birleştiren ulvî bir miraçtır. İnsanı merdiven merdiven Hakk'a yücelten mukaddes bir miraç! Rahmet elinin üzerimizde dolaşması, duâ sayesindedir. Duâ, aynı zamanda gazabın da paratoneridir. Evet, hakkımız-da rahmeti ve rızayı celp, gazap ve öfkeyi def edecek olan müessir bir ubudiyettir duâ. Çok defa beşer imkânının tükendiği noktada duâ şuuru -keşke tâ baştan olsa!- başlar. Haddizatında, ona başlangıç ve bitiş noktası tesbit etmek, ya yoktur veya

imkansızdır. Çünkü duâdan müstağni olacak bir ânı yoktur insanın. O hâlde kul, kendisinden tecellileriyle bir ân dur olmayacağı Rabb'ine, duâdan da bir ân dur olmaması lâzımdır. Zira Rabbin kapısına duâ ile varılır, o kapıda duâ ile konuşurlar ve rahmeti hakkımızda sağnaksağnak celbeden de duadır.

Bize bakan yönüyle duâ, istemektir. Biz maddî-mânevî ihtiyaçlarımızı isteriz Rabb'imizden. Ne var ki, çok defa istediğimiz şeyi de, isteme şeklini de bilemeyiz, bilemeyiz de istemede bile sû-i edebde bulunuruz Zât-ı Zülcelâl'e karşı. İstenilen şeyleri, Mutlak İrade sahibinin iradesi istikametinde görmek istemeyip, kendi arzumuz istikametinde diler dururuz. Bundan dolayı da her istediğimizin âcilen yerine getirilmesini, yerine getirilmeyen arzularımızın da reddedildiğini düşünerek me'yûs oluruz. Daha açık bir ifade ile mutlak iradeyi, her zaman kendi cüz'î irademizin peyki olarak görmek isteriz. Bütün bunlar, duââdap ve terminolojisine zıt olan şeylerdir. Bu niyetle yapılan duâlar, Allah (cc)'la kul arasında râbıta olmaktan çok uzaktır. Onun âdap ve erkanına riayet ise, icabete vesile olacak şartlardan birisi, belki de en birincisidir.

Duâ, bazan ciddî bir istek ve iştiyak halinde sırf bir mülahaza olarak kalpten yükselir. Bu durumda kul, hiçbir şey söylemez. Belki dudakları bile kıpırdamaz; ama O Allâmü'l-Guyub'un, hâline nigahbân olduğunu bilerek, tam bir tevekkül içinde bulunmaya çalışır ve bulacağını bulur. Tıpkı Hz. İbrahim Aleyhisselâm'ın ateşe atıldığı andaki durumu gibi. Bütün imkânların kesildiği ve sebeplerin sükut ettiği bu noktada: "Ey ateş! İbrahim üzerine soğuk ve selâmet ol (İbrahim'i yakma)" (Enbiyâ, 21/69) ilâhî fermanı ona hiç umulmadık şekilde medet kaynağı olmuştur. Kalpteki duyguların, lisan yoluyla Rabbe ulaştırılması; bu da duânın ikinci bir şeklidir. Burada kul, sadece hâlini arzeder, fakat isteğini dile getirmez. Bazen de, hem halini arz eder hem de isteğini dile getirir.

Kur'ân, peygamber duâlarından her ikisini de misâl olarak seçmiştir ki, birinciye Hz. EyyûbAleyhisselâm'ın: " Ya Rabbî! Zarar bana dokundu ve Sen Erhamü'r-Râhîminsin" (Enbiyâ, 21/83) duâsıyla, Hz. Yûnus Aleyhisselâm'ın: "Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Hakikat ben haksızlık edenlerden oldum" (Enbiyâ, 21/87) duâsı gibi. İkinci duruma da Hz. ZekeriyâAleyhisselâm'dan misâl verilmiştir ki, O da, Rabb'ine:" hiçbir ilâh yok yüce katından temiz bir nesil bağışla. Muhakkak ki Senduâları işiticisin" (Âl-i İmran, 3/38) diyerek duâda bulunmuştu.

Ayrıca Kur'ân-ı Kerîm'in, duâmevzûu üzerinde ısrarla durması ve yapılacak duâlarıEfendimiz'e bizzat ta'lim buyurması, mes'elenin ehemmiyetini göstermesi bakımından çok önemlidir. Böyle olmasaydı, Kur'ân- ı Kerîm, yüzlerce âyet-i kerime ile duâ mes'elesi üzerinde ısrarla durur muydu? Bunun dışında, Efendimiz'den rivayet edilen, yüzlerce, hatta binlerce hadîs-i şerif de duânın ehemmiyeti hakkında hem tahşidat yapıyor, hem de hayatın her faslında, yapılması gereken duâları bu ümmete ta'lim buyuruyor. O halde insan, duygu ve düşüncelerini birer istek halinde takdim ederken, bunu en iyi şekilde ifade etmek ve az sözle çok mânâ dile getirmek ister ki, bu hususta da ona en büyük yardımcı da başta Kur'ân-ı Kerîm, ikinci derecede de Hadîs-i Şeriflerde öğretilen duâlardır. Öyledir, çünkü bize istemeyi veren Zât, o duâlarda nasıl isteyeceğimizi de öğretmektedir. Kendisine en güzel ve en müessir duâlar öğretilen de, hiç şüphesiz Allah Resûlü'dür. Zira, duâ ile kapısı çalınan Zât'ı en iyi bilip tanıyan O'dur.

20. 3 – DİNLEME – İZLEME - KİTAP TAVSİYELERİ

https://youtu.be/y8WKNjq3HWc

https://youtu.be/WF6na08Q-lc

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?nil-yayinlari-dua-ufku-m-fethullah-gulen--147

21. KİBİR

(1 Hafta)

21.1 KİBİR AYET HADİS

Nisa / 36. …Şüphesiz Allah, kibirlenen ve övünen kimseyi sevmez.

Yunus / 75. Sonra bunların arkasından Musa ile Harun'u âyetlerimizle Firavun'a ve cemaatine gönderdik. İman etmeyi kibirlerine yediremediler ve günahkâr bir kavim oldular.

İsra / 37. Yeryüzünde kibir ve azametle yürüme! Çünkü sen asla yeri yaramazsın ve boyca da dağlara erişemezsin.

* İbnu Mes'ud radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm: "Kalbinde zerre miktar kibir bulunan kimse asla cennete girmeyecektir!" buyurmuştu. Bir adam: "Kişi elbisesinin güzel olmasını, ayakkabısının güzel olmasını sever!" dedi. Aleyhissalâtu vesselâm da: "Allah Teâla hazretleri güzeldir, güzelliği sever! Kibir ise hakkın ibtali, insanların tahkiridir" buyurdular."

* Hz. Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: "Yakışıklı bir adam Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'a gelerek: "Ben güzelliği seviyorum. Gördüğünüz gibi bana güzellik de verilmiş. Kimsenin beni, ayakkabı bağı bile olsa bu hususta geçmesinden hoşlanmıyorum. Ey Allah'ın Resülü! Bu (haram olan) kibre girer mi?" diye sordu. Aleyhissalâtu vesselâm: "Hayır! buyurdular. Ancak kibr, hakkı ibtal(ibtal çürütmek,hükümsüz bırakmak), halkı tahkirdir!"

* Selemetu'bnu'I-Ekvâ' radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kişi kendisini (halktan büyük görüp) uzak tuta tuta cebbarlar arasına kaydedilir de onların başına gelen musibete düçar olur."

* İbnu Mes'ud radıyallahu anh anlatıyor: "Resülullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kim namazda izarını (gömleğini) çalımla yere değecek kadar uzatırsa, Allah onun ne günahını affeder, ne de onu kötü amellere karşı korur."

* Hz. Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Bir adam, nefsinin hoşuna giden bir takım elbise içinde saçları da yapılmış olarak giderken yürüme sırasında kibre düşmüştü ki, birden yere battı. Kıyamet kopuncaya kadar orada zorlukla batmaya devam edecek."

21.2 KİBİR PIRLANTA SERİSİ

Kibir büyüklenme, kendini yüksek görme olarak ifade edilebilecek bir duygudur. İnsan fıtratına: İslâm'ın izzetini, Kur'ân'ın şerefini, Din'in haysiyetini, ulvî görülen şeyleri, cematini, ırzını, namusunu ve benzeri kıymetlerini korumak için yerleştirilmiştir. Bu duygu su-i istimâl edilirse geri tepen silah gibi kişinin aleyhine işleyerek azgınlığa, sapkınlığa ve küfre düşmeye sebep olur. Allah'ın sıfatı olan "büyük olmak" tan ferde tecelli edecek şey; Allah'ın İslâm'ın Kur'ân'ın ve Resûlullah'ın izzetini, şerefini ve haysiyetini koruma uğruna başını eğmemek, küfür adına yapılan herşeye karşı tavır alarak yüksekten bakmak, büyüklenmek, başını dikmektir.

Tefekkürsüzlük ve düşüncesizlik neticesinde su-i isti'mâl edilen bu duygu çok zaman mü'minlerin aleyhine işlemiş, onların şirazeden çıkmalarına sebebiyet vermiştir. Kur'ân-ı Kerim âyetler ve misallerle bunu da anlatır. "Bizimle karşılaşmayı, karşımıza çıkmayı, hayatın hesabını bize vermeyi düşünmemiş ve bizim karşımıza çıkacağına inanmamış o insanlar derler ki; Bizim üzerimize Allah'ın emirlerini getirecek bir melek olsaydı ya..." (2) Niye Nûh'a oldu, Mûsa'ya oldu, Muhammed'e oldu. Allah bir melek gönderse ya "Göndereceği adamı niye Ebu Talib'in yeğeni olarak gönderiyor?" Yahut "Rabb'imizi açıkça görsek ya. Eğer varsa varlığını bize açıkça göstersin." Dünün ve bugünün zavallı kafiri hep aynı iddiadadır. Kâinatta hepsi ayrı bir hesap ve plânla, peşi peşine cereyan eden hâdiselerin O'nu gösterdiğini bilmez.

Dünyanın bir yerinde helozanlar çizen hortumun bir başka yerdeki vakumlar meydana getiren akıntılarla alâkalı olduğunu bilmez. Bu harikulade şeylerin bir hesap ve plânla insanları ikaz edip onları uyarmak ve Hakk'ı göstermek için Dest-i Kudret'ten gelen İlâhî ikazlar olduğunu bilmez. Yerdeki karınca kadar değeri olmayan, sinek kadar işe yaramayan, onbeş yaşına kadar hayrını-şerrini tefrik ve temyiz edemeyen, bir küçük mikroba boyun eğen, çok defa burnunun ucunu bile göremeyen, ızdıraplar ve sıkıntılara düçar kalıp elemlere düşen, mütemadiyen çırpınıp heyecan ve helecanlar geçiren bu insanlar; kendilerini pek büyük görür, böbürlenir, kibirlenirler de utanmadan "Rabb'imiz bize görünse ya" derler. Allah'a karşı büyük bir edepsizlik ifadesi olan bu sözler devam eder.

Cenâb-ı Mûsa'nın ümmeti de "Vallahi, Ya Mûsa biz sana îman etmeyiz. Bize bahsettiğin Allah'ı açıktan açığa görmeyince" (3) der. Fezaya giden adam, Atmosfer etrafında bir-iki tur atıp yere inince "Gezip, dolaştığım yerde Allah namına birşey görmedim" der. Mekteptеki çocuklara dinsizlik ve îmansızlık telkin ederken "Beni görüyor musunuz? Görüyorsunuz. Çünkü ben varım. Allah var mı? Yok. Çünkü O'nu görmüyorsunuz" derler. Kendini büyük görmenin, kibirlenmenin, böbürlenmenin ve edepsizliğin ifadesi olan bu laflar ne kadar da birbirine benziyor. O kafirler bilmiyorlar, bilmediklerini de bilmiyorlar. Varlık âlemini şu şehadet âleminden, hâttâ sadece görebildiklerinden ibaret zannediyorlar. Basit bir diyelaktikle onlara desek ki: "Aklın var mı? Duyguların hissiyatın var mı? Çekme ve itme kanunları var mı? Bunları gösterebilir misin? Şu galaksileri, yıldızları ve atomları birbirine bağlayan şey nedir? Aşk, muhabbet, şefkat nedir? Nedir kadını erkeğe bağlayan, birbirine çeken şey? Bütün bunları gösterebilir misin? Göremediğin, bana da gösteremediğin hâlde varlıklarına inanıyorsun. Ama buna rağmen, 'Ben görmediğime inanmam' diyerek, Cenâb-ı Hakk'ı inkara yelteniyorsun. Hâlbuki sen kibrinin, gururunun, enaniyetinin, nefsaniyetinin altında eziliyorsun..." Hazret-i Adem'in karşısında, Cenâb-ı Nuh'un karşısında, Resûl-ü Ekrem'in karşısında tarizde bulunan kafirler ile bugünün fen ve teknik namına hakikatleri tahrif edip küfrünü telkine yeltenen kafir bu sorular karşısında ne diyebilecektir?

21.2.1 HÜVE

Cenab-ı Hakk'ın nimetlerini O'ndan bilmek ihsanları O'na izafe ederek hatırlamak bir şükr-ü manevidir. Bu da, o türden nimetlerin ziyadeleşmesine vesile olur. Onu görmezlikten gelmek ise nankörlüktür. Nankörlük de azab-ı ilahîyi gerektirir ve nimetin inkıtaına vesile olur. Hususiyle "enaniyet asrı" diyebileceğimiz içinde yaşadığımız zaman diliminde, insanlar pöhpöhlenmek, övülmek için bahaneler arıyor. Her şey bir çalıma, kuruntu ve riyaya bağlanmış gidiyor, her yerde bir hevâîlik hakim. Bu hevâîliğe karşı ciddi olmak iktiza ediyor. Eğer insanın davranışları, azmi, cehdi

ve tercihi herhangi bir şeyin meydana gelmesi için bir sebepse ve buna bir değer atfedilecekse bunu öbür aleme bırakmalı. Burada onlara değer atfettiğimiz zaman hiç farkına varmadan, işi o işin asıl sahibinden koparmış ve kendimize mâletmiş oluruz. Bunda da bir şirk-i hafî vardır. "Vallahu halakakum vemâ ta'melûn - Sizi de, yaptığınız şeyleri de yaratan Allah'tır."(Sâffât, 96) ilahî beyanı bize bunu ifade ediyor. Bu sebeple başkalarını takdir edenler, takdir ederken temkinli olmalılar; hem fiilleri asıl sahibinden koparmamaları, hem de takdir ettikleri insana zarar vermemeleri açısından dikkatli davranmalılar.

Bazen kendisine başarı isnad edilen şahıs öyle bir takdir karşısında dayanamayacak kadar zayıf, çelimsiz bir adam olabilir. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) böyle bir münasebetle "kardeşinin boynunu kırdın" diyor. "O yaptı, o etti, o mükemmel, o şöyle, eşi-menendi yok" şeklinde şeyler söylenince "onun boynunu kırdın" buyuruyor. Üstad Hazretleri de hem onları övmek suretiyle boyunlarını kırmamak, hem de başkalarında rekabet, kıskançlık ve haset hislerini tahrik etmemek için talebelerinde sadakat, samimiyet ve vefa arıyor. Onları keşif, keramet ya da harikuladeliklere değil, bu vasıfları elde etmeye ve mübalağalardan kaçarak herşeye rağmen vefalı olmaya çağırıyor. Öyleyse, herşeyi silmeli, O demeli. "Ene"den vazgeçip "Hüve"ye bağlanmalı. Bütün meseleleri "Hû"ya irca etmeli. Gerçi, Üstad Hazretleri, "ene"yi yırt, "nahnü"yü göster diyor. Bu mülahazanın manası şudur: İlle de bazı işler, başarılar, muvaffakiyetler için bir sebep gösterilecekse heyet gösterilmeli, tek tek fertler değil de onların vifak ve ittifakıyla hasıl olan şahsı manevî nazara verilmeli.

Cenab-ı Hakk'ın tevfîkinin tahakkuku için vifak ve ittifak bir şart-ı adîdir mülahazasına bağlanmalı. Fakat, esas tevhîde ulaşma ene'yi yırtıp nahnü'den geçip Hüve'yi göstermekle olur. Temelde ene (ben), ente (sen), entüm (siz) ve nahnü (biz), bunların hepsi Hüve'ye bağlanmalıdır. Acz, fakr yolunun esası da budur: Herşey Senden, Sen ganîsin Rabbim Sana döndüm yüzüm. 193 BÜYÜKLÜK Halkın teveccühüne karşı bazı şahıslar yanılabilir ve o makama lâyık olabilmek için riyaya, tasannuya düşebilirler. Selman ve Amr b. Âs, Medain'de valilik yaptılar. Halkla o kadar bütünleşmişlerdi ki, bir defasında bir yabancı, hamal zannederek Hz. Selman'a yükünü taşıttırmıştı. Yolda görenler Hz. Selman'a "Emir Emir" diye ta'zimde bulununca, yabancı anladı ki, hamal zannettiği emirmiş; bu sefer de yaptığına pişman oldu. Birinin boyu uzunsa, görünmemek için iki büklüm olacak. Mes'eleye bu zaviyeden bakmak "BEN" Kişi, kendi içerisinde hep kendi mevcûdiyetini hissettirme duygusuyla yaşıyorsa, bu bir riyakârlıktır. Yok, bu düşünce aklına bir an gelmiş ve hemen istiğfara sarılmışsa, o zaman bu, hava boşluğuna maruz kalma gibi birşeydir sayılır ve ona zarar vermez. "Ben" diyen insandan uzaklaşın. "Bu da'vâda benim yerim neresidir?" diyene, "gayyâ" deyin ve "yerini şimdiye kadar bilmiyorduk ama şimdi öğrendik" ilâvesiyle suratına tükürün.

21.2.2 BEN YAPTIM, BEN ETTIM...

Çoğu zaman yaptığımız işlerde, şükrün bereketine mazhar olmak yerine, "ben yaptım, ben ettim.." gibi kelimelerle şirk kapılarını aralayabiliyoruz. Halbuki her insan, "beni de, davranışlarımı da yaratan Allah'tır" anlayışından hareketle, kendisine lütfedilen başarıları kendi nefsine mâl etmemelidir. Mesela; insanın, "yemek yedim" demesindeki "yeme" Allah'ın yarattığı bir şeydir. Yani onu ağızda çiğneme-öğütme, sonra mideye gönderme-hazmetme, daha sonra da yararlı kısımlarını alıp, diğerlerini dışarıya atma... gibi işler, bütünüyle iradenin dışında

cereyan etmektedir. İşte insanın buna sahip çıkıp, “ben yedim” demesi akıl ve mantıkla izah edilemediği gibi, misalini verdiğimiz veya vermediğimiz bütün mazhariyetlerinde de, kendi dahlinin onda bir bile olmadığını görüp, “Allah’ın izniyle böyle oldu, Allah ihsan etti vs.” diyerek şükür kapısını açık tutması gerekir. Bu düşünce hem nimetlerin sağnak sağnak devam etmesine vesiledir, hem de şirk kapısının kapalı kalmasını sağlar. Böyle düşünüp ve bu düşünce üzerinde hayatı şekillendirme, şükre açık olma demektir. Fakat insanın bu hakikata uyanması, onu kavrayıp hayatına mal etmesi zaman ister. Onun için insan, iç sezisiyle onu kavrayacağı, vicdanı inkişaf edip, söylediklerinin doğru olduğunu anlayacağı âna kadar, bunu bir prensip olarak kabul edip söylemeli ve bütün güzelliklerde hep O’nu kaynak bilip, O’na yönelmelidir.

21.3 KİBİR RİSALE

Cenâb-ı Hakk’ın verdiği nimetleri söyleyip ilân ve tahdis-i nimet etmek, bazan gurura ve kibre incirar eder. Tevazu kasdıyla da o nimetleri ketmetmek iyi değildir. Binaenaleyhv ifrat ve tefritten kurtulmak için istikamet mizanına müracaat edilmeli. Şöyle ki: Her bir nimetin iki vechi vardır. Bir vechi insana aittir ki insanı tezyin eder, medar-ı lezzeti olur. Halk içinde temayüze sebeb olur. Mucib-i fahr olur, sarhoş olur. Mâlik-i Hakikî’yi unutur. En nihayet kibir ve gurur kuyusuna düşürtür. İkinci vechi ise, in’am edene bakar ki, keremini izhar, derece-i rahmetini ilân, in’amını ifşa, esmasına şehadet eder. Binaenaleyh tevazu, ancak birinci vecihle tevazu olabilir. Ve illâ küfranı tazammun etmiş olur. Tahdis-i nimet dahi, ikinci vecihle manevî bir şükür olmakla memduh olur. Yoksa kibir ve gururu tazammun ettiğinden mezmundur. Tevazu ile tahdis-i nimet şöylece bir içtimaları var: Bir adam hediye olarak bir palto birisine veriyor. Paltoyu giyen adama başka bir adam “Ne kadar güzel oldun.” dediğine karşı “Güzellik paltonundur.” dediği zaman, tevazu ile tahdis-i nîmeti cem’etmiş olur.

21.4 KİBİR NÜKTELER

21.4.1 TOPRAKTAN YARATILANLARA, KİBİR YARAŞMAZ

Hz. Ali Efendimiz, kendisine kibir hali olan bir gence şöyle buyurmuştur: -“Ey genç! Her zaman mütevazi ol! Topraktan gelen insanın, toprak üstünde böbürlenip kibirlenmesi uygun olmaz.”

21.4.2 KİBİR, İBADETİ; NEDAMET, GÜNAHI SİLER

Rivayette göre, İsrailoğullarından birisi 40 sene eşkıyalık yapmıştı. Bir gün, yanında havarilerden birisi olduğu halde, Hz. İsa (as) ile karşılaştı. Adamcağız: -“Bu İsa Peygamberdir. Bu da havarilerinden bir zat. Artık ben bunlara katılayım da yaptığım günahları terk edeyim” der ve ardlarına takılır. Fakat havarinin yanında giderken: -“Benim gibi adi bir adam, böyle bir zatın yanında yürüyebilir mi?” diye kendi kendini yerer. Diğer taraftan havari de: -“Bu yol keseci de kim ki, benimle beraber yürüyecek” diye Hz. İsa’ya sokulur. Bunlardan biri kendini hakir, diğeri de büyük görmüş olur. Bunun üzerine Allahu Teala, İsa’ya (as) vahyeder: - İkisine de söyle. İkisinin de geçmişlerini sildim.

Kendini beğendiği için havarinin ibadetini yok ettim. Kendini küçük gördüğü içinde eşkıyanın günahını afvettim, yeniden amele başlasınlar.” Buyurur. İsa (as), durumu onlara bildirir. Eşkıyayı da havarileri arasına alır…

21.5 KİBİR DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

ENE VE ZERRE RİSALESİ / 30. Söz, 1. Maksad (TV) - YouTube

Nefsi gururdan ve riyadan kurtaran iki nasihat | 26. Söz (17) - YouTube

Kibir, kirli gönüllerin kiridir! | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Fethullah Gülen Ene - Enaniyet - Kibir - Övünme - Beğenme- Riya - YouTube

Kibir ile zehirlenme... | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Fethullah Gülen | Aşağılık Kompleksi, Kibir ve Tevazu | 457. Nağme - YouTube

Fethullah Gülen | Kibir Marazı ve Büyüklüğün Mikyası (509. Nağme - 29 Nisan 2016) - YouTube

Her türlü şerrin anahtarı kibirdir! | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

22. TEVAZU

(1 Hafta)

22.1 TEVAZU AYET HADİS

Şûarâ / 215. Sana uyan müminlere (merhamet) kanadını indir.

Furkan / 63. Rahmân'ın(has) kulları onlardır ki, yeryüzünde tevazu ile yürürler ve kendini bilmez kimseler onlara laf attığında (incitmeksizin) "Selam!" derler (geçerler);

* Ebu Sa'îdi'l-Hudri radıyallahu anh anlatıyor: "Resülullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kim Allah Teâla hazretlerinin rızası için bir derece tevazu izhar eder (alçak gönüllü) olursa, Allah, onu bu sebeple, bir derece yükseltir. Kim de Allah'a bir derece kibirde bulunursa, Allah da onu bu sebeple bir derece alçaltır, böylece onu esfel-i safilîne (aşağıların aşağısına) atar."

22.2 TEVAZU PIRLANTA SERİSİ

Tevazû, bir haldir; insanın kendi içinde kendini yenmişliğinin ifadesi ve kibirden, çalımdan; gururdan vazgeçmenin adıdır. Öyle ya, insanın caka yapmaya, çalım satmaya ne hakkı vardır? Âriye bir Ôelbise' ile çalım satılır mı? Allah, giydirdiği o âriye elbiseyi istediği zaman geri alabilir. Eğer O bize, "Üzerinizde Bana ait olan şeyleri şöyle bir tarafa ayırın da, kendinize ait şeylerle Bana bir tekmil verin" dese, herhalde O'na gösterebilecek hiçbir şeyimiz kalmayacaktır.

Böyle bir soruya muhatap olsam, benim diyeceğim şudur: "Ya Rabbi, ben hiç oğlu hiçim. O kadar ki, hiçliğimi bile Sana ait bir şeyle ifade ediyorum; çünkü bunu söyleyen ben, Sana aidim ve kendi adıma hiçim." Tevazu, sürekli böyle bir idrak kuşağında yaşamanın bir diğer adıdır. Eğer insan bu idrak seviyesine ulaşamamış ve bunu varlığının bir buudu haline getirememişse, o takdirde, yer yer boynunu mütevazı bir kimseymiş gibi bükmesi, riyakârlıktan öte bir ma'nâ ifade etmez. Kısaca, tevazu ve müsamaha, Peygamberlere ait iki sıfattır. Tevazuun zıddı kibir, çalım; müsamahanın zıddı ise yobazlık ve bağnazlıktır. Günümüzde yobazlığın en şiddetlisi, küfür ve ilhad cephesinde görülmektedir. Merhum Necip Fazıl, yobazlığı müslümanlara yamamak isteyenlere karşı tavır alır ve onu asıl sahiplerine iade ederek, "küfür yobazı" derdi. Soru: Allah bu cemaate çok büyük hizmetler gördürüyor.

Bu hizmetlerin büyüklüğü cemaat fertlerini gurura sevk edebiliyor; bazen de beklentilere itiyor. Bu aşamada nasıl düşünmemiz ve davranmamız gerektiği hususunda neler tavsiye edersiniz? Cevap: Öncelikle, bu cemaate şu hizmet çığrını açan zatın: "Biz o kudsîlere zemin hazırlıyoruz" ifadesiyle işaret buyurduğu hakikate, bu zaviyeden bakmak isabetli olur diye düşünüyorum. Bununla beraber burada başka bir hususun hatırlanması ve mes'eleye bu zaviyeden bakılması daha faydalı olacaktır. Bu ulvî dâvaya ve bu yüce mefkureye düğümlenmek, onu bugünkü ve yarınki haliyle nazar-ı itibara alıp en haşin, en sert, en mütemerrid, en müsamahasız, en imânsız insanların ruhlarına girip, anlatma derdiyle iki büklüm olup sancı çekmek... Evet, işte bu sancıdır ki, bizi alıp müsamaha iklimine götürecek, oradan mülayemete yükseltecek, oradan da afv u saffa, derken merhamete ve başkalarına ebedî bir kurtuluşu kazandırma adına en feyizli, en bereketli irşad ufkuna ulaştıracaktır.

Geçmişe dönüp baktığımızda göreceğiz ki, şimdiye kadar örmeye çalıştığımız bu kudsî dantelâda kullandığımız malzemenin hemen hepsi müsamaha, mülâyemet, afv ve merhametmiş... Ne var ki, bu malzemeleri biz, daha önceden plânlanmış bir mastır plânın parçaları olarak kullanma şeklinde değil de, hâdiselerin akışına göre bir yol takip etmiş ve bu günlere gelip ulaşmışız. Yani bütün hayatımızı çepeçevre kuşatan böyle bir hizmet düşüncesiyle, ihtimal farkına varmadan günümüz insanına ve gelecek nesillere mesajlar sunmuş ve onlara yürüdükleri yollarda ışık tutmuşuz. Şimdi, binlerce ağızdan çıkan, bu hizmete ait kudsî soluklar, maneviyat adına atmosferimizi öylesine sarıyor ki, gelen zararlı dalgalar kırılıyor ve şihaplar bir bir eriyip parçalanıyor. Tabii bunlar, bir filizin âheste âheste büyüyüp şekillenmesi gibi, fıtratın kanunlarına uygun bir şekilde oluyor. Ve zaman gelecek birbiriyle münasebeti olan bu parçaların birbirine eklenmesiyle bütünlük elde edilecek ve işte o zaman hayallerdeki umranlar kurulacaktır. Evet; dün kendilerine ait vazifeyi ifa eden ilk çilekeşler, bugün o emaneti size devredip gittiler.

Siz, bugünün mimarları ve fikir işçilerisiniz. İhtiyarınız olmaksızın, ruh yapılarınızın bir ölçüdeki evrenselliğiyle ve genel temayülleriniz neticesi ortaya çıkan aksiyonla, bir yandan bugünün ümranını kurarken, bir yandan da geleceğe uzanan köprünün ayaklarını hazırlıyorsunuz. Sizin arkanızdan gelen nesiller de sizden bu emaneti alıp bir başka noktaya götüreceklerdir. Tabii götürürken de, o köprünün ayaklarının kurulmuş olduğunu görecek ve "demek ki bunlar bu iş içinmiş" diyecekler. Tıpkı Sahabeye, Tâbiîne, Tebe-i Tâbiîne: "İçinizden Peygamberi gören var mı?" ve " Peygamberi göreni gören var mı?", "Peygamber'i göreni göreni gören var mı?" denilip de kapıların açılması gibi, siz de belli bir noktada yerinizi alacaksınız ve size de o kapılar -Allah'ın inayetiyle- açılacaktır. Burada soru ile alâkalı olarak şu hususu bilhassa vurgulamak istiyorum:

Bilemeyiz belki bu neslin ömrü uzun olabilir ve siz o misyonu geleceğe ait bütün yönüyle temsil edebilirsiniz. Ancak bütün bunlar, sizin bu genel temayülünüze ve içinizin enginliğine Cenâb-ı Hakk'ın bir lütfu olarak gerçekleşecektir. Bu konuda bizim bir beklentiye girmemiz ve hareket tarzımızı da ona bina etmemiz tam mânâsıyla "ihlassızlık" olur. "Bunları ben yapıyorum, bunları ben ediyorum" gibi düşüncelerin ve ufak dahi olsa birtakım beklentilerin aklımızın köşesinden geçmesi, ileriye matuf büyük misyonla alâkalı yapacağımız o binanın bir yanını yıkar. Hatta bu beklentilerin zamanla ruhumuzda yaralar açabileceği, bizi bencilliğe, gurura sevk edebileceği de söz konusu olabilir. Vakıa, bazılarının hakkımızda hüsn-ü zanda bulunup bize bazı makamlar vermesi beklenebilir ama, bence hiçbir şahıs, nefsi adına böyle bir düşünceye girmemeli, hatta bunu hayalinden bile geçirmemelidir. Hayalinden geçtiği ân o yanlış bir adım atmış sayılır; dönüp tevbe etmezse, zamanla bu anlayış, istikrar kazanır ve onu da diğer yanlış adımlar takip eder ki, gün gelir, tam kazanma kuşağında baş aşağı gider ve bütün bütün kaybeder. Bu işin başındaki zat, bu hususta fevkalâde hassas hareket etmiş ve: "Bilmeyerek bana kitap okutturuldu.. bilmeyerek kitapları terk yoluna itildim.. bilmeyerek Kur'ân'a yöneldim.. bilmeyerek dinime hizmet ettirildim..." gibi ifadelerle durumun nezaketine parmak basmıştır.

Evet, neferlik bizim için bulunmaz Bursa kumaşıdır. En iyisi mi bir nefer, bir asker olarak hep Allah kapısında durmalı ve değişik beklentilere girmemeli. Vakıa, bazen bir nefere müşirlik vazifesi de gördürebilir ki, bu O'nun bileceği bir iştir ve bizi kat'iyen alâkadar etmez. Zaten Bedîüzzaman da öyle demiyor mu? "Nefis cümleden edna, vazife cümleden âlâ"; "Sen kendini racül-ü fâcir bilmelisin"; "Kendini bu iyiliklere, bu güzelliklere mazhar görme.

Temessül etmediğinden, yani sen onları tam temsil edemediğinden dolayı mazhar değil memerr olabilirsin." Suyun üzerindeki kabarcıklar güneşin aksini alıyorlar. Güneş olmasa neyi alacaklar? Öyleyse bütün güzellikler, o Güzeller Güzeli'ne mahsustur. Evet, bu mülâhazalar çok önemlidir. Allah (cc) size, bize ne kadar büyük vazifeler gördürürse, bizim de o nisbette tevazumuz artmalı ve beklentilerden, iddialardan uzak bir hâl almalıyız. Zira dünyada ve ahirette selâmette kalabilme, ancak kalp selâmetine vabestedir. "Sanma ki ey hâce senden zer ü sim isterler. Yevme lâ yenfau'da kalb-i selim isterler" bu hakikata işaret eden ne güzel bir sözdür! Evet, bu hakikat ruhumuza işlemeli. Bunun dışında ne şahsımız adına, ne de cemaat adına boyumuzu aşkın beklentiler içine girmeliyiz... Ve bir nefer olarak son nefesimizi böylesi düşünceler içinde teslim etmeye kilitlenmeliyiz.

22.2.1 SENİ HELAK EDERDİM

Menkıbeler de asla değil de fasla bakılır prensibinden yola çıkarak ifade etmek istiyorum: Hz. Musa'ya Cenab-ı Allah, "Bana mahlukatın en hakîrini bul, getir" diyor. O da çirkince bir kelp bulup tasmayı kafasına geçiriyor ve yola revan oluyor. Yolda nebî firasetiyle birden irkiliyor; tasmayı köpekten çıkarıp kendine takıyor ve öylece huzura geliyor. Cenab-ı Allah, "Ya Musa, önceki halde gelseydin seni helak ederdim" buyuruyor.

22.2.2 SONSUZ NUR

Kerem ve Tevazûu …Büyüklerde büyüklüğün alâmeti tevazu ve mahviyettir. Küçüklüğün emaresi ise tekebbürdür. Allah Rasûlü insanlar içinde en büyük insandır. Öyle ise tevazuu da öyle olmalıydı... Mescid yapımında, herkes bir kerpiç taşırken iki kerpiç taşıyan, hendek kazımında herkes karnına bir taş bağlarken iki taş bağlayan, karşısına gelen ve mehabetinden dolayı sıtmalı gibi titreyen bir adama: "Kardeşim, korkma, ben de senin gibi, anası kuru ekmek yiyen bir insanım" diyen Allah Rasûlü hiç şüphesiz insanların en mütevazisiydi. Meclislerde otururken, büyüklük alâmeti olarak, ayak ayak üstüne atıp öyle oturanlar, psikiyatrinin hangi dalında cinnetle bütünleşirler bilemem ama; onların ruhî yönlerinde ciddi bir eksiklik olduğunu kesinlikle söyleyebilirim.

Allah Rasûlü herkes gibi oturur ve herkes gibi davranırdı. Evet, O'nun her hareketi belli bir edep dairesi içinde cereyan ederdi. O, büyüklüğünü, her zaman yüzünü yere koymak ve seccadede gerilmek suretiyle gösterirdi. "Kim tevazu gösterirse Allah onu yüceltir. Kim kibirlenirse Allah onun burnunu yere sürter." Tevazu ve mahviyet insana iki kanat gibidir; onu yüceler yücesi bir âleme doğru pervaz ettirirler. Allah Rasûlü, tevazuu sayesinde aşılmazları aşmış ve ebedlere kadar insanlığın lideri olmuştur. Zaman ve mekanın dar buudlarını aşan bu mümtaz ve seçkin Lider'in karşısına insanlar, çok rahatlıkla çıkar ve söyleyeceklerini de rahatlıkla söylerlerdi. Çünkü kendisi de çok rahat bir insandı.

Kâdı Iyâz naklediyor: "Bir gün aklından zoru olan bir kadın geldi, Allah Rasûlü'nün elinden tutarak çekti ve O'na: Gel benim evimdeki şu işimi gör, dedi. Kadın Allah Rasûlü'nün kolundan çekiyor, O da arkasına takılıp gidiyor.. derken Sahabe de onların arkasına düşüyor.. ve Allah Rasûlü gayet rahat bir şekilde kadının dediği işi görüyor sonra geri dönüyor". Bu iş, belki bir ev süpürmek, belki de yıkanmış çamaşırları sıkmaktı. İşin keyfiyeti ne olursa olsun, Allah Rasûlü bu işi yapmıştı. Zira O bir fıtrat insanıydı ve O'nun bu hareketi asla zillet de değildi. Zillet, O'nun rüyalarına bile

girememişdi. Nasıl girer ki, O, küfür ve isyan karşısında kükremiş bir aslan gibiydi. Ve yukarıda da söylediğimiz gibi, O, insanların en şecaatlısıydı. Hz. Ali der ki: "Biz muharebe meydanında korktuğumuz zaman Allah Rasûlü'nün arkasına sığınır ve O'nunla korunurduk" . Hatta O'nun atmosferi, çevresindekilere emniyet ve güven verirdi. Öyle ise böyle bir insan, bu şekilde bir mahviyet gösteriyorsa, bu sadece O'nun tevazuundandır. Fıtrîliği Tevazu zillet olmadığı gibi, kibir de vakar değildir. Allah Rasûlü, tevazuunda da mutlak bir ölçü ve denge içindeydi.

Evet O'nun bu sıfatı da bizlere "Muhammedü'r-Rasûlullah" dedirtir. Bir hâkim, mahkemede ciddi olmalıdır. Bu vakardır. Ancak, aynı tavır evinde çocuklarına karşı kibir olur. Zira insan, hanesinde, hane halkından biri gibi davranmalıdır. Bunlar birer Kur'ânî düsturdur ve en güzel tatbikçisi de Allah Rasûlü'dür. Daha sonrakilerinki O'na imtisal ve O'nu taklittir. Herkes O'nu büyüklerden daha büyük görebilir; fakat, O, şöyle demektedir: "Hiç kimse kendi ameliyle cennete giremez." "Sen de mi?" diyenlere de: "Evet, Ben de. Eğer Allah (cc) rahmetiyle sarıp sarmalamazsa." Evet işte O, bu sözü söyleyecek kadar, tabiî ve fıtrî bir insandı. Kendisini insanlar arasında bir fert, ve bir parça olarak görüyor, sonra da davranışlarını bu anlayışa göre ayarlıyordu. Birgün Hz. Ömer gelip, Allah Rasulü'nden Umre için izin istemişti. Umre için de O'ndan izin alınıyordu. Zira onlar, disiplin insanıydılar. Her işlerinde, her müşkillerinde Allah Rasulü'nün yanına koşar, iş ve müşkillerini hep O'na arzederlerdi. Evinde gelinlik kızı olan O'na gelir: "Ya Rasulallah, evimde gelinlik kızım var. Evlendirmek istediğin biri varsa emir buyur" der... Bir başkası, bahçesini vakfetmek istiyorsa gelir durumu evvela Allah Rasulü'ne arzeder. İtikafa girmek isteyen, sefere çıkmak murat eden hep Allah Rasulü'ne gelir ve O'ndan izin alırdı. İşte şimdi, Hz. Ömer de gelmiş, umre için izin istiyordu. Allah Rasulü, onun bu talebini geri çevirmediği gibi, Hz. Ömer'i hayatının sonuna kadar heyecanlandırıp coşduracak bir talepte de bulunacaktı: "Kardeşim, duana bizi de ortak et." Bu münasebetle Hz. Ömer birgün şöyle diyecektir: "O gün dünyalar benim olsaydı, o kadar sevinmezdim." Tevazu ve Kulluk Buudu O'ndaki bu tevazu ve mahviyet, fethettiği gönülleri bir daha fethediyordu.

Bu fetihlerle O, ümmetinin elinden tutup, onları nurdan helezonlarla ma'nanın zirvelerine çıkarıyordu. Ömer, ilk hamlesiyle zaten alacağı mesafeyi almıştı. Ama Allah Rasûlü onları yukarılara ve daha yukarılara çıkarmak istiyordu. Ve öyle de yaptı.. bedevî bir toplumdan muallim ve mürşit bir cemaat meydana getirdi. O insanları zirvelere doğru yükseltirken, kendisi de amudî olarak yükseliyordu. Ne var ki O, katettiği merhalelerle doğru orantılı olarak sadece tevazu ve mahviyeti artıyor; nefsine bakan yönüyle ise, kendini kullardan bir kul görme hissiyle dolup taşıyordu. Ahmed b. Hanbel, Ebu Hureyre'den rivayet ediyor: "Allah Rasûlü, Cibril'le oturmuş sohbet ediyordu.. ve kimbilir kaç günden beri ağzına birşey koymamıştı. Cibril O'nun en sadık dostuydu.

Zayıf bir rivayette Allah Rasulü'ne şöyle demişti: "Ben, Sen'den sonra, yeryüzüne ancak birkaç defa ineceğim" . Çünkü, Hz. Muhammed Aleyhisselam'sız bir dünya Cibril'e de hicran olur. (Nitekim, seneler var ki bu dünya bize de hicran olmuştur.) Ve, Cibril'e bu durumunu söyledi: "Günlerdir ağzıma birşey koymadım." Birden gök gürültüsü gibi ses duyuldu. Bir melek iniyordu. (Taberanî onun İsrafil Aleyhisselam olduğunu söyler). Cibril, Efendimiz'e bu meleğin, dünyaya ilk defa indiğini haber verir. Melek Cenâb-ı Hakk'dan selam getirmiştir.. ve Allah (cc) sormaktadır: "Melik bir peygamber mi, yoksa kul bir peygamber mi olmak istersin?" Allah Rasulü, Cenâb-ı Hakk'dan gelen bu teklif karşısında tahayyürle Cibril'e bakar. (O, belli bir noktaya kadar Cibril'den marifet dersi alırdı. Hatta Miraçta, Efendimiz Cibril'in Cenâb-ı Hakk'a karşı olan kurbiyet tavrına hayran kalmıştı.. ve bunu bir münasebetle de zikrederler. Evet, Cenâb-ı

Hakk'ı, Cibril gibi bir meleğin bilmesi ölçüsünde bilmek mümkün değildir.) Cibril Allah Rasulü'ne işaret eder ve şöyle der: "Ey Allah'ın Rasulü! Rabbine karşı mütevazi ol!" Zaten, bizzat Cenâb-ı Hakk da Kur'ân diliyle, Rasûlü'ne tevazuu emretmiyor mu: "Sana tâbi olan mü'minlere tevazu kanatlarını indirebildiğin kadar indir" (Şuara 26/215). gibi nice âyetler var Kur'ân'da. Ve, Allah Rasûlü de aynı şeyi talep etti. "Kul bir peygamber olmayı isterim" O kulluğu tercih edince, Allah (cc) da O'nun kulluğunu O'na baş tacı yaptı. Kur'ân O'nu birçok yerde hep kulluğu ile anlatır.

Müslümanlar da şahadet getirirken, O'nun, Allah'ın kulu ve Rasûlü olduğuna şahidlik ederler. Evet O, evvela Allah'ın kulu sonra da Rasûlü'dür. Kulluk risaletten önce gelir. Herkes birilerinin kulu olabilir ve onlara ait bir tasmayı boynunda taşıyabilir. Hz. Muhammed (sav) ise evvel-ahir hep Allah'ın kulu ve kölesi olmuştur. O hayatının hiçbir devresinde, hiçbir safhasında başkasına boyun büküp bel kırmamıştır. Ubudiyet O'nun aslî vasıflarındandır. O'nun bu mazhariyetine bir işaret olarak, minarelerde günde beş defa O'nun kulluğu dile getirilmekte ve bütün cihana karşı, risaletinin yanında kulluğu da ilan edilmektedir. Zira, yukarıda da arzettiğimiz gibi, O'nun kulluğu risaletinden evvel gelir. O kuldur. Cenâb-ı Hakk, Kur'ân-ı Kerîm'de O'nun kulluğunu nazara vererek: "Allah'ın kulu ve Rasûlü namaz kılmak için kalktığında, cinler O'nun ibadetini görmek için birbirine girercesine etrafında toplanıverdiler" (Cin, 72/19) der. İster bu Allah Rasûlü'nün başına üşüşme işi cinlere, ister Mekke müşriklerine izafe edilmiş olsun, bizim için mühim olan, O'nun Kur'ân'da "Abdullah" ünvan-ı âlisiyle zikredilmiş olmasıdır.

Kur'ân'ın Allah kelamı olduğunu anlatan ve bu mevzuda şüphesi olanları muarazaya davet eden şu âyetinde de O'na yine "kul" denilmektedir: " Kulumuz Muhammed'e indirdiğimiz Kur'ân'dan şüphe ediyorsanız, siz de onun benzeri bir sûre meydana getirin. Eğer doğru sözlü iseniz, Allah'tan başka güvendiklerinizi de yardıma çağırınız. Yapamazsanız -ki yapamayacaksınız- o takdirde, inkâr edenler için hazırlanan ve yakıtı insanlarla taşlar olan ateşten sakının" (Bakara, 2/23-24). Yine Kur'ân-ı Kerîm, O'nu en çok yükseldiği nokta itibariyle ele alırken kulluğuyla ele alır: "Kulu Muhammed'i bir gece Mescid-i Haram'dan, kendisine bir kısım âyetlerimizi göstermek için, Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı yücedir. Doğrusu O, Semî'dir, Basîr'dir." (İşitir ve görür) (İsra, 17/1)…

22.3 TEVAZU RİSALE

22.3.1 NE ZAMAN TEVAZU?

Bâzan tevâzu', küfran-ı ni'meti istilzam ediyor; belki küfran-ı nimet olur. Bazan da tahdis-i nimet, iftihar olur. İkisi de zarardır. Bunun çare-i yegânesi ki; ne küfran-ı nimet çıksın, ne de iftihar olsun. Meziyet ve kemalâtları ikrar edip, fakat temellük etmeyerek, Mün'im-i Hakikî'nin eser-i in'âmı olarak göstermektir. Meselâ: Nasılki murassa' ve müzeyyen bir elbise-i fahireyi biri sana giydirse ve onunla çok güzelleşsen, halk sana dese: "Mâşâallah çok güzelsin, çok güzelleştin." Eğer sen tevazu kârane desen: "Hâşâ!.. Ben neyim, hiç. Bu nedir, nerede güzellik?" O vakit küfran-ı nimet olur ve hulleyi sana giydiren mâhir san'atkâra karşı hürmetsizlik olur. Eğer müftehirane desen: "Evet ben çok güzelim, benim gibi güzel nerede var, benim gibi birini gösteriniz." O vakit, mağrurane bir fahirdir. İşte fahirden, küfrandan kurtulmak için demeli ki: "Evet ben güzelleştim, fakat güzellik libasındır ve dolayısıyla libası bana giydirenindir, benim değildir." İşte bunun gibi, ben de sesim yetişse, bütün Küre-i Arz'a bağırarak derim ki: Sözler güzeldirler, hakikattırlar; fakat benim değildirler, Kur'an-ı Kerim'in hakaikinden telemmu' etmiş şualardır. yani:

“Kur’anın hakaik-i i’cazını ben güzelleştiremedim, güzel gösteremedim; belki Kur’anın güzel hakikatları, benim tabiratlarımı da güzelleştirdi, ulvîleştirdi.” Mâdem böyledir; hakaik-i Kur’anın güzelliği namına, Sözler namındaki âyinelerinin güzelliklerini ve o âyinedarlığa terettüb eden inayat-ı İlâhiyeyi izhar etmek, makbul bir tahdis-i nimettir.

22.3.2 NİMETLERİ KETMETMEK

İ’lem Eyyühel-Aziz! Cenâb-ı Hakk’ın verdiği nimetleri söyleyip ilân ve tahdis-i nimet etmek, bazan gurura ve kibre incirar eder. Tevazu kasdıyla da o nimetleri ketmetmek iyi değildir. Binaenaleyh ifrat ve tefritten kurtulmak için istikamet mizanına müracaat edilmeli. Şöyle ki: Her bir nimetin iki vechi vardır. Bir vechi insana aittir ki insanı tezyin eder, medar-ı lezzeti olur. Halk içinde temayüze sebeb olur. Mucib-i fahr olur, sarhoş olur. Mâlik-i Hakikî’yi unutur. En nihayet kibir ve gurur kuyusuna düşürtür. İkinci vechi ise, in’am edene bakar ki, keremini izhar, derece-i rahmetini ilân, in’amını ifşa, esmasına şehadet eder. Binaenaleyh tevazu, ancak birinci vecihle tevazu olabilir. Ve illâ küfranı tazammun etmiş olur. Tahdis-i nimet dahi, ikinci vecihle manevî bir şükür olmakla memduh olur. Yoksa kibir ve gururu tazammun ettiğinden mezmundur. Tevazu ile tahdis-i nimet şöylece bir içtimaları var: Bir adam hediye olarak bir palto birisine veriyor. Paltoyu giyen adama başka bir adam “Ne kadar güzel oldun.” dediğine karşı “Güzellik paltonundur.” dediği zaman, tevazu ile tahdis-i nîmeti cem’etmiş olur.

22.4 TEVAZU NÜKTELER

22.4.1 TUŞLA GALİP

Yavuz Bülent Bakiler, Osman Yüksel Serdengeçti’ye: - Ağabey, şu Serdengeçti dergisini yılda bir iki defa çıkartıp kapatacağınıza, her ay muntazaman çıkartsanız olmaz mı? diye sorar. Serdengeçti: - Ben sayı hesabıyla değil, tuşla galip geliyorum, der. Meşhurdur, Necip Fazıl, treni kaçırır. Sorarlar: - Ne o Üstad? Treni mi kaçırdın? - Hayır! der. Kovdum, gitti. Mağlubiyeti kabul etmezler. Yine Üstad’ın dediği gibi, “Hz. Muhammed’e ümmet olmanın en küçük payesi budur.” İnsanlar başarısızlığın, azimsizliğin, idealsizliğin adını tevazu koyunca, Allah’a dayanıp, “Yaparız inşallah!” diyemeyince, en küçük gayretleri ithama başlayıp, zanna mahkum etmeye çalışıyor. Sünepelik başka, tevazu başka şeydir. Miskinlik, sefaleti saklayamaz.

22.5 TEVAZU DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

M. Fethullah Gülen - Kuran Ahlakına Doğru #13 (Aziz Olmanın Yolu: Tevazu) - YouTube

M. Fethullah Gülen - Kuran Ahlakına Doğru #14 (Büyüklüğün Alamet: Tevazu) - YouTube

M. Fethullah Gülen Hocaefendi - Tevazu ve Mahviyet - YouTube

Fethullah Gülen | Aşağılık Kompleksi, Kibir ve Tevazu | 457. Nağme - YouTube

İman Hizmetinde Tevazu ve Mahviyet - YouTube

Fethullah Gülen Ene - Enaniyet - Kibir - Övünme - Beğenme- Riya - YouTube

Fethullah Gülen | Büyüklük Ölçüsünde Tevazu ve Hep Talebe Kalmak | 342. Nağme - YouTube

23. İMTİHAN

(2 Hafta)

23.1 İMTİHAN AYET HADİS

Bakara/155- Çaresiz biz sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme ile imtihan edeceğiz. Müjdele o sabredenleri!

Al-İ İmran/186- Muhakkak siz, mallarınız ve canlarınız hususunda imtihan olunacaksınız. Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve Allah'a ortak koşanlardan size eziyet verici bir çok söz işiteceksiniz. Eğer sabreder ve Allah'dan gereği gibi korkarsanız, şüphesiz işte bu azmi gerektiren işlerdendir.

Araf/168- Ve onları yeryüzünde birçok ümmetlere ayırdık. İçlerinde iyi olanları da vardı, olmayanları da. Onları biz, bazan nimetlerle, bazan da musibetlerle imtihana çektik. Sonunda belki hakka dönerler diye.

Enfal/ 28- Ve iyi biliniz ki, mallarınız ve evlatlarınız birer imtihan aracından başka birşey değildir. Allah katında büyük ecir vardır.

Enbiya/ 35- Her nefis ölümü tadacaktır. Sizi bir imtihan olarak kötülük ve iyilikle deneyeceğiz. Hepiniz de sonunda bize döndürüleceksiniz.

Ankebut/ 2- İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece "İman ettik" demeleriyle bırakılıvereceklerini mi sandılar?

Teğabun/ 15- Doğrusu mallarınız ve çocuklarınız sizin için bir imtihandır. Büyük mükafat ise Allah'ın yanındadır.

Mülk / 2. O ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır. O, mutlak galiptir, çok bağışlayıcıdır.

* Hz. Aişe (radıyallahu anhâ) anlatıyor: "Yanıma bir kadın girdi. Beraberinde iki kız çocuğu da vardı. Bir şeyler istedi. Aksi gibi yanımda bir hurmadan başka bir şey yoktu. Onu verdim. Kadın aldı ve ikiye bölerek kızlarına taksim etti. Kendine pay ayırmadı. Çıkıp gittiler. Arkadan Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) girdi. Durumu ona anlattım. Dedi ki: "Kim bu şekilde kızlarla imtihan edilir o da onlara iyi davranırsa, kızlar, onun için, ateşe karşı perde olurlar."

* Hz. Aişe (radıyallahu anhâ), "O vakit onlar hem üstünüzden, hem altınızdan size gelmişlerdi. O zaman gözler yılmış, yürekler gırtlaklara dayanmıştı ve siz Allah'a karşı türlü zanlarda bulunuyordunuz. İşte orada mü'minler imtihana uğratılmıştı. Şiddetli bir sarsıntı ile sarsılmışlardı..." (Ahzâb, 10-11) mealindeki âyet hakkında: "Bu, Hendek Savaşı ile ilgilidir" demiştir.

* Râşid İbnu Sa'd, ashaba mensup birinden naklen anlatıyor: "Bir zât Resûlullah'a gelip: "Ey Allah'ın Resûlü, niye şehid dışında kalan mü'minler kabirde imtihan edilirler?" diye sordu. Resûlullah şu cevabı verdi: "Şehidin ölüm anında tepesinin üstünde kılıç parıltısını hissetmesi imtihan olarak ona kâfidir."

* Hz. Ömer ve Hz. Ebü Hüreyre (radıyallâhu anhümâ) anlatıyorlar: "Resülullah (aleyhissalatu vesselam) buyurdular ki: "Kim bir belaya uğrayanı görünce şu duayı okursa: "Seni imtihan ettiği şeyde bana âfiyet veren ve

birçok yarattığından beni üstün kılan Allah'a hamdolsun!" Artık yaşadığı müddetçe, bu bela ne olursa olsun ona mâruz kalmaktan muaf kılınır."

* "Hz. Enes (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın şöyle söylediğini işittim: "Allah Teâla hazretleri buyurdu ki: "Ben kulumu iki sevdiğiyle imtihan edersem o da sabır gösterir (ve sevap umarsa) onlara bedel cenneti veririm.'' (Buradaki "iki sevdiği'' ile gözlerini kastediyor.'' Doğruyu Allah bilir.")

* Mus'ab İbnu Sa'd, babası radıyallahu anh'tan naklediyor: "Der ki: "Ey Allah'ın Resûlü! dedim, insanlardan kimler en çok belaya uğrar?" "Peygamberler, sonra büyüklükte onlara ve bunlara yakın olanlar. Kişi diyaneti nispetinde belaya maruz kalır. Kim dininde şiddetli ve sağlam olursa onun belası da şiddetli olur. Şayet dininde zayıflık varsa, Allah onu da diyaneti nispetinde imtihan eder. Bela kulun peşini bırakmaz. Tâ o kul, hatasız olarak yeryüzünde yürüyünceye kadar."

* Hz. Huzeyfe radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm (bir gün): "Bana İslâm telaffuz eden kaç kişi olduğunu sayıverin" buyurdular. Biz: "Ey Allah'ın Resûlü! Bizim sayımız altı-yedi yüze ulaşmış olduğu halde, hakkımızda korku mu taşıyorsunuz?" dedik. "Siz bilemezsiniz, (çokluğunuza rağmen) imtihan olunabilirsiniz!" . Gerçekten öyle (belaya maruz kalıp) imtihan olunduk ki, içimizden namazını gizlice kılanlar oldu."

* İbnu Ömer radıyallahu anhüma anlatıyor: "(Bir gün) Resülullah aleyhissalâtu vesselam yanımıza gelip şöyle buyurdular: "Ey muhacirler! Beş şey vardır, onlarla imtihan olacağınız zaman (artık cemiyette hiçbir hayır kalmamıştır. Onların siz hayatta iken zuhurundan Allah'a sığınırım. (Bu beş şey şunlardır:)

l) Zina: Bir millette zina ortaya çıkar ve alenî işlenecek bir hale gelirse, mutlaka o millette tâun hastalığı yaygınlaşır ve onlardan önce gelip geçmiş milletlerde görûlmeyen hastalıklar yayılır.

2) Ölçü-tartıda hile: Ölçü ve tartıyı eksik yapan her millet mutlaka kıtlık, geçim sıkıntısı ve sultanın zulmüne uğrar.

3) Zekat vermemek: Hangi millet mallarının zekatını vermezse mutlaka gökten yağmur kesilir. Hayvanlar da olmasaydı tek damla yağmur düşmezdi.

4) Ahdin bozulması: Hangi millet Allah ve Resülünün ahdini (yani düşmanla yaptığı anlaşmayı) bozarsa, Allah Teâla hazretleri o millete, kendilerinden olmayan bir düşmanı musallat eder ve ellerindeki (servet)lerin bir kısmını onlar alır.

5) Kitabullahla hükmetmeyi terk: Hangi milletin imamları Kitabullahla ameli terkederek Allah'ın indirdiği hükümlerden işlerine gelenleri seçerlerse, Allah onları kendi aralarında savaştırır."

23.2 PIRLANTA SERİSİ

Bir imtihanlar zinciridir hayat baştan başa. Tâ çocukluktan başlar insanoğlu için imtihanlar. Ve rûh bedenden ayrılacağı ana kadar da devam eder durur. Anlayıp sezebilenler için bu küçük küçük imtihanlar, birer eleme ve finale

kalan ruhların tesbît edilmesiyle alâkalıdır. İnsanoğlunun vicdanında ve rûhânîlerin gözünde tesbît edilmesiyle... Çeşit çeşittir imtihanlar ve bütün bir hayat boyu, değişik boy ve derinlikte devam eder dururlar: Mektebe alınma imtihanı, sınıf geçme imtihanı, mektep bitirme imtihanı; evlâdın babadan, babanın evlâttan bulma imtihanı ve daha bir sürü imtihan... Hele bunlar arasında insanî düşünce ve yüksek ideâllerinden ötürü "saf dışı" edilme ve vatandaşlık haklarından mahrum bırakılma imtihanı oldukça ağır ve gurur kırıcıdır. Bir de düşmanın amansızlığı ve insafsızlığı yanında, vefasız dostların eliyle çekilen imtihanlar vardır ki; doğrusu dayanılması en güç olan imtihan da işte budur. Zira, düşmanın hasımca vaziyeti, insanlık ve mürüvvetle telif edilmese bile, düşmanlık mantığına uygundur. Hatta düşünce yapısı, dünyaya bakış keyfiyeti ve değer hükümlerindeki farklılıklar çoğaldıkça da bu husûmetin artması aynı mantıkla- tabiî görülebilir.

Ne var ki aynı kader çizgisinde kavga verenlerin, aynı duygu ve düşünceleri paylaşanların kıskançlık ve rekabet hissiyle, gammazlamalara düşmeleri, kat'iyyen akıl ve mantıkla telif edilemez. Hele insanlık ve mürüvvetle asla..! Evet, böyle vefa umulan bir yerden ihânet ve cefâ görmek, hem acı hem de oldukça düşündürücüdür. Ama neylersin ki; aldatmanın akıllılık, inhisar-ı fikir 1 ve saplantıların sadâkat, bağnazlığın muhafazakârlık sayıldığı bir dünyada, bu kabil ibtilâ ve imtihanlar eksik olmayacağından, bilip dayanmadan başka da çaremiz yoktur. Evet, ferd olarak, aile olarak ve toplum olarak: "Gelse celâlinden cefa Yahud cemâlinden vefa İkisi de câna safâ Lütfun da hoş kahrın da hoş." deyip dayanma mecburiyetindeyiz. Dünden bugüne yer yer düşmanlarından ve zaman zaman da dost kılığına bürünmüş hasımlarından, devamlı ihânet darbeleri yiyen ve sürekli olarak hırpalanan bu millet, bütün tarih boyunca imtihanların en acı ve en ağırlarını gördü. En korkunç hıyanetlere maruz kaldı.

Gün geldi ki dört bir yandan bütün dünya onun üzerine at sürdü ve onu ablukaya aldı. Hatta bu dönemde, onun bütün bütün tarihten silineceği zehâbına kapılanlar da oldu. Ama o, bu ölüm kalım imtihanlarını da atlatarak bir kere daha bütün bir hasım dünyanın plânlarını altüst etti. Belki o, bundan sonra da bir kısım imtihanlar görecek, tekrar tekrar ırgalanacak, karşısına ateşten tepeler, kandan irinden deryalar çıkacak; ancak, bütün bunlar onun, kendini yenilemesine ve metafizik gerilimine yardımcı olacaktır. Zira o bunlarla dost ve düşmanını tanıyacak, bunlarla bilenecek ve bunlarla düştükten sonra doğrulup kalkmanın ve kendine gelmenin yollarını öğrenecektir... İnsan imtihanlarla saflaşır ve özüne erer. Hayat, imtihanlar sâyesinde yeknesaklıktan kurtulur ve renklilik kazanır.

Ruh imtihan gördüğü nisbetde olgunlaşır ve büyük işleri göğüsleyebilecek hâle gelir. Geçirilen imtihanın ağırlığı ve soruların terleticiliği nisbetinde, ferd, insanlık mektebinde sınıf geçmeye ve yükselmeye hak kazanır. İmtihanın olmadığı bir yerde ferdin saflaşıp özüne ermesinden, toplumun gerilip çelikleşmesinden bahsedilemez. İmtihanla sıkışan ve büzülen ruhlardır ki yay gibi gerilir, ok gibi fırlar ve bir solukta hedefe ulaşırlar. Evet, sabah akşam onların çevrelerinde dolaşıp duran endişeler, yer yer yuvalarını sarsıp geçen açlıklar, susuzluklar, sıkıntılar, hatta mal ve canlarına gelen zarar ve ziyanlar, beklenmedik şekilde hâdiselerin demir paletleri altında kalıp ezilmeler, onları en sert çelikler hâline getirecek ve istikbâle hazırlayacaktır. İmtihan görmemiş ölü gönüllerin ve ham ruhların, nefisleri adına insanlığa yükselmeleri bahis mevzuu olmayacağı gibi, içinde yaşadıkları topluma da en küçük bir menfaatleri dokunmayacaktır.

Elmas gibi ruhların, kömür tıynetli kimselerden ayrılması imtihana bağlıdır. İmtihanın olmadığı bir yerde, altını taştan, topraktan; elması da kömürden tefrik etmeye imkân yoktur. Ve yine imtihanın olmadığı bir yerde, en uğursuz ruhlar en yüce kametlerle iç içedir. İmtihanla, melekler gibi sâfi ruhlar, habis ruhlardan ayrılır ve kendileri için mukadder zirvelere ulaşırlar. Bunun böyle olduğunu bilen hakikate âşina bir gönül için, her imtihan, insanı gökler ötesi âlemlere uçuran bir kanat ve imtihanda görülen her sıkıntı da ona güç ve canlılık kazandıran bir iksirdir. Böyle birinin nazarında ateşlere atılmak, Yaratıcı'nın dostluğuna doğru atılmış en güçlü bir adım; çarmıhlara gerilmek de ona yükselmenin yüce birer vesilesi sayılır. Evet, gönlünü en yüce ideâllerle donatmış birisi için, heryeni imtihan onun azmine indirilmiş bir kamçı, irâdesini şahlandıran bir efsun ve gönül kadranını aydınlatan bir ışıktır. O gördüğü her imtihanla kristâller gibi berraklaşır, yay gibi gerilime geçer ve adım adım, gönlünde kurduğu cennetlere doğru yükselir. Kahrı-lûtfu bir bilmeyen mürde gönüller 2 varsın bundan birşey anlamasınlar. Geçen hakikatın meâline gönül vermiş ideâlistler, bu uğurda çekilen ızdıraplardan daha zevkli birşey tanımayacaklardır. Ocaklar gibi yansalar dahi, âh u efgan edip ağyâra dert yanmayacaklardır. Ne dostların vefasızlığı ne de düşmanın insafsızlığı onları millet ve vatan yolunda hizmetten alıkoyamayacaktır. Ve işte ahd u peymânları: "Felek esbab-ı cefasın toplasın gelsin, Dönersem kahpeyim millet yolunda bir azîmetden."

23.2.1 BİRBİRİMİZLE İMTİHAN

İşte, temelinde bu espri olan İslamiyet'i yaşarken bizim de, o birliğe ulaştırabilecek tavır ve davranışları iradî olarak sergilememiz lazımdır. Unutulmamalıdır ki; biz başka vesilelerle olduğumuz gibi birbirimizle de imtihan oluyoruz. Yani, Cenâb-ı Allah bizi bir kısım hadiselerle ve şerirlerin şerleriyle imtihan ettiği gibi kendi kardeşlerimizle de imtihan ediyor. Kur'an-ı Kerim de, "..Biz onların bir kısmını diğerleriyle imtihan ettik.." (En'am, 6/53) buyuruyor. Öyleyse biz, diğer müminlerle aramızdaki her münasebeti imtihanın ayrı bir yönü olarak ele almalı, bütün menfî duygu, düşünce ve tavırları imtihan unsurları olarak görmeliyiz.

İnsan bir imtihanda olduğunu daha baştan kabul etmezse, en yakın daireden küfür dairesine kadar herkesin onunla uğraştığına, elini attığı her dalın kırılıp her yerin sarsıldığına, herkesin ona karşı düşman vaziyeti aldığına inanır. Oysa, bunların birer imtihan vesilesi olduğunu kabul etse, o türlü bütün mülahazalar eriyip gidecektir. Sürekli şoku yaşanan çirkin yüzlü toslamalar gayet mûnis, inşirah veren hadiseler haline gelecektir. Ama biraz katlanmak gereklidir. Bizler beşeriz, dolayısıyla bir kısım kusurlarımızın olması gayet normaldir. İnsanları teker teker deşeleseniz; az konuştursanız, bir psikanalize tâbi tutsanız, hemen herkesin kendi arkadaşlarına karşı neler neler döktürdüğünü görürsünüz. Bu beşer tabiatında vardır. Onun için, biraz sadrı geniş, sinesi yumuşak bir insan olmaya çalışmalı. Önüne çıkan dağları tepeleri aştığı gibi dost ve arkadaşlarının kusurlarını da kulluk yolundaki akabeler olarak görmeli ve onları da sabır, hoşgörü ve hilmin kanatlarını kullanarak aşmaya gayret göstermelidir. İnsan ebedî saadete talip olduğundan, en başta şunu düşünmesi gerekir: Biz ucuz bir şeye değil, ebedî saadete talibiz. Üstad Hazretleri'nin Yirminci Mektup'ta verdiği ölçüler içinde "Dünyanın bin sene mes'udâne hayatı, bir saat hayatına mukabil gelmeyen Cennet hayatına; ve o Cennet hayatının dahi bin senesi, bir saat rüyet-i cemâline mukabil gelmeyen bir Cemîl-i Zülcelâlin daire-i rahmetine ve mertebe-i huzuruna" talibiz. İşte, ardına düştüğümüz hedef bu kadar pahalı olunca, o hedef nisbetinde de ceremeye katlanmamız, mağrem altına girmemiz iktiza eder. O büyük hedefe yürüdüğümüz

yolda birer tepe şeklinde önümüze çıkan sevmediğimiz tavır, söz ve davranışları o kutlu hedef hatırına baştan kabul etmek, imtihan vesilesi bilmek ve güzel huyla onları aşıp tekrar yola koyulmak gerekir.

Öyleyse, keşke insanların kusurlarından daha çok, iyi yanlarını görüp takdir edebilsek.. Keşke başkalarının hatalarına karşı gözsüz, kulaksız ve dilsiz olabilsek de o kusurları görmesek, duymasak ve dile dolayıp mukabelede bulunmasak.. ve Allah'ın bizi affettiği, Peygamber'in affa âmâde olduğu ve bazı has kulların affetmeyi tabiat haline getirdiği gibi bizler de herkesi affedebilsek. İslamiyet, insanların kusurlarını araştırmamayı, gayr-i ihtiyari gördüğümüz zaman da göz yummayı ve onları affetmeyi sadaka saymıştır. Affı esas alan insanları sena makamında Kur'an-ı Kerim: "O takvâ sahipleri ki, bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkeyle yutkunur ve insanları affederler.." (Al-i İmran, 3/134) demektedir.

Soru: İnanıp, inandığı istikamette hizmet eden insanlar olarak karşılaşabileceğimiz en önemli imtihan çeşitleri nelerdir?

Allah Rasulü (s.a.s) döneminden başlamak suretiyle, günümüze gelinceye kadar, İslâm davasına sahip çıkan

hemen her ferd, çeşitli imtihanlara muhatap olmuştur. Olabildiğine çeşidi çok olan bu imtihan unsurlarının başında, hiç şühpesiz, ehl-i dalâlet ve ehl-i küfrün baskısı, müminlere düşünce ve niyetlerini anlatma imkan ve fırsatının verilmemesi, ölüme ve öldürülmeye kadar uzanan eziyet ve işkenceler gibi hususlar gelir. Bu hususlarda mutlak fazilet ve kemal, Sahabe-i Kirarri a aittir. Gerçi Ashab-ı Kiram'dan önce de davaları uğrunda, Efendimiz'in Habbab b. Eret'e ifade ettiği: "İnananlar, sırf inançları yüzünden çukurlara yatırılır, testere ile vücutları ikiye ayrılır, demir taraklarla etleri kemiklerinden sıyrılırdı da, onlar yine dinlerinden dönmezlerdi." şeklinde resmedilen kahramanlar da vardı ama, ihtimal ki yine de mutlak fazilet ve kemal, Sahabe-i Kiram hazerâtına aittir. Daha sonraki dönemlerde de, Sahabe misal eziyet ve işkencelere maruz kalanlar olmuştur. Mesela, bizim dünyamızda bir Ebu Hanife, bir Ahmet bin Hanbel bir Serahsi, bir Gazali ve bir Bediüzzaman Hazretleri buna önemli misaller teşkîl ederler. Ve bu zatlarla, aynı çizgide eziyetlere maruz kalan kişiler de, dava düşünceleri, hayat felsefeleri, aksiyon ve fedakârlıkları bakımından aynı arenanın kahramanları sayılabilirler. İmtihan unsurlarından en önemlisi -bana göre- Kurân'ın, "Bazınızı, bazınız ile imtihan ediyoruz." (En'am, 6/53) ayetinde ifade buyurduğu, hizmet insanlarının kendi aralarında imtihan olmalarıdır. Böyle bir imtihan, imtihanların en korkuncu ve kazanma kuşağında kaybetmeye en yakın olanıdır. Sahabe-i kiram, imtihanın bu türlüsü ile defaatle karşı karşıya gelmiş ve Allah'ın inayetiyle hemen bu imtihanların hepsini de kazanmıştır…

İmtihan çeşitlerinden bir diğeri de tenperverlik, hâneperverlik, çocukperestlik, toruınperverlik.. vb. şeylerdir. Hizmetin ilerleyen seyri içinde, özellikle bir zamanlar önde bulunan insanlar için her zaman söz konusu olan bu imtihan, şimdilerde çoklarının elenmesine sebep olabilir. "Bizler çok çalıştık. Artık gençler koşsun. Biraz biz, istirahatımıza bakalım. Evimiz, çoluk ve çocuğumuzla ilgilenelim' düşüncesi, böyle bir imtihanın başlangıcı sayılabilir. Burıunla ilgili olarak, Ebu Eyyüb elEnsari(r.a)'nin İstanbul kuşatması esnasında "AIlah yolunda infak edin. Kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın" (Bakara, 2/195) ayeti münasebetiyle beyan buyurduğu hakikat her zaman şayân-ı mütalâa olmalıdır. Kuşatma esnasında bir kısım askerler, kendilerini göz göre göre ölüme atan arkadaşlarına: "Kendi ellerinizle kendinizi tehfikeye atmayın." ayetini okuyarak onları uyarırlar. Bunun üzerine Mihmandar-ı Rasul

Ebu Eyyüb Hazretleri “Âyeti doğru okuyor, fakat yanlış tevil ediyorsunuz.” der. Ve devamla “Biz Ensar topluluğu, Mekke fethinden sonra “artık İslâm aziz oldu.

Biz de mal varlığımızı muhacirin ile paylaşmış, bahçelerimizi bağlarımızı ihmal etmiştik. Şimdi biraz da kendi başımızın çaresine bakalım.” dedik. O esnada bu ayet nazil oldu. Yani “Mallarınızı Allah yolunda infak edin. İnfak etmemek suretiyle kendinizi, kendi ellerinizle tehlikeye atmayın.” Görüldüğü gibi Kurân’ın beyanıyla, böylesi düşünceler de bir imtihan sayılabiliyor. Şahsen ben ölümü arzu etmenin de bir imtihan olduğu kanaatindeyim. Kavuşabiliriz, kavuşamayız bu ayrı bir mesele ama, Allah Rasulü (s.a.s), Ashabı, Tabiin, Tebe-i Tabiîn ve günümüze gelinceye kadar nice büyüklerle kavuşmayı arzu etme çok güzel bir şey. Ancak, bunun, hizmetler dolayısıyla çekilen sıkıntılar yüzünden olmadığını nereden bileceğiz! Hasılı; hizmet erlerinin başına musallat olmuş dünya kadar imtihan çeşitleri vardır. Mühim olan, hakikat erlerinin bunun farkında ve şuurunda olarak, kulluğun gerektirdiği tavrı takınabilmeleridir. Unutmayın! “Vazife cümleden âlâ, nefis cümleden edna.”

23.2.2 HER SEVİYEDE İMTİHAN

İnsan her seviye ve mertebede imtihan halindedir. Mesela: Risâle-i Nur Külliyatı iyi bir ameliyat-ı fikriyye yapmaya vesiledir. Herkes kendi seviyesine göre okursa ve hele sürekli okursa ondan çok çok istifade edebilir. Çünkü bu eserler Kur’ân’dan mülhem pırıltılardır. Öyle olması da bir imtihandır. Eserlerde kullanılan ifade tarzı da bir imtihan.. Bediüzzaman’ın ekrad içinde neş’eti de ayrı bir imtihandır. Bazıları işte bu noktalara takılıp kalabilir ve o bereketli zat ve eserlerinden yararlanmayabilirler. Bunun için, insan; Allah’tan (cc) devamlı olarak istikamet istemeli. Nasıl ki gündüz yaptığı ibadetten dolayı yorulan bir insan, uyuduğu zaman da ibadet yapmış gibi sevap alır. Öyle de hayatının her saniyesinde istikamet arzusuyla dopdolu yaşayan bir insana da Allah (cc) birgün bunu lütfedebilir.

23.2.3 İMTİHAN SIRRI

İmtihan görmemiş ölü gönül ve ham ruhların, nefisleri adına insanlığa yükselmeleri bahis mevzuu olamayacağı gibi, içinde yaşadıkları topluma da, en küçük bir menfaatleri dokunmayacaktır. Elmas gibi ruhların, kömür tıynetli kimselerden ayrılması imtihana bağlıdır. İmtihanın olmadığı bir yerde, altını, taştantopraktan; elması da kömürden tefrik etmeye imkân yoktur. Ve yine imtihanın olmadığı bir yerde, en uğursuz ruhlar en yüce kametlerle iç içedir. İmtihanla, melekler gibi sâfi ruhlar, habis ruhlardan ayrılır ve kendileri için mukadder zirvelere yürürler.

23.2.4 HZ. EYYUB VE İMTİHAN

Soru: Hz. Eyyûb (as)’un bir hastalıkla imtihan edilmesi herhangi bir günahından dolayı mı idi?

Cevap: Hz. Eyyûb (as)’un hiç günahı olmayabilir. Ancak nebîler mukarrabinden oldukları için, akıllarından geçen birşeyden dolayı bile böyle hastalıklara mübtela olabilirler. Onlar kendi dünyalarında, kendi nübüvvet platformlarında kurbiyetin iktiza ettiği şeyi ihlal ederlerse, Allah (cc) onlara böyle bir belâ verebilir. Fakat herşeye rağmen biz onları kritiğe tâbi tutamayız. Ayrıca bela ve musibet için, ille de önceden günah işlenmiş olması şart

değildir. Zira Peygamber Efendimiz'in (sav) masum olmasına rağmen sık sık başı ağrır ve bundan dolayı da başlarına sarık sararlardı. Şimdi bunun arkasında hemen bir günah aramak kat'iyen doğru değildir. Ayrıca bir de müsbet ve menfî ibadet şekli vardır. Müsbet ibadetler namaz, oruç vs.. menfiler ise işte böyle hastalıklar vesairdir.

Ayrıca böyle bir imtihanla sadıklar, sadık dostlar ortaya çıkar. Nitekim Hacı Bayram Veli'nin bir imtihan neticesinde bir buçuk müridinin kalması gibi. Bu çok önemlidir. Evet, sizi en sıkıntılı anınızda terketmeyen, sizin en sadık dostlarınızdır. Bu uzun faslı Yunus Emre'nin irade ile alâkalı mısralarıyla bitirelim: Aciz kaldım zalim nefsin elinden Şol dünyanın lezzetinden doyamaz. Aynını (gözünü) almıştır gaflet gömleğin Ömrünün gelip geçtiğini bilemez. İlâhî gaflet gömleğin giyene, "Müslüman" der misin nefse uyana? Kazanıp kazanıp verir ziyana Hakk yoluna bir pulunu kıyamaz. İlâhî, gafletten uyar gözümü, Dergâhında kara etme yüzümü Yunus eder, gelin tutun sözümü Dünya seven, ahireti bulamaz.

23.2.5 TALÛT'UN ORDUSUNUN NEHİRLE İMTİHANI VE İPTİLÂLAR

Talût'un ordusu, nehirle imtihan oluyor. Kur'an-ı Kerim, emre rağmen oradan bir avuçtan fazla su içenlerin devam edemediğini buyuruyor. Bu dökülme, sadece o andaki emri yerine getirmemeden dolayı mıdır, yoksa Uhud'da münafıkların seçilmesi gibi, bir seçme mi olmuştur? Bir seçme yaşanıyor. Münafıkların ve yola devam edemeyeceklerin, hususiyle de kalplerinde maraz olanların ayrılıp, sağlamların kalması için bir seçme oluyor. Evet, böyle bir seçme olmalıydı ki, daha sonra ordu bozanlık yapacaklar, daha ciddî ve zor anlarda birliği terk edip gidecekler ayrılsın; ileride kuvve-i maneviyeyi kırmaya vesile olmasınlar. Söz konusu âyette tercih edilen kelime "iptilâ"dır; bir imtihan, bir deneme ve test etmedir. İslâm'ı tercih bir imtihandır. İnsan, Müslüman olur, İslâm içinde daha has yerlere gelir. Bir yandan bunlara seviniriz; bazen de has bir daireye, varlıklı bir insan girdiği zaman endişe ederiz. İşi bozulabilir, servetini kaybedebilir ve geri dönebilir diye korkarız. Allah, kabiliyetsizlere, münafıklara, şahsî çıkar peşinde koşanlara yer olmasın diye, insanı değişik imtihanlara tâbî tutar. Bu tür imtihanın olmadığı zaman yok gibidir. Ne var ki, imtihanın şekli her zaman değişik olur. Âdet-i Sübhâniye böyledir ve böyle işler. İbtilâdan başka, Kur'an'da bir de "fitne" kelimesi geçer. Bir yazıda fitnenin 17 manâsı olduğu ifade ediliyordu: imtihana maruz kalma, mazeret, çeşitli belâlara uğratılma, iç savaş, anarşi vb fitne mefhumunun içine dâhildir.

23.2.6 İMTİHANDA KAYBETME SEBEBİ OLARAK TEFEKKUHTA BULUNMAMA

Kaybetme sebebi olarak, meselâ Tevbe sûresinin sonu ve Fetih sûresinde görüldüğü üzere, bazı âyetlerde tefekkuh sahibi olmama zikrediliyor. Bu hususta ne buyurursunuz? Tefekkuh, işin özünü kavrama, illet-malûl, sebep-netice arasındaki münasebeti görme, kozaliteye göre düşünme demektir. Mülâhazalarını günübirlikçiliğe bağlayanlar, küllî bakıp, küllî düşünemeyenler, küll-cüz', yani bütün-parça arası gidip gelmesini bilemeyenler, neticeyi de göremezler. Kur'an-ı Kerim'de tefekkuhun yanısıra, teakkul, tefekkür gibi kelimeler de geçer. Teakkul, aklı kullanma demektir. Kur'an-ı Kerim'de, felsefedeki gibi, başlı başına bir fakülte, âtıl bir lâtîfe olarak akla yer verilmez. Akıl, hep fiil olarak kullanılır.

Tefekkür ise, bilme, bildiğini bilme ve bir de bilgiyi kullanma gibi üç buudlu bir faaliyettir. Tefekkürî bir bakış, aynı zamanda tecessüsî bir bakıştır. Bunun zirvesi ise, te'vîl ehâdîstir. Te'vîl-i ehâdîs, sadece rüya yorumu demek değildir. Hayatını şuurla yaşayan, her hadiseye sebep-netice çerçevesinde bakabilen, her şeyden bir manâ çıkarmasını bilen ilhama açık ruhlar, te'vilehâdîsin üveykleridirler. Batı düşüncesinde tarihe ve hadiselere tek yönlü bir akış olarak bakılır; su akıp gittiği için, bir ırmakta ikinci defa yıkanılmaz denilir. Hadiseler akıp gitmektedir.

Fakat, ayniyete yakın bir misliyet içinde akıp gitmektedir. Bu bakımdan, her hadisenin bir de perde gerisi, hikmeti, birbiriyle münasebeti, sebep ve neticesi vardır. Meselâ, şu masada, kim nereye oturuyor, nasıl davranıyor, sürahiler, termoslar nasıl diziliyor, bunları tefahhus ve tecessüsle gözleyen, hayatını duyarak yaşayan bir insan, bir-kaç günlük bir müşahedeyle, bunlardan bile yanıltmayacak manâlar çıkarabilir ve kesin denebilecek neticelere varabilir. Bu da, bir çeşit firâsettir.

23.3 İMTİHAN TEFSİR

Âyette meâl olarak şöyle buyurulmaktadır: "Andolsun ki, sizi biraz korku, açlık, mallardan, canlardan ve ürünlerden biraz azalma (fakirlik) ile imtihan eder, deneriz. (Ey Peygamber!) Sen sabırlı davrananları müjdele." Kasem olsun ki, sizi, içinize salacağımız bir kısım korkularla imtihan ve ibtilaya tâbi tutacağız. Defaatla başınıza korku salacak, ehl-i dünyayı size musallat edecek, böylece kim korkuyor, kim korkmuyor, haricî vucud noktasında bunu ortaya çıkaracağız. Evet, kimin korkup korkmadığını ilim noktasından Cenab-ı Hakk (c.c.) biliyor. Fakat, kudret ve iradenin taalluk sahası olan haricî vücud noktasında kimin korkup kimin korkmadığını ortaya koymak için O sizi durmadan imtihana tâbi tutacaktır. Bu imtihanlardan biri de korkudur. İnsan, zelzeleden, açlıktan, susuzluktan, maddî-mânevî düşmandan korkar ve bunlar onun için bir imtihan olur.. İmtihanın ikinci çeşidi de açlıkla yapılandır. Ümmet-i Muhammed belli devirlerde bu imtihanın en şiddetlisine maruz kaldı. Günümüzde böyle bir imtihan sözkonusu değildir. Vâkıa, bugün de bir kısım açlıklar, sefaletler yok değildir ama, bunlar, günümüz insanının israf ve suistimallerine terettüb eden bir kısım tokatlardır.

Oysaki bizden evvelki nesiller, hususiyle de son iki asrın insanı, hârici ve dâhili düşmanların tasallutuyla, açlığın en acımasızına maruz kalmışlardır. Evet, bugün de belki bazı Afrika ülkelerinde de açlık vardır; ancak bu onların suistimalinden kaynaklanan bir tokattır. Başka vesilelerle o hususu, uzun uzadıya anlattığım için burada temas etmeyeceğim. Mal noksanlığı, bir bakıma gelecek çeşitli âfetlerle olabileceği gibi, bereketin kaldırılmasıyla da olabilir. Bu da imtihan çeşitlerinden biridir. Ve günümüzde enflasyon bu imtihanların en zorlu olanıdır. Nefislerdeki noksanlık ise, hem öldürülme hem de insanca yaşama haklarından mahrum bırakılma gibi ma'nâlara gelebilir. Dıştan gelen taarruz ve istilâlara karşı yapılan mücadelede İslâm âlemi şehidler vererek nefiste noksanlık imtihanı görebilecekleri gibi dahilde, İslâmi hayâtı yaşayanlar, cemiyet hayatından tecrid edilip ve onlara üçüncü sınıf vatandaş muâmelesi yapılmak suretiyle de imtihandan geçirilebilirler.

Bütün bunlar Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın ibtila ve imtihanıdır. Ve mü'minler imtihan olmaktadırlar. "Semerat", meyveler demektir. Allah (c.c.) bağ ve bahçelerimize verdiği ve vereceği âfetlerle bunlarda noksanlıklar meydana

getirir ve bizi imtihan eder. Bir de her türlü çalışma ve gayretin netice ve semeresiyle bizi imtihan eder ki, bu da yine semeratla imtihandır. Bu imtihanlar ya bizim çeşitli günahlarımıza terettüb eden imtihanlardır.

Allah (c.c.) bunlarla bizi uyarmak ve kendimize getirmek istemektedir; ya da derece ve mertebemizin artması içindir ki, bu da bizlere Cenâb-ı Hakk (c.c.)'ın bir lütfu demektir. Sabır ve sadakat ancak imtihanlarla belli olur. Her türlü imtihan karşısında, Hakk (c.c.) kapısından ayrılmayanlar ve orada kalmaya kararlı olanlar, kapının her açılıp kapanışında, başı kapının eşiğinde bekleyenler bu imtihanı kazanmış olacaklardır. Az bir sıkıntı ile yol-yön değiştirip, kapının önünden ayrılanlar da kaybetmiş olacaklardır. Efendimiz (s.a.v.) bir bela veya musibete maruz kaldığında hemen abdest alır ve namaza dururdu. "Sabır ve namazla Allah (c.c.)'tan yardım isteyin" (Bakara, 2/153) âyeti bize bu hakikatı anlatıyor. Musibet sizi çepe çevre sardığı ve ufkunuzu kararttığı zaman bu girdaptan çıkmanın ve kurtulmanın yolu sabır ve namazdır. Evvelâ dişini sıkarak sabredeceksin; sonra da kullukta ısrar ederek, Rabb'inin dergahına yüz süreceksin. İhtimal ki, Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu imtihanlarla, bizim, sabır, tahammül, vefa ve sadakatımızı ortaya çıkarmakta böylece hem kendi lütûflarını hem de bizim gerçek değerlerimizi ihtar etmek istemektedir.

Evet O, sabır ve sadakatınızı geçirdiğiniz imtihanlar karşısında gösterdiğiniz tavır mezurasıyla ölçecek ve kendinizi kendinize tanıttıracaktır. Ta ki, kimsenin Allah (c.c.) 'a karşı bir delîli kalmasın. Belki de kul böyle bir ölçü ve tartı ile kendini deneyip ölçtükten sonra, şu itiraflarda bulunacaktır: Ya Rabbi, meğer ben ne dönek insanmışım. Sen beni bir kere imtihan ettin, kapıyı yüzüme bir kere kapadın, dümenimi bir kere bozdun, ben de artık bu iş olmaz dedim, ayrılıp gittim. Oysa ki bu bozgun, hiç durmadan tekerrür edip dursaydı, bana düşen vazife, yerimde sebat etmek ve.. senin düşmanlarınla yaka paça olmaktı. Sen belki, yüzlerce defa benim ordumu bozguna uğratacaktın; ama ben hep "Seni, Seni" diyecektim. Sen evimi başıma yıkacak, evlad ve mal acısıyla yüreğimi yakacaktın; ben hiç tavır değiştirmeden "Seni, Seni" diyecektim. Sen tepeden tırnağa vücuduma hastalıklar salacaktın, ben de dayanamayarak inim inim inleyecektim; ama, biraz derman bulunca ve iki kelime konuşma fırsatı yakalayınca yine "Seni, Seni" diyecek ve hep Seni isteyecektim. Bunları demem gerekirken, diyemedim, sarsıldım, döndüm ve ayrılıp gittim. Meğer ben ne dönek biriymişim..! Kul, hak ve istikamet üzerinde olduğu demlerde de imtihan olur. Bir çok hadisin beyanıyla, Allah (c.c.) kulunu imtihan eder, başına çeşitli belâ ve musîbetler yağdırır, tâ ki kul, Rabbi'nin huzuruna tertemiz gidebilsin ve Cennet yamaçlarında huzur ve itminanla tenezzühten tenezzühe koşsun-dursun...

Evet, bizler de bir çok defa elenecek, kalburlara konacak, eleklerden geçirilecek ve imtihan olacağız. Böylece, has hamdan, kömür de elmastan ayrılmış olacak. Bilhassa günümüzde böyle bir imtihana zaruret vardır. Zira ilerde muhtemel dönekliklerin önünü almak ancak bu gün görülüp geçirilen imtihanlarla mümkün olabilecektir. Onun için, İlâhî da'vâyı omuzlamaya, taşımaya namzet olanlar arasında imtihan çok önemli bir faktördür; bunu da bizzat Cenâb-ı Hakk (c.c.) yapmaktadır ve yapacaktır.Bize düşen sadâkatla bu kapıdan ayrılmamaktır.

23.4 İMTİHAN RİSALE

Din bir imtihandır. Teklif-i İlâhî bir tecrübedir. Tâ ervâh-ı âliye ile ervâh-ı sâfile müsâbaka meydanında birbirinden ayrılsın. Nasıl ki bir mâdene ateş veriliyor, tâ elmasla kömür, altınla toprak birbirinden ayrılsın. Öyle de, bu dâr-ı imtihanda olan teklifât-ı İlâhiye bir ibtilâdır ve bir müsâbakaya sevktir ki, istidad-ı beşer mâdeninde olan

cevâhir-i âliye ile mevadd-ı süfliye birbirinden tefrik edilsin. Mâdem Kur'ân, bu dâr-ı imtihanda bir tecrübe sûretinde, bir müsâbaka meydanında beşerin tekemmülü için nâzil olmuştur; elbette şu dünyevî ve herkese görünecek umûr-u gaybiye-i istikbâliyeye yalnız işaret edecek ve hüccetini ispat edecek derecede akla kapı açacak. Eğer sarâhaten zikretse, sırr-ı teklif bozulur. âdetâ gökyüzündeki yıldızlarla vâzıhan Lâ ilâhe illallah yazmak misillü birbedâhete girecek; o zaman, herkes ister istemez tasdik edecek. Müsâbaka olmaz; imtihan fevt olur. Kömür gibi bir ruh ile elmas gibi bir ruh beraber kalacaklar.

23.4.1 ABDİN İMTİHANI

Bir zaman şeytan, Hazret-i İsâ Aleyhisselâma itiraz edip demiş ki: "Madem ecel ve herşey kader-i İlâhî iledir; sen kendini bu yüksek yerden at, bak nasıl öleceksin." Hazret-i İsâ Aleyhisselâm demiş ki: Yani, "Cenâb-ı Hak abdini tecrübe eder ve der ki: 'Sen böyle yapsan sana böyle yaparım. Göreyim seni, yapabilir misin?' diye tecrübe eder. Fakat abdin hakkı yok ve haddi değil ki, Cenâb-ı Hakkı tecrübe etsin ve desin: 'Ben böyle işlesem Sen böyle işler misin?' diye tecrübevâri bir surette Cenâb-ı Hakkın rububiyetine karşı imtihan tarzı, sû-i edeptir, ubudiyete münâfidir."

23.4.2 CENNETTEN İHRACIN HİKMETİ

Sual: Hazret-i Âdem'in (a.s.) Cennetten ihracı ve bir kısım benîâdem'in Cehenneme ithali ne hikmete mebnidir?

Elcevap: Hikmeti, tavziftir. Öyle bir vazife ile memur edilerek gönderilmiştir ki, bütün terakkiyât-ı mâneviye-i beşeriyenin ve bütün istidâdât-ı beşeriyenin inkişaf ve inbisatları ve mahiyet-i insaniyenin bütün esmâ-i İlâhiyeye bir âyine-i câmia olması, o vazifenin netâicindendir. Eğer Hazret-i Âdem Cennette kalsaydı, melek gibi makamı sabit kalırdı; istidâdât-ı beşeriye inkişaf etmezdi. Halbuki, yeknesak makam sahibi olan melâikeler çoktur; o tarz ubudiyet için insana ihtiyaç yok. Belki hikmet-i İlâhiye, nihayetsiz makamâtı kat edecek olan insanın istidadınamuvafık bir dâr-ı teklifi iktiza ettiği için, melâikelerin aksine olarak, muktezâyı fıtratları olan malûm günahla Cennetten ihraç edildi. Demek, Hazret-i Âdem'in Cennetten ihracı ayn-ı hikmet ve mahz-ı rahmet olduğu gibi, küffârın da Cehenneme ithalleri haktır ve adalettir…

23.4.3 İMTİHAN MEYDANI

Hakîm-i Ezelî, inâyet-i sermediye ve hikmet-i ezeliyenin iktizâsı ile, şu dünyayı, tecrübeye mahal ve imtihana meydan ve Esmâ-i Hüsnâsına ayna ve kalem-i kader ve kudretine sayfa olmak için yaratmış. Ve tecrübe ve imtihan ise neşv ü nemâya sebeptir. O neşv ü nemâ ise, istidadların inkişafına sebeptir. O inkişaf ise, kabiliyetlerin tezâhürüne sebeptir. O kabiliyetlerin tezâhürü ise hakàik-ı nisbiyenin zuhuruna sebeptir. Hakàik-ı nisbiyenin zuhuru ise Sâni-i Zülcelâlin Esmâ-i Hüsnâsının nukuşu tecelliyâtını göstermesine ve kâinatı mektubât-ı Samedâniye sûretine

çevirmesine sebeptir. İşte şu sırr-ı imtihan ve sırr-ı teklif iledir ki, ervâh-ı âliyenin elmas gibi cevherleri, ervâh-ı sâfilenin kömür gibi maddelerinden tasaffî eder, ayrılır.

23.5 İMTİHAN NÜKTELER

23.5.1 BALIĞIN KARNINDAKİ İNCİ

Gayet saf ve iyi niyetti bir insandı. Bulduğu gün yer, bulmadığı gün sabrederdi. Şikâyet asla aklına gelmezdi. Zaten bütün sermayesi de hanımının eğirdiği ipliğiydi. Onun yaptığı ipliği, kendisi götürüp Basra çarşısında satardı. Bir gün yine Basra çarşısında dolaşıp ipliğim satmış, parasını almış, eve dönüyordu. Yolda bir alacaklının bir* fakirin yakasına sarılarak hırpaladığını gördü. - Yazık değil mi, niye hırpalıyorsun zavallıcağızı? Diye çıkıştı. Alacaklı suratını astı: - O kadar merhametli isen, borcunu sen ver. Hala ödemedi, dedi. Yanındaki parayı saydı, tam fakirin borcunu ödeyecek miktardı. Gözünü kırpmadan uzattı: - Al, işte alacağını. Ne sarılıyorsun adamın yakasına? İnkâr etmiyor, bulunca vereceğini söylüyor. Buna rağmen hırpalanır mı insan? Diye söylendi.

Parasını alan adam çekip giderken, borçlu fakir onun ellerini kapanmış: - Seni Allah gönderdi, bu adamın elinden kurtulamayacaktım yoksa, diye çok içten dualar etmişti. Eve eli boş dönünce, hanımı sordu. O da durumu olduğu gibi anlattı. Hanım: - Bu gece aç ta yatabiliriz. Ne olacak, bir gün aç kalsak ölecek değiliz ya, diye karşılık verdi. Sabah oldu. Hanımın hazırlamış olduğu yeni ipliği alıp hemen hızla çarşıya koştu. Ne yazık ki aksama kadar Basra çarşısında dolaştığı halde, ipliği satamamış, boynu bükük vaziyette eve yönelmişti. Yolda önünde yürüyen biri vardı. O da elindeki balığı satamamıştı. Bir süre birlikte yürüdükten sonra, balıkçı şu teklifi yaptı: - Ben balığı sana vereyim, sen de ipliği bana ver! Ellerindekileri değiştiler. İpliği alan meçhul adam hemen gözden kaybolurken, o da hızla eve geldi. Balığın karnını yararak pişirmeye hazırlandı.

Ama balığın karnından çıkan taşımsı bir cisim kan-kocanın şüphelerini çekti. Aceleyle gittikleri kuyumcu, taşı inceledikten sonra şu şaşırtıcı teklifi yaptı: - Bu, kıymetli bir incidir, isterseniz size inciyi taşıyan balık ağırlığınca altın verebilirim! Razı oldular. Kocaman bir altın külçeyi inci karşılığı aldılar. Yokluğu böylece artık kapıdan kovmuşlardı. Geriye dönüp de dışarı çıkacakları sırada, eşikte beliren bir adam seslendi: - Lütfen balığımı bana geri verin. Ben yaptığım alışverişten pişman oldum! Düşünmeye başladı iplik satan adam. Balığın sahibi peşlerinden gelmiş, verdiğini geri istiyordu. Cevap verdi: - Balık yok, ama karnından çıkan var, istersen onu vereyim, dedi. Adam hemen razı oldu. İplikçi elindeki altın külçesini uzatarak: - Buyur, al Dedi. Ama uzatılanı almayıp geriye çekilen adam, şöyle cevap verdi: - Balık sana helal olsun, karnındaki inciyle birlikte! Ben bir meleğim, seni imtihan için geldim. Müjde, imtihanı kazandın. Yoksul adamın borcunu vermen, Allah'ın sana böyle bir ikramına sebep oldu! Bir de baktılar ki, balıkçı adamın yerinde yeller esmiş, kimsecikler yok ortada.

23.5.2 CEBRAİL (AS) HZ. EBU BEKİR'İ İMTİHANI

"Cebrail aleyhisselâm, Hazreti Ebu Bekir'i Resûlüllah'a kargı ne kadar sevgisi olduğunu öğrenmek istediğini Hak Teâlâ'dan istedi. Cenab-ı Allah ona imtihan etmesini emretti. Cebrail aleyhisselâm bir bayram sabahı Hz. Ebu Bekir'in

geçeceği yol üzerine bir âmâ gibi oturdu. Hazreti Ebu Bekir bayram günü en yeni ve kıymetli elbiselerini giymiş Resûlüllah'ın yanına gidiyordu. Tam Ebu Bekir (r.a.) önüne geldiği zaman :

–Hazreti Muhammed'in sevgisi için bana bir şey vereni Allah afvetsin, dedi. Hazreti Ebu Bekir bunu duyunca sırtındaki cübbesini çıkarıp verdi: —Bu sözü tekrar söyler misin? Diye sordu. Âmâ tekrar söyledi. Hazreti Ebu Bekir bu sefer çıkarıp sırtındaki elbiseyi verdi. Tekrar söyletip ayakkabısını da verince üzerinde ancak örtünecek kadar elbise kalmıştı. Yolun ortasında kalan Hazreti Ebu Bekir'i o ara Bilâl-i Habeşi (radıyallahu anh) görüp elbise getirmesi için eve gönderdi. Yolda Bilâl'a (r.a.) Peygamberimiz rastlayıp nereye gittiğini anladığı için : —Ya Bilâl, Ebu Bekir'in elbisesini alan Cebrail (as)dır. Bana olan sevgisini ölçmek için böyle yaptı, buyurdu. Hazreti Bilal elbiseyi, Hazreti Ebu Bekir'e götürüp teslim etti ve Resûlullah'ın huzuruna geldi. O zamana kadar Cebrail aleyhisselâm elbiseyi getirip Peygamber Efendimize vermişti bile, Peygamber Efendimiz : —Ey Ebu Bekir! Al elbiselerini, imtihanı kazandın. Cebrail kardeşim seni imtihan etmişti. Bana olan sevgini Öğrenmek istemişti, buyurdu. Bunun üzerine Hazreti Ebu Bekir : –Ya Resûlullah! Ben o elbiseyi senin sevgin için verdim, buyurun. Sonra geri alamam istediğiniz yere verin, dedi. Elbiseyi bir fakire hediye ettiler.

23.5.3 İMTİHAN ve SABIR

Hayat; musibet ve hastalıklarla sâfileşir, mükemmel hale gelir, kıymet ve değeri anlaşılır. Hayatta esas olan sıhhattir, Hasta insan, maddî manevî verimsizdir. Ama bazen sıhhat de, bir hastalıktır. Güçlü kuvvetli oluşumuz bizi rahata, rehavete, sarhoşluğa, ahlâksızlığa ve inkâra götürüyorsa gerçek hastalık işte budur. Bu mânevi hastalıklardan Allah'a sığınacak, dünyanın bir imtihan ve hizmet yeri olduğunu, lezzet ve ücret yeri olmadığını, mülkün hakikî sahibi Allah olduğunu, dilediği gibi tasarruf hakkına sahip bulunduğunu düşünecek, bütün bu hastalıkların zâf-ı imandan meydana geldiğini, kurtuluşun da ancak imanı takviye ile mümkün olacağını kabullenmemizle gerçekleşecektir.

Mû'min çok kontrollü bir hayat yaşamalı ve nefsinin arzularına, şeytana ve hasımlarına karşı devamlı tetikte ve uyanık bulunmalıdır. Zira; Kur'ân: "Başınıza gelen herhangi bir musibet kendi ellerinizin yaptığı (işler) yüzündendir. (Allah hatalarınızın) bir çoğunu da affeder." (Şûra sûresi, 42/30) Kutsî davaya gönül veren ideal bir nesil musibetler karşısında mağlup olmaz ve olmamalıdır. Kâinatta tesadüf yok. Öyle ise musibetler bu zaviyeden değerlendirilmeli ve nefse yenik düşülmemelidir. Musibetin, bize kazandıracağı neticeyi düşünmeli, görüntüdeki samimiyetten daha derin, görünmeyen anlarında (gece hayatında) şakakları zonklatacak, kasıkları çatlatacak bir mânâ eri olunmalıdır.

Gerçek dâva adamının hâdiseler karşısında yılmadan, eğilmeden dâvasına karşı göstereceği vefa ve sadâkat çok önemlidir. Dünya bir mektep, hayat ise bir imtihandan ibarettir. Alemi ervah'dan yola çıkan insan, rahm-i maderden, çocukluktan, gençlik ve ihtiyarlıktan, berzah, mahşer, hesap, mizan ve sırattan geçerek mükâfat ve mûcazatın verileceği, rütbelerin sökülüp takılacağı, yüzlerin ağarıp kararacağı sonsuz ve ebedî âleme namzet bir yolcudur. Kabir ötesi hayatı belirleyecek en büyük imtihan dünyada olandır. İmtihandan, kontrolden geçmeyen bir şeyin sağlam mı, çürük mü, sâdık mı, kâzip mi, olduğu belli değildir. İmtihanlar seviyeye göre farklı farklıdır. Talebe ile öğretmenin, er ile generalin, memurla âmirin imtihanı bir değildir. Onun için:

Hadisi şerifte; “Belâların en şiddetlisi enbiya-yı izam efendilerimize, sonra evliyayı kiram efendilerimize, sonra da seviyelerine göre diğer mü’minleredir” 1 buyruluyor. Hz. Âdem’in (aleyhisselâm) zellesi, Hz. Nuh’un (aleyhisselâm) tufanı, Hz. İbrahim’in (aleyhisselâm) ateşi, Hz. Yusuf’un (aleyhisselâm) kuyusu ve zindanı, Hz. İsa’nın (aleyhisselâm) çarmıhı... ve insanlığın iftihar tablosu Hz. Muhammed’in (sallallâhu aleyhi ve sellem} kovulması, dövülmesi, başının yarılıp dişinin kırılması, yurdundan yuvasından edilmesi ve her türlü hakarete maruz kalması... Bütün bunlar; bize örnek olmaları, musibetlerin mânâlarını anlatmaları ve bize hayatımızın gayesini, fıtratımızın neticesini hatırlatmaları itibariyle büyük imtihanlardır. “And olsun, sizi korku, açlık, mallarınızdan canlarınızdan ve ürün!erinizden eksiltmek gibi şeylerle deneriz; sabredenleri müjdele” (Bakara sûresi, 2/155) “And olsun biz sizi deneyeceğiz ki, içinizden cihad edenleri (güçlüklere) sabredenleri bilelim...” (Muhammed sûresi, 47/31) “İnsanlar yalnız “inandık” demekle, hiç sınanmadan (imtihana tabî tutulmadan) bırakılacaklarını mı sandılar?” “And olsun biz, onlardan öncekilerini sınadık. Elbette Allah (sınayıp) doğruları bilecek, yalancıları bilecektir.” (Ankebût sûresi, 29/2-3)

Görülüyor ki, hayat devam ettiği müddetçe insan, sürekli imtihandadır. En ağır şartlar altında hangi cins imtihan olursa olsun, kurtulmanın, zararsız o işten sıyrılmanın çaresi: SABIR dır, SEBAT dır. Uyanık olup tehlikelere karşı tedbirli, temkinli olmaktır. “Ey mû’minler, sabredin; sebatkâr olun; müteyakkız olun ve Allah’dan sakının ki; kurtuluşa eresiniz.” (Âl-i İmran sûresi, 3/200) “ ...Ancak sabredenlere mükâfatları hesapsız ödenecektir.” (Zümer sûresi, 39/10) “Kim sabreder, (kendisine yapılan kötülüğü) affederse, şüphesiz bu çok önemli işlerdendir.” (Şûra sûresi, 42/43) “Ey inananlar, sabır ve namazla (Allah’dan) yardım isteyin, Muhakkak ki Allah, sabredenlerle beraberdir.” (Bakara sûresi, 2/152) Ebu Yahya Süheyl bin Sinan’ın (radiyallâhü anh) rivayetinde; Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) buyuruyor ki: “Mû’minin durumuna hayret doğrusu: Çünkü onun her durumu kendisine yarar sağlar. Bu hâl yalnız mû’min için böyledir. Eğer sevindirici bir durumla karşılaşırsa şükreder. Bu onun hesabına hayır olur, Eğer üzücü bir durumla karşılaşırsa sabreder. Bu da onun hesabına hayır olur...

23.5.4 NUH İLE OĞLU KENAN

Hz. Nuh’un oğlu Kenan ben Nuh’un gemisini istemem diyerek yüzmeye girişti. Hz. Nuh ona: “Oğulcuğum gel babanın gemisine bin de fırtına sana bir zarar vermesin.” dedi: Kenan: “Hayır ben yüzme öğrendim, senin gemine ihtiyacım yok.” dedi. Hz. Nuh: “Oğlum aktım başına topla, buna belâ tufanının dalgası derler, bugün yüzme bilenin eli ayağı bir işe yaramaz.” dedi. Kenan: “Yok baba yüce bir dağa çıkar o beladan kurtulurum, tufan bana bir şey yapamaz.” dedi. Hz. Nuh: “Aklını başına topla, gel bu gemiye bin, senin dağ dediğin bir saman çöpü gibi kalır.” Kenan: “Senin söylediklerin hiçbir zaman benim hoşuma gitmedi, sana uymak sözünü tutmak istemem.” dedi. Hz. Nuh: “Yapma oğlum, nazı bırak bugün nazlanma günü değil, bir kerecik olsun babanın öğüdünü tutsan ne olur.” dedi. Kenan babasının her dediğine aksi bir cevap verdi. Derken bir dalga geldi. Kenan’ın başına aştı, Kenan’ı boğdu. Hz. Nuh bunu görünce yüreği daraldı: “Ey sabırlı padişah, eşeğim öldü, yükümü sel aldı. Bana, sana mensup olanlar tufandan kurtulacaklar diye vadettin. Fakat oğlum Kenan suya gark oldu.” diye yalvardı. Bunun üzerine Allah’tan (c.c.): “O senin ehlinden yakınlarından değil, ancak sana uyanlar bugün kurtuluşa erebilir diye, nida geldi.” Bunun üzerine Hz. Nuh: “Ya Rabbim senden başka sığınacak yok. Sana teslim oldum, sana sığındım.” dedi.

23.5.5 ŞEYTANIN SEVİNCİ

Mel’un İblis. İnsanları avlayabilmek için Allah’tan (c.c.) kuvvetli bir tuzak istedi. Allah-u Teala (c.c.) ona: altını, gümüşü atı gösterdi “insanları bunlarla aldatabilirsin” dedi. İblis bunları beğenmesine beğendi fakat, yeniden yalvararak başka şeyler istedi. Yüce Allah (c.c.) ona mücevharatı verdi. Şeytan “Ey güzel yardımcı tuzaklarımı daha da arttır.” dedi. Allah (c.c.) ona: Yağlı, ballı şeyler, ağır ve değerli şaraplar, birçok ipekli elbiseler verdi. Şeytan: “Yarabbi imdat, bana yardımını esirgeme daha başka şeyler isterim bana istediklerimi ver de onları iplerimle sıkı sıkıya bağlayayım.

Öyle bir tuzak istiyorum ki çok şiddetli ve aldatıcı olsun.” dedi. Allah (c.c.) şarabı ve çalgıyı şeytana verdi. Şeytan bunları görünce neşelenerek güldü fakat yine de istemeye devam etti. Yüce Allah (c.c.); erkeklerin aklını ve sabrını alan kadın güzelliğini ona gösterince; parmaklarını şıkırdatarak oynamaya başladı ve: “Şimdi iş tamam oldu, şimdi muradıma erdim.” dedi. Aklı, fikri darmadağın eden o mahmur gözleri görünce, gönülleri kavuran dilberlerin yüzlerini seyredince şeytanın keyfi iyice yerine geldi.

23.6 DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Allah bizim dünyada nasıl hareket edeceğimizi bildiği halde neden imtihan ediyor? | 1 Soru - 1 Cevap - YouTube

Fethullah Gülen | İmtihan Dünyası - YouTube

Fethullah Gülen | Imtihan ve Hakta Sebat | Bamteli - YouTube

İMTİHAN VE HAKTA SEBAT (Fethullah Gülen Hocaefendi, Herkul, Yeni Kırık Testi, 17/10/2021) - YouTube

Fethullah Gülen ¦ Imtihan ve Hakta Sebat ¦ Bamteli - YouTube

Fethullah Gülen İmtihan - YouTube

Fethullah Gülen İmtihan ham ile hasların elenmesi - YouTube

VEFA VE SADAKAT İMTİHANI (Hocaefendi: Ağır İmtihanlar Geçirecesiniz, Keşke Ölseydim Diyeceksiniz) - YouTube

Kitap

https://hizmetsource.com/viewer/?isik-akademi-yayinlari-nicin-imtihan-oluyoruz-bilal-temiz--415

https://hizmetsource.com/viewer/?kaynak-yayinlari-biyografi-imam-i-rabbani--1075

24. MEŞVERET

(1 Hafta)

24.1 MEŞVERET AYET HADİS

Şura / 38. Yine onlar, Rablerinin davetine icabet ederler ve namazı kılarlar. Onların işleri, aralarında danışma iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan da harcarlar.

Al-i İmran / 159. O vakit Allah'tan bir rahmet ile onlara yumuşak davrandın! Şayet sen kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz, etrafından dağılıp giderlerdi. Şu halde onları affet; bağışlanmaları için dua et; iş hakkında onlara danış. Kararını verdiğin zaman da artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever.

* Hz. Enes radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, kendisine Ebu Süfyan'ın gelmekte olduğu haber verilince, ashabıyla istişare etti. Önce Ebu Bekr radıyallahu anh konuştu. Ondan yüzün çevirdi (iltifat etmedi). Sonra Hz. Ömer radıyallahu anh konuştu. Ondan da yüzünü çevirdi. Derken sa'd İbnu Ubade radıyallahu anh (Resûlullah'ın maksadını sezerek) ayağa kalktı ve "Ey Allah'ın Resulü, biz (ensariler)i mi kastediyorsunuz? Nefsimi kudret elinde tutan zata yemin ederim, eğer bize bineklerimizi denize sürmemizi emredecek olsanız, mutlaka (gözümüzü kırpmadan) daldırırız. Bize onlara binip Berkı'l- Gımâd'a gitmemizi emretseniz onu da yaparız!" dedi. Bunun üzerine Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm halkı hazırladı. Yola çıktılar ve Bedr'e kadar gelip indiler. Orada, Kureyş'in su almaya gönderdiği kimselerle karşılaştılar. İçlerinde Beni Haccac'a ait siyahi bir köle vardı. Onu yakaladılar. Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın ashabı Ebu Süfyan ve arkadaşları hakkında bilgi soruyorlardı. Köle: "Ebi Süfyan hakkında bilgim yok. Ancak (burada) Ebu Cehl, Utbe, Şeybe ve Umeyye İbnu Halef var!" dedi. O böyle söyleyince Ashab onu dövdü. O da: "Evet, ben size haber veriyorum. Bu Ebu Süfyan'dır!" dedi. Onu bıraktıkları zaman başkaları sordular. O yine: "Ben Ebu Süfyan hakkında bir şey bilmiyorum, lakin burada halkın içinde Ebu Cehil, Utbe, Şeybe, Umeyye İbnu Halef var!" dedi. Böyle söyleyince onlar da aynı şekilde dövdüler. Bu esnada Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm namaz kılıyordu. Bu hali görünce namazı bıraktı ve: "Nefsimi kudret elinde tutan Zât-ı Zülcelâl'e yemin olsun, size doğruyu söyleyince onu dövüyorsunuz! Yalan söyleyince de bırakıyorsunuz" dedi. Ravi der ki: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm elini koyarak "burası falancanın öldürüleceği yer, şurası feşmekancanın öldürüleceği yer" diye teker teker gösterdi." Ravi der ki: "Allah'a yemin olsun onlardan hiçbiri, Aleyhissalatu vesselam'ın elini koyduğu yerin dışına sapmadan, gösterdiği yerlerde öldürüldüler."

* İbnu Ömer radıyallahu anhüma anlatıyor: "Resulullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kızları hakkında kadınlarla istişare edin!"

* Sâlim, babası Abdullah İbnu Ömer radıyallahu anhümâ'dan anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, namazları (duyurup toplanmayı sağlama) vasıtası üzerine halkla istişare etti. Boru öttürmeyi teklif ettiler. Yahudiler(in usulü olması) sebebiyle bunu hoş karşılamadı. Bunun üzerine halk çan çalınabileceğini hatırlattı. Aleyhissalâtu vesselâm, hıristiyanlara benzeme) endişesiyle bunu da hoş karşılamadı. Aynı gece, Ensardan Abdullah İbnu Zeyd denen bir zata ve Ömer İbnu'l-Hattâb'a rüyalarında ezan öğretildi. Ensari, geceleyin Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'in kapısını çaldı. Resülullah aleyhissalâtu vesselâm onu (öğrenip okumasını) Bilal'e emretti. Bilal da ezan olarak okudu." Zührî diyor ki: "Bilal radıyallahu anh hazretleri sabah ezanına şu ibareyi ilave etti: "Essalâtu hayrun

mine’n-nevm (=namaz uykudan hayırlıdır).” Resülullah bu ilaveyi teyid etti.” Hz. Ömer radıyallahu anh: “Ey Allah’ın Resulü, Abdullah İbnu Zeyd’in gördüğünü rüyamda ben de görmüştüm (ancak o, size duyurmakta benden önce davrandı)” dedi.”

24.2 MEŞVERET PIRLANTA SERİSİ

24.2.1 VAZİFEMİZDE İSTİŞÂRE ESAS OLUP, MÜNFERİT HAREKETİN YERİ YOKTUR.

Hata yapmama veya onu asgariye indirmenin en önemli vesilelerinden biri de , istişâre ve başkalarının düşüncesine değer atfetmektir. “Ben bana yeterim; insanlar çevremde toplanabilirler” şeklindeki düşünceler, hem kendimize, hem de çevremize zarar veren düşüncelerdir. Ayrıca, bizim yıllarca en güzel sözlerle anlatmağa çalışdığımız şeyleri, bakarsınız ehil olan bir arkadaşımız bir sözle anlatıverir. Bundan başka, irşad erleri kimseden bir şey beklememeli; hizmette önde, ücrette sonda olmalı, ev-bark düşünmeden “bana bir kefen yeter” demeli; son derece kanaatkâr, son derece cömert olmalı ve hele kat’iyyen makam, mansıb peşinde koşmamalıdırlar. Ücret istememe, (Şuarâ, 26/109) hattâ talepsiz gelenden dahi kaçma, insanlardan gelecek iyiliklere karşı müstağnî olma ve minnet altına girmeme, Peygamber mesleğinin gereklerindendir. Nasılsak öyle kalmak, dünyânın değiştiriciliğine karşı koymak, maddî kayıtlardan âzâde ve sonuna kadar hasbî kalabilmek de aynı derecede mühimdir. Ehli dünyânın “cerci, çıkarcı” ithamlarını fiilen tekzip etme yolunda icabında kût u lâ yemût ile yetinip, evsiz barksız yaşamak, gariplerden bir garip olarak buradan çekip gitmek, -ülke hizmetine ehil bir tâlibin bulunmadığı yerde Hz. Yusuf gibi tâlip olmanın dışında- beş-on insana hak ve hakikatı anlatmayı dünyevî-uhrevî bütün mansıp ve pâyelere tercih etmek, eğer varlık sahibiysek, bunu da civanmertce ve tıpkı Nebîler Sultanı ve onun has yârânları Hz. Ebû Bekir, Hz. Osman, Hz. Hatice gibi, kalb ve kafası doyurulmamış nesli ihyâ yolunda harcayıp, yapılan her şeyi unutmak da, bu vazifenin asli gereklerindendir.

24.2.2 İSTİŞAREDE ÖLÇÜLER

Ortaya attığımız fikirler makûl görülürse memnun olmalı; makûl görülmezse, “mevsimi değilmiş” deyip beklemeli ve kat’iyen kavga edilmemelidir. Bazan da makûl fikir, onu teklif eden şahısdan dolayı reaksiyon görebilir. Böyle durumlarda, bu tür teklifleri başkalarının yapmasına fırsat verilmelidir. Önemli olan, fikirlerin hüsn-ü kabulüdür. İleri sürdüğümüz fikir hak ise, ona öncelikle kendimiz hürmet etmeliyiz. İstişarede üzerinde durulan mes’ele kabul usulüne göre ettirilmezse, te’sir ve bereketi de olmayabilir. Halbuki bizim mesleğimizde bereket çok önemlidir. Bediüzzaman Hazretleri, İstanbul’da sayıca çok dostlarla yaptığı hizmetlere mukabil, Isparta’da az sayıdaki arkadaşlarıyla yaptığı hizmeti daha bereketli bulur. Ve bu bereketi de ihlâsla irtibatlandırır.

24.2.3 MEŞVERETİN TABİÎ BİR NETİCESİ : İTAAT

Soru: İtaat edilmesi gereken bir noktada bazen aklımız ve mantığımıza ters düşen hususlar olabiliyor. Bu noktada itaati nasıl anlamalıyız?

Cevap: Bizim anladığımız mânâda itaat ve inkiyad, umumun kabul ettiği, hizmetin sevk ve idaresini yapan bir şahsa, ya da insanların her türlü konuyu orada istişare edebilecekleri değişik kimselerden meydana gelmiş bir meşveret meclisinin, içtihat, tesbit ve kararlarını yerine getirmekten ibarettir. Ne var ki, ne itaat ve inkıyad edilen şahıs, ne de meşveret meclisinin kendilerine itaat ve inkıyad edilmeyi beklemek gibi hak ve istihkakları yoktur. Zaman, hizmet zamanı olduğuna göre, meseleler, her zaman belli bir heyetin meşveretinden çıkmalıdır ve alınan kararlara da, mutlak mânâda itaat edilmelidir. Zira meşveret ve itaat bir vahidin değişik yüzleri gibidir.. ve bunlar, İslâm içtimaî hayatının önemli unsurlarıdır. Soruda bahsedildiği gibi, meşverette alınan kararlar bazen herkesin aklına yatmayabilir ve herkes tarafından kabul edilmeyebilir. Meşveret meclisinde bulunanlar da, Allah katında kendilerini sorumluluktan kurtarmak için, içtihad farklılıklarını dile getirebilir, her meseleye ulu orta "evet" demeyebilir ve alınan kararlara muhalefet şerhi düşebilirler.

Aslında, meşveretin gerçek anlamı da işte budur. Ancak bazılarının muhalefetlerine rağmen, eğer ilgili mevzuda bir karar alınmışsa, artık o muhalif kişilerin bu karar aleyhinde tek bir kelime bile konuşmamaları ve karara uymaları gerekir. Zira bu tür konuşmalar koskoca bir cemaati gıybet etmek demektir. Gıybet ise, Hakk'a hizmet eden bir cemaatin hukukunu ihlâl olduğundan, o cemaati teşkil eden bütün fertlerle onlar hakkında söylediklerini zikredip ferden ferda helâlleşmedikçe o şahsın kurtulması ve cennete girmesi mümkün olmayabilir. Evet, istişarede alınan kararlara mutlaka uyulması lazımdır. Meselâ, meşveret meclisinde bir yere gidilmek üzere ekseriyetle karar alındı ve yola çıkıldı. Yolda -Allah muhafaza- kaza oldu. Kaza sonucu karara karşı çıkanların "Biz dememiş miydik? Gitmeseydik kaza olmayacaktı.. gittik başımıza bu iş geldi" gibi ifadeleri, kaderi tenkidin yanında, diğer arkadaşları gıybet sayılır. Bu hususta Allah Rasulü'nün şu kararlılığı çok dikkat çekicidir: Allah Rasulü (s.a.s), Uhud Savaşı öncesi ashabı ile meşveret eder; kendi görüşü Medine'de kalıp müdafaa harbi yapma istikametindedir. Ancak, yapılan istişare sonucu, Medine'nin dışına çıkılarak taarruz harbi yapılmasına karar verilir. Bu karar gereği Nebiler Serveri (s.a.s) Uhud'a gider. Bu noktada Seyyid Kutub'un şu enfes yorumu çok yerindedir: "Allah Rasulü Uhud'a çıkarken orada 70 kişinin şehid verilmesi değil; Medine'de taş taşın üstünde kalmayacağını bilseydi, meşveretin hakkını vermek için yine çıkacaktı." Evet, meşveretin İslâm'da ve İslâmî yapıda böyle önemli bir yeri vardır. Yıkılan Medine tekrar yapılabilir ama teşri döneminde İslâm'ın bir rüknü yıkılırsa onu yeniden inşâ etmek imkânsızdır.

Öyleyse, meşveret heyetinde bulunan herkes sahip oldukları güzel fikirleri heyete sunmalı ve o güzel düşüncelerin herkese mâl olmasını sağlamalı.. ve tabiî aksi karara da mutlak mânâda uymalıdır. Buraya kadar arzetmeye çalıştığımız esaslar, itaat etme ile ilgiliydi. Bu meselenin bir diğer yönü -ki o da itaat etme kadar önemlidir- kararlara itaat ettirme adına sevk ve idarede bulunan vazifelilere düşen sorumluluklardır. Hemen ifade edelim ki, bunun bütün misallerini Allah Rasûlü (s.a.s)'nün hayat-ı seniyyeleri içinde görmek ve göstermek mümkündür.

Nebiler Serveri'nin hayatını bu perspektiften inceleyerek, ondan her zaman itaat ettirmeye yönelik genel prensipler çıkartabiliriz. Şimdi isterseniz, bu çizgide cereyan eden bazı tarihî vak'alara kuşbakışı bir göz atalım: Cahiliye dönemi Arapları, oldukça ferdî hareket eden insanlardı. Hemen en küçük bir mesele bile, onları aile aile, oymak oymak, kabile kabile birbirine düşürebilirdi. Böyle bir toplumun fertlerinin birbirine düşmemesi, bazılarının bazılarına itaat etmesi âdetâ imkânsızdı. O dönemde Mekke ve Medine'de kendi içlerinde birçok parçaya ayrılmış pek çok kabile vardı. Bunlar, dışta kavga edecek insan bulamayınca, kılıçlarını çekerler ve birbirleriyle savaşırlardı. İşte böyle bir toplum içinde itaat düşüncesini geliştirip bir baş etrafında bunları toplamak, Allah Rasulü'nün peygamberliğine delil teşkil edecek ölçüde büyük bir hadisedir. Bana göre bu husus, felsefî siyer yazarlarının dikkatinden kaçmıştır. Evet, Nebiler Serveri (s.a.s), olabildiğine bedevî ve birbirini yiyen bir cemaatten; medenî ve birbirini dinleyen, itaat eden bir cemaat çıkarmıştır.

Yine o dönem anlayışı içinde, Araplar bir köleye hiçbir zaman -hele bu bir de siyahî ise- insan nazarı ile bakmazlardı. Sanki onlara göre, Allah'ın iki kulu vardı da bunlardan birine "şeytan ol" dedi; o da gidip siyah oldu. -Bugün pek çok siyahlar bunun aksini düşünürler- Onun için Bilal-i Habeşî (r.a), Ümeyye b. Halef'in yemek yediği odaya girme hakkına bile sahip değildi. Yani köle, insan mı değil mi, şayet bu köle siyah ise, hayvan mı insan mı meselesinin münakaşası yapılırdı. İslâm geldi ve köleleri öyle bir mevkiye yükseltti ki, mesela, saçları siyah ve kıvırcık, dudakları iki parmak kalınlığında "eşhedü enne Muhammeden Rasulullah" derken "şin" harfini çıkaramadığından dolayı "eshedü" diyen Bilal-i Habeşî (r.a), Bedir'de eşraf içinde hadiselere müdahale edebiliyor ve görüşlerini ortaya koyabiliyor. Ve hane-i risaletpenâhîye İbn-i Mes'ud'la aynı hakka sahip bir şekilde girip çıkabiliyordu.

Bunlardan bir diğeri Efendimiz'in azadlı kölesi Zeyd b. Harise'dir. O da Bilal-i Habeşî gibi siyahî bir insandı. Allah Rasulü (s.a.s.), Zeyd b. Harise'yi içinde Cafer b. Ebi Talib, Abdullah b. Revaha, Halid b. Velid.. (r.anhüm) gibi soylu harp dâhileri ve savaş kahramanları bulunan ordunun başına kumandan tayin etti ve önemli bir harbe gönderdi. Bunlar cahiliye dönemi anlayışlarını bir kenara iterek siyahî kumandan Hz. Zeyd (r.a)'e itaat ettiler. Kaderin garip cilvesine bakın ki, aradan geçen onca yıldan sonra, yine Bizans üzerine gidecek bir orduya Nebiler Sultanı, Hz. Zeyd'in oğlu Üsame'yi kumandan tayin etti. Bu defa da ordunun içinde Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali (r.anhüm) gibi devasa şahsiyetler vardı. Asr-ı saadette bu istikamette cereyan eden bir başka olayı da, Abdullah İbn Hüzafetü's-Sehmî anlatır. Allah Rasulü (s.a.s), bu büyük insanın emrine bir müfreze vererek bir yere gönderir.

Orada emrindekilerden birinin itaat düşüncesinde kusur ettiğini anlayan Hz. Abdullah bir ateş yaktırır ve "kendinizi bu ateşe atın" emrini verir. Bu emir karşısında bazıları dolu dizgin kendilerini ateşe atmak ister. Bazıları ise "biz ateşten kaçıp Allah Rasulü'ne iman ettik, şimdi kendimizi ateşe mi atacağız?" deyip geri dururlar. Sefer dönüşü meseleyi Allah Rasulü'ne anlatırlar. Efendimiz, "eğer o ateşe girseydiniz ebediyyen çıkamazdınız" karşılığını verir. Çünkü bu bir intihardır. İntihar ise Allah'ın yasak ettiği bir ameldir. "Hâlıka isyanın bahis mevzuu olduğu bir yerde mahluka itaat yoktur." Haram olduğu kat'î olan meselelerde hiç kimseye itaat edilmez. İşte bu ve benzeri misallerden hareketle, sahabeyi o cahiliye Arap anlayışından uzaklaştırıp, itaat duygu ve düşüncesi ile dolduran sırrı keşfetmek ve onu hayata geçirmek, sevk ve idarede bulunan vazifelilerin görevleri olmalıdır.

Meselâ, bu çerçevede Üstad Bediüzzaman'ın "kardeş kardeşe peder olamaz, mürşid vaziyetini takınamaz" ölçüsüne uygun hareket etmek çok önemlidir. Bu, insanları köle gibi kullanmama, bulunduğu makamı baskı unsuru gibi görmeme, mütakabiliyet çizgisi içinde iş yapma ve yaptırma şeklinde anlaşılabilir. Evet, eğer bunlar hayata geçirilebilirse, soruda bahis mevzuu edilen olumsuzlukların hiçbiri sözkonusu olmaz. Burada Übeyy b. Ka'b ile İbn Abbas (r.anhümâ) arasında geçen hâdise, bizim düşünce ufuklarımızı aşacak boyuttadır.

Bir gün Hz. Übeyy (r.a) ata binerken İbn Abbas atın üzengisinden tutar. Übeyy b. Ka'b onun bu davranışı karşısında: "Sen ne yapıyorsun, sen ki peygamberin amcasının oğlusun" deyince; İbn Abbas: "Biz büyüklerimize hürmet göstermekle emrolunduk" der. Bu defa Hz. Übeyy, İbn Abbas'ın elini tutup öper; "Biz de, ehl-i beyte karşı böyle davranmakla emrolunduk" karşılığını verir. Zannediyorum, bu mütekabiliyet duygusu geliştirilebilse, ne aşağıdakiler "biz itaat ediyoruz" diyerek üsttekilere karşı istiskalde bulunacak; ne de üsttekiler kendilerini dinlemeyen insanlar karşışında bazı şeyleri yaptırmada zorlanacaktır. Hasılı istişare, nebevî; münferid hareket ise şeytanî bir davranıştır. İtaat ise meşveretin tabii bir neticesidir. Cihan tarihinde peygamberler, vahiyle müeyyed oldukları halde istişare ederek hareket etmişlerdir. Bunun aksine, Ramses'ten, Amnofis'e, Sezar'dan Napolyon'a; Cemil Meriç'in ifadesi ile ondan da deli teke Hitler'e, Stalin'e, Lenin'e kadar ne kadar firavun varsa bunların hepsi de müstebit, tek başlarına karar veren ve infaz eden insan görünümlü şeytanların çıraklarıdırlar.

24.2.4 DİNİ ÖNCE KENDİMİZE ANLATMA VE İSTİŞARE

Muhatabımız kimse değil, fakat herkes. Dini anlatırken, önce bizim yaşamamız gereken kaideler bütünü olarak kendimize anlatmalıyız. İsteyen de, alacağını alır. Her adımda O'nun elini görmemiz lâzım. Ne var ki biz, kendimizi asla suçlu görmeyiz. 50 defa çamura batsak, "çamura düştük" demeyiz de, "üzerimize çamur sıçradı" deriz. Ne işin var çamurun içinde? Osman Yüksel anlatmıştı. Üstad Necip Fazıl, elinde çanta koşa koşa istasyona gidiyor. Fakat tam varırken, tren hareket ediyor. "Üstad" diyor Osman Yüksel, "Ne o, treni mi kaçırdın?" Üstad, kendi kabiliyetinin farkında biri. Yenilgiyi hazmedemez; "Ne kaçırması? Kovdum gitti!" diyor. Necip Fâzıl gibi, Sezai bey de kendinin, üstün yanlarının farkındadır. Ama, dâhî olmaktansa, orta zekâlı olup, meşverete, dayanışmaya önem vermek, bence çok daha mühimdir. Evet, başkalarının düşüncelerine müracaat edenler, dâhîlerden daha başarılı olurlar. İnsan, kendisinin farkında olsa da, güneşe ayna olmaya bakmalıdır. Ay güneşe ayna olmasa idi, ışık verebilir miydi? Görmez misiniz Tahirî Mutlu'yu, Hasan Fevzi'yi, Hoca Sabri'yi, Hulûsî Efendi'yi? Bunlar ne engin ruhlardır! Ne derin mehâbettir o öyle! Öyle bir dünya-ukbâ muvazenesi kurmuşlar ve o kadar derin bir inanç, teslimiyet ve tevekkül içindedirler ki, onları Sahabîlerin izdüşümleri sanırsınız.

Onların, günümüzdeki iz düşümleri. Allah'ı anlatma, daima birinci işleri olmuş. Bütün dünyanın karşılarında durduğu bir dönemde bile, ümitlerini hiç yitirmemişler; Allah'a güvenlerinde asla sarsıntı yaşamamışlar. Bence şimdi de ye'se gerek yok. Şer, şerliğini, şirret şirretliğini hep yapmış. Dolaştığı yerlerde meleklerin başına gül saçtığı insana nâdânlar kum atıyor, çakıl atıyor, yoluna diken döküyorlardı. Siz, insanların gönlüne talip olmuşsunuz. Gönüllere Allah'ın sevgisini aşılayacaksınız. Dökülenler de olacak. İş büyük, gönüller sultanlığı. Önemli olan, yapılması gerekeni yapıp, neticeyi hiç düşünmemek, yarın ne olacak diye hiç hesap etmemek ve O'nun işine karışmamak...

24.3 MEŞVERET DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

"İstişare eden insan, haybet yaşamaz!" | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

İSTİŞARE VE CEMAAT OLMAK - İKİNDİ YAĞMURLARI - YouTube

M. Fethullah Gülen Hocaefendi - İstişare ve Uhud - YouTube

İSTİŞARE Mİ ? DAYATMA MI ?-M. FETHULLAH GÜLEN - YouTube

337 Nağme: İstişare Mutlaka İstişare; Fakat, Kiminle⸮! - YouTube

"Dehâ için intihap yoktur!" | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Meşveretin hakkını vermek! | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Ey meşveretsiz iş yapan Yezidler! | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

İlla Meşveret, İlla Meşveret l Yoldaki Işıklar 27 l DE, EN, FR, NL - YouTube

Meşveret l Ölçü l English, Deutsch - YouTube

Yezid Zihniyeti: "Bizi Allah Seçti!" | Ayhan Tekineş | Etik-Politik - YouTube

25. MUHASEBE

(1 Hafta)

25.1 MUHASEBE AYET HADİS

Haşr/18. Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve herkes, yarına ne hazırladığına baksın. Allah'tan korkun, çünkü Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.

Araf/201. Takvâya erenler var ya, onlara şeytan tarafından bir vesvese dokunduğunda (Allah'ın emir ve yasaklarını) hatırlayıp hemen gerçeği görürler.

* Bir gün adamın biri Peygamberimize (s.a.s.) gelerek "Ya Resulallah, bana bir nasihat et" der. Peygamberimiz de (s.a.s.) ona "sen gerçekten nasihat istiyor musun?" diye sorar. Adam, tabii, der. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.s.) buyurur ki, "bir iş murat ettiğin zaman akıbetini iyi düşün, doğru ise ona giriş, eğer eğri ise ondan vazgeç"

25.2 MUHASEBE PIRLANTA SERİSİ

Hesap görme, hesaplaşma, kendi kendini sorgulama diyebileceğimiz muhâsebe; mü'minin, hergün, her saat, iyikötü, yanlış-doğru, günah-sevab yaptığı şeyleri gözden geçirip hayırları, güzellikleri şükürle karşılaması; inhirafları, günahları istiğfarla gidermeye çalışması; yanlışlıkları, kötülükleri de tevbe ve nedâmetle düzeltmeye gayret göstermesi adına çok önemli bir cehd ve insanın kendini isbat etmesi mevzûunda da ciddî bir teşebbüs sayılır. "Fütûhât-ı Mekkiyye" sahibinin de belirttiği gibi, selef-i sâlihîn hergünkü iş ve davranışlarını ya kaydeder veya hâfızalarına alır; sonra da bunlar arasında, kalbî endişe ve vicdânî ızdırâba sebebiyet verecek bir kısım nâhoş hususları, ileride ruhlarında meydana gelmesi muhtemel gurur fırtınalarına ve ucub girdaplarına karşı dikkatlice kullanır ve aynı zamanda günah saydıkları şeylerde istiğfâra sığınır, hata ve inhiraf virüslerine karşı tevbe karantinasına dehâlet eder, nihayet temsil ettiği güzelliklerden dolayı da yüz yere kor ve şükranla iki büklüm olurlardı.

İnsanın, kendi kendini ledünnî yanlarıyla, iç derinlikleriyle, ma'nâ ve rûh enginlikleriyle keşfedip tanıması, tanıyıp yorumlaması diye de ifade edebileceğimiz muhâsebe, gerçek insânî değerlerin ortaya çıkarılması, bu değerlere esas teşkil eden duyguların geliştirilmesi ve korunması yolunda bir ruh cehdi ve düşünce sancısıdır. Ancak böyle bir cehd ve düşünce sayesindedir ki insan, dünü, bugünü ve yarınıyla alâkalı hayrışerri, güzeli-çirkini, yararlıyı-zararlıyı birbirinden tefrik edip gönül istikametini koruyabilir. Evet, onun, hâl'i değerlendirip geleceğe hazırlanabilmesi; geçmişte işlediği yanlışları telâfî edip Allah nezdinde aklanabilmesi; dünü, bugünü ve yarını itibariyle kendi kendini sorgulayıp gerçek değerini bulabilmesi; daha önemlisi de Allah'la münâsebetleri açısından iç dünyasında sürekli yenilenebilmesi ancak ve ancak sıkı bir nefis muhâsebesiyle mümkün görülmektedir.

Zîrâ insanın hem zaman üstü muhtevâsı, hem de zamanla mukayyed duyguları, onun kalbî ve rûhî hayatıyla ve ledünniyâtının şuûrunda bulunmasıyla çok irtibatlıdır. Müslüman ne kalbî ve rûhî hayatı, ne de umumî davranışları itibariyle kat'iyen muhâsebeden müstağni kalamaz. O, bir yandan dün ihmal ettiği, hattâ yıkılmasına göz yumduğu geçmişini, ötelerden gelip vicdanının derinliklerinde yankılanan: " -Tevbe edip Allah'a dönün!" (Nûr, 24/31)†ve "-Rabbinize inâbede bulunun!.." (Zümer, 39/54) ümit edalı, rahmet şîveli ilâhî nefahâtla onarıp ihyâ etmeye çalışırken;

diğer yandan da : " -Ey iman edenler, Allah'tan korkun, O'na karşı saygılı olun! Ve herkes yarın için ne hazırlamış ona bir baksın!.." (Haşr, 59/18) Yıldırımlar gibi ürpertici, rahmet gibi inşirah verici uyarılarla teyakkuza geçer; kendine çekidüzen verir, elinden geldiğince bütün fenalıklara karşı kapanır.. içinde bulunduğu ânı tıpkı bir döllenme mevsimi, bir bahar mevsimi gibi değerlendirir ve imanın verdiği şuurla, basîretle o ânın her lâhzasına ayrı bir derinlik kazandırır.. zaman zaman cismâniyete toslayıp sarsılsa da: " -Sineleri her zaman Allah'a karşı saygıyla çarpan müttakiler, şeytandan bir tayf, bir vesvese dokunduğu zaman hemen Allah'ı anarlar ve derken gözleri açılıverir" (A'râf, 7/201) ilâhî beyânına göre her zaman tetiktedir.

Muhâsebe, mü'minin iç dünyasında bir kandil, vicdanında da bir hayırhah ve nasîhatçı gibidir. Her ferd onunla hayrı-şerri, güzeli-çirkini, Allah'ın sevdiğini-sevmediğini birbirinden tefrik eder ve hayır soluklu o nasihatçının rehberliğinde en aşılmaz gibi görünen engelleri aşar ve hiçbir şeye takılmadan gidip hedefine ulaşır. Muhâsebe; iman, kulluk, tevfik, kurbiyet ve ebedî saadete mazhariyet gibi mevzûlarda, tamamen, İlâhî inayet, İlâhî rahmet yörüngelidir ve ye's gibi mutlak emniyetin de en amansız hasmıdır. Evet o, her zaman huzûr ve itmi'nana açık olmasının yanında, korku, endişe ve ürperti eksenlidir. Muhâsebeye açık gönüllerin buğulu yamaçlarında her zaman: " -Bildiğimi bilseydiniz az güler, çok ağlardınız" iniltileri yankılanır ve onun, huzûr ve mehâbetin iç içe yaşandığı ikliminde, mes'uliyet ve sorumlulukla iki büklüm olmuş en yüce kametlerin: " -Keşke kesilip biçilen bir ağaç olsaydım" inkisârları uğuldar. Uğuldar da onlar: " -Yer bütün genişliğine rağmen onlar için daraldı ha daraldı.. ve vicdanları da bu daralma altında kaldı" (Tevbe, 9/118) tesbitinin her an kendileri için vâki ve vârid olduğunu hissederler. Onların beyinlerinin her guddesinde:" -Siz içinizi dökseniz de gizleseniz de, Allah onunla sizi hesaba çekecektir" (Bakara, 2/284) tınlamakta.. ve dillerinde: " -Âh keşke, anam beni doğurmasaydı" çığlıkları nümâyândır.

Bu ölçüde kendi kendini sorgulamanın zor olduğu söylenebilir; ama bu seviyede nefsini muhâsebeye tâbi tutmayanın da zamanı değerlendirmesi; bugünü dünden, yarını da bugünden farklı yaşaması mümkün değildir. Böylesi zamanzedelerin uhrevîlik performansı göstermeleri ise bütün bütün imkân hâricidir. Sürekli nefsin sorgulanması ve ona itab imanın kemâlindendir. Hayatını "insan-ı kâmil" ufkuna göre plânlamış her rûh yaşadığı hayatın şuûrundadır ve ömrünün her dakikasını nefsiyle mücâdelede geçirir. Kalbine uğrayan her hâtıraya, kafasından geçen her düşünceye parola sorar ve vize tatbik eder. Şeytana, âsâba, hassâsiyete açık her işinde nefsânîliğini yakın takibe alır; çok defa onun en güzel, en mâkul davranışlarından dolayı bile kendi kendini sorgular.. akşamsabah elindeki tığını, nefsini levm atkıları arasında dolaştırır ve bu rûh hâleti içinde hayat dantelâsını örmeye çalışır.. her akşam eksik ve yanlışlarını bir kere daha kontrol eder, her sabah bütün günahlara kapalı ve yepyeni bir azimle hayata açılır. O, böyle bir sadâkat ve vefâ, böyle bir tevâzû ve mahviyetle iki büklüm olup başıyla ayaklarını aynı noktada birleştirdiği sürece, gök kapıları ardına kadar açılır ve kendisine: "Gel ey sâdık ki, mahremsin, bura mahrem makamıdır; seni ehl-i vefâ gördük..." denir ve her gün ayrı bir semâvî seyâhatle şereflendirilir. Zaten, Cenâb-ı Hakk da: " -Hayır hayır, kasem ederim sürekli kendini kınayan o nefse!" (Kıyamet, 75/2) diyerek bu saflardan saf rûh adına kasem etmiyor mu?

25.2.1 MURÂKABE İNSANI

Hz. Ömer'e isnad edilen bir söz vardır: "Hesaba çekilmezden evvel nefsinizi hesaba çekin." Bu, murâkabenin bir buudu. "İyi bir mü'min, daima kendi nefsine karşı savcı, başkalarına karşı avukat gibi davranır." Bu da diğer buudu. Hutbesini dinlemek için İbn Abbas'ın Mekke'den Medine'ye Ôşedd-i rihal' ettiği (yollara düştüğü) Hz. Ömer (ra), bir gün hutbede ortaya koyduğu fevkalâde talâkat ve fesâhat karşısında birden durur ve "Haydi be ordan, deve çobanı sen de!" gibi ifadelerle nefsini tokatlar. Yine Ömer, evet İslâm'da devlet sistematiğinin güçlü temsilcisi o büyük zat, gerçekleştirdiği onca büyük muvaffakiyetin en küçüğüne bile sahip çıkmamış ve bir defa olsun, "Ben yaptım" dememiştir. Hasan Basrî (ra), Ebû Nuaym'ın Hılyetü'l-Evliyâ'sındaki kayda göre, Nebî zevcesinden süt emmiş büyük bir insandır. O, kendisini her gün hesaba çeker ve "Sen, geçen gün namazda şunları şunları düşünen kişi değil misin? Rabbin huzûrunda hiç böyle şey yapılır mı? Önceki gün de şunu yapmıştın. İşte sen, busun" derdi. Bunlar, bir devri, aydınlatan büyük muhâsebe ve murâkabe insanlarıdır. Zaten Kur'ân da, "Sizi ve yaptıklarınızı yaratan Allah'tır" (Saffat, 37/96) demiyor mu?

25.2.2 BAŞKALARINI DEĞİL KENDİMİZİ SORGULAMA

Maalesef hala insanlarda kusur arıyor ve onları kusurlarından dolayı sorguluyoruz. Aslında sorgulanması gereken bizim kendi kusurlarımızdır. Biri gırtlağına kadar çamura batsa, fakat çamur senin sadece topuğuna bulaşsa karşındakini sorgulayıp "Bu kadar çamur da ne?" demeye hakkın yoktur; "Neden ben topuğumu kirlettim?" deyip kendini sorgulaman esastır. Başkasının gırtlağına kadar çamura gömülmesi seni alakadar etmez. Allah'ın onu halas eylemesi için dua edebilirsin sadece; su-i zanna girmeden, gıybet edip çekiştirmeden... Eğer biz, bütün beklentilerden sıyrılıp muradımızı Hakk'ın muradı haline getirememişsek daha yapacak çok işimiz var demektir. Öyleyse nasıl başkalarının kusuruyla uğraşıp onları sorgulayabiiliriz; kendimizin onca eksiği varken.

Tasavvufta mürid bir noktadan sonra murad olur. Yani, ömür boyu hep onu diler, hep onu ister. O'nun mürididir. Kendi güç ve kuvvetinden teberri edip Kudreti Sonsuz'un iradesine râm olur. Belli bir noktaya gelince murad haline gelir. Yani; Hakk arzusuyla dopdolu olur, bütün bütün masivaya, O'ndan başkasına kapanır da O'nun hoşnutluğundan başka hiçbir isteği kalmaz. Bu haliyle de Hakk'ın murad ve matmah-ı nazarı "gözde"si bahtiyar bir ruh olur. İşte biz Allah'ın muradı değilsek O emanetini niçin bize versin ki? Evet, bu hususta korkmalı, tir tir titremeli; her başarı ve muvaffakiyetten sonra o işe layık olup olmadığımız hususunu (liyakatimizi) masaya yatırmalı.. çok büyüten bir mercekle tavır ve davranışlarımıza bakmalıyız; "Acaba biz böyle bir ihsan-ı ilahi ve nimet karşısında şükür ve vefa vazifemizi yerine getirebiliyor muyuz?" İşte bu duyguyla kendi eksik ve kusurlarımızı sorgulamalıyız. Hani Muhasibî, muvakkaten aklından geçenleri, mesela bir anlık "Şu adam şu kadar iyi olsa..." şeklinde başkalarını kritiğe tabi tutmayı dahi büyük günah sayıyor ve onun ızdırabıyla yaşıyor. Davranış, fiil, ya da tavır değil, aklına gelip uğrayan sevimsiz şeyler hakkında bile "Benim aklım temiz olsaydı o kirin ne işi vardı onda!" diyor ve her an kendi muhasebesiyle uğraşıyor. Bizim şiarımız da bu olmalı ve biz sadece, masiva düşüncesinden hâlâ sıyrılamayan kendi nefsimizi kınayıp onu sorgulamalıyız.

25.2.3 MUHASEBEDE DENGE

İnsan her mes'elede olduğu gibi, muhasebede de ölçülü ve dengeli davranmalıdır. Bir kere muhasebe, kat'iyen yeis ağırlıklı olmamalıdır. Evet, her insanın muhasebesi kendi seviyesine göredir. Öyle mes'eleler vardır ki, ebrar onunla sevap kazanırken, mukarrebin için onlar günah sayılmaktadır. Bu itibarla da ebrar kendi muhasebe derinliği içinde, mukarrebin de kendi muhasebe enginliği içinde daima ölçülü olmalıdır. Diyelim ki, bir insan gece namazına kalktı ve sabaha kadar gözyaşları içinde namaz kıldı. Bu, mutlaka takdir edilecek bir ameldir.

Fakat bu amel mukarrebinden birisine âitse, o kendine göre bu amelinin muhasebesini yapacak ve belki de şöyle diyecektir: "Ben bu geceki namazımda manevî füyuzatla dolup taştım. Ama acaba, amelimdeki gaye ve hedef bu manevî füyuzatı yakalamak mıydı? Eğer öyleyse yandım, mahvoldum.." Evet, bu da bir muhasebedir; fakat has dâirede ve bazı insanlara mahsustur. Henüz gece namazına kalkmayı bile düşünmeyenler için böyle bir muhasebe teklifi, ifrattır ve altından kalkılamayacak bir yüktür... İşte Muhasibî'nin riya ve ihlâs konusunu işlerken ifade ettiği hususlara böyle bir pencereden bakmak lazımdır. İmam Gazalî'nin de bu konuları işleyişi aynen Muhasibî gibidir ve onda da hassasiyet had safhadadır. Bu konuda hadislerin bize öğrettiği ölçü ise, hem objektif hem de ekseriyete hitap etmektedir. O ölçü de şudur: 'Din kolaylıktır. Onu zorlaştıran sonunda yenik düşmeye mahkûmdur..' Öyleyse her ferd, muhasebede tecessüsünü, yenik düşmeme sınırında tutmalıdır. Bu da şahsın manevî yapısına göre çeşitlilik arzeder. Bu arada, hadîsteki ölçüyü herkes kendi seviye ve durumuna göre tatbik edebilir. Bir de mes'eleye şöyle bakmak gerekir: Az veya çok, her insanın bir kudve ve rehber olma durumu vardır ve onların davranışları arkalarında bulunanlara aynen yansımaktadır. Öyleyse her türlü davranışımız ölçülü ve umumun kabul edebileceği durumda olmalıdır ki, bilerek-bilmeyerek başkalarını zora koşmayalım. Muhasebe şeklimiz ve muhasebe keyfiyetimiz için şu prensip her zaman geçerlidir: Hiç kimse, ona aşıladığımız muhasebe şekil ve keyfiyetiyle amele yenik düşmemelidir.

25.2.4 MUHASEBE VE HÜSN-Ü ZAN

Bir diğer çok önemli husus da şudur: Ben kendi hakkımda düşünürken demeliyim ki, "Her namazdan sonra uzun uzun tesbihat yapmam, her gün Mecmuatü'l-Ahzab'tan bir bölüm okumam, bir-iki saatımı zikre, fikre vermem katiyen benim durumumda olan bir insanın şükür mukabelesi sayılamaz. Bu kadarcık bir evrâd u ezkârla bana dense dense "tembel" denir, "miskin, uyuşuk" denir. Ama bu hizmet-i imaniye ve Kur'aniye'deki arkadaşlarımı düşünürken, onlar namazlarının sonunda ister herkesin bildiği "Sübhanallah, Elhamdulillah, Allahuekber" şeklindeki malum tesbihatı yapsınlar, isterse de "Yâ Cemîl Yâ Allah…" diyerek Esmâ-i İlâhî'yi uzun uzun saysınlar, "inşaallah vazife-i ubudiyetlerini, genel durumun ve şartların müsaadesi ölçüsünde yerine getiriyorlardır" demeliyim.

Onlar hakkında katiyen hüsn-ü zan etmeliyim. Kendim hakkında da hüsn-ü zanna zerre kadar yer vermemeliyim. Yoksa biraz evvel bahsettiğim şekilde, insanlar hakkında "Hiç kimse sorumluluğu ölçüsünde Allah'ı anmıyor." diye bir mülahazaya girersem sû-i zan etmiş olurum. "Bunlar ne zikir, ne fikir, ne de şükür vazifelerini hakkıyla eda edemiyorlar." dersem sû-i zanna saplanmış olurum. O da tehlikelidir ve kaybettirir. Her zaman tekrar ettiğim bir mülâhazayla bağlayayım bunu; Kendimiz hakkında sürekli suç arayan, suç derleyen, tevsî-i tahkîkatta

bulunan bir savcı gibi davranmalıyız. Ama başkaları hakkında da, onların fahrî avukatı gibi olmalı, hep onları müdafaa etmeliyiz. Başkaları hakkında hüsn-ü zan, kendi hakkımızda da sürekli muhasebe esasına bağlanmalıyız. Buraya bir küçük haşiye daha koymak istiyorum: Ben ölçü olmasam da bazen canımı sıkan şeyler oluyor. Meselâ, namazda imam arkasında ses çıkarmalar oluyor. Birisi durup dururken boğazı sıkılıyor gibi sesli sesli "Allaaahuekber" diyor; "ettehiyyaaaaatü lillaaaahi vessalavaaaatü" diyor. Dinde böyle bir sorumluluk yoktur. İnsan kendi kendisi duyacak, anlayacak kadar söylemelidir. Şimdi bu harekete bir zaviyeden bakınca "Bu bir riyadır" dersiniz. Vakıa, duyurmaya matuf olan şeylere riya değil "süm'a" denir. Göstermeye yönelik hareketlere, kendini ihsas etmelere de "riya" denir. İşte birinin böyle bir hareketi karşısında aklımıza o şahsın süm'a yaptığı gelebilir.

Meselâ gece erkenden kalkıyor, kapıları sertçe açıp kapatıyor, su sesini duyuruyor bize. İçimize "Acaba daha sessiz yapamaz mı bunu? Allah'a doğru yaptığı bu yolculuğu sessizlik içinde götüremez mi? Çok inceyse şayet, inceliğini ortaya kalınlık şeklinde koymak suretiyle hakkında su-i zan ettirmemeli değil mi?" gibi duygular gelebilir. Bu meselenin bir yanı. Fakat bu türlü meselelerde biz, neden o adam hakkında böyle düşünürüz? Çünki bir insan, ibadet ü taata, o ibadet ü taat teşri kılınırken söz konusu olmayan meseleleri iradî olarak katarsa Allah'a ibadete başka şeyleri karıştırmış olur. Dinde, imamın arkasında boğaz sıkılıyor gibi ses çıkarmak diye bir şey yoktur. İbadet ü taat yaparken ses çıkarılacak diye bir şey yoktur. Bunların hepsi süm'adır dinimize göre. Ve dolayısıyla bu tür hareketlere riya ve süm'a nazarıyla bakılır. İnsanın kalbinde öyle kendini harap edecek kadar bir incelik yoksa, içinde bulunduğu manevî hava itibariyle gerçekten boğazı sıkılır gibi olmamışsa, "Allah" dendiği zaman halinde bir değişiklik olmuyor, aynı kararında devam ediyorsa çok iyi bir kul hali sergilemek onun hakkı değildir. O, o seviyenin insanı değildir ki; halkın içinde "Allah" diye seslensin. Onu iradesiyle ve düşünerek söylediyse, mani olabileceği halde olmayıp söylediyse riya ve süm'a yaptı demektir. Bu, temelde ibadetin içinde olmayan bir şeyi ibadete karıştırma demektir.

Onun için Allah Rasulü (sallallahu aleyhi vesellem) riya hakkında "debîbü'n-neml" buyuruyor. Yani, karanlık bir zeminde bir karıncanın yürürken bıraktığı izler gibi bir şeydir riya.. farkına varamazsınız, ibadetinizin içine girer de farkedemezsiniz. 310 MUHASEBE Bir yerde çok güzel konuştunuz, çok güzel yazdınız, her istediğiniz oldu. Oturup, bir güzel nefis muhasebesi yapmalısınız. Zira istidraç olabilir. İhtimal onunla gurur, riya, kibir kapısı açılır ve insanlardan bir insan olmanızın kapısı kapanır. Ehlullah, başarısızlık kadar hatta ondan da fazla başarıdan da korkmuştur. Tarlaya ekin ekmiş, arkadan çok güzel mahsul olunca, oturmuş hıçkıra hıçkıra ağlamış ve "Ne yaptım da böyle oldu. Yoksa istidraç mı?" diye kendisini tekrar tekrar sorgulamış.

25.3 MUHASEBE DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Fethullah Gülen | Muhasebe Ufku ve Sahabe Yolu - YouTube

Fethullah Gülen - Nefsi Sorgulama - YouTube

Ümit ve korku dengesi içinde yapılan bir muhasebe... 1975 Ramazan Bayram Vaazından - YouTube

Kendimizi Sorgulama l Pendik Vaazları 1 l M. Fethullah Gülen - YouTube

Bediüzzaman ve Nefis Muhasebesi l Pensilvanya Sohbetleri 2 l M. Fethullah Gülen - YouTube

[Kırık Testi] Muhasebe ve istiğfar - YouTube

Tasavvuf Yolculuğu Muhasebe | İrfan Yolculuğu - YouTube

[İrfan yolculugu #6] Tasavvuf yolculuğu - Muhasebe - Muhasebenin iki kanadi - YouTube

26. NİYET

(1 Hafta)

26.1 NİYET AYET HADİS

İsra/ 84- De ki: “Herkes bulunduğu hal ve niyetine göre iş yapar. Bu durumda kimin en doğru yolda olduğunu Rabbiniz daha iyi bilir.”

* Hz. Ömer radıyallahu anh anlatıyor: “Resûlullah aleyhissalatu vesselâm buyurdular ki: “Ameller niyetlere göredir. Herkese niyet ettiği şey vardır. Öyleyse kimin hicreti Allah’a ve Resülüne ise, onun hicreti Allah ve Resülünedir. Kimin hicreti de elde edeceği bir dünyalığa veya nikâhlanacağı bir kadına ise, onun hicreti de o hicret ettiği şeyedir.”

* İbnu Ömer radıyallahu anhümâ anlatıyor: “Resülullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: “Allah bir kavme azap indirdi mi, o azab, kavmin içinde bulunan herkese isabet eder. Sonra, (Kıyamet gününde) herkes niyetlerine (ve amellerine) göre diriltilirler.”

* Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: “kıyamet günü, Allah huzuruna öyle bir kul getirilir ki, adamın sıradağlar gibi iyi amelleri vardır. Fakat bu arada – falanca da hakkı olan gelip ondan hakkını alsın diyen bir ses duyulur. Bu ses üzerine bir çokları gelerek adamın iyi amellerinden hakları kadarını alıp götürürler. Sonunda iyi amelleri tükenip de adam ortada şaşkın kalınca ulu Allah kendisine “benim katımda sana ait öyle bir hazine var ki, ondan ne meleklerin ve ne de kullarımın haberi yoktur.” Buyurur. Adam “Ya Rabbi, nedir o hazine?” diye sorunca ulu Allah ona “bu hazine senin niyet edip de yapamadığın iyiliklerdir. Onların her biri için defterine yetmiş kat sevap yazmıştım” buyurur.

26.2 PIRLANTA SERİSİ

Niyet, bir kasd ve teveccüh, bir azim ve şuur demektir. Niyet sâyesinde insan, nereye yöneldiğini, ne istediğini bilir ve yine onun sayesinde bir bulma ve elde etme şuuruna ulaşır. İnsanın, bütün fiillerinin esası niyet olduğu gibi, eğilimlerine göre, “benim” deyip sahip çıkacağı işlerin vesilesi de yine niyettir. Kezâ; irâdenin en sarsılmaz kâidesi ve insandaki inşâ gücünün en metin temeli de niyettir. Hatta, diyebiliriz ki; kâinat da ve insan nefsinde her şey, hem başlangıç itibariyle, hem de devam itiba-ı niyete bağlıdır. Ona dayandırmadan ne bir şeye varlık kazandırabilmek, ne de daha sonra onu devam ettirebilmek mümkün değildir.

Her şey, evvelâ zihinde bir tasarı olarak belirir. İkinci bir teveccühle plânlaşdırılır. Daha sonra da azim ve kararlılıkla tahakkuk ettirilir. Bu ilk tasarı ve plân olmadan, herhangi bir işe başlamak neticesiz olacağı gibi, irâde ve azim görmeyen her tasarı ve plân da akîm ve neticesiz kalacaktır. Niyetteki bu güç ve müesseriyete delâlet edecek pek çok şey vardır. Ne var ki, çokları, yaşadıkları hayatın şuurunda olmadıkları için, bu güç ve müessiriyetden de haberleri yoktur. Niyet, insanın iyiliklerine ve kötülüklerine bakan yönüyle de oldukça ehemmiyet arzetmektedir. Bu noktada o, ya bin - şifâ va’diyle gelen bir iksir veya bütün iş ve davranışların semere ve neticelerini alıp götüren bir tufan ve bir kasırgadır.

Nice küçük işler vardır ki; niyet sâyesinde büyür; bir dane iken bin başak, bir damla iken derya olur. Ve nice dağ cesâmetinde himmet ve gayretler de vardır ki, kötü niyet yüzünden semeresiz ve güdük kalmışlardır. Kulluk şuur ve idrâkiyle yatıp kalkmalar, yerlere kapanmalar; aç susuz durmalar ve meşru' bir kısım arzu ve isteklerden uzaklaşmalar, insanın başını en yüce âlemlere ulaştırır ve onu sultan kılar. Oysa ki, aynı hareketler ve daha binlercesi, bu idrâktan uzak yerine getirildiği zaman, ızdırap çekme ve yorulmadan başka bir şeye yaramaz. Demek ki, yaradanı hoşnud etmek yolunda insan, hem işlediği şeyler, hem de terk ettiği şeylerle yükseliyor ve "ahsen-i ı`akvîm "e n1 mazhar oluyor. O'nun hoşnudluğu dışında ise, bin amel ve gayret hiçbir işe yaramıyor...

Niyet, öyle bir mâyedir ki, "yok" onunla "var" olup bir cilve gösterir; var gibi görünen şeyler de yine ondaki bozukluktan ötürü ölür ve te'sirsiz kalır. Gazâda, kanlı elbiseleri boynunda, ölüp gayyaya yuvarlananlar az olmadığı gibi, dupduru niyeti sayesinde, yumuşak döşeklerde ölüp cennetlere gidenler de az değildir. Şerirlerle yaka-paça boğuşup yarınları aydınlatmak isteyen merdlerin, sâf niyetlerinin yanıbaşında; bu kavgayı şahsî çıkarları ve hasis menfaatleri için verenler de küçümsenmeyecek bir yeküne sahibdirler. Birinciler, arşiyeler çizerek yukarılara doğru yükselirken; ikinciler de başaşağı yıkılıp "Tamu"ya gideceklerdir.

Niyet, bu mahdut ve muvakkat dünya hayatında, sınırsızlığa kapı ve pencere açan esrarlı bir anahtar ve belli bir ömürde ebedî saâdet veya şekâvet va'deden müthiş bir dildir. Bu âleti güzel kullanan vazifeşinaslar, hayatlarında ölü ve muzlim bir nokta bırakmayacak şekilde, dünyalarına nur serpip ebedî aydınlık ve huzura erebilirler. Zîrâ, günlük, haftalık, aylık vazîfeler, samimiyetle edâ edildikçe, o vazîfelere terettüb eden fazîlet ve sevâb, sadece vazifenin edâ edildiği zamana münhasır kalmayacak; bilakis, bütün bir hayatın sâniye ve dakikalarını içine alacak şekilde te'sir ve şümûl gösterecektir. Cihâda hâzır bir asker, fiilen cihâdda bulunmadığı zamanlarda dahî, mücahidlerin hissesine düşen sevâbı alacak. Kışlada nöbet saatinin gelmesini bekleyen bir er de, nöbet bekliyor gibi, aylar ve aylar, kendini ibadete vermiş birinin ibâdetine terettüb eden hasenâtı elde edecekdir. İşte bu sırdandır ki, inanan insan, muvakkat bir hayatta ebedi saadet ve ölümsüzlüğe erdiği gibi; inkâr eden de ebedî şekâvet ve talihsizliğe namzed olacakdır. Yoksa zâhiri adâletin iktizâsına göre, herkes kendi ibâdet ve fazîleti kadar veya rezâlet ve denâeti mikdarınca lütûf ve ihsâna; kahır ve azâba dûçâr olması uygun düşerdi ki; o da, iyilerin cennetlerde kalacakları sürenin, iyi insan olarak yaşadıkları süre kadar, kötülerin de cehennemde kalacakları süre kötülükleri kadar olabilecekti.

Halbuki, ebediyet hem kötüler için, hem de iyiler için kazanılmış en son durumdur ve ötesinde hiçbir şey düşünmek de mümkün değildir. İşte böyle, hem bitmeyen bir saâdet, hem de tükenip yok olmayan bir azâb ve şekâvet, sadece insanın niyetinde aranmalıdır. Ebedî iman ve istikâmet düşüncesi, ebedî saâdete vesile olacağı gibi, ebedî küfran ve inhiraf düşüncesi de, ebedî talihsizliği netice verecektir. Son dakikalarında kalbi, kulluk şuûruyla dolu bir insan, binlerce yıl ömrü olsa, düşünce dünyası istikâmetinde sarfedeceği için, o niyet ve kararlılıkda bulunduğundan ötürü, niyeti aynen amel kabul edilerek, ona göre muâmeleye tâbî tutulur. "Mü'minin niyeti amelinden hayırlıdır"(h) . Öyle de, son dakikalarını yaşayan bir inkârcı, o ilhad ve küfür düşünceleri içinde, geleceğin binlerce yüzbinlerce yılını karartma niyetinde olduğu için, niyetine göre cezaya çarptırılacaktır. Demek oluyor ki, bu mevzûda esas olan şey, onların yaşadıkları mahdud ve sınırlı hayatın vesileliğinden daha ziyade -aslında o mahdut hayat da niyetin tezahüründen ibaretdir onların niyetleridir.

Ebedî saâdete iman ve onu kazanma - milyonlarca seneye vâbeste olsa dahi- mü’min ferde ebedi cenneti kazandırıyor; aksi de, kâfire cehennemi. İnkârcı,isteyerek ve dileyerek içinde yaşattığı küfrün cezasını çekeceği gibi, bütün küfür ve taşkınlıklara sebebiyet veren şeytan dahî, bağrında barındırdığı devamlı inkâr düşüncesinin cezasını, hem de bitmeyen bir azab olarak çekecektir. Aslında, yaratılışına terettüb eden şeyler itibariyle, şeytanın gördüğü bir hayli iş ve hizmetler de vardır. İnsanın bir kısım istidat ve kabiliyetlerini inkişaf ettirilmesinde, beşerin fıtratında bulunan pek çok müsbet ma’denin tasfiye görüp açığa çıkmasında; hatta, kalb ve ruhun uyanık ve tetkikde bulunmasında inkâr edilmeyecek kadar tesiri görülür şeytanın... Evet o, fertlere ve cemaatlere musallat olur. Onların gönüllerine zehirli tohumlar saçarak, o gönülleri kötülüğün ve karanlığın yetiştirildiği tarlalar haline getirmeğe çalışır. Onun bu ifsad ve saptırma gayretlerine karşılık, bünyedeki ma’nevi duygular alârma geçer, tıpkı, antibiyotiğe karşı vücudun teyakkuza geçmesi gibi...

Bu ise insan letâifinin gelişmesini, kuvvetlenmesini, hatta, bu en can alıcı hasım karşısında sık sık Yaradana sığınmasını netice verir ki, bu da insanın kalbî ve ruhî hayatı adına, pek az bir zarar ihtimâline karşılık, pekçok şey kazanması demekdir. Böyle mânevî bir te’sirle insanoğlunda mücâdele azminin kamçılanması ve onun dikkate ve teyakkuza sevkedilmesi, nice saf madenlerin som altın ve nice evliyâ ve asfiyânın, büyük mücâhidler ve kahraman gâziler olarak ortaya çıkmalarına vesîle olmuştur. Ne var ki, şeytanın, bu güzîde insanları, mücâhede ve mücâdeleye sevk edip, onlara pâyeler kazandırmasına mukâbil, kendisi için hiçbir mükâfat bahis mevzûu değildir. Çünkü o, yaptığı bu şeyleri, hak dostları yücelsin diye yapmıyor; bilâkis, onları günahlara sokmak ve yıkmak için yapıyor... Demek oluyor ki, şeytanın hem niyeti bozuk, hem de ameli.

O başkalarına kazandırdığı yüceliklerle değil; kendi pestliğine, niyet ve davranışlarının fena olmasına göre muâmeleye tâbi tutulacaktır. Şeytanın, niyeti bozuk ve davranışları da fenâdır. Bir kere,.isyânı şuurluca ve saptırması bilerekdir. “Ben sana secde ile emretmişken, seni, secde etmekten alıkoyan neydi? O (İblis) dedi: - Ben ondan daha hayırlıyım; beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın. Allah (C.C) buyurdu: - İn oradan (cennetden) sana orada kibirlenmek gerekmez, çık. Çünkü sen, hor ve bayağı kimselerdensin. İblis: - Bana ba’solunacak güne kadar mühlet ver, dedi. Allah da: - Sen mühlet verilenlerdensin, buyurdu.”(Arâf, 12-16)

Bu ilk isyan ve baş kaldırma, şuurluca bir cedel ve sonra da küfür yolunu seçmektir. İnsanlığı baştan çıkaracağına dâir olan yeminleri ise, beşerin bitip tükenme bilmeyen dramının esâsıdır. Şeytanın, bu kararlılık ve niyetinden ötürüdür ki; onun düşmanlığı sâyesinde uyanan bir kısım duygular, sâhibi için faziletlere götürücü olsa bile, şeytan, o gayretinden ötürü asla mükâfat alamayacaktır. Netice olarak diyebiliriz ki, niyet mü’minin hayatında herşeydir. Ferdin ölü davranışlarına canlılık kazandıran o olduğu gibi, onun bütün bir ömrünü “binveren” bir tarla haline getiren de odur. Sınırlı bir dünya hayatında, ebedî saadete bakan bütün kapı ve pencereleri açan o olduğu gibi, ebedî talihsizliği ve ebedî hüsrânı hazırlayan da odur. “Ameller niyetlere göredir. “ Muâmele de amele göre cereyan edecektir.

Fethullah Gülen, Yağmur, Temmuz-Ağustos-Eylül 2003, Sayı 20.

26.2.1 Bakış Açısı ve Ufuk Enginliği

Evet, bakış zaviyesini ayarlayabilmiş birinin nazarında, canlı-cansız her şey edası, endamıyla O'nu gösterir; bize gülerken O'na işarette bulunur; çizgi çizgi O'na ait mânâlardan resimler sergiler; bize, temâşâsına doyulmayan ufuklar açar ve ruhlarımıza en enfes seslerden ne korolar ne korolar dinletir. Bütün varlık bir aşk u vuslat yaşıyor gibi canlanır gözlerimizde, dem tutarız aynı ahenge yer yer, bir sermestî yaşarız ufkumuzun enginliğince ve O'nu anarız her nefes alış-verişimizde. Müşahedelerimiz netleştikçe, ufkumuzda tüllenen renkleri, çevremizde yankılanan sesleri daha bir farklı duyar, daha bir farklı hisseder; her şeyin dilini anlıyormuşçasına, her hareketi çok daha farklı mânâlandırır ve her sesi daha değişik yorumlarız:

Sağımızda-solumuzda salınan otlardan, ağaçlardan üstümüzde uçuşan kuşlara, ayaklarımızın dibinde koşturmaca bir hayat yaşayan mini mini canlılardan çevreye mehâbet salarak gerinen dev cüsseli ve mehâfet edalı varlıklara; bütün bir eşya arenasından hilkat şeceresinin eli-ayağı, gözü-kulağı, dili-dudağı mesabesindeki insanoğluna kadar herkesten, her şeyden ve her nesneden şifreli-şifresiz değişik mesajlar alır, kendimizce bunları okumaya, çözmeye çalışır, çözebildikçe daha derin konsantrasyonlara girer, daha bir öze doğru açılır, daha bir şahlanır -bunları başarabilenlere ne mutlu!- ve gider tâ her şeyin arka yüzüne (mâverâ-i tabiat) odaklanırız/odaklanabiliriz.

26.3 NİYET RİSALE

(Bu risale, dört Bâb ile bir Hâtime ve bir Mukaddeme üzerine tertib edilmiştir.)

Mukaddeme

Kırk sene ömrümde, otuz sene tahsilimde Yalnız! dört kelime ile dört kelâm öğrendim; tafsilen beyan edilecektir. Burada yalnız icmalen işaret edilecektir.

Kelimelerden maksad:

-Mana-yı harfî,

-mana-yı ismî,

-niyet,

-nazardır. Şöyle ki:

Cenab-ı Hakk'ın masivasına (yani kâinata) mana-yı harfiyle ve Onun hesabına bakmak lâzımdır. Mana-yı ismiyle ve esbab hesabına bakmak hatadır.

Evet her şeyin iki ciheti vardır. Bir ciheti Hakk'a bakar. Diğer ciheti de halka bakar. Halka bakan cihet, Hakk'a bakan cihete tenteneli bir perde veya şeffaf bir cam parçası gibi, altında Hakk'a bakan cihet-i isnadı gösterecek bir perde gibi olmalıdır. Binaenaleyh nimete bakıldığı zaman Mün'im, san'ata bakıldığı zaman Sâni', esbaba nazar edildiği

vakit Müessir-i Hakikî zihne ve fikre gelmelidir. Ve keza nazar ile niyet, mahiyet-i eşyayı tağyir eder. Günahı sevaba, sevabı günaha kalbeder. Evet niyet âdi bir hareketi ibadete çevirir. Ve gösteriş için yapılan bir ibadeti günaha kalbeder. Maddiyata esbab hesabıyla bakılırsa cehalettir. Allah hesabıyla olursa, marifet-i İlahiyedir.

Birinci Kelâm:

اِنّ۪ى لَسْتُ مَالِكِى

Ben kendime mâlik değilim. Ancak mâlikim kâinatın mâlikidir. Fakat kendime mâlik nazarıyla bakıyorum ki, Mâlik-i Hakikî'nin sıfâtını ve sıfatların bir derece mahiyetini ve hududunu bileyim. Evet mevhum, mütenahî hududum ile Mâlik-i Hakikî'nin sıfatlarının bir cihette gayr-ı mütenahî hududunu bildim.

İkinci Kelâm:

اَلْمَوْتُ حَقٌّ

Ölüm haktır. Evet bu hayat ve bu beden şu azîm dünyaya direk olacak kabiliyette değildir. Zira onlar demir ve taştan değildir. Ancak et, kan ve kemik gibi mütehalif şeylerden terekküb etmiş. Kısa bir zamanda tevafukları, içtimaları varsa da, iftirakları ve dağılmaları her vakit melhuzdur.

Üçüncü Kelâm:

رَبّ۪ى وَاحِدٌ

Rabbim birdir. Evet herkesin bütün saadetleri, bir Rabb-ı Rahîm'e olan teslimiyete bağlıdır. Aksi takdirde pek çok rablere muhtaç olur. Çünki insan, câmiiyeti itibariyle bütün eşyaya ihtiyacı ve alâkası vardır. Ve her şeye karşı (hissederek veya etmeyerek) teessürü elemleri vardır. Bu ise tam cehennem gibi bir halettir. Fakat erbab tevehhüm edilen esbab yed-i kudretine bir perde olan Rabb-ı Vâhid'e teslimiyet, firdevsî bir vaziyettir.

Dördüncü Kelâm:

اَنَا

ile tabir edilen benlik, yani kendisine bir vücud, bir kıymet vermektir ki; bu ene, Cenab-ı Hakk'ın sıfâtını, şuunatını bilmek için bir santral ve bir vâhid-i kıyasîdir.(Mesnevi-i Nuriye-Katre) Arkadaş! Bu niyet meselesi, benim kırk senelik ömrümün bir mahsulüdür. Evet, niyet öyle bir hâsiyete mâliktir ki, âdetleri, hareketleri ibadete çeviren pek acip bir iksir ve bir mayedır. Ve keza, niyet ölü ve meyyit olan hâletleri ihya eden ve canlı, hayatlı ibadetlere çeviren bir ruhtur. Ve keza, niyette öyle bir hâsiyet vardır ki, seyyiatı hasenata ve hasenatı seyyiata tahvil eder. Demek, niyet bir ruhtur. O ruhun ruhu da ihlâstır. Öyleyse, necat, halâs, ancak ihlâsladır. İşte bu hâsiyete binaendir ki, az bir zamanda çok ameller husule gelir. Buna binaendir ki, az bir ömürde Cennet, bütün lezaiz ve mehâsiniyle kazanılır. Ve niyetle insan daimî bir şâkir olur, şükür sevabını kazanır. Ve keza, dünyadaki lezzet ve nimetlere iki cihetle bakılır:

Bir cihette, o nimetlerin bir Mün'im tarafından verildiği düşünülür. Ve nazar, o lezzetten in'am edene döner, Onu düşünür. Mün'imi düşünmek lezzeti, nimeti düşünmekten daha lezizdir. İkinci cihet, nimeti görür görmez nazarını ona hasrederek, o nimeti ganimet telâkki ederek minnetsiz yer. Halbuki, birinci cihette lezzet, zevalle zâil olsa bile ruhu bâkidir. Çünkü Mün'imi düşünür. Mün'im ise merhametlidir. "Daima bu nimetleri bana verir" diye ümitvâr olur. İkinci cihette, nimetin zevali ölüm değildir ki, ruhu kalsın. Ruhu da söner, ancak dumanı kalır. Musibetlerin ise, zevâlinden sonra dumanları söner, nurları kalır. Lezzetlerin zevâlinden sonra kalan dumanları, günahlarıdır.

26.3.1 KÜLLİ NİYET

Arkadaş! Dünya ve âhiretteki lezzet ve nimetlere, imanla bakılırsa, bunlarda bir hareket-i devriye görülür ki, emsaller birbirini takip eder. Biri gider, yerine onun misli gelir. Bu sayede o nimetlerin mahiyeti sönmez. Ancak teşahhusat-ı cüz'iyede firak ve iftirakları vardır. Bunun içindir ki, lezaiz-i imaniye, firak ve iftirakla müteessir ve mükedder olmuyor. Fakat ikinci cihette, herbir lezzetin zevâli var. Ve o zeval, hadd-i zatında elem olduğu gibi, düşünmesi de elemdir. Çünkü bu ikinci cihette, hareket devriye değildir, müstakimdir. Lezzet, ebedî bir ölümle mahkûm olur. Eğer desen: "Şu küllî hadsiz nimetlere karşı, nasıl şu mahdut ve cüz'î şükrümle mukabele edebilirim?" Elcevap: Küllî bir niyetle, hadsiz bir îtikad ile. Meselâ, nasıl ki bir adam beş kuruş kıymetinde bir hediye ile bir padişahın huzuruna girer ve görür ki, herbiri milyonlara değer hediyeler, makbul adamlardan gelmiş, orada dizilmiş. Onun kalbine gelir, "Benim hediyem hiçtir, ne yapayım." Birden der: "Ey seyyidim! Bütün şu kıymettar hediyeleri kendi nâmıma sana takdim ediyorum. Çünkü, sen onlara lâyıksın. Eğer benim iktidarım olsaydı, bunların bir mislini sana hediye ederdim."

İşte hiç ihtiyacı olmayan ve raiyyetinin derece-i sadâkat ve hürmetlerine alâmet olarak hediyelerini kabul eden o padişah, o bîçarenin o büyük ve küllî niyetini ve arzusunu ve o güzel ve yüksek îtikad liyâkatini, en büyük bir hediye gibi kabul eder. Aynen öyle de, âciz bir abd, namazında der. Yani, bütün mahlûkatınhayatlarıyla Sana takdim ettikleri hediye-i ubûdiyetlerini, ben kendi hesâbıma umumunu Sana takdim ediyorum. Eğer elimden gelseydi, onlar kadar tahiyyeler Sana takdim edecektim. Hem, Sen onlara, hem daha fazlasına lâyıksın. İşte şu niyet ve îtikad, pek geniş bir şükr-ü küllîdir. Nebâtâtın tohumları ve çekirdekleri, onların niyetleridir. Hem meselâ, kavun, kalbinde nüveler sûretinde bin niyet eder ki, "Yâ Halıkım! Senin Esmâ-i Hüsnânın nakışlarını yerin birçok yerlerinde ilân etmek isterim."

Cenâb-ı Hak, gelecek şeylerin nasıl geleceklerini bildiği için, onların niyetlerini bilfiil ibâdet gibi kabul eder. "Müminin niyeti, amelinden hayırlıdır," şu sırra işaret eder. Hem, (Mahlûkatının sayısınca, Zâtına lâyık şekilde, Arşının ağırlığınca, kelimelerinin mürekkebi miktarınca hamd ederek Seni her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz. Bütün peygamberlerinin, evliyâlarının ve meleklerinin tesbihâtıyla Seni tesbih ederiz) gibi hadsiz adetle tesbih etmenin hikmeti, şu sırdan anlaşılır. Hem, nasıl bir zâbit bütün neferâtının yekûn hizmetlerini kendi nâmına padişaha takdim eder; öyle de, mahlûkata zâbitlik eden ve hayvanât ve nebâtâta kumandanlık yapan ve mevcudât-ı arzıyeye halîfelik etmeye kàbil olan ve kendi hususi âleminde kendini herkese vekil telâkkî eden insan, der; bütün halkın ibâdetlerini ve

istiânelerini, kendi nâmına Ma'bud-u Zülcelâle takdim eder. Hem (Bütün mahlûkatının bütün tesbihâtıyla ve bütün masnuâtının dilleriyle Seni tesbih ederiz.) der; bütün mevcudâtı kendi hesâbına söylettirir. Hem, (Allahım! Kâinatın zerreleri ve onlardan mürekkeb varlıkların adedince Muhammed'e rahmet eyle.)der; her şey nâmına bir salâvât getirir. Çünkü, her şey nur-u Ahmedî (a.s.m.) ile alâkadardır. İşte, tesbihâtta, salâvâtlarda hadsiz adetlerin hikmetini anla.

26.3.2 HAYRAT VE HESENATIN HAYATI

İ'lem eyyühe'l-aziz! Hayrat ve hasenatın hayatı niyetledir. Fesadı da ucub, riya ve gösterişledir. Ve fıtri olarak vicdanda şuurla bizzat hissedilen vicdaniyatın esası, ikinci bir şuur ve niyetle inkıta bulur. Nasıl ki amellerin hayatı niyetledir. Onun gibi, niyet bir cihetle fıtri ahvalin ölümüdür. Mesela, tevazua niyet onu ifsad eder; tekebbüre niyet onu izale eder; feraha niyet onu uçurur; gam ve kedere niyet onu tahfif eder. Ve hakeza, kıyas et.

26.4 NİYET NÜKTELER

Anlatıldığına göre İsrailoğulları zamanında bir abid, bir gün bir kum yığınının yanından geçerken içinden o kumun un olmasını ve onunla o yıl büyük bir kıtlık içinde bunalan yöre halkının karnını doyurabilmeyi özledi. Bunun üzerine aziz ve celil olan Allah o zamanın peygamberine şunları vahyetti: "O kuluma, görmüş olduğu o kum yığını kadar unu olmuş da hepsini halka dağıtmış gibi sevap yazdığımı bildir"

26.4.1 SÜNNETLERE UYMA VE NİYET

Sünnetin bütününe birden uymak çok zordur. Ehass-ı havassa, yani en büyük velilere ve din büyüklerine bile zor nasib olan bir husustur. Ancak sünnetin hepsini bilfiil yapmaya herkesin gücü yetmemekle beraber, ona ittiba' niyet ve kasdında olmak, taraftarâne ve iltizamkârâne bir tavır takınmak, herkesin elinden gelir. Böylece insan, sünnetlere olan ittiba' niyet ve kasdı ve tarafgirliği sebebiyle, Allah Resûlünün şefâatinden mahrum kalmamış ve sünnetin feyzinden istifadeye uzak durmamış olur. Şu halde şartların elverişsizliği sebebiyle yerine getiremediğimiz sünnetlere karşı içimizde ittiba' arzu ve niyetini, iştiyakını daima korumalıyız. İfa edebileceğimiz sünnetlere karşı da sebebsiz yere ihmale, tembellik ve lâkaytlığa düşmemeliyiz.

26.4.2 AMEL VE NİYET

İkrime'den: -Daima iyi niyet sahibi olunuz. Çünkü, niyete riya karışmaz. Amele riya karışsa da. Hasan-ı Basri'den: - Cennetliklerin cennete, cehennemliklerin de cehenneme girmeleri, kendi amelleri sebebiyledir. Fakat onların orada ebedi kalmaları, niyetleri yüzündendir.

26.4.3 İYİ NİYET, GÜZEL DÜŞÜNCE

İnsan çoğu zaman niyetinin neticesini bulur, kalbinde beslediği düşüncesine göre muamele görür. Bunun için daima güzel düşünmeli, iyi niyet ve maksad içinde olmalıdır. Eski milletlerden olan İsrail oğullarından bir fakir adam vardı. Gönlü herkese iyilik etme arzusuyla doluydu. Ne yazık ki cebi buna fırsat verecek imkânla dolu değildi. Ne zaman bir fakire yardım etmek, bir hayırlı hizmette bulunmak istese, bir de bakar ki bunu yapacak maddî imkânı yok, üzülür, kederlenir, mahzun şekilde kalırdı. Bir gün çevrede bazı aç kimseler gördü, onlara yardım edememenin üzüntüsü içinde yoluna devam ederken, yolun kenarındaki bir kum yığını dikkatini çekti:

– Ah, dedi, keşke şu kum yığını kadar unum olsa da şu aç insanlara versem, karınlarını doyuracak ekmek pişirip yeseler.. Onun bu niyeti Allah yanında makbul bir dua ve niyet oldu. Rabbimiz, zamanın Peygamberine şöyle vahyetti: — Git, o fakir, fakat iyi niyetli kuluma bildir. Aç kimselere vermeyi niyet ettiği kum yığını kadar unu onlara vermiş gibi kabul ettim, amel defterine de böyle bir hayır yapmış sevabı yazdırdım.

26.4.4 NİYETİN HAKİKATİ

Ey aziz kişi!.. Sen bil ki, İnsanoğlunun bir şey meydana getirebilmesi için üç şeye ihtiyacı vardır: 1 — İlim, 2 — İrade, 3 —Kudret. Yâni: Bilmek, dilemek, güç yetirmektir. Diyelim ki, yemek görülmezse yenmez. Yemek görüldükten sonra ona dileği olmasa yine yenilmez. Eğer dilek olsa da el felce uğramış ise yemek yine yenemez. O halde bütün fiillerin başında bu üç ihtiyaç gelir. Fakat iş ve hareket kudrete uymuştur. Kudret de, dileğe (iradeye) tâbidir. Çünkü dileme gücü insanı iş yapmağa götürür. Dilemek, ilme (bilgiye) tâbi değildir. İnsan çok şeyi bilir, lâkin hepsini dilemez. Ama ilimsiz dileyiş şekil bulmaz, çünkü bir şeyi bilmeyince nasıl dilekte bulunulur? İste niyet, bu üç şeyin içinde yalnız dilemekten ibarettir. Kudret ve ilimden ibaret değildir. Çünkü niyet sahibini yerinden kaldırıp amele götüren dilemeye garaz (maksad) adı verilir. Niyet de denir. Bunların üçü de bir mânâ, bir anlamdır. Garaz, dilek ve niyeti harekete getirip bir işe başlatır. Kimi zaman garaz iki olur. Böylece iki garaz bir şeyde toplanır. Ama bir tek olan garaza hâlis garaz adı verilir.

Onun örneği sudur: Bir kişi otururken bir arslan ona saldırsa, o kişi ayağa fırlar ve seğirtir. Bu halinde onun garazı, yalnız bir şey olur ki, o da kaçmaktır. Bundan fazla dileği olmaz. Yine bunun gibi, ihtişamlı bir kişi bulunduğu yere gelse ayağa kalkar, ona ikramdan başka dileği olmaz. İşte bu hâlis garaz'dır. Ama, garaz iki olursa bu üç kısımdır: Birincisi şudur ki: Yalnız dahi olsa onunla işe başlanılan garadır ki, bir kimsenin bir fakir hışmı olsa ve bir kaç edilese, akrabalığından ötürü verir. Gönlünden bilir kî, o hışmı fakir olmasaydı yine o akçeyi verirdi. Bu, iki garazın eşit şekilde ortaklıdır. İkincisi de şudur: Eğer hışmı olsa, fakat fakir olmasa, ya da fakir olup hışmı olmasa vermezdi. Ama madem ki, ikisi bir arada toplandı, onu vermeği iş edindi. Birinci amelin benzeri şudur: İki kişi bir taşı kaldırırlar. Eğer birisi yalnız olsaydı yine kaldırırdı. Sonraki amelin benzeri de şudur: İki kuvvetsiz, zayıf kimse birbirine yardımla bir taşı kaldırırlar. Her biri yalnızca o taşı kaldıramaz. Üçüncüsü de şudur: Bir maksat zayıf olur, işlemeye insanı götürmez. Öteki maksat ise kuvvetlidir. Öyle ki, yalnız da olsa insanı amele götürür. Lâkin o zayıf garazla birlik olunca amele götürmesi kolay olur. Nitekim bir kişi yalnız gece namazı kılsa, lâkin birkaç kişi onun yanında hazır olsalar, gece

namazını kılması daha kolay ve neşe içinde olur. Ama sevap umudu olmasaydı, mahza o kişilerin bakmasıyla namaz kılmaz olurdu. Bunun da misâli şöyle olur ki, kuvvetli bir kişi taşı kaldırmak gücünde olur. Lâkin bir zayıf kişi de ona yardım eder. Tâ kî, onu kaldırması daha kolay olsun. Bu üç kimsenin her birinin bir hükmü vardır. Nitekim İhlâs konusunda anlatılacaktır. Maksadımız niyetin mânâsını açıklamaktır ki, ona silâh olan ve onu harekete getiren de garazdır. Bu da kâh hâlis, bazı kere de karışık olur.

26.4.5 NİYET, İHTİYAR İLE OLMAZ

Ey sâlih kişi! Bil ki, gafil olan kişi, mubah olan şeylerde niyetin olabileceğini işitse belki de dil ile: — Hak Teâlâ için evlendim, dese! Veya: — Allah için ders vereyim! dese öyle sanır ki, bu niyet olur. Oysa bu niyet olmaz, hadîs-i lisan (dilin sözü) veya hadîs-i nefis (nefsin sözü) olur. Çünkü niyet şu meyile ve rağbete denir ki, gönülde meydana gelir, kişiyi bu işe zorla sevkeder. Şu takaza eden kişi gibi ki, ısrarda bulunur, ta ki beden onun bu dâvetine uyar, o işi işler. Bu da ancak maksat doğru ve galip olunca meydana gelir. Niyetin tabiî sonucu olan bu hareket olmazsa niyet sözde kalır.

Nefsin sözü olan niyet şunun gibidir ki, tok olan bir kişi: — Aç kalmağa niyet eyledim! dese veya bir kimseden uzaklaşmak için: — Onu sevmemeğe niyet eyledim! dese, bunu yapması zordur. Bunun gibi, bir kimseyi şehveti kamı ile sohbete zorlasa, o da: —Bir evlât için bu sohbeti karımla yapıyorum! dese, bu boşuna söylenmiş bir sözdür. Eğer kişiyi evlenmeye çeken şey şehvet ise, onun: — Nikâhı sünnet olduğu için kıyıyorum! demesi fayda vermez. Belki o kişinin şşeriate imanı kuvvetli olmalıdır. Sonrada evlât için evlenmenin sevabı hakkında gelen haberlerden (hadîs-i şeriflerden) gafil olmamalıdır, Tâ ki, o sevabın hırsı, onun içinde hareket etmeli, o kişiyi evlenmeye âşık etmelidir. İşte bu dem onun bu hırsı ve irâdesi, kendisi söylemeksizin, niyet olur.

Bir kişiyi Allahü Teâlâ'nın buyruğunu yerine getirmek hırsı ayağa kaldırır, namaza başlatırsa bu dilek, niyet olur. Dili ile: — Niyet ettim! demesi fayda vermez. Çünkü bu, aç olan bir kişinin: — Açlıktan ötürü yemek yiyorum! demesine benzer. Aç kalınca yemek yemek, çaresiz açlıktan ötürü olur. Bir yerde nefsin hazzı doğarsa, âhiretin niyeti zorlaşır. Ancak âhiret azığı tedariki üstün gelmelidir ki, o zorluk kolaylaşmış olabilsin. O halde bilmelisin ki, niyetten maksat şudur: Niyet senin elinde değildir. Niyet şu iradedir ki, insanı işe götürür. Senin elinde olan iştir, fiildir ki, istersen işlersin, istersen işlemezsin! Ama dilediğin vakit işlemek, dilemediğin vakit de bırakmak senin elinde değildir. Aksine, irâde kimi kez yaratılır, kimî kez de yaratılmaz, iradenin ortaya çıkması, senin bu cihanda veya öbür dünyada bir maksadının, bir meramının bir şeye bağlı olduğuna inanmandandır. Ondan sonra da vücuda getirmek dilemendir. Eğer bir kişi bu sırları bilirse, Hak'ka tâatten el çeker ki, niyetini hazır bulmaz.

İbn-i Şirin, Hasan-ı Basri'nin cenazesinde hazır bulunmamış ve; — Niyetimi içimde bulamıyorum! demiştir. Hz. Ali (Allah ondan razı olsun) der ki: — Kalbe daima ikrah ile bir gördürürsen o kalb kör olur. Bu da şunun gibi olur ki, hekim, harareti varsa bile kuvveti artsın, İlâç içmeğe takat bulsun diye hastaya et verir. Kimi kimse olur ki, savaş meydanında, düşmanını kendine doğru çeksin diye kaçar gibi yapar. Sonrada ansızın onun üzerine saldırır. Usta kişiler böyle hileyi çok yaparlar. Zaten din yolu bütün nefisle ve şeytanla cenk ve çatışma ile doludur. Güzellik veya hileye İhtiyaç vardır. Din büyüklerince bunlar makbul şeylerdir. Ama bilgisi eksik âlimler bunlara yol bulamazlar!

26.5 NİYET DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Bakış açısını doğru ayarlayamayanlar! | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Kişinin niyeti ne ise,karşılık onu bulur | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Soru: Niyet insanı kurtarabilirmi? - YouTube

M.Fethullah Gülen Hocaefendi | FKM Sohbetleri 8 - Ameller niyetlere göredir! - YouTube

M. Fethullah Gülen Hocaefendi - Buharinin ilk hadisi (Müminin niyeti amelinden hayırlıdır) - YouTube

[İrfan yolculugu #3] Katre risalesi: Niyet ve nazar - Kulluğumuzda niyetin önemi - YouTube

[İrfan yolculugu #3] Katre risalesi: Niyet ve nazar - Avrupa’da yaşayanlar için niyet tazelemesi - YouTube

[İrfan yolculugu #3] Katre risalesi: Niyet ve nazar -Nazar doğru bakış açısını kazanma - YouTube

27. TAKVA

(1 Hafta)

27.1 TAKVA AYET HADİS

Bakara / 2-3. O kitap (Kur'an); onda asla şüphe yoktur. O, müttakîler (sakınanlar ve arınmak isteyenler) için bir yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar.

A'raf / 201. Takvâya erenler var ya, onlara şeytan tarafından bir vesvese dokunduğunda (Allah'ın emir ve yasaklarını) hatırlayıp hemen gerçeği görürler.

A'raf / 26. Ey Adem oğulları! Size ayıp yerlerinizi örtecek giysi, süslenecek elbise yarattık. Takvâ elbisesi... İşte o daha hayırlıdır. Bunlar Allah'ın âyetlerindendir. Belki düşünüp öğüt alırlar (diye onları indirdi).

* Hz. Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: "Resülullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Ey Ebu Hureyre, verâ sahibi ol (harama götürme şüphesi olan şeylerden de kaçın) ki insanların Allah'a en iyi kulluk edeni olasın! Kanaatkârlığı esas al ki insanların Allah'a en iyi şükredeni olasın. Nefsin için sevdiğini insanlar için de sev ki (kâmil) mü'min olasın. Sana komşu olanlara iyi komşuluk et ki (kâmil bir) müslüman olasın. Gülmeyi az yap, zira çok gülmek kalbi öldürür."

* Ebu Zerr radıyallahu anh anlatıyor: "Resülullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Ben bir kelime -Osman dedi ki: "Bir âyet"- biliyorum. Eğer insanların hepsi onu tutsaydılar hepsine kâfi gelirdi." Ashab: "Ey Allah'ın Resülü, bu hangi ayettir?" dediler, Aleyhissalâtu vesselâm: "Ve kim Allah'tan korkarsa, AIlah o kimseye (darlıktan genişliğe) bir çıkış yolu ihsan eder" (Talak 2) ayetini okudu."

* Übey İbnu Ka'b (radıyallahu anh), "Allah, peygamberine ve inananlara huzur indirdi. Onların takva sözünü tutmalarını sağladı" (Feth, 26) ayetinde geçen "takva sözü"nden, Lailahe illallah'ın kastedildiğini Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'den işittiğini söylemiştir.

* Hz. Ömer radıyallahu anh'ın anlattığına göre: "Bir gün Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın mescidine gitmiştir. Orada Hz. Muaz İbnu Cebel radıyallahu anh'ı Aleyhissalâtu vesselam'ın kabrinin dibinde oturmuş ağlar bulmuş ve: "Niçin ağlıyorsun?" diye sormuştur. Hz. Mu'âz: "Resülullah aleyhissalâtu vesselâm'dan işitmiş olduğum bir hadis sebebiyle" demiş ve Resülullah aleyhissalâtu vesselâm'ın hadisini okumuştur: "Şurası muhakkak ki riyanın azı dahi şirktir. Kim Allah'ın velisine düşmanlık yaparsa şüphesiz Allah ile savaşmaya çıkmış olur. Allah itaatkâr, takva sahibi ve halktan uzak duran öyle (kendi halinde) kullarını gerçekten sever ki, onlar görünmedikleri zaman aranmazlar (ehemmiyet verilmedikleri için, yoklukları kimsenin dikkatini çekmez), hazır bulundukları zaman (da meclislere, ciddi meşguliyetlere) çağırılmazlar, tanınmazlar. Kalpleri pırıl pırıl hidayet kandilleridir. (Onları hiçbir şey şekke şüpheye atamaz.) Her müşkil meselenin, ağır belanın altından kalkarlar."

* İmam Malik anlatıyor: "Bana ulaştığına göre, bir adam İbnu'z-Zübeyr radıyallahu anhüma'ya şöyle yazdı: "Haberiniz olsun: Takva ehlinin birkısım alâmetleri vardır ki, bunlar sayesinde kendileri bilinebilir, onlar da bunları bilirler: Şöyle ki müttakî: - (İhtilaf halinde) verilen hükme razı olur, - Nimetlere şükreder, - Belâya sabreder, - Dilinden doğru çıkar, - Kur'ân'ın ahkâmını kendine yol yapar. İmam, çarşılardan bir çarşı (gibi)dir, hak ehlinden ise, ehl-i hak, hak (yükünü) ona yıkar; bâtıl ehlinden ise, batıl ehli de batıl (yükünü) ona yıkar."

* Hz. Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: “Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm’dan ateşe insanları en çok atan şeyin ne olduğu soruldu. “Ağız ve ferc!” buyurdular. En ziyade neyin insanları cennete soktuğundan sordular: “Allah’a takva ve güzel ahlak!” buyurdular.”

27.2 TAKVA TEFSİR

Bakara / 2-3. O kitap (Kur’an); onda asla şüphe yoktur. O, müttakîler (sakınanlar ve arınmak isteyenler) için bir yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar.

Kendisinde şüphe olmayan bu Kitap Müttakîlere hidayetin ta kendisidir. Sapıklıktan çıkıp hakkın korumasına girmek yeteneğine sahip olanlara hakkın hükümlerini bildirecek bir delil, doğru yolu gösterecek apaçık bir belgedir. Diğer bir ifade ile bu kitapta pek büyük bir hidayet-i rabbaniye vardır. Fakat müttakî (günahlardan sakınan)ler için. Çünkü bundan faydalanarak istenen gayeye erecek olanlar; şek ve şüpheden, şüpheli yollardan sakınarak kendilerini koruma, akibetlerini kazanma kabiliyetine sahip bulunan müttakilerdir.

Gerçi bu kitap esas itibariyle “İnsanlar için hidayettir.” Genellikle insanları irşad ve doğru yolu göstermek için inmiştir. İyilik ve yumuşaklıkla yol göstermek demek olan bu hidayetin, bu çağrı ve rehberliğin esas itibariyle şuna buna tahsis edilmesi yoktur. Fakat hidayetten istenen şey ihtida yani maksada kavuşma gayesi, şimdiki halde veya gelecekte, sakınma sıfatına sahip olanlara nasip olacak, fıtrî kabiliyetlerini kaybetmiş olanlar bundan faydalanmayacak ve belki zarara uğramış olacaklardır. “Biz Kur’ân’ı, iman edenler için bir şifa ve rahmet kaynağı olarak indiriyoruz.

Kur’ân, zâlimlerin ise ancak zararını artırır.” (İsrâ, 17/82). Hüda, hem lâzim (geçişsiz), hem de müteaddî (geçişli) olur. Fâtiha’da açıklandığı üzere hidayet, yol göstermek ve istenen şeye ulaştırmak gibi iki mânâda ortaktır veya kullanılmaktadır ki, birine “gayeye ulaştırmayan hidayet”, diğerine “ulaştıran hidayet” denilir. Yüce Allah’a göre biri ulaştıran yolu göstermek ve irşad etmek, diğeri hidayeti yaratmak ve insanları başarılı kılmak demektir. Kur’ân’da ikisi de geçmiştir. Bundan dolayı sonuç olarak ‘de doğru yola ulaştıran hidayet yani tevfik (başarı), ‘da yalnız doğru yolu göstermek ve irşad mânâları açıkça görünür ise de, araştırma yapıldığında Kur’ân’a nisbet edilen hidayetin irşadla ilgili hidayet olacağı meydana çıkar. Çünkü başarı ve insanları doğru yola iletmeyi yaratmak, kelam sıfatı ile değil, fiil sıfatı ile ilgilidir. Ve burada denilmesinin önemli bir nüktesi vardır. Bundan anlaşılıyor ki, bu kitap ile gerçekleşen Allah’ın irşadının etkili olması ve başarıya yaklaştırması için muhatap olan insanların ihtiyarî fiilleri adeta şart kılınmıştır. Kur’ân, herkese genel bir şekilde doğru yolu göstermek için inmiş olmakla beraber, herkes bunu kabul etmede ve istiyerek seçmede eşit olmayacak, bir takımları buna iradesini harcamıyacaktır. Çünkü insanlığın fıtratının (yaratılışının) aslında genel olan hitap kabiliyeti birtakım insanlarda kötü alışkanlıklarla tamamen ortadan kalkmış bulunacağından, Kur’ân’ın irşadları tam belağatı ve kapsamlı gerçekleri ile beraber, o gibilerin kalblerinde tabii olarak sevinç arzusunu uyandırmayacak ve belki ters etki yapacaktır. Bunun için hitabın esas faydası, hüsn-i ihtiyar(doğru tercih) yeteneğine sahip olan kabiliyet sahiplerine ait olacaktır ki, bunlar da takvası veya en azından sakınma yeteneği bulunan müttakiler (takva sahipleri)dir. Bundan dolayı Kur’ân’ın inmesinin hikmeti, başlangıçta insan iradesinin katılması şartı ile bütün insanlara hidayet etmektir.

Fakat şartın gerçekleşmesine göre bu hikmet, bu gaye, müttakilerin hidayeti olarak gerçekleşecektir. Bununla beraber müttaki (takva sahibi olma) niteliği, kazanma ile elde edilen bir nitelik olduğundan dolayı, geleceğe göre bütün insanları içine alması mümkün olan bir niteliktir. Bu itibarla hidayetin, geçmişi bir yana bırakarak yine umumun hidayeti olmasına engel olan bir tahsis değildir. "Arab için hidayettir." veya "Acem (Arap olmayan)e hidayettir." denilmiyor. Şu halde "Bu kitap bütün insanlık nevine hidayet için inmiştir. Fakat bu hidayetten faydalanmanın ilk şartı Allah'tan gereği gibi korkmayı seçmek, yani korunmayı istemektir. Bundan dolayı her şeyden önce korunmaya istekli olunuz ki, kurtuluş bulasınız." meâlinde bir takva tavsiyesini kapsamaktadır. İttikâ, vikâye (korunma)yi kabul etmek, başka bir ifade ile vikâyeye girmektir. Vikâye ise aşırı korumacılık, yani acı ve zarar verecek şeylerden sakınıp kendini iyice korumak demektir.

O halde lügat açısından ittikâ veya onun ismi olan takva, kuvvetli bir himayeye girerek korunmak, özetle kendini iyi sakınıp korumak demek olur. Bunun gereği olarak korkmak, kaçınmak, sakınmak ve çekinmek mânâlarına da kullanılır. Tevakkî (çekinme) deyiminde yorgunluğa katlanma, ittikâda sadelik vardır. En kapsamlı ve en kuvvetli koruma ise ancak Allah'ın korumasıdır. Çünkü insanın koruması, şimdiye ve geleceğe tamamen hakim olamadığı gibi, şimdiki halde görünen acı zararların bile hepsine hakim olamaz. Bundan dolayı iyi korunmak demek olan gerçek korunma, ancak Allah'ın korumasına girmekle gerçekleşebilir.

Gerçi rahmaniyete ve yaratılışın aslına göre herkesin Allah'ın korumasından zorunlu ve tabiî ihsan edilmiş bir payı vardır. Ve o oranda herkes korunmasız zorunlu bir korumaya sahip olur. Fakat rahimiyete ve ihtiyarî fiillere göre insanın bu korumaya isteyerek ve idrak ederek girmesi, yani kendisinin korunması da şart olmuştur. Demek ki Allah'ın korumasının her yönüyle tamamen tecellisi (ortaya çıkması), insanın şimdiki zamandan daha çok, akibeti hedef edinen Allah'tan gereğince korkma hissine bağlıdır. İşte bunun için şeriatta mutlak sakınma veya takva, insanın kendisini Allah'ın koruması altına koyarak ahirette zarar ve acı verecek şeylerden iyice koruması, diğer bir ifade ile günahlardan sakınması ve iyiliklere sarılması diye tarif olunur ki, gerçek korku ve sevgi ile ilgili olarak biri var olana, diğeri olmayana ait iki itibara sahiptir: "Tahliye ve süsleme". Eûzü besmeleden, tevhid kelimesinden itibaren bu iki itibarı görürüz. Bundan dolayı şer'î takvanın, yalnız olumsuz ve mücerred (soyut) perhizkârlıktan ibaret olduğunu zannetmek yanlıştır. Bununla beraber ittikâ (sakınma) bunların yalnız birinde kullanıldığı çoktur. Mesela Kur'ân'da korku, iman, tevbe, itaat, günah işlemeyi terketmek, ihlâs (samimiyet) mânâlarından her birinde kullanıldığı yerler vardır. Ve inceleme yapıldığında Kur'ân'da ittikâ (sakınma) ve takva üç derece üzerine zikrolunmuştur ki, birincisi; ebedî azabdan sakınmak için Allah'a şirk koşmaktan kaçınmakla iman "Ve onları takva kelimesine bağladı." (Fetih, 48/26) gibi. İkincisi; büyük günahları işlemekten ve küçük günahlarda ısrar etmekden sakınmak ile farzları eda etmektir ki, şer'an (İslâm'da) bilinen takva budur. "O ülkelerin halkı inanıp Allah'ın azabından korunsalardı." (A'râf, 7/96) gibi. Üçüncüsü; kalbinin sırrını Allah'tan meşgul edecek her şeyden kaçınmak ve bütün varlığı ile Allah Teâlâ'ya yönelmek ve çekilmedir ki, bu da "Ey iman edenler! Allah'tan, O'na yaraşır biçimde korkun." (Âl-i İmrân, 3/102) emrindeki gerçek takvadır.

Bu mertebe, o kadar geniş ve o kadar derindir ki, bu mertebedeki insanların derecelerine göre farklı tabakalara ayrılır. Ve peygamberlerin yüce himmetlerinin ulaştığı derecelere kadar çıkar. Bu şekilde yüce Peygamberler hem peygamberlik ve hem velilik başkanlıklarını birleştirmişler, onların cisimler âlemiyle ilişkileri,

ruhlar âlemine yükselmelerine engel olmamış ve halkın yararları ile uğraşmaları da hakkın işlerine dalmalarına zerre kadar sed çekmemiştir. Bu da aslında kazançlarının meyvesi değil, Allah Teâlâ'nın özel rahmetinin eseri olmuştur. "İnanıp iyi işler yapanlara bundan böyle (Allah'a karşı gelmekten) korundukları ve inanıp iyi işler yaptıkları, sonra yasaklardan sakınıp (onların yasaklandığına) inandıkları ve yine korunup iyilik ettikleri takdirde daha önce yediklerinden ötürü bir günah yoktur." (Mâide, 5/93) âyet-i kerimesi takvanın bu üç derecesini toplamıştır. "Allah adaleti, ihsanı.. emreder." (Nahl, 16/90) âyetinin de takvayı topladığı, bir hadis-i şerifte zikredilmiştir. Bundan dolayı Kur'ân'ın hidayeti bu takva derecelerinden her birini kapsar. " "in, hepsinden daha genel olan mutlak sakınma mânâsıy le tefsir edilmesi gerekir. Fakat burada şu soru sorulur: Burada Kur'ân hidayetinin, ittikâ (sakınma) ile şartlanmış olduğu anlaşılıyor. Halbuki ittikâ da, Kur'ân hidayetinden çıkarılmış olan bir netice olacağına göre meselede bir devir Yani tarif edilecek bir şeyin, tarif için getirilenlerde zaten var olması durumu) gerekmiyor mu?

Cevabı: Hayır, ilk önce bu karine ile kesin olarak anlarız ki burada başlangıçta takvadan maksat, takvanın başlangıcı, yani takva yeteneğidir. Ve müttâkîler demek, inat ve iki yüzlülükten, tam şüpheden sakınabilecek ve hakkı kesin ve kat'î olarak bilmeye aday olabilecek kusursuz, sağlam huy ve sağlam akıl sahipleri demektir ki,tefsirciler bunu "takva derecesine yükselenler" diye tefsir ederler. İkinci olarak hidayet, mertebenin artmasını da kapsadığından takva, takva yeteneği ile önde bulunan mertebelerin sahiplerinden daha geneldir ki, buna umumî mecaz adı verilir.

Üçüncü olarak takva, en son maksat değil, kurtuluş ve mutluluk vesilesidir. Kur'ân hidayetinden elde edilecek olan güzel sonuç, gazab ve sapıklıktan kurtulmuş olarak Allah'ın nimetlerine ulaşıldığı için, takvadan daha geneldir. Bundan dolayı Kur'ân hidayeti, ittikâyı kabul eden ve henüz sapıklıkta bulunanlardan başlıyarak, takva mertebelerinin hepsinden geçmek suretiyle ebedî mutluluğa kadar varacağından, mertebeleri tatbik etmekle takvayı şart koşmada devir işareti asla düşünülemez. Özetle Kur'ân, hem başlangıç ve hem sonuç itibariyle hidayettir. Bunun için insan, ne kadar yükselirse yükselsin,Kur'ân hidayetinden kendini asla ihtiyaçsız sayamıyacaktır. Onun hidayeti, seçkinlerin ve halkın bütün derecelerini kapsar.

Gerçekten İslâm dini, bir taraftan dünya hayatının zaruri şartlarını öğretecek, diğer taraftan bu geçici hayatın mutlak gaye olmadığını ve bunun da hedeflemesi gereken ebedî gayeler bulunduğunu gösterecek ve onun da kazanma şartlarını anlatacaktır. O yalnız ilkel insanların ruhî gıdası değildir, ilerlemiş medeniyetlerin de sonsuza dek yükselmesi için olgunlaşmış teminatı olmak üzere inmiştir. Gerçekten insanlık toplumunda tam mânâsıyla Allah'ın birliğine dayanan bir hayat nizamı genel şekilde henüz kurulmuş değildir. Henüz bütün insanlık Allah'ın korumasına girmemiş, sonuç ve ahiretine kesin olarak inanacak sakınma mertebesine yükselememiş olduğundan âlemde sosyal buhran (kriz) devamlı bulunmuştur.

27.3 PIRLANTA SERİSİ

27.3.1 TAKVÂ ANLAYIŞI

Âyât-ı tekvîniyenin prensiplerine riayet etmenin mükâfatı, büyük ölçüde dünyada ve belli ölçüde de ahirette verilecektir. Fakat şeriat-ı fıtriyenin prensiplerini ihmal etmek, netice itibariyle yeryüzünde Müslümanların müvazenedeki yerlerine tesir ediyorsa, ahirette de bunun cezası sözkonusu olabilir. Bu sebeple bu iki küllî hakikatı

doğru anlamak ve tahlil etmek gerekir. Aslında bu iki küllî hakikatın özü “takva” kavramında gizlidir. Takvâ; ıstılahî mânâda Allah’ın emirlerini tutup, yasaklarından kaçınmak suretiyle O’nun azabından korunma ve rahmetine kavuşma cehdi şeklinde tarif edilmiştir. Her kavramın olduğu gibi elbette ki takvanın da mertebeleri var.. farzları harfiyyen yerine getirip, haramlardan kaçınma onun ilk basamağı; şüpheli şeylerden tevakki edip, haramın semtine bile sokulmama gayreti içinde yaşama ise ikinci basamağıdır. Bunlardan birincisine takva kapısını tıklatma, ikincisine de takva kapısından içeriye girme diyebiliriz. Ardından bir kısım mübahları “şüphelidir” mülahazasıyla terketmek gelir ki, buna da “azami takva” adını verebiliriz. Şeriat-ı fıtriyeye taalluk eden yönü itibariyle takva; Müslümanların, Allah’ın kâinata koymuş olduğu kanunlarını Kur’ân gibi okuyup anlamak ve onları hayata taşımaktan ibarettir.

Bu çerçevede Müslümana düşen görev fiziğin, kimyanın, tıbbın, astro-fiziğin, matematiğin kanunlarını hayata geçirmektir. Bunu gerçekleştiremeyen insanlar -isterse müslüman olsun- cezalarını dünyada çekeceklerdir. Bu yönüyle Hz. Sahib-i Kıran’ın ifadesiyle, şeriat-ı fıtriyenin prensiplerini ihmal edenler de ceza çekeceklerdir. Biz bu cezayı bir ölçüde sekiz asırdan beri, bir ölçüde beş asırdan beri hem de korkunç bir şekilde çekiyoruz. Çünkü Müslümanlar kainattan habersiz yaşadıklarından dolayı, dünya müvazenesindeki yerlerini kaybetmiş ve haklarında herkese şunu söyletmişlerdir: “ Eğer Müslümanlık onu temsil edenlerin şu hâliyle bize kendisini anlatıyorsa, ne o Kur’ân’da, ne Sünnet’te ne de Müslümanlıkta hayır yok demektir.” Evet, Müslümanların kendi inandıkları inanç esaslarına taban tabana zıt ortaya koydukları hareket ve tavırlar, bu dünyada bir kısım kimselerin Müslümanlığa karşı müstenkif kalmalarına sebebiyet vermektedir.

Allah’ın, bir müminin, ferdî olsa bile kafirin sultası altında yaşamasına razı olmadığını Kur’an beyan etmektedir. Ne var ki işte bu hal ve tavırlar, Müslümanları, topyekün dünyada başkalarının sultası altında yaşamaya mahkum etmiştir. Netice itibariyle âyât-ı tekviniyenin prensiplerini bilmemek ve o prensiplere riayet etmeyip onlara karşı alâkasız kalmak, dinin prensiplerine karşı bakış açısını da bulandırmıştır. Dolayısıyla bunun ahirette de cezası vardır. Zira Allah, bu kainat kitabını abes olarak yaratmamıştır. Kur’ân-ı Kerim, o kitabın tercümesi, peygamberler de o kitabın en müdakkik tercümanlarıdır. Bu iki kitap arasındaki uygunluk ve mütabakat yakalandığı zaman, gerçek Müslümanlık da yakalanmış olacaktır. Bize düşen vazife de “Kitab-ı kebir-i kâianat”la o kitabın tercüme-i ezeliyesi olan Kur’ân arasında nurdan bir koridor açıp bu iki kitap arasındaki irtibatı bir kere daha ortaya çıkarmaktır.

27.4 TAKVA DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

HİSAR-1. KUTSÎLERİN TAKVASI Hisar Camii (Pazar vaazı - 1) / İZMİR 26 Kasım 1989 - YouTube

12 - ESAS-I VELAYET, ESAS-I TAKVA, ESAS-I AZİMET, ESASAT-I SÜNNET-İ SENİYE (Kastamonu L. 40. Mektup) - YouTube

M.Fethullah Gülen Hocaefendi | FKM Sohbetleri 14 - Azami Züht ve Takva – YouTube

takva örnekleri - YouTube

Kulluk Şuuru ve Kutsilerin Takvası | HİSAR VAAZLARI -2 | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Fethullah Gülen Hocaefendi - Gencin takvasi (English subtitle) - YouTube

Takva ve mertebeleri | HİSAR VAAZLARI -25 | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Fethullah Gülen | Müttakîlerin Yarışı | 415. Nağme | 10 Eylül 2014 - YouTube

28. SABIR

(1 Hafta)

28.1 SABIR AYET HADİS

NAHL/127: (Ey Peygamber!) Sabret! Sabrın da ancak Allah'ın yardımı iledir. Onlardan dolayı üzülme! Kurdukları tuzaklardan telaş edip sıkıntıya düşme!

BAKARA/155: Çaresiz biz sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme ile imtihan edeceğiz. Müjdele o sabredenleri!

* Ebu Sinân anlatıyor: "Oğlum Sinan'ı defnettiğimde kabrin kenarında Ebu Talha el-Havlani oturuyordu. Defin işinden çıkınca bana: "Sana müjde vermeyeyim mi?'' dedi. Ben: "Tabii, söyle!'' dedim. "Ebu Musa el-Eş'ari (radıyallahu anh) bana anlattı'' diye söze başlayıp Resulullah'ın şu sözlerini nakletti: "Bir kulun çocuğu ölürse, Allah meleklere şöyle söyler: "Kulumun çocuğunu kabzettiniz mi?" "Evet" derler. "Yani kalbinin meyvesini elinden mi aldınız?'' Melekler yine: "Evet" derler. Allah tekrar sorar: "Kulum (bu esnâda) ne dedi?'' "Sana hamdetti ve istircâda bulundu'' derler. Bunun üzerine Allah Teâla hazretleri şöyle emreder: "Öyleyse, kulum için cennette bir köşk inşa edin ve bunu Beytu'l-hamd (hamd evi) diye isimlendirin.''

* Atâ İbnu Yesâr rahimehullah anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kul hastalandığı zaman Allah Teâlâ hazretleri ona iki melek gönderir ve onlara: "Gidin bakın, kulum yardımcılarına ne diyor bir dinleyin!" der. Eğer O kul, melekler geldiği zaman Allah'a hamdediyor ve senalarda bulunuyor ise, onlar bunu, her şeyi en iyi bilmekte olan Allah'a yükseltirler. Allah Teâla hazretleri, bunun üzerine şöyle buyurur: "Kulumun ruhunu kabzedersem; onu cennete koymam kulumun benim üzerimdeki hakkı olmuştur. Şâyet şifâ verirsem, onun etini daha hayırlı bir etle, kanını daha hayırlı bir kanla değiştirmem ve günahlarını da affetmem üzerimde hakkı otmuştur.''

* Habbab İbnu'l-Eret (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalatu vesselâm) Kâ'be'nin gölgesinde, bir bürdeye yaslanmış otururken, gelip (müşriklerin yaptıklarından) şikâyette bulunduk: "Bize yardım etmiyor musun, bize dua etmiyor musun?'' dedik. Şu cevabı verdi: "Sizden. önce öyleleri vardı ki, kişi yakalanıyor, onun için hazırlanan çukura konuyor, sonra getirilen bir testere ile başının ortasından ikiye bölünüyordu. Bazısı vardı, demir taraklarla taranıyor, vücudunda sadece et ve kemik kalıyordu. Bu yapılanlar onları dininden çeviremiyordu. Allah'a kasem olsun Allah bu dini tamamlayacaktır. Öyle ki, bir yolcu devesine bindimi San'a'dan kalkıp Hadramevt'e kadar gidecek, Allah'tan başka hiçbir şeyden korkmayacak, koyunu için de sadece kurttan korkacak. Ancak siz acele ediyorsunuz."

* Kâsım İbnu Muhammed anlatıyor: "Hanımım vefat etmişti. Bana, Muhammed İbnu Ka'b el-Kurazi, ta'ziye (baş sağlığı dilemek) maksadıyla uğradı. Ve şunu anlattı: "Beni İsrail'de fakih, alim, abid, gayretli bir adam vardı. Onun çok sevdiği karısı vefat etmişti. Onun ölümüne adam çok üzüldü, öyle ki, bir odaya çekilip kapıyı arkadan kapattı, yalnızlığa çekildi, kimse yanına giremedi. Onun bu halini, Beni İsrail'den bir kadın işitti. Yanına gelip: "Benim onunla bir meselem var, kendisine bizat sormam lazım" dedi. Halk oradan çekildi. Kadın kapıda kalıp: "Mutlaka görüşmem lazım" dedi. Birisi adama seslendi: "Burada bir kadın var, senden birşeyler sormak istiyor, "mutlaka bizzat görüşmem lazım, bizzat sormam lazım" diyor. Herkes gitti kapıda sadece o kadın var ve ayrılmıyor." İçerdeki adam: "O'na müsaade edin gelsin" dedi. Kadın yanına girdi. Ve: "Sana bir şey sormak için geldim" dedi. Adam: "Nedir o?" deyince,

kadın anlattı: “Ben komşumdan iâreten bir gerdanlık almıştım. Onu bir müddet takındım ve iâreten kullandım. Sonra onu benden geri istediler. Bunu onlara geri vereyim mi?” Adam: “Evet, vallahi vermelisin!” dedi. Kadın: “Ama o epey bir zaman benim yanımda kaldı. (Onu çok da sevdim)” dedi. Adam: “Bu hal senin, kolyeyi onlara iâde etmeni daha çok haklı kılıyor, zira onu iare edeli çok zaman olmuş” demişti(ki, bu cevabı bekleyen kadın) atıldı: “Allah iyiliğini versin! Sen Allah’ın sana önce iâre edip, sonra senden geri aldığı şeye mi üzülüyorsun? O, verdiği şeye senden daha çok hak sahibi değil mi?” dedi. Adam bu nasihat üzerine içinde bulunduğu duruma baktı (ve kendine geldi). Böylece Allah, kadının sözlerinden adamın istifade etmesini sağladı.”

* Ebu Musa (radıyallahu anh) anlatıyor: “Resulullah aleyhissalatu vesselam buyurdular ki: “İşittiği şeyin verdiği ezaya aziz ve celil olan Allah’tan daha sabırlı kimse yoktur. Çünkü O’na şirk koşulur, evladlar nisbet edilir. O, yine de onlara afiyet ve rızık vermeye devam eder.”

* İbnu Mes’ud radıyallahu anh anlatıyor: “Ben, peygamberlerden (aleyhimüsselam) birinin acıklı bir hikayesini anlatmış olan Resulullah aleyhissalatu vesselam’ı şu anda sanki tekrar seyrediyor gibiyim. Demişti ki: “Kavmi ona şiddetle vurup yaralamıştı. O hem akan kanlarını siliyor, hem de: “Allahım, kavmimi mağfiret et, çünkü onlar bilmiyorlar” demişti.”

* Abdurrahman İbnu’l-Kasım anlatıyor: “Resulullah aleyhissalatu vesselam buyurdular ki: “Benim (yokluğumdan hasıl olan) musibet, müslümanları musibetlerinde teselli etmelidir.” Bir başka rivayette şöyle denmiştir: “Kim bir musibete uğrarsa, benim yokluğum sebebiyle maruz kaldığı musibetini hatırlasın. Çünkü bu, en büyük musibettir.”

28.2 SABIR PIRLANTA SERİSİ

Buhârî ve Müslim müttefikan şu hadîsi naklederler: “Sabır ilk toslamada olandır.” Sabrın Çeşitleri Musibete karşı sabır, günahlara karşı direnmede sabır ve ibadet üzere ısrarda sabır... Hergün beş vakit namaz, senede en az bir ay oruç, muayyen miktarda zekat ve kulluğa müteallik diğer bütün emirler, ancak sabırla yerine getirilebilir. Bunlar, insan ömrünü disipline eder ve ötelere göre bir boya çalar. Böyle bir hayat, bütünüyle nuranilik çizgisinde geçer; ömür bereketlenir ve cenneti semere verir. Onun için insan, dişini sıkacak, ibadetler üzerine sabredecek, ve böylece hayatını ışıl ışıl nurlandıracaktır. Sabır kelimesiyle “Sabir otu” aynı kökten gelen kelimelerdir. Sabir otunun zehir gibi acı olduğu söylenir. Tıbta ilaç sanayiinde de kullanılmaktır. İşte sabır, bu sabir otunu yutmak kadar acıdır. Ancak bu acılık, işin başlangıcı itibariyledir. Neticesi her zaman tatlı olmuştur. Durum Değiştirmek Sabretme, dişini sıkma, dayanma, metanet gösterme, sarsılmama, irkilmeme, irade felcine uğramama, hergün zehirzemberek hâdiseleri sineye çekme ve dayanma elbette kolay bir iş değildir. Ancak, bütün bunlar ilk musibet şoku anında yapılmalıdır.

Çünkü, yer değiştirme, başka bir vaziyete intikal etme, psikolojik olarak her zaman insanın ruh haletinde değişiklik hasıl eder ve onu sarsan hâdiseleri unutturur. Diyelim ki, başımıza bir musibet geldi. İlk bakışta, bu musibete dayanabilmemiz mümkün değil gibi... Hemen bu şoku atlatmanın çaresine bakmalıyız. Bu da ya bulunduğumuz durumu değiştirerek ki, ayakta isek oturarak, oturuyorsak yatarak veya yapmakta olduğumuz işin

keyfiyetini değiştirerek; meselâ, abdest alarak, namaz kılarak veya en azından konuştuğumuz mevzudan uzaklaşarak.. veyahut da bulunduğumuz mekandan ayrılarak, başka bir atmosfere sığınmakla olur. Bazan da bir nebze uyumak, şoku atlatmamıza yetebilir.

Hangi şekilde olursa olsun, hâl, durum veya mekanda yapılan bu değişiklikler, şokun tesirini kırar ve tahammül edilemez gibi görünen musibeti az dahi olsa hafifletir. Sabır, ibadetlere devam etme hususunda da çok lüzumludur. İlk anda, yeni namaza başlayan bir insan için, bu ibadet çok ağır gelebilir; fakat biraz sabreder de ruhu namazla bütünleşirse, artık bir vakit namazı kılamama, o insan için dünyanın en büyük ızdırabı haline gelir. Oruç, zekat, hac gibi ibadetler için de aynı şeyleri söylemek mümkündür. Düşünün ki, hac gibi meşakkatli bir ibadeti, bir kere ifâ edenler, her sene gitmek için âdeta kendilerini yerler. Hatta bazan konulan tahdid, onları çılgına çevirir. Bu denli ibadet sevgisi bir bakıma onun ilk ağırlık şokunu atlatması demektir. Bu hemen bütün ibadetlerde de böyledir. İnsan, harama karşı da aynı sabırla mukabele etmelidir.

Günah ilk tosladığında gösterilecek mukavemet, ondan gelecek kötü şerareleri kırar, insan da o şoku böylece atlatmış olur. Onun içindir ki Efendimiz, Hz. Ali'ye "ilk bakış lehine gerisi aleyhine" buyurmaktadır. Yani, insanın gözü günaha kayabilir. Ama o, hemen gözünü kapar, yüzünü çevirirse, bu onun için günah olarak yazılmaz. Hatta harama bakmadığı için kendisine sevap bile yazılabilir. Fakat ikinci ve daha sonraki bakışlar, zehirli birer ok gibi insanın kalbine ve ruhuna saplanır, insanın hayalinde bulantılar meydana getirir.. iradesi manevî gerilimini kaybeder. Zira her harama bakış, bir yönüyle harama girme yollarını kolaylaştıran birer davetiye hükmündedir. Dolayısıyla da her bakış, bir başka bakışı davet eder.. artık o insan, harama yelken açar ve dönüşü çok zor bir yolculuğa açılır. İşte bu duruma gelmeden, haramın ilk tosladığı anda, sabredip haramdan yüz çevirme, harama karşı gözlerini yumma, Allah Rasûlü'nün bize tavsiye ettiği altın öğütlerdendir.

Epiktetos'un bir sözü vardır: "Fena hülyalar, seni hayallerinde yakalayınca, ilk fırsatta hemen uzaklaşmaya çalış. Sonra götürüldüğün yerden geriye dönemezsin" der. Onun bu ifadesi de ilham yüklüdür. Eğer, Allah Rasûlü'nden sonra yaşamış olsaydı, mutlaka ilhamını Allah Rasûlü'nden aldığını söyleyebilirdik. İnsan, harama karşı böyle davrana davrana, bu onda bir huy, bir karakter haline gelir. Zira, yaptığı egzersizlerle kalbinde hasıl olan imanın nuru, cehennemden bir kıvılcım durumunda olan günahlara karşı âdeta bir sütre olur. Öyle ki artık harama bakmama, onun asıl ve fıtrî davranışları arasına girer. Aksi bir durum aklına gelse, hemen parmağını, gönül peteğindeki iman balına batırır ve bu sağlam mülâhaza sayesinde tattığı aşkın tadıyla kendini bu manevî atmosferden uzaklaştıran her şeyden kaçar. Bu durumda olan bir insanın, iradî olarak günaha girmesi pek düşünülemez. Her musibetin kendine göre bir şoku vardır. O atlatıldığı zaman, musibet rahmete, elemler lezzete, dertler de zevke inkılâb eder... Böyle bir sînede artık ızdırap dinmiş, yerini de sonsuz bir neşeye terk etmiştir. Ancak bütün bunlar, ilk şok anının başarıyla atlatılmasına bağlıdır. Bu kadar tafsilatlı, derin bir mevzuyu Allah Rasulü, sadece dört kelime ile ifade buyurmaktadır.

"Sabır, ilk toslama anında olandır."

28.3 SABIR RİSALE

Musibet ve hastalıklarda insanların şekvâya üç vecihle hakları yoktur.

Birinci Vecih: Cenâb-ı Hak, insana giydirdiği vücut libasını san'atına mazhar ediyor. İnsanı bir model yapmış; o vücut libasını o model üstünde keser, biçer, tebdil eder, tağyir eder, muhtelif esmâsının cilvesini gösterir. Şâfî ismi hastalığı istediği gibi, Rezzak ismi de açlığı iktiza ediyor, ve hâkezâ... (mülk sahibi mülkünde istediği gibi tasarruf eder.)

İkinci Vecih: Hayat musibetlerle, hastalıklarla tasaffi eder, kemal bulur, kuvvet bulur, terakki eder, netice verir, tekemmül eder, vazife-i hayatiyeyi yapar. Yeknesak istirahat döşeğindeki hayat, hayr-ı mahz olan vücuttan ziyade, şerr-i mahz olan ademe yakındır ve ona gider.

Üçüncü Vecih: Şu dâr-ı dünya, meydan-ı imtihandır ve dâr-ı hizmettir. Lezzet ve ücret ve mükâfat yeri değildir. Madem dâr-ı hizmettir ve mahall-i ubudiyettir. Hastalıklar ve musibetler, dinî olmamak ve sabretmek şartıyla, o hizmete ve o ubudiyete çok muvafık oluyor ve kuvvet veriyor. Ve herbir saati bir gün ibadet hükmüne getirdiğinden, şekvâ değil, şükretmek gerektir.

Evet, ibadet iki kısımdır: bir kısmı müsbet, diğeri menfi. Müsbet kısmı malûmdur. Menfi kısmı ise, hastalıklar ve musibetlerle, musibetzede zaafını ve aczini hissedip, Rabb-i Rahîmine ilticâkârâne teveccüh edip, Onu düşünüp, Ona yalvarıp hâlis bir ubudiyet yapar. Bu ubudiyete riyâ giremez, hâlistir. Eğer sabretse, musibetin mükâfâtını düşünse, şükretse, o vakit herbir saati bir gün ibadet hükmüne geçer. Kısacık ömrü uzun bir ömür olur. Hattâ bir kısmı var ki, bir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçer. Hattâ bir âhiret kardeşim, Muhacir Hafız Ahmed isminde bir zâtın müthiş bir hastalığına ziyade merak ettim. Kalbime ihtar edildi: "Onu tebrik et. Herbir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçiyor." Zaten o zat sabır içinde şükrediyordu.

28.4 SABIR NÜKTELER

28.4.1 DOSTUN EZİYETİ

Zünnun-i Mısrî'nin iç dünyasındaki mevcelenmelerden anlamayan insanlar onun bir kısım hallerinden rahatsız oldular ve onu tımarhaneye attırdılar. Bunu duyan dostları ziyaretine gitti. Zünnun onlara bağırarak: - Siz kimsiniz? dedi. - Bizler senin dostlarınız, dediler. Halini, hatırını sormaya geldik. Zünnun, gelenlere saldırmaya, üzerlerine taş toprak atmaya başladı. Hepsi kaçarak bir yana dağıldı. Zünnun bir kenara çekilmiş gülüyor ve şöyle diyordu: - Neden böyle köşe bucak kaçıyorsunuz? Hani dostumdunuz? Dostun eziyeti dosta ağır gelmez. Dostluğun alâmeti, dosttan gelen zorluğa katlanmakla belli olur. İnsanların, başlarına gelen bir musibet karşısında en ufak bir yanlış tavra girmemek için yürekleri titremeli, Ondan gelene "safa geldi, hoş geldi" demeye çalışmalıdırlar, insanın vazifesi naz değil, niyazdır. En ufak bir sıkıntıda dostuna mırın kırın etmek vefasızlık ve nankörlüktür. O, bazen dostunun

dostluğunu deneyebilir. Arkasında büyük lütuf muradı olabilir. Sabır, sıkıntıya ilk uğranılan anda gösterilen tavırdır. Kim bilir bilmeden ne vefasızlıklara düşüyoruz.

28.4.2 SAKIN HA

Bak. Duyduğun acıyı mecbur kalmadıkça kimseye söyleme; sezmesinler, Zinhar. Çektiğin meşakkati tahammülün nispetinde kimseye söyleme; bilmesinler Sakın. Başında dönen ve imtihandan ibaret olan değirmen taşlarından mümkünse kimseye bahis açma; duymasınlar. Hâ. Kader tarafından intibahın için atılan taşlara işaret parmağını bile uzatma; görmesinler.

28.5 SABIR İZLEME DİNLEME KİTAP TAVSİYELERİ

SABIR l SIRLI ANAHTARLAR - YouTube

Risale-i Nur Dersleri: 2. Lem'a / 5 - Sabır, evhamla dağıtılmazsa, her musibete karşı kâfi gelebilir - YouTube

Sabır kuvveti nasıl yönetilmeli?...Sabra inanmak ve sabır adına gayret göstermek...Sabır-namaz ilişkisi... -YouTube

Risale-i Nur Dersleri: 2. Lem'a / 3 - Musibetleri, şikayet yerine sabır ve kazâya rızayla karşılamak - YouTube

Risale-i Nur Dersleri: 2. Lem'a / 2 - Mâsiyetten sabır - İstiğfar ve tevbe ile günahlara engel olmak - YouTube

İrfan yolculuğu Eyüpa as'ın duası ve Sabır Kırık Testi Hakk'a Ulaştıran Yollar ve Çağımız - YouTube

Hüseyin Yağmur: Musibet ve Felaketler Karşısında Sabır ve Dua - YouTube

Kötülüğe Nasıl Sabredeceğiz | Aklıma Düştü - YouTube

SABIR-Hocaefendi - YouTube

Sabredenleri Müjdele! - YouTube

Baharı Sabırla Beklemek | M.Fethullah Gülen - YouTube

İmanınız Varsa Dayanacaksınız.. - YouTube

Medrese-i Yûsufiye'nin sabırlı kahramanları... | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

"Allah sabredenlerle beraberdir!" | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

İman, Ümit ve Sabır (518. Nağme) - YouTube

2009 01 12 bamteli Bir kere Daha "Aktif Sabır" - YouTube

Süleymaniye Vaazı-05 Sabrın Gücü [20 05 1990] - YouTube

29. UHUVVET

(1 Hafta)

29.1 UHUVVET AYET HADİS

شَفَا عَلٰى وَكُنْتُمْ اِخْوَاناًۚ بِنِعْمَتِهٖٓ فَاَصْبَحْتُمْ قُلُوبِكُمْ بَيْنَ فَاَلَّفَ اَعْدَٓاءً كُنْتُمْ اِذْ عَلَيْكُمْ اللّٰهِ نِعْمَتَ وَاذْكُرُوا تَفَرَّقُواۖ وَلَا جَمِيعاً اللّٰهِ بِحَبْلِ وَاعْتَصِمُوا

تَهْتَدُونَ لَعَلَّكُمْ اٰيَاتِهٖ لَكُمْ اللّٰهُ يُبَيِّنُ كَذٰلِكَ مِنْهَاۜ فَاَنْقَذَكُمْ النَّارِ مِنَ حُفْرَةٍ

Al-i İmran / 103. Hep birlikte Allah’ın ipine (kitabına, dinine) sımsıkı sarılın. Parçalanıp ayrılmayın. Allah’ın üzerinizdeki nimetini düşünün. Hani siz birbirinize düşmanlar idiniz de, O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O’nun (bu) nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi O kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle apaçık bildiriyor ki, doğru yola eresiniz.

تُرْحَمُونَۚ لَعَلَّكُمْ اللّٰهَ وَاتَّقُوا اَخَوَيْكُمْ بَيْنَ فَاَصْلِحُوا اِخْوَةٌ الْمُؤْمِنُونَ اِنَّمَا

Hucurat / 10. Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah’tan korkun ki rahmete eresiniz.

الصَّادِقِينَ مَعَ وَكُونُوا اللّٰهَ اتَّقُوا اٰمَنُوا الَّذِينَ اَيُّهَا يَٓا

Tevbe / 119. Ey iman edenler! Allah’dan korkun ve doğrularla beraber olun.

Haşr / 9. Ve onlardan önce o yurda yerleşen imana sarılanlar kendilerine göç edip gelenleri severler ve onlara verilenlerden ötürü göğüslerinde bir ihtiyaç duymazlar. Kendilerinin ihtiyaçları olsa dahi, onları öz canlarına tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar umduklarına erenlerdir.

* Ebü Saîd (radıyallâhu anh) anlatıyor: “Resülullah (aleyhissalatu vesselam) buyurdular ki: “Kimin yanında fazla hayvan varsa, onu hayvanı olmayana versin. Kimin de fazla azığı varsa onu azığı olmayana versin.” Resülullah, bazı mal çeşitlerini bu suretle saymaya devam etti. Öyle ki, bizden hiç kimsenin (yol sırasında) herhangi bir fazlalıkta hakkı olmadığı düşüncesine vardık.”

* İbnu Abbâs (radıyallahu anhümâ): “Ana-babanın ve yakınların bıraktıklarından herbirini mevâliye kıldık...” (Nisa, 33) ayetindeki mevaliye tabirini varisler olarak tefsir etmiştir. Keza ayetin devamında geçen “yeminlerinizin bağladığı kimselere haklarını verin” ibaresindeki “yeminlerinizin bağladığı kimseler” tabiriyle ilgili olarak da şu açıklamayı yapmıştır: “Mekkeli muhacirler Medine’ye geldikleri vakit, muhacir bir kimse Medineli bir ensari’ye -Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)’ın aralarında tesis ettiği kardeşlik sebebiyle- kendi kan yakınlarından önce varis olurdu. Ancak: “Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından, her birine varisler kıldık...” (Nisa 33) ayetiyle bu muamele neshedildi. Kelâm-ı ilâhi’de geçen “yeminlerinizin bağladığı” tabiriyle ifade edilen “muâhattan gelen kardeşlik hukuku” birbirinize yardım, rifâde (hacılara toplanan yardım, destek), bir de nasihat ve hayırhahlığa münhasırdır. Artık hukuki olan tevarüs kalkmıştır. Ancak kişi ihtiyari olarak vasiyette bulunabilir.”

* İbnu Ömer (radıyallâhu anhümâ) anlatıyor: “İki kişiye karşı hased caizdir: Birincisi o kimsedir ki, Allah kendisine Kur’ân-ı Kerim’i nasib etmiştir, o da onu, gece ve gündüz boyu ikame eder. İkincisi de o kimsedir ki, Allah Teâla ona mal vermiştir de o da gece ve gündüz (hak yolda) infak eder.”

* Hz. Ebu Hüreyre (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlulah (aleyhîssalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Hasedden kaçının. Çünkü o, ateşin odunu -râvi dedi ki: Veya kuru otu- yiyip tükettiği gibi, bütün hayırları yer tüketir."

* Hz. Zübeyr (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Size ümem-i kadime hastalığı sirayet etti: Bu, hased ve buğzdur. Bu kazıyıcıdır. Bilesiniz; kazıyıcı derken saçı kazır demiyorum. O dini kazıyıcıdır. Nefsimi kudret elinde tutan Zât-ı Zülcelâl'e yemin ederim, sizler iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Birbirinizi sevmeye yardımcı olacak şeyi haber vereyim mi: Aranızda selâmı yaygınlaştırın."

29.2 UHUVVET PIRLANTA SERISI

"Sadece benim yolum haktır" demeyip, başkalarına da hayat hakkı tanınmalıdır. Mü'min, "Benim meşrebim, usülüm haktır, hoştur, güzeldir, doğrudur, isabetlidir" diyebilir; ama "Sadece hak benim mesleğimdir, benim meşrebimdir" diyemez; başkalarının mesleğini butlana mahkûm etmeden, kendi meslek ve meşrebine "En güzel" diyebilir; kalb ve düşünce itibariyle güzelliği daha çok kendi mesleğine lâyık görebilir ve bu, gayet tabiîdir. Çünkü insan, yaptığı işi sevip benimsediği ölçüde başarılı olabilir ve netice alabilir.

Yalnız, başkalarını karalamak, onlara yanlış ve çirkin damgası vurmak yanlıştır. Sinesi vatan ve millet sevgisiyle çarpan herkesle oturup konuşmasını bilmeli, tenkid kapısının açılmasına fırsat vermeden herkese ta'zim ve tekrimde bulunmalı ve "güzel, güzel" diyerek, güzellere güzellikle mukabele menfezleri açık tutulmalıdır. "Yalnızca benim mesleğim haktır, gayrısı batıldır" diyen kim olursa olsun, ciddi iftirak ve parçalanmalara yol açar. Bırakın meslek ve meşrebini, bir insanın elbisesini ve arabasını bile bu şekilde tenkid edip dursanız, o insanla aranızın açılması kaçınılmaz olur.

Böyle basit mes'elelerde dahi insanın karşısındakine söz hakkı tanımaması, insanları birbirine düşürürken, pek çok insanın baş koyduğu ve hayatına gaye ittihaz ettiği usûl ve prensiplere çirkin ve bâtıl demenin vahdet ruhuna ne ölçüde zarar getireceğini ve ne tür uzaklaşmalara, hasımlaşmalara ve günahlara sebep olacağını varın siz düşünün..! Mü'min, mesleğinin muhabbetiyle yaşamalı ve başkalarının hata ve kusurlarıyla meşgul olmamalıdır; başkalarını yıkmak, çürütmek ve kösteklemek yerine, varsa onların güzelliklerini sergilemelidir. Başkalarının kusurlarıyla meşgul olan, kendi kusurlarını göremez ve kendi güzelliklerini de gösteremez.

Ayrıca, basit bir kusur görüp de hemen tenkid etmenin aynısıyla mukabeleyi netice verdiği çok vâkîdir. Başkasını çökertmek, yıkıp devirmek ve onun enkazı üzerinde ümran kurmaya çalışmak, Peygamber'in değil, Firavun'un mesleğidir. Efendimiz, hayatı boyunca yalnızca gönülleri tamir edip onları güzelliklerle doldurmak için çalışmış, şirk içindeki en azılı hasımlarını bile, şahsî hayatlarını mevzû edinip, çürütme gayreti göstermemiştir. Kendisine kılıç sallayan Halid için söylediği şu söz ne ma'nidardır:

"Diyordum ki; nasıl oluyor da Halid gibi biri şirkte ısrar ediyor!.." Ashabından birkaç defa içki içen birisine yine Ashabından biri ağır bir söz söyleyince, "Sus, o Allah ve Rasulü'nü sever" diye mukabelede bulunmuştu. Aişe Validemiz'e iftira edip, mü'minleri birbirine katan en zararlı mahlûk ve münafıkların reisi olan zatın oğlu, "Bırak,

babamın hakkından geleyim ya Rasûlellah!" dediğinde, verdiği cevap, "Muhammed, arkadaşlarını öldürtüyor dedirtmem" şeklinde olmuştu.. Yılların eritemediği Ebû Süfyan, Ebû Cehil oğlu İkrime, canı ciğeri amcası Hz. Hamza'nın vücudunu parçalayan Vahşi, Hind ve diğerleri için "Bugün size kınama yok" sözlerinde tezahür eden o geniş afv ve müsamaha, bizim için nurlu birer düstur olmalı değil midir? Evet, bizim işimiz, gönülleri yıkmak değil, gönülleri yıkamaktır. İtab başkasına değil, nefsimizedir. Başkalarını kusurlarıyla yakalama değil, bilakis onları aklamadır. Başkalarının çirkinliklerini teşhir değil, kendi güzelliklerimizi neşretmek esastır. Düşmanlık düşmanlığa olmalı, mü'mine değil. İnsanlara sıfatlarına göre değer verilse bile, onların Allah indindeki hakiki kıymetini biz bilemeyiz.

Öyleyse sînelerimizde, bilhassa gönüllere karşı ukdelerden temizlenmiş bir gönül taşımalıyız... Düşmanlık etmek de, düşmanlığa maruz kalmak da, mü'mine yaraşır-yakışır şeylerden değildir. Evet, şefkat ve muhabbetin temsilcisi olması gereken mü'mine, adavet hiç mi hiç yakışmıyor. İlle de adavet etmek istiyorsak, mü'minlere değil, ruhlarımızı saran düşmanlık düşüncesine, kine, nefrete, imtizacsızlığa, kâfire, mülhide, îman ve Kur'ân düşmanlarına adavet etmeliyiz.

Hal böyle iken, imanın, Kur'ân'ın binlerce, milyonlarca hasmını bir kenara bırakarak mü'minlere düşmanlık beslemeyi anlamak mümkün değildir. Hem, bırakın mü'mine düşmanlığı, kâfire bile adavetimizde bir kıstas, bir ölçü olmalıdır. Bu ma'nâda adavetimiz, bizim için bir kamçı olacak, bir hırs ve aksiyon haline gelecek ve en bataklık sînelerde dahi gül bitirecek ve hayırlara vesile olacaktır. Şimşek gibidir mü'min, ışıkla doğar, saniyede şu kadar hızla hareket eder; yıldırım olur gürler, yüreklere korku salar ama, rahmet olarak yağar, rahmet olarak yağar da, Alemlere Rahmet olarak gönderilmiş bulunan gönüllerimizin sultanı Nebî gibi gönülleri yur-yıkar ve gözlere nûr saçar. Evet, mü'minin şiarı adavet değil, muhabbettir:

"Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler. Mü'minlere karşı yüzleri yerde, kâfirlere karşı aziz ve çetindirler. Allah yolunda cihad eder, kınayanın kınamasından korkmazlar (Maide, 5/54) . İman cephesini topa tutmak asla reva değildir. Mü'mini çekememek, çekiştirmek, gıybet etmek, aleyhinde olup çürütmeye çalışmak ve hele düşmanlık derecesinde üstüne üstüne gitmek, muharebe meydanında topları kendi birliğinin üzerine çevirmekten farklı olmasa gerektir. Böyle bir durum, mütecaviz hasmı bırakıp, dostlar arasında bozgun meydana getirmek ve kendi kalesinin kapılarını, sur dibinde hazır bekleyip duran canavar düşmanlara açmak ve kale duvarlarında gedikler meydana getirmek demektir. İsterseniz buna, sizi parçalamak için pusuda bekleyen dış mihrakların ekmeğine yağ sürmek de diyebilirsiniz...

Öyle olsun istemeyiz ama, birgün ehl-i imana düşmanlık yapan bir müslümanla karşılaşırsak, biz de onun karşısına Kur'ân'la çıkar ve "Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel nasihatla davet et" (Nahl, 15/125) fermanı gereğince, en güzel ve tatlı sözle kendisini iknaya çalışırız; yine anlamaz da tenkide, gıybete ve hatta düşmanlığa devam eder ve yumruk sallarsa, bu defa da, "Kötülük ile iyilik bir olmaz; (sen kötülüğü) en güzel şekilde sav!" (Fussilet, 41/34) âyetinin hükmüne boyun eğerek, "sövene dilsiz, vurana elsiz" ve aynı zamanda "gönülsüz" davranır ve onun hakkında dua ederiz. Kendi cephemize zarar vermemesi için mukabelede bulunmaz, meşgul olmaz ve sonra da, "Cahillerden yüz çevir" (A'raf, 7/199) âyetindeki emr-i Rabbânî'yi uygularız.

Mukabelenin zararı, yüzde doksan dokuz mukabele edenedir. Karşılıklı iki taş çarpışınca, ikisi de tuz buz olur; ama sadece biri gelip diğerine çarpınca gümbürtü tek taraftan çıkar ve zarar tek tarafa münhasır kalır. Mukabele edildiğinde ise, ters istikamette giden vasıtalar gibi, bir kilometrede iki kilometre uzaklaşma olacak ve bir daha da birleşme noktasına dönülemiyecektir. Evet, tırmanma şeridindeyiz; yükümüz çok ağır ve zirvelerde bizi görmeye tahammülü olmayan bir sürü hasımlarımız var; o halde, kardeşlerle sulh olma, sövülsek de dövülsek de sîneye çekme ve asla mukabele etmeme mecburiyetindeyiz. Bütün mü'minlerle bir kısım önemli fasl-ı müştereklerimiz var ve pek çok hususta ehl-i imanla biriz, beraberiz, ayrı-gayrı değiliz. Bizi birbirimize bağlayan Rabbimiz, Peygamberimiz, Kur'ânımız, Kâbe'miz, tarihimiz ve daha benzeri nice cevherlerimiz var ki, bunları başka hiç bir millette ve hiç bir gurupta bulmak mümkün değildir. Şimdi, durum bu merkezde iken, bunca fasl-ı müştereki görmezlikten gelerek, sinek kanadı kadar önemsiz mes'elelerden ötürü mü'mine düşmanlıkta bulunmayı nasıl mübah sayabiliriz? Biz, bir ve beraber olmak için kâinat çapında öyle dinamiklere sahip bulunuyoruz ki, bunların bir kaçına sahip olan cihana meydan okuyabilir.

Bizim sahip olduğumuz kâinat çapındaki bu hakikatlara sahip olmayan Hıristiyan ve ateist dünyâ, kendi aralarında belli ölçüde pekalâ birleşebilmektedir. Meselâ günümüzde, AngloSaksonlarla Galliler, İngiltere'nin kaderi için bir araya gelirken, batılılar, Komünizm karşısında bir ölçüde ve İslâm karşısında ise tam bir ittifak kurabilmektedirler. O halde neden biz, akıl ve mantık planında bir araya gelip, fasl-ı müşterekleri ortaya dökmek suretiyle, ortak bir çizgi tayin ve tesbitinde bulunmayalım! Heyhat ki bulunamadık. Herhalde, bayrağı taşıyan hep biz olalım istedik; "Biz arslanız, öyleyse yalnız da yaşayabiliriz" dedik. "Teferruata ait bir kısım mes'elelerden ve belli anlayışlardan şuraya kadar vazgeçiyoruz, siz de şuraya kadar feragatta bulunun" demedik, diyemedik.

Akıl, mantık ve hasbîlik içinde vatan, millet ve nesle hizmet adına gerekli olan performansı gösteremedik ve telafisi zor arızalara sebebiyet verdik. Bu itibarla mü'minler, kardeşleriyle müşterek inanç ve düşüncelerini nereye kadar paylaşıyorlarsa o noktaya kadar bunu muhafaza etmeye çalışmak ve biraz da sınırları zorlamak suretiyle müşterekler dairesini geniş tutmağa çalışmalıdırlar. Beraber hareket edebilecekleri sahayı daraltmak yerine genişletmeye ve sulh çizgisinden de asla inhiraf etmemeye bakmalıdırlar. Akıllı ve kâmil mü'min, mü'min kardeşiyle düelloya girişmez; müştereklere sadakat içinde müştereken omuzlarımızda taşımaya çalıştığımız hazineyi düşe-kalka götürürken, düello yapmaya zaman olmadığını her mü'min anlamalıdır ve anlar da.

Birlik, beraberlik, ittihad ve ittifaka davet ve bunları telkin edip, ruhlarda bu duyguyu mayalamak güzeldir ama, kâfi değildir. Aslolan, -yerinde temas edildiği gibi- birleşmeye götürücü söz ve davranışlarda bulunmaktır. Bir de, ittifak adına iltihaka çağırmak, böylesine ulvî mefhumları pratiğe dökmek yerine, birleştirme havariliğinden ve lafazanlıktan öteye geçmeyecektir. "Birleşelim" derken kasdımız, herkes bizim çatımızın altında toplansın, şemsiyemizin altına girsin, firmamıza, tarikatımıza katılsın misillü düşünceler ise, bu takdirde asla birleşme olmayacağı gibi, şiddetli "gel" arzu ve çağrısı, şiddetli bir "hayır" reaksiyonu görecektir. Sonra, insanların, yıllarca içinde bulunup hemdem oldukları ve adeta kalb ve beyinlerinden bir parça haline getirdikleri fikir, düşünce ve duygularını öyle kolay kolay bırakabileceklerini düşünmek de fevkalâde yanlıştır. Cemaat, bir bina değildir ki, bugün yıkıp, yarın onun yerine yenisini yapasın! Değişecek olan, insanların hissiyatı, fikriyatı ve düşünceleridir; kafa ve kalb yapılarıdır. Hele hele bu davette ya da iltihak çağrısında zorlama yapmak ve fikirlere baskı ile adam ayartmak, bütün

bütün iftiraklara sebebiyet verecektir. Öyleyse yapmamız gereken, hiç kimseye “Bize tâbi olun” demeden ve iltihak isteğinde bulunmadan, Allah rızası için güzel ve müsbet hakikatlara tercüman olmaktır. “Birleşelim” mesajını verirken iltihak ma’nâsına hamledilecek kelimelerden sakınılmalı, Allah rızası için ziyaretlerde bulunulmalı, davetedilmeli, civanmerdane davranılmalı, gurura düşülmeyip, karşımızdaki hoşnut edilmeye bakılmalı, ikram ve i’zazda bulunulmalı, “Düşüncen mübarektir, düşüncende kal ama, kardeşim ol” denmeli, teferruata ait mes’eleler gündeme getirilmemeli ve muhatabımız tebcil, takdir ve dua ile rahatlatılmalıdır.

Evet, fiilen birleşmenin yolu, işte bu tür davranışlardan geçer. İttifak ve birleşme olmuyor diye, niye ihtilâf ve husumet olsun ki? Yanımda bulunmuyor, benim gibi düşünmüyor diye neden karşısına geçeyim.? Ve, arkamda değil diye, neden darılayım!? İttifak ve birleşme, rüşde ermemize bağlı bir husus olup, Allah bir gün onu da şu aziz millete lûtfedecektir. Yeter ki biz, arzetmeye çalıştığımız prensiplere ve daha nice güzel düsturlara riayetle, tevfik-i İlâhî’nin en büyük bir vesilesi olan ittifak ve vifak için hergün dua edelim ve bütün mü’minlere hürmet ve muhabbetle kalblerimizi açabilelim...

29.2.1 BİRLİKTE YAŞAMA AHLAKI

Îsar ruhunu yaşatmak lazım. Başkalarının hissiyâtıyla, baskalarının ihtiyacıyla doğrudan kendimizi mesul görmeliyiz. Yanımıza gelen her insana, ihtiyacını giderme adına aç mı, açık mı, istirahati mi gerekiyor, sormalıyız, yedirmeliyiz, içirmeliyiz. Bu duygu çok önemli. Ama maalesef pek çok insanda bunu tam manasıyla göremiyorum. Bu da beni çok üzüyor. Sofradasın, arkadaşının önünde ekmeği yok, sofraya uzak kalmış, kimsenin bunu görememesi beni pek üzüyor.

Bir de bizimle beraber çalışan, hizmet veren elemanları soframızdan ayrı tutmak, onlarla aynı sofrayı paylaşmamak doğru degildir. Bize düşen, insan olarak herkesi aziz bilmek ve aziz tutmaktır. Ayrıcalığa düşmek bizim ahlakımızla, peygamberî ahlakla bağdaşmaz. Ayrı mekanlarla, ayrı makamlarla, ayrı imkanlarla kendinizi insanlardan ayırmayın. İnsanları küçük görmeyin. Ne iş yaparlarsa yapsınlar, insanları aziz bilin, aziz tutun; yemeğinizi, sofranızı onlarla paylaşın. Farklı muamelelere girmekten sakının.

29.3 UHUVVET DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Muhammed Fethullah Gülen-uhuvvet, kardeşlik ve cemaat - YouTube

Soru #1: Hiç gıybet etmeyerek, samimi kardeşliği nasıl temin edebiliriz? - YouTube

Fethullah Gülen - İhlas için Uhuvvet.wmv - YouTube

M. Fethullah Gülen Hocaefendi - Kardeşlik - YouTube

Fethullah Gülen Uhuvvet #uhuvvet - YouTube

Soru #2: Kendi arkadaşlarınızla da imtihan olunacağını unutma sözünü izah eder misiniz? - YouTube

UHUVVET, VİFAK, İTTİFAK - YouTube

MADDi VE MANEVİ İRTİBAT (Kastamonu Lahikası 1. 2. 3. Mektuplar) - YouTube

NE YAPSAYDIK ONLAR HÜCUMU YAPACAKTILAR l Kum Saati - Bölüm 4/2 - YouTube

Kitap Tavsiyesi

https://hizmetsource.com/viewer/?sahdamar-yayinlari-ihlas-uhuvvet-ve-hucumati-sitte-risaleleri-uzerine-abdullah-aymaz--18

30. ÜMİT

(1 Hafta)

30.1 ÜMİT AYET HADİS

الْكَافِرُونَ الْقَوْمُ اِلَّا اللّٰهِ رَوْحِ مِنْ يَاْيْـَٔسُ لَا اِنَّهُ اللّٰهِۜ رَوْحِ مِنْ تَاْيْـَٔسُوا وَلَا وَاَخ۪يهِ يُوسُفَ مِنْ فَتَحَسَّسُوا اذْهَبُوا بَنِيَّ يَا

Yusuf / 87. Ayet “Evlatlarım! Haydi gidin! Yûsuf ve kardeşini arayıp bulmaya çalışın. Sakın Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirlerden başkası Allah’ın rahmetinden ümit kesmez” dedi.

الرَّح۪يمُ الْغَفُورُ هُوَ اِنَّهُ جَم۪يعاًۜ الذُّنُوبَ يَغْفِرُ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهِۜ رَحْمَةِ مِنْ تَقْنَطُوا لَا اَنْفُسِهِمْ عَلٰٓى اَسْرَفُوا الَّذ۪ينَ عِبَادِيَ يَا قُلْ

Zümer / 53. Ayet De ki: “Ey günah işleyerek kendilerine yazık eden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümîdinizi kesmeyin! Çünkü Allah, bütün günahları bağışlar. Şüphesiz O, çok bağışlayıcıdır, engin merhamet sahibidir.”

الضَّٓالُّونَ اِلَّا رَبِّه۪ٓ رَحْمَةِ مِنْ يَقْنَطُ وَمَنْ قَالَ

Hicr / 56.Ayet İbrâhim de: “Doğru yoldan sapanlardan başka kim Rabbinin rahmetinden ümidini yitirir ki?” diye karşılık verdi.

قَنُوطٌ فَيَؤُ۫سٌ الشَّرُّ مَسَّهُ وَاِنْ الْخَيْرِۘ دُعَٓاءِ مِنْ الْاِنْسَانُ يَسْـَٔمُ لَا

Fussilet / 49.Ayet İnsan nefsi hesâbına iyi ve güzel şeyler istemekten usanmaz. Kendisine bir kötülük dokunduğunda ise ümidini büsbütün kaybeder, üzüntü ve karamsarlık hâli yüzünden okunur.

Yusuf / 110.Ayet O müşrikler kendilerine mühlet verilmesine aldanmasınlar. Daha öncekilere de böyle fırsat verilmişti. Fakat, ne zaman ki peygamberler, toplumlarının imana gelmelerinden ümitlerini kesecek raddeye geldi ve kendilerinin yalana çıkarıldığını yani kâfirlere karşı kendilerine yapılacağı sözü verilen ilâhî yardımın yapılmayacağını zannettiler, işte o zaman onlara yardımımız geldi ve dilediğimiz kimseler kurtarıldı. Çünkü uzun vâdede cezamız, günaha dalmış inkârcı suçlulardan hiçbir surette geri çevrilmez.

30.2 ÜMİT PIRLANTA SERİSİ

30.2.1 Aktif-Pasif Ümit

İnsan hiçbir zaman ümidini yitirmemeli; aksine hep ümitli olmalıdır. Bazen hiçbir şey yapılamasa bile, kişinin ümitli olması yeter ve bu kadarı bile ona sevap kazandırır. M. Âkif, İstiklâl Marşında:

“Doğacaktır sana vaad ettiği günler Hakk’ın

Kim bilir belki yarın, belki yarından da yakın”

derken bu duruma işaret eder ve hiçbir şekilde ye’se düşülmemesi gerektiğini salıklar. Üstad ise, aynı duruma, “Ye’s, mâni-i her kemaldir.” sözleriyle işaret eder. Evet, aktif sabır gibi, aktif ümit.. siz tavuğu, yumurtalarının üzerine abanmış yatarken gördüğünüzde, bu hayvan, miskin miskin yumurtaların üzerinde yatıp duruyor dersiniz. Oysa o, aktif bir sabır örneği sergilemektedir. O, üç hafta boyu ne sancılar ne sancılar çekiyor bilemezsiniz..! O âdeta bütün hararetini göğsünde toplar ve o sıcaklığı gece-gündüz gözünü kırpmadan yumurtalara vermeye çalışır. Yumurtalarını

fevkalâde bir titizlikle çevirir ve onları kıracağım diye ödü kopar. Onun yanlış hareket ederek, kendi yumurtalarını zayi ettiği hiç mi hiç görülmemiştir. Tavuğun, o incelerden ince hassasiyeti, titizliği, hayvanî şuuru ile sergilediği o aktif sabır gibi bizim de insana yakışır şekilde bir aktif ümidimiz olmalıdır.

Pasif ümit, biraz dervişâne bir ümittir; mektep ve medresenin vâridâtı bütünleştirilememiş ve aynı zamanda bu anlayışın kışla disiplinine de bir menfezi yoksa, o pasif bir ümit sayılır. Bu anlayışta olanlar, “Allah nasıl olsa verecek..” derler. Oysaki O (celle celâluhu), istemeden vermez. Tabiî istemenin değişik yolları vardır; biri el açıp yalvarma ise, diğeri de hiç durmadan esbabın kapısını dövme, sebepleri sonuna kadar zorlamadır.

30.2.2 İnanç ve Ümit Gücü

Ümitsizlik ve inançsızlık, benliğin çöküşü, irâdenin felç oluşu ve insanın iç dinamizminin boşalıp gitmesidir. Ye’se takılıp kalan ve kendini çâresizlikler içinde gören bir sîneye, tedâvi adına müdâhalede bulunmak, tıpkı, bütün bütün kalbi durmuş birisine müdâhale etmek gibi faydasızdır ve çâre değildir. Aslında, inançlı bir insanın ümitsizliğe düşmesi düşünülemez, düşmemelidir de. Vâkıâ, yer yer onda da bir kısım hayal kırıklıkları, inkisarlar görülebilir. Ama bunların hiçbiri kalıcı değildir; geldikleri gibi giderler; o da vakit fevtetmeden kendine gelir, doğrulur ve yoluna devam eder.

İnançlı insan, imanı, itminânı ve Hakk’a itimâdı sayesinde, inançsızların sık sık içine düştükleri, o irâdeyi felç eden, mantıklı düşünmeyi engelleyen, endîşe ve yersiz kuruntulara iten korkulara, vehimlere kapılmayacağı gibi, şeytanın, insanların ruhuna akıttığı bedbinlik, karamsarlık, evham ve Hakk’a itimatsızlık gibi öldürücü zehirlerden uzak kalmasını da bilecektir. O, bütün benliğini saran güçlü imanı sayesinde, hayat boyu hep, ışıl ışıl ümit ve güvenin parıldayıp durduğu aydınlık noktalarda dolaşır, ışıkla haşr ü neşr olur. Üzüntü ve burkuntulara düştüğü zaman da, hariçte sebepler arama yerine, ruhunun Allah’la irtibatını kontrol eder; her işinde O Kudret-i Sonsuz’a dayanır.. elinden geldiğince karanlık ruh ve bedbin gönüllerden uzak durur; inanç, azim ve kararlılık timsâli şahısları takip eder ve onların izinde olmaya çalışır. Böylece en karanlık atmosferlerde dahi şevk, neşe, sıhhat ve canlılık çığlıkları olup yükselmesini bilir... Böylelerin solukları ümit, inanç ve azim; kelimeleri, zafer, cihâd Allah’ın inâyeti ve şükür; davranışları da Hakk’ın nimetlerine yeni yeni buudlar ilâve ederek fâni ve kısacık hayatlarına yüzlerce derinlik kazandırıp “ahsen-i takvim” e mazhar olduklarını göstermektir.

30.2.3 Kaos, İmtihan ve Ümit

Günümüzde hâdiseler, sırf dış yüzleri itibarıyla değerlendirilmekte; sürekli korku, telâş, endişe ve ürperten bir belirsizlik var olup biten her işte. Niyetler olabildiğine karanlık, söz ve davranışlar aldatıcı, emeller hırsların güdümünde ve şu koca dünya fevkalâde hassas dengeler üzerindeki o iğreti duruşuyla birkaç macerapereste emanet. Kimin ne yaptığı, ne yapacağı belli değil; arzular başka, sözler-vaatler başka; aldatan aldatana. Kimse inanmasa da, öldürenler ve ezenler bir sürü bahane uydurabiliyor; mazlum ve mağdurlar ise olup biten şeylerden bütün bütün habersiz. Ölene şehit diyorlar, kalana da gazi. Aslında bunlarla teselli olmak için de imana ihtiyaç var. Böyle bir desteği olmayanlar da ödüllerle, madalyalarla avutuluyor. Her yanda yürekler tıpkı kamış kalemler gibi cızır cızır.. ve

cızırdayan bu kalemler, kan rengindeki mürekkepleriyle tarihin en kirli sayfalarından birine ne utandıran notlar düşüyor: Her tarafta toz-duman, her bucakta kan, irin ve gözyaşı. Gövdeler canlara kalkan, canlar yaşama heyecanı ve ölüm hafakanıyla tir tir.. ezenler kan kokusu almış köpekbalıkları gibi av peşinde; her gördüğüne saldırıyor ve herkese diş gösteriyor. Mazlumlar-mağdurlar ise, sürekli şaşkınlık içinde ve beyhude eforların yorgunu. Her yanda kurt ulumaları, çakal sesleri; bu seslere açık sînelerde ise çaresizlik iniltileri. Hayattan kâm almak şöyle dursun, dört bir yandan gelip ruhlara çarpan acı haberlerle yığınlar sürekli tedirginlik içinde. Umumi atmosfer bugünkü insanların yüzleri gibi simsiyah; hâdiseler de tıpkı onların kafaları gibi hep sisli-dumanlı.. ne yaşamanın hakkı verilebiliyor, ne de hayat kendi derinlikleriyle duyulabiliyor.. sürekli emel, elem arası gel- gitler yaşanıyor, insanlar da her an ayrı bir acı ve ızdırapla ölüp ölüp diriliyorlar. Yer yer hâllerinden şikayet ettikleri de oluyor; ama, o da musibeti ikileştirmeden başka bir şeye yaramıyor. Hemen her zaman ayrı bir düşünce kayması ve bakış inhirafı içindeler; içindeler ve öyle derin bir gaflet yaşıyorlar ki, ihtimal sûr sesiyle dahi uyanmayacak gibiler…

Bunların yanında, gözleri fizik ötesi âlemlere açık, başları mumlar gibi önlerinde ve gönüllerinden kopup gelen çığlıklarla Hakk'a arz-ı hâl edenlerin sayısı da az değil. İmanları sağlam, ümitleri pek, her işlerini hesaba bağlı götüren, hesapları da tam bu insanlar, hâdiselerin sadece dış yüzlerine bakarak ve her şeyi hâle sıkıştırarak değil; varlığı, varlık içinde de kendilerini doğru okuyarak, doğru yorumlayarak onları maddî- mânevî bütün derinlikleriyle ve bir küll halinde mütalâa ediyor; çirkin gibi görülen şeylerin arkasındaki güzellikleri de seziyor; ızdıraplara terettüp eden ledünnî zevkleri duyuyor ve sürekli musibet kâselerinden kevserler yudumluyorlar.

Aslında, nâhoş görünen her ilâhî icraatın gizli bir kısım güzel yanları da var; evet bazen öyle ilâhî iş ve faaliyetler oluyor ki, dış yüzleri itibarıyla insan onlarda hiçbir güzellik göremiyor; ama, iç yüzleri, neticeleri ve herkese, her şeye bakan farklı yanları itibarıyla bunlar o kadar yerinde ve nefistirler ki, bunu böyle görüp sezebilenler, ah-of yerine, "Dahası olamaz" deyip hayranlık izhar ediyorlar. Evet, karın-kışın bağırlarında baharları beslemeleri, rüzgârların çok geniş alanlı aşılama fonksiyonları, yeryüzündeki değişik tebeddül ve tegayyürlerle yeni yeni güzel manzaraların oluşması ve bize vahşice görünen pek çok hâdisenin, ekosistem açısından getirdikleri o kadar güzeldir ki, duyup sezenler için bunlara hayran olmamak mümkün değildir; değildir ve bunların hemen hepsi de mükemmel, yerinde ve fevkalâde güzeldirler; ama her şeyin, kendi heva ve heveslerine göre cereyan etmesini isteyenlere bunları anlatmak çok zor olsa gerek…

Gökte ve yerde ne varsa hepsinin, ilmî bir programa göre Yaratan'ın meşîetine bağlı cereyan ettiğini sezip anlayanlar, her şeyi daha farklı görür ve daha farklı değerlendirirler. Onların ufkunda guruplar tulû televvünlü, felaketler saadet renkli, elemler muvaffakiyet edalı, elde olmayan mazlumiyet ve mağduriyetler de müstakbel mutlulukların vesilesidir. Onlar, hâdiselerin o ekşi çehrelerinden daha çok gülen yüzüne bakar ve olayların acı yanları yanında tatlı taraflarını da görmeye çalışırlar. Dolayısıyla da, onların o aydınlık dimağlarında, yerinde toprak altın kesilir; zehir, şeker-şerbet olur; tipi-boran rahmet rengine bürünür; elemler emellerin koridorları hâline gelir ve ızdıraplar da birer doğum sancısına dönüşür. Hatta umumi ölümler ve geniş alanlı musibetler onların nazarında birer yeni bahar mesajı gibidirler. Onlar, ağaçlar üzerindeki kurumuş dalların budanmasına, taze filizlere yol açma nazarıyla bakarlar.. ve saygıyla karşılarlar kaderden gelen kesip biçmeleri. Dahası, olup bitenleri ettiklerine ceza, kadere rıza, günahlarına kefâret ve yeni bir kısım Hak inayetlerine çağrı mevsimi, teveccüh vesilesi sayar ve her zaman Allah

karşısında iki büklüm olurlar; olur, belâ ve musibetlerle yüz yüze geldiklerinde hep dimdik durmasını bilirler. Zaten onlar bu dünyaya, herhangi bir rüzgârla sürüklenip gelmediklerinin şuurundadırlar ve en şiddetli fırtınalarla savrulup gitmeyecek kadar da konumlarının hakkını verme adına sabit-kademdirler. Öyle bir duruşları vardır ki, ne harp ü darp ne de kıyamete denk hâdiseler onları -Allah'ın sıyanetiyle- asla yerlerinden kımıldatamaz.

Şerler, böylelerinin atmosferinde hayır rengini alır; ızdırap ve acılar da onların saflaşıp özlerine ermelerini netice verir. Havaların kararması, ortamın yaşanmaz hâle gelmesi onların gerilimlerini artırarak daha bir teyakkuza sevk eder. Zalimlerin zulmü, müstebitlerin ardı arkası kesilmeyen dayatmaları, aleyhlerinde komploları komploların takip etmesi ve bir ölçüde sebeplerin sukûtuyla çarelerin bütün bütün bitmesi onları daha bir yürekten Çaresizler Çaresi'ne yönlendirir ve kendi kendilerine: "Nâçâr kaldığın yerde / Nâgâh açar ol perde / Derman olur her derde" (İ. Hakkı) der; her şeyi daha iyi okur, daha iyi değerlendirir ve kaybetmeler kuşağında iç içe kazançlar yaşarlar Yıllar var bizler, hep bu anlayışa sadık kalmaya çalıştık: Fitne ve fesada karşı koymak şiarımız oldu. Milletin selâmeti adına, tecavüzlere, tasallutlara ses çıkarmadan fenalıkları sürekli iyiliklerle savmaya uğraştık. Bize zulmedenlere, akla-hayale gelmedik komplolar kuranlara tek bir sözle olsun mukabelede bulunmadık. İftira ve tezvîre kilitlenmiş olanlara dahi bir kerecik olsun "Allah onları kahretsin." demedik. Dünya peşinde koşmayı, sâfiyane Allah yolunda bulunma ile telif edemediğimizden, O'nun rızasına bağlılık içinde îlâ-yı hak mecburi seçeneğimiz oldu. Yürüdüğümüz yolda hep başkaları için yürüdük ve her zaman onları yaşatma mülâhazaları, yaşama arzularımızın önünde bulundu. İnanmış ve sevgiyle atan sînelere refakatin dışında dünyevî zevk, lezzet adına bir şey duyup tatmadık. Dünyaya ait büyük-küçük herhangi bir talebimiz olmadığı gibi, dünyevî sayılan yanları itibarıyla -siyaset dahil- her şeye karşı bilerek mesafeli durmaya fevkalâde gayret gösterdik. Saf Allah hoşnutluğunu bulandırır ve Rabbimizle kulluk münasebetlerimizi zedeler mülâhazasıyla makam, mansıp düşüncelerini kalbî ve ruhî hayatımız adına birer kirlenme sayarak bu tür arzu ve beklentilerden hep uzak durduk.

Evet biz, tâ baştan itibaren hep böyle davrandık; ama, insanları kendilerine medyun edip bu medyuniyeti de bir koz gibi kullanmak isteyen bazı çevreler, ayrıca her güzel şeyi kendilerine mal etme peşinde koşup duran ve müspet hiçbir hizmetleri olmadığı hâlde her olumlu işin önünde görünmek isteyen hasta bir kısım mütegallip zorbalar, aslında meziyet sayılan bazı millî faaliyetlere ve onların temsilcilerine karşı -ma'şerî vicdan "evet" dese de- iftira, isnat ve her türlü tezvire başvurmadan geri kalmadılar. Bu tür hareket etmekle onurumuzu kırmak, ma'şerî vicdan nezdinde bizi ademe mahkum etmek istediler. Böyle davrananların sayısı belki azdı; ama, yapılanların keyfiyet ve temâdîsi oldukça ürperticiydi. Bunların hemen hepsi de onur kırıcı şeylerdi ve iffetli yaşamış insanları fevkalâde rencide edecek mahiyetteydi. Ne var ki, kendini milletine adamış bir mümin için bunlar mutlaka ve mutlaka katlanılması gerekli olan şeylerdendi. Bu itibarla da bana göre, gönül erleri, geçmişte olduğu gibi gelecekte de olması muhtemel bu kabil densizlikleri gülerek karşılamalı; "Hoştur bana Senden gelen / Ya hil'at ü yahut kefen / Ya taze gül yahut diken / Lütfun da hoş, kahrın da hoş." demeli ve her zaman dimdik durmalıdırlar. Bizim için önemli olan, milletimiz ve onun onurudur. Eğer millet derbeder, kitleler fakr u zaruret içinde inliyor, toplum tefrikaya yenik, yığınlar birbirini yiyor ve haramiliğe prim verilip şekavet de alkışlanıyorsa, işte o zaman bize oturup ağlamak düşer.. evet, kendini milletine adamış hasbî bir ruh, şahsı veya yakınlarının maruz kaldığı tecavüzler, tahkirler karşısında değil, dinine, diyanetine, mukaddes değerlerine dokunulduğu zaman hafakanlara girer; bir itfaiyeci edasıyla "çare"

der, sağa-sola koşar ve gözü başka bir şey görmeyen sevdalılar gibi gerekirse her şeyini feda eder; feda eder de, kat'iyen millî ve dinî değerlerine toz kondurmaz. Yürüdüğü yol mazlumların, mağdurların yolu olmuş; ömür boyu hep çile çekmiş ve dünya zevki namına hiçbir şey tatmamış; sürgün yaşamış, zindanlarda çürümeye terk edilmiş; değişik baskılarla sürekli preslenmiş; her zaman bir haydut ve şaki muamelesi görmüş… önemsemez bunların hiçbirini; önemsemek bir yana, böyle şeyleri düşünmeyi bile düşünce adına israf kabul eder ve oturur kalkar milletin problemlerine çözüm bulmaya çalışır.

Zulme maruz kalır, haksızlığa uğrar; ama o, ne zalimi görür ne de gadredenler üzerinde durur; hâlini her şeyi bilen "Allâmü'l-Guyûb"a havale eder ve yürür Hak rızası hedefli yoluna. Yürüdüğü yolda musibetlerin biri gider, diğeri gelir ve belâlar da sağanak sağanaktır tepesinde. Ne var ki, o bütün bunları, Hak'la münasebetleri açısından kendi kusur ve eksikliklerine verir; maruz kaldığı bu şeylerin, günahlarına kefâret olacağını düşünür; kısmen de olsa hatalarından arındığı/arınacağı ümidiyle acı çekerken dahi sevinir; dahası, olup biten bu şeylerin bir kısım sürpriz sonuçları olabileceği mülâhazasıyla da içinde bulunduğu o ızdırap karelerini ve bunların bütününden hâsıl olan gâile ve bâdireler silsilesini Cennet yolunun yokuşları gibi algılar; başkalarının âh u vah ettiği en canhıraş durumlarda bile sürekli şükranla gürler ve "Bırak bîçâre feryadı belâdan, kıl tevekkül; zira feryat, belâ-ender, hata-ender belâdır bil / Belâ vereni buldunsa eğer, vefa-ender, atâ-ender belâdır bil / …Cihan dolusu belâ başında varken ne bağırırsın küçük bir belâdan, gel tevekkül kıl / Tevekkül ile belâ yüzüne gül, tâ o da gülsün; o güldükçe küçülür, eder tebeddül." (Mektubat) der kendini sorgular.

Zulümden zulme koşanlar, hayatlarını kin, nefret, iğbirar ve intikam hisleriyle karartanlar kararta dursunlar; o, kendi gibi hareket eder; gayzları mülâyemetle savmaya çalışır; en insafsızca tecavüzleri gülücüklerle tesirsiz hâle getirir; yılmadan, usanmadan hep insanca tavırlar sergiler; her şeye rağmen başına gelenleri de, istihkakına binaen rahmetin yol verdiği kaderin adaletine bağlayarak rıza ile karşılar; karşılar ve hemen toparlanır, kendine gelir, yanlışlarını görmeye çalışır ve bir kere daha yaşama düzenini hüsn-ü âkıbete göre plânlayarak yürür Hak hoşnutluğuna.

Başa gelenlerin gerçek sebeplerini keşfedemeyenlere gelince; onlar, yer yer çevrelerinde suçlu arar, zaman zaman kadere taşlar atar; varsa Hak'la bir parçacık münasebetleri onu da zedeler ve yanlışla oturur, yanlışla kalkarlar.. derken yeni yeni hatalarla daha değişik zulümlere de davetiyeler çıkarırlar. Fertler için söz konusu olan bütün bu hususlar, aynıyla toplumlar için de vâki ve vârittir: Bugün yeryüzünde zulümleri zulümler takip ediyor; güçlüler güçsüzleri eziyor; kuvveti elinde bulunduranlar, kimsenin gözünün yaşına bakmadan önüne gelen herkese saldırıyor. Bu kabil saldırı ve tecavüzler esnasında bir sürü masum gadre uğruyor; bir sürü insan ölüyor veya esarete dûçâr oluyor ve bütün bu hâdiseler, dış yüzleri itibarıyla yürekleri kanatacak mahiyette cereyan ediyor.

Evet, bugüne kadar o zalimler, önlerine gelen herkesi eziyor, kendileri gibi düşünmeyenlere kan kusturuyor ve ettiklerinin bir gün gayretullaha dokunacağını hiç mi hiç düşünmüyorlardı. Ezilip horlananlarsa, hiçbir şey yapamama hafakanlarını, sadece onları Allah'a havale etmekle yatıştırmaya çalışıyorlardı. Yıllar hep böyle Muharrem gibi geçti; gözyaşları da Revân Nehri gibi çağlayıp durdu.. Âtalarımız "Zulmile âbâd olanın âhiri berbat olur."

emişlerdir ki tarih bunun yüzlerce misaliyle mâlemâldir. Dahası, iğneden ipliğe her şeyin hesabının sorulacağı bir gün var ki, o gün vay haline o zalimlerin..!

Biz, şimdi her şeyi Sahibine havale ederek bir kere daha:

"Zalimin zulmü varsa mazlumun da Allah'ı var,

Bugün halka cevretmek kolay, yarın Hakk'ın divanı var."

deyip geçelim. Allah evvelki günkü zalimleri dün cezalandırdığı gibi, günümüzün gaddarlarını da çok yakın bir gelecekte mutlaka tecziye edecektir. Bugün, şahlar, şehinşahlar gibi yaşayanlar, günü gelince sürekli ızdırapla kıvranacak ve sefalet içinde yutkunup duracaklardır. Bu dünya, var olduğu günden beri her zaman yarısı ışık, yarısı da karanlık olagelmiştir. Bugün karanlık yaşayanlar, yakın bir gelecekte -eğer iradelerine emanet edilen dinamikleri iyi kullanırlarsa- aydınlıklara yürüyecek, içinde bulundukları zamanı günahlarıyla kirletenler de karanlıklara yuvarlanacaklardır.

Şimdilerde bize, geceleri hep seher kuşları gibi inleyip durmak ve âh u enînlerle gök kapılarını zorlamak düşüyor. Kim bilir belki de, toplarla, tüfeklerle çözülemeyen problemler hiç umulmadık şekilde bir gün gözyaşlarıyla ve Hakk'a yakarışlarla çözülecektir. Aksine eğer bir an evvel kendimize dönüp, kendi değerlerimizi, kendi dinamiklerimizi harekete geçirmezsek, daha uzun süre mahrumiyetler içinde kıvranıp durmamız kaçınılmaz olacaktır. Evet, bugün kendini rahata salanlar şimdilerin miskinleri, yarınların da zelilleri olmaya mahkûmdurlar. Ömürlerini hissiz ve hareketsiz geçirenler, çevrelerinde ölüm sûrları ötmeye başlayınca çaresizlikle hep şaşkınlık yaşayacaklardır; yaşayacaklardır ama, yaz ve bahardaki fırsatları fevt edenler, kışta âh u vah etmiş ve nedamet duymuşlar neye yarar ki..! İnsan, bugününü, gelecekte "keşke keşke" demeyecek şekilde değerlendirmeli ve yarınlarını karartmamaya çalışmalıdır.

30.3 ÜMİT DİNLEME İZLEME KİTAP TAVSİYELERİ

Fethullah Gülen, ümit - YouTube

Allah'ın rahmetinden ümit kesilmemeli! | M.Fethullah Gülen Hocaefendi - YouTube

Fethullah Gülen | Ümit, Sohbet ve Hizmet | Bamteli - YouTube

Ümidini Asla Kaybetme! - YouTube

Başkasına Umut Ol! | Asla Ye'se Kapılma! | M. Fethullah Gülen - YouTube

İman, Ümit ve Sabır (518. Nağme) - YouTube

ÜMiT VE TEVBE KAPISI Fethullah GÜLEN - YouTube

Fethullah Gülen | Hal ve Ümit - YouTube

Fethullah Gülen: Ümit ve Korku (İzmir Hisar Camii (5) - 22.07.1990) - YouTube

YEİS, MÂNİ- İ HER- KEMÂLDİR (İman, Ümit ve Sabır, Herkulnağme, Muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi)- YouTube

Ümitvâr Olunuz l Gaybubet Sohbetleri 6 l M. Fethullah Gülen - YouTube

Bir Ümidim Var l Gönül Bestesi l M. Fethullah Gülen - YouTube

Ayhan Tekineş | Hikem-i Atâiyye 1 | Ümit/Reca ve Kendine Güven - YouTube